

REPUBLIKA E KOSOVËS
Republika Kosova - Republic of Kosova
KOMUNA E RAHOVECIT
Opština Orahovac - Municipality of Rahovec

PROJEKT

Harta Zonale e Komunës së

Rahovecit

2026–2034

Bartës i hartimit të dokumentit: Komuna e Rahovecit, përkatësisht Drejtoria për Urbanizëm, Planifikim dhe Mjedis, në bashkëpunim me Drejtoritë dhe sektorët tjerë të komunës.

Profesionalisht dokumenti është hartuar nga kompania “INSI” SH.P.K në bashkëpunim të ngushtë me Autoritetin Përgjegjës Komunal për Planifikim dhe Menaxhim Hapësinor.

FJALA E KRYETARIT

Komuna e Rahovecit ka marrë vendim për hartimin e këtij dokumenti në përputhje me Ligjin Nr. 04/L-174 për Planifikimin Hapësinor, sepse ne konsiderojmë Hartën Zonale të Komunës si dokumentin kryesor normativ zhvillimor, i cili përcakton kufijtë e zonave dhe kushtet zhvillimore për realizimin e objektivave të Planit Zhvillimor Komunal.

Ky dokument synon të sigurojë zhvillim të qëndrueshëm, të balancuar dhe afatgjatë, duke ndikuar në përmirësimin e aspekteve sociale, ekonomike, hapësinore dhe mjedisore në territorin e Komunës së Rahovecit.

Duke qenë se hartimi i Hartës Zonale është realizuar për herë të parë sipas kërkesave të reja ligjore, Komuna shpreh mirënjohje për mbështetjen profesionale të Institutit të Shkencës dhe Teknologjisë – “INSI”, për angazhimin dhe realizimin cilësor të këtij dokumenti në përputhje me obligimet kontraktuale dhe kërkesat ligjore.

Zbatimi i Hartës Zonale do të realizohet nga të gjitha drejtoritë komunale, nën koordinimin e Drejtorisë së Planifikimit Urban. Përgjegjësia për zbatimin e saj është e përbashkët dhe përbën bazë për avancimin e standardeve dhe përmirësimin e cilësisë së jetës së qytetarëve.

Procesi i hartimit është zhvilluar në mënyrë gjithëpërfshirëse dhe transparente, duke siguruar përfshirjen e institucioneve, ekspertëve, shoqërisë civile dhe qytetarëve, kontributi i të cilëve ka ndihmuar në përmbajtjen dhe finalizimin e këtij dokumenti.

Komuna pret bashkëpunim dhe mbështetje nga institucionet, partnerët dhe donatorët për zbatimin e suksesshëm të Hartës Zonale, me qëllim krijimin e perspektivave të reja për zhvillim të qëndrueshëm dhe mirëqenie për qytetarët.

Smajl Latifi

Kryetar i Komunës

PËRMBAJTJA

1. HYRJA.....	10
1.1. BAZA LIGJORE PËR HARTIMIN E HARTËS ZONALE TË KOMUNËS	10
1.2. PROCESET DHE EKIPET E PËRFSHIRA NË HARTIMIN E HARTËS ZONALE TË KOMUNËS	11
1.2.1. Ekipet e përfshira në përgatitjen e Hartës Zonale të Komunës	12
1.3. QËLLIMI I HARTËS ZONALE TË KOMUNËS	13
1.4. PËRSHKRIMI I KËRKESAVE QË RRJEDHIN NGA PLANET ZHVILLIMORE SEKTORIALE TË PLANIT ZHVILLIMOR KOMUNAL.....	14
1.4.1. Vizioni.....	14
1.4.2. Qëllimet dhe objektivat zhvillimore	14
1.5. NDËRLIDHJET ME PLANET RREGULLUESE URBANE NË FUQI	17
1.6. NDRYSHIMET NË TEMATIKË OSE NË STRATEGJITË SEKTORIALE LOKALE QË NGA MIRATIMI I PZHK-së	17
1.7. SHQYRTIMI I PËRGJITHËSUAR I DOKUMENTIT TË PLANIFIKIMIT PARAPRAK TË PO TË NJËTIT NIVEL	17
2. ARSYETIMI	18
2.1. ZONAT.....	21
2.2. ZONAT MBISHTRESORE	21
3. KUSHTET E PËRGJITHSHME PËR ZHVILLIM PËR TË GJITHA ZONAT	23
3.1. MASAT MBROJTËSE	23
3.1.1. Evakuimi.....	24
3.1.2. Akomodimi dhe kujdesi i njerëzve të rrezikuar	24
3.1.3. Mbrojtja radiologjike, kimike dhe biologjike	25
3.1.4. Strehimi.....	25
3.1.5. Mbrojtja e trashëgimisë kulturore.....	25
3.1.6. Masat për mbrojtje nga zjarri sipas kategorive të objekteve.....	26
3.1.7. Masat e përgjithshme për mbrojtjen dhe ruajtjen e natyrës.....	26
3.1.8. Masat mbrojtëse të tokës bujqësore nga fragmentimi	27
3.1.9. Masat mbrojtëse dhe rregullimi i tokës pyjore	28
3.1.10. Masat për ri kultivimin e tokës për bujqësi dhe industri.....	28
3.1.11. Transformimi i tokës bujqësore	28
3.1.12. Masat për mbrojtjen e ujit nga ndotja	28
3.1.13. Masat mbrojtëse prej shqetësimit dhe dëmtimit nga zhurmat	29
3.1.14. Cilat janë masat e mbrojtjes nga zhurma?	29
3.1.15. Ku duhet të kërkohet miratimi për zhvillimin e veprimtarive të ndryshme?	29
3.1.16. Modelet e projektimit.....	30
3.1.17. Udhëzimet.....	32

3.2. SHFRYTËZIMET E TOKËS	32
3.2.1. Shfrytëzimet e lejuara.....	33
3.2.2. Shfrytëzimet e lejuara dytësore	33
3.2.3. Shfrytëzime të lejuara të veçanta.....	34
3.2.4. Shfrytëzimet e lejuara të përkohshme	35
3.2.5. Shfrytëzimet e ndaluara.....	35
3.3. QASJA NË PARCELËN KADASTRALE	36
3.4. QASJA NË INFRASTRUKTURËN TEKNIKE	37
3.5. RREGULLAT PËR PARKIM DHE SHKARKIM	37
3.6. RREGULLAT PËR ZHVILLIM TË PEIZAZHIT DHE SHIRITAVE TË GJELBËR MBROJTËS	39
3.7. RREGULLIMI I PEIZAZHIT.....	40
3.7.1. Sheshet	41
3.7.2. Hapësirat e gjelbra.....	41
3.7.3. Sport dhe rekreacion	42
3.8. BREZI I GJELBËR	44
3.9. KËRKESAT DHE DIZAJNI I NDRIÇIMIT NATYROR DHE ARTIFICIAL	45
3.10. KËRKESAT PËR ZVOGËLIM TË ZHURMËS	46
3.11. PËRDORIMI I SUTERENIT DHE BODRUMIT	47
3.12. PËRDORIMI I BONUSEVE Të ZONIMIT	47
4. LISTA E ZONAVE DHE LISTA E ZONAVE MBISHTRESORE	49
4.1. LISTA E ZONAVE TË DESTINUARA SIPAS KUSHTEVE ZHVILLIMORE	49
4.2. LISTA E ZONAVE MBISHTRESORE	50
5. ZONAT E DESTINUARA (PËRCAKTUARA) DHE KUSHTET ZHVILLIMORE PËRFSHIRË KUSHTET NDËRTIMORE	52
5.1. ZONAT E BANIMIT ME NJË NJËSI (ZB-1, ZB-2, ZB-3 DHE ZB-4).....	52
5.2. ZONAT E BANIMIT ME SHUMË NJËSI (ZB-5 dhe ZB-6).....	66
5.3. ZONAT PËR SHFRYTËZIM TË PËRZIER (ZSHP-1, ZSHP-2, ZSHP-3, ZSHP-4, ZSHP-5 dhe ZSHP-6)	76
5.4. ZONAT KOMERCIALE (ZK)	92
5.5. ZONAT INDUSTRIALE (ZI)	98
5.6. ZONË REKREATIVE-TURISTIKE (ZRT)	104
5.6.1. ZrT1 – Zonë Rekreative-Turistike (Turizëm dhe Rekreacion)	105
5.6.2. ZrT2 – Zonë Rekreative (Gjelbërim).....	106
5.6.3. ZrT3 – Zonë Rekreative–Agroturizëm.....	108
5.6.4. ZrT4 – Zonë Rekreative (Park dhe Shesh).....	110
5.6.5. ZrT5 – Zonë Rekreative (Fushë Sporti dhe Stadium)	111
5.6.6. ZrT6 – Zonë Rekreative (GRAPE CITY).....	113

5.6.7. ZrT7 – Zonë Turistike–Rekreative (Mirusha)	113
5.7. ZONAT E KOMUNIKACIONIT-TRANSPORTIT (ZkT)	116
5.8. ZONAT BUJQËSORE (Zb)	117
5.9. ZONAT PYJORE (ZP)	136
5.10. ZONË – MINIERË SIPËRFAQËSORE (ZMS)	141
5.11. SIPËRFAQE UJORE (SU1 dhe SU2)	142
5.12. ZONË E MBROJTUR (ZM)	142
5.13. Zona e Mbrojtur e Veçantë	143
5.14. ZONË E MBROJTUR ARKEOLOGJIKE-HISTORIKE (ZmaH)	144
6. ZONAT MBISHTRESORE DHE KUSHTET ZHVILLIMORE	144
6.1. KUSHTET ZHVILLIMORE PLOTËSUESE PËR ZONAT MBISHTRESORE SEIZMIKE-ZMSH-A	145
6.2. KUSHTET ZHVILLIMORE PLOTËSUESE PËR ZONAT MBISHTRESORE TË VËRSHUARA - ZMSH-B	145
6.3. KUSHTET ZHVILLIMORE PLOTËSUESE PËR ZONA MBISHTRESORE TË AKUIFEREVE - ZMSH-C	149
6.4. KUSHTET ZHVILLIMORE PLOTËSUESE PËR ZONAT MBISHTRESORE TË TRASHËGIMISË NATYRORE - ZMSH-G.....	151
6.5. KUSHTET ZHVILLIMORE PLOTËSUESE PËR ZONAT MBISHTRESORE TË PASURITË MINERARE - ZMSH-D.....	151
6.6. KUSHTET ZHVILLIMORE PLOTËSUESE PËR ZONAT MBISHTRESORE TË TRASHËGIMISË ARKITEKTURALE -ZMSH-Arki	151
6.7. KUSHTET ZHVILLIMORE PLOTËSUESE PËR ZONAT MBISHTRESORE TË TRASHËGIMISË ARKEOLOGJIKE - ZMSH-Arke	153
6.8. KUSHTET ZHVILLIMORE PLOTËSUESE PËR ZONAT MBISHTRESORE PËR ZONAT ME URANIUM TË VARFËRUAR - ZMSH-H.....	154
6.9. KUSHTET ZHVILLIMORE PLOTËSUESE PËR ZONAT MBISHTRESORE PËR ZONAT ME EROZION - ZMSH-J.....	155
7. INFRASTRUKTURA RRUGORE	156
7.1. RRUGËT PUBLIKE TË MOTORIZUARA	156
7.2. KAPACITETI I RRUGËVE.....	158
7.3. KUSHTET E PËRGJITHSHME TEKNIKE PËR PROJEKTIM DHE NDËRTIM	159
7.4. Rrjeti Hekurudhor.....	161
7.5. SISTEMI I TRANSPORTIT PUBLIK	172
7.6. RRJETI I TRAFIKUT HEKURUDHOR.....	174
8. INFRASTRUKTURA PUBLIKE DHE SOCIALE.....	180
8.1. PARQET PUBLIKE DHE HAPËSIRAT E HAPURA PUBLIKE.....	180
8.1.1. Kushtet zhvillimore për parqet publike dhe hapësirat e hapura publike e reja që synohen të zhvillohen në të ardhmen	181
8.2. FUSHAT SPORTIVE DHE HAPËSIRAT REKREATIVE.....	182

8.2.1. Kushtet zhvillimore për fushat sportive dhe hapësirat rekreative të planifikuara	183
8.2.2. Kushtet zhvillimore për fushat sportive dhe hapësirat rekreative e reja që synohen të zhvillohen në të ardhmen	183
8.3. HAPËSIRAT DHE NDËRTIMET PËR SHËRBIME SHËNDETËSORE	184
8.3.1. Kushtet zhvillimore për hapësirat dhe ndërtimet për shërbime shëndetësore e reja që synohen të zhvillohen në të ardhmen	184
8.4. NDËRTESAT PËR SHËRBIME SOCIALE	187
8.4.1. Kushtet zhvillimore për ndërtesat për shërbime sociale e reja që synohen të zhvillohen në të ardhmen.....	187
8.5. NDËRTESAT E INSTITUCIONEVE ARSIMORE	188
8.5.1. Kushtet zhvillimore për ndërtesat e institucioneve arsimore e reja që synohen të zhvillohen në të ardhmen	188
8.6. QENDRAT ADMINISTRATIVE	195
8.6.1. Kushtet zhvillimore për qendrat administrative të reja që synohen të zhvillohen në të ardhmen.....	196
8.7. NDËRTESAT PËR INFRASTRUKTURË TË INSTITUCIONEVE KULTURORE	196
8.7.1. Kushtet zhvillimore për ndërtimin e institucioneve kulturore	196
8.8. VARREZAT	197
8.8.1. Kushtet për ndërtimin e varrezave	197
8.8.2. Kushtet zhvillimore për ndërtimin e varrezave	198
9. INFRASTRUKTURA TEKNIKE	199
9.1. UJËSJELLËSI	199
▪ Objektet e kaptimit (Kapatazhat).....	206
9.1.1. Pajisjet përcjellëse-Ujësjiellësi.....	207
9.2. KANALIZIMI I UJËRAVE TË ZEZA DHE ATMOSFERIK- DRENAZHIMIT	211
9.2.1. Ndërtesat përcjellëse-Kanalizimi	219
9.3. RRJETI I DRENAZHIMIT I RRESHJEVE ATMOSFERIKE.....	223
9.4. RRJETI I ENERGJISË ELEKTRIKE– KAPACITET AKTUALE	227
9.5. RRJETI I TELEKOMUNIKACIONIT DHE INSTALIMET E NGJASHME.....	236
9.6. RRJETI I GRUMBULLIMIT DHE DEONIMIT TË MBETURINAVE MBITOKËSORE DHE NËNTOKËSORE	253
9.7. INFRASTRUKTURA E PRODHIMIT TË ENERGJISË SË RIPËRTËRITSHME	259
10. ARSYETIMI PËR NEVOJËN E HARTIMIT TË PLANEVE RREGULLUESE TË HOLLËSISHME TË PLANIFIKUARA.....	263
11. TRAJTIMI I VENDBANIMEVE JOFORMALE	265
12. PLANI I VEPRIMIT	271
12.1.1. QËLLIMI 1. PËRMIRËSIMI I SITUATËS EKONOMIKE.....	271

12.1.2. QËLLIMI 2. PËRMIRËSIMI I MIRËQENIES SOCIALE	273
12.1.3. QËLLIMI 3. PËRMIRËSIMI I NIVELIT TË SHËRBIMEVE SHËNDETËSORE	274
12.1.4. QËLLIMI 4. PËRMIRËSIMI I NIVELIT TË ARSIMIT	275
12.1.5. QËLLIMI 5. PËRMIRËSIMI DHE ZGJERIMI I RRJETIT TË NDËRTESAVE TË KULTURËS	276
12.1.6. QËLLIMI 6. PËRMIRËSIMI DHE ZGJERIMI I INFRASTRUKTURËS PËR SPORT DHE REKREACION	277
12.1.7. QËLLIMI 7. PËRMIRËSIMI DHE ZGJERIMI I RRJETIT TË HAPËSIRAVE PUBLIKE	278
12.1.8. QËLLIMI 8. OFRIMI I BANIMIT TË QËNDRUESHËM	281
12.1.9. QËLLIMI 9. ZHVILLIMI I BUJQËSISË, BLEGTORISË DHE KAPACITETEVE PËRPUNUESE	281
12.1.10. QËLLIMI 10. ZHVILLIMI I TRANSPORTIT DHE INFRASTRUKTURËS SË MOBILITETIT	284
12.1.11. QËLLIMI 11. MENAXHIMI ADEKUAT ME UJËRA.....	287
12.1.12. QËLLIMI 12. MENAXHIM ADEKUAT I MBETURINAVE	290
12.1.13. QËLLIMI 13. MBROJTJA E MJEDISIT	291
13. ADMINISTRIMI, ZBATIMI DHE MONITORIMI I ZBATIMIT	296
13.1. ADMINISTRIMI I ZBATIMIT DHE MONITORIMI I ZBATIMIT TË HARTËS ZONALE KOMUNALE TË RAHOVECIT	296
13.2. ZBATIMI I HARTËS ZONALE KOMUNALE TË RAHOVECIT	298
13.2.1. Formimi i ekipit	299
13.2.2. Informimi dhe Komunikimi në procesin e Zbatimit të HZK-së së Rahovecit luajnë një rol të jashtëzakonshëm	300
13.2.3. Bashkëpunimi dhe bashkëveprimi në funksion të zbatimit të planeve	301
13.2.4. Sektori privat, Shoqëria Civile dhe përfaqësuesit e Lagjeve dhe të Vendbanimeve	302
13.2.5. Bashkëpunimi me Gjykata	303
13.2.6. Bashkëpunimi me Byro Projektuese	303
13.2.7. Bashkëpunimi me institucionet e nivelit qendror	303
13.2.8. Mbështetja administrative	304
13.3. MONITORIMI I ZBATIMIT	305
13.3.1. Kush është përgjegjës për monitorimin e zbatimit	306
13.3.2. Raportet vjetore të monitorimit	307
13.3.3. Cilët janë treguesit	307
13.3.4. Si i përcaktojmë treguesit për zbatim?	308
13.3.5. Caktimi i standardeve të monitorimit	308
13.3.6. Ngritja e një sistemi/mekanizmi/fidbeku/ushqyerje me informacion	308
13.3.7. Matja dhe vlerësimi i performancës	309
13.3.8. Marrja e masave korrigjuese	309
13.3.9. Cila do jetë metodologjia e monitorimit dhe vlerësimit në procesin e Zbatimit të HZK-së së Rahovecit	309

13.4. VLERËSIMI I HARTËS ZONALE TË KOMUNËS	310
13.5. METODAT E VLERËSIMIT	310
13.5.1. Informacione të dorës së parë:	310
13.5.2. Raportet formale / Informale periodike :	311
13.5.3. Kush do t'i përgatit raportet e monitorimit.....	311
14. NDRYSHIM PLOTËSIMET DHE PËRJASHTIMET	312
14.1. ÇKA DUHET TË PËRMBAJË PROPOZIMI PËR NDRYSHIM PLOTËSIMIN E HARTËS ZONALE TË KOMUNËS SË RAHOVECIT	313
14.2. PROCESI PËR MIRATIM TË ÇFARËDO NDRYSHIM PLOTËSIMI	313
14.3. REVIDIMI I HARTËS ZONALE TË KOMUNËS SË RAHOVECIT	314
15. PËRJASHTIMET	315
16. JO KONFORMITETET	317
17. BONUSSET E ZONIMIT	319
18. INTERPRETIMI.....	320
18. ANKESAT	322
19. PJESA HARTOGRAFIKE	323

1. HYRJA

1.1. BAZA LIGJORE PËR HARTIMIN E HARTËS ZONALE TË KOMUNËS

Me nxjerrjen e ligjit për planifikimin hapësinor Nr. 04/I-174, janë përcaktuar parimet bazë të planifikimit hapësinor, kushtet dhe mënyra e zhvillimit dhe rregullimit hapësinor, llojet, ecuritë dhe përmbajtjet e planeve, përgjegjësitë e subjekteve administrative të nivelit qendror dhe lokal për hartimin dhe zbatimin e dokumenteve të planifikimit hapësinor, mbikëqyrjen administrative për zbatimin e këtij ligji, si dhe aktivitetet të cilat ndërmerren në planifikim hapësinor dhe rregullim territorial në Republikën e Kosovës.

Ligji i ri i planifikimit por edhe ndërrimi i disa ligjeve tjera të sistemit të planifikimit hapësinor ndryshuan bazën ligjore, me këtë rast edhe përgjegjësitë dhe kërkesat në kuvendin dhe autoritetin përgjegjës për planifikim dhe menaxhim hapësinor në nivel qendror dhe lokal. Në këtë drejtim, me Nenin 16 të këtij ligji, u kërkohet komunave të përgatisin Hartën Zonale të Komunës. Duhet theksuar se baza ligjore është kompletuar edhe me nxjerrjen e akteve nënligjore si: UDHËZIMIT ADMINISTRATIV NR. 24/2015 MBI ELEMENTET DHE KËRKESAT THEMELORE PËR HARTIMIN, ZBATIMIN DHE MONITORIMIN E HARTËS ZONALE TË KOMUNËS, UDHËZIMI ADMINISTRATIV NR. 05/2014 PËR PËRGJEGJËSITË E AUTORITETEVE TË PLANIFIKIMIT HAPËSINOR SI DHE PARIMET DHE PROCEDURAT PËR PJESËMARRJEN E PUBLIKUT, e sidomos UDHËZIMIT ADMINISTRATIV NR. 08/2017 MBI NORMAT TEKNIKE TË PLANIFIKIMIT HAPËSINOR. Në këtë vazhdimësi, kemi edhe shumë akte tjera nënligjore që janë miratuar dhe janë të rëndësishme në sistemin e planifikimit hapësinor.

Duke u bazuar në përgjegjësitë dhe kompetencat e nivelit komunal, me datën 04.04.2020 Komuna e Rahovecit mori vendimin për hartimin e Hartës Zonale të Komunës. (Kopja e vendimit është bashkangjitur në Shtojcën 1 të këtij dokumenti).

Pas marrjes së vendimit për hartimin e Hartës Zonale të Komunës, Komuna shpalli konkurs projektimi për përkrahje profesionale në procesin e hartimit të Hartës Zonale të Komunës dhe përzgjedhi kompaninë "INSI" Prishtinë.

Pas çdo faze të përgatitjes së këtij dokumenti, Komuna ka organizuar diskutime publike.

Pas formësimit të dokumentit është marrë pëlqimi nga MMPH dhe hapur shqyrtimin publik nga data..... deri në datën. Gjatë kësaj periudhe një mujore janë pranuar gjithsej: vërejtje, sugjerime, komente, peticione.

Sipas afateve ligjore Komuna u është përgjigjur vërejtjeve, sugjerimeve, komenteve, peticioneve të pranuar gjatë shqyrtimit publik dhe ka hartuar raportin e shqyrtimit publik për Projekt Hartën Zonale të Komunës së Rahovecit dhe me datë..... ka proceduar dokumentin për të marrë pëlqimin nga MMPH. Vendimin e pëlqimit të MMPH-së e mori me datë.....

Së bashku me pëlqimet nga MMPH, projektin ua dorëzoi këshilltarëve komunal për trajtim më datën..... Ansamblea Komunale aprovoi Hartën Zonale të Komunës së Rahovecit me datën.....

Pëlqimi i Vlerësimit Strategjik Mjedisor për Hartën Zonale Komunale të Rahovecit nga MMPH është bashkangjitur në Shtojcën 1.

Vendimi i Kuvendit Komunal për aprovimin e Hartës Zonale të Komunës së Rahovecit është bashkangjitur në shtojcën 2.

1.2. PROCESET DHE EKIPI ET PËRFSHIRA NË HARTIMIN E HARTËS ZONALE TË KOMUNËS

Autoriteti komunal, përgjegjës për planifikim dhe menaxhim hapësinor në Rahovec, gjatë hartimit të Hartës Zonale të Rahovecit është kujdesur që të sigurojë pjesëmarrjen publike, të ketë një proces transparent dhe pa diskriminim, të ofrojë qasje publike në të gjitha të dhënat, të ndërmarrë fushatë informimi për informimin dhe sigurimin e pjesëmarrjes publike gjatë hartimit të këtij dokumenti, të organizojë diskutime publike dhe forma tjera të pjesëmarrjes publike.

Procesi ka qenë i konceptuar dhe i organizuar në atë formë që iu ka përshtatur punës së komunës dhe mund të konsiderohet racional dhe i qëndrueshëm. Është formuar ekipi komunal i planifikimit në cilësinë e bartësit kryesor në procesin e hartimit të Hartës Zonale të Rahovecit. Roli i kompanisë profesionale në proces ishte hartimi i projektit në përputhje me rregullat dhe dispozitat ligjore në fuqi, dhënia e udhëzimeve për rrjedhën e këtij procesi dhe mënyrën e implementimit të tij, hapat që duhet të zhvillohen gjatë hartimit dhe pas aprovimit të tij, pjesëmarrjen e të gjithë akterëve, transparenca, si dhe për ngritjen e kapaciteteve të komunës.

Janë organizuar trajnimet për ta kuptuar njëjtë procesin e hartimit dhe përmbajtjen e të Hartës Zonale të Rahovecit. Trajnimet janë organizuar edhe për GIS dhe mund të themi se shumica e informatave janë digjitalizuar. Vlen të thuhet se në këto trajnime kanë marrë pjesë edhe përfaqësues të shoqërisë civile si dhe përfaqësues të kompanive publike. Në fillim të procesit është dakorduar që të sigurohet të paktën një diskutim publik në secilën fazë të procesit, të sigurohet diskutime publike që sjellin së bashku të gjitha palët e interesuara dhe relevante (qytetarët, bizneset, sektori publik dhe privat, OJQ-të, ekspertët etj, të bëhet njoftimi publik për diskutimet publike së paku 8 ditë para mbajtjes së diskutimit publik (përmes ftesave, letrave njoftuese publike, mediave qendrore apo lokale, të shqyrtohen të gjitha propozimet dhe vërejtjet e dhëna gjatë diskutimeve publike nga autoriteti i planifikimit hapësinor për përfshirjen e mundshme të tyre në projekt dokumentin e planifikimit hapësinor.

Bazuar në përgjegjësitë e autoritetit të planifikimit hapësinor si dhe procedurat për pjesëmarrje dhe përfshirje të spektrit të gjerë të publikut, që nga fillimi dhe përgjatë të gjitha fazave të procesit të planifikimit është bërë njoftim paraprak i palëve të interesuara dhe publikut, për kohën, vendin dhe qëllimin e mbajtjes së diskutimeve publike, është siguruar pjesëmarrja e personave fizik dhe juridik, pjesëmarrje e shoqatave apo organizatave në hartimin e Hartës Zonale Komunale të Rahovecit, për të cilat janë përgatitur fotografi, procesverbale dhe lista nga takimet e zhvilluar.

Në këtë formë ka pasur disa diskutime, konsultime, debat të lirë dhe të hapur me publikun dhe hisedarët tjerë, të organizuar nga komuna bazuar në parimet e qeverisjes së mirë.

Në fazën e fundit të procesit, komuna ka marrë vendim për organizimin e shqyrtimit publik duke përcaktuar me hollësisht format e pjesëmarrjes publike gjatë fazës së shqyrtimit publik, duke e konsideruar shqyrtimin publik si një ngjarje të hapur për pjesëmarrje publike, e zhvilluar në vendin e përshtatshme (sallën e Kuvendit komunal të Rahovecit) nga autoriteti i planifikimit hapësinor, i cili përmes njoftimit publik i ka ftuar qytetarët, ekspertët dhe palët e interesuara për të parashtruar kundër Rahovecit, komentet apo sugjerimet, para finalizimit të Hartës Zonale Komunale të Rahovecit.

Vendimet sipas UDHËZIMIT ADMINISTRATIV Nr.05/2014 PËR PËRGJEGJËSITË E AUTORITETEVE TË PLANIFIKIMIT HAPËSINOR SI DHE PARIMET DHE PROCEDURAT PËR PJESËMARRJEN E PUBLIKUT NË PLANIFIKIM HAPËSINOR.

Njoftimi publik është bërë tetë (8) ditë para hapjes së shqyrtimit publik dhe është përcaktua kohëzgjatja e shqyrtimit publik prej tridhjetë (30) ditësh. Njoftimi për organizimin e shqyrtimit publik është publikuar në tri gazeta të përditshme, në faqen e internetit të komunës dhe në mediat televizive qendrore dhe lokale.

Te gjitha propozimet dhe vërejtjet që janë paraqitur nga publiku brenda afatit kohor të përcaktuar janë përfshirë në Raportin mbi shqyrtimin publik. Raporti ka përfshirë edhe regjistrin e pjesëmarrësve që kanë dhënë propozime dhe vërejtje me shkrim në projekt-dokumentin e Hartës Zonale Komunale të Rahovecit brenda afatit dhe mënyrës së përcaktuar në udhëzimin administrativ.

Raporti gjithashtu përmban arsyetimin për miratimin apo refuzimin e propozimeve dhe vërejtjeve duke mos përfshirë propozimet dhe vërejtjet pas afatit të dhënë. Raportit i janë bashkëngjitur edhe procesverbalet nga prezantimet dhe diskutimet gjatë shqyrtimit publik, pesë (5) ditë pas përfundimit të Raportit mbi shqyrtimin publik. Raporti i përfunduar është publikuar në faqen zyrtare të internetit të komunës.

Raporti është përgatitur nga Autoriteti Përgjegjës Komunal për Planifikim dhe Menaxhim Hapësinor, Drejtoria për Urbanizëm dhe Planifikim në bashkërendim me drejtoritë tjera komunale bazuar në Raportin e shqyrtimit publik, propozimin e Hartës Zonale Komunale të Rahovecit është shqyrtuar dhe plotësuar përfundimisht nga operatori ekonomik i kontraktuar për hartimin e projektit në bashkëpunim me autoritetin përgjegjës komunal.

Projekt dokumentit të plotësuar të planifikimit hapësinor, i është bashkëngjitur edhe Raporti i shqyrtimit publik, Pëlqimi i Vlerësimit Strategjik Mjedisor dhe është proceduar për pëlqim dhe për aprovim në subjektet përgjegjëse të përcaktuara me Ligjin Nr. 04/L-174 për Planifikimin Hapësinor.

1.2.1. Ekipet e përfshira në përgatitjen e Hartës Zonale të Komunës

Udhëheqësi komunal i projektit është Albnor Mullabazi, Drejtor i Drejtorisë për Urbanizëm, Planifikim dhe Mbrojtje të Mjedisit. Menaxher komunal i projektit është Shpejtim Mustafa, Shef i Sektorit për urbanizëm dhe planifikim të Drejtorisë për Urbanizëm, Planifikim dhe Mbrojtje të Mjedisit.

Ekipi komunal

	Emri e mbiemri	Pozita	Komuna\Drejtoria
1	Smajl Latifi	Kryetar	Komuna e Rahovecit
2	Fatmir Iska	Nënkryetar	Komuna e Rahovecit
3	Arbër Zenuni	Kryesues i Kuvendit	Komuna e Rahovecit
4	Albnor Mullabazi	Drejtor	Urbanizëm, Planifikim dhe Mbrojtje të Mjedisit
5	Shpejtim Mustafa	Menaxher i Projektit	Urbanizëm, Planifikim dhe Mbrojtje të Mjedisit
6	Selim Metkamberi	Zyrtar	Urbanizëm, Planifikim dhe Mbrojtje të Mjedisit
7	Bjondina Ramaj Fazliu	Zyrtare	Urbanizëm, Planifikim dhe Mbrojtje të Mjedisit
8	Diellza Çanta	Zyrtare	Urbanizëm, Planifikim dhe Mbrojtje të Mjedisit
9	Jetmir Uka	Zyrtar	Administratë e përgjithshme
10	Besnik Hoti	Drejtor	Administratë e përgjithshme
11	Avni Morina	Drejtor	Arsim
12	Afrim Limani	Drejtor	Buxhet dhe financa
13	Saranda Sallteku	Drejtor	Shëndetësi dhe përkujdesje sociale
14	Erhan Morina	Drejtor	Ekonomi, zhvillim dhe turizëm
15	Afrim Oruqi	Drejtor	Gjeodezi, kadastër dhe pronë
16	Përparim Krasniqi	Drejtor	Shërbime publike komunale
17	Berat Duraku	Drejtor	Bujqësi, pylltari dhe zhvillim rural
18	Afrim Dina	Drejtor	Kulturë, rini dhe sport
19	Besmire Bytyqi	Drejtor	Mbrojtje dhe shpëtim

20	Nora Boshnjaku	Drejtor	Punët inspektuese
----	----------------	---------	-------------------

Lista e kontribuuesve nga INSI

	Emri e mbiemri	Fusha ekspertizës
1	MSc. Ismajl BAFTIJARI	MSc. I Ndërtimtarisë /Planer urban
2	MSc. Armend SOKOLI	MSc. Arkitekturës dhe Planifikimit Hapësinor
3	MSc. Valon GËRMIZAJ	MSc. Arkitekturës/Planer urban
4	Dr. sc. Flamur KUÇI	Dr. sc. Menaxhim Urban
5	Bsc. Rrustem BAFTIJARI	Bsc. Arkitekturë
6	Dr.sc Venera GOXHA	Dr. sc. Menaxhim Urban
7	MSc. Alban FRROKAJ	MSc. Bujqësisë
8	Dr. sc. Sylejman BERISHA	Dr. sc. I Shkencave Mjedisore
9	Dr. sc. Mevlan BIXHAKU	Dr. sc. Trafikut dhe Transportit
10	MSc. Arben HAJRIZI	MSc. I Ndërtimtarisë /Hidroteknik
11	MSc. Mumin MORINA	MSc. I Ndërtimtarisë /Hidroteknik
12	MSc. Astrite NEZIRI	MSc. I Elektroteknikës
13	Reshat AZIZI	Ekspert i Ekonomisë
14	Merita PELAJ	Bsc. I Ekonomisë
15	Flaka DEDA	MSc. Menagjim Mjedisor Urban

1.3. QËLLIMI I HARTËS ZONALE TË KOMUNËS

Një ndër qëllimet e para të Hartës Zonale të Komunës së Rahovecit, është përmbushja e kërkesës ligjore, e cila obligon komunën për hartimin e HZK-së dhe e cila është rezultat i zbatimit të projektit të reformës së integruar ligjore, që ka filluar për t'u zbatuar, me aprovimin e ligjit të ri të planifikimit Ligji Nr. 04/L-174. Qëllimi tjetër i rëndësishëm i Hartës Zonale të Rahovecit është të sigurojë zhvillimin e qëndrueshëm dhe të baraspeshuar të planifikimit hapësinor për tërë territorin e Komunës së Rahovecit, e cila do krijojë bazat e qeverisjes së mirë, shfrytëzimit të përshtatshëm të tokës, mbrojtjes së mjedisit dhe trashëgimisë kulturore dhe natyrore.

Përmes kushteve, rregullave, masave, standardeve, ky dokument ka për qëllim të sigurojë qeverisje të qëndrueshme, shfrytëzim efikas të fondeve publike, parakushte për zhvillim social dhe ekonomik të baraspeshuar, rregullim të qëndrueshëm të hapësirës, duke siguruar trajtim të barabartë, lëvizje të lirë dhe qasje adekuate në shërbimet publike për qytetarët dhe banorët e Komunës së Rahovecit. Ky dokument është përgatitur përmes një procesi transparent, gjithëpërfshirës dhe të disiplinuar në funksion të ruajtjes së shëndetit, pasurisë dhe mirëqenies publike duke kontrolluar vendndodhjen, volumin dhe shfrytëzimin e të gjitha parcelave, ndërtesave dhe strukturave, nëpërmjet zhvillimit të qëndrueshëm të tokës brenda territorit të komunës.

Harta Zonale e Komunës si një mjet, i cili i mundëson komunës sonë, që përmes kushteve, masave, bonuseve dhe përmbajtjeve tjera, të rregullojë shfrytëzimin dhe zhvillimin e tokës për tërë territorin e komunës. Kjo nënkupton definimin e kushteve dhe masave për rregullimin e resurseve dhe mjedisit, infrastrukturës dhe shërbimeve përcjellëse, me synim të sigurimit të zhvillimit hapësinor, fizik, ekonomik, social dhe mjedisor, shëndetit, si dhe mirëqenies së komuniteteve urbane dhe rurale.

Qëllimet dhe objektivat e PZHK-së së Rahovecit dhe Qëllimet e Zhvillimit të Qëndrueshme (QZHQ) do jenë qëllime bazë edhe për HZK-në, pasi që Harta Zonale Komunale paraqet një mjet për arritjen e qëllimeve dhe objektive të Planit Zhvillimor Komunal si dhe për shtrirjen hapësinore dhe gjeografike të qëllimeve dhe objektive, duke përcaktuar kushtet dhe masat për zhvillimet hapësinore përmes zonave.

Harta Zonale e Rahovecit bazohet në nevojën e hartimit të planeve rregulluese të hollësishme të planifikuara, përgatitja e Planit i Veprimit për Zbatim, mundësimi i administrimit, zbatimit dhe monitorimit të zbatimit të këtij dokumenti. Harta Zonale e Rahovecit lehtëson që në një proces transparent të mundësojë marrjen e kushteve dhe lejes ndërtimore pa procedura të komplikuar burokratike në komplet territorin e Komunës.

1.4. PËRSHKRIMI I KËRKESAVE QË RRJEDHIN NGA PLANET ZHVILLIMORE SEKTORIALE TË PLANIT ZHVILLIMOR KOMUNAL

Në vijim janë paraqitur kërkesat e Planit Zhvillimor Komunal.

1.4.1. Vizioni

Vizioni për zhvillimin e ardhshëm të Komunës së Rahovecit shprehë qëllimet afatgjata të synuara për tu arritur, të përcaktuara përmes procesit pjesëmarrës të palëve të interesit dhe analizave shumë-sektoriale, duke u nisur nga gjendja aktuale, sfidat e identifikuara, nevojat për zhvillim, si dhe potencialet lokale.

“Rahoveci komunë lidere në mbrojtje të trashëgimisë kulturore e natyrore si dhe zhvillim të hovshëm në bujqësi, ndërmarrësi dhe arsim.”

1.4.2. Qëllimet dhe objektivat zhvillimore

Qëllimi 1 –Përmirësimi i mirëqenies sociale

Objektivat

- Zhvillimi i aftësive për punësim, me fokusim te femrat dhe të rinjtë;
- Zhvillimi i programeve për punësim;
- Sigurimi i punës sezonale;
- Zhvillimi i skemave të përkrahjes financiare dhe sociale për kategoritë në nevojë;
- Përkrahje të bizneseve të vogla dhe të mesme.

Qëllimi 2 – Përmirësimi i nivelit të shërbimeve shëndetësore

Objektivat

- Përmirësimi i infrastrukturës fizike në shërbimet shëndetësore;
- Përmirësimi i infrastrukturës teknike në objektet shëndetësore; dhe
- Krijimi i kushteve për edukim të vazhduar të personelit profesional në shëndetësi.

Qëllimi 3 – Përmirësimi i nivelit të arsimit

Objektivat

- Investime në përmirësimin e kushteve infrastrukturore të shkollave në funksion të rritjes së cilësisë në arsim dhe ndërtimin e shkollave të reja.
- Nga shtatori i viti 2018-2019 do të bëhet funksionalizimi i plotë dhe i përhershëm i organeve drejtuese të shkollave dhe këshillave drejtues të shkollave.
- Ofrimi i shërbimeve profesionale pedagogjike dhe psikologjike, dhe trajnimeve profesionale të mësimdhënësve.
- Sigurimi i edukimit parashkollor , sipas nevojave të identifikuara.
- Sigurimi i qasjes në arsim për të gjitha moshat shkollore.
- Kompletimi i infrastrukturës shkollore , sipas nevojave të identifikuara.

Qëllimi 4 – Përmirësimi dhe zgjerimi i rrjetit të ndërtësive të kulturës

Objektivat

- Funksionalizimi i ndërtesave ekzistuese të kulturës;
- Shfrytëzimi i vazhdueshëm i ndërtesave të kulturës; dhe
- Shfrytëzimi i infrastrukturës ekzistuese në zonat rurale për zhvillimin e ngjarjeve kulturore – shkollat, hapësirat publike.

Qëllimi 5 – Përmirësimi dhe zgjerimi i infrastrukturës për sport dhe rekreacion

Objektivat

- Funksionalizimi i objekteve ekzistuese sportive; dhe
- Shfrytëzimi i vazhdueshëm i objekteve sportive.

Qëllimi 6 – Përmirësimi dhe zgjerimi i rrjetit të hapësirave publike

Objektivat

- Përmirësimi i hapësirave ekzistuese publike;
- Krijimi i hapësirave të reja publike; dhe
- Mirëmbajtja e hapësirave publike.

Qëllimi 7 – Ofrimi i banimit të qëndrueshëm

Objektivat

- Ofrimi zgjidhjeve të qëndrueshme të banimit për familjet në nevojë.

Qëllimi 8 – Rritja e densitetit në qendrën komunale

Objektivat

- Konsolidimi i lagjeve të qendrës komunale; dhe
- Konsolidimi i qendrës dhe përmbajtjeve shumë funksionale.

Qëllimi 9 – Zhvillimi i vendbanimeve në mënyrë kompakte

Objektivat

- Konsolidimi i lagjeve të vendbanimeve duke e ruajtur karakterin;
- Lidhje funksionale me qendrën urbane;
- Formimi i qendrave të reja sekondare; dhe
- Zgjidhje për ndërtimet ilegale dhe vendbanimeve joformale.

Qëllimi 10 - Rritja dhe zhvillimi i sektorit të bujqësisë, me theks vreshtaria, perimekultura si dhe kapaciteteve përpunuese në komunën e Rahovecit

Objektivat

- Përkrahje e vreshtarëve në përmirësimin e infrastrukturës dhe ngritjen e kapaciteteve prodhuese;
- Ngritja e kapaciteteve prodhuese në sektorin e perimekulturës;
- Nxitja e konkurrueshmërisë dhe qëndrueshmërisë të zinxhirit agro-ushqimor;

Përkrahja e fermerëve në rritjen e fondit blegtoral dhe përmirësimin racor.

Qëllimi 11 – Zhvillimi i kapaciteteve turistike

Objektivat

- Shfrytëzimi i qëndrueshëm i potencialeve natyrore dhe kulturore;
- Zhvillimi i turizmit rural;
- Zhvillimi i kapaciteteve shërbyese dhe hoteliere; dhe
- Zhvillimi i turizmit bazuar në resurse të trashëgimisë natyrore, historike dhe kulturore.

Qëllimi 12 – Zhvillimi i ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme si dhe industrisë së lehtë

Objektivat

- Zhvillimi i ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme sipas kërkesave në tregun vendor dhe regional; dhe
- Bashkëpunimi ndër-sektorial në nivel komunal dhe ndër-komunal.

Qëllimi 13 – Zhvillimi i transportit dhe infrastrukturës së mobilitetit

Objektivat

- Përmirësimi i qarkullimit në qendrën komunale;
- Kompletimi i rrjetit rrugor në zonat rurale;
- Rrugë të asfaltuara të kualitetit të lartë dhe qasje për të gjithë banorët;
- Rritja e shfrytëzimit të transportit publik;
- Sigurimi i kushteve për qarkullim jo-motorik; dhe
- Përmirësimi i sigurisë së qarkullimit.

Qëllimi 14 - Menaxhimi adekuat me ujëra

Objektivat

- Sigurimi i burimeve të mjaftueshme të ujit për nevojat e banimit dhe të zhvillimit;
- Ofrimi i sistemeve funksionale të ujësjellësit për të gjitha vendbanimet;
- Ofrimi i sistemeve funksionale të kanalizimit për të gjitha vendbanimet;
- Trajtimi i ujërave të zeza; dhe
- Zhvillimi i sistemit për menaxhimin e ujërave atmosferik.

Qëllimi 15 – Menaxhim adekuat i mbeturinave

Objektivat

- Parandalimi dhe largimi i mbeturinave në trupat ujqor dhe mjedise tjera si deponi ilegale; dhe
- Mbulimi i të gjitha vendbanimeve me shërbimin e mbledhjes së mbeturinave.

Qëllimi 16 – Mbrojtja e mjedisit

Objektivat

- Parandalimi i shkarkimit të ujërave të zeza dhe industriale në lumenj si dhe ndërtimi i impiantit për trajtim të ujërave të zeza;
- Reduktimi i ndotjes së ajrit;
- Mbrojtja dhe shfrytëzimi racional i tokës bujqësore;
- Mbrojtja e pyjeve dhe ripyllëzimi;
- Rregullimi i shtretërve të lumenjve për parandalimin e vërshimeve;
- Shfrytëzimi racional i zhavorrit dhe gurthyesve për një zhvillim të qëndrueshëm; dhe
- Zvogëlimi i impakteve negative nga kafshët.

Qëllimi 17 – Mbrojtja nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera

Objektivat

- Mbrojtja nga zjarret; dhe
- Reduktimi i zonave të rrezikuara nga vërshimet.

Qëllimi 18 – Mbrojtja dhe promovimi i trashëgimisë kulturore, natyrore

Objektivat

- Mbrojtja e vlerave të trashëgimisë natyrore dhe peizazhit;
- Mbrojtja e vlerave të trashëgimisë kulturore; dhe

- Promovimi i vlerave të trashëgimisë lokale.

1.5. NDËRLIDHJET ME PLANET RREGULLUESE URBANE NË FUQI

Komuna e Rahovecit ka një Plan Rregulluese Urban (PRrU) "Qendra Historike e Rahovecit" e cila mbulon një pjesën e qendrës të Rahovecit, mirëpo nuk është i miratuar në Kuvendin Komunal.

1.6. NDRYSHIMET NË TEMATIKË OSE NË STRATEGJITË SEKTORIALE LOKALE QË NGA MIRATIMI I PZHK-së

Harta Zonale e Komunës së Rahovecit nuk ka asnjë ndryshim tematik në strategjitë sektoriale lokale që nga miratimi i PZHK-së.

1.7. SHQYRTIMI I PËRGJITHËSUAR I DOKUMENTIT TË PLANIFIKIMIT PARAPRAK TË PO TË NJËJTIT NIVEL

Gjatë përgatitjes së Hartës Zonale të Rahovecit, nuk ishte e mundur të bëhet shqyrtimi i përgjithësuar i dokumentit të planifikimit paraprak saktësisht i të njëjtit nivel, pasi që kjo është Harta Zonale Komunale e parë e Rahovecit dhe nuk ka posedon një dokument të miratuar të tillë të planifikimit hapësinor paraprak. Pas miratimit të këtij dokumenti me siguri se do të kemi edhe hartime të dokumenteve të reja të të njëjtit nivel, ku mund të kemi shqyrtim të përgjithësuar të dokumentit të planifikimit paraprak të po të njëjtit nivel pra të kësaj HZK-je.

2. ARSYETIMI

Harta Zonale e Komunës së Rahovecit është përgatitur në harmoni me detyrimet ligjore, Planin Zhvillimor dhe strategji të ndryshme të nivelit qendror dhe lokal. Përderisa, përmes Planit Zhvillimor Komunal, komuna ka përcaktuar kahjen e zhvillimit strategjik hapësinor, përmes këtij dokumenti, komuna synon të përcaktojë kushte zhvillimore të cilat përcaktojnë normativa për shfrytëzimet dhe zhvillimet dhe zhvillimet e ardhme në territorin tonë. Gjatë përgatitjes të këtij dokumenti, komuna ka trajtuar aspekte të arsyet ligjore, mjedisore, ekonomike, financiare dhe sociale, të cilat janë marrë parasysh gjatë përcaktimit të kufijve dhe kushteve zhvillimore brenda Zonave dhe Zonave Mbishtresore mbi të cilat mbizotërojnë kushte plotësuese.

Ky kapitull shpalos obligimet ligjore të cilat komuna ka përmbushur dhe marrë në konsideratë të kriterëve të përcaktuara në dokumente të ndryshme në fuqi.

Bazuar në nenin 5 të UDHËZIMIT ADMINISTRATIV MMPH - NR. 24/2015 MBI ELEMENTET DHE KËRKESAT THEMELORE PËR HARTIMIN, ZBATIMIN DHE MONITORIMIN E HARTËS ZONALE TË KOMUNËS, Komuna është e obliguar që të përmbushë parimet vijuese:

- Parimi i demokracisë, subsidiaritetit, pjesëmarrjes, integritetit, proporcionalitetit dhe parandalimit;
- Parimi i zonimit të përdorura gjatë hartimit të Hartës Zonale Komunale të Rahovecit; dhe
- Trajtimi i këtij dokumenti si mjet për arritjen e qëllimeve dhe objektivave të Planit Zhvillimor Komunal dhe për shtrirjen hapësinore si dhe gjeografike të tyre.

Të gjitha zhvillimet e planifikuara në këtë dokument janë përcaktuar duke u bazuar në Hartën e Shfrytëzimit të Planifikuar të Tokës nga Plani Zhvillimor Komunal 2023 - 2031, Harta Zonale e Komunës ofron elaboratin e hollësishëm të kufijve të zonave dhe kushteve zhvillimore për çdo zonë. Përveç parimeve të përgjithshme të përcaktuara në nenin 4 të LIGJIT NR. 04/L-174 PËR PLANIFIKIMIN HAPËSINOR dhe në nenin 4 të UDHËZIMIT ADMINISTRATIV MMPH - NR. 24/2015 MBI ELEMENTET DHE KËRKESAT THEMELORE PËR HARTIMIN, ZBATIMIN DHE MONITORIMIN E HARTËS ZONALE TË KOMUNËS, Harta Zonale e Komunës hartohet në pajtim me parimet specifike në vijim:

1. Promovimin e objektivave të planeve zhvillimore sektoriale dhe hartat e shfrytëzimit të planifikuar të tokës të përcaktuara në Planin Zhvillimor Komunal 2023 - 2031;
2. Promovimin e objektivave të komunitetit, ashtu si janë të deklaruar në Planin Zhvillimor Komunal 2023 - 2031, si krijimi i mundësive të reja për punë, ofrimi i banimit të përbalueshëm, etj.;
3. Promovimin e shëndetit dhe sigurisë publike dhe të mirëqenies së përgjithshme;
4. Sigurimin e llojllojshmërisë së shfrytëzimit dhe densiteteve të përshtatshme me karakterin e komunës që pasqyrojnë nevojat aktuale dhe ato të planifikuara;
5. Balancimin e interesin publik me të drejtat e pronës private dhe shfrytëzimin të arsyeshëm të pronës në pajtim me Kushtetutën e Republikës së Kosovës dhe legjislacionin në fuqi;
6. Sigurimin e zhvillimit të planifikuar të bazuar në:
 - modelet e shfrytëzimit të tokës të bazuara të Planit Zhvillimor Komunal 2023 - 2031;
 - gjendjen ekzistuese, marrë parasysh mjedisin e ndërtuar faktik dhe të drejtat pronësore me qëllim që hartimi i dokumenteve të planifikimit hapësinor të jetë real dhe i zbatueshëm;
 - karakteristikat natyrore të tokës, përfshirë përshtatshmërinë e shfrytëzueshmërisë të bazuar në karakteristikat e dheut, topografisë dhe ndjeshmërisë ndaj ndotjes së ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore;
 - kapacitetet ekzistuese dhe të planifikuara të shërbimeve dhe ndërtesave publike dhe private;

- nevoja për të formësuar dhe balancuar zhvillimin urban dhe rural;
- harmonizimin e kërkesave të interesit publik me të drejtat në pronën private nëpërmjet shfrytëzimit të arsyeshëm të pronës;
- promovimin e teknikave inovative për zhvillim;
- sigurimin e kontrollit të ndotjes së ajrit, ujit, tokës, ndotjes akustike ujërave tokësor edhe nëntokësor;
- sigurimin e masave mbrojtëse ndaj zjarrit, erozionit, rrëshqitjes së dheut, ortekëve, tërmeteve dhe vërshimeve;
- sigurimin e mbrojtjes së karakterit natyror, historik, kulturor dhe peizazhor të territorit të Komunës;
- ruajtjen dhe promovimin e traditës në prodhimtarinë bujqësore, pylltari, peshkim, rekreacionit dhe aktiviteteve në hapësirë të hapur;
- promovimin e veprimtarive të organizuara në fushën e bujqësisë dhe blegtorisë, në zonat rurale në funksion të ruajtjes së tokës bujqësore kualitative dhe kulturave të ndryshme;
- sigurimin e mbrojtjes së investimeve të infrastrukturës publike, sociale, teknike dhe zhvillimit të integruar e të arritshëm në funksion të transportit urban, ndërrurban, rural dhe menaxhim të mbeturinave;
- promovimin e mundësive të barabarta për banim të qëndrueshëm për familjet që nuk janë në gjendje ekonomike t'i përballojnë ofertat e tregut të banimit me qëllim të stabilitetit social, shëndetit dhe zhvillimit të mirëqenies njerëzore për të gjithë qytetarët nën administrimin territorial të Komunës së Rahovecit;
- sigurimin e mundësisë së shfrytëzimit të tokës në koordinim me komunat fqinje, qeverinë qendrore dhe agjencitë tjera, veçanërisht në lidhje me resurset dhe shërbimet që shtrihen përtej kufijve të Komunës së Rahovecit apo që kanë ndikim të drejtpërdrejtë në komunë;
- sigurimin që shfrytëzimi i tokës të përfshijë udhëzime të planifikimit dhe obligimet të cilat rrjedhin nga dokumentet dhe planet hapësinore për rajon më të gjerë e të cilat afektojnë Komunën e Rahovecit;
- sigurimin e përfshirjes së elementeve hapësinore të transportit, zhvillimit ekonomik, shoqëror, mjedisor dhe politikat tjera strategjike për komunën në procesin e planifikimit hapësinor; dhe
- sigurimin e rishikimit efikas të propozimeve për zhvillim dhe kërkesave për leje ndërtimore për sqarim dhe përshpejtim të procedurës.

Harta Zonale e Komunës së Rahovecit:

- Është bazuar në Planin Hapësinor të Kosovës, në Hartën Zonale të Kosovës (ky dokument ende nuk është hartuar nga niveli qendror dhe për momentin nuk është relevant) dhe interesat kombëtare të paraqitura si objektiva, plane dhe politika zyrtare të Qeverisë.
- Ka marrë parasysh mundësitë e integritetit të Planeve Rregulluese Urbane që janë në fuqi. Harta Zonale e Komunës së Rahovecit është hartuar në përputhje me normat teknike të planifikimit hapësinor.
- Është hartuar në formën e cila e bënë më të lehtë përdorimin dhe lehtëson monitorimin dhe rishikimin dhe ka kaluar në procese të diskutimeve dhe shqyrtimit publik, ku janë marrë në konsideratë kërkesat e të gjithë qytetarëve si dhe kërkesat dhe nevojat specifike të personave me nevoja të veçanta, të të moshuarve, minoriteteve, fëmijëve, të rinjve dhe aspektet e ndjeshme gjinore.

Hartimi i Hartës Zonale të Rahovecit është bazuar edhe në parimet e mëposhtme:

- Promovimin e interesave të përbashkëta të qytetarëve të Komunës së Rahovecit, duke mbrojtur burimet natyrore, trashëgiminë kulturore dhe përkrahur zhvillimin e qëndrueshëm
- Promovimin e procesit demokratik të pjesëmarrjes publike dhe përfshirjen ndër-sektoriale në formulimin e strategjive zhvillimore dhe dokumenteve të planifikimit hapësinor;

- Promovimin e transparencës së plotë në procesin e planifikimit dhe vendimmarrjes, duke siguruar qasje publike për palët e interesuara në të dhëna, harta, grafikone, të drejta dhe në të gjitha dokumentet e planifikimit hapësinor;
- Promovimin e kornizës themelore, transparente dhe të planifikuar të shfrytëzimit dhe zhvillimit, mbrojtjes së mjedisit, trashëgimisë kulturore, si dhe të drejtave pronësore;
- Promovimin e mundësive të barabarta të zhvillimit ekonomik, social dhe mjedisor për të gjithë qytetarët e Rahovecit;
- Promovimin e cilësisë së lartë të jetesës dhe sistemeve të qëndrueshme për zhvillimin e vendbanimeve;
- Promovimin e planifikimit hapësinor të integruar përmes ecurive efikase;
- Promovimin e pjesëmarrjes publike në hartimin e dokumenteve të planifikimit hapësinor;
- Promovimin e zhvillimit të balancuar dhe të qëndrueshëm bazuar në nevojat publike dhe ekonomike; dhe
- Promovimin e vazhdueshëm të harmonizimit me praktikën më të mira ndërkombëtare dhe me parimet Evropiane për zhvillim hapësinor;
- Zhvillim të qëndrueshëm dhe proporcional të komunitetit, duke shfrytëzuar në mënyrë efikase fondet publike; dhe
- Parimet ndërkombëtare të planifikimit hapësinor, zhvillim të qëndrueshëm, dhe qeverisje në harmoni me normat e BE-së.

Elementet dhe kërkesat themelore të përdorura gjatë hartimit të Hartës Zonale Komunale të Rahovecit, të cilat do të vlejnjë për 8 vitet e ardhme:

1. Bazohen në aktivitetet zhvillimore hapësinore të cilat rrjedhin nga Plani Zhvillimor Komunal 2023 - 2031, përkatësisht nga harta e shfrytëzimit të planifikuar të tokës, planet zhvillimore sektoriale dhe plani i veprimit.
2. Përcaktojnë ndarjen precize të territorit të komunës në zona funksionale dhe për secilën zonë përcakton shfrytëzimet e tokës, kushtet zhvillimore dhe masat mbrojtëse për periudhën e planifikuar të zhvillimit.
3. Të përmbajë zonat funksionale të cilat rrjedhin nga Plani Hapësinor i Kosovës dhe Planet Hapësinore për Zona të Veçanta.

Gjatë hartimit të Hartës Zonale të Rahovecit në funksion të kompletimit të detyrimeve ligjore që rrjedhin nga ligji i ri i planifikimit, po edhe më shumë të krijimit një bazë reale për trajtimin zhvillimeve të ardhme hapësinore përmes HZK-së, si dhe sigurimit të zhvillimit të qëndrueshëm dhe të baraspeshuar të planifikimit hapësinor për tërë territorin e Komunës së Rahovecit për precizimin e Zonave, Zonave mbishtetëse dhe zbatimin e Planit të Veprimit që rrjedh nga Plani Zhvillimor Komunal.

Është bërë një analizë e hollësishme, reale dhe e qëndrueshme ligjore, mjedisore, ekonomike, financiare dhe sociale siç edhe është kërkuar në këtë pjesë të dokumentit.

Bazuar në Planin Zhvillimor Komunal, numri i banorëve rezident është 55,391, gjersa sipas regjistrimit të fundit së Agjencisë të Statistikave të Kosovës është 41,777. Mirëpo, për qëllime të planifikimit të qëndrueshëm, gjatë hartimit të këtij dokumenti është marrë parasysh numri i përgjithshëm i banorëve prej 65,011 banorë rezident dhe jo-rezident.

Komuna synon që ndërtojë edhe impiantin për ujëra të zeza, lokacioni i të cilit do të përcaktohet me vendim të Kuvendit Komunal, pas përfundimit të Studimit të Fizibilitetit.

2.1. ZONAT

Arsyeja e precizimit si zona të cilat në elemente të caktuara dallojnë nga planet e më hershme të shfrytëzimit të tokës, rrjedh nga analizat e hollësishme, reale dhe të qëndrueshme ligjore, qoftë arsyeja se shumica e objekteve pa leje ndërtimore janë në proces të legalizimit bazuar në Ligjin Nr. 04/L-188 Për Trajtimin e Ndërtimeve Pa Leje, të arsytet mjedisore janë analizuar ndikimet e mundshme negative në mjedisore për tu propozuar ose jo ndryshimi. Në aspektin ekonomik janë vlerësuar se sa kemi zhvillim të bizneseve në zonë, cilat janë potencialet ekonomike dhe cilat do ishin pasojat nga aspekti ekonomik nëse nuk do lejohej ndryshimi, edhe në kuptimin financiar janë analizuar se cilat janë kostot e ndërtesave dhe zhvillimeve në zonë dhe cilat do ishin kostot e rrënimave eventuale dhe në aspektin financiar është vlerësuar se sa ja vlen ndryshimi ose ruajtja e destinimit të mëhershëm dhe krejt në fund nga aspekti social është vlerësuar se sa do të ishte numri i familjeve që do kishin pasoja nëse nuk merret për bazë gjendja ekzistuese.

Një element tjetër përmbajtësor është analizimi gjatë precizimit të zonave bazë janë edhe parimet e hartimit të Hartës Zonale të Komunës dhe dihet se hartimi i këtij dokumenti bazohet në parimet e lartpërmendura dhe ndër më të rëndësishmet janë:

Parimi i demokracisë, subsidiariteti, pjesëmarrja, integrimi, proporcionaliteti dhe parandalimi.

- Në këtë kuadër edhe parimet specifike si promovimin e procesit demokratik të pjesëmarrjes publike dhe përfshirjen ndërsektoriale në formulimin e strategjive zhvillimore dhe dokumenteve të planifikimit hapësinor;
- Promovimin e transparencës së plotë në procesin e planifikimit dhe vendimmarrjes, duke siguruar qasje publike për palët e interesuara në të dhëna, harta, grafikone, të drejta dhe në të gjitha dokumentet e planifikimit hapësinor;
- Promovimin e kornizës themelore, transparente dhe të planifikuar të shfrytëzimit dhe zhvillimit, mbrojtjes së mjedisit, trashëgimisë kulturore, si dhe të drejtave pronësore;
- Promovimin e mundësive të barabarta të zhvillimit ekonomik, social dhe mjedisor për të gjithë qytetarët e Rahovecit.

Duke i zbatuar këto parime profesionalisht, seriozisht dhe si obligim për hartimin e HZK-së dhe analizuar dokumente të ndryshme hapësinore dhe gjendjen ekzistuese, Harta Zonale ka përcaktuar Zonat e radhitura në kapitullin 4 të këtij dokumenti si kushte zhvillimore për to të përshkruara në kapitullin 5 të këtij dokumenti.

2.2. ZONAT MBISHTRESORE

Bazuar në UDHËZIMIN ADMINISTRATIV MMPH - NR. 24/2015 MBI ELEMENTET DHE KËRKESAT THEMELORE PËR HARTIMIN, ZBATIMIN DHE MONITORIMIN E HARTËS ZONALE TË KOMUNËS por edhe në shembujt e vendeve që përgatisin Harta Zonale, ekipet punuese kemi trajtuar zonat mbishtresore si një teknikë të zonimit që përdoret për vendosjen e kushteve zhvillimore alternative, në kuadër të një sipërfaqeje specifike të Komunës së Rahovecit, e cila kërkon vëmendje të veçantë dhe zonat për të cilat duhen kushte plotësuese përpos kushte zhvillimore dhe kushte ndërtimore në zonën bazë, vendosen mbi një apo disa zona bazë dhe krahas kushteve të zonës bazë, për zonat mbishtresore vendosen kushte apo masa plotësuese dhe në rastet kur janë përcaktuar kushte që janë në kundërshtim në mes të zonës bazë dhe zonës mbishtresore atëherë kushtet e zonës mbishtresore kanë përparësi ndaj atyre të zonës bazë.

Duke e ditur se zonat mbishtresore përdoren për vendosjen e kushteve zhvillimore më strikte dhe masave mbrojtëse shtesë në disa hapësira specifike gjeografike, për definimin e zonave mbishtresore

është analizuar komplet territori i Komunës së Rahovecit se ku ka nevojë, me qëllim të përcaktohen masat mbrojtëse për:

- Resurset kulturore, historike, ekonomike, turistike, bujqësore të cilat nuk janë adresuar me zonën bazë;
- Sipërfaqet e Mbrojtura, Zonat e Veçanta, Zonat e Veçanta të Mbrojtura dhe Zonat Mbrojtëse;
- Resurset lokale natyrore, si: mbrojtja e natyrës, e sipërfaqeve ujore, klimës, pyjeve, etj. të cilat nuk janë të adresuara me zonën bazë ;
- Ndikimet në mjedis, si: ndotja e ajrit, ujit, akustike, etj ;
- Sipërfaqet me rrezikshmëri nga zjarri, nga përmytja, sipërfaqet sizmike, erozive, rrëshqitja e gurëve, ortekëve, tërmetet, e të tjera dhe standarde të caktuara që nuk janë të nevojshme për t'u zbatuar në gjithë territorin e Komunës së Rahovecit.

Gjatë analizave të hollësishme të dokumenteve të ndryshme dhe gjendjes ekzistuese, Harta Zonale ka përcaktuar Zonat Mbishtresore të radhitura në kapitullin 6 të këtij dokumenti si që përcaktojnë kushtet plotësuese zhvillimet e reja brenda këtyre zonave për to të përshkruara në kapitullin 5 të këtij dokumenti.

3. KUSHTET E PËRGJITHSHME PËR ZHVILLIM PËR TË GJITHA ZONAT

Emërues i përbashkët i kushteve zhvillimore të përgjithshme, është se këto kushte vlejné për tërë territorin e Komunës dhe duhet të zbatohet gjatë zhvillimeve dhe përdorimeve sipas asaj që është përcaktuar për zonat e përfshira në këtë dokument. Duke e trajtuar më tutje këtë materie, bazuar në UDHËZIM ADMINISTRATIV MMPH - NR. 24/2015 MBI ELEMENTET DHE KËRKESAT THEMELORE PËR HARTIMIN, ZBATIMIN DHE MONITORIMIN E HARTËS ZONALE TË KOMUNËS, ku edhe specifikohet se “Kushtet Zhvillimore të Përgjithshme” përcaktojnë rregullat dhe standardet e përgjithshme për zhvillimet e ardhme. Megjithatë, ka disa rregulla si pjesë e kushteve zhvillimore të përgjithshme sipas të cilave mund të sigurohet :

- Qëndrueshmërisë - rregull i përgjithshëm është marrë trajtimi nga aspekti social, ekonomik dhe mjedisor për të gjitha zonat për arritjen e qëllimeve të qëndrueshmërisë.
- Realizueshmëri - rregull i përgjithshëm është marrë analiza financiare dhe e KAB (Korniza Afatmesme Buxhetore) dhe mundësi të tjera financiare për realizim.
- Drejtësi -rregull i përgjithshëm është marrë trajtimi i zhvillimeve, pronës dhe kushteve me HZK në mënyrë të barabartë për të gjithë, pa marrë parasysh statusin etnik, gjinor, social etj.
- Demokraci dhe drejta të njeriut - rregull i përgjithshëm informimi cilësor, kyçja në proces dhe pjesëmarrje në vendimmarrje si dhe përmbushja e rregullave dhe standardeve tjera të demokracisë dhe të të drejtave të njeriut.
- Legjitimim - rregull i përgjithshëm është marrë që komuna është bartëse e procesit të përgatitjes së HZK-së dhe akterët tjerë janë të mirëseardhur që të jenë pjesë sa më shumë e vendimeve në kuadër të rregullave që do ishte shumë e dëshirueshme. Për disa zhvillime anëtarët e komunitetit do të duhej të bie dakord për një seri rregullash të brendshme.

E cekëm më lart se rregullat u trajtuan edhe nga aspekti teknik që sipas LIGJIT NR. 06/L-019 PËR STANDARDIZIM të miratuar nga Kuvendi i Kosovës, termi rregulla teknike përkufizohet si vijon:

“Rregullat Teknike - janë aktet nënligjore me karakter teknik të cilat i përcaktojnë karakteristikat, proceset, ku përfshihen edhe masat administrative që zbatohen në rast të shkeljes së tyre. Rregullat teknike mund të përmbajnë terminologjinë, simbolet, ambalazhin, shënjimet ose kërkesat për etiketimin që kanë të bëjnë me produktin, procesin apo metodën e prodhimit.”

Rregullat teknike janë të detyrueshme për zbatim nga subjektet fizike dhe juridike, të fushës përkatëse dhe duhet të zbatohen gjatë të projektimit, të ndërtimit, përdorimit, etj.

Çdo projekt apo projekt kryesor i planifikuar nga niveli qendror apo lokal, që përgatitet pas miratimit dhe gjatë zbatimit të HZK-s mbizotërojnë mbi lokacionet, vijat dhe kapacitetet dhe përmbajtjet tjera të projektit të parapara përmes këtij dokumenti.

3.1. MASAT MBROJTËSE

Bazuar në UDHËZIM ADMINISTRATIV MMPH - NR. 24/2015 MBI ELEMENTET DHE KËRKESAT THEMELORE PËR HARTIMIN, ZBATIMIN DHE MONITORIMIN E HARTËS ZONALE TË KOMUNËS, Kushtet Zhvillimore të Përgjithshme mund të përfshijnë por nuk kufizohen vetëm në kërkesat dhe rregullat, masat mbrojtëse, modelet e projektimit dhe udhëzimet, derisa sa shkruhet se përfshijnë por nuk kufizohen vetëm në kërkesat dhe rregullat, fare lehtë konstatohet se ekipet punuese mund të shtojnë kërkesa dhe rregulla tjera plotësues dhe të njëjtat janë trajtuar shumë seriozisht, në vazhdimësi janë trajtuar masat mbrojtëse si pjesë e Kushteve Zhvillimore të Përgjithshme.

Masat mbrojtëse janë veprime apo mënyra të veprimit, urdhra apo udhëzime të nevojshme për të arritur qëllime të caktuara, në këtë rast mbrojtje të jetës, pasurisë ose vlerave tjera sociale, ekonomike apo mjedisore dhe mund t'i klasifikojmë si :

- Masa parandaluese, masa të rëndësishme (të shpejta, të ngutshme, të drejta, të rrepta);
- Masa konkrete (praktike, energjike, rrënjësore, përgatitore);
- Masa organizative;
- Masa lehtësuese;
- Masat e nevojshme;
- Masa mjekësore (higjienike, parandaluese, parambrojtëse);
- Masa sigurimi, etj.

Masat mbrojtëse qoftë ndaj rreziqeve, qoftë potencialeve që duhet mbrojtur, apo edhe potencialeve që duhet ruajtur që më vonë të zhvillohen, janë pjesë e detyrueshme që rrjedhin nga kushtetuta, ligjet, aktet nënligjore, konventat ndërkombëtare dhe një gamë e gjerë e obligimeve dhe përgjegjësi që ushtrohen qoftë në nivelin qeveritar qoftë në atë lokal dhe e një numri institucioneve, për t'u kujdesur për një cilësi të jetës, për florë dhe faunë të pasur dhe për qëndrueshmëri sociale, ekonomike dhe mjedisore, e të cilat për emërues të përbashkët kanë gjitha zonat - në këtë rast territorin e komunës.

Ky dokument ka trajtuar me kujdes masat mbrojtëse, si një formë e kushteve zhvillimore për të baraspeshuar nevojat për mbrojtje të pasurive natyrore dhe kërkesave për zhvillim. Për shembull, një pikë me potencial të zhvillimit të turizmit që shtrihet brenda tokës bujqësore, ose mbi pasuri nëntokësore, ose zonës arkeologjike, shpesh krijojnë interesa të ndryshme të zhvillimit dhe ruajtjes.

Masat mbrojtëse janë efektive kur hartohen në suaza të kapaciteteve të komunës për t'i zbatuar ato, dhe kur iu bëhet e qartë qytetarëve se masat mbrojtëse janë të obligueshme për të gjitha zhvillimet për të cilat vlejnë, por nuk kufizohen vetëm në këtë nivel se komunat sfidohen edhe nga rreziqet që i tejkalojnë kompetencat komunale.

Masat mbrojtëse përcaktohen edhe për një zonë të vetme me specifika të caktuara, apo për një sipërfaqe më të madhe si p.sh. zonë rurale. Nëse kufijtë e sipërfaqes që duhet mbrojtur janë të ndryshme nga kufijtë e zonave të përcaktuara, dhe në çfarëdo rasti kur përveç zonës bazë kemi edhe një shtresë tjetër me specifika si të lartcekura trajtohen me kushte zhvillimore për zonat që janë të determinuar si Zona Mbishtresore.

Masat mbrojtëse ndër të tjera përfshijnë kushte hapësinore, urbanistike, ndërtimore dhe masat e tjera teknike, ku definohen kushte zhvillimore (caktohen kushtet hapësinore, urbane dhe ndërtimore) me qëllim të parandalimit apo zvogëlimit të efekteve të dëmshme si pasojë e fatkeqësive natyrore dhe fatkeqësive të tjera si dhe për të mundësuar mbrojtjen, shpëtimin dhe ndihmën.

Projektet për ndërtimin e objekteve, të destinuara për shfrytëzim kolektiv, furnizim të qytetarëve, transport publik, si dhe deponim, prodhim dhe përdorim të materieve të rrezikshme, të naftës dhe të derivateve të saj, si dhe të gazrave energjetike, duhet të përmbajnë elaborate për siguri nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera.

3.1.1. Evakuimi

Duhet të mendohet edhe për evakuimin e banorëve të rrezikuar atëherë kur me masa të tjera nuk mund të garantohet siguria e tyre. Lëvizja e banorëve nga zona e paraparë për evakuim në vendin e caktuar, duhet të bëhet sipas mënyrës dhe afateve kohore të përcaktuara në planet e reagimit emergjent apo siç është përcaktuar në vendimin e organit kompetent.

3.1.2. Akomodimi dhe kujdesi i njerëzve të rrezikuar

Qeveria dhe komunat janë të obliguar të sigurojnë strehim dhe kujdes të domosdoshëm për qytetarët, të cilët në rast të fatkeqësisë natyrore apo fatkeqësisë tjetër kanë humbur shtëpitë dhe mjetet e tyre të jetës dhe nuk mund të kthehen në vendbanimet e tyre për shkak të rrezikut.

Në raste të jashtëzakonshme, kur nuk mund të sigurohet akomodim tjetër, Kryetari i Komunës kërkon nga pronarët ose shfrytëzuesit e ndërtesave të banimit t'i strehojnë përkohësisht banorët e evakuuar të cilët janë të rrezikuar.

3.1.3. Mbrojtja radiologjike, kimike dhe biologjike

Mbrojtja radiologjike, kimike dhe biologjike, përbën masat dhe mjetet për mbrojtje të drejtpërdrejtë nga efektet e armëve nukleare, kimike dhe biologjike, si dhe nga pasojat e incidenteve që përfshijnë materiet e rrezikshme.

Pronarët dhe shfrytëzuesit e objekteve dhe të pajisjeve të destinuara për furnizim publik, transport dhe deponim të gjërave ushqimore, medikamenteve, ushqimit për kafshë, shërbimet publike, shëndetësore, ruajtje dhe arsimim të fëmijëve, duhet t'i sigurojnë mjetet mbrojtëse dhe t'i ndërmarrin masat e parapara për mbrojtje kimike, biologjike dhe radiologjike.

Me akt nënligjor qeveria ka rregulluar organizimin e mbrojtjes radiologjike, kimike dhe biologjike, si dhe i ka përcaktuar mjetet dhe masat për mbrojtje. andej kur specifikohen masat mbrojtëse nëse ky rrezik merret në konsideratë duhet bazuar në aktin nënligjor.

3.1.4. Strehimi

Strehimoret dhe objektet tjera për mbrojtje ndërtohen me qëllim të mbrojtjes së njerëzve në raste të luftës apo rreziqeve të tjera. Strehimoret ndahen në strehimore të mbrojtjes elementare dhe plotësuese.

Strehimoret e mbrojtjes elementare ndërtohen në qytete dhe vendbanime të rrezikuara brenda ndërtesave të reja, të destinuara për shërbime të shëndetit publik, kujdesit dhe edukimit të fëmijëve, mbrojtje të trashëgimisë kulturore, informimit publik, televizioneve dhe radiove kombëtare, trafikut hekurudhor dhe ajror si dhe në ndërtesat e rëndësishme për furnizim me energji dhe ndërtesat industriale të destinuara për tu shfrytëzuar në kohë lufte për mbajtjen e aktiviteteve të rëndësishme të veçantë për mbrojtje dhe siguri.

Strehimoret në ndërtesat e reja në vendbanimet e caktuara, pllaka e parë duhet të përforcohet deri në masën që i reziston depërtimit të rrënojave. Strehimoret ndërtohen si objekte të përdorimit të dyfishtë deri në masën që nuk e çrregullon funksionin e tyre mbrojtës. Objektet tjera për mbrojtje duhet të ndërtohen në atë formë që sigurojnë strehim nga rrënojat.

Me qëllim të sigurimit të strehimit për njerëzit në vendet publike duhet të përdoren strehimoret publike apo objektet tjera të përshtatshme. Strehimoret publike janë në kompetencë të autoriteteve lokale të komunës të cilat janë shqyrtuar gjatë hartimit të HZK-së. Strehimoret për mbrojtje elementare duhet të sigurojnë mbrojtje nga mbi-presioni, rrënojat, radioaktiviteti, zjarri dhe efektet e armëve dhe materiet tjera kimike si dhe duhet të furnizohen në masën që mundëson banim për një kohë më të gjatë.

3.1.5. Mbrojtja e trashëgimisë kulturore

Mbrojtja e trashëgimisë kulturore përfshinë përgatitjet dhe ndërmarrjen e masave për zvogëlimin e rreziqeve, parandalimin dhe zvogëlimin e ndikimit negativ të fatkeqësive natyrore dhe të fatkeqësive të tjera në trashëgiminë kulturore.

Përgatitjet dhe masat zbatohen nga pronarët dhe shfrytëzuesit e trashëgimisë kulturore, shërbimi për mbrojtjen e trashëgimisë kulturore, nivelet qendrore dhe lokale.

Gjatë realizimit të mbrojtjes së trashëgimisë kulturore nga fatkeqësitë natyrore dhe nga fatkeqësitë e tjera, sipas nevojës, marrin pjesë edhe njësitet dhe shërbimet gjegjëse të mbrojtjes dhe shpëtimit, njësitet e zjarrfikës, si dhe strukturat tjera për mbrojtje, shpëtim dhe ndihmë.

Qeveria me akt nënligjor rregullon mbrojtjen e trashëgimisë kulturore në rastet e fatkeqësive natyrore dhe fatkeqësive tjera.

Në qoftë se gjatë zhvillimit në teren në fazën e germimeve haset në mbetje arkeologjike investitorët janë të obliguar t'i ndërpresin punimet dhe menjëherë të njoftojnë organet kompetente komunale. Kjo vlen për të gjitha kategoritë e ndërtimeve.

3.1.6. Masat për mbrojtje nga zjarri sipas kategorive të objekteve

Pronarët apo shfrytëzuesit e objekteve, pjesëve të objekteve dhe mjedisit janë të obliguar të marrin masat për mbrojtje nga zjarri, të përcaktuara sipas LIGJIT NR. 04/L-012 PËR MBROJTJE NGA ZJARRI dhe akteve nënligjore të nxjerra në bazë të tij, si dhe në përputhje me planin e mbrojtjes nga zjarri.

Pronarët apo shfrytëzuesit e objekteve, pjesëve të objekteve dhe mjedisit janë të detyruar të ndërmarrin masat si në vijim :

- Për kategorinë e I (parë) të rrezikshmërisë, janë të obliguar të hartojnë planin e mbrojtjes nga zjarri në bazë të vlerësimeve të rrezikshmërisë, si dhe të formojnë njësitë e mbrojtjes nga zjarri me kuadro të nevojshëm dhe mjetet e domosdoshme për punë për zbatimin e masave për mbrojtje nga zjarri;
- Për kategorinë e II (dytë) të rrezikshmërisë nga zjarri, janë të obliguar të hartojnë planin e mbrojtjes nga zjarri në bazë të vlerësimeve të rrezikshmërisë nga zjarri, të kenë numër të mjaftueshëm të punëtorëve të cilët janë të trajnuar në këtë fushë dhe mund të kryejnë kujdestarinë e përhershme për fikjen e zjarrit dhe zbatimin e masave mbrojtëse nga zjarri;
- Për kategorinë e III (tretë) të rrezikshmërisë nga zjarri, janë të obliguar të kenë së paku një punëtor i cili është i trajnuar dhe drejtpërdrejt organizon dhe përkujdeset për zbatimin e masave për mbrojtje nga zjarri;
- Për kategorinë e IV (katërt të rrezikshmërisë nga zjarri, janë të obliguar të kenë një punëtor të trajnuar dhe ngarkuar me punët e mbrojtjes nga zjarri.

Planin e mbrojtjes nga zjarri, janë të obliguar ta nxjerrin pronarët, përkatësisht shfrytëzuesit e objekteve, pjesëve të objekteve dhe mjedisit, të radhitura në kategorinë e parë dhe të dytë të rrezikshmërisë dhe ky plan duhet të jetë i harmonizuar me planin komunal për mbrojtje nga zjarri. Personat juridik përgjegjës për punët e mbrojtjes nga zjarri, duhet të punësojnë personat të cilët kanë të kryer trajnimet profesionale për zjarrfikës apo drejtimit teknik, dhe të cilët e kanë të dhënë provimin profesional për kryerjen e punëve për mbrojtje nga zjarri.

Janë vlerësuar disa masa mbrojtëse në gati të gjitha sfidat dhe të gjitha fushat, që trajtohen me HZK, si pjesë e kushteve zhvillimore të përgjithshme, për sigurimin e një mbrojtje, shfrytëzim dhe zhvillim të qëndrueshëm, e disa që nuk adresohen këtu janë adresuar në kushtet zhvillimore. Duke e kuptuar se masat mbrojtëse nuk kufizohen vetëm te rreziqet por edhe në këto sfida dhe probleme (nuk kufizohen vetëm në këto) të cilat shkaktohen nga ndotja, erozioni, humbja e potencialeve dhe resurseve sipërfaqësore dhe nëntokësore.

3.1.7. Masat e përgjithshme për mbrojtjen dhe ruajtjen e natyrës

Këto masa mbrojtëse janë precizuar me LIGJIN NR. 03/L-233 PËR MBROJTJEN E NATYRËS, i cili rregullon mbrojtjen e natyrës, shfrytëzimin e qëndrueshëm të saj dhe veçanërisht:

- Mbrojtjen, ruajtjen, përtëritjen dhe shfrytëzimin e qëndrueshëm të resurseve natyrore, në gjendje të baraspeshës natyrore;
- Përtëritja e natyrës në zonat e dëmtuara ose pjesëve të tyre dhe kompensimi për dëmet e shkaktuara;
- Vendosjen e rrjetit të zonave të mbrojtura, sistemit për planifikim, udhëheqje, inventarizim, monitorim, informim dhe financim me qëllim të mbrojtjes së natyrës;
- Pengimin e shfrytëzimit të tepërt, rrezikimit të llojeve të florës dhe faunës e sidomos i atyre me rëndësi të veçantë, të rralla dhe të rrezikuara ,si dhe vendbanimeve të tyre;

- Sigurimin e të drejtës së publikut për informim për gjendjen e natyrës dhe pjesëmarrje në vendim marrje për mbrojtjen e natyrës;
- Sigurimin e ushtrimit e të drejtës së qytetarëve për jetesë të shëndoshë, pushim dhe rekreacion në natyrë;
- Parandalimin e veprimeve të dëmshme të personave juridik dhe fizik në natyrë si pasojë e aktiviteteve ekonomike;
- Mirëmbajtjen ose sanimin në statusin e favorshëm të ruajtjes së vendbanimeve natyrore dhe llojeve me interes për komunat, Kosovën sipas standardeve të BE-së;
- Ruajtjen e të gjitha llojeve të zogjve të cilët natyrshëm jetojnë në gjendje të egër (zogjtë, vezët e tyre, çerdhet dhe vendbanimet e tyre).

Rregullimi i tokës – masat për përmirësimin e projektimit të zonës rurale, si zhvillimin e shfrytëzimit më ekonomik dhe racional të tokës, grupimin e tokës bujqësore dhe rritjen e sipërfaqes së fermave, përmirësimin e infrastrukturës dhe mundësinë e qasjes në të, ruajtjen e peizazhit dhe natyrës, zbatimin e masave agroteknike, agromelioruse dhe hidromelioruese, ripyllëzimin e tokës me kualitet të ulët ose tokës së ndotur dhe masat e reja të tokës edhe këtu kemi masat e parapara me LIGJIN NR. 04/L-040 PËR RREGULLIMIN E TOKËS dhe në kuadër të masave meliorative për rregullimin e tokës përfshihet edhe:

- Ndërtimi dhe mirëmbajtja e sistemit të ujitjes dhe kullimit;
- Meliorimi i livadheve dhe kullotave;
- Kthimi i tokës së pa punueshme në tokë të punueshme;
- Përmirësimi i cilësisë dhe vetive të tokës bujqësore përmes kalsifikimit, humusimit, kullimit, shkripëzimit, Plehërimit meliorativ, rikultivimit të tokave të dëmtuara dhe të degraduara.

Ndër masat tjera të rregullimit të tokës janë: Masat mbrojtëse të tokës bujqësore nga erozioni.

Me qëllim të mbrojtjes së tokës bujqësore nga efektet e dëmshme të erozionit dhe kontrolli i përmytjeve në zonën e erozionit ndërmerren masat kundër erozive si në vijim:

1. Ndalimi i përkohshëm ose i përhershëm i lërimit të livadheve, kullotave dhe tokave të tjera bujqësore për shkak të konvertimit të tyre në tokë të punueshme me kulturat bujqësore vjetore;
2. Prezantimi i kulturave bujqësore në rotacion;
3. Kultivimin e plantacioneve shumëvjeçare;
4. Ngritjen e ndërtesave specifike përkatëse;
5. Përmirësimi i teknikave për trajtimin e tokës bujqësore;
6. Ngritjen dhe kultivimin e brezave mbrojtës bujqësor apo mbjelljen e bimëve drunore shumë vjeçare;
7. Ndalimi i kullotjes së bagëtive në një kohë të caktuar ose kufizimi i numrit të kafshëve që mund të lirohen në hapësira të caktuara;
8. Ndalimi i prerjes së pyjeve dhe plantacioneve pyjore mbi tokë të rrezikuar; dhe
9. Masa të tjera mbrojtëse.

3.1.8. Masat mbrojtëse të tokës bujqësore nga fragmentimi

Masat kundër fragmentuese janë:

- Toka e punueshme bujqësore, sipërfaqja e secilës është ≤ 0.50 ha, nuk mund të fragmentohet në parcela;
- Toka e punueshme bujqësore e konsoliduar, sipërfaqja e së cilës është ≤ 1.00 ha, nuk mund të fragmentohet në parcela.

3.1.9. Masat mbrojtëse dhe rregullimi i tokës pyjore

Masat mbrojtëse dhe rregullimi i tokës pyjore bëhet nëpërmjet formave si në vijim:

1. Mbrojtja e tokës pyjore nga shpyllëzimi- prerja e të gjitha bimëve pyjore dhe më pas përdorimi i kësaj toke për shfrytëzime të tjera jo pyjore;
2. Mbrojtja dhe rregullimi i tokës pyjore nëpërmjet pyllëzimit- krijimi i një pylli apo të një grumbulli të bimëve pyjore(ekskluzivisht autoktone) në një tokë ku nuk kishte pyll;
3. Mbrojtja dhe rregullimi i tokës pyjore nëpërmjet ripyllëzimit- rivendosja e mbulesës pyjore (ekskluzivisht autoktone), në formë të natyrshme (nëpërmjet mbjelljes natyrore, nëpërmjet kthimit të pyjeve cungishte në trungishte) ose në forme artificiale(nëpërmjet mbjelljes së drejtpërdrejtë të bimës dhe farës).

3.1.10. Masat për ri kultivimin e tokës për bujqësi dhe industri

Ndër masat e para është përgatitja e projektit për rikultivim e projekti për rikultivim duhet të përmbajë:

1. Mënyrën e heqjes dhe ruajtjes së shtresës pjellore dhe shtresës me potencial pjellor.
2. Procedurat teknike, agroteknike, dhe biologjike të rikultivimit të tokës bujqësore dhe afatet e kryerjes së rikultivimit biologjik të tokës bujqësore.
3. Dinamika e kthimit të tokës prodhimtarisë bujqësore.
4. Hulumtimi i materieve të dëmshme dhe të rrezikshme në tokën e rikultivuar dhe
5. Shumën financiare të projektit.

Shfrytëzuesi apo investitori i përkohshëm i tokës bujqësore është i detyruar që për sigurimin e rikultivimit të tokës bujqësore, të paguajë paraprakisht në llogarinë të cilën e cakton organi kompetent komunal për bujqësi shumën prej së paku 30% të mjeteve të nevojshme për rikultivim. Mjetet të cilat mund të shfrytëzohen vetëm për qëllime të rikultivimit dhe pas rikultivimit mjetet i kthehen shfrytëzuesit.

Nëse gjatë eksploatimit të lëndëve industriale dhe lëndëve tjera minerale nga toka bujqësore, çrregullohet regjimi uhor, apo vjen deri te përmytjet dhe grumbullimi i ujit, shfrytëzuesi është i detyruar që para kryerjes të rikultivimit biologjik t'i kryej edhe punët hidroteknike me të cilat do të vendos regjimin e mëparshëm uhor në tokë.

Nëse shfrytëzuesi pas përfundimit të eksploatimit të lëndëve industriale dhe mineraleve të tjera nuk e kryen rikultivimin e tokës bujqësore, organi kompetent për bujqësi do të angazhoj organizatën tjetër e cila do të bëjë rikultivimin e tokës me shpenzimet e shfrytëzuesit të tokës bujqësore për qëllime jo bujqësore.

3.1.11. Transformimi i tokës bujqësore

Te sipërfaqet apo hapësirat në të cilën ekzistojnë vlera arkeologjike, historike dhe zona tjera të mbrojtura. Në sipërfaqet apo hapësirat në të cilën ekzistojnë vlera të tilla merren masat e ndalimit të ndërtimit të deponisë për mbeturina. Në lokacionin ku ndërtohet deponia e mbeturinave apo zona e deponisë planifikohet zona neutrale (së paku 50 m) përreth deponisë e cila duhet të jetë 600 m në distancë nga zona e monumenteve kulturore, historike dhe religjioze.

3.1.12. Masat për mbrojtjen e ujit nga ndotja

Masat për mbrojtjen e ujit nga ndotja janë:

1. Eliminimi i shkaqeve të ndotjes së ujit,
2. Zvogëlimi i sasisë së materieve ndotëse në ujë,

3. Ndërmarrja e masave të posaçme të pastrimit.

Shkalla e ndotjes së ujit mund të zvogëlohet me montimin e instalimeve të veçanta për pastrimin e ujërave të ndotura.

Mbrojtja e ujit nga ndotja mund të bëhet edhe duke ndaluar hedhjen e ndotësve në ujë. Zvogëlimi i sasisë së lirimit të materieve ndotëse në ujë është formë e rëndësishme e luftës kundër ndotjes. Kjo nënkupton vendosjen e filtrave përkatës dhe e sistemeve për fundërrim në vendet ku lirohen ujërat e ndotura si dhe ftohjen e obliguar të ujit para se ai të lirohet në rrjedhën e lumit ose në ndonjë recipient tjetër.

Një formë e mbrojtjes së ujërave rrjedhës nga ndotja është edhe mbrojtja speciale e burimeve, planifikimi i lokacionit të deponive për hedhurina sa më larg ujërave rrjedhëse, zvogëlimi i përdorimit të pesticideve dhe plehrave artificiale në bujqësi si dhe pyllëzimi dhe ruajtja e tokës nga erozioni kur prehen pyjet krojet sterri. Me konventa ndërkombëtare ndotja e ujërave është e sanksionuar. Por, vështirë është të binden njerëzit që të mos e ndotin atë. Prandaj, është me rëndësi vetëdijesimi dhe edukimi i popullatës për shfrytëzim racional të resurseve ujore. Mbrojtja e ujërave nga ndotja sigurohet me ndalesë, me përkufizim dhe me pengim të shkarkimit të materieve të dëmshme dhe të rrezikshme në ujëra si dhe marrjen e masave për ruajtjen dhe përmirësimin e cilësisë së ujërave.

3.1.13. Masat mbrojtëse prej shqetësimit dhe dëmtimit nga zhurmat

Çdo shtetas ka të drejtë të mbrohet dhe të përfitojë mbrojtje nga organet shtetërore nga efektet e dëmshme të zhurmës mjedisore. Mbrojtja zbatohet për zhurmën, ndaj së cilës njerëzit ekspozohen në mjedisin ku ndodhen, në zona të banuara, në mjediset e institucioneve publike, në parqe publike dhe hapësira të tjera, të qeta, çlodhëse, në zona të qeta në natyrë, në institucionet për fëmijë, institucione shëndetësore, arsimore, kulturore, fetare dhe në mjedise të tjera të ngjashme me to.

3.1.14. Cilat janë masat e mbrojtjes nga zhurma?

Me masa të mbrojtjes nga zhurma do të kuptojmë ndërhyrjet dhe veprimet që ndërmerren ndaj burimit të zhurmës, si dhe në vendin ku ai ka ndikim negativ, duke e sjellë atë në një nivel të lejueshëm. Masat kryesore të mbrojtjes nga zhurma janë:

- Përzgjedhja e makinerive apo pajisjeve që nuk bëjnë shumë zhurmë;
- Përzgjedhja e vendit ku do të vendosen dhe do të punojnë pajisjet që lëshojnë zhurmë që të garantojë një nivel të lejueshëm zhurme në mjediset rreth tyre.

3.1.14.1. Çfarë duhet të mbahet parasysh gjatë projektimit dhe realizimit të ndërtesave?

Çdo ndërtim dhe rikonstruksion ndërtesash, për banim apo për veprimtari të tjera ekonomike e shoqërore, projektohet dhe realizohet në mënyrë që zhurma në brendësi apo në afërsi të saj, të jetë brenda nivelit të lejueshëm.

3.1.15. Ku duhet të kërkohet miratimi për zhvillimin e veprimtarive të ndryshme?

Për zhvillimin e veprimtarive argëtuese, të veprimtarive me grumbullime, manifestime të përkohshme, në mjedise të jashtme apo të brendshme, të cilat mund të bëhen burim shqetësimi për banorët, duhet kërkohet miratimi nga organet kompetente dhe për kohë të caktuar, në territorin e komunës ku zhvillohet aktiviteti. Pasi që planifikimi është multisektorial edhe masat duhet jenë për të gjitha fushat por po i trajtojmë edhe disa të përgjithshme si të tërmetet:

- Përgatitja e një rregulloreje për të gjitha ndërtimet në pajtim me shkallën e rrezikut sizmik. Përgatitja e projektit dhe ndërtimi duhet të bëhen sipas standardeve.
- Në rastet e objekteve të veçanta si dhe në ndërtesat shumëkatëshe duhet bërë ndërtimi sipas konceptit dhe rregullave të arkitekturës kundër sizmike.
- Ndërtimi i stacioneve kundër breshrit.

- Masat në periudhën dimërore e veçanërisht në zonat kodrinore-malore.
- Përgatitja e objekteve për akumulim të ujërave lumorë dhe të përroskave që mund t'u nevojitet pendave ashtu qenë rast të ndonjë thatësie eventuale ky ujë të përdoret për ujitje.
- Përgatitja e projekteve përhapjen e kanaleve të reja, pastrimin, mirëmbajtja e kanaleve ekzistuese.
- Ndërmarrja e masave për eliminimin e kthesave të ashpra të lumenjve dhe menaxhimi i brigjeve të lumenjve.
- Ndërmarrja e masave për mbrojtjen e lumenjve nga hedhja e mbeturinave që në këtë rast do të thotë pengimi rrjedhës së lirë të ujit.
- Ndërmarrja e masave për ndalimin e ndërtimeve të objekteve banuese dhe objekteve të karakterit ekonomik afër brigjeve të lumenjve, në largësi prej më së paku 10 metrave nga shtrati lumor (pikës së ujit).
- Ndërmarrja e masave për moslejimin e ndërtimeve ose zbatimi i standardeve atje ku është e nevojshme për objektet apo pajisjet që shkaktojnë zjarr ose ndihmojnë zjarret në pyje dhe vendet tjera të rrezikuara nga zjarret.
- Ndërmarrja e masave mbështetëse për objektet apo pajisjet që pengojnë ose ndihmojnë shuarjen e zjarreve në pyje apo vendet tjera të rrezikuara nga zjarret.
- Hartimi i projekteve për vendosjen e sa më shumë hidrantëve dhe ujit të akumuluar në sa më shumë vende dhe vendbanime.
- Hartimi i projektit për sigurimin e qasjes për veturat që shfrytëzohen për fikjen e zjarrit deri tek secila njësi banesore në komunë.
- Masa kontrolluese kundër shkelësve të ligjit.
- Masat ndëshkuese.

3.1.16. Modelet e projektimit

Përderisa Republika e Kosovës ende nuk ka Kodin Unik të Ndërtimit i cili duhet të zbatohet në tërësi pas miratimit të tij, ky dokument ka përcaktuar kushtet zhvillimore dhe modelet e projektimit të cilat duhet të zbatohen për zhvillimet e reja përderisa nuk shfuqizohen me akte ligjore të reja të cilat mund të hyjnë në fuqi pas miratimit të këtij dokumenti. Deri sa me MODEL definojmë diçka që zakonisht është punuar në mënyrë të veçantë dhe merret si shembull për të bërë edhe një tjetër ose disa të tjera si ajo ose edhe shprehur më ndryshe: diçka në të cilën një kopje mund të bazohet sepse është një shembull jashtëzakonisht i mirë i llojit të tij, dhe me PROJEKTIM definojmë paraqitjen në letër, planin e një objekti të infrastrukturës teknike ose sociale.

Modelet e projektimit si pjesë e kushteve zhvillimore të përgjithshme brenda HZK-së do jenë të tilla që të plotësojnë kriteret e funksionalitetit, qëndrueshmërisë, cilësisë së shërbimit, përshtatshmërisë me ambientin.

Modelet e projektimit si pjesë e kushteve zhvillimore të përgjithshme brenda HZK -së janë hulumtuar te llojet e ndryshme të projekteve për të cilat duhet dhënë kushte zhvillimore. siç janë: Ndërtesat e banimit, Ndërtesat e banimit me një njësi, Shtëpitë e veçanta, Shtëpitë dyshe, Shtëpitë në varg, Ndërtesat e banimit me shumë njësi, Ndërtesat e veçanta, Ndërtesat në varg, Ndërtesat tarracore.

Gjithashtu edhe te projektet infrastrukturës rrugore dhe sipërfaqet transportuese të përcaktuara për zhvillim si: rrugët publike me nivelimin sipas kategorizimit, të motorizuar dhe jo të motorizuar; rrjeti hekurudhor i lehtë dhe i rëndë; ndërtesat dhe sipërfaqet për transport ajror dhe ndërtesat dhe sipërfaqet për transport publik urban, rural dhe ndër-urban.

Te projektet e infrastrukturës publike dhe sociale, ku përfshihen parqet publike dhe sipërfaqet e hapura, fushat sportive dhe hapësirat rekreative, hapësirat dhe ndërtimet e shërbimeve mjekësore, ndërtesat

për shërbim social, ndërtesat e institucioneve parashkolllore për përkujdesje ditore, shkollat dhe universitetet, qendrat administrative, hapësirat dhe ndërtesat e sigurisë publike dhe varrezat.

Modelet e projektimit si pjesë e kushteve zhvillimore të përgjithshme brenda HZK-së janë bazuar në llojet e ndryshme të projekteve të infrastrukturës teknike për të cilat duhet dhënë kushte zhvillimore, modele që do bazohen në shtrirjen e rrjeteve dhe kapacitetet e ndërtesave përcjellëse, shiritat mbrojtës dhe pajisjet, të përcaktuara për zhvillim, si: Rrjetin e ujësjellësit, Rrjetin e kanalizimit, Impiantet e trajtimit të ujërave të zeza, Sistemet e drenazhimit, Rrjetin e ujitjes, Rrjetin e shpërndarjes lokale me energji termike, Rrjetin e shpërndarjes lokale me energji elektrike, Rrjetin e telekomunikacionit dhe instalimet e ngjashme, Rrjetin e grumbullimit dhe deponimit të mbeturinave mbitorësore dhe nëntokësore, si dhe Ndërtesa dhe hapësira për riciklim dhe dekompozim.

Modelet e Projektimit në përgjithësi mund të jenë të shumta dhe të ndryshme dhe t'u përgjigjen fushave multisektorale si pjesë e HZK-së. Këto modele mund të bazohen duke u bazuar në projektet e zhvilluara më herët, që kanë treguar rezultate të mira ose modele të reja që ende po evoluojnë dhe po paraqiten me përmbajtje më të mira. Sidomos zhvillimi i teknologjive të reja po ndihmojnë në definimin e modeleve të reja të projektimit dhe zhvillimit. Modeli i projektimit mund të definohet si model me të cilën komunat krijojnë dhe përdorin resurset e tyre për t'u ofruar konsumatorëve, partnerëve, furnizuesve dhe pjesëmarrësve të tjerë të projektimit vlera më të mira për të realizuar përfitim nga ky aktivitet. Modeli i projektimit duhet të paraqesë faktorin që i mundëson komunës të ketë një përparësi, për të përformuar më mirë në raport me sfidat dhe problemet në një periudhë afatgjatë.

Përmbajtjet kryesore të Modeleve të Projektimit, do të paraqesim llojet e ndryshme të projekteve, për të cilat duhet dhënë kushte zhvillimore dhe të gjitha këto lloje të zhvillimeve që duhet hartuar një projekt, do të synohet modeli i projektimit, bazuar në përvojat, parimet, rregullat, standardet dhe elementet e tjera që do ta definojnë edhe si model të projektimit.

Modeli i projektimit për ndërtesat të cilat potencialisht shtrihen në zonat sizmike, do të zhvillohet ashtu, që stabiliteti i objektit të jetë në harmoni me normat dhe standardet e fushës, dhe një ndër kushtet e këtij modeli është të përmbajë një analizë të sistemeve strukturore që mund të përdoren në zonat sizmike, analizë e cila mund të bëhet në dy mënyra: Mënyra e parë dhe më e shpeshtë është në bazë të konceptit mbajtës të sistemit struktural, pra, në varësi të mënyrës së përcjelljes së forcës sizmike. Ndërkaq, mënyra e dytë e ndarjes është në varësi të materialeve konstruktive, pra, ndarja në strukturat nga betonarmeja, çeliku, druri apo edhe materiale të tjera dytësore.

Në përgjithësi literatura profesionale preferon ndarjen e parë dhe në këtë drejtim mundësia për zgjidhje të sistemeve strukturore përmbledhet në: Sistemet me mure, Sistemet me rama rigid, Sistemet e shtanguara (sisteme kapriatë, me rama të shtanguar, perimetër të shtanguar etj), Sistemet duale (me rama dhe mure).

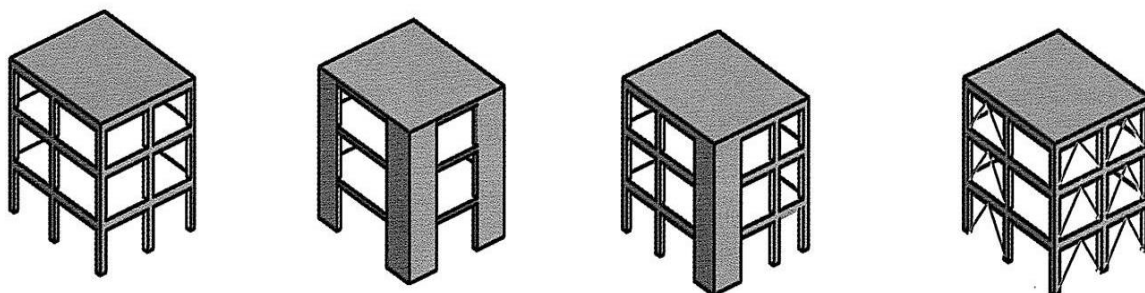

Figura 1 Shembuj të sistemeve strukturore

Në përgjithësi këto sisteme (dhe nënsistemet që derivohen) kundrejt forcës sizmike veprojnë si një konsolë vertikale e ngarkuar me forca horizontale. Shtangësia, rigiditeti dhe konfiguracioni i kësaj konsolle përcakton edhe reagimin sizmik të strukturës.

Në vazhdimësi për të përvetësuar një model ose do përdoret modeli i punuar më herët për zonën bazuar në këto analiza, ose do të merremi me detalisht me secilin prej këtyre sistemeve strukturore asizmike dhe do të përvetësojmë një si model projektimi edhe për rastet tjera bazuar në normat, standardet, parimet dhe kriteret e funksionalitetit, qëndrueshmërisë, cilësisë së shërbimit, përshtatshmërisë me ambientin. Dhe ky model për pos sigurimit të një sistemi i cili do t'i kundërvihet forcave sizmike. Modeli me shpesh projektohet ashtu që mos t'i konkurrojnë arkitekturës së objektit, përkatësisht, që ndikimi i strukturës në arkitekturë të jetë minimal.

Modelet e projektimit janë të rëndësishme në të gjitha zonat por sidomos këto modele fitojnë në peshë te zonat mbishtesore ku përpos kushteve të rëndomta kërkohen edhe kushte shtesë gjatë projektimit dhe duhet përvetësuar modelet e dëshmuara si të qëndrueshme funksionale, cilësore dhe të përshtatshme në ambientet dhe situatat e tilla, dhe jo në pak raste edhe materialet që përdoren janë jo të njëjta me kushtet e rëndomta. Gjatë shqyrtimit të kërkesës së lejes ndërtimore përpos vlerësimit të përputhshmërisë me kushtet zhvillimore, Komuna do të vlerësojë gjithashtu edhe përputhshmërinë e projekteve të propozuara me modelet e projektimit.

Në rast se ndërtesat, infrastruktura teknike dhe sociale përmbush kushtet zhvillimore, mirëpo projekti nuk është në harmoni edhe me modelet e projektimit të përcaktuara për disa lloje të ndërtimeve, atëherë Komuna është e detyruar për të kërkuar plotësimin edhe të përshtatshmërisë me modelet e projektimit të përvetësuar qoftë nga përvojat, qoftë nga analizat, qoftë edhe nga modelet e përvetësuar nga zhvillimet teknologjike ose kërkesat tjera në trend (si objektet e gjelbërta, SMART(objektet e mençura) etj., ose zhvillimet nëse nuk përshtaten me modelet duhet refuzuar kërkesën ndërtimore.

Një pjesë e konsiderueshme modeleve të projektimit bazohet në aktet nënligjore në fuqi apo në praktikën më të mira të projektimit. Në rast se në të ardhmen shfuqizohet nga një akt i ri nënligjor i cili do ta shfuqizojë atë në të ardhmen, atëherë të gjitha zhvillimet e reja duhet të përmbushin kërkesat minimale të projektimit të përcaktuara me aktin e ri nënligjor të miratuar në të ardhmen.

3.1.17. Udhëzimet

Edhe për udhëzimet u ngritën sfidat se çka janë udhëzimet dhe cilat janë udhëzimet e përgjithshme për zhvillim që zbatohen për të gjitha zonat. Në këtë drejtim edhe udhëzimet u trajtuan nga aspekti praktik të cilat nënkuptojnë: përcaktimi i rrugës dhe mënyrave për të bërë një punë a për të zhvilluar një veprimtari, që tregon si të veprosh, që përmban udhëzime: Material udhëzues, Shkresë udhëzuese, Rregulla udhëzuese, Tekst udhëzues, që përcakton drejtimin nga duhet të lëvizë një zhvillim apo aktivitet.

Duke e marrë për bazë se Hartat Zonale të Komunës janë multisektorale por edhe bazohen në dokumente dhe strategji të niveleve të ndryshme, edhe numri i udhëzimeve administrative që përcaktojnë kriteret për zhvillimin e ujësjellësit, kanalizimit, trajtimit të ujërave të zeza, sistemet e drenazhimit, rrjetin e ujitjes, energjisë termike, energji elektrike, telekomunikimit, rrugëve, transportit, tokës bujqësore, pasurive nëntokësore, trashëgimisë, infrastrukturës sociale do shfrytëzohen për bazë dhe do vlejë për të gjitha zhvillimet hapësinore.

Me një fjalë udhëzimet e të gjitha fushave vlejnë për të gjitha zonat dhe në fushat përkatëse duhet marrë për bazë gjatë hartimit të këtij dokumenti Udhëzimet administrative që mbulojnë fushat përkatëse.

3.2. SHFRYTËZIMET E TOKËS

Kushtet zhvillimore sipas shfrytëzimeve të tokës në vijim janë përcaktuar në përputhje me ligjin, udhëzimet dhe nomenklaturën e Sistemit Hierarkik të Klasifikimit të Shfrytëzimit të Tokës (HILUCS) të përcaktuar në UDHËZIMIN ADMINISTRATIV MMPH- NR.08/2017 MBI NORMAT TEKNIKE TË

PLANIFIKIMIT HAPËSINOR, duke identifikuar llojet e aktiviteteve të cilat lejohen për secilën kategori të shfrytëzimit të paraqitura në këtë kapitull. Për të kuptuar cilat aktivitete specifike përfshihen në shfrytëzimet e tokës të paraqitura në vijim, duhet referuar në UDHËZIMIN ADMINISTRATIV MMPH-NR.08/2017 MBI NORMAT TEKNIKE TË PLANIFIKIMIT HAPËSINOR.

3.2.1. Shfrytëzimet e lejuara

Shfrytëzimet e lejuara të tokës janë shfrytëzimet të cilat potencialisht mund të zbatohen dhe janë të lejuara në komplet territorin e komunës, por të cilat realisht zbatohen në një zonë ose më shumë zona specifike e cila ose të cilat janë përcaktuar me Plan Zhvillimor Komunal të Rahovecit dhe ka për qëllim zhvillimin e atyre shfrytëzimeve. Shfrytëzimet e lejuara janë e drejtë e cila mund të zhvillohet nga pronarët e tokave derisa i plotësojnë dhe kushtet zhvillimore dhe ndërtimore për zonën ku gjendet prona.

Disa lloje të shfrytëzimeve mund të lejohen në shumicën e zonave. Shfrytëzime tjera, si për shembull industri e rëndë, mund të mos lejohet në shumicën e zonave, bile dhe zonat përreth industrive të rënda mund të përdoren si tampon zona me qëllim të zvogëlimit të ndikimit negativ në zonat përreth. Megjithatë, mund të ketë më shumë se një shfrytëzim/ndërtim të lejuar në zonë/parcelë përveç shfrytëzimit dominues.

Për shembull, shfrytëzime të lejuara të tokës janë : Zonë Banimi (ZB), Zonë Komerciale (ZK), Zonë Industriale (ZI), Zonë Teknologjike (ZT), Zonë Bujqësore (Zb), Zonë për shfrytëzim të përzier (ZM), Zonë e mbrojtur (Zm), Sipërfaqe e Mbrojtur (SM), Zonë e Veçantë e Mbrojtur (ZVM), dhe Zonë e Veçantë (ZV). Në kuadër të NTPH janë krijuar edhe disa kategori tjera të zonave, siç janë: Zonë ushtarake - Sigurisë (ZuS), Zonë rekreative -Turisticë (ZrT), Zonë e Komunikacionit - Transportit (ZKT), Zonë e Shërbimeve (ZSh), Zonë Pyjore (ZP) dhe Zonë - minierë Sipërfaqësore (ZmS). Këto zona të dhëna shtesë në kuadër të NTPH do të gjejnë më shumë përdorim në Hartën Zonale të Kosovës , gjegjësisht në dokumentet e planifikimit hapësinor të nivelit qendror.

3.2.2. Shfrytëzimet e lejuara dytësore

Shfrytëzimet e lejuara dytësore janë funksione dhe aktivitete që janë dytësore dhe/ apo vartëse nga shfrytëzimi parësor i lejuar në zonë dhe mund të gjenden në të njëjtën parcelë, në të cilën zhvillohet shfrytëzimi i lejuar parësor. Një shfrytëzim dytësor mund të kufizohet të zhvillohet në kuadër të së njëjtës parcelë me shfrytëzimin kryesor. Zakonisht, shfrytëzimi dytësor ndalohet të zhvillohet pa prezencën apo zhvillimin e shfrytëzimit kryesor ndaj të cilit është vartës apo i shërben. Edhe shfrytëzimet e lejuara dytësore, ashtu si shfrytëzimet e lejuara kryesore, mund të jenë subjekt i kufizimeve në zonë lidhur me madhësinë, formën dhe vendndodhjen. Një shfrytëzim dytësor mund të rezultojë me një ndërtim dytësor, për të cilin do të ketë ose nuk do të ketë nevojë për një leje ndërtimore, në varësi të madhësisë dhe karakteristikave, në përputhje me UDHËZIMIN ADMINISTRATIV NR.08/2013 PËR NDËRTIM për të cilat nuk kërkohet leje ndërtimore.

Shfrytëzimet dytësore në kuadër të zonave të banimit mund të jenë verandat, garazhet, pishinat për shfrytëzim privat, ndërtime të pa banueshme më të vogla se 25 m², ose të ngjashme. Kurse, shfrytëzim dytësor në kuadër të një zone komerciale mund të jetë një kopsht për fëmijë, ose kënd i lojërave për fëmijë. Gjeni më poshtë shembuj të shfrytëzimeve të lejuara dytësore:

- Një garazhe si funksion dytësor i shërben vetëm ndërtesës kryesore- shtëpisë dhe si funksion varet nga shfrytëzimi/ndërtesa kryesore si nga aspekti i formës/madhësisë, prandaj është shfrytëzim dytësor vartës; kurse
- Një çerdhe si pjesë e një parcele / ndërtesë zyrash si funksion dytësor i shërben jo vetëm ndërtesës / parcelës ku gjendet, dhe mund t'i shërbejë dhe ndërtesave përreth dhe më gjerë, por nuk varet nga shfrytëzimi kryesor në këtë rast zyrat, si nga aspekti i funksionit / formës / madhësisë, prandaj është shfrytëzim dytësor jo vartës.

Praktikë e zakonitë në kuadër të hartave zonale është të përcaktohen shfrytëzime dytësore që vlejnë për të gjitha zonat apo për të gjitha zonat urbane apo rurale. Raste tjera përcaktojnë shfrytëzime dytësore për të gjitha zonat banimore, komerciale apo industriale. Shembuj që mund të përdoret për përshkrim dhe përcaktim të shfrytëzimeve të lejuara dytësore:

- Lejohen shërbimet rekreative që i shërbejnë dhe janë pjesë e integruar në kuadër të blloqeve banimore. Si shërbim rekreativ mund të jenë por nuk kufizohen në hapësirat e hapura, hapësirat dhe lodrat për fëmijë, terrenet sportive e të gjitha madhësive dhe parkingjet e hapura në shërbim të bllokut në kuadër të blloqeve banimore.
- Lejohen shfrytëzime dhe objekte ndërtimore si 1. pishina dhe të ngjashme; 2. fusha për tenis, basket, dhe fusha tjera sportive të ngjashme; 3. Ndërtesa ose struktura që shërbejnë zyrtarë e menaxhimit ose mirëmbajtjes, ose pajisje të mirëmbajtje ose pajisje të tjera dhe furnizime që lidhen me hapësirën e hapur ose shfrytëzimin rekreativ; 4. Lodra për fëmijë apo mbuloja për piknik; 5. Fontana dhe art publik.

3.2.3. Shfrytëzime të lejuara të veçanta

Shfrytëzime të lejuara të veçanta janë shfrytëzime të cilat janë në pajtueshmëri me shfrytëzimet e lejuara në zonë dhe lejohen me kusht që aplikuesi të përmbushë disa kushte plotësuese të përcaktuara në HZK. Shfrytëzimet e lejuara të veçanta janë të nevojshme, por mund të paraqesin shqetësime ose rreziqe të cilat duhet të parandalohen, prandaj edhe i nënshtrohen kushteve plotësuese. Është e rëndësishme të theksohet se shfrytëzimet e lejuara të veçanta duhet të lejohen nëse aplikuesi mund të dëshmojë se propozimi i zhvillimit i plotëson të gjitha kushtet e HZK dhe kushtet plotësuese të shfrytëzimit të veçantë dhe se është në pajtueshmëri të plotë (nuk kanë ndikim negativ në mjedis dhe nuk pengojnë zhvillimin normal të shfrytëzimeve bazë) dhe që do të lejohen me dhënien e lejes së veçantë për shfrytëzim.

Leja e veçantë për shfrytëzim jepet, pasi të plotësohen kushtet plotësuese të përcaktuara në mënyrë specifike në shërbim të shfrytëzimit të veçantë dhe mbrojtjes së mjedisit rrethues nga ndikimet negative të shfrytëzimit të veçantë. Nëse shfrytëzimi i lejuar i veçantë përfshin punë ndërtimore, atëherë kërkohet edhe leje ndërtimore. Kushtet plotësuese trajtojnë vendndodhjen, shiritat mbrojtës nga llojet specifike të shfrytëzimeve, sipërfaqe minimale ose maksimale të parcelave, rregullin e rrafshit 45°, sipërfaqe minimale gjelbëruese, numër i caktuar i parkingjeve shtesë, dhe të tjera. Rezultati i kushteve plotësuese është se ndërsa një shfrytëzim lejohet në zonë, kushtet plotësuese kontrollojnë që shfrytëzimi i veçantë mos funksionojë ose ndërtohet në çdo pronë brenda zonës. Kjo qasje është e orientuar drejt performancës sepse ndikon direkt në zhvillim dhe arritjes së standardeve.

Për shembull, le të imagjinojmë një zonë banimi ka një restorant të mirë. Banorët e zonës e pëlqejnë restorantin. Megjithatë, gjatë natës, restoranti shndërrohet në një diskotekë. Muzika është me zë të lartë deri natë vonë, duke i mbajtur njerëzit të zgjuar që jetojnë në apartamente mbi disko dhe duke krijuar një shumë trafik të zhurmshëm nga klientët e diskos. Komuna mund të reagojë: "Restoranti është në rregull. Ashtu që, ky është një shfrytëzim i lejuar në zonë. Megjithatë, diskotekat duhet t'i ndjekë këto kushte plotësuese: të ndalet muzika me zë të lartë pas një kohë të caktuar në mbrëmje, dritaret dhe dyert e mbyllura në mbrëmje, duhet siguruar izolim nga zhurma në dyshemetë lart dhe mureve që prekin hapësirat e banimit dhe duhet të sigurojnë parkim shtesë në mbrëmje."

Shumë prej masave mbrojtëse ndaj ndriçimit, zhurmës, dridhjeve, mbrojtja e mjedisit, shiritat mbrojtës dhe standarde të peizazhit aplikohen si kushte zhvillimore të përgjithshme. Në raste të tjera, masat mbrojtëse të diskutuara më lart përdoren për t'u kontrolluar shfrytëzime veçanërisht shqetësuese, që mund të shkaktojnë shqetësime për pronarët përreth.

Rrjedhimisht, lista e shfrytëzimeve të lejuara të veçanta duhet të përmbajë vetëm ato shfrytëzime që komuna është e sigurt që duhet të lejohen nëse përmbushen kushtet plotësuese dhe standardet e duhura. Në rastet ideale, lejohet një numër më i madh i shfrytëzimeve të lejuara, dhe shumë pak

shfrytëzime të veçanta. Në këtë mënyrë, komunat mund të arrijnë të lejojnë fleksibilitet maksimal për zhvillim për t'ju përgjigjur kërkesave të tregut.

3.2.4. Shfrytëzimet e lejuara të përkohshme

Shfrytëzimet e lejuara të përkohshme janë funksione dhe aktivitete që janë të lejuara për shfrytëzimin e një ndërtese apo parcele për një periudhë të përkohshme kohore për diçka të ndryshme nga shfrytëzimet e lejuara. Pas periudhës specifike kohore shfrytëzimet e tilla duhet që plotësisht të tërhiqen nga ndërtesa apo parcela.

Shfrytëzime të përkohshme mund të përfshihen edhe instalim apo ngritje të ndërtimeve të përkohshme, si objekte të përkohshme ndërtimore në vend ndërtim, tenda, konstruksion festivalesh dhe koncertesh, pika shitjeje dhe kioske. Shfrytëzimet e lejuara të përkohshme mund të përdoret nga komunat si më poshtë:

- Shfrytëzime të lejuara me afat kohor të përcaktuar në certifikatën e përdorimit, por jo më shumë se dy vjet.
- Nuk do të rezultojnë në ngritje të objekteve ndërtimore të përhershme, edhe pse objektet ndërtimore dhe ndërtimet ekzistuese mund të përdoren për shfrytëzime të përkohshme.

Nëse objektet e përkohshme ndërtimore nuk largohen brenda periudhës kohore të përcaktuar në lejen ndërtimore dhe/apo në certifikatën e përdorimit, inspektori i ndërtimit ka për detyrë dhe autorizim që të “urdhërojë poseduesin e lejes ndërtimore të rrënojë objektet ndërtimore të përkohshme që nuk janë rrënuar brenda afatit të përcaktuar”, apo të “marrë masa për rrënim të këtyre objekteve ndërtimore të përkohshme, nga ana e komunës” pa kompensim dhe shpenzime të mbuluara nga vetë investitori.

3.2.5. Shfrytëzimet e ndaluara

Shfrytëzime që nuk janë të lejuara në një zonë nën asnjë rrethanë apo kusht, përcaktohen si shfrytëzime të ndaluara. Mirëpo, një listë specifike me shfrytëzime të ndaluara është e rrallë. Shumë harta zonale thjesht do të përcaktojnë që çdo shfrytëzim që nuk është i listuar si i lejuar, dytësor, përkohshëm apo i lejuar i veçantë, konsiderohet si i ndaluar. Shfrytëzimet e ndaluara janë ato shfrytëzime të cilat është e nevojshme të specifikohen si të palejuara, me qëllim të sigurimit që zhvillimet apo funksionet e tilla të mos kenë efekte negative mbi zhvillimet përreth në zonë. Efektet negative mund të jenë si ndotje mjedisore apo zhurmë, dhe që paraqesin rrezik për jetesën dhe mirëqenien e pronave përreth. Për shembull, shfrytëzim i ndaluar në një zonë me shfrytëzim dominues banim, mund të jetë industria e rëndë. Shfrytëzimet e ndaluara në zonë përcaktojnë funksione dhe aktivitete që nuk janë në pajtueshmëri me kushtet e zbatueshme në zonë dhe janë të deklaruara në mënyrë specifike si të pa lejuara.

Kriteret për përcaktimin e zhvillimeve të ndaluara në një zonë, por pa u kufizuar vetëm në to, janë:

- Kategoritë e shfrytëzimit të tokës që bien në kundërshtim me qëllimet e zonimit sipas përcaktimeve të HZK- së zhvillimi dhe instrumenteve të planifikimit në fuqi ;
- Kur një zhvillim kërkohet të realizohet në një zonë që i përket një kategorie bazë të ndryshme nga ajo e zhvillimit të kërkuar, për sa kohë që nuk parashikohet ndryshe dhe në mënyrë të argumentuar në instrumentin e planifikimit në fuqi;
- Çdo përdorim që pavarësisht nga kategoria bazë të cilës i përket, krijon ndotje në mjedis përtej parametrave dhe standardeve të parashikuara në legjislacionin e posaçëm mjedisor, dëmton shëndetin, dëmton strukturat dhe monumentet e trashëgimisë kulturore;
- Çdo zhvillim në tokë bujqësore që edhe pse mund të jetë brenda kategorisë bazë të shfrytëzimit të tokës dhe strukturave në të, nuk respekton rregullat, standardet dhe treguesit e planifikimit dhe të zhvillimit sipas përcaktimeve të HZK-së zhvillimi dhe të instrumenteve të planifikimit në fuqi;

- Përdorime të ndaluara janë ato që përcaktohen për çdo njësi strukturore/zonë më prioritet zhvillimi në HZK. Si rregull i përgjithshëm, përveç sa përcaktohet ndryshe në këtë HZK.
- Përdorimet e ndaluara përmbushin përcaktimet e HZK-së.
- Përdorime të ndaluara për zonat e banimit janë: industrinë e rënda, kimikë dhe të tjera ndotëse më ndikim të lartë në mjedis, ndërtimet ushtarake, varrezat, impiantet e trajtimit të ujërave të ndotura; zonat ku bëhet kompostimi i mbetjeve organike.
- Aktivitetet në zonën e banimit në zonat rurale, përpos rritja e bletëve, mbajtja e bagëtive dhe gjedhëve si ekonomi familjare në kapacitete të vogla janë të ndaluara stallat me mbi 25 gjedhe, 50 krerë dele, dhi apo derra, 1,000 shpezë, kurse në zonën urbane ndalohen gjitha këto aktivitete të sipërpërmendura. Në zonën urbane lejohen vetëm aktivitete të kultivimit dhe hortikulturës në oborret dhe kopshtet individualë të ndërtesave, në kuadër të bujqësisë urbane.
- Nuk lejohen aktivitete si djegia e mbeturinave të çfarëdo lloji në zonat e banimit, të sistemit natyror apo në brigjet e burimeve ujore.
- Përdorimet industriale janë të ndaluara të vendosën në brigjet ujore, në zonat të mbrojtura natyrore pavarësisht kategorive, në zonat që mbrohen nga legjislacioni për monumentet e kulturës, përfshirë zonat buferike apo brezat mbrojtës të këtyre zonave/objekteve.
- Përdorimet e ndaluara në territoret e zonave të mbrojtura natyrore dhe në zonat e tyre buferike, si dhe në zonat që mbrohen nga legjislacioni për trashëgiminë kulturore, përfshirë brezat mbrojtës/zonat buferike të këtyre zonave / objekteve, përcaktohen në legjislacionin në fuqi.
- Të gjitha funksionet janë të ndaluara në hapësirën e përcaktuar si brez mbrojtës, apo tampon/buferik për infrastrukturën rrugore dhe kanalet e kullimit dhe ujitjes të tokave bujqësore nga legjislacioni në fuqi.

3.3. QASJA NË PARCELËN KADASTRALE

Është synim të sigurohet qasje në të gjitha parcelat kadastrale, dhe në këtë formë në të gjitha zonat, pra në tërë territorin e Komunës së Rahovecit. Qasja do të sigurohet përmes:

- Rrugëve të niveleve dhe kategorive të ndryshme, e sidomos me anë të rrugëve lokale ku komuna është kompetente, por edhe me rrugë bujqësore dhe rrugë pyjore.
- Servituteve bujqësore, energjetike, mjedisore etj.

Do të përkrahen zhvillimet e reja që nuk cenojnë të drejtën apo nuk pamundësojnë qasjen me mjete transporti apo në këmbë të pronarit apo shfrytëzuesit të parcelës kadastrale fqinje në rrugë publike. Në rast se për parcelat fqinje nuk ekziston ndonjë alternativë e qasjes në rrugë publike, atëherë pronarët e tokave dhe investitorët duhet të përcaktojnë një shteg përbrenda parcelës kadastrale që do të shërbejë si servitut i qasjes në parcelat fqinje për pronarët apo shfrytëzuesit e tyre.

Pronari i tokës apo investitori që dëshiron të ushtrojë një zhvillim të ri duhet të dëshmojë që zhvillimi i propozuar nuk cenon qasjen e papenguar për pronarët apo shfrytëzuesit e parcelave kadastrale fqinje. Në rast se zhvillimi i ri propozohet për parcelë kadastrale e cila gjendet në mes të rrugës publike dhe parcelës fqinje nuk ka qasje tjetër në rrugë publike, atëherë pronari i tokës apo investitori duhet të krijojë një shteg me gjerësi prej së paku 3 metra dhe lartësi prej së paku 4 metra përgjatë kufirit të parcelës kadastrale nga rruga publike deri në kufirin e parcelës kadastrale fqinje që nuk ka qasje tjetër në rrugë publike.

Para se të jepet pëlqimi për zbatimin e zhvillimit të ri, pronari i tokës apo investitori duhet të dorëzojë marrëveshjen mes pronarit apo shfrytëzuesit të parcelës fqinje të cilit i cenohet e drejta e qasjes në parcelën e tyre kadastrale.

Në rast se pronari i tokës apo investitori që synon të shfrytëzojë parcelën kadastrale për zhvillime të reja nuk ka pasur mundësi të gjej shfrytëzuesin apo pronarin e parcelës kadastrale fqinje, atëherë pronari i

tokës apo investitori duhet të dorëzojë një deklaratë të nënshkruar që shtegu i qasjes me gjerësi prej së paku tre metra do të jetë në disponim të pronarit apo shfrytëzuesve të parcelës fqinje.

3.4. QASJA NË INFRASTRUKTURËN TEKNIKE

Qasja në infrastrukturën teknike si pjesë e kushteve zhvillimore të përgjithshme synon të ofrojë qasje për të gjithë akterët qasje sa më të lehtë dhe të lirë bazuar në rregullat dhe standardet e përgjithshme për zhvillim, dhe që nuk kufizohen vetëm në kërkesat dhe rregullat por edhe në masat mbrojtëse dhe modelet më të përshtatshme të projektimit dhe në harmoni me udhëzimet për Infrastrukturë teknike. Bazuar në planet zhvillimore sektoriale dhe marrë parasysh gjendjen ekzistuese duhet që me hartë zonale të trajtohet infrastruktura teknike si: kapaciteti dhe shtrirja e rrjeteve, ndërtesat përcjellëse, shiritat mbrojtës dhe pajisjet për të siguruar qasje për të gjitha zonat, në varësi të specifikave në:

1. rrjetin e ujësjellësit;
2. rrjetin e kanalizimit;
3. impiantet e trajtimit të ujërave të zeza;
4. sistemet e drenazhimit;
5. rrjetin e ujitjes;
6. rrjetin e shpërndarjes lokale me energji termike;
7. rrjetin e shpërndarjes lokale me energji elektrike;
8. rrjetin e telekomunikacionit dhe instalimet e ngjashme;
9. rrjetin e grumbullimit dhe deponimit të mbeturinave mbitorësore dhe nëntokësore; dhe ndërtesat dhe hapësirat për riciklim dhe dekompozim.
10. qasja duhet sigurohet në harmoni me normat e planifikimit hapësinor dhe standardet për infrastrukturë teknike.

3.5. RREGULLAT PËR PARKIM DHE SHKARKIM

Qëllimi i këtij kapitulli është që përmes krijimit të rregullave që synojnë zvogëlimin e ngarkesave të automjeteve dhe rreziqeve që kanosen nga trafiku të zhvillohet një mjedis i sigurt dhe adekuat.

Përpos në raste se kushtet zhvillimore dhe kushtet ndërtimore kanë përcaktuar ndryshe, në kushtet vijuese paraqesin kërkesat minimale për vendparkingje të cilat duhet të vendosen përbrenda parcelave kadastrale për të cilën kërkohet leja ndërtimore:

Tabela 1 Kërkesat minimale për vend-parkingjet për automjete sipas llojit të ndërtesës

Përmbajtja	Lloji i ndërtesës, përshkrimi i përmbajtjes së ndërtesës	Numri minimal i vend-parkimeve (VP) apo vendeve për garazhin për 100 m ² të bruto	
Banimi	Ndërtesat e banimit të mesëm dhe të lartë/ ndërtesat e banimit dhe biznesit	2 VP/ 100 m ² , por jo më pak se numri i njësive të banimit për pjesën e ndërtesës së banimit	Nga numri i obligueshëm i VP, se paku 20% duhet të jetë për shfrytëzim publik, ndërsa gjatë hartimit të planeve operative, për pjesë të pa ndërtuara, të planifikohen edhe se paku 10% për shfrytëzim publik

	Ndërtesat e banimit të ulët/ ndërtesat e banimit dhe biznesit	2 VP/ 100 m ² , por jo me pak se numri i njësive të banimit për pjesën e ndërtesës se banimit	Gjatë hartimit të planeve operative për pjese të pa ndërtuara, domosdoshmërisht të planifikohet edhe 1 VP/ 1 ndërtese të banimit të ulet
	Ndërtesat e banimit të ulet- vilat	3 VP/ njësi banimi	-
Hoteleria dhe turizmi	Ndërtesat e hoteleve deri në 3*	0.2 VP/ një shtrat	-
	Ndërtesat e hoteleve me 4*	0.5 VP/ një shtrat	-
	Ndërtesat e hoteleve me 5*	0.75VP/ një shtrat	-
	Ndërtesat e restoranteve, kafeneve dhe të përmbajtjeve të tjera të ngjashme	4 VP/ 100 m ²	-
Tregtia dhe përmbajtjet komunale	Ndërtesa e tregtisë	4 VP/ 100 m ² të hapësirës shitëse	-
	Ndërtesa/ hapësirat e tregjeve	3 VP/ 100 m ² të hapësirës shitëse	-
	Ndërtesat e depove	1 VP/ 100 m ²	-
Biznes dhe publik	Ndërtesat e bizneseve	4 VP/ 100 m ²	Për sipërfaqe me të vogla se 100m ² , të sigurohen se paku 2 VP
	Ndërtesat administrative (publike)	2 VP/ 100 m ²	
Industria dhe zanatet	Ndërtesat e industrive	1 VP/ 100 m ²	-
	Ndërtesat e zanateve	2 VP/ 100 m ²	-
Kultura dhe arsimi	Ndërtesat e kopshteve/ çerdheve	1 VP/ 100 m ²	-
	Ndërtesat e shkollave fillore	0.5 VP/ 100 m ²	Për ndërtesat e sallave të sporteve në kompleks të shkollës, kalkullohet vetëm hapësira e sallës.
	Ndërtesat e shkollave të mesme	1 VP/ 100 m ²	-
	Ndërtesat e fakulteteve dhe instituteve	1 VP/ 100 m ²	Për sipërfaqet e komplekseve, nr. 1 VP përcaktohet në përputhje me rregulloret e veçanta, përkatesisht me plane operative.
	Ndërtesat e kinemave, teatrove, sallave për mbledhje publike	1 VP/ 100 m ²	-
	Ndërtesat religjioze- xhamitë,	1 VP/ 100 m ²	-
	Ndërtesat e muzeve, galerive dhe	1 VP/ 100 m ²	-
	Ndërtesat/ sallat e kongreseve	1 VP/ 100 m ²	-
Shëndetësia dhe	Ndërtesat e spitaleve, klinikave, qendrave të rehabilitimit dhe të përmbajtjeve të tjera të ngjashme	1 VP/ 100 m ²	-

mirëqenia sociale	Ndërtesat e ambulancave, poliklinikave dhe shtëpive të shëndetit	3 VP/ 100 m ²	Numri i VP duhet të jetë jo me i vogël se numri i ambulancave
	Shtëpitë për të moshuar	0.5 VP/ 100 m ²	-
Sporti dhe rekreacioni	Ndërtesat e sporteve në shërbim të ndërtesave të banimit (fushat sportive dhe fushat e lojës të	-	Numri i VP përcaktohet në përputhje me rregulloret e veçanta.
	Ndërtesat e sporteve të hapura dhe të mbyllura pa spektator	-	Numri i VP përcaktohet në përputhje me rregulloret e veçanta.
	Ndërtesat e sporteve dhe fushave sportive me spektator	-	Numri i VP përcaktohet në përputhje me rregulloret e veçanta.
Terminalet e udhëtareve	Ndërtesat e terminaleve të autobusëve	-	Për ndërtesat e terminaleve duhet të hartohet projekti i teknik i trafikut, me kalkulimin e numrit të VP, në veçanti për: Vendqëndrimet (ngarkim/shkarkim); parkim afat-shkurtë; parkim afatgjatë.
	Ndërtesat e terminaleve të trenit	-	
	Ndërtesat e terminaleve të aeroporteve	-	

Të gjitha hapësirat e dedikuara për vendparkingje duhet të jenë shënuara me vijat ndarëse në projektin e propozuar dhe në sipërfaqet e ndërtuara.

Duke u bazuar në konfiguracionit të rrafshët të terrenit që shtrihet në territorin e Komunës dhe vonesat që udhëtimi me automjet shkakton për shkak të ngarkesave të mëdha të trafikut, në të ardhmen pritet një rritje në numër të udhëtimeve në Komunë me biçikleta. Në mënyrë që të mbrohet mjedisi dhe shëndeti i banorëve të Komunës, Harta Zonale Komunale ka përcaktuar edhe numrin minimal të vendparkimeve sipas llojit të ndërtesës të cilat duhet të përmbushen gjatë projektimit dhe ndërtimit të tyre si vijon:

Tabela 2 Kërkesat minimale për vendparkingjet për biçikleta sipas llojit të ndërtesës

Lloji i ndërtesës	Numri minimal i vend-parkimeve për biçikleta (VPB)
Banim me shumë njësi	1 VPB/ 100 m ² të bruto sipërfaqes se ndërtuar (BSN) për vizitor
Përmbajtjet tregtare dhe komunale	5 VPB/ 100 m ² të bruto sipërfaqes se ndërtuar (BSN) për vizitor
Përmbajtjet e bizneseve dhe publike	1 VPB/ 100 m ² të bruto sipërfaqes se ndërtuar (BSN) për të punësuar
Përmbajtjet arsimore	1 VPB/ 5 nxënës, për vizitor + 1 VPB/ 10 të punësuar
Përmbajtjet kulturore-teatro dhe muze	20 VPB/ 100 ulëse, për vizitor
Përmbajtjet shëndetësore- spitale	10 VPB/ 100 shtretër, për vizitor
Përmbajtjet sportive dhe rekreative	20 VPB/ 100 ulëse, për vizitor

3.6. RREGULLAT PËR ZHVILLIM TË PEIZAZHIT DHE SHIRITAVE TË GJELBËR MBROJTËS

Qëllimi i këtyre rregullave është përcaktimi i kushteve të cilat do të përmirësojnë mjedisin dhe shëndetin e banorëve të Komunës. Varësisht nga kategoria e rrugëve publike, Harta Zonale e Komunës

ka përcaktuar gjerësitë minimale të brezave të gjelbër të cilat zhvillimet e reja duhet të respektojnë dhe përmbushin:

Tabela 3 Kriteret a planifikimit të shiritave të gjelbër mbrojtës përgjatë rrugëve

Kategoria e rrugës publike	Gjerësia e shiritit të gjelbër mbrojtës
Rrugë nacionale	35m
Rrugë regjionale	22m
Rrugë lokale primare	10m
Rrugë lokale sekondare	8m

Të gjitha ndërtimet e ardhme duhet të respektojnë distancat minimale të parashtuara sipër dhe këto kriteret janë të detyrueshme përgjatë të gjithë rrugëve publike, ku nuk është planifikuar zhvillimi i ndërtimeve me PZHK. Në sipërfaqet ku është paraparë zhvillimi i ndërtimeve, kushtet ndërtimore përcaktojnë brezin e gjelbër rrugor. Peizazhi nënkupton çdo kombinim të vegjetacionit të gjallë, si bar, bimë, shkurre ose drunjtë, dhe mund të përfshijë edhe objekte ndërtimore në shërbim të peizazhit siç janë shëtoret, gardhet, bankat, sheshet publike, artet publike, fontanat dhe të ngjashmet. Rrugët publike ose hapësirat për ngarkim, parkim ose ruajtje të automjeteve ose materialeve nuk janë sipërfaqet të trajtohen nga këto rregullat vijuese:

1. Çdo pjesë e një parcele me shfrytëzim të përzier, komerciale, industriale, teknologjike, shërbimeve publike ose banim që nuk përdoret për ndërtim, rrugë publike, ngarkim dhe parkim dhe hapësira të caktuara të magazinimit do të zhvillohet me peizazhe që do të mirëmbahen.
2. Për çdo dhjetë (10) hapësira të reja parkimi në kuadër të vendparkimeve jashtë rrugore, nevojitet të paktën mbjellja e një (1) druri gjetherënës. Nëse një vendparkim jashtë-rrugor do të përfshijë 20 ose më shumë hapësira të reja parkimi, hapësira me peizazh të rregulluar do të sigurohen brenda hapësirës së parkimit. Përndryshe, në rastet kur një parcelë do të përfshijë më pak se 20 hapësira të reja parkimi, drunjtë mund të mbillen përreth hapësirës së parkimit. Peizazhi i rregulluar do të mbrohet me anësore, ose pajisje të tjera për mbrojtje nga dëmtimi i automjeteve.
3. Si pjesë e ndërtimit të çfarëdo rruge të re ose ndërtese të re duhet të kërkohet që të mbillen drunjtë përgjatë rrugëve. Një mesatare prej një dru për çdo 20m² do të mbillen përgjatë gjatësisë së rrugës. Drunjtë e rrugëve mund të mos mbillen në intervale të caktuara, por mund të lëvizin për t'u përshtatur me infrastrukturën teknike, infrastrukturën publike, infrastrukturën sociale, rrugët publike dhe karakteristika të tjera. Lokacionet për mbjelljen e drurëve mund të jenë ose të mos jenë ndërmjet vijës rregulluese dhe skajit të rrugës, në varësi të rrethanave të vendit. Nëse drunjtë nuk janë të vendosur ndërmjet vijës rregulluese dhe skajit të rrugës, ato vendosen brenda parcelës menjëherë pranë vijës rregulluese, apo përgjatë vijës aksiale qarkulluese të rrugëve publike. Drunjtë të ri rrugor nuk do të kërkohen aty ku ka drunjë ekzistues përgjatë rrugëve publike janë të shëndetshëm. Drunjtë e tillë do të ruhen dhe do të shërbejnë për të njëjtin qëllim.

Të gjitha rregullimet e nevojshme të peizazhit mirëmbahen vazhdimisht nga pronari i pronës dhe mbahen të pastra nga mbeturinat. Çdo peizazh i kërkuar që vdes, hiqet ose dëmtohet rëndë, duhet të zëvendësohet nga pronari aktual i pronës sa më shpejt që është praktike duke pasur parasysh sezonet e rritjes, brenda një maksimumi prej 150 ditësh.

3.7. RREGULLIMI I PEIZAZHIT

Rregullimi i peizazhit për hapësira të përbashkëta dhe parcela individuale, bashkë me arkitekturën e ndërtësës, mundet që në një sasi të madhe t'i shtoj vlerat e zonës. Rregullimi i peizazhit plotëson qarkullimin e këmbësorëve dhe automjeteve dhe duhet të jetë i vendosur në atë mënyrë që të

përforcojnë karakteristikat funksionale dhe vizuale të rrugës. Karakteristikat fizike të lokacionit si destinimi i tokës, kushtet klimatike, karakteristikat topografike, vegjetacioni ekzistues, menaxhimi i ujërave atmosferik, etj, janë të rëndësishë së veçantë në zhvillimin e planit të gjelbërimit.

Në Komunën e Rahovecit janë paraparë disa sheshe të reja, korridore gjelbërimi përgjatë rrugëve si breza mbrojtës rrugor. Brenda ngastrave individuale detyrimisht duhet të parashihen sipërfaqe të lira/të pa ndërtuara si hapësira gjelbërimi, për lojëra të fëmijëve, pllakosje, etj. Këto sipërfaqe të lira brenda ngastrave private kushtimisht do të balancojnë raportin me sipërfaqen e ndërtuar. Klasifikimi i sipërfaqeve të lira /të pa ndërtuara janë të ndara në:

1. Shesh
2. Park/hapësirë e gjelbër
3. Sport dhe rekreacion
4. Shirit gjelbërimi
5. Gjelbërimi në kuadër të ngastrës
6. Elementet mikro-urbane
7. Ndriçimi

3.7.1. Sheshet

Sheshet janë hapësira të lira publike të dedikuara kryesisht për lëvizjen dhe grumbullim e qytetarëve. Sheshet karakterizohen edhe nga kufizimi i tyre me funksione aktive. Sheshe tjera publike janë propozuar brenda oborreve të brendshme të ndërtesave ekzistuese shumë banesore dhe se lidhja e tyre me rrugët kryesore duhet të jetë e qartë me qëllim të shfrytëzimit sa më të mirë të këtyre hapësirave. Për të krijuar hapësirë sa më të madhe të lirë është propozuar që nën këto sheshe të ndodhen parkingje publike.

3.7.2. Hapësirat e gjelbra

Hapësirat e gjelbra apo parqet e pushimit janë elemente shumë me rëndësi. Në këtë zonat e Komunës së Rahovecit sidomos në zonën urbane ekzistojnë këto hapësira, mirëpo ato mund të organizohen në brendi të blloqeve më të mëdha urbanistike ku mund të ketë përmbajtje të lojës për fëmijë, shtigje të këmbësorëve, hapësira për rekreacion duke u bazuar në kërkesat e qytetarëve. Nëse ekziston kërkesa dhe hapësira po ashtu në këto hapësira të hapura mund të parashihen përmbajtje të përkohshme hoteliere.

Shiritat e gjelbërimit janë hapësira të gjelbërimit të lartë të parapara si barrierë mbrojtëse ndaj zonave të caktuara dhe rrugëve. Shiritat e gjelbërimit përgjatë rrugëve përmbledhëse dhe lokale janë planifikuar në të dy anët e rrugëve dhe janë shirita ndarëse në mes të rrugës dhe shtigjeve për këmbësorë. Përveç mbrojtjes nga zhurma dhe ndotja ato në të njëjtën kohë përmirësojnë pamjen vizuale të rrugës dhe hapësirës përreth. Sipërfaqet e gjelbra në profilet e rrugës duhet të jetë rezistuese ndaj nivelit të lartë të ndotjes. Duhet kontrolluar lartësinë dhe kurorën e tyre në mënyrë që të mos pengohet trafiku.

Drunjtë e rrugëve duhet:

- të sigurojnë definimin e profilit
- të jenë rezistues ndaj ndotjes dhe pluhurit (me gjethe të mëdha, kurorë të madhe)
- të mos jenë gjetherënëse, nuk lëshojnë fruta ose rënie të degëve të mos pengojnë shikueshmërinë

Gjelbërimi: në kuadër të ngastrës është i detyruar dhe duhet të parashihet nga secili zhvillues i ngastrës. Nëse raporti i sipërfaqes së ndërtuar dhe të pa ndërtuar është i ndryshueshëm dhe ajo përcaktohet varësisht prej etazhitetit. Hapësira e gjelbër duhet të përfshijë min. 20% të sipërfaqes së përgjithshme,

ose 40% të sipërfaqes së pandërtuar. Gjelbërimi i lartë në kuadër të ngastrës duhet të vendoset në mënyrë proporcionale përgjatë qarkullimit të trafikut, oborrit, në hapësirat e parkingjeve dhe në qasjet e parcelës. Pasi që këto hapësira nuk janë publike ato mund të organizohen në kuadër të ngastrave individuale varësisht prej kërkesës së investitorit por nuk duhet të kenë karakter komercial dhe të përfshijnë një hapësirë më të madhe se 20% të sipërfaqes së lirë. Raporti i hapësirave të pllakëzuara dhe atyre të gjelbra duhet minimum të jetë 80%: 20% në të mirë të sipërfaqeve të gjelbëruara në të cilën duhet të jenë rekuizitat për rekreacion. Kjo sipërfaqe duhet të jetë e mbrojtur me shirit për gjelbërim të lartë (për mbrojtje nga zhurma dhe ndotja). Në pjesën grafike të HZK-së së Rahovecit nuk janë paraqitur hapësirat e tilla. Kushtet e rregullimit të sipërfaqeve të lira janë:

- Trajtimi i gjelbërimit përgjatë rrugëve;
- Përqindja e sipërfaqeve të gjelbra në ngastër;
- Zonat e përcaktuara për sipërfaqe të lira (vija rregulluese, vija ndërtimore, tampon gjelbërimi, pjesa e pasme, etj)
- Llojet specifike të bimëve;
- Madhësia minimale e bimëve dhe diametri i drunjëve;
- Sistemi i ujitjes;
- Forma e hapësirës së parkimit;
- Standardet e nivelimit së paku një dru me kurorë të gjerë duhet të mbillet për 500 m² të sipërfaqes së pandërtuar të zonave të ndërtimit. Sugjerohet mbjellja e bimëve autoktone, që i përshtaten klimës dhe vendit. Trupat ekzistues të drunjëve të ruhen. Nëse një numër i caktuar duhet të prehen për shkak të ndërtimit, atëherë ato duhet të zëvendësohen me drunj të rinj të mbjellur në pjesën e lirë të parcelës. Gjatë ndërtimit të sipërfaqeve të gjelbra duhet pas parasysh largësinë e nevojshme nga instalimet nëntokësore. Këto janë raporte që duhet respektuar. Në rast të mbjellës së drunjëve me rrënjë shumë të zhvilluara, largësia duhet të jetë më e madhe, ose më e vogël në rastin e kundërt.

Sipërfaqja gjelbëruese e absorbuese e parcelës (SGJAP): paraqet raportin mes sipërfaqes gjelbëruese dhe absorbuese dhe sipërfaqes së parcelës kadastrale për zhvillim shumëzuar me 100. Kjo përqindje mund të jepet si vlerë e vetme e përqindjes së SGJAP apo si shumë e kalkuluar nga shuma e përqindjes së sipërfaqes gjelbëruese të parcelës (SGJP) dhe përqindjes së sipërfaqes absorbuese të parcelës (SAP).

Sipërfaqja gjelbëruese e parcelës (SGJP): paraqet raportin mes sipërfaqes gjelbëruese dhe sipërfaqes së parcelës kadastrale për zhvillim, shumëzuar me 100.

Sipërfaqja gjelbëruese e parcelës (SGJP) e lejuar me dokument të planifikimit hapësinor mund të arrihet përmes kombinimit të sipërfaqes private, të përbashkët, gjysmë-publike dhe/ose sipërfaqes së hapur publike të ofruar në parcelë apo bllok.

Sipërfaqja e përdorshme e gjelbër mund të mos jetë e vendosur në tokë, por mund të shtrihen edhe në mënyrë vertikale përbrenda parcelës kadastrale. Kopshtet dhe peizazhet mbi kulm, duke përfshirë kulmet mbi strukturat e parkimit, mund të përdoren për të përmbushur kërkesat për sipërfaqe të hapura. Kërkesa për sipërfaqe të hapura gjelbëruese nuk përmbushet përmes sipërfaqeve përdhës të parkimit, rrugëve për automjete ose sipërfaqeve shërbyese.

Mundësia e kombinimit, si në aspektin e shtrirjes vertikale të hapësirave të gjelbra, si dhe shtrirjen horizontale të hapësirave të gjelbra i specifikohet në dokumentet e planifikimit hapësinor.

3.7.3. Sport dhe rekreacion

Sporti dhe rekreacioni hyn në sipërfaqet e dedikuara për sport dhe rekreacion në kuadër të hapësirave të lira. Hapësirat për sport dhe rekreacion si lojëra për fëmijë, fusha për sport të përshtatshme për lokacionin duhet të parashihen edhe brenda blloqeve të banimit varësisht prej kërkesës së banorëve.

▪ Gjelbërimi i përgjithshëm publik

Gjelbërimi i rrugëve, rrugicave dhe shëtitoreve - Shtigjet e shtruara me materiale të forta për automjete dhe këmbësorë, shoqërohen nga një rresht i vetëm ose disa rreshta me drunj apo shkurre, që mund të mbillen drejtpërdrejtë në tokë, mbajtëse ose përgjatë një rripi toke të pashtuar.

Gjatë projektimit të merren në konsideratë:

- Aspektet funksionale të planit të rrugës: drejtimet, lloji dhe intensiteti i lëvizjes
- Pozicioni dhe kërkesat e instalimeve nën dhe mbitokësore (sidomos tubacionet dhe kabllot)
- Drurët për gjelbërimin e rrugëve dhe bulevardëve duhet të mbillen në shiritat e gjelbëruar, ose kur nuk ka të tillë, në trotuar, jo më pak se 0.70 m nga buza e rrugës
- Drurët të kenë formë të mirë, strukturë degësh të përshtatshme për ngritjen e mëvonshme të kurorës
- Trungu 2-3 m mbi sipërfaqen e tokës, degët tjera të arrijnë deri në 4.5m (drunj të tillë mbillen si drunj të vetmuar, dhe janë të përshtatshëm për parqe, hapësira publike, zona me lëvizshmëri të mjeteve të rënda, etj).

▪ Hapësirat lëndinë-me bar

Zonat me bar mbillen me specie të përshtatura mirë për kushtet lokale të rritjes dhe qëllimet e dizajnit. Ato mund të pastrohen, të mbyllen, të mbulohen, të përdoren mulçe organike ose të mbjellën me farë, përveç zonave të ekspozuara nga erozioni përdoren shtresat e biodegradueshme.

▪ Pemët/drunjtë

Madhësia e pemëve: Të gjitha pemët, përveç pemëve të rrugës, duhet të jenë të paktën 3m të larta dhe të kenë një kaliper minimal prej 5cm në kohën e mbjelljes, përveç se 30% e kërkesës për pemë mund të plotësohet nga speciet vendase me një lartësi minimale prej 2.5m dhe një kaliper minimal prej 3.5cm në kohën e mbjelljes.

Pemët e rrugës duhet të jenë specie që rriten në kushtet e zonës të cilat normalisht në pjekuri arrijnë lartësinë prej të paktën 6 metra. Pemët e rrugëve duhet të kenë një trung të pastër prej 1.2m në kohën e mbjelljes, dhe duhet të sigurohen përgjatë të gjitha rrugëve në një distancë 5-8-12 metra, varësisht species, formës dhe qëllimit të përdorimit. Drunjtë mbjellen në largësi të tillë që të sigurojnë rritjen e plotë dhe të lirë të kurorës. Kjo vlen edhe për drunjtë në parqe/hapësira të gjelbra dhe për drunjtë në rrugë.

Llojet e drunjve për mbjellje në rrugë: Mështekna (*Betula pendula*), Panja e Heldraikut (*Acer heldreichii*), Shkoza (*Carpinus betulus*), Frashëri i bardhë (*Fraxinus ornus*), Bliri (*Tilia*), Panja gjethehirtë (*Acer negundo*), Rrapi gjethepanje (*Platanus x acerifolia*) etj.

Speciet me kurorë piramidale vendosen më dendur (2-4 m), ndërsa ato me **kurorë të plotë dhe gjethe të mëdha** mbillen në distancë 10-12 m respektivisht.

1. **Gropat e mbjelljes:** Gropat e pemëve të jenë sa më të mëdha për të lejuar hapësirë të mjaftueshme për rritjen e rrënjëve dhe kurorën e pemës, me madhësi optimale 1.5 m. Gjerësia e trotuarit mund të kufizojë madhësinë e gropës. Në raste kur kemi të bëjmë me hapësirë parku, inkurajohen gropa të vazhdueshme pemësh kur është e mundur, dhe sidomos kur përfshihen bimë grupore.

1.

2. **Bimët grupore:** Mbjellja e bimëve në grup preferohet për shkak të përfitimeve të pemëve kur gjenden në afërsi, duke përfshirë maksimizimin e hijes, më pak ngjeshje të tokës, më pak nxehtësi të thithur nga një pemë e vetme, etj. Bimët e grupuara mund të mbjellen në disa lloje sipërfaqesh:

- Trekëndësh në rrugë, rreth-rrotullim, me mundësi për të krijuar një shtrat mbjelljeje
- Një shtrat/strukturë e mbjellur brenda një sheshi apo përgjatë një kalimi për këmbësorë

3.8. BREZI I GJELBËR

- Brezi i gjelbër përgjatë rrugëve dhe shtigjeve ka për qëllim:
- Izolimin e këmbësorëve, çiklisteve dhe ndërtesave nga trafiku i veturave/zhurma;
- Krijimin e kushteve të përshtatshme higjienike dhe mikroklimatike;
- Përmirësimin e cilësisë estetik të peizazhit.

Brezi i gjelbër përgjatë rrugëve dhe shtigjeve ndahet në:

Brez të gjelbër, përgjatë sistemeve kombëtare të infrastrukturës rrugore, si pjesë e sistemeve lokale të infrastrukturës rrugore:

- Rrjeti i rrugëve nacionale: ≥ 35 m;
- Rrjeti i rrugëve rajonale: ≥ 22 m.

Brez i gjelbër, përgjatë sistemit lokal të infrastrukturës rrugore:

- Rrjeti primar: ≥ 10 m;
- Rrjeti sekondar: ≥ 8.00 m.
- Brez i gjelbër, përgjatë shtigjeve: ≥ 3.00 m.
- Brez i gjelbër, përgjatë vend-parkimeve: $\geq 2.50-4.50$ m.

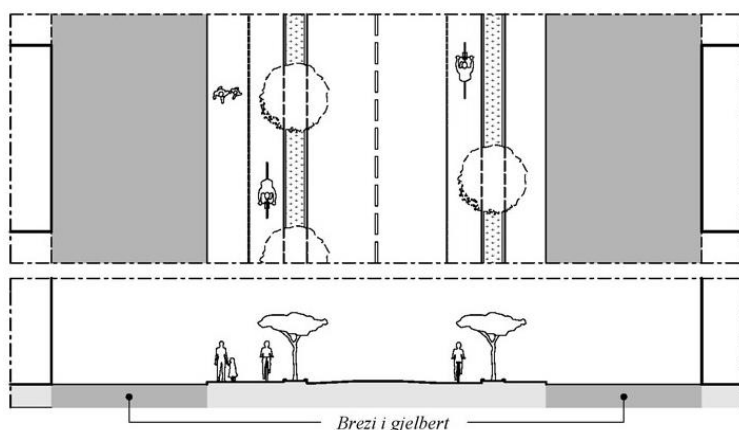

Figura 2 Brezi i gjelbër

Standardet dhe llojet e bimëve të cilat mund të përdoren

Gardhet: Gardhet dhe muret nuk duhet të ndërtohen ose të përmbajnë asnjë material që mund të shkaktojë dëme fizike, të tilla si tela elektrike ose me gjemba, xhamat e thyer, thumba ose ndonjë material tjetër të rrezikshëm, përveç si më poshtë:

Klasifikimi sipas lartësisë:

- Gardhe me bimë xhuxhe: deri 0.5 m; p.sh. Bushi (Buxus)
- Gardhe të ulët, me lartësi 0.5–1 m, për ndarjen e zonave të ndryshme, me shkurre me formë të rregullt; p.sh. Bushi (Buxus sempervirens), Ashja (Ilex aquifolium), Tuja (Thuya), Spirea (Spiraea) etj.
- Gardhe me lartësi mesatare 1-3 m; Forzicija (Forsythia), Mahonia (Mahonia aquifolium), Tuja (Thuya), Juniperus sabina, Trëndafili (Rosa), Spirea (Spiraea), etj.

Shkurret: Të gjitha shkurret duhet të jenë të paktën 45 cm në lartësi menjëherë pas mbjelljes. Kur përdoren në formë gardhi apo për çështje vizuale, shkurret duhet të mbillen në një distancë maksimale

mesatare prej 75 cm në qendër ose nëse mbillen në një lartësi minimale prej 90 cm, preferohet të kenë një hapësirë mesatare prej 1.20 m në qendër, për të formuar gardhin solid brenda një viti pas mbjelljes. Shkurret ngjithëse për muret mbajtëse, sygjerohet që në çdo 2 m të strukturës mbajtëse të mbillet nga një bimë ngjitëse/kacavjerrëse.

Lloje të shkurreve: Mëlqinja (*Berberis vulgaris*), Hibiskusi (*Hibiscus syriacus*), Tamarix tetrandra, Tasllani (*Laurocerasus officinalis*), etj.

Lloje të shkurreve ngjitëse: Hardhia kanadeze (*Parthenocissus quinquefolia*), Urthi (*Hedera helix*), Euonymus fortunei, Dioscorea balcanica, etj

Hardhitë : Duhet të jenë të paktën 30 cm të larta menjëherë pas mbjelljes dhe mund të përdoren për ngjitjen në mure apo çfarëdo strukture tjetër, për të përmbushur kërkesat e barrierave fizike siç specifikohet.

3.9. KËRKESAT DHE DIZAJNI I NDRIÇIMIT NATYROR DHE ARTIFICIAL

Ndriçimi natyror për dritaret paraqet rregullin e rrafshit imagjinar në kënd prej 45° për të siguruar ndriçim natyror dhe diellosje për strukturat ekzistuese. Rrafshi imagjinar është i projektuar për të siguruar dritë dhe ajër në nivelin e dritares më të ulët të ndërtesave të propozuara dhe ekzistuese, të cilat:

1. Janë ndërtuar sipas kushteve ndërtimore të këtij dokumenti; dhe
2. Posedojnë leje ndërtimore apo certifikatë të shfrytëzimit;

Rregulli i këndit prej 45° kontrollon hijezimin të strukturave dhe pronave fqinje dhe përdoret kryesisht në zonat me dendësi të mesme dhe të lartë, ose ndërmjet dy zonave me intensitet të ndryshëm të zhvillimit. Rregulli kontrollon që asnjë pjesë e vëllimit të zhvillimit të ri të mos e kalojë vijën e tërhequr në këndin prej 45 shkallë vetëm nga qendra e dritares të katit përdhese së një hapësirë e banueshme, më të afërt në pronat fqinje. Rregulli i këndit prej 45° nuk është obligativ për dritare të kthinave sanitare, komunikuese, garazheve, depove dhe hapësirave të tjera të katit përdhes, për të cilat ndriçimi i natyror nuk është obligativ.

1. Zhvillimet e reja drejtpërdrejt përballë dritares së prekur si dhe ndërmjet dy parcelave kadastrale fqinje ose dy zhvillimeve ndërmjet rrugëve publike.
2. Zhvillimet i reja/zonat me intensitet shumë më të lartë është i kthyer direkt kah zhvillimi ekzistues/zona me intensitet më të ultë.
3. Sigurimi i ndriçimi natyror të mjaftueshëm për dy zhvillime fqinje në terren të pjerrët arrihet kur këndi 45 shkallë tërhiqet prej një lartësie specifike. Distanca ndërmjet ndërtesave varet nga lartësia e specifikuar dhe varësisht prej terrenit të pjerrtë. Kjo lartësi mund të përcaktohet si plus ose minus në numër dhe varet sipas pjerrësisë së terrenit. Ky rregull mund të përdoret ndërmjet dy parcelave kadastrale fqinje ose zhvillimi në të dy anët i kthyer kah rruga publike.

Në llogaritjen e lartësisë së ndërtesës konform këtij rregulli që përcakton pikën më të lartë të kulmit, nuk duhet të përfshihen edhe lartësia e strukturave vijuese të cilat tejkalojnë lartësinë e kulmit:

1. Oxhaqeve, boshteve e ventilimit, spiraleve, shtyllave ose direkëve (kur shtyllat dhe direkët janë më pak se 9m mbi nivelin e tokës), me kusht që dimensionin maksimal i tyre paralel me kufirin për secilën nga këto struktura nuk kalon 1 metër dhe me kusht që për ndërtesat mbi tre kate, këto karakteristika janë të përfshira brenda ose janë të mbështetura direkt në muret e jashtme strukturore;

2. Boshteve të ashensorëve, boshteve e shkallëve, dhe rezervuarëve të ujit në çati me kusht që ka maksimalisht një ndërhyrje të boshtit të ashensorëve ose boshtit të shkallëve ose rezervuarit të ujit në çati (ose strukture që inkorporon më shumë se njërën nga këto) që lejohet për çdo 20 metra gjatësie të kufirit të brendshëm, dhe që dimensionimi maksimal i tyre paralel me kufirin për këtë strukturë nuk tejkalon 3m, dhe me kusht që distanca minimale ndërmjet secilës prej këtyre strukturave është 20m, dhe me kusht që për ndërtesat mbi tre kate, këto karakteristika janë të përfshira brenda ose janë të mbështetura direkt në muret e jashtme strukturore;
3. Kur një fund çatie i vetëm me një bazë (duke përfshirë strehët) prej 7.5 metra ose më pak përballë me një kufi dhe rrafshi i tërhequr godet jo më poshtë se në gjysmë ndërmjet strehëve dhe vijës kurrizore, fund çatia mund të ndërhyjë në rrafshin e tërhequr.

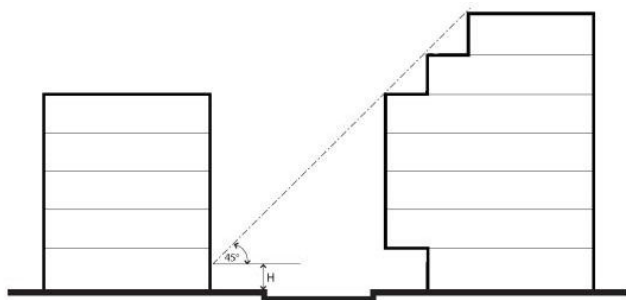

Figura 3 Shembulli i llogaritjes së lartësisë dhe vëllimit të ndërtesës bazuar në këndin 45°

3.10. KËRKESAT PËR ZVOGËLIM TË ZHURMËS

Në mënyrë që të sigurohet një mjedis i përshtatshëm për zhvillimin e jetës dhe punës, komuna ka përcaktuar disa kufizime për të shmangur, parandaluar ose zvogëluar efekteve e dëmshme, bezdisjen që shkakton zhurma. Këto kufizime janë të detyrueshme për të gjitha veprimtaritë përbrenda komunës, të përcaktuara për secilin shfrytëzim të planifikuar të tokës dhe llojit të vendbanimit.

Tabela 4 Kufizimet e nivelit të lejuar të zhurmës

Lloji i zonimit	Zhurma maksimale e lejuar 08:00 – 22:00	Zhurma maksimale e lejuar 22:00 – 08:00
Zonë Industriale	90 db(A)	90 dB(A)
Zona Urbane 1	60 db(A)	50 dB(A)
Zonë Komercale	55 db(A)	45 dB(A)
Zonë Mikse – Banim dhe Komercale	50 db(A)	40 dB(A)
Zonë Banimi	45 db(A)	35 dB(A)
Zonë Hekurudhore	100 db(A)	100 dB(A)

Efektet më të zakonshme të zhurmës janë shqetësimi dhe bezdisja. Por ato na bezdisin edhe kur punojmë, kur merremi me veprimtari të tjera apo kur pushojmë. Në mënyrë që të mbrohet shëndeti i banorëve, të gjitha veprimtaritë përbrenda komunës duhet të respektojnë nivelet e përcaktuara për zonat e sipërme, duke përfshirë edhe veprimtaritë ekonomike dhe fetare.

Të gjitha veprimtaritë argëtuese, mihjes sipërfaqësore, gurëthyesve apo të tjera të ngjashme të cilat ndërmerren jashtë këtyre zonave me kufizime maksimale të lejuar të zhurmës duhet të ndërmarrin masat e nevojshme që mos të tejkalojnë kufizimet e parapara të emetimit të zhurmës përtej kufijve të zonave fqinje.

3.11. PËRDORIMI I SUTERENIT DHE BODRUMIT

LIGJI NR. 04/L-174 PËR PLANIFIKIMIN HAPËSINOR e as aktet nënligjore të këtij ligji të cilat duhen të merren parasysh gjatë përgatitjes së Hartës Zonale Komunale, nuk kanë përcaktuar trajtimin e suterenit dhe bodrumeve në këtë dokument apo numrin e etazheve të tyre.

Për trajtim më të detajuar të zonave kodrinore ku mund të aplikohen suterenet, një gjë e tillë mund të bëhet përmes hartimit të Planeve Rregulluese të Hollësishme, të cilat përcaktojnë numrin e niveleve të lejuara të suterenit dhe kriteret për llogaritjet e koeficienteve për to.

Sa i përket trajtimit të sipërfaqes nëntokësore për ndërtim SNP në koeficient, UDHËZIMI ADMINISTRATIV MMPH-NR.08/2017 MBI NORMAT TEKNIKE TË PLANIFIKIMIT HAPËSINOR ka përcaktuar kriteret vijuese :

“Kapituli 1.4.2. Kur tejkalohet pragu i (SNP) maksimale (80% nga sipërfaqja e përgjithshme në prerje ortogonale e parcelës kadastrale), duhet të kërkohet projekt i menaxhimit të reshjeve atmosferike. Në këtë rast, leja ndërtimore i nënshtrohet kërkesës për leje të veçantë për shfrytëzim. SNP nuk përfshihet në përllogaritjet e sipërfaqes së ISN dhe ISHPKZh.”

Duke u bazuar në kriterin e lartpërmendur që përjashton llogaritjen e sipërfaqes së bodrumit në përllogaritjet e sipërfaqes së ISN dhe ISHPKZh dhe kriterin në vijim, përllogaritjet e sipërfaqes së ISN dhe ISHPKZh duhet të behët nga kati niveli i të cilës është 1.2 m ose më shumë më i lartë se niveli i tokës ose se niveli i rrugës ngjitur :

“Kapituli 5.3.6. Hapësira nën tokë (themelet, bodrumi) llogaritet si kat nëse cilado pjesë e nivelit të lartë të saj është 1.2 m ose më shumë më i lartë se niveli i tokës ose se niveli i rrugës ngjitur.”

Bazuar në RREGULLOREN MMPH NR.03/2016 PËR NORMAT MINIMALE TEKNIKE PËR NDËRTESAT E BANIMIT NË BASHKËPRONËSI, sutereni nënkupton katin i cili gjendet nën përdhese ku së paku 50% e vëllimit të tij është nën nivelin e tokës, apo njëra ballore e tij është mbi nivelin e tokës dhe kjo aplikohet për të gjitha ndërtimet pavarësisht shfrytëzimeve.

Bazuar në LIGJI NR. 04/L-174 PËR PLANIFIKIMIN HAPËSINOR , aktet nënligjore të këtij ligji si dhe kriteret e lartpërmendura, Harta Zonale Komunale e komunës së Rahovecit nuk kufizon numrin e etazheve për bodrume dhe suterene, por lejon aplikimin e tyre duke mos shkelur kriteret e lartpërmendura. Sipërfaqja e bodrumeve nuk do të llogaritet në koeficientit e ndërtimit, gjersa sipërfaqja e sutereneve do të llogariten si sipërfaqe e katit në koeficientit e ISHPKZH-s dhe ISN-s.

3.12. PËRDORIMI I BONUSEVE TË ZONIMIT

Bonuset e Zonimit të lejuara duhet të jenë brenda Normave Teknike të Planifikimit Hapësinor dhe akteve ligjore dhe nënligjore në fuqi, ato kanë përfshirje si më poshtë:

- Zvogëlim të kërkesave për tërheqje të vijës së ndërtimit;
- Zvogëlim apo lirimi nga taksat për leje ose tarifa për infrastrukturë;
- Zvogëlimi i kushtit për sipërfaqe minimale të parcelës dhe atë të gjerësisë dhe thellësisë;
- Rritja e përqindjes së sipërfaqes së shfrytëzueshmërisë së shputës në raport me parcelën kadastrale;
- Rritje e lartësisë së kateve maksimale të ndërtesës;
- Rritje të dendësisë;

Stimulim i propozuar nga zhvilluesi apo Komuna për të integruar dhe përmirësuar vendbanimet joformale sipas HZK-së.

Të gjitha bonuset e lejuara të lartë përmendura mund të shfrytëzohen deri në përmbushjen e interesit publik për një rast në veçanti, duhet të bazohen në përfitime të qarta dhe të matshme për komunitetin,

të janë në përputhje me nevojat dhe prioritetet e komunitetit dhe Komunës, të jepen bazuar në dokumentet e planifikimit hapësinorë.

Bonuset e zonimit të lejuara duhet të jenë në përputhje me qëllimet, objektivat, vizionin dhe strategjitë e Planit Zhvillimor Komunal dhe Hartën Zonale të Komunës, dhe do të përdoren për të:

- Ritur hapësirat ose sipërfaqet e ndërtuara në pronësi të komunës;
- Ofruar përmirësim të trafikut dhe lëvizje të këmbësorëve;
- Ruajturi sipërfaqen kulturore dhe historike;
- Ruajturi tokën bujqësore;
- Krijuar ndërtesa dhe hapësira publike dhe sociale prej të cilave përfiton komuniteti;
- Përfshirë dhe përmirësuar vendbanimet joformale ose
- Ofruar mundësi të tjera të dëshiruara nga komuna në përputhje me Planin Zhvillimor Komunal dhe Hartën Zonale të Komunës.

Komuna me qëllim të realizimeve të përfitimeve publike të përcaktuara me dokumente të planifikimit hapësinorë dhe dispozitat e kësaj rregullore, inicion procedurën e bonueseve të zonimit sipas detyrës zyrtare, duke ofruar palës bonueset e lejuara.

Komuna do të përgatis

4. LISTA E ZONAVE DHE LISTA E ZONAVE MBISHTRESORE

Duke u bazuar në planet zhvillimore sektoriale, gjendjen e ekzistuese dhe UDHËZIM ADMINISTRATIV MMPH-NR.08/2017 MBI NORMAT TEKNIKE TË PLANIFIKIMIT HAPËSINOR kemi listuar Listën e Zonave dhe Lista e Zonave Mbishtresore vijuese.

4.1. LISTA E ZONAVE TË DESTINUARA SIPAS KUSHTEVE ZHVILLIMORE

Tabela 5 Lista e zonave të destinuara sipas kushteve zhvillimore

	HILUCS2	Përmbajtja Zonave (Shfrytëzimi i Planifikuar i	Kodi	Simboli	Sip. (ha)
Zonë banimi	5.1	Banim me një njësi	ZB-1	ZB-1	637.42
		Banim me një njësi	ZB-2	ZB-2	1,457.76
		Banim me një njësi	ZB-3	ZB-3	220.67
		Banim me një njësi	ZB-4	ZB-4	100.11
		Banim me shumë njësi	ZB-5	ZB-5	53.42
		Banim me shumë njësi	ZB-6	ZB-6	4.32
Zonë për shfrytëzim të përzier		Banim me një njësi dhe komerciale	ZSHP-1	ZSHP-1	27.58
		Banim me një njësi dhe komerciale	ZSHP-2	ZSHP-2	110.13
		Banim me një njësi dhe komerciale	ZSHP-3	ZSHP-3	70.47
		Banim me një njësi dhe komerciale	ZSHP-4	ZSHP-4	15.62
		Banim me shumë njësi dhe komerciale	ZSHP-5	ZSHP-5	23.73
		Banim me shumë njësi dhe komerciale	ZSHP-6	ZSHP-6	22.26
Zonë e shërbimeve	3.3	Shërbim fetar	ZSH2	ZSH2	5.92
	3.3	Shërbim fetar - Varreza	ZSH1	ZSH1	75.08
	3.3	Shërbim shëndetësor	ZSH3	ZSH3	2.52
	3.3	Shërbim arsimor	ZSH4	ZSH4	23.95
	3.3	Shërbim i administratës publike, mbrojtjes dhe sigurisë sociale	ZSH5	ZSH5	26.78
	3.3	Infrastrukturë e transportit rrugor	ZSH6	ZSH6	0.06
	4.1	Infrastrukturë për trajtimin i mbeturinave	ZSH7	ZSH7	1.08
Zonë industriale	4.3	Prodhim i pijeve, ushqimeve dhe	ZI1	ZI1	263.59
	2.2	Prodhim i energjisë së ripërtëritshme	ZI3	ZI3	1720.42
Zonë komerciale	2.4	Shërbim tregtar me shumice dhe pakicë dhe	ZK-1	ZK-1	498.36

	HILUCS2	Përmbajtja Zonave (Shfrytëzimi i Planifikuar i	Kodi	Simboli	Sip. (ha)
	3.1	Shërbim i akomodimit dhe ushqimit	ZK-2	ZK-2	11.63
	3.1	Hapësirë e hapur	ZrT1	ZrT1	10.80
Zonë rekreative- turistike	3.4	Park Urban, Hapësirë e	ZrT2	ZrT2	45.69
	3.4	Stadium, Fushë Futbolli	ZrT3	ZrT3	299.96
	3.4	Rrugë	ZKT1	ZKT1	518.66
Zonë komunikacionit- transportit	4.1	Parking	ZKT2	ZKT2	36.37
	4.1	Infrastrukturë e	ZKT3	ZKT3	0.46
	4.1	Perime/Drithëra	ZB-1	Zb1	5,058.32
Zonë bujqësore	1.1	Fruta/Vreshta	ZB-2	Zb2	1,422.96
	1.1	Fruta	ZB-3	Zb3	1,478.04
	1.1	Vreshta	ZB-4	Zb4	4,824.92
	1.1	Livadhe/Kullosa	Zb5	Zb5	436.10
	1.1	Kullosa	Zb6	Zb6	2,533.47
	1.1	Infrastrukturë bujqësore	Zb7	Zb7	12.28
	1.1	Zonë pyjore	ZP	ZP	5,655.50
Zonë pyjore	1.2	Rezervat Natyror	ZM1	ZM1	289.63
Zonë e Mbrojtur		Zonë e Veçantë e		ZVM	161.12
Zonë e Veçantë e Mbrojtur		Zonë e Mbrojtur Arkeologjike dhe Historike	ZmaH1	ZmaH1	2.99
Zonë e Mbrojtur Arkeologjike dhe Historike		Zonë e Mbrojtur Arkeologjike dhe Historike	ZmaH2	ZmaH2	0.16
Zonë e Mbrojtur Arkeologjike dhe		Lumë	SU1	SU1	95.67
Sipërfaqe ujore		Pendë	SU2	SU2	13.91
Sipërfaqe ujore		Gurore	ZmS	ZmS	/

4.2. LISTA E ZONAVE MBISHTRESORE

Tabela 6 Lista e zonave mbishtresore

ZONAT MBISHTRESORE	Kodi
Zonë Sizmike	ZmSh - A
Zonë e Vërshimeve	ZmSh - B
Zonë e Akuifereve	ZmSh - C
Zonë e pasurive Minerare	ZmSh - D
Zonë Arkeologjike	ZmSh - E
Zonë e Trashëgimisë Natyrore	ZmSh - G
Zonë me Uranium të Varfëruar	ZmSh-H
Zonë e me rrëshqitje të dheut	ZmSh-I
Zonë me Erozion	ZmSh-J
Zonat e Veçantë e Mbrojtur – Hoça e Madhe	ZmSh-N

Tabela 7 Sipërfaqet dhe njësitet e zonave mbishtresore

ZONAT MBISHTRESORE	Sipërfaqja (ha)
--------------------	-----------------

ZmSh-A2	2,375.16
ZmSh-A2, Arki	3.40
ZmSh-A2,Arke	3.28
ZmSh-A2,Arki,Arke	0.50
ZmSh-A2,G	6.11
ZmSh-A3,B,C1	2,456.42
ZmSh-A3,B,C1,Arki	2.60
ZmSh-A3,B,C1,G	18.03
ZmSh-A3,B,C2	17.63
ZmSh-A3,B,C2,G	29.65
ZmSh-A3,C1	15,304.23
ZmSh-A3,C1, Arke	6.42
ZmSh-A3,C1, Arki	17.24
ZmSh-A3,C1,Arke	4.93
ZmSh-A3,C1,Arki	22.70
ZmSh-A3,C1,Arki,N	0.22
ZmSh-A3,C1,G	3.24
ZmSh-A3,C1,J	459.67
ZmSh-A3,C1,J,Arki,N	2.50
ZmSh-A3,C1,J,N	37.33
ZmSh-A3,C1,N	123.11
ZmSh-A3,C2	3,548.07
ZmSh-A3,C2,Arki	0.46
ZmSh-A3,C2,G	167.62
ZmSh-A3,C2,I	46.48
ZmSh-A3,C2,J	30.43
ZmSh-A3,C2,N	6.12
ZmSh-A4	1,775.95
ZmSh-A4,B	18.23
ZmSh-A4,B,C1	492.05
ZmSh-A4,B,C1,Arke	3.78
ZmSh-A4,C1	605.96
ZmSh-G	0.21

5. ZONAT E DESTINUARA (PËRCAKTUARA) DHE KUSHTET ZHVILLIMORE PËRFSHIRË KUSHTET NDËRTIMORE

5.1. ZONAT E BANIMIT ME NJË NJËSI (ZB-1, ZB-2, ZB-3 DHE ZB-4)

Gjatë procesit të zonimit është paraqitur nevoja e precizimit, zgjerimit dhe ndarjes së zonave në nënzona për shkak të kushteve specifike që janë zhvilluar nga një zonë në tjetrën. Por, në tërësi, zona e banimit me një njësi është ndarë sipas kushteve të veçanta zhvillimore në 4 zona vijuese:

Tabela 8 Zonat e banimit me një njësi

Kodi	Shfrytëzimi i tokës	Lloji i strukturës së ndërtuar	Lloji i ndërtesës	Sipërfaqet për zhvillim (ha)
ZB-1	Zonë e banimit me një njësi	Sipërfaqe rurale me intensitet të ultë	Ndërtesa banimi me një njësi	637.42
ZB-2	Zonë e banimit me një njësi	Sipërfaqe rurale me intensitet të ultë	Ndërtesa banimi me një njësi	1457.76
ZB-3	Zonë e banimit me një njësi	Sipërfaqe Urbane e Përgjithshme	Ndërtesa banimi me një njësi	220.67
ZB-4	Zonë e banimit me një njësi	Sipërfaqe Urbane e Përgjithshme - Qendra e Vjetër e Qytetit	Ndërtesa banimi me një njësi	100.11

▪ Shfrytëzimet e lejuara

Në kuadër të zonave të banimit me një njësi, shfrytëzime të lejuara janë funksionet dhe aktivitetet si në vijim:

Ndërtesat e banimit me një njësi si objektet e banimit individual për banim të përhershëm, banim me funksione të tjera në pajtueshmëri siç janë shtëpitë e veçanta, shtëpitë dyshe dhe shtëpitë në varg, infrastruktura e shpërndarjes së energjisë elektrike, termike, gazit, furnizimit me ujë, kanalizimit fekal dhe atmosferik, infrastruktura e post-telekomit dhe internetit, si dhe infrastruktura tjetër në shërbim të ZB-së.

▪ Shfrytëzimet e lejuara dytësore

Në kuadër të zonave të banimit me një njësi, shfrytëzime të lejuara dytësore janë funksionet dhe aktivitetet, të cilat janë në varësi të shfrytëzimeve të lejuara dhe mund të jenë pjesë përbërëse e së njëjtës parcelë me shfrytëzimet e lejuara. Shfrytëzimet e lejuara dytësore janë si në vijim:

Bujqësi, pylltari, tregtisë me pakicë, mallrave personale dhe shtëpiake, shërbimet financiare dhe të sigurimeve, shërbimet teknike profesionale dhe shkencore, shërbime të informimit dhe komunikimit, infrastruktura e transportit.

▪ Shfrytëzimet e lejuara të veçanta

Funksionet dhe aktivitetet të cilat janë në pajtueshmëri me shfrytëzimet e lejuara në kuadër të zonave të banimit me një njësi, por të cilat i nënshtrohen kushteve plotësuese dhe kërkesës për leje të veçantë për shfrytëzim janë:

Shërbim i akomodimit dhe ushqimit, shërbim administrativ, fetar, shërbim kulturor (si muze, galeri e artit, sallë ekspozuese, banim i përkohshëm-kamping.

▪ Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht

Funksionet dhe aktivitet e lejuara përkohësisht në kuadër të zonave të banimit me një njësi janë prodhim i energjisë së ripërtërishte.

■ Shfrytëzimet e ndaluara

Të gjitha shfrytëzimet të cilat nuk janë të përfshira në Shfrytëzimet e lejuara, Shfrytëzimet e lejuara dytësore, Shfrytëzimet e lejuara të veçanta dhe Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht për ZB1, ZB2, ZB3 dhe ZB4 si dhe funksionet dhe aktivitetet të cilat në mënyrë specifike janë të ndaluara në kuadër të këtyre zonave, për shkak që nuk janë në pajtueshmëri me shfrytëzimin e destinuar të tokës.

Tabela 9 Kushtet zhvillimore të zonave të banimit me një njësi

Prodhim primarë	ZB-1	ZB-2	ZB-3	ZB-4
Bujqësi	LD	LD	LP	LP
Pylltari	LD	LD	LP	LP
Minierë dhe gurorë	N	N	N	N
Prodhimtari parësore tjetër	N	N	N	N
Prodhim dytësor				
Industri e lëndës së parë	N	N	N	N
Industri e prodhimeve të rënda	N	N	N	N
Industri e prodhimeve të lehta	N	N	N	N
Prodhim i energjisë	LP	LP	LP	LP
Prodhim tjetër dytësorë	N	N	N	N
Prodhim tretësor				
Shërbim tregtar	LD	LD	LD	LD
Shërbim profesional financiar dhe i informacionit	LV	LV	LV	LV
Shërbim i komunitetit	LV	LV	LV	LV
Shërbim kulturor, argëtues dhe rekreativ	LV	LV	LV	LV
Rrjetet e transportit, logjistikës dhe infrastrukturës publike				
Rrjetet e transportit	LD	LD	LD	LD
Shërbim i logjistikës dhe magazinimit	N	N	N	N
Shërbim publik	L	L	L	L
Banim				
Banim i përhershëm	L	L	L	L
Banim me funksione të tjera në pajtueshmëri	L	L	L	L
L-Lejuar; LD-Lejuar Dytësore; LV-Lejuar e Veçantë; LP-Lejuar e Përkohshme dhe N-Ndalar				

Kushtet ndërtimore në zonat e banimit me një njësi janë në pajtueshmëri me nenin 21 të LIGJIT NR. 04/L-174 PËR PLANIFIKIMIN HAPËSINOR dhe duhet të jenë sipas trajtës dhe elementeve në vijim:

■ Etazhiteti

Numri maksimal i etazheve të lejuara mbi nivelin më lartë të rrugës publike që shërben për qasje kryesore në parcelë në:

- ZB-1 është 2 kate, përkatësisht P+1.
- ZB-2, ZB-3 dhe ZB-4 është 3 kate, përkatësisht P+2.

Për përdorimin e bodrumeve dhe suteranit, referojuni kapitullit : 3.12 Përdorimi i suteranit dhe bodrumit.

■ Vija rregulluese

Vija Rregulluese paraqet largësinë nga kufiri i parcelës kadastrale të paraparë për ndërtimin e infrastrukturës teknike, në të cilin nuk lejohet asnjë lloj ndërtimi.

Në raste të planifikimit të rrugëve të reja tek të cilat duhet të caktohen gjerësitë e rrugëve si dhe vija rregulluese, duhet të jenë në përputhje me kriteret vijuese:

Tabela 10 Vija rregulluese sipas profileve të rrugëve të planifikuara

GJËRËSIA E RRUGËS	VIJA RREGULLUESE
Rrugë të rrjetit nacionale apo regionale- 23,00 m	11.50 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të

	dyja anët e rrugës.
Rrugët transite Urbane – 21,00m	10.50 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët Transite nëpërmjet vendbanimeve – fshatrave – 9,50 m.	4.75 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët përmbledhëse / shpërndarëse – 10,5 m	5.25 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët Servisore – 9,00m	4.50 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët banesore- 8,50 m	4.25 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët industriale – 10,00 m	5.00 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët qaseshe / dykahëshe – 5,50 m	2.75 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët qaseshe / njëkahëshe – 3,50m	1.75 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.

Aty ku Komuna ka nevojë për detajime më të mëdha, atëherë me anë të Planeve Rregulluese të Hollësishme do të përcaktohen më saktësisht vijat ndërtimore.

▪ Vija ndërtimore

Vija ndërtimore përgjatë rrugës publike është:

- 6m distancë nga Vija Rregulluese për ZB 1 dhe ZB 2;
- 6m distancë nga Vija Rregulluese për ZB 3;
- 3m distancë nga Vija Rregulluese për ZB 4.

Aty ku Komuna ka nevojë për detajime më të mëdha, atëherë me anë të Planeve Rregulluese të Hollësishme do të përcaktohen më saktësisht vijat ndërtimore, të cilat do të zbatohen dhe do të mbizotërojnë pas miratimit të tij.

▪ Lartësia e lejuar

Lartësia e lejuar në raport me largësinë nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike

Lartësia e lejuar në raport me largësinë nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike është 1L/1GJ, ku GJ është distanca nga vija rregulluese dhe L është lartësia e ndërtesës.

Lartësia e lejuar në raport me largësinë nga kufiri anësor dhe i pasmë i parcelës kadastrale

Lartësia e lejuar në raport me largësinë nga kufiri anësor dhe i pasmë i parcelës kadastrale matet si raporti ndërmjet gjatësisë nga kufiri anësor dhe i prapmë i parcelës kadastrale dhe lartësisë së ndërtesës. Ky raport nuk mund të jetë më i vogël se 0.5 L / 1 GJ dhe më i madh se 2 L / 1 GJ, ku GJ- është distanca mes ndërtesës dhe kufiri të parcelës kadastrale dhe L është lartësia e ndërtesës. Mirëpo, në rast se parashtruesi/ja i/e kërkesës për leje ndërtimore ka siguruar marrëveshje paraprake me pronarët e tokave fqinje atëherë raporti L/G maksimal i lejuar për :

1. **Ndërtesë të veçantë** është deri në 2m distancë (me marrëveshje paraprake me fqinjë, që në të ardhmen edhe fqinji do të respektoj rregullin e njëjtë) nga kufiri i parcelës, dhe në fasadat të cilat përdorin këtë raport nuk lejohen të kenë hapësira e jashtme si logja, ballkonet, tarracat, kopshtet

dhe atriumi, apo hapje në hapësira për banim si: dhoma e ditës apo dhoma për shumë qëllime, dhoma, tryezaria dhe kuzhina.

2. **Ndërtesë dyshe;** Në këto ndërtesa kemi dy mundësi për distance nga kufiri i parcelave fqinje, kufiri nga parcela kadastrale me të cilën nuk lejohet bashkimi por duhet të përdoret raporti 2L/1GJ referoju nënkaptullit 2.1, si dhe kufiri me parcelën fqinje deri në bashkim të ndërtesave referoju nënkaptullit 2.2.

2.1. Në njërën anë ku lejohet ndërtimi i mureve të jashtme në largësi 10cm nga kufiri i parcelës kadastrale, (pjesa ku është siguruar marrëveshja me pronarin e parcelës fqinje për bashkim të ndërtesave) nuk mund të kenë hapje apo konzollë dhe duhet izoluar për mbrojtje nga zjarri, gjersa në fasadat ballore ngjitur me këtë mur hapjet, logjat, ballkonet, tarracat, kopshtet, atrium dhe konzollat duhet të largohen së paku 1.5m nga kufiri i parcelës për të cilën është arritur marrëveshja me fqinjët;

2.2. Te ky tip i ndërtesave është e domosdoshme që me njërën parcelë kadastrale anësore fqinje të respektohet rregulli 2.1 si dhe në anën tjetër 2.2.

3. **Ndërtesë në varg :** Në këtë tipologji të ndërtesave lejohet bashkimi i ndërtesave në të dy anët me parcelat fqinje, gjithmonë me marrëveshje në mes fqinjëve, rregulli i bashkimit të ndërtesave në mes vete vlen si në nënkaptullin 3.1.

3.1. Lejohet ndërtimi i mureve të jashtme në largësi 10cm nga kufiri i parcelës kadastrale anësore, nuk mund të kenë hapje apo konzollë dhe duhet izoluar për mbrojtje nga zjarri, gjersa në fasadat ballore ngjitur me këtë mur hapjet, logjat, ballkonet, tarracat, kopshtet, atriumet dhe konzollat duhet të largohen së paku 1.5m nga kufiri i parcelës për të cilën është arritur marrëveshja me fqinjët. Numri i maksimal i lejuar i ndërtesave në varg është 8 ndërtesa.

Distanca minimale ndërmjet ndërtesës dhe kufirit anësor dhe të pasmë të parcelave kadastrale, me kthina primare në fasada, në rast të pamundësisë të zbatimit të kushteve të përmendura më lart, në zona veç më të ndërtuara (të mbushura me ndërtim më shumë se 60%), është së paku një e katërta (1/4) e lartësisë të ndërtesës më të lartë.

▪ **Lartësia maksimale**

1. Në ZB-1, lartësia maksimale është 9m.
2. Në ZB-2, ZB-3 dhe ZB-4 lartësia maksimale është 12m.

▪ **Ndërhryjet e lejuara në lartësi**

Elementet dhe struktura e mëposhtme lejohen të ndërhynjë në kufizimet e zonës për lartësi maksimale:

2. Kambanarët, majat, sahat kullat ose kullat e kambanave, kupolat, ose shtizat e flamujve;
3. Oxhaqet ose pargjet;
4. Antenat e radios, televizionit ose telekomunikimit;
5. Pajisjet ndihmëse për navigim;
6. Kullat ose shtyllat e tensionit të lartë;
7. Konstruksionet e rezervuarve të ujit;
8. Hangarët, siloset, furrat, mullinj të me erë, hambarët e drithërave;
9. Kullat e ashensorëve ose nën-kulmet mekanike që zënë jo më shumë se 10 përqind të sipërfaqes së kulmit të një ndërtese në të cilën ndodhet.

▪ **Distanca në mes ndërtesave të banimit në raport me zona të tjera:**

1. Distanca minimale ndërmjet ndërtesave të banimit nga çerdhet, kopshtet, shkollat dhe ndërtesat shëndetësore është jo më e vogël se 1.5 herë lartësia e ndërtesës më të lartë të banimit, në anën jugore ose juglindore. Në drejtimet e tjera të horizontit zbatohen pikat si më lartë në kapitullin **Lartësia e lejuar**.
2. Pavarësisht nga dispozitat e këtushme, distancat duhet të jenë mjaft të mëdha për të siguruar qasje të drejtpërdrejtë të automjeteve të mbrojtjes nga zjarri dhe mjeteve të tjera të emergjencave në të paktën dy anë të ndërtesës, dhe në mes të ndërtesave. Në rast të pamundësisë, përcaktohet nënkalim për automjetet e mbrojtjes nga zjarri që duhet të jetë të paktën 4 metra i gjerë dhe 5 metra i lartë.
3. Në sipërfaqet e mbrojtura, zonat mbrojtëse, zonat e veçanta, zonat e veçanta të mbrojtura duhet të respektohen me ligjet si dhe rregulloret sektoriale. Në çdo rast distancat ndërmjet ndërtesave nuk duhet të jenë më të vogla sesa ekzistuese.
4. Distancat duhet të jenë mjaft të mëdha për të siguruar qasje të drejtpërdrejtë të automjeteve të mbrojtjes nga zjarri dhe mjeteve të tjera të emergjencave në të paktën dy anë të ndërtesës, dhe në mes të ndërtesave. Në rast të pamundësisë, përcaktohet nënkalim për automjetet e mbrojtjes nga zjarri që duhet të jetë të paktën 4 metra i gjerë dhe 5 metra i lartë.
5. Distancat minimale ndërmjet ndërtesave të banimit në raport me lumenjtë të respektohet sipas ligjit të ujërave në fuqi.

▪ **Indeksi i shfrytëzimit të parcelës kadastrale për zhvillim (ISHPKZh)**

Në ZB-1 përqindja e sipërfaqes së përgjithshme të shfrytëzueshme për shputën e ndërtesës është: Ndërtesë e veçantë 15%, Ndërtesë dyshe 20%, Ndërtesë në varg 25%, ndërsa përqindja sipërfaqes së përgjithshme e gjelbërimit në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale është : Ndërtesë e veçantë 75%, Ndërtesë dyshe 65%, Ndërtesë në varg 60%.

Në ZB-2 përqindja e sipërfaqes së përgjithshme të shfrytëzueshme për shputën e ndërtesës është: Ndërtesë e veçantë 25%, Ndërtesë dyshe 30%, Ndërtesë në varg 40%, ndërsa përqindja sipërfaqes së përgjithshme e gjelbërimit në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale është : Ndërtesë e veçantë 70%, Ndërtesë dyshe 60%, Ndërtesë në varg 50%.

Në ZB-3 përqindja e sipërfaqes së përgjithshme të shfrytëzueshme për shputën e ndërtesës është: Ndërtesë e veçantë 30%, Ndërtesë dyshe 40%, Ndërtesë në varg 50%, ndërsa përqindja sipërfaqes së përgjithshme e gjelbërimit në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale është Ndërtesë e veçantë 50%, Ndërtesë dyshe 40%, Ndërtesë në varg 30%.

Në ZB-4 përqindja e sipërfaqes së përgjithshme të shfrytëzueshme për shputën e ndërtesës është: Ndërtesë e veçantë 30%, Ndërtesë dyshe 40%, Ndërtesë në varg 50%, ndërsa përqindja sipërfaqes së përgjithshme e gjelbërimit në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale është Ndërtesë e veçantë 30%, Ndërtesë dyshe 20%, Ndërtesë në varg 10%.

Në ZB-1, ZB-2, dhe ZB-3 përqindja e sipërfaqes nëntokësore të parcelës (SNP) maksimale është 80% nga sipërfaqja e përgjithshme në prerje ortogonale e parcelës kadastrale.

Në ZB-4 përqindja e sipërfaqes nëntokësore të parcelës (SNP) maksimale është 50% nga sipërfaqja e përgjithshme në prerje ortogonale e parcelës kadastrale.

▪ **Indeksi i sipërfaqes së ndërtuar (ISN)**

Në ZB-1, indeksi e sipërfaqes së përgjithshme e ndërtimit brenda parcelës kadastrale të lejuar në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale (ISN) është Ndërtesë e veçantë 0.30, Ndërtesë dyshe 0.40, Ndërtesë në varg 0.50.

Në ZB-2, indeksi e sipërfaqes së përgjithshme e ndërtimit brenda parcelës kadastrale të lejuar në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale (ISN) është Ndërtesë e veçantë 0.50, Ndërtesë dyshe 0.50, Ndërtesë në varg 0.50.

Në ZB-3, indeksi e sipërfaqes së përgjithshme e ndërtimit brenda parcelës kadastrale të lejuar në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale (ISN) është Ndërtesë e veçantë 1.20, Ndërtesë dyshe 1.50, Ndërtesë në varg 1.80.

Në ZB-4, indeksi e sipërfaqes së përgjithshme e ndërtimit brenda parcelës kadastrale të lejuar në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale (ISN) është Ndërtesë e veçantë 1.50, Ndërtesë dyshe 1.80, Ndërtesë në varg 2.00.

▪ Kërkesat minimale për vend-parkingje

Kërkesat minimale për vendparkingje për secilën kategori të shfrytëzimit të lejuar, dytësor, veçantë apo të përkohshëm janë për të përcaktuara në Kapitullin 3.5. Rregulla për parkim dhe shkarkim.

▪ E drejta e ndriçimit natyror për dritaret ekzistuese

Ndriçimi natyror për dritaret paraqet rregullin e rrafshit imagjinar në kënd prej 45° për të siguruar ndriçim natyror dhe diellosje për strukturat ekzistuese. Rrafshi imagjinar është i projektuar për të siguruar dritë dhe ajër në nivelin e dritares më të ulët të ndërtesave të propozuara dhe ekzistuese. Ky kusht ndërtimor është i paraqitur në mënyrë figurative në figurën më poshtë.

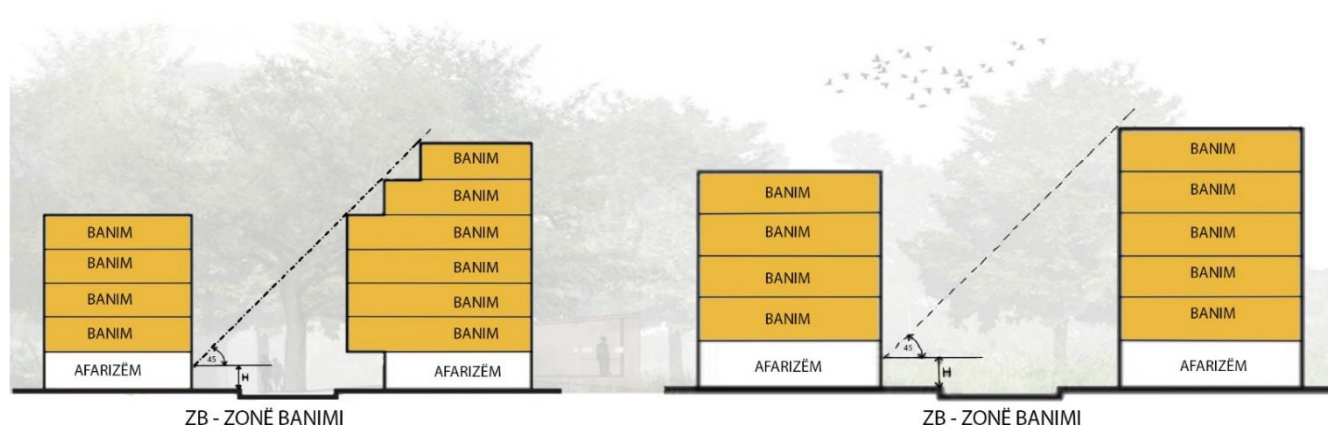

Figura 4 Shembulli i llogaritjes së lartësisë bazuar në këndin 45°

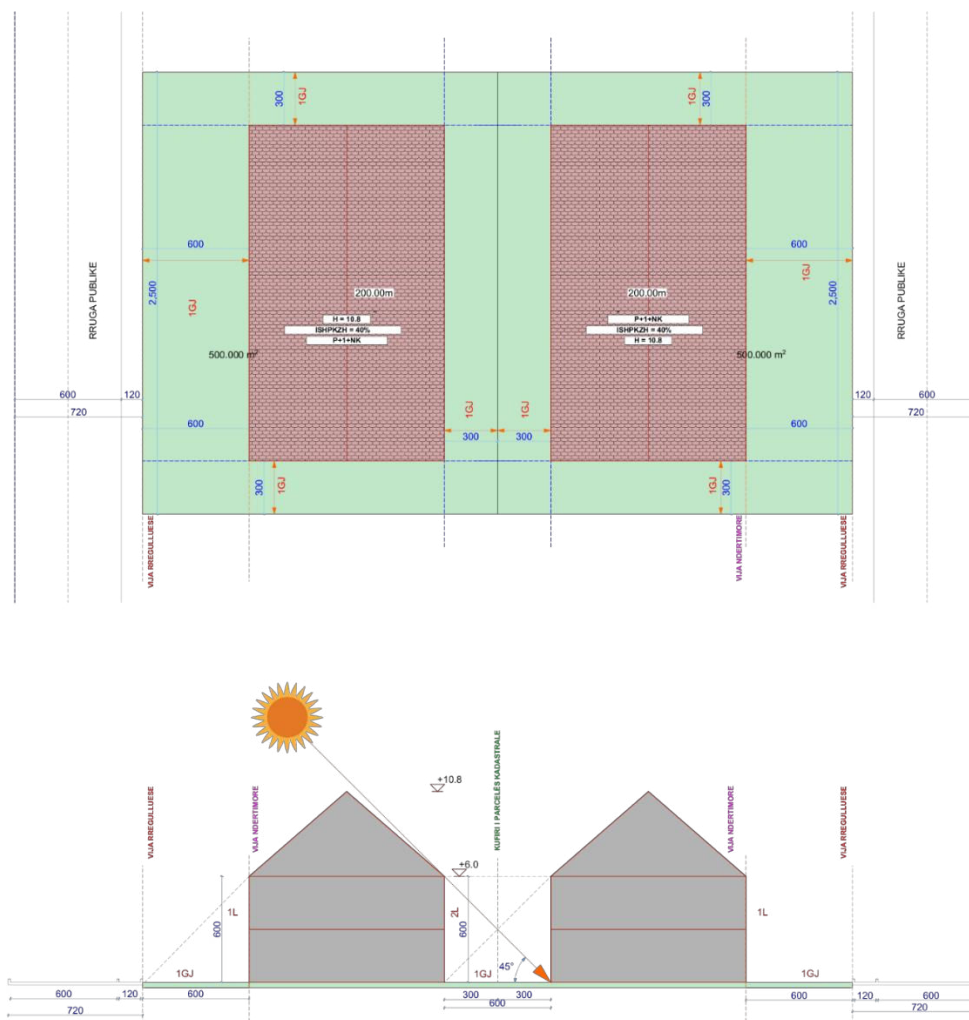

Figura 5 Shembulli i llogaritjes së lartësisë së lejuar në raport me largësinë nga kufiri anësor dhe i pasmë i parcelës kadastrale

■ Qasja adekuatë në rrugë publike dhe infrastrukturë teknike

Secila shtëpi duhet të gëzojë qasje në infrastrukturë teknike dhe atë publike, duke mos penguar fqinjët, apo infrastrukturën teknike ekzistuese.

Si pjesë e dokumentacionit për aplikim për Kushte dhe Leje ndërtimore duhet të sjellët situacioni që përmban infrastrukturën teknike ekzistuese.

Të gjitha objektet e banimit duhet të dizajnohen dhe ndërtohen sipas standardeve që i përgjigjen nevoja të personave me aftësi të kufizuara.

■ Kufizimet ndaj zhurmës

Kufizimet e depërtimit të zhurmës në mjedis të hapur dhe mjedise të mbyllura fqinje janë sipas intervaleve kohore:

- 08:00-22:00 = 45db (A), dhe
- 22:00-08:00 = 35db (A)

■ Masat për mbrojtjen e vlerave natyrore, historike dhe kulturore

Nëse brenda zonës ka zona të tilla atëherë masat për mbrojtjen e tyre janë precizuar në kuadër të ligjeve dhe udhëzimeve administrative.

■ Kërkesa tjera për rregullim të hapësirës gjatë përcaktimit të kushteve ndërtimore

ZB-1 janë zona banimi me Sipërfaqe Rurale Me Intensitet Të Ultë të destinuar për banim me një njësi, me dendësi maksimale për hektar si vijon:

- 10 njësi banimi për ndërtesa të veçanta, 13 njësi banimi për ndërtesa dyshe, 17 njësi banimi për ndërtesa në varg; dhe
- 20 - 80 banorë për ndërtesa të veçanta, 30 - 100 banorë për ndërtesa dyshe, -50 - 160 banorë për ndërtesa të në varg.

Madhësia minimale e parcelës kadastrale për ndërtesa të veçanta është 900 m², për ndërtesa dyshe është 700 m² dhe ndërtesa në varg është 500 m².

ZB-2 janë zona banimi me Sipërfaqe Rurale Me Intensitet Të Ultë të destinuar për banim me një njësi, me dendësi maksimale për hektar si vijon:

- 12 njësi banimi për ndërtesa të veçanta, 15 njësi banimi për ndërtesa dyshe, 22 njësi banimi për ndërtesa në varg; dhe
- 30 - 90 banorë për ndërtesa të veçanta, -80 - 110 banorë për ndërtesa dyshe, 80 - 160 banorë për ndërtesa të në varg.

Madhësia minimale e parcelës kadastrale për ndërtesa të veçanta është 700 m², për ndërtesa dyshe është 550 m² dhe ndërtesa në varg është 450 m².

ZB-3 janë zona banimi me Sipërfaqe Urbane e Përgjithshme të destinuar për banim me një njësi, me dendësi maksimale për hektar si vijon:

- 25 njësi banimi për ndërtesa të veçanta, 30 njësi banimi për ndërtesa dyshe, 40 njësi banimi për ndërtesa në varg;
- 75 - 120 banorë për ndërtesa të veçanta, 90 - 140 banorë për ndërtesa dyshe, 90 - 160 banorë për ndërtesa të në varg;

Madhësia minimale e parcelës kadastrale për ndërtesa të veçanta është 300 m², për ndërtesa dyshe është 250 m² dhe ndërtesa në varg është 200 m².

ZB-4 janë zona banimi me Sipërfaqe Urbane e Përgjithshme të Qendrës së Vjetër e Qytetit të destinuar për banim me një njësi, me dendësi maksimale për hektar si vijon:

- 15 njësi banimi për ndërtesa të veçanta, 21 njësi banimi për ndërtesa dyshe, 37 njësi banimi për ndërtesa në varg;
- 80 - 120 banorë për ndërtesa të veçanta, 100 - 140 banorë për ndërtesa dyshe, 100 - 170 banorë për ndërtesa të në varg;

Madhësia minimale e parcelës kadastrale për ndërtesa të veçanta është 500 m², për ndërtesa dyshe është 350 m² dhe ndërtesa në varg është 200 m².

▪ **Formësimi arkitektonik dhe estetik**

Në ZB-1 dhe ZB-2 së paku 60% të sipërfaqes së fasadës së jashtme, duke mos llogaritur sipërfaqen e dritareve, duhet të jetë me ngjyrë të bardhë. Kornizat e dritareve duhet të jenë nga druri ose PVC me teksturë druri apo ngjyrë të zezë. Ngjyra e tjegullave të kulmeve duhet të jetë e kuqe.

Në ZB-3, së paku 80% të sipërfaqes së fasadës së jashtme, duke mos llogaritur sipërfaqen e dritareve, duhet të jetë me ngjyrë të bardhë. Kornizat e dritareve duhet të jenë nga druri ose PVC me teksturë druri apo ngjyrë të zezë. Ngjyra e tjegullave të kulmeve duhet të jetë e kuqe.

Në ZB-4, së paku 80% të sipërfaqes së fasadës së jashtme, duke mos llogaritur sipërfaqen e dritareve, duhet të jetë e mbuluar me gur natyral. Kornizat e dritareve duhet të jenë nga druri ose PVC me teksturë druri. Ngjyra e tjegullave të kulmeve duhet të jetë e kuqe dhe gjatë fazës së projektimit të ndërtesës duhet të analizohet përshtatshmëria e këtyre materialeve me karakterin e ndërtimeve në këto zona.

Forma e kulmit duhet të jetë dy ose me shumë ujq, strehët e kulmit duhet të jenë me gjatësi deri në një metër, kjo për arsye të mbrojtjes së dritareve nga rrezet e diellit gjatë periudhës së verës dhe mbrojtjes së mureve anësore nga lagështia gjatë reshjeve atmosferike.

Në kulme lejohet nxjerrja e baxhave me qëllim të përfitimit të ndriçimit, jo më shumë se 20% e sipërfaqes së kulmit.

Ballkonet, lozhat dhe tarracat me qëllim të mënjanim të rrezeve të diellit në hapësirat e brendshme gjatë verës, duhet të ndërtohen mbi dritaret e vendosura në pjesën jugore, jug-lindore dhe jug-perëndimore të katit përfund duke krijuar strehë.

■ Rregullat për zhvillimin e peizazhit

Në të gjitha zonat e banimit, përkatësisht ZB-3 dhe ZB-4, me përjashtim të atij rural, peizazhi minimal i pranueshëm për çdo 15 m lineare të frontit të rrugës (ose pjesë e tyre, duke zbritur gjerësinë e rrugës) është :

- Një pemë minimalisht 1.6 m të lartë.
- Lloje të shkurreve sipas specifikimeve në seksionin për shkurret.
- Zona e mbetur të trajtohet me mbulesë tokësore (p.sh., bar, gur natyror, apo/dhe shkurre me gjelbërim të përhershëm).

Drunjtë <9 metra sugjerohen për mbjellje në zonat e banimit qendrore të qytetit ku hapësira e tokës është e kufizuar. Drunjtë e vegjël apo të mesëm ofrojnë zgjedhje të mira për mbjellje pranë një oborri, ose në zona të ekspozuara ndaj erërave të mundshme. Asnjë parakusht për tolerancën mjedisore nuk është vendosur për këtë kategori. Megjithatë, cilësia e rrënjëzimit dhe disponueshmëria e dritës do të jenë ende shumë të rëndësishme për përzgjedhjen e specieve të përshtatshme.

- Të mesme (10-15m) mbillen në distancë prej 8 m;
- Të vogla (<10m) mbillen në distancë prej 4-6 m;
- Në një hapësirë / trotuar më të ngushtë se 1m nuk mbillen drunj që në pjekuri arrijnë një diametër trangu >30 cm;
- Për llojet halore vlen distanca prej 1.8-2m mes pemëve në vetvete.

Nuk ka rregullore për mbjelljen e pemëve shumë pranë linjës së pronës së banimit apo distance të caktuar. Është përgjegjësi e pronarit të pronës të mirëmbajë pemët në mënyrë që ato të mos prekin banorët ngjitur. Çdo mosmarrëveshje me pronat e banimit kalon në çështje civile. Kërkesa për hapësirën mesatare për njësi familjarë të vetme bazohet në pamjen totale lineare të rrugës për të gjithë projektin dhe **jo në bazë të gjerësive të pjesëve individuale.**

Në zonat e banimit, me strukturë kryesisht **shtëpi në varg**, pemët mbillen përgjatë çdo linje të brendshme të pronës që ngjitet me kufirin e zonës për të siguruar një “ekran” efektiv, përveç rasteve të specifikuara më poshtë:

- Mesatarisht një (1) pemë do të mbillet për çdo 6 m të kësaj linje të brendshme pronësore
- Pemë të tilla duhet të pajisen me sipërfaqe të mjaftueshme për llojin e pemës dhe zonën përreth.

Aty ku kërkohet gjelbërimi i vazhdueshëm, lloj “ekrani”, zbatohen kushtet e mëposhtme:

- Një rresht shkurre me gjelbërim të përhershëm që do të rriten për të formuar një mbrojtje të vazhdueshme, të paktën 1.2 m të lartë brenda dy viteve nga mbjellja; ose
- Një “mur” dheu i kombinuar me lloje me gjelbërim të përhershëm ose një gardh që formon një mbulesë atraktive dhe që gjithashtu shërben si mbrojtje zhurme, të paktën 1.8 m të lartë brenda dy viteve të vendosjes.

Përcaktimi i numrit të drunjve brenda parcelës, bëhet varësisht modelit të mbjelljes së adoptuar; qoftë drejtkëndëshe apo katrore. Teorikisht, përdorimi më i mirë i dritës, ujit, lëndëve ushqyese dhe hapësirës

nga bima individuale ndodh kur bimët janë në distancë të barabartë nga njëra tjetra në të gjitha drejtimet. Në zona banimi sipas specifikimeve, kryesisht mbillen fidane <10 m. Në llogaritje janë marrë parasysh bimë me kurorë piramidale që mbillen më dendur **1.8-2 m** dhe hasen më shpesh në oborret e shtëpive, me një distance prej **2.4m** mes rreshtave. Lidhur me këtë rregull, numri i përafërt i fidanëve për parcelë kadastrale, sipas kategorizimit sipërfaqe urbane e përgjithshme.

Tabela 11 Përcaktimi i fidanëve për zonat e banimit me një njësi

Kategoria	Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	Përqindja e gjelbërimit (%)	Nr. i fidanëve
ZB-3			
Ndërtesa të veçanta	300	50%	35
Ndërtesa dyshe	250	40%	23
Ndërtesa në varg	200	40%	18
ZB-4			
Ndërtesa të veçanta	500	30%	
Ndërtesa dyshe	350	20%	
Ndërtesa në varg	200	10%	

Sipërfaqja mesatare që merr secila pemë 4.32 m²-në këtë rast rreth 4 m² sipërfaqe rreth trungut të drurit duhet të jetë e lirë dhe e pashtuar në mënyrë që shiu ose uji për ujitje dhe ajri të depërtojnë në tokë për të ruajtur shëndetin e rrënjës.

Kur sipas llogaritjeve dhe standardeve kërkohet të mbillen më shumë se 15 pemë për të përmbushur standardet, sugjerohet një përzierje specimesh. Numri i specieve që do të mbillen ndryshon në varësi të numrit të përgjithshëm të pemëve që kërkohen të mbillen.

Tabela 12 Numri i kërkuar i fidanëve si dhe numri minimal i species për zonat e banimit me një njësi

Nr. i kërkuar i fidanëve	Nr. minimal i species
16-30	2
31-45	3
46-60	4
61-75	5
76-90	6
91+	7

- Bimët shumëvjeçare të gjata 0.7-1 m mbillen në dendësi 3-6 bimë/m²
- Bimët me gjatësi mesatarisht 0.5-0.7 m mbillen në dendësi 9-12 bimë/m² dhe
- Bimë të ulëta deri në 50 cm, mbillen në dendësi 20-25 bimë/m².

▪ Parkingjet

Parkingu përgjatë rrugës publike dhe parkingjet e përbashkëta të cilat i kemi shprehur si:

Aty ku është e nevojshme përgjatë rrugës të ketë parkingje dhe ku paraqitet nevoja të ketë parkingje të përbashkëta këto duhet të punohen sipas normave të planifikimit hapësinorë të specifikuara për parkingje përgjatë rrugës dhe parkingje të përbashkëta.

Tabela 13 Kushtet ndërtimore për zonat e banimit me një njësi ZB-1

Kushtet ndërtimore	ZB-1
Lloji I strukturës së ndërtuar	Sipërfaqe rurale me intensitet të ultë

Lloji i ndërtësës	Ndërtesa të veçanta	Ndërtesa dyshe	Ndërtesë në varg
Vija rregulluese	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	6m	6m	6m
Etazhiteti maksimal	B+P+1	B+P+1	B+P+1
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	9	9	9
L/GJ nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	1.5L/1GJ	1.5L/1GJ	1.5L/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprake me pronarët e parcelave kadastrale fqinje	2L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
Distanca minimale nga kufiri anësor i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me pronarët e parcelave kadastrale fqinje, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	2m	2m (përgjatë njërës anë)	Nuk ka kufizim
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	2m	2m (përgjatë njërës anë)	Nuk ka kufizim
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale për ndërtesat dyshe dhe në varg	Nuk lejohet	2L/1GJ (përgjatë njërës anë në të cilën nuk ka marrëveshje)	2L/1GJ (Vlen për ndërtesën e parë apo te fundit të vargut përgjatë njërës anë)
ISHPKZH	15%	20%	25%
% e gjelbërimit	75%	65%	55%
SNP	80%	80%	80%
ISN	0.30	0.40	0.50
Kërkesat minimale për vendparkingje	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5	Muri 0.5	Muri 0.5
	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3
	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5
Dendësia maksimale banorë/ha	20 - 80	30 - 100	50 - 160
Dendësia maksimale njësi banimi/ha	10	13	17
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	900	700	500

Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	25	20	15
---	----	----	----

Tabela 14 Kushtet ndërtimore për zonat e banimit me një njësi ZB-2

Kushtet ndërtimore	ZB-2		
Lloji I strukturës së ndërtuar	Sipërfaqe rurale me intensitet të ultë		
Lloji I ndërtësës	Ndërtesa të veçanta	Ndërtesa dyshe	Ndërtesë në varg
Vija rregulluese	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	9m	9m	9m
Etazhiteti maksimal	B+P+2	B+P+2	B+P+2
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	12	12	12
L/GJ nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	1.5L/1GJ	1.5L/1GJ	1.5L/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprake me pronarët e parcelave kadastrale fqinje	2L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
Distanca minimale nga kufiri anësor i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me pronarët e parcelave kadastrale fqinje, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	2m'	2m' (përgjatë njërës anë)	Nuk ka kufizim
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ	2L/1GJ	2L/1GJ
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	2m'	2m' (përgjatë njërës anë)	Nuk ka kufizim
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale për ndërtesat dyshe dhe në varg	Nuk lejohet	2L/1GJ (përgjatë njërës anë në të cilën nuk ka marrëveshje)	2L/1GJ (Vlen për ndërtesën e parë apo te fundit të vargut përgjatë njërës anë në të cilën nuk ka marrëveshje)
ISHPKZh	20%	30%	40%
% e gjelbërimit	70%	60%	50%
SNP	80%	80%	80%
ISN	0.50	0.50	0.50
Kërkesat minimale për vendparkingje	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²

Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m^2K])	Muri 0.5	Muri 0.5	Muri 0.5
	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3
	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5
Dendësia maksimale banorë/ha	50 – 90	60 – 110	80 – 160
Dendësia maksimale njësi banimi/ha	12	15	22
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	700	550	450
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	25	18	13

Tabela 15 Kushtet ndërtimore për zonat e banimit me një njësi ZB-3

Kushtet ndërtimore	ZB-3		
Lloji i strukturës së ndërtuar	Sipërfaqe Urbane e Përgjithshme		
Lloji i ndërtesës	Ndërtesa të veçanta	Ndërtesa dyshe	Ndërtesë në varg
Vija rregulluese	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	6m	6m	6m
Etazhiteti	B+P+2	B+P+2	B+P+2
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	12	12	12
L/GJ nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	1.5L/1GJ	1.5L/1GJ	1.5L/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprake me pronarët e parcelave kadastrale fqinje	2L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
Distanca minimale nga kufiri anësor i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me pronarët e parcelave kadastrale fqinje, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	2m'	2m' (përgjatë njërës anë)	Nuk ka kufizim
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ	2L/1GJ	2L/1GJ
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	2m'	2m' (përgjatë njërës anë)	Nuk ka kufizim
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale për ndërtesat dyshe dhe	Nuk lejohet	2L/1GJ (përgjatë njërës anë në të cilën	2L/1GJ (Vlenë për ndërtesën e parë apo

në varg		nuk ka marrëveshje)	te fundit të vargut përgjatë njërës anë në të cilën nuk ka marrëveshje)
ISHPKZh	30%	40%	50%
% e gjelbërimit	50%	40%	30%
SNP	80%	80%	80%
ISN	1.20	1.50	1.80
Kërkesat minimale për vendparkingje	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5	Muri 0.5	Muri 0.5
	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3
	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5
Dendësia maksimale banorë/ha	75 – 120	90 - 140	90 – 160
Dendësia maksimale njësi banimi/ha	25	30	40
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	300	250	200
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	20	15	10

Tabela 16 Kushtet ndërtimore për zonat e banimit me një njësi ZB-4

Përpos kushteve zhvillimore të paraqitura në tabelën vijuese, zhvillimet e ardhme duhet të plotësojnë edhe kriteret e përshkruara në kapitullin 6.6 KUSHTET ZHVILLIMORE PLOTËSUESE PËR ZONAT MBISHTRESORE TË TRASHËGIMISË ARKITEKTURALE -ZMSH-Arki

Kushtet ndërtimore	ZB-4		
Lloji I strukturës së ndërtuar	Sipërfaqe Urbane e Përgjithshme - Qendra e Vjetër e Qytetit		
Lloji I ndërtesës	Ndërtesa të veçanta	Ndërtesa dyshe	Ndërtesë në varg
Vija rregulluese	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	3m	3m	3m
Etazhiteti	B+P+2	B+P+2	B+P+2
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	12	12	12
H/L nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	1.5L/1GJ	1.5L/1GJ	1.5L/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprake me pronarët e parcelave kadastrale fqinje	2L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
Distanca minimale nga kufiri anësor i parcelës kadastrale me	2m	2m (përgjatë njërës anë)	Nuk ka kufizim

marrëveshje paraprake me pronarët e parcelave kadastrale fqinje, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.			
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ	2L/1GJ	2L/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale për ndërtesat dyshe dhe në varg	Nuk lejohet	2L/1GJ (përgjatë njërës anë në të cilën nuk ka marrëveshje)	2L/1GJ (Vlenë për ndërtesën e parë apo te fundit të vargut përgjatë njërës anë në të cilën nuk ka marrëveshje)
ISHPKZh	30%	40%	50%
% e gjelbërimit	50%	40%	30%
SNP	80%	80%	80%
ISN	1.50	1.80	2.00
Kërkesat minimale për vendparkingje	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5	Muri 0.5	Muri 0.5
	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3
	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5
Dendësia maksimale banorë/ha	80 – 120	100 - 140	100 – 170
Dendësia maksimale njësi banimi/ha	15	21	37
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	150	120	100
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	10	10	10

5.2. ZONAT E BANIMIT ME SHUMË NJËSI (ZB-5 dhe ZB-6)

Gjatë procesit të zonimit është paraqitur nevoja e precizimit, zgjerimit dhe ndarjes së zonave në nënzona për shkak të kushteve specifike që janë zhvilluar nga një zonë në tjetrën. Por, në tërësi, zona e banimit me shumë njësi është ndarë sipas kushteve të veçanta zhvillimore në 2 zona vijuese:

Tabela 17 Zonat e banimit me shumë njësi

Kodi	Shfrytëzimi i tokës	Lloji i strukturës së ndërtuar	Lloji i ndërtesës	Sipërfaqet për zhvillim (ha)
ZB-5	Zonë e banimit me shumë njësi	Sipërfaqe Urbane e Përgjithshme	Banim me funksione të tjera në pajtueshmëri	53.42
ZB-6	Zonë e banimit me shumë njësi	Sipërfaqe Urbane Qendrore	Banim me funksione të tjera	4.32

			në pajtueshmëri	
--	--	--	-----------------	--

▪ Shfrytëzimet e lejuara

Në kuadër të zonave të banimit me shumë njësi shfrytëzimet e lejuara janë funksionet dhe aktivitetet si në vijim:

- Banim me funksione të tjera në pajtueshmëri, Ndërtesa banimit me shumë njësi - ku në këtë lloj të objekteve bëjnë pjesë, Ndërtesat e banimit me shumë njësi, të Veçanta, Ndërtesat në Varg dhe Ndërtesat Terracore.
- Infrastrukturë e transportit rrugor, Infrastrukturë e shpërndarjes së gazit dhe energjisë termike dhe elektrike, Infrastrukturë e ujësjellësit dhe ujërave të zeza.

▪ Shfrytëzimet e lejuara dytësore

Në kuadër të zonave të banimit me shumë njësi shfrytëzimet e lejuara dytësore janë funksionet dhe aktivitetet, të cilat janë në varësi të shfrytëzimeve të lejuara dhe mund të jenë pjesë përbërëse e së njëjtës parcelë me shfrytëzimet e lejuara. Shfrytëzimet e lejuara dytësore janë si në vijim:

- Shërbim kulturor, Shërbim i administratës publike, mbrojtjes dhe sigurisë sociale, , Shërbim shëndetësor dhe shoqëror, Tregti me pakicë, mallrave personale dhe shtëpiake, Shërbim financiar dhe i sigurimit, Shërbim teknik profesional, Shërbime të informimit dhe komunikime, Shërbim administrativ dhe mbështetës.
- Infrastrukturë e transportit rrugor, Infrastrukturë e shpërndarjes së gazit dhe energjisë termike dhe elektrike, Infrastrukturë e ujësjellësit dhe ujërave të zeza.

▪ Shfrytëzimet e lejuara të veçanta

Funksionet dhe aktivitetet të cilat janë në pajtueshmëri me shfrytëzimet e lejuara në kuadër të zonave të banimit me shumë njësi, por të cilat i nënshtrohen kushteve plotësuese dhe kërkesës për leje të veçantë për shfrytëzim janë:

- Shërbim argëtues, Hapësirë e hapur rekreative, Hotel, Infrastrukturë e telekomunikacionit.

▪ Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht

Funksionet dhe aktivitetet e lejuara përkohësisht në kuadër të zonave të banimit me shumë njësi, pas së cilës largohen plotësisht janë:

- Prodhimet bujqësore për prodhim vetjak, mbledhja e produkteve natyrore, Energjia e ripërtrishme (deri në 10 MW lejen dhe pëlqimin e jep Komuna).

▪ Shfrytëzimet e ndaluara

Funksionet dhe aktivitetet të cilat në mënyrë specifike janë të ndaluara në kuadër të zonave të banimit me shumë njësi për shkak që nuk janë në pajtueshmëri me kushtet e zbatueshme, të cilat nuk janë të përfshira në : Shfrytëzimet e lejuara, Shfrytëzimet e lejuara dytësore, Shfrytëzimet e lejuara të veçanta dhe Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht.

Tabela 18 Kushtet zhvillimore të zonave të banimit me shumë njësi

Hilucs2	ZB5	ZB6
Prodhim primar		
Bujqësi	N	N
Pylltari	N	N
Lloji i funksioneve dhe aktiviteteve		
Minierë dhe gurorë	N	N
Prodhimtari parësor tjetër	N	N

Prodhim dytësor		
Industri e lëndës së parë	N	N
Industri e prodhimeve të rënda	N	N
Industri e prodhimeve të lehta	N	N
Prodhim i energjisë	N	N
Prodhim tjetër dytësorë	N	N
Prodhim tretësor		
Shërbim tregtar	LD	LD
Shërbim profesional financiar dhe i informacionit	LV	LV
Shërbim i komunitetit	LD	LD
Shërbim kulturor, argëtues dhe rekreativ	LV	LV
Rrjetet e transportit, logjistikës dhe infrastrukturës publike		
Rrjetet e transportit	LD	LD
Shërbim i logjistikës dhe magazinimit	N	N
Shërbim publik	LV	LV
Banim		
Banim i përhershëm	L	L
Banim me funksione të tjera në pajtueshmëri	L	L
L-lejuar; LD-Lejuar Dytësore; LV-Lejuar e Veçantë; LP-Lejuar e Përkohshme dhe N-Ndaluar		

Në vijim janë paraqitur kushtet ndërtimore bazë në zonat e banimit me një njësi janë në pajtueshmëri me nenin 21 të Ligjit për Planifikimin Hapësinor (nr. 04/L-174) dhe duhet të jenë sipas trajtës dhe elementeve në vijim. Kushtet ndërtimore vijuese duhet të zbatohen në ZB-5 dhe ZB-6 deri në miratimin e Planeve Rregulluese të Hollësishme apo Hartën Zonale të Komunës të cilat mund të miratohen në të ardhmen:

▪ Etazhiteti

Numri maksimal i etazheve të lejuara mbi nivelin më lartë të rrugës publike që shërben për qasje kryesore në parcelë në:

- ZB-5 është 5 kate, përkatësisht B +P+4.
- ZB-6 është 7 kate, përkatësisht B +P+6.

▪ Vija rregulluese

Vija Rregulluese paraqet largësinë nga kufiri i parcelës kadastrale të paraparë për ndërtimin e infrastrukturës teknike, në të cilin nuk lejohet asnjë lloj ndërtimi.

Në raste të planifikimit të rrugëve të reja tek të cilat duhet të caktohen gjerësitë e rrugëve si dhe vija rregulluese, duhet të jenë në përputhje me kriteret vijuese:

Tabela 19 Vija rregulluese sipas profileve të rrugëve të planifikuara.

GJËRËSIA E RRUGËS	VIJA RREGULLUESE
Rrugë të rrjetit nacionale apo regionale- 23,00 m	11.50 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët transite Urbane – 21,00m	10.50 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.

Rrugët Transite nëpërmjet vendbanimeve – fshatrave – 9,50 m.	4.75 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët përmbledhëse / shpërndarëse – 10,5 m	5.25 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët Servisore – 9,00m	4.50 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët banesore- 8,50 m	4.25 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët industriale – 10,00 m	5.00 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët qaseshe / dykahëshe – 5,50 m	2.75 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët qaseshe / njëkahëshe – 3,50m	1.75 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.

Në raste kur zbatimi i profilit të planifikuar të rrugës publike bëhet i pamundur për arsyeje objektive, atëherë Vija rregulluese përcaktohet ashtu siç është 50% i vijës rregulluese i rrugës ekzistuese.

Autoriteti përgjegjës komunal është i obliguar që fillimisht të provoj zbatimin e vijës rregulluese të planifikuar përmes procedurave të shpronësimit dhe mekanizimit të bonuseve të zoonimit dhe në raste kur dëshmohej se këta mekanizma nuk mund të zbatohen për arsyeje objektive, atëherë mund të filloj me zbatimin e parimit të 50% të vijës rregulluese ekzistuese.

▪ Vija ndërtimore

Vija ndërtimore përgjatë rrugës publike në ZB-5 është 7m ndërsa në ZB 6 është 10m.

Autoriteti përgjegjës komunal mund edhe të aplikoj bonuset e zonimit gjatë përpjekjeve për të zbatuar vijën ndërtimore të planifikuar.

▪ Lartësia e lejuar

Lartësia e lejuar në raport me largësinë nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike

Lartësia e lejuar në raport me largësinë nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike është 1.5L/1GJ , ku GJ është gjerësia e rrugës publike (distanca ndërmjet dy vijave rregulluese) dhe L është lartësia e ndërtesës.

Lartësia e lejuar në raport me largësinë nga kufiri anësor dhe i pasmë i parcelës kadastrale

Lartësia e lejuar në raport me largësinë nga kufiri anësor dhe i pasmë i parcelës kadastrale matet si raporti ndërmjet gjatësisë nga kufiri anësor dhe i prapmë i parcelës kadastrale dhe lartësisë së ndërtesës. Ky raport nuk mund të jetë më i vogël se 0.5 L/1 GJ dhe më i madh se 2L/1 GJ, ku GJ është distanca mes ndërtesës dhe kufiri të parcelës kadastrale dhe L është lartësia e ndërtesës.

Mirëpo, në rast se parashtruesi/ja i/e kërkesës për leje ndërtimore ka siguruar marrëveshje paraprake me pronarët e parcelave kadastrale fqinje atëherë raporti L/G maksimal i lejuar për:

- **Ndërtesë të veçantë** është 4m', dhe në fasadat të cilat përdorin këtë raport nuk lejohen të kenë hapësira e jashtme si loxha, ballkonet, tarracat, kopshtet dhe atriumi, apo hapje në hapësira për banim si: dhoma e ditës apo dhoma për shumë qëllime, dhoma, tryezaria dhe kuzhina.
- **Ndërtesë në varg** ku lejohet ndërtimi i mureve të jashtme në largësi 10cm nga kufiri i parcelës kadastrale, nuk mund të kenë hapje apo konzollë dhe duhet izoluar për mbrojtje nga zjarri, gjersa në fasadat ballore ngjitur me këtë mur hapjet, loxhat, ballkonet, tarracat, kopshtet, atrium dhe konzollat duhet të largohen së paku 1.5m nga kufiri i parcelës për të cilën është arritur marrëveshja me fqinjët. Ndërtesat në varg

duhet të kenë nënkalim për automjetet e mbrojtjes nga zjarri që duhet të jetë të paktën 4 metra i gjerë dhe 5 metra i lartë.

Në ZB-5, lartësia maksimale është 19m.

Në ZB-6, lartësia maksimale është 24m.

▪ **Indeksi i shfrytëzimit të parcelës kadastrale për zhvillim (ISHPKZh)**

Në ZB-5, përqindja e sipërfaqes së përgjithshme të shfrytëzueshme për shputën e ndërtesës është:

- 30% për Ndërtesë e Veçantë; apo
- 50% për Ndërtesë në Varg.

Përqindja sipërfaqes së përgjithshme e gjelbërimit në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale është:

- 60% për Ndërtesë e Veçantë; apo
- 40% për Ndërtesë në Varg.

Përqindja e sipërfaqes nëntokësore të parcelës (SNP) maksimale nuk është më shumë se 80% nga sipërfaqja e përgjithshme në prerje ortogonale e parcelës kadastrale në të gjitha zonat e banimit.

▪ **Indeksi i sipërfaqes së ndërtuar (ISN)**

Në ZB-5, indeksi e sipërfaqes së përgjithshme e ndërtimit brenda parcelës kadastrale të lejuar në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale, (ISN) është:

- 1.50 për Ndërtesë e Veçantë; apo
- 2.50 për Ndërtesë në Varg.

Në ZB-6, indeksi e sipërfaqes së përgjithshme e ndërtimit brenda parcelës kadastrale të lejuar në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale, (ISN) është:

- 2.60 për Ndërtesë e Veçantë; apo
- 3.00 për Ndërtesë në Varg.

▪ **Kërkesat minimale për vend-parkingje të automjeteve**

Kërkesat minimale për vendparkingje të automjeteve janë të përshkruara në kapitullin 3.5.

▪ **E drejta e ndriçimit natyror për dritaret ekzistuese**

Ndriçimi natyror për dritaret paraqet rregullin e rrafshit imagjinar në kënd prej 45° për të siguruar ndriçim natyror dhe diellosje për strukturat ekzistuese. Rrafshi imagjinar është i projektuar për të siguruar dritë dhe ajër në nivelin e dritares më të Lartë të ndërtesave të propozuara dhe ekzistuese. Ky kusht ndërtimor është i paraqitur në mënyrë figurative në figurën vijuese dhe vlen për të gjitha zonat e banimit me shumë njësi.

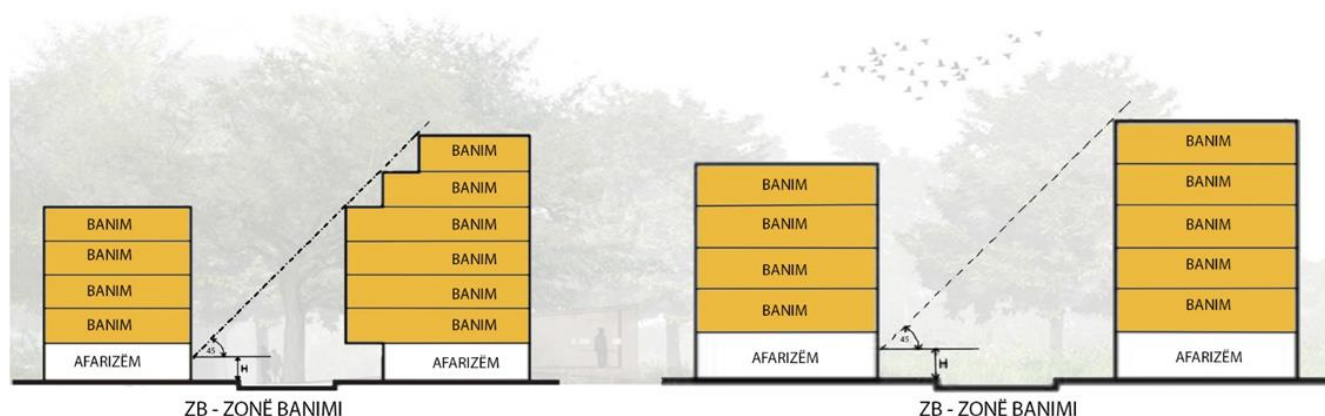

Figura 6 Shembulli i llogaritjes së lartësisë për bazuar në këndin 45°

▪ **Qasja adekuatë në rrugë publike dhe infrastrukturë teknike**

Çdo ndërtesë duhet të gëzojë qasje në infrastrukture teknike dhe atë publike, duke mos penguar fqinjët, apo infrastrukturën teknike ekzistuese.

Si pjesë e dokumentacionit për aplikim për Kushte dhe Leje ndërtimore duhet të sjellët Situacioni që përmban infrastrukturën teknike ekzistuese.

Të gjitha objektet e banimit duhet të dizajnohen dhe ndërtohen sipas standardeve që i përgjigjen nevoja të personave me aftësi të kufizuara.

▪ **Kufizimet ndaj zhurmës**

Kufizimet e depërtimit të zhurmës në mjedis të hapur dhe mjedise të mbyllura fqinje janë sipas intervaleve kohore:

- 08:00-22:00 = 45db (A), dhe
- 22:00-08:00 = 35db (A)

▪ **Masat për mbrojtjen e vlerave natyrore, historike dhe kulturore**

Nëse brenda zonës ka zona të tilla atëherë masat për mbrojtjen e tyre janë precizuar në kuadër të ligjeve dhe udhëzimeve administrative.

▪ **Kërkesa tjera për rregullim të hapësirës gjatë përcaktimit të kushteve ndërtimore**

ZB-5 janë zona banimi me Sipërfaqe Urbane e Përgjithshme të destinuara për banim me shumë njësi, me dendësi maksimale për hektar si vijon:

- 74 njësi banimi për ndërtesa të veçanta, 123 njësi banimi për ndërtesa në varg; dhe
- 100 - 160 banorë për ndërtesa të veçanta, 110 - 260 banorë për ndërtesa në varg.

Madhësia minimale e parcelës kadastrale për ndërtesa të veçanta është 1200m² dhe ndërtesa në varg është 800 m².

ZB-6 janë zona banimi me Sipërfaqe Urbane e Përgjithshme të destinuara për banim me shumë njësi, me dendësi maksimale për hektar si vijon:

- 70 njësi banimi për ndërtesa të veçanta, 85 njësi banimi për ndërtesa në varg; dhe
- 290 banorë për ndërtesa të veçanta, 340 banorë për ndërtesa në varg.

Madhësia minimale e parcelës kadastrale për ndërtesa të veçanta është 700 m² dhe ndërtesa në varg është 400 m².

▪ **Formësimi arkitektonik dhe estetik**

Fasadat si elemente kryesore me rëndësi estetike dhe formësuese tek ndërtesat, duhet të jenë në harmoni të plotë me ndërtesat tjera ekzistuese të zonës, kjo për arsye të kontekstualizmit në arkitekturë.

Në raste të zonave të reja ku nuk kemi ndërtesa tjera apo zona nuk ka formuar kontekstin arkitektonik dhe urban, ndërtesat duhet t'i zbatojnë këto kushte për formësim arkitektonik.

Në ZB-5 DHE ZB-6, fasada duhet të jetë ngjyrë e bardhë me sipërfaqe prej 60%, lejohet përdorimi i tullave të fasadës me sipërfaqe prej 40% dhe me ngjyrë të kuqe, kornizat e dritareve duhet të jetë nga druri ose PVC me teksturë druri apo ngjyrë të zezë, ngjyra e tjegullave të kulmeve duhet të jetë e kuqe, apo hiri e mbyllur.

Forma e kulmit duhet të jetë dy ose me shumë ujor, strehët e kulmit duhet të jenë me gjatësi deri në një metër, kjo për arsye të mbrojtjes së dritareve nga rrezet e diellit gjatë periudhës së verës dhe mbrojtjes së mureve anësore nga lagështia gjatë reshjeve atmosferike.

Në kulme lejohet nxjerrja e baxhave me qëllim të përfitimit të ndriçimit, jo më shumë se 20% e sipërfaqes së kulmit.

Në zona ku 80% e ndërtesave është aplikuar kulmi i rrafshët (me Atikë) mundë të përdoret edhe në ndërtesat e reja.

Ballkonet, lozhat dhe terasat me qëllim të mënjanim të rrezeve të diellit në hapësirat e brendshme gjatë verës, duhet të ndërtohen mbi dritaret e vendosura në pjesën jugore, jug-lindore dhe jug-perëndimore të katit përfund duke krijuar strehë.

Secila nga lozhat, ballkonet dhe terasat duhet të jenë të rrethuar nga gardhi mbrojtës me lartësi minimale 110 cm nga pllaka, elementet e gardhit mbrojtës duhet të jenë të vendosura në pozitë vertikale, ku hapësirat mes tyre mos të jenë më të mëdha se 10cm.

▪ Rregullat për zhvillimin e peizazhit

Në të gjitha zonat e banimit, me përjashtim të atij rural, peizazhi minimal i pranueshëm për çdo 15 m lineare të frontit të rrugës (ose pjesë e tyre, duke zbritur gjerësinë e rrugës) është :

1. Një pemë minimalisht 1.6 m të lartë.
2. Lloje të shkurreve sipas specifikimeve në seksionin për shkurret.
3. Zona e mbetur të trajtohet me mbulesë tokësore (p.sh., bar, gur natyror, apo/dhe shkurre me gjelbërim të përhershëm).

Drunjtë <9 metra sugjerohen për mbjellje në zonat e banimit qendrore të qytetit ku hapësira e tokës është e kufizuar. Drunjtë e vegjël apo të mesëm ofrojnë zgjedhje të mira për mbjellje pranë një oborri, ose në zona të ekspozuara ndaj erërave të mundshme. Asnjë parakusht për tolerancën mjedisore nuk është vendosur për këtë kategori. Megjithatë, cilësia e rrënjëzimit dhe disponueshmëria e dritës do të jenë ende shumë të rëndësishme për përzgjedhjen e specieve të përshtatshme.

- Të mesme (10-15m) mbillen në distancë prej 8 m;
- Të vogla (<10m) mbillen në distancë prej 4-6 m.

Tabela 20 Disa lloje të përshtatshme të bimëve për mbjellje në zonat e banimit

Drunjtë të madhësisë së vogël	Drunjtë të madhësisë së mesme
Kumbulla e kopshtit (<i>Prunus cerasifera</i>)	Shelgu i përkulur (<i>Salix babylonica</i>)
Dëllinja (<i>Juniperus Hibernica</i>)	Qarrziu (<i>Quercus trojana</i>)
Panja (<i>Acer pseudosieboldianum</i>)	Mështekna (<i>Betula pendula</i>)
Lajthia (<i>Corylus avellana</i>)	Tilia parvifolia

- Në një hapësirë / trotuar më të ngushtë se 1m nuk mbillen drunj që në pjekuri arrijnë një diametër trungu >30 cm ;
- Për llojet halore vlen distanca prej 1.8-2m mes pemëve në vetvete.

Në zonat e banimit, me strukturë kryesisht **ndërtesë në varg**, pemët mbillen përgjatë çdo linje të brendshme të pronës që ngjitet me kufirin e zonës për të siguruar një “ekran” efektiv, përveç rasteve të specifikuar më poshtë:

- Mesatarisht një (1) pemë do të mbillet për çdo 6 m të kësaj linje të brendshme pronësore
- Pemë të tilla duhet të pajisen me sipërfaqe të mjaftueshme për llojin e pemës dhe zonën përreth.

Aty ku kërkohet gjelbërimi i vazhdueshëm, lloj “ekrani”, zbatohen kushtet e mëposhtme:

- Një rresht shkurresh me gjelbërim të përhershëm që do të rriten për të formuar një mbrojtje të vazhdueshme, të paktën 1.2 m të lartë brenda dy viteve nga mbjellja; ose

- Një “mur” dhe i kombinuar me lloje me gjelbërim të përhershëm ose një gardh që formon një mbulesë atraktive dhe që gjithashtu shërben si mbrojtës zhurme, të paktën 1.8 m të lartë brenda dy viteve të vendosjes.

Përcaktimi i numrit të drunjve brenda parcelës, bëhet varësisht modelit të mbjelljes së adoptuar; qoftë drejtkëndëshe apo katrore. Teorikisht, përdorimi më i mirë i dritës, ujit, lëndëve ushqyese dhe hapësirës nga bima individuale ndodh kur bimët janë në distancë të barabartë nga njëra tjetra në të gjitha drejtimet.

Kategoria	Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	Përqindja e gjelbërimit (%)	Nr. i fidanëve
ZB-5			
Ndërtesa të veçanta	1200	50%	166
Ndërtesa në varg	800	30%	83
ZB-6			
Ndërtesa të veçanta	2000	50%	231
Ndërtesa në varg	1200	30%	83

Të gjithë shiritat e gjelbër përgjatë rrugëve duke i përfshirë edhe ata që kane karakter mbrojtës duhet të jenë me bimë – drunjë të cilët kanë aftësi dhe kapacitete për peizazhe atraktive dhe rregullatorë të mjedisit.

Pemët e përshtatshme për kopshtet do të kenë të paktën një karakteristikë të dukshme dekorative dhe zakonisht do të jenë të vogla ose të mesme me madhësi maksimale 15m (kujdes i shtuar për zgjedhjen e drunjve dhe shkurreve për mbrojtjen nga erërat). Përgjashtimisht, një pemë me rritje të ngadaltë me përmasa të mëdha (potenciale) mund të përfshihet në këtë kategori.

Sipërfaqja mesatare që merr secila pemë 4.32 m² - në këtë rast rreth 4 m² sipërfaqe rreth trungut të drurit duhet të jetë e lirë dhe e pashtuar në mënyrë që shiu ose uji për ujitje dhe ajri të depërtojnë në tokë për të ruajtur shëndetin e rrënjës.

Kur sipas llogaritjeve dhe standardeve kërkohet të mbillen më shumë se 15 pemë për të përmbushur standardet, sugjerohet një përzierje specimesh. Numri i specieve që do të mbillen ndryshon në varësi të numrit të përgjithshëm të pemëve që kërkohen të mbillen.

Nr. i kërkuar i fidanëve	Nr. minimal i species
16-30	2
31-45	3
46-60	4
61-75	5
76-90	6
91+	7

- Bimët shumëvjeçare të gjata 0.7-1 m mbillen në dendësi 3-6 bimë/m²
- Bimët me gjatësi mesatarisht 0.5-0.7 m mbillen në dendësi 9-12 bimë/m² dhe
- Bimë të ulëta deri në 50 cm, mbillen në dendësi 20-25 bimë/m².

▪ Parkingjet

Aty ku është e nevojshme përgjatë rrugës të ketë parkingje dhe ku paraqitet nevoja të ketë parkingje të përbashkëta këto duhet të punohen sipas normave të planifikimit hapësinorë të specifikuara për parkingje përgjatë rrugës dhe parkingje të përbashkëta.

Tabela 21 Kushtet ndërtimore për zonat e banimit me shumë njësi ZB-5

Kushtet ndërtimore	ZB-5	
Lloji I strukturës së ndërtuar	Sipërfaqe Urbane e Përgjithshme	
Lloji I ndërtesës	Ndërtesa të veçanta	Ndërtesë në varg
Vija rregullative	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	7m	7m
Etazhiteti	B+P+4	B+P+4
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	19	19
L/GJ nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	2.5L/1GJ	2.5L/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprake me fqinjët	3L/1GJ	Nuk lejohe
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4m'	Nuk lejohe
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale për ndërtesat dyshe dhe në varg	Nuk lejohe	2L/1GJ (Vlen për ndërtesën e parë apo te fundit të vargut përgjatë njërës anë në të cilën nuk ka marrëveshje)
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ	2L/1GJ
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4m'	Nuk lejohe
ISHPKZh	30%	50%
% e gjelbërimit	50%	30%
SNP	80%	80%
ISN	1.50	2.50
Kërkesat minimale për vendparkingje të sipërfaqes bruto të ndërtuar. Por jo më pak se numri i njërive të banimit për pjesën e ndërtesës së banimit.	2VP/100 m ²	2VP/100 m ²
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5	Muri 0.5
	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3

	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5
Kufizimet e ndotjes mjedisore nga zhurma	08:00-22:00=45db(A)	08:00-22:00=45db(A)
	22:00-08:00=35db(A)	22:00-08:00=35db(A)
Dendësia maksimale banorë/ha	100 - 160	110 – 260
Dendësia maksimale njësi banimi/ha	74	123
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	1,200	800
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	38	26

Tabela 22 Kushtet ndërtimore për zonat e banimit me shumë njësi ZB-6

Kushtet ndërtimore	ZB-6	
Lloji I strukturës së ndërtuar	Sipërfaqe urbane qendrore	
Lloji I ndërtesës	Ndërtesa të veçanta	Ndërtesë në varg
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore	10m	10m
Etazhiteti maksimal	B+P+6	B+P+6
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	24	24
H/L nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	2.5L/1GJ	2.5L/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprake me pronarët e parcelave kadastrale fqinje	3L/1GJ	Nuk lejohet
Distanca minimale nga kufiri anësor i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me pronarët e parcelave kadastrale fqinje, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4m'	Nuk ka kufizim
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ	2L/1GJ
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4m'	Nuk lejohet
ISHPKZh	40%	60%
% e gjelbërimit	50%	30%
SNP	80%	80%
ISN	2.60	3.00
Kërkesat minimale për vendparkingje	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5	Muri 0.5
	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3
	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5
Kufizimet e ndotjes mjedisore	08:00-22:00=45db(A)	08:00-22:00=45db(A)

	22:00-08:00=35db(A)	22:00-08:00=35db(A)
Dendësia maksimale banorë/ha	290	340
Dendësia maksimale njësi banimi/ha	70	85
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	2,000	1,200
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	45	30

5.3. ZONAT PËR SHFRYTËZIM TË PËRZIER (ZSHP-1, ZSHP-2, ZSHP-3, ZSHP-4, ZSHP-5 dhe ZSHP-6)

Gjatë procesit të zonimit është paraqitur nevoja e precizimit, zgjerimit dhe ndarjes së zonave në nënzona për shkak të kushteve specifike që janë zhvilluar nga një zonë në tjetrën. Por, në tërësi, për Shfrytëzim të Përzier është ndarë sipas kushteve të veçanta zhvillimore në 6 zona vijuese:

Tabela 23 Zonat për shfrytëzim të përzier

Kodi	Shfrytëzimi i tokës	Lloji i strukturës së ndërtuar	Lloji i ndërtesës	Sipërfaqet për zhvillim (ha)
ZSHP-1	Zonë për shfrytëzim të përzier	Sipërfaqe rurale me intensitet të ulët	Ndërtesa komerciale me njësi banimi	27.58
ZSHP-2	Zonë për shfrytëzim të përzier	Sipërfaqe rurale me intensitet të ulët	Ndërtesa komerciale me njësi banimi	110.13
ZSHP-3	Zonë për shfrytëzim të përzier	Sipërfaqe Urbane e Përgjithshme	Ndërtesa komerciale me njësi banimi	70.47
ZSHP-4	Zonë për shfrytëzim të përzier	Sipërfaqe urbane e përgjithshme Qendra e Vjetër e Qytetit	Ndërtesa komerciale me njësi banimi	15.62
ZSHP-5	Zonë për shfrytëzim të përzier	Sipërfaqe urbane qendrore	Ndërtesa komerciale me njësi banimi	23.73
ZSHP-6	Zonë për shfrytëzim të përzier	Sipërfaqe urbane qendrore	Ndërtesa komerciale me njësi banimi	22.26

▪ Shfrytëzimet e lejuara

Në kuadër të ZSHP, shfrytëzime e lejuara janë funksionet dhe aktivitetet si në vijim:

- Prodhim tretësor, si shërbim tregtar, shërbim profesional financiar dhe i informacionit, shërbim kulturor, argëtues dhe rekreativ, hotele, administratë publike, infrastruktura rrugore si dhe infrastruktura ujësjellësit dhe ujërave të zeza, infrastrukturë e shpërndarjes së gazit dhe energjisë termike dhe elektrike.

▪ Shfrytëzimet e lejuara dytësore

Në kuadër të ZSHP, shfrytëzime të lejuara dytësore janë funksionet dhe aktivitetet, të cilat janë në varësi të shfrytëzimeve të lejuara dhe mund të jenë pjesë përbërëse e së njëjtës parcelë me shfrytëzimet e lejuara. Shfrytëzimet e lejuara dytësore janë si në vijim:

- Njësi banimi, infrastruktura rrugore si dhe infrastruktura ujësjellësit dhe ujërave të zeza, infrastrukturë e shpërndarjes së gazit dhe energjisë termike dhe elektrike, shërbimet argëtuese, shërbimet e komunitetit duke përfshirë vetëm shërbimin fetar.

▪ Shfrytëzimet e lejuara të veçanta

Funksionet dhe aktivitetet të cilat janë në pajtueshmëri me shfrytëzimet e lejuara në kuadër të ZSHP, por të cilat i nënshtrohen kushteve plotësuese dhe kërkesës për leje të veçantë për shfrytëzim janë:

- Shërbim kulturor, hapësirë e hapur rekreative, dhe infrastrukturë e telekomunikacionit.

▪ Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht

Funksionet dhe aktivitetet e lejuara përkohësisht në kuadër të ZSHP, pas së cilës largohen plotësisht janë: Prodhim bujqësor për konsum vetjak, Mbledhje e produkteve natyrore.

▪ Shfrytëzimet e ndaluara

Të gjitha shfrytëzimet të cilat nuk janë të përfshira në Shfrytëzimet e lejuara, Shfrytëzimet e lejuara dytësore, Shfrytëzimet e lejuara të veçanta dhe Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht për ZSHP si dhe funksionet dhe aktivitetet të cilat në mënyrë specifike janë të ndaluara në kuadër të këtyre zonave, për shkak që nuk janë në pajtueshmëri me shfrytëzimin e destinuar të tokës.

Tabela 24 Kushtet zhvillimore për zonat me shfrytëzim të përzier (ZSHP)

Lloji i funksioneve dhe aktiviteteve	Kushtet e shfrytëzimit					
Hilucs2	ZSHP-1	ZSHP 2	ZSHP-3	ZSHP-4	ZSHP-5	ZSHP-6
Prodhim primar						
Bujqësi	L, LD	L, LD	LV	LV	LV	LV
Pylltari	N	N	N	N	N	N
Minierë dhe gurore	N	N	N	N	N	N
Prodhimtari parësore tjetër	N	N	N	N	N	N
Prodhim dytësor						
Industri e lëndës së parë	N	N	N	N	N	N
Industri e prodhimeve të rënda	N	N	N	N	N	N
Industri e prodhimeve të lehta	N	N	N	N	N	N
Prodhim i energjisë	LV	LV	LV	LV	LV	LV
Prodhim tjetër dytësorë	N	N	N	N	N	N
Prodhim tretësor						
Shërbim tregtar	L	L	L	L	L	L
Shërbim profesional financiar dhe i informacionit	L	L	L	L	L	L
Lloji i funksioneve dhe aktiviteteve						
Shërbim i komunitetit	N	N	N	N	N	N
Shërbim kulturor, argëtues dhe rekreativ	L	L	L	L	L	L
Rrjetet e transportit, logjistikës dhe infrastrukturës publike						
Rrjetet e transportit	LD	LD	LD	LD	LD	LD
Shërbim i logjistikës dhe magazinimit	N	N	N	N	N	N
Shërbim publik	LD	LD	LD	LD	LD	LD
Banim						
Banim i përhershëm	LD	LD	LD	LD	LD	LD
Banim me funksione të tjera në pajtueshmëri	LD	LD	LD	LD	LD	LD
L-lejuar; LD-Lejuar Dytësore; LV-Lejuar e Veçantë; LP-Lejuar e Përkohshme dhe N-Ndalar						

Në vijim janë paraqitur kushtet ndërtimore bazë në zonat e shfrytëzimit të përzier janë në pajtueshmëri me nenin 21 të Ligjit për Planifikimin Hapësinor (nr. 04/L-174) dhe duhet të jenë sipas trajtës dhe elementeve në vijim. Kushtet ndërtimore vijuese duhet të zbatohen në ZSHP-1, ZSHP-2, ZSHP-3, ZSHP-4 dhe ZSHP-5 deri në miratimin e Planeve Rregulluese të Hollësishme apo Hartën Zonale të Komunës të reviduar apo vijuese të cilat mund të miratohen në të ardhmen:

▪ Etazhiteti

1. ZSHP-1 është dy, përkatësisht B+P+1
2. ZSHP-2 dhe ZSHP-3 është tre, përkatësisht B+P+2.
3. ZSHP-4 është katër, përkatësisht B+P+3.
4. ZSHP-5 është pesë, përkatësisht B+P+4.
5. ZSHP-6 është shtatë, përkatësisht B+P+6.

▪ Vija rregulluese

Vija Rregulluese paraqet largësinë nga kufiri i parcelës kadastrale të paraparë për ndërtimin e infrastrukturës teknike, në të cilin nuk lejohet asnjë lloj ndërtimi.

Në raste të planifikimit të rrugëve të reja tek të cilat duhet të caktohen gjerësitë e rrugëve si dhe vija rregulluese, duhet të jenë në përputhje me kriteret vijuese:

Tabela 25 Vija rregulluese sipas profileve të rrugëve të planifikuara.

GJËRËSIA E RRUGËS	VIJA RREGULLUESE
Rrugë të rrjetit nacionale apo regionale- 23,00 m	11.50 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët transite Urbane – 21,00m	10.50 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët Transite nëpërmjet vendbanimeve – fshatrave – 9,50 m.	4.75 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët përmbledhëse / shpërndarëse – 10,5 m	5.25 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët Servisore – 9,00m	4.50 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët banesore- 8,50 m	4.25 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët industriale – 10,00 m	5.00 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët qaseshe / dykahëshe – 5,50 m	2.75 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.
Rrugët qaseshe / njëkahëshe – 3,50m	1.75 m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës, në të dyja anët e rrugës.

▪ Vija ndërtimore

Vija ndërtimore përgjatë rrugës publike në ZSHP-1, ZSHP-2, ZSHP-3 dhe ZSHP-4 është 6m, ZSHP-5 dhe ZSHP-5 është 10m.

Autoriteti përgjegjës komunal mund edhe të aplikoj bonuset e zonimit gjatë përpjekjeve për të zbatuar vijën ndërtimore të planifikuar.

▪ Lartësia e lejuar

Lartësia e lejuar në raport me largësinë nga kufiri anësor dhe i pasmë i parcelës kadastrale matet si raporti ndërmjet gjatësisë nga kufiri anësor dhe i prapmë i parcelës kadastrale dhe lartësisë së ndërtesës. Ky raport nuk mund të jetë më i vogël se 0.5 L / 1 GJ dhe më i madh se 3 L / 1 GJ, ku GJ- është distanca mes ndërtesës dhe kufiri të parcelës kadastrale dhe L është lartësia e ndërtesës. Mirëpo, në rast se parashtuesi/ja i/e kërkesës për leje ndërtimore ka siguruar marrëveshje paraprake me pronarët e tokave fqinje për të arritur distancën 4m në mes të ndërtesave atëherë raporti maksimal i lejuar për :

1. **Ndërtesë të veçantë** ZSHP1 deri ZSHP-4 është 2m, në ZSHP-5 dhe ZSHP-6 është 4m nga kufiri i parcelës me marrëveshje me fqinjë që edhe ai të ketë minimum të njëjtën distancë nga kufiri i parcelës për të formuar distancën minimale në mes të ndërtesave në ZSHP1 deri ZSHP-4 në 4m dhe në ZSHP-5 dhe ZSHP-6 në 8m, në fasadat të cilat përdorin këtë raport nuk lejohen të kenë hapësira të jashtme si logja, ballkonet, tarracat, kopshtet dhe atriume, apo hapje në hapësira për banim si: dhoma e ditës, dhoma gjumi, apo dhoma për shumë qëllime, dhoma, tryezaria dhe kuzhina.
2. **Ndërtesë dyshe** ; Në këto ndërtesa kemi dy mundësi për distance nga kufiri i parcelave fqinje, kufiri nga parcela kadastrale me të cilën nuk lejohet bashkimi por duhet të përdoret raporti 2L/1GJ referoju nënkaptullit 2.1 , si dhe kufiri me parcelën fqinje deri në bashkim të ndërtesave referoju nënkaptullit 2.2
 - 2.1 Në njërën anë distanca nga kufiri i parcelës llogaritet duke përdorur raportin 2L/1GJ me parcelën kadastrale fqinje me pronarin e të cilës nuk lejohet marrëveshja për bashkim të ndërtesave;
 - 2.2 Në njërën anë ku lejohet ndërtimi i mureve të jashtme në largësi 10cm nga kufiri i parcelës kadastrale, (pjesa ku është siguruar marrëveshja me pronarin e parcelës fqinje për bashkim të ndërtesave) nuk mund të kenë hapje apo konzollë dhe duhet izoluar për mbrojtje nga zjarri, gjersa në fasadat ballore ngjitur me këtë mur hapjet, logjat, ballkonet, tarracat, kopshtet, atrium dhe konzollat duhet të largohen së paku 1.5m nga kufiri i parcelës për të cilën është arritur marrëveshja me fqinjët;Te ky tip i ndërtesave është e domosdoshme që me njërën parcelë kadastrale anësore fqinje të respektohet rregulli 2.1 si dhe në anën tjetër 2.2.
3. **Ndërtesë në varg** : Në këtë tipologji të ndërtesave lejohet bashkimi i ndërtesave në të dy anët me parcelat fqinje, gjithmonë me marrëveshje në mes fqinjëve, rregulli i bashkimit të ndërtesave në mes vete vlen si në nënkaptullin 3.1.
 - 3.1 Lejohet ndërtimi i mureve të jashtme në largësi 10cm nga kufiri i parcelës kadastrale anësore, nuk mund të kenë hapje apo konzollë dhe duhet izoluar për mbrojtje nga zjarri, gjersa në fasadat ballore ngjitur me këtë mur hapjet, logjat, ballkonet, tarracat, kopshtet, atriumet dhe konzollat duhet të largohen së paku 1.5m nga kufiri i parcelës për të cilën është arritur marrëveshja me fqinjët. Numri i maksimal i lejuar i ndërtesave në varg është 8 ndërtesa.

Distanca minimale ndërmjet ndërtesës dhe kufirit anësor dhe të pasmë të parcelave kadastrale, me kthina primare në fasada, në rast të pamundësisë të zbatimit të kushteve të përmendura më lart, në zona veç më të ndërtuara (të mbushura me ndërtim më shumë se 60%), është së paku një e katërta (1/4) e lartësisë të ndërtesës më të lartë.

Lartësia maksimale:

- Në ZSHP-1, lartësia maksimale është 9m.
- Në ZSHP-2, lartësia maksimale është 12m.
- Në ZSHP-3, lartësia maksimale është 12m.
- Në ZSHP-4, lartësia maksimale është 14m.
- Në ZSHP-5, lartësia maksimale është 18m.
- Në ZSHP-6, lartësia maksimale është 24m.
- **Ndërhyrjet e lejuara në lartësi**

Elementet dhe struktura e mëposhtme lejohen të ndërhyjnë në kufizimet e zonës për lartësi maksimale:

1. Kambanarët, majat, sahat kullat ose kullat e kambanave, kupolat, ose shtizat e flamujve;

2. Oxhaqet ose pargjet;
3. Antenat e radios, televizionit ose telekomunikimit;
4. Pajisjet ndihmëse për navigim;
5. Kullat ose shtyllat e tensionit të lartë;
6. Konstruksionet e rezervuarve të ujit;
7. Hangarët, siloset, furrat, mullinjtë me erë, hambarët e drithërave;
8. Kullat e ashensorëve ose nën-kulmet mekanike që zënë jo më shumë se 10 për qind të sipërfaqes së kulmit të një ndërtese në të cilën ndodhet.

▪ **Distancat në mes ndërtesave të banimit në raport me zona të tjera :**

1. Distanca minimale ndërmjet ndërtesave të banimit nga çerdhet, kopshtet, shkollat dhe ndërtesat shëndetësore është jo më e vogël se 1.5 herë lartësia e ndërtesës më të lartë të banimit, në anën jugore ose juglindore. Në drejtimet e tjera të horizontit zbatohen pikat si më lartë.
2. Pavarësisht nga dispozitat e këtushme, distancat duhet të jenë mjaft të mëdha për të siguruar qasje të drejtpërdrejtë të automjeteve të mbrojtjes nga zjarri dhe mjeteve të tjera të emergjencave në të paktën dy anë të ndërtesës, dhe në mes të ndërtesave. Në rast të pamundësisë, përcaktohet nënkalim për automjetet e mbrojtjes nga zjarri që duhet të jetë të paktën 4 metra l gjerë dhe 5 metra i lartë.
3. Në sipërfaqet e mbrojtura, zonat mbrojtëse, zonat e veçanta, zonat e veçanta të mbrojtura duhet të respektohen me ligjet si dhe rregulloret sektoriale. Në çdo rast distancat ndërmjet ndërtesave nuk duhet të jenë më të vogla sesa ekzistuese.
4. Distancat duhet të jenë mjaft të mëdha për të siguruar qasje të drejtpërdrejtë të automjeteve të mbrojtjes nga zjarri dhe mjeteve të tjera të emergjencave në të paktën dy anë të ndërtesës, dhe në mes të ndërtesave. Në rast të pamundësisë, përcaktohet nënkalim për automjetet e mbrojtjes nga zjarri që duhet të jetë të paktën 4 metra l gjerë dhe 5 metra i lartë.
5. Distancat minimale ndërmjet ndërtesave të banimit në raport me lumenjtë të respektohet sipas ligjit të ujërave në fuqi.

▪ **Indeksi i shfrytëzimit të parcelës kadastrale për zhvillim (ISHPKZh)**

1. Në ZSHP-1, përqindja e sipërfaqes së përgjithshme të shfrytëzueshme në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale për:
 - Shputën e ndërtesave të veçanta është 15%, ndërtesave të dyshe është 20%, ndërtesave në varg është 25%;
 - Gjelbërimit për ndërtesa të veçanta është 75%, ndërtesave të dyshe është 65%, ndërtesave në varg është 55%.
2. Në ZSHP-2, përqindja e sipërfaqes së përgjithshme të shfrytëzueshme në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale për:
 - Shputën e ndërtesave të veçanta është 20%, ndërtesave të dyshe është 30%, ndërtesave në varg është 40%;
 - Gjelbërimit për ndërtesa të veçanta është 70%, ndërtesave të dyshe është 60%, ndërtesave në varg është 50%.

3. Në ZSHP-3, përqindja e sipërfaqes së përgjithshme të shfrytëzueshme në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale për:
 - Shputën e ndërtësive të veçanta është 50%, ndërtësive të dyshe është 60%, ndërtësive në varg është 70%;
 - Gjelbërimit për ndërtesa të veçanta është 30%, ndërtësive të dyshe është 20%, ndërtësive në varg është 10%.
 4. Në ZSHP-4, përqindja e sipërfaqes së përgjithshme të shfrytëzueshme në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale për:
 - Shputën e ndërtësive të veçanta është 50%, ndërtësive të dyshe është 60%, ndërtësive në varg është 70%;
 - Gjelbërimit për ndërtesa të veçanta është 30%, ndërtësive të dyshe është 20%, ndërtësive në varg është 10%.
 5. Në ZSHP-5, përqindja e sipërfaqes së përgjithshme të shfrytëzueshme në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale për:
 - Shputën e ndërtësive të veçanta është 40%, ndërtësive në varg është 50%;
 - Gjelbërimit për ndërtesa të veçanta është 40%, ndërtësive në varg është 30%.
 6. Në ZSHP-6, përqindja e sipërfaqes së përgjithshme të shfrytëzueshme në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale për:
 - Shputën e ndërtësive të veçanta është 40%, ndërtësive në varg është 50%;
 - Gjelbërimit për ndërtesa të veçanta është 30%, ndërtësive në varg është 20%.
- Indeksi i sipërfaqes së ndërtuar (ISN)**
1. Në ZSHP-1, indeksi e sipërfaqes së përgjithshme e ndërtimit brenda parcelës kadastrale të lejuar në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale (ISN) është:
 - 0.30 për ndërtesa të veçanta ku ISN maksimale e lejuar për banim është 0.15;
 - 0.40 për ndërtesa dyshe, ku ISN maksimale e lejuar për banim është 0.20; dhe
 - 0.50 për ndërtesa në varg, ku ISN maksimale e lejuar për banim është 0.25.
 2. Në ZSHP-2, indeksi e sipërfaqes së përgjithshme e ndërtimit brenda parcelës kadastrale të lejuar në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale (ISN) është:
 - 0.50 për ndërtesa të veçanta ku ISN maksimale e lejuar për banim është 0.25;
 - 0.50 për ndërtesa dyshe, ku ISN maksimale e lejuar për banim është 0.25; dhe
 - 0.50 për ndërtesa në varg, ku ISN maksimale e lejuar për banim është 0.25.
 3. Në ZSHP-3, indeksi e sipërfaqes së përgjithshme e ndërtimit brenda parcelës kadastrale të lejuar në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale (ISN) është:
 - 1.40 për ndërtesa të veçanta ku ISN maksimale e lejuar për banim është 0.70;
 - 1.60 për ndërtesa dyshe, ku ISN maksimale e lejuar për banim është 0.80; dhe
 - 1.80 për ndërtesa në varg, ku ISN maksimale e lejuar për banim është 0.90.
 4. Në ZSHP-4, indeksi e sipërfaqes së përgjithshme e ndërtimit brenda parcelës kadastrale të lejuar në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale (ISN) është:
 - 2.00 për ndërtesa të veçanta ku ISN maksimale e lejuar për banim është 1.00;
 - 2.40 për ndërtesa dyshe, ku ISN maksimale e lejuar për banim është 1.20; dhe

- 2.50 për ndërtesa në varg, ku ISN maksimale e lejuar për banim është 1.25.
- 5. Në ZSHP-5, indeksi e sipërfaqes së përgjithshme e ndërtimit brenda parcelës kadastrale të lejuar në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale (ISN) është:
 - 2.20 për ndërtesa të veçanta ku ISN maksimale e lejuar për banim është 1.10; dhe
 - 2.50 për ndërtesa në varg, ku ISN maksimale e lejuar për banim është 1.30.
- 6. Në ZSHP-6, indeksi e sipërfaqes së përgjithshme e ndërtimit brenda parcelës kadastrale të lejuar në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale (ISN) është:
 - 2.60 për ndërtesa të veçanta ku ISN maksimale e lejuar për banim është 1.30; dhe
 - 3.00 për ndërtesa në varg, ku ISN maksimale e lejuar për banim është 1.50.

▪ Kërkesat minimale për vend-parkingje

Kërkesat minimale për vendparkigje është 2 VP/100 m², dy vendparkingje për çdo 100 m².

Kërkesat minimale për vendparkingje për shfrytëzimet e lejuara dytësore, siç janë funksionet dhe aktivitetet si shërbimet shëndetësore, sallonet e ondulimit dhe shërbimet tregtare të konsumit të përditshëm (marketet) është 3 VP/për lokal për sallon ondulomi, 5 VP/ për ordinancë shëndetësore dhe për markete deri në 100m².

▪ E drejta e ndriçimit natyror për dritaret ekzistuese

Ndriçimi natyror për dritaret paraqet rregullin e rrafshit imagjinar në kënd prej 45° për të siguruar ndriçim natyror dhe diellosje për strukturat ekzistuese. Rrafshi imagjinar është i projektuar për të siguruar dritë dhe ajër në nivelin e dritares më të ulët të ndërtesave të propozuara dhe ekzistuese. Ky kusht ndërtimor është i paraqitur në mënyrë figurative në ilustrimin vijues: mënyrë figurative në figurën vijuese:

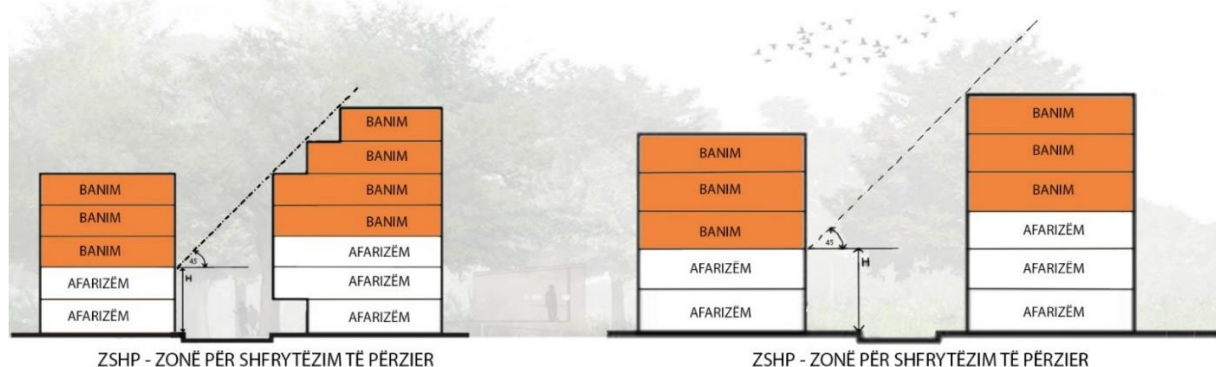

Figura 7 Shembulli i llogaritjes së lartësisë bazuar në këndin 45°

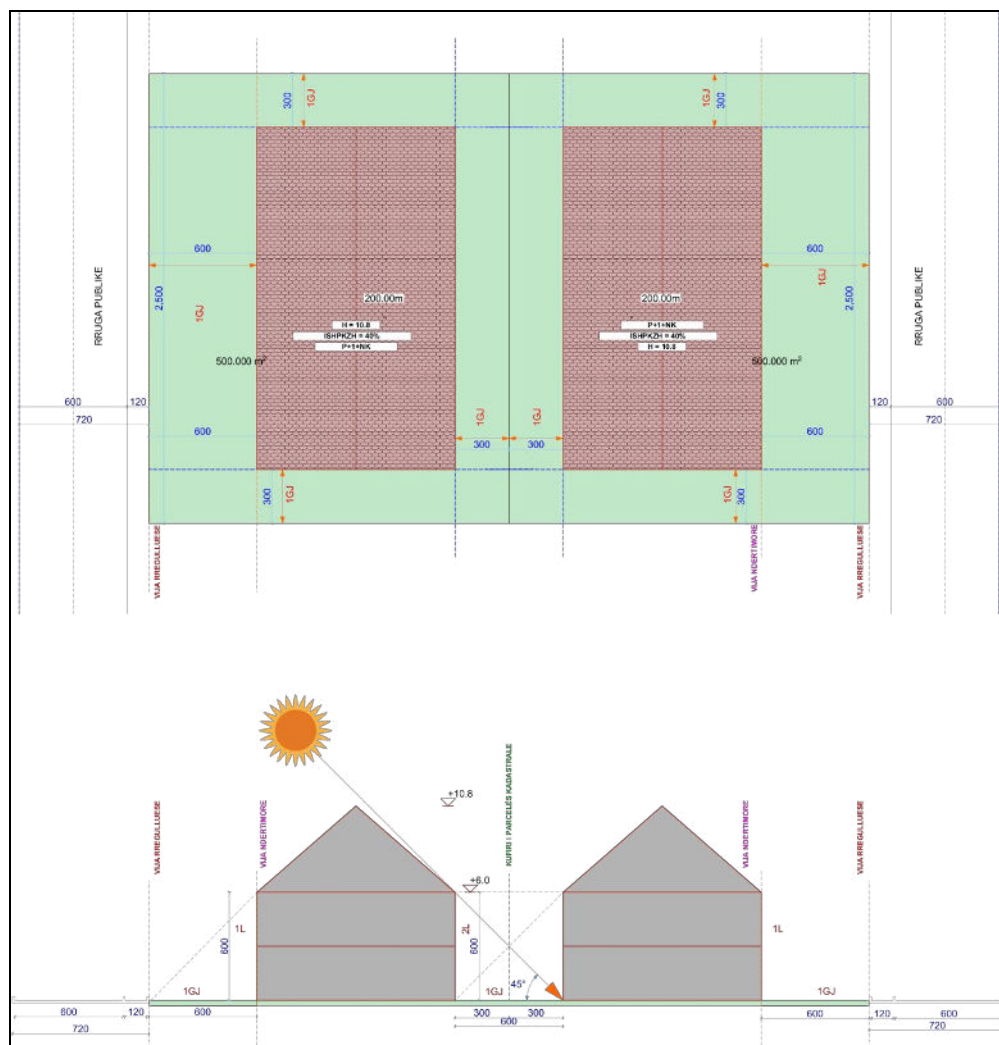

Figura 8 Shembulli i llogaritjes së lartësisë së lejuar në raport me largësinë nga kufiri anësor dhe i pasmë i parcelës kadastrale

▪ Qasja adekuatë në rrugë publike dhe infrastrukturë teknike

Secila shtëpi duhet të gëzojë qasje në infrastrukturë teknike dhe atë publike, duke mos penguar fqinjët, apo infrastrukturën teknike ekzistuese.

Si pjesë e dokumentacionit për aplikim për Kushte dhe Leje ndërtimore duhet të sjellët Situacioni që përmban infrastrukturën teknike ekzistuese.

Të gjitha objektet e banimit duhet të dizajnohen dhe ndërtohen sipas standardeve që i përgjigjen nevoja të personave me aftësi të kufizuara.

▪ Kufizimet ndaj zhurmës

Kufizimet e depërtimit të zhurmës në mjedis të hapur dhe mjedise të mbyllura fqinje janë sipas intervaleve kohore:

- 08:00-22:00 = 45db (A), dhe
- 22:00-08:00 = 35db (A)

▪ Masat për mbrojtjen e vlerave natyrore, historike dhe kulturore

Nëse brenda zonës ka zona të tilla atëherë masat për mbrojtjen e tyre janë precizuar në kuadër të ligjeve dhe udhëzimeve administrative.

▪ Kërkesa tjera për rregullim të hapësirës gjatë përcaktimit të kushteve ndërtimore

ZSHP 1 janë Sipërfaqe Rurale me Intensitet të Lartë të destinuara për shfrytëzim të përzier, me dendësi maksimale për hektar si vijon:

- 10 njësi banimi për ndërtesa të veçanta, 13 njësi banimi për ndërtesa dyshe, 17 njësi banimi për ndërtesa në varg; dhe
- 20-80 banorë për ndërtesa të veçanta, 30- 100 banorë për ndërtesa dyshe, 80 - 200 banorë për ndërtesa të në varg.

Madhësia minimale e parcelës kadastrale për ndërtesa të veçanta është 900 m², për ndërtesa dyshe është 700 m² dhe ndërtesa në varg është 500 m².

ZSHP 2 janë Sipërfaqe Rurale me Intensitet të ulët të destinuara për shfrytëzim të përzier, me dendësi maksimale për hektar si vijon:

- 12 njësi banimi për ndërtesa të veçanta, 15 njësi banimi për ndërtesa dyshe, 20 njësi banimi për ndërtesa në varg; dhe
- 30-90 banorë për ndërtesa të veçanta, 40 - 120 banorë për ndërtesa dyshe, 80 - 200 banorë për ndërtesa të në varg.

Madhësia minimale e parcelës kadastrale për ndërtesa të veçanta është 700 m², për ndërtesa dyshe është 550 m² dhe ndërtesa në varg është 450 m².

ZSHP 3 janë Sipërfaqe Urbane e Përgjithshme të destinuara për shfrytëzim të përzier, me dendësi maksimale për hektar si vijon:

- 25 njësi banimi për ndërtesa të veçanta, 30 njësi banimi për ndërtesa dyshe, 35 njësi banimi për ndërtesa në varg; dhe
- 80 - 100 banorë për ndërtesa të veçanta, 100 - 150 banorë për ndërtesa dyshe, 150 - 200 banorë për ndërtesa të në varg.

Madhësia minimale e parcelës kadastrale për ndërtesa të veçanta është 300 m², për ndërtesa dyshe është 240 m² dhe ndërtesa në varg është 200 m².

ZSHP 4 janë Sipërfaqe Urbane e Përgjithshme të destinuara për shfrytëzim të përzier, me dendësi maksimale për hektar si vijon:

- 25 njësi banimi për ndërtesa të veçanta, 32 njësi banimi për ndërtesa dyshe, 38 njësi banimi për ndërtesa në varg; dhe 80 - 100 banorë për ndërtesa të veçanta, 100 - 150 banorë për ndërtesa dyshe, 150 - 200 banorë për ndërtesa të në varg.

ZSHP 5 janë Sipërfaqe Urbane Qendrore të destinuara për shfrytëzim të përzier, me dendësi maksimale për hektar si vijon:

- 23 njësi banimi për ndërtesa të veçanta, 35 njësi banimi për ndërtesa në varg; dhe
- 250 banorë për ndërtesa të veçanta, 300 banorë për ndërtesa të në varg.

Madhësia minimale e parcelës kadastrale për ndërtesa të veçanta është 1,200 m², dhe ndërtesa në varg është 900 m².

ZSHP 6 janë Sipërfaqe Urbane Qendrore të destinuara për shfrytëzim të përzier, me dendësi maksimale për hektar si vijon:

- 35 njësi banimi për ndërtesa të veçanta, 45 njësi banimi për ndërtesa në varg; dhe
- 350 banorë për ndërtesa të veçanta, 500 banorë për ndërtesa të në varg.

Madhësia minimale e parcelës kadastrale për ndërtesa të veçanta është 2,000 m², dhe ndërtesa në varg është 1,200 m².

- **Formësimi arkitektonik dhe estetik**

Fasadat si elemente kryesore me rëndësi estetike dhe formësuese tek ndërtesat, duhet të jenë në harmoni të plotë me ndërtesat tjera ekzistuese të zonës, kjo për arsye të kontekstualizmit në arkitekturë.

Në raste të zonave të reja ku nuk kemi ndërtesa tjera apo zona nuk ka formuar kontekstin arkitektonik dhe urban, ndërtesat duhet t'i zbatojnë këto kushte për formësim arkitektonik.

Fasada duhet te jete ngjyre e bardhë me sipërfaqe prej 80% duke mos llogaritur sipërfaqen e dritareve.

Lejohet përdorimi i tullave të fasadës me sipërfaqe prej 20% dhe me ngjyrë të kuqe, Kornizat e dritareve nga druri ose PVC me teksturë druri, ngjyra e tjegullave të kulmeve e kuqe.

Forma e objektit preferohet të jetë formë gjeometrike Katrore.

Forma e kulmit duhet të jetë dy ose me shumë uJOR, Strehët e kulmit duhet të jenë me gjatësi deri në një metër, kjo për arsye të mbrojtjes së dritareve nga rrezet e diellit gjatë periudhës së verës dhe mbrojtjes së mureve anësore nga lagështia gjatë reshjeve atmosferike.

Në kulme lejohet nxjerrja e baxhave me qëllim të përfitimit të ndriçimitjo më shumë se 20% e sipërfaqes së kulmit.

Ballkonet, lozhat dhe terasat me qëllim të mënjanimi të rrezeve te diellit në hapësirat e brendshme gjatë verës, duhet të ndërtohen mbi dritaret e vendosura në pjesën jugore, jug-lindore dhe jug-perëndimore të katit përfund duke krijuar strehë. Secila nga lozhat, ballkonet dhe terasat duhet të jenë të rrethuar nga gardhi mbrojtës me lartësi minimale 110 cm nga pllaka, elementet e gardhit mbrojtës duhet të jenë të vendosura në pozitë vertikale, ku hapësirat mes tyre mos të jenë më të mëdha se 10cm.

Formësimi arkitektonik për asetet e mbrojtura të trashëgimisë kulturore duhet të zbatohet sipas udhëzimeve të parashtruara në "Vlerësimi i aspektit të trashëgimisë kulturore të Hartës Zonale të Komunës së Rahovecit 2025-2033 nga ana e Institucioneve të trashëgimisë kulturore të MKRS-së" të datës 07.07.2025 nr. prot. MMPHI 6886/24-3/24 të datës 07.07.2025.

▪ Rregullat për zhvillimin e peizazhit

Të gjithë shiritat e gjelbër përgjatë rrugëve duke i përfshirë edhe ata që kanë karakter mbrojtës duhet të jenë me bimë – drunjë të cilët kanë aftësi dhe kapacitete për peizazhe atraktive dhe rregullatorë të mjedisit.

▪ Parkingjet

Parkingu përgjatë rrugës publike dhe parkingjet e përbashkëta të cilat i kemi shprehur si:

Aty ku është e nevojshme përgjatë rrugës të ketë parkingje dhe ku paraqitet nevoja të ketë parkingje të përbashkëta këto duhet të punohen sipas normave të planifikimit hapësinorë të specifikuara për parkingje përgjatë rrugës dhe parkingje të përbashkëta.

Tabela 26 Kushtet ndërtimore për zonat me shfrytëzim të përzier ZSHP-1

Kushtet ndërtimore	ZShP-1		
Lloji I strukturës së ndërtuar	Sipërfaqe rurale me intensitet të ultë		
Lloji I ndërtesës	Ndërtesa të veçanta	Ndërtesa dyshe	Ndërtesë në varg
Vija rregullative	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	6m	6m	6m
Etazhiteti maksimal	B+P+1	B+P+1	B+P+1
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	9	9	9

H/L nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	1.5L/1GJ	1.5L/1GJ	1.5L/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprahe me fqinjët	2L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprahe me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	2m	2m(përgjatë njërës anë)	Nuk ka kufizim
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale për ndërtesat dyshe dhe në varg	Nuk lejohet	2L/1GJ (përgjatë njërës anë në të cilën nuk ka marrëveshje)	2L/1GJ (Vlen për ndërtesën e parë apo te fundit të vargut përgjatë njërës anë në të cilën nuk ka marrëveshje)
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprahe me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	2m	2m(përgjatë njërës anë)	Nuk ka kufizim
ISHPKZh	15%	20%	25%
% e gjelbërimit	75%	65%	55%
SNP	80%	80%	80%
ISN e përgjithëshme	0.30	0.40	0.50
ISN maksimale e lejuar për banim	0.15	0.20	0.25
Kërkesat minimale për vendparkingje	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5	Muri 0.5	Muri 0.5
	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3
	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5
Kufizimet e ndotjes mjedisore nga zhurma	08:00-22:00=45db(A)	08:00-22:00=45db (A)	08:00-22:00=45db(A)
	22:00-08:00=35db(A)	22:00-08:00=35db (A)	22:00-08:00=35db(A)
Dendësia maksimale banorë/ha	20 - 80	30 - 100	80 -200
Dendësia maksimale njësi banimi/ha	10	13	17
Madhësia minimale e parcelës kadastrale për zhvillim (m ²)	900	700	500
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës për zhvillim (m')	25	20	15

Tabela 27 Kushtet ndërtimore për zonat me shfrytëzim të përzier ZSHP-2

Kushtet ndërtimore	ZSHP-2		
Lloji I strukturës së ndërtuar	Sipërfaqe rurale me intensitet të ultë		
Lloji I ndërtësës	Ndërtesa të veçanta	Ndërtesa dyshe	Ndërtesë në varg
Vija Ndërtimore	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore	6m	6m	6m
Etazhiteti maksimal	B+P+2	B+P+2	B+P+2
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	12	12	12
L/GJ nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	2L/1GJ	2L/1GJ	2L/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprake me fqinjët	2L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale për ndërtesat dyshe dhe në varg	Nuk lejohet	2L/1GJ (përgjatë njërës anë në të cilën nuk ka marrëveshje)	2L/1GJ (Vlen për ndërtesën e parë apo të fundit të vargut përgjatë njërës anë në të cilën nuk ka marrëveshje)
Distanca minimale nga kufiri anësor i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me pronarët e parcelave kadastrale fqinje, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	2m	2m(përgjatë njërës anë)	Nuk ka kufizim
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme	2m	2m(përgjatë njërës anë)	Nuk ka kufizim
ISHPKZh	20%	30%	40%
% e gjelbërimit	70%	60%	50%
SNP	80%	80%	80%
ISN	0.50	0.50	0.50
ISN maksimale e lejuar për banim	0.25	0.25	0.25
Kërkesat minimale për vendparkingje	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5	Muri 0.5	Muri 0.5
	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3
	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5
Dendësia maksimale banorë/ha	30 – 90	40 – 120	80 -200

Dendësia maksimale njësi banimi/ha	12	15	22
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	700	550	450
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	25	18	13

Tabela 28 Kushtet ndërtimore për zonat me shfrytëzim të përzier ZSHP-3

Kushtet ndërtimore	ZSHP-3		
Lloji I strukturës së ndërtuar	Sipërfaqe Urbane e Përgjithshme		
Lloji I ndërtesës	Ndërtesa të veçanta	Ndërtesa dyshe	Ndërtesë në varg
Vija rregulluese	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	6m	6m	6m
Etazhiteti maksimal	B+P+2	B+P+2	B+P+2
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	12	12	12
L/GJ nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	2L/1GJ	2L/1GJ	2L/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprahe me fqinjët	2L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale për ndërtesat dyshe dhe në varg	Nuk lejohet	2L/1GJ (përgjatë njëres anë në të cilën nuk ka marrëveshje)	2L/1GJ (Vlen për ndërtesën e parë apo te fundit të vargut përgjatë njëres anë në të cilën nuk ka marrëveshje)
Distanca minimale nga kufiri anësor i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprahe me pronarët e parcelave kadastrale fqinje, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	2m	2m (përgjatë njëres anë)	Nuk ka kufizim
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprahe me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	2m	2m(përgjatë njëres anë)	Nuk ka kufizim
ISHPKZh	50%	60%	70%
% e gjelbërimit	30%	20%	10%
SNP	80%	80%	80%

ISN	1.40	1.60	1.80
ISN maksimale e lejuar për banim	0.70	0.80	0.90
Kërkesat minimale për vendparkingje	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5	Muri 0.5	Muri 0.5
	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3
	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5
Dendësia maksimale banorë/ha	80 - 100	100 – 150	150 -250
Dendësia maksimale njësi banimi/ha	25	30	35
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	300	240	200
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	15	12	10

Tabela 29 Kushtet ndërtimore për zonat me shfrytëzim të përzier ZSHP-4

Përpos kushteve zhvillimore të paraqitura në tabelën vijuese, zhvillimet e ardhme duhet të plotësojnë edhe kriteret e përshkruara në kapitullin 6.6 KUSHTET ZHVILLIMORE PLOTËSUESE PËR ZONAT MBISHTRESORE TË TRASHËGIMISË ARKITEKTURALE -ZMSH-Arki

Kushtet ndërtimore	ZSHP-4		
Lloji I strukturës së ndërtuar	Sipërfaqe Urbane e Përgjithshme Qendra e Vjetër e Qytetit		
Lloji I ndërtesës	Ndërtesa të veçanta	Ndërtesa dyshe	Ndërtesë në varg
Vija rregulluese	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	6m	6m	6m
Etazhiteti maksimal	B+P+2	B+P+2	B+P+2
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	12	12	12
L/GJ nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	2.5L/1GJ	2.5L/1GJ	2.5L/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprahe me fqinjët	3L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale për ndërtesat dyshe dhe në varg	Nuk lejohet	2L/1GJ (përgjatë njëres anë në të cilën nuk ka marrëveshje)	2L/1GJ (Vlen për ndërtesën e parë apo te fundit të vargut përgjatë njëres anë në të cilën nuk ka marrëveshje)
Distanca minimale nga kufiri anësor i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprahe me pronarët e parcelave kadastrale fqinje, në të cilën fasadë nuk	2m	2m (përgjatë njëres anë)	Nuk ka kufizim

lejohe hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.			
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ	Nuk lejohet	Nuk lejohet
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	2m	2m (përgjatë njërës anë)	Nuk ka kufizim
ISHPKZh	50%	60%	70%
% e gjelbërimit	30%	20%	10%
SNP	80%	80%	80%
ISN	2.00	2.40	2.50
ISN maksimale e lejuar për banim	1.00	1.20	1.25
Kërkesat minimale për vendparkingje	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5	Muri 0.5	Muri 0.5
	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3
	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5
Kufizimet e ndotjes mjedisore	08:00-22:00=45db(A)	08:00-22:00=45db(A)	08:00-22:00=45db(A)
	22:00-08:00=35db(A)	22:00-08:00=35db(A)	22:00-08:00=35db(A)
Dendësia maksimale banorë/ha	80 - 100	150 - 200	200- 250
Dendësia maksimale njësi banimi/ha	25	32	38
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	300	240	200
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	15	12	10

Tabela 30 Kushtet ndërtimore për zonat me shfrytëzim të përzier ZSHP-5

Kushtet ndërtimore	ZSHP-5	
Lloji I strukturës së ndërtuar	Sipërfaqe urbane qendrore	
Lloji I ndërtesës	Ndërtesa të veçanta	Ndërtesë në varg
Vija rregulluese	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	10m	10m
Etazhiteti maksimal	B+P+4	B+P+4
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	18	18
L/GJ nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës	1.5L/1GJ	1.5L/1GJ

publike		
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprake me fqinjët	3L/1GJ	Nuk lejohet
Distanca minimale nga kufiri anësor i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me pronarët e parcelave kadastrale fqinje, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4m	4m (përgjatë njërës anë)
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ	Nuk lejohet
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4m	Nuk ka kufizim
ISHPKZh	40%	50%
% e gjelbërimit	40%	30%
SNP	80%	80%
ISN	2.20	2.50
ISN maksimale e lejuar për banim	1.10	1.30
Kërkesat minimale për vendparkingje	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5	Muri 0.5
	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3
	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5
Kufizimet e ndotjes mjedisore	08:00-22:00=45db(A)	08:00-22:00=45db(A)
	22:00-08:00=35db(A)	22:00-08:00=35db(A)
Dendësia maksimale banorë/ha	250	300
Dendësia maksimale njësi banimi/ha	23	35
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	1,200	900
Thellësia minimale e parcelës kadastrale (m')	30	30
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	40	30

Tabela 31 Kushtet ndërtimore për zonat me shfrytëzim të përzier ZSHP-6

Kushtet ndërtimore	ZSHP-6	
Lloji I strukturës së ndërtuar	Sipërfaqe urbane qendrore	
Lloji I ndërtesës	Ndërtesa të veçanta	Ndërtesë në varg
Vija rregulluese	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	10m	10m
Etazhiteti maksimal	B+P+6	B+P+6
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	24	24
H/L nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës	2.5L/1GJ	2.5L/1GJ

publike		
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprake me fqinjët	3L/1GJ	Nuk lejohet
Distanca minimale nga kufiri anësor i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me pronarët e parcelave kadastrale fqinje, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4m	4m (përgjatë njërës anë)
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ	Nuk lejohet
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4m	Nuk ka kufizim
ISHPKZh	40%	50%
% e gjelbërimit	30%	20%
SNP	80%	80%
ISN	2.60	3.00
ISN maksimale e lejuar për banim	1.30	1.50
Kërkesat minimale për vendparkingje	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5	Muri 0.5
	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3
	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5
Dendësia maksimale banorë/ha	350	500
Dendësia maksimale njësi banimi/ha	35	45
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	2,000	1,200
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	45	30

5.4. ZONAT KOMERCIALE (ZK)

Zonat komerciale shënohen me kodin **ZK** dhe janë të ndara sipas përmbajtjes në pesë kategori kryesore si : **ZK-1 dhe ZK-2.**

Kodi	Shfrytëzimi i tokës	Struktura e ndërtuar	HILUCS 1	HILUCS 2	HILUCS 3	Sipërfaqet për zhvillim (ha)
ZK-1	Zonë Komerciale	Sipërfaqe sub-urbane	Prodhim tretësor	Shërbim tregtar	Shërbim tregtar, Shërbim profesional financiar dhe i informacionit	498.36 ha
ZK-2	Zonë Komerciale	Sipërfaqe sub-urbane	Prodhim tretësor	Shërbim tregtar	Shërbim i akomodimit dhe ushqimit	11.63 ha

■ Shfrytëzimet e lejuara

Në kuadër të ZK-1 shfrytëzime e lejuara janë funksionet dhe aktivitetet si në vijim :

Tregti me shumicë, Tregti me pakicë, Riparimi i automjeteve, mallrave personale dhe shtëpiake, Shërbim i ushqimit, Shërbim i logistikës dhe magazinimit.

Në kuadër të ZK-2 shfrytëzime e lejuara janë funksionet dhe aktivitetet si në vijim:

Shërbim i ushqimit, Shërbim i patundshmërisë, Hotel, Motel, Shërbime të tjera tregtare.

▪ Shfrytëzimet e lejuara dytësore

Në kuadër të ZK-1 dhe ZK-2 shfrytëzime të lejuara dytësore janë funksionet dhe aktivitetet, të cilat janë në varësi të shfrytëzimeve të lejuara dhe mund të jenë pjesë përbërëse e së njëjtës parcelë me shfrytëzimet e lejuara. Shfrytëzimet e lejuara dytësore janë si në vijim:

Shërbimet profesionale financiare dhe informacionit, Shërbime teknike profesionale dhe shkencore, shërbime administrative dhe mbështetëse, Infrastruktura rrugore si dhe infrastruktura ujësjellësit dhe ujërave të zeza, infrastrukturë e shpërndarjes së gazit dhe energjisë termike dhe elektrike, Infrastruktura e telekomunikacionit.

▪ Shfrytëzimet e lejuara të veçanta

Funksionet dhe aktivitetet të cilat janë në pajtueshmëri me shfrytëzimet e lejuara të veçanta në kuadër të **ZK-1** të cilat i nënshtrohen kushteve plotësuese dhe kërkesës për leje të veçantë për shfrytëzim janë:

Shërbim i mbrojtjes dhe sigurisë sociale.

Funksionet dhe aktivitetet të cilat janë në pajtueshmëri me shfrytëzimet e lejuara të veçanta në kuadër të **ZK-2** të cilat i nënshtrohen kushteve plotësuese dhe kërkesës për leje të veçantë për shfrytëzim janë:

Shërbim kulturor, hapësirë e mbuluar rekreative, hapësirë e hapur rekreative, Shërbim i administratës publike, mbrojtjes dhe sigurisë sociale.

▪ Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht

Funksionet dhe aktivitetet e lejuara përkohësisht në kuadër të ZK1 dhe ZK2 pas së cilës largohen plotësisht janë:

Prodhim bujqësor për konsum vetjak, Mbledhje e produkteve natyrore, kopshtet familjare, minierat, Energjia e ripërtrishme (deri në 10 MW lejen dhe pëlqimin e jep Komuna, ndërsa mbi 10 MW lejen dhe pëlqimin e jep institucionet qendrore, paraprakisht kërkohet të bëhet një plan fizibiliteti për potencialet energjetike për energji të ripërtrishme).

▪ Shfrytëzimet e ndaluara

Funksionet dhe aktivitetet të cilat në mënyrë specifike janë të ndaluara në kuadër të ZK1 dhe ZK2 për shkak që nuk janë në pajtueshmëri me kushtet e zbatueshme në kuadër të kësaj zone janë , të gjitha zonat të cilat nuk janë të përfshira në :

Shfrytëzimet e lejuara, Shfrytëzimet e lejuara dytësore, Shfrytëzimet e lejuara të veçanta dhe Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht.

Tabela 32 Kushtet zhvillimore për zonat komerciale (ZK-1 dhe ZK-2)

Lloji i funksioneve dhe aktiviteteve	Kushtet e shfrytëzimit		Hilucs3	
Hilucs2	ZK-1	ZK-2		
Prodhim primarë				
Bujqësi	LP	LP		
Pylltari	LP	LP		
Minierë dhe gurore	LP	LP		
Akuakulturë dhe peshkim	LP	LP		
Prodhim dytësor				
Industri e lëndës së parë	N	N		
Industri e prodhimeve të rënda	N	N		
Industri e prodhimeve të lehta	N	N		

Lloji i funksioneve dhe aktiviteteve	Kushtet e shfrytëzimit		Hilucs3	
Prodhim i energjisë	N	N		
Prodhim tjetër dytësorë	N	N		
Prodhim tretësor				
Shërbim tregtar	L	L		
Shërbim profesional financiar dhe i informacionit	LD	LD		
Shërbim i komunitetit	N	N		
Shërbim kulturor, argëtues dhe rekreativ	N	LV		
Rrjetet e transportit, logjistikës dhe infrastrukturës publike				
Rrjetet e transportit	LD	LD		
Shërbim i logjistikës dhe magazinimit	L	L		
Shërbim publik	N	N		
Banim				
Banim i përhershëm	N	N		
Banim me funksione të tjera në pajtueshmëri	LV	LV		
L-lejuar; LD-Lejuar Dytësore; LV-Lejuar e Veçantë; LP-Lejuar e Përkohshme dhe N-Ndalar				

▪ Vija rregulluese

Vija rregulluese është e definuar nga profili i rrugës së planifikuar publike.

Në raste të planifikimit të rrugëve të reja tek të cilat duhet të caktohen gjerësitë e rrugëve si dhe vija rregulluese, duhet të jenë në përputhje me kriteret vijuese:

Tabela 33 Vija rregulluese sipas profileve të rrugëve të planifikuara

GJËRËSIA E RRUGËS	VIJA RREGULLUESE
Rrugë të rrjetit nacionale apo regionale- 23,00m.	11.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës.
Rrugët transite Urbane – 21,00m.	10.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës
Rrugët Transite nëpërmjet vendbanimeve – fshatrave – 9,50m.	4.75m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës.
Rrugët përmbledhëse / shpërndarëse – 10,50m.	5.25m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës.
Rrugët Servisore – 9,00m.	4.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës.
Rrugët banesore- 8,50m.	4.25m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës.
Rrugët industriale – 10,00m.	5.00m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës.
Rrugët qaseshe / dykahëshe – 5,50m.	2.75m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës.
Rrugët qaseshe / njëkahëshe – 3,50m.	1.75m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës.

▪ Etazhiteti

- Në ZK-1, numri i etazheve të lejuara është tre, përkatësisht B+P+2;
- Në ZK-2, numri i etazheve të lejuara është katër, përkatësisht B+P+4+PH.

▪ Vija ndërtimore

- Vija ndërtimore përgjatë rrugës publike është 8m.

Autoriteti përgjegjës komunal mund edhe të aplikoj bonuset e zonimit gjatë përpjekjeve për të zbatuar vijën ndërtimore të planifikuar.

▪ Ndërhyrjet e lejuara në lartësi

Elementet dhe struktura e mëposhtme lejohen të ndërhyjnë në kufizimet e zonës për lartësi maksimale:

1. Kambanarët, majat, sahat kullat ose kullat e kambanave, kupolat, ose shtizat e flamujve;
2. Oxhaqet ose pirgjet;
3. Antenat e radios, televizionit ose telekomunikimit;
4. Pajisjet ndihmëse për navigim;
5. Kullat ose shtyllat e tensionit të lartë;
6. Konstruksionet e rezervuarve të ujit;
7. Hangarët, siloset, furrat, mullinjtë me erë, hambarët e drithërave;
8. Kullat e ashensorëve ose nën-kulmet mekanike që zënë jo më shumë se 10 për qind të sipërfaqes së kulmit të një ndërtese në të cilën ndodhet.

▪ **Indeksi i shfrytëzimit të parcelës kadastrale për zhvillim (ISHPKZh)**

1. Indeksi i shfrytëzimit të parcelës kadastrale (ISHPKZh) për ZK-1 është 30%;
2. Indeksi i shfrytëzimit të parcelës kadastrale (ISHPKZh) për ZK-2 është 30%.

▪ **Indeksi i sipërfaqes së ndërtuar (ISN)**

1. Indeksi i sipërfaqes së ndërtuar ISN për ZK-1 është 1.0;
2. Indeksi i sipërfaqes së ndërtuar ISN për ZK-2 është 1.0;

▪ **Kërkesat minimale për vend-parkingje**

Parkingu përgjatë rrugës publike dhe parkingjet e përbashkëta të cilat i kemi shprehur si:

Aty ku është e nevojshme përgjatë rrugës të ketë parkingje dhe ku paraqitet nevoja të ketë parkingje të përbashkëta këto duhet të punohen sipas normave të planifikimit hapësinorë të specifikuara për parkingje përgjatë rrugës dhe parkingje të përbashkëta.

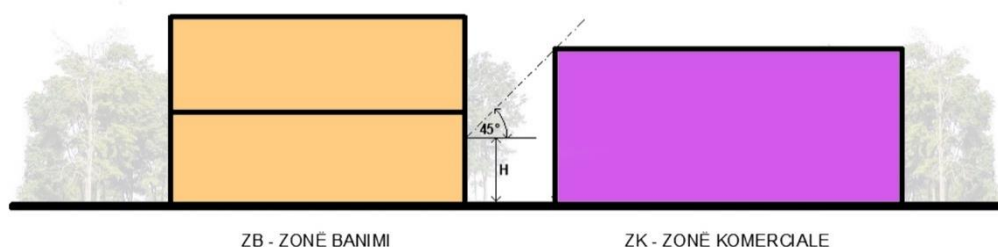
Për numrin e lejuar të vendparkingjeve sipas llojit të ndërtesës, referojuni kapitullit 3.7. Rregulla për parkim dhe shkarkim.

Tabela 34 Kërkesat minimale për vend – parkingje ne zona komerciale ZK

Komercale	Shitje me pakicë	4VP/100m ² të hapësirës shitëse
	Treg	3VP/100m ² të hapësirës shitëse
	Depo dhe shitje me shumicë	1VP/100m ² të hapësirës shitëse
	Artizanale	2VP/100m ² të hapësirës shitëse

▪ **E drejta e ndriçimit natyror për dritaret ekzistuese ndaj ndërtesave të banimit**

Ndriçimi natyror për dritaret paraqet rregullin e rrafshit imagjinar në kënd prej 45° për të siguruar ndriçim natyror dhe diellosje për strukturat ekzistuese. Rrafshi imagjinar është i projektuar për të siguruar dritë dhe ajër në nivelin e dritares më të ulët të ndërtesave të propozuara dhe ekzistuese të banimit. Ky kusht ndërtimor është i paraqitur në mënyrë figurative në figurën e mëposhtme dhe vlenë për ndërtesat të cilat janë fqinje me ndërtesat e banimit.

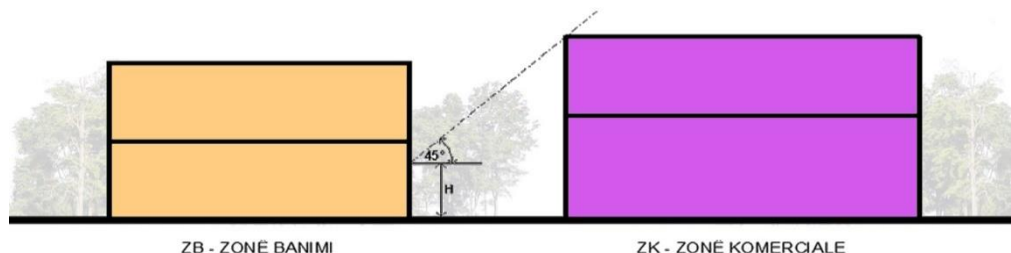

Figura 9 Shembulli i llogaritjes së lartësisë për bazuar në këndin 45°

▪ **Qasja adekuatë në rrugë publike dhe infrastrukturë teknike**

Secila ndërtesë duhet të gëzojë qasje në infrastrukturë teknike dhe atë publike, duke mos penguar fqinjët, apo infrastrukturën teknike ekzistuese.

Si pjesë e dokumentacionit për aplikim për Kushte dhe Leje ndërtimore duhet të sjellët Situacioni që përmban infrastrukturën teknike ekzistuese.

Të gjitha ndërtesat duhet të dizajnohen dhe ndërtohen sipas standardeve që i përgjigjen nevojë të personave me aftësi të kufizuara.

▪ **Kufizimet ndaj zhurmës**

Kufizimet e depërtimit të zhurmës në mjedis të hapur dhe mjedise të mbyllura fqinje janë sipas intervaleve kohore:

- 08:00-22:00 = 45db (A); dhe
- 22:00-08:00 = 35db (A)

▪ **Masat për mbrojtjen e vlerave natyrore, historike dhe kulturore**

Nëse brenda zonës ka zona të tilla atëherë masat për mbrojtjen e tyre janë precizuar në kuadër të ligjeve dhe udhëzimeve administrative.

▪ **Kërkesa tjera për rregullim të hapësirës gjatë përcaktimit të kushteve ndërtimore**

Parcela zhvillimore minimale për zhvillim është 1,200m².

▪ **Formësimi arkitektonik dhe estetik**

Fasadat si elemente kryesore me rëndësi estetike dhe formësuese tek ndërtesat, duhet të jenë në harmoni të plotë me ndërtesat tjera ekzistuese të zonës, kjo për arsye të kontekstualizmit në arkitekturë.

1. Në raste të zonave të reja ku nuk kemi ndërtesa tjera apo zona nuk ka formuar kontekstin arkitektonik dhe urban, ndërtesat duhet ti zbatojnë këto kushte për formësim arkitektonik.

Në Zona Komerciale, fasada duhet të jetë ngjyre e bardhë me sipërfaqe prej 60%, lejohet përdorimi i tullave të fasadës me sipërfaqe prej 40%, kornizat e dritareve duhet të jetë nga druri ose PVC me teksturë druri apo ngjyrë të zezë, ngjyra e tjegullave të kulmeve duhet të jetë e kuqe, apo hiri e mbyllur.

- Dizajn i Diversifikuar:

Fasadat duhet të kenë një dizajn të larmishëm për të krijuar një ndjesi dinamike dhe tërheqëse vizuale. Përdorimi i ngjyrave, materialeve dhe formave të ndryshme mund të kontribuojë në një identitet të fortë vizual për çdo ndërtesë.

- Vitrinat dhe Ndriçimi Natyror:

Fasadat me dritare të mëdha dhe vitrina lejojnë ndriçimin natyror të depërtojë brenda ndërtesave, duke përmirësuar përvojën e blerësve dhe duke reduktuar nevojën për ndriçim artificial. Kjo jo vetëm që kursen energji, por gjithashtu krijon një ambient më të shëndetshëm.

- Elementet e Fasadeve të Gjelbra:

Integrimi i kopshteve vertikale dhe bimëve të varura për të krijuar një lidhje me natyrën dhe për të përmirësuar mikroklimën urbane. Fasadat e gjelbra gjithashtu ndihmojnë në reduktimin e ndotjes akustike dhe rregullimin e temperaturës.

Forma e kulmit duhet të jetë dy ose me shumë ujor, Strehët e kulmit duhet të jenë me gjatësi deri në një metër, kjo për arsye të mbrojtjes së dritareve nga rrezet e diellit gjatë periudhës së verës dhe mbrojtjes së mureve anësore nga lagështia gjatë reshjeve atmosferike.

Në zona ku 80% e ndërtesave është aplikuar kulmi i rrafshët (me Atikë) mund të përdoret edhe në ndërtesat e reja.

2. Kulmet e Gjelbra dhe të Përdorshme:

Kulmet e gjelbra dhe ato të përdorshme (rooftop gardens) mund të shfrytëzohen për të krijuar hapësira sociale, si kafene, restorante apo zona rekreative. Këto kulme ndihmojnë në menaxhimin e ujërave të shiut dhe përmirësojnë izolimin termik.

- Kulmet Fotovoltaike:

Integrimi i paneleve diellore në kulme për të prodhuar energji të pastër. Kjo mund të ndihmojë në reduktimin e kostove të energjisë dhe të kontribuojë në qëndrueshmërinë mjedisore.

- Kulmet e Dizajnuara Estetikisht:

Përdorimi i dizajneve inovative për kulmet, si forma të pjerrëta, kulme të valëzuara apo struktura të mbuluara me material reflektues, mund të shtojë interes vizual dhe të kontribuojë në identitetin e zonës.

Materialet e Përdorura

1. Materiale të Qëndrueshme:

Përdorimi i materialeve të riciklueshme dhe të qëndrueshme si druri i certifikuar, betoni i ricikluar dhe çeliku i qëndrueshëm. Këto materiale kanë një ndikim të ulët mjedisor dhe ndihmojnë në krijimin e ndërtesave ekologjike.

2. Tekstura dhe Ngjyrat:

Zgjedhja e materialeve me tekstura dhe ngjyra të ndryshme për të krijuar fasada tërheqëse dhe që reflektojnë identitetin e brendshëm të hapësirave komerciale. Ngjyrat e gjalla dhe të qeta mund të përdoren për të krijuar atmosferë të ndryshme sipas llojit të biznesit.

3. Teknologjitë Inovative:

Implementimi i materialeve vetë-pastruese, si dhe panele fotovoltaike të integruara në ndërtesa (BIPV) për të maksimizuar efikasitetin energjetik dhe për të reduktuar kostot e mirëmbajtjes.

Formësimi arkitektonik dhe estetik i zonave komerciale duhet të balancojë funksionalitetin dhe tërheqjen vizuale për të krijuar mjedise të qëndrueshme dhe të këndshme. Duke integruar fasada tërheqëse, kulme inovative dhe materiale të qëndrueshme, si dhe duke krijuar hapësira publike të menduara mirë, zonat komerciale mund të shndërrohen në qendra të gjalla të jetës urbane që ofrojnë një përvojë të pasur për të gjithë përdoruesit.

- Rregullat për zhvillimin e peizazhit

Të gjithë shiritat e gjelbër përgjatë rrugëve duke i përfshirë edhe ata që kane karakter mbrojtës duhet të jenë me bimë – drunjtë të cilët kanë aftësi dhe kapacitete për peizazhe atraktive dhe rregullatorë të mjedisit.

Tabela 35 Përcaktimi i numrit të përafërt të llojeve gjetherënëse për zonat komerciale

	ZK-1	ZK-2
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	1200	1500
Përqindja e gjelbërimit (%)	60%	60%
Nr. i fidanëve	167	208

Tabela 36 Përcaktimi i numrit të përafërt të llojeve të përherëshme për zonat komerciale

	ZK-1	ZK-2
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	1200	1500
Përqindja e gjelbërimit (%)	60%	60%
Nr. i fidanëve	167	208

Tabela 37 Kushtet ndërtimore për Zonat Komerciale (ZK)

Kushtet ndërtimore	ZK-1	ZK-2 Ekzistuese
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	8m	8m
Vija rregulluese	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar
Etazhiteti	B+P+2	B+P+4+PH
ISHPKZh	30%	30%
% e gjelbërimit	60%	50%
SNP	80%	80%
ISN	1.0	1.0
Koeficienti minimal I përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5	Muri 0.5
	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3
	DysHEMEJA 0.5	DysHEMEJA 0.5
Kufizimet e ndotjes mjedisore nga zhurma	08:00-22:00= 45db (A)	08:00-22:00= 45db (A)
	22:00-08:00 = 35db (A)	22:00-08:00 = 35db (A)
Madhësia e parcelës kadastrale për zhvillim	Min : 12 ari	Min : 15 ari
Gjatësia e pjesës së përparme të parcelës kadastrale për zhvillim	Min. 20 m	Min. 20 m
Lartësia maksimale e ndërtesave	13m	16m

Për kushte zhvillimore dhe ndërtimore për përfitimin e energjisë së ripërtrishme referojuni kapitullit :

9.7. INFRASTRUKTURA E PRODHIMIT TË ENERGJISË SË RIPËRTËRITSHME.

5.5. ZONAT INDUSTRIALE (ZI)

Zonat industriale shënohen me kodin ZI dhe janë të ndara sipas përmbajtjes në tri kategori kryesore si : ZI-1, dhe ZI-2.

Tabela 38 Zonat Industriale

Kodi	Shfrytëzimi i tokës	Struktura e ndërtuar	Destinimi	Sipërfaqet për zhvillim (ha)
------	---------------------	----------------------	-----------	------------------------------

ZI-1	Zonë Industriale	Sipërfaqe sub-urbane	Industri dhe Komerciale	263.83
ZI-2	Zonë Industriale	Sipërfaqe sub-urbane	Zonë industriale për prodhimin e energjisë së ripërtëritshme	1,720.95

■ Shfrytëzimet e lejuara

Në kuadër të ZI-1, janë zona ekzistuese me shfrytëzimet e lejuara janë funksionet dhe aktivitetet në vijim:

- Industri e lëndës së parë, industri e prodhimeve të rënda, industri e prodhimeve të lehta, prodhim i energjisë, shërbim tregtar me shumicë, tregti me pakicë, riparimi i automjeteve, mallrave personale dhe shtëpiake, prodhimi i produkteve të tekstilit, prodhimi i drurit dhe produkteve me bazë të drurit, prodhimi i të letrës, prodhimi i rrobave dhe lëkurës, botim dhe shtyp, prodhim i pasjeve elektrike dhe optike, prodhimi i pijeve, ushqimeve dhe produkteve të duhanit, prodhim i produkteve tjera të lehta, shërbim i logjistikës dhe magazinimit, prodhim i produkteve prej gomës dhe plastikës, prodhimet e metaleve, prodhimet e gurit.

Në kuadër të ZI-2, shfrytëzimet e lejuara janë funksionet dhe aktivitetet në vijim:

- Shërbim tregtar, prodhim i energjisë së ripërtëritshme, prodhim i energjisë së bazuar në biomasë.

■ Shfrytëzimet e lejuara dytësore

Në kuadër të ZI-1, shfrytëzime të lejuara dytësore janë funksionet dhe aktivitetet, të cilat janë në varësi të shfrytëzimeve të lejuara dhe mund të jenë pjesë përbërëse e së njëjtës parcelë me shfrytëzimet e lejuara. Shfrytëzimet e lejuara dytësore janë si në vijim:

- Infrastrukturë e transportit rrugor, infrastrukturë e transportit hekurudhor, infrastrukturë e shpërndarjes së gazit dhe energjisë termike dhe elektrike, infrastrukturë e ujësjellësit dhe ujërave të zeza, shërbim arsimor, infrastrukturë e telekomunikacionit.

Në kuadër të ZI-2, Shfrytëzimet e lejuara dytësore janë si në vijim:

- Infrastrukturë e transportit rrugor, infrastrukturë e transportit hekurudhor, infrastrukturë e shpërndarjes së gazit dhe energjisë termike dhe elektrike, infrastrukturë e ujësjellësit dhe ujërave të zeza, infrastrukturë e telekomunikacionit.

■ Shfrytëzimet e lejuara të veçanta

Funksionet dhe aktivitetet të cilat janë në pajtueshmëri me shfrytëzimet e lejuara në kuadër të ZI-1 por të cilat i nënshtrohen kushteve plotësuese dhe kërkesës për leje të veçantë për shfrytëzim janë:

- Funksionet dhe aktivitetet të cilat janë në pajtueshmëri me shfrytëzimet e lejuara në kuadër të ZI-2 por të cilat i nënshtrohen kushteve plotësuese dhe kërkesës për leje të veçantë.

■ Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht

Funksionet dhe aktivitetet e lejuara përkohësisht në kuadër të ZI-1 dhe ZI-2 pas së cilës largohen plotësisht janë:

- Prodhim bujqësor për konsum vetjak dhe Mbledhje e produkteve natyrore, pylltari, miniera dhe gurore, energjia e ripërtrishme (deri në 10 MW lejen dhe pëlqimin e jep Komuna, ndërsa mbi 10 MW lejen dhe pëlqimin e jep institucionet qendrore, paraprakisht kërkohet të bëhet një plan fizibiliteti për potencialet energjetike për energji të ripërtrishme).

■ Shfrytëzimet e ndaluara

Funksionet dhe aktivitetet të cilat në mënyrë specifike janë të ndaluara në kuadër të zonave industriale për shkak që nuk janë në pajtueshmëri me kushtet e zbatueshme në kuadër të kësaj zone janë të gjitha zonat të cilat nuk janë të përfshira në:

- Shfrytëzimet e lejuara, Shfrytëzimet e lejuara dytësore, Shfrytëzimet e lejuara të veçanta dhe Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht.

Tabela 39 Kushtet zhvillimore për Zone Industriale (ZI)

Lloji i funksioneve dhe aktiviteteve	Kushtet e shfrytëzimit		Hilucs3	
Hilucs2	ZI-1	ZI-2	LV	N
Prodhim primarë				
Bujqësi	LP	LP		
Pylltari	LP	LP		
Minierë dhe gurore	LP	LP		
Prodhim dytësor				
Industri e lëndës së parë	L	N		
Industri e prodhimeve të rënda	L	N		
Industri e prodhimeve të lehta	L	N		
Prodhim i energjisë	L	L		
Prodhim tretësor				
Shërbim tregtar	L	L		
Shërbim profesional financiar dhe i informacionit	LD	LD		
Shërbim i komunitetit	N	N		
Shërbim kulturor, argëtues dhe rekreativ	N	N		
Rrjetet e transportit, logjistikës dhe infrastrukturës publike				
Rrjetet e transportit	LD	LD		
Shërbim i logjistikës dhe magazinimit	L	L		
Banim				
Banim i përhershëm	N	N		
Banim me funksione të tjera në pajtueshmëri	LV	LV		
L-lejuar; LD-Lejuar Dytësore; LV-Lejuar e Veçantë; LP-Lejuar e Përkohshme dhe N-Ndaluar				

▪ Etazhiteti

Numri maksimal i etazheve të lejuara mbi nivelin më lartë të rrugës publike që shërben për qasje kryesore në parcelë në:

- Në ZI-1, numri i etazheve të lejuara është dy, përkatësisht B+P+1,
- Në ZI-2, numri i etazheve nuk aplikohet pasi që është Zonë Industriale për prodhimin e energjisë solare.

▪ Vija rregulluese

Vija rregulluese është e definuar nga profili i rrugës së planifikuar publike.

Në raste të planifikimit të rrugëve të reja tek të cilat duhet të caktohen gjerësitë e rrugëve si dhe vija rregulluese, duhet të jenë në përputhje me kriteret vijuese:

Tabela 40 Vija rregulluese sipas profileve të rrugëve të planifikuara

GJËRËSIA E RRUGËS	VIJA RREGULLUESE
Rrugë të rrjetit nacionale apo regionale- 23,00m.	11.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës.
Rrugët transite Urbane – 21,00m.	10.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës
Rrugët Transite nëpërmjet vendbanimeve – fshatrave – 9,50m.	4.75m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës.
Rrugët përmbledhëse / shpërndarëse – 10,50m.	5.25m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës.
Rrugët Servisore – 9,00m.	4.50m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës.
Rrugët banesore- 8,50m.	4.25m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës.

Rrugët industriale – 10,00m.	5.00m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës.
Rrugët qaseshe / dykahëshe – 5,50m.	2.75m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës.
Rrugët qaseshe / njëkahëshe – 3,50m.	1.75m nga Vija Aksiale Qarkulluese e Rrugës.

▪ Vija ndërtimore

Vija ndërtimore përgjatë rrugës publike është 8m.

Autoriteti përgjegjës komunal mund edhe të aplikoj bonuset e zoonimit gjatë përpjekjeve për të zbatuar vijën ndërtimore të planifikuar.

▪ Distanca në mes të një objekti Industrial dhe një ndërtese jo Industriale

Distancat në mes objekteve industriale përcaktohen në përputhje me rregullat e sigurisë së ndërtesës dhe aktiviteteve që zhvillohen në to, siç është përcaktuar në legjislacionin në fuqi.

Distanca në mes të një objekti industrial dhe një ndërtese jo industriale nuk duhet të jetë më pak se lartësia maksimale mbi tokë e ndërtesës më të lartë fqinje.

Ndërhyrjet e lejuara në lartësi

Elementet dhe struktura e mëposhtme lejohen të ndërhyjnë në kufizimet e zonës për lartësi maksimale;

1. Kambanarët, majat, sahat kullat ose kullat e kambanave, kupolat, ose shtizat e flamujve;
2. Oxhaqet ose pirgjet;
3. Antenat e radios, televizionit ose telekomunikimit;
4. Pajisjet ndihmëse për navigim;
5. Kullat ose shtyllat e tensionit të lartë;
6. Konstruksionet e rezervuarve të ujit;
7. Hangarët, siloset, furrat, mullinjtë me erë, hambarët e drithërave;
8. Kullat e ashensorëve ose nën-kulmet mekanike që zënë jo më shumë se 10 për qind të sipërfaqes së kulmit të një ndërtese në të cilën ndodhet.

▪ Indeksi i shfrytëzimit të parcelës kadastrale për zhvillim (ISHPKZh)

Indeksi i shfrytëzimit të parcelës kadastrale (ISHPKZh) për ZI-1 është 50%;

Indeksi i shfrytëzimit të parcelës kadastrale (ISHPKZh) për ZI-2 parashihet sipas projektit për zonën për energji të ripërtrishme.

▪ Indeksi i sipërfaqes së ndërtuar (ISN)

Indeksi i sipërfaqes së ndërtuar ISN për ZI-1 është 1.0;

Indeksi i sipërfaqes së ndërtuar ISN për ZI-2 parashihet sipas projektit për zonën për energji të ripërtrishme.

▪ Kërkesat minimale për vend-parkingje

Kërkesat minimale për vend-parkingje në zona industriale ZI janë:

Industriale	Ndërtesat e industrive	1VP/100m ²
	Ndërtesat e zanateve	2VP/100m ²

▪ E drejta e ndriçimit natyror për dritaret ekzistuese

Ndriçimi natyror për dritaret paraqet rregullin e rrafshit imagjinar në kënd prej 45° për të siguruar ndriçim natyror dhe diellosje për strukturat ekzistuese. Rrafshi imagjinar është i projektuar për të

siguruar dritë dhe ajër në nivelin e dritares më të ulët të ndërtesave të propozuara dhe ekzistuese. Ky kusht ndërtimor është i paraqitur në mënyrë figurative në figurën:

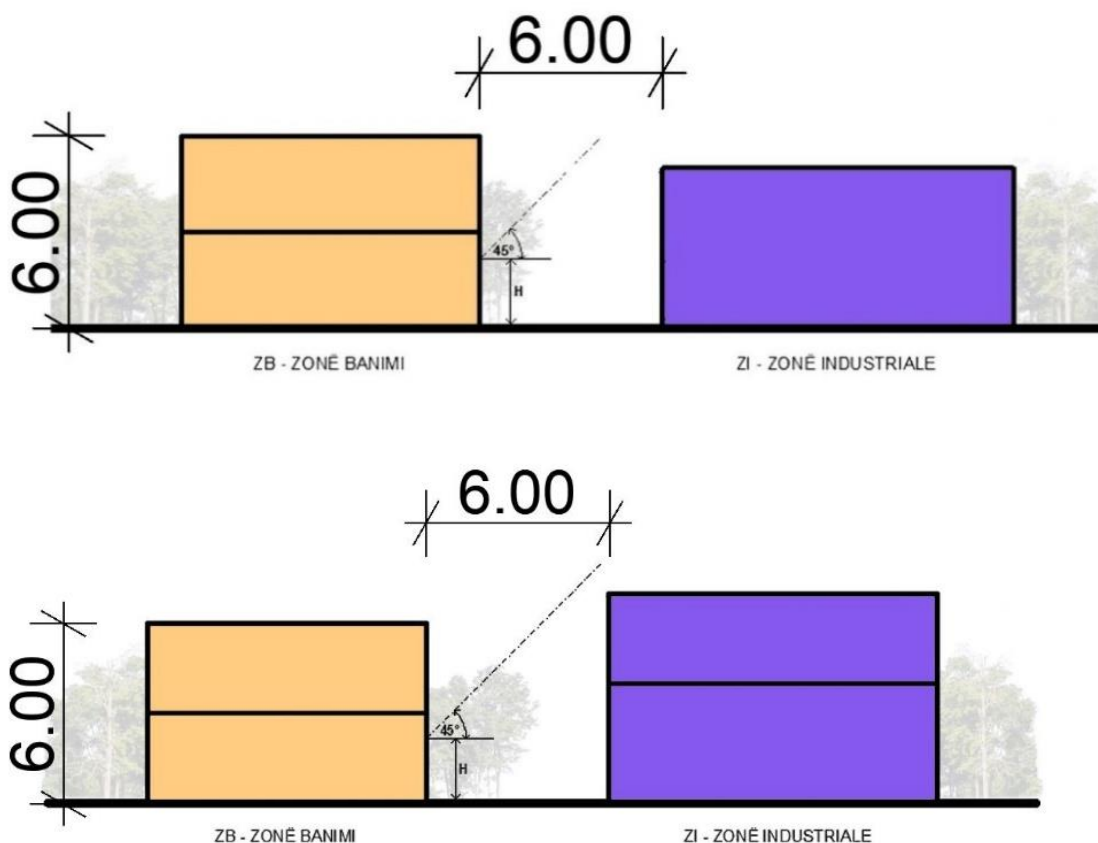

Figura 10 Shembulli i llogaritjes së lartësisë bazuar në këndin 45°

▪ **Qasja adekuate në rrugë publike dhe infrastrukturë teknike**

Secila ndërtesë duhet të gëzojë qasje në infrastrukturë teknike dhe atë publike, duke mos pënguar fqinjët, apo infrastrukturën teknike ekzistuese.

Si pjesë e dokumentacionit për aplikim për Kushte dhe Leje ndërtimore duhet të sjellët Situacioni që përmban infrastrukturën teknike ekzistuese.

Të gjitha objektet e banimit duhet të dizajnohen dhe ndërtohen sipas standardeve që i përgjigjen nevoja të personave me aftësi të kufizuara.

▪ **Kufizimet ndaj zhurmës**

Kufizimet e depërtimit të zhurmës në mjedis të hapur dhe mjedise të mbyllura fqinje janë sipas intervaleve kohore:

- 08:00-22:00 = 45db (A), dhe
- 22:00-08:00 = 35db (A)

▪ **Masat për mbrojtjen e vlerave natyrore, historike dhe kulturore**

Nëse brenda zonës ka zona të tilla atëherë masat për mbrojtjen e tyre janë precizuar në kuadër të ligjeve dhe udhëzimeve administrative.

▪ **Kërkesa tjera për rregullim të hapësirës gjatë përcaktimit të kushteve ndërtimore**

Parcela zhvillimore minimale për zhvillim është 1,000m².

▪ **Formësimi arkitektonik dhe estetik**

Fasadat si elemente kryesore me rëndësi estetike dhe formësuese tek ndërtesat, duhet të jenë në harmoni të plotë me ndërtesat tjera ekzistuese të zonës, kjo për arsye të kontekstualizmit në arkitekturë.

1. Në raste të zonave të reja ku nuk kemi ndërtesa tjera apo zona nuk ka formuar kontekstin arkitektonik dhe urban, ndërtesat duhet ti zbatojnë këto kushte për formësim arkitektonik.

▪ Fasadat e Gjelbra:

Integrimi i kopshteve vertikale dhe muraleve të gjelbra jo vetëm që përmirëson estetikën, por edhe përmirëson cilësinë e ajrit dhe redukton efektin e ngrohjes urbane. Bimësia e zgjedhur duhet të jetë autoktone dhe e qëndrueshme ndaj kushteve lokale klimatike.

▪ Fasadat e Transparente dhe Përdorimi i Xhamit:

Përdorimi i xhamit të dyfishtë ose të trefishtë për të rritur izolimin termik dhe akustik. Fasadat transparente mund të lejojnë ndriçimin natyror dhe të krijojnë një ndjesi hapësire dhe transparence.

▪ Materiale të Avancuara:

Përdorimi i materialeve moderne si panele metalike të përpunuara, alumini dhe çeliku të qëndrueshëm. Këto materiale ofrojnë një pamje industriale moderne dhe janë rezistente ndaj kushteve të vështira atmosferike.

2. Në Zona Industriale, preferohet kulmi dyujor ose i rrafshët.

▪ Kulmet e Gjelbra:

Instalimi i kulmeve të gjelbra (green roofs) për të rritur izolimin termik dhe për të krijuar hapësira të gjelbra të përdorshme. Këto kulme ndihmojnë gjithashtu në menaxhimin e ujërave të shiut dhe përmirësimin e biodiversitetit urban.

▪ Panelet Diellore:

Integrimi i paneleve diellore për të prodhuar energji të pastër dhe për të reduktuar varësinë nga burimet tradicionale të energjisë. Kulmet e pjerrëta ose të sheshta mund të shfrytëzohen për të maksimizuar ekspozimin ndaj diellit.

▪ Izolimi Efikas:

Përdorimi i materialeve të izoluara si poliuretani ose materiali i ricikluar për të siguruar izolim termik dhe për të reduktuar humbjet e energjisë. Kjo ndihmon në mbajtjen e një klime të brendshme të qëndrueshme dhe në reduktimin e kostove të ngrohjes dhe ftohjes.

3. Përdorimi i Materialeve:

▪ Materiale të Qëndrueshme dhe të Riciklueshme:

Përdorimi i materialeve që kanë një cikël jete të gjatë dhe që mund të riciklohen në fund të përdorimit të tyre, si druri i certifikuar, betoni i ricikluar dhe çeliku i përpunuar. Këto materiale reduktojnë ndikimin mjedisor dhe promovojnë qëndrueshmërinë.

▪ Tekstura dhe Ngjyrat:

Zgjedhja e teksturave dhe ngjyrave që harmonizohen me peizazhin lokal dhe që krijojnë një identitet vizual të veçantë për zonën industriale. Ngjyrat e qëndrueshme dhe materialet rezistente ndaj ndryshkut dhe korrozionit janë të rëndësishme për mbajtjen e pamjes së ndërtesave.

▪ Inovacionet në Materiale:

Implementimi i teknologjive të reja si panele fotovoltaike të integruara në ndërtesa (BIPV) dhe materiale vetë-pastruese që reduktojnë nevojat për mirëmbajtje dhe rrisin efikasitetin energjetik.

Integrimi i fasadave të gjelbra, kulmeve inovative dhe materialeve të qëndrueshme në dizajnin e zonave industriale krijon një mjedis që është funksional, efikas dhe estetikisht i këndshëm. Kjo qasje promovon

një model të ri për zhvillimin industrial që është në harmoni me natyrën dhe nevojat moderne të shoqërisë, duke përmirësuar cilësinë e jetës për punonjësit dhe komunitetin përreth.

▪ Rregullat për zhvillimin e peizazhit

Të gjithë shiritat e gjelbër përgjatë rrugëve duke i përfshirë edhe ata që kane karakter mbrojtës duhet të jenë me bimë – drunjtë të cilët kanë aftësi dhe kapacitete për peizazhe atraktive dhe rregullatorë të mjedisit.

Tabela 41 Kushtet ndërtimore për Zonat Industriale (ZI) ZI-1 dhe ZI-2

Kushtet ndërtimore	ZI-1	ZI-2
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	8m	Kushtet ndërtimore dhe zhvillimore parashihen sipas kapitullit 9.7. INFRASTRUKTURA E PRODHIMIT TË ENERGJISË SË RIPËRTRISHME!
Vija rregulluese	Profili i rrugës së planifikuar	
Etazhiteti	P+1	
Lartësia e lejuar/largësinë nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	1.5L/1GJ	
Lartësia e lejuar/largësinë nga kufiri anësor i parcelës kadastrale	2 L / 1 GJ	
Lartësia e lejuar/largësinë nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2 L / 1 GJ	
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4L/1GJ	
ISHPKZh	50%	
% e gjelbërimit	50%	
SNP	80%	
ISN	1.0	
Kërkesat minimale për vendparkingje	1 VP/100 m ²	
Koeficienti minimal I përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5	
	Kulmi 0.3	
	Dyshemeja 0.5	
Madhësia e parcelës kadastrale	Min : 10ari	
Gjatësia e pjesës së përparme të parcelës	Min : 25m	
Lartësia maksimale e ndërtesave	12m	

Për kushte zhvillimore dhe ndërtimore për përfitimin e energjisë së ripërtrishme referojuni kapitullit:

9.7. INFRASTRUKTURA E PRODHIMIT TË ENERGJISË SË RIPËRTRISHME.

5.6. ZONË REKREATIVE-TURISTIKE (ZRT)

Zona rekreative-turistike janë sipërfaqet me vlera të mëdha natyrore, peisazhore, kulturore, sportive, shëndetësore, pushimi dhe rekreimi të cilat janë përcaktuar para se gjithash për zhvillim të turizmit. Në Komunë të Rahovecit, Ura e Fshejtë është zonë turistike me kanjonin atraktiv Eupegjenik të lumit Drini i Bardhë.

Janë kryesisht zona ku zhvillohen aktivitetet si hoteleria, rekreacioni dhe llojet e turizmit të cilat zhvillohen janë: turizmi malor, dimëror, veror, rural, aktivitetet në natyrë, turizmi shëndetësor, turizmi alpinist, ekskursionet turistike.

Zona bazë	Kodi bazë	Destinimi	Kodi identifikues i zonës	Sipërfaqe për zhvillim (ha)
Zonë rekreative-turistike	ZrT	Turizëm dhe Rekreacion	ZrT1	551,02
Zonë rekreative-turistike	ZrT	Gjelbërim	ZrT2	13,58
Zonë rekreative-turistike	ZrT	Zonë rekreative-agroturizëm	ZrT3	9,97

Zonë rekreative-turistike	ZrT	Park dhe shesh	ZrT4	27.83
Zonë rekreative-turistike	ZrT	Fushë sporti dhe stadium	ZrT5	22,75
Zonë rekreative-turistike	ZrT	Grape City	ZrT6	1,02
Zonë rekreative-turistike	ZrT	Zonë turistike-rekreative / Mirusha	ZrT7	10,10

5.6.1. ZrT1 – Zonë Rekreative-Turistike (Turizëm dhe Rekreacion)

▪ Shfrytëzimet e lejuara

Shërbim kulturor, argëtues dhe rekreative, infrastruktura rrugore si dhe infrastruktura ujësjellësit dhe ujërave të zeza, infrastrukturë e shpërndarjes së gazit dhe energjisë termike dhe elektrike, infrastrukturë të telekomunikacionit.

▪ Shfrytëzimet e lejuara dytësore

Sipërfaqe e hapur rekreative.

▪ Shfrytëzimet e lejuara të veçanta

Në ZrT, funksionet dhe aktivitetet të cilat janë të lejuara me kushte plotësuese dhe me kërkesë të veçantë janë mbledhja e frutave natyrore, bujqësia, pylltari.

▪ Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht

Funksionet dhe aktivitetet e lejuara përkohësisht në kuadër të ZrT, pas së cilës largohen plotësisht janë:

- Shërbim i ushqimit, shërbimet profesionale financiare dhe informacionit.
- Prodhim bujqësor për konsum vetjak , mbledhje e produkteve natyrore.
- Veprimtaritë mobile turistike dhe kulturore, argëtuese dhe muzikore, panaiet, shitja e librave, aktivitete argëtuese sezonale, mbajtja e koncerteve dhe festivaleve.

▪ Shfrytëzimet e ndaluara

Në ZrT1, kemi edhe shfrytëzimet e ndaluara, të cilat i kemi përcaktuar si funksione dhe aktivitete që nuk janë në pajtueshmëri me kushtet e zbatueshme në zonë dhe i kemi deklaruar në mënyrë specifike si të pa lejuara, e këto janë të gjitha zonat të cilat nuk janë të përfshira në: Shfrytëzimet e lejuara, Shfrytëzimet e lejuara dytësore, Shfrytëzimet e lejuara të veçanta dhe Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht.

Ndalohen ndërtime të larta, krijimi i deponive për mbeturina si dhe aplikimi i të gjitha strukturave dhe infrastrukturës e cila është jashtë Normave dhe Standardeve të lejuara dhe përcaktuara sipas dokumenteve të Planifikimit Hapësinor.

Tabela 42 Kushtet ndërtimore për shfrytëzimet e përkohëshme ZrT1

Kushtet ndërtimore	ZrT1 Zonë Rekreative-Turistike (Turizëm dhe Rekreacion)
Lloji I strukturës së ndërtuar	Sipërfaqe Rurale e Përgjithshme
Lloji I ndërtësës	Tregti me pakicë
Vija rregulluese	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	6m
Etazhiteti maksimal	P
Lartësia maksimale e ndërtësave (m')	4
H/L nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	2.5L/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprake me pronarët	3L/1GJ

e parcelave kadastrale fqinje	
Distanca minimale nga kufiri anësor i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me pronarët e parcelave kadastrale fqinje, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4m'
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4m'
ISHPKZh	25%
% e gjelbërimit	50%
SNP	80%
ISN	0.25
Kërkesat minimale për vendparkingje	2 VP/100 m ²
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5
	Kulmi 0.3
	DysHEMEJA 0.5
Dendësia maksimale banorë/ha	1-5/ha
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	700
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	20
Kufizimet e ndotjes mjedisore	08:00-22:00=45db(A)
	22:00-08:00=35db(A)

5.6.2. ZrT2 – Zonë Rekreative (Gjelbërim)

▪ Shfrytëzimet e lejuara

Shërbim kulturor, argëtues dhe rekreative, infrastruktura rrugore si dhe infrastruktura ujësjellësit dhe ujërave të zeza, infrastrukturë e shpërndarjes së gazit dhe energjisë termike dhe elektrike, infrastrukturë të telekomunikacionit.

▪ Shfrytëzimet e lejuara të veçanta

Në ZrT, funksionet dhe aktivitetet të cilat janë të lejuara me kushte plotësuese dhe me kërkesë të veçantë janë mbledhja e frutave natyrore, bujqësia, pylltari.

▪ Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht

Funksionet dhe aktivitetet e lejuara përkohësisht në kuadër të ZrT, pas së cilës largohen plotësisht janë:

- Tregti me pakicë, shërbim i ushqimit, shërbimet profesionale financiare dhe informacionit.
- Prodhim bujqësor për konsum vetjak, mbledhje e produkteve natyrore.
- Veprimtaritë mobile turistike dhe kulturore, argëtuese dhe muzikore, panaiet, shitja e librave, aktivitete argëtuese sezonale, mbajtja e koncerteve dhe festivaleve.

▪ Shfrytëzimet e ndaluara

Në ZrT2, kemi edhe shfrytëzimet e ndaluara, të cilat i kemi përcaktuar si funksione dhe aktivitete që nuk janë në pajtueshmëri me kushtet e zbatueshme në zonë dhe i kemi deklaruar në mënyrë specifike si të pa lejuara, e këto janë të gjitha zonat të cilat nuk janë të përfshira në: Shfrytëzimet e lejuara, Shfrytëzimet e lejuara dytësore, Shfrytëzimet e lejuara të veçanta dhe Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht.

Ndalohen ndërtime të larta, krijimi i deponive për mbeturina si dhe aplikimi i të gjitha strukturave dhe infrastrukturës e cila është jashtë Normave dhe Standardeve të lejuara dhe përcaktuara sipas dokumenteve të Planifikimit Hapësinor.

Tabela 43 Kushtet ndërtimore për shfrytëzimet e përkohëshme ZrT2

Kushtet ndërtimore	ZrT2 Zonë Rekreative-Turistike (Gjelbërim)
Lloji I strukturës së ndërtuar	Sipërfaqe Rurale e Përgjithshme
Lloji I ndërtesës	Tregti me pakicë - lokale
Vija rregulluese	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	6m
Etazhiteti maksimal	P
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	4
H/L nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	2.5L/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprake me pronarët e parcelave kadastrale fqinje	3L/1GJ
Distanca minimale nga kufiri anësor i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me pronarët e parcelave kadastrale fqinje, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4m'
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4m'
ISHPKZh	25%
% e gjelbërimit	50%
SNP	80%
ISN	0.25
Kërkesat minimale për vendparkingje	2 VP/100 m ²
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5
	Kulmi 0.3
	DysHEMEJA 0.5

Dendësia maksimale banorë/ha	1-5/ha
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	700
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	20
Kufizimet e ndotjes mjedisore	08:00-22:00=45db(A)
	22:00-08:00=35db(A)

5.6.3. ZrT3 – Zonë Rekreative–Agroturizëm

Bazuar në Planin Zhvillimor Komuna, Komuna e Rahovecit ka analizuar potencialet e mundshme të zhvillimit të agro-turizmit, përkatësisht turizmit rural bujqësor, këto potenciale janë akomoduar në skenarët zhvillimor të komunës për vitet në vazhdimësi duke e mbështetur me objektiva dhe veprime konkret në arritjen e zhvillimit të këtij turizmi mjaft aktual në vend dhe me gjerë. Se si do të arrihet fuqizimi dhe zhvillimi i turizmit rural komuna ka paraqitur disa objektiva kryesore:

- Promovimi i politikave dhe sistemeve të qëndrueshme dhe të përqendruara në ushqim cilësor;
- Të promovohen dhe të zgjerohen mundësitë që konsumatorët dhe turistët të blejnë ushqim vendor, përfshirë tregjet lokale;
- Ruajtja dhe promovimi i traditave të veçanta lokale të ushqimit dhe pijeve në këtë rast Vera e Rahovecit si traditë e vjetër.
- Ritmi i diversifikimit ekonomik bujqësor është dhe do të jetë e nevojshme në komunitetin bujqësor;
- Ndërlidhja e bujqësisë prodhuese me turizëm rural.

Për ta përmbledhur gjithë këtë, mund të thuhet që rritja e prodhimeve agro-kulturore dhe rritja e agroturizmit mund të bëhet përmes ndihmës së ndërtimit të një kulture ushqimore vendore, përmes sigurimit të një përfshirjeje më të madhe lokale në prodhimin dhe përpunimin vendore dhe krijimin e tregjeve për fermerë.

▪ Shfrytëzimet e lejuara

Shërbim kulturor, argëtues dhe rekreative, infrastruktura rrugore si dhe infrastruktura ujësjellësit dhe ujërave të zeza, infrastrukturë e shpërndarjes së gazit dhe energjisë termike dhe elektrike, infrastrukturë të telekomunikacionit.

▪ Shfrytëzimet e lejuara dytësore

Tregti me pakicë, shërbim i ushqimit, shërbimet profesionale financiare dhe informacionit.

▪ Shfrytëzimet e lejuara të veçanta

Në ZrT, funksionet dhe aktivitetet të cilat janë të lejuara me kushte plotësuese dhe me kërkesë të veçantë janë mbledhja e frutave natyrore, bujqësia, pylltari.

▪ Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht

Funksionet dhe aktivitetet e lejuara përkohësisht në kuadër të ZrT, pas së cilës largohen plotësisht janë:

Kamping, bujtinë, shtëpiza malore, funksione dhe aktivitetet e lejuara janë gjithashtu: në zonat e ndërtimit, lejohej përveç rekonstruimit të objekteve të banimit ekzistues edhe ndërtimi i objekteve të reja në pajtim me kahjet e zhvillimit të planit rregullativ të zonave të parapara për ndërtim. Ndërtimi dhe shfrytëzimi i shtëpizave malore, vikend shtëpizave, vilave si ndërtime të përhershme ose edhe të përkohshme. E gjithë infrastruktura e nevojshme, si infrastruktura rrugore si dhe infrastruktura ujësjellësit dhe ujërave të zeza, infrastrukturë e shpërndarjes së gazit dhe energjisë termike dhe elektrike, infrastrukturë të telekomunikacionit, infrastrukturë kabllorë dhe telekomunikim, prodhim

bujqësor për konsum vetjak , mbledhje e produkteve natyrore, veprimtaritë mobile turistike dhe kulturore, argëtuese dhe muzikore.

▪ Shfrytëzimet e ndaluara

Në ZrT3, kemi edhe shfrytëzimet e ndaluara, të cilat i kemi përcaktuar si funksione dhe aktivitete që nuk janë në pajtueshmëri me kushtet e zbatueshme në zonë dhe i kemi deklaruar në mënyrë specifike si të pa lejuara, e këto janë të gjitha zonat të cilat nuk janë të përfshira në: Shfrytëzimet e lejuara, Shfrytëzimet e lejuara dytësore, Shfrytëzimet e lejuara të veçanta dhe Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht.

Ndalohen ndërtime të larta, krijimi i deponive për mbeturina si dhe aplikimi i të gjitha strukturave dhe infrastrukturës e cila është jashtë Normave dhe Standardeve të lejuara dhe përcaktuara sipas dokumenteve të Planifikimit Hapësinor.

Tabela 44 Kushtet ndërtimore për shfrytëzimet e përkohëshme ZrT3

Kushtet ndërtimore			
Lloji I strukturës së ndërtuar – Sipërfaqe rurale e përgjithshme			
Lloji I ndërtesës	Vila	Bujtina	Shtëpiza malore
Vija rregulluese	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	6m	6m	6m
Etazhiteti maksimal	B+P+1	B+P+1	P+1
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	8	8	8
H/L nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	2.5L/1GJ	2.5L/1GJ	2.5L/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprake me pronarët e parcelave kadastrale fqinje	3L/1GJ	3L/1GJ	3L/1GJ
Distanca minimale nga kufiri anësor i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me pronarët e parcelave kadastrale fqinje, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4m'	4m'	4m'
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ	2L/1GJ	2L/1GJ
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4m'	4m'	4m'
ISHPKZh	25%	25%	25%
% e gjelbërimit	40%	40%	50%
SNP	80%	80%	80%
ISN	0.25	0.25	0.25
Kërkesat minimale për vendparkingje	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike	Muri 0.5	Muri 0.5	Muri 0.5

(U-value [W/m ² K])	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3
	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5
Kufizimet e ndotjes mjedisore	08:00-22:00=45db(A)	08:00-22:00=45db(A)	08:00-22:00=45db(A)
	22:00-08:00=35db(A)	22:00-08:00=35db(A)	22:00-08:00=35db(A)
Dendësia maksimale banorë/ha	1-5/ha	1-5/ha	1-5/ha
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	700	700	700
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	20	20	20

5.6.4. ZrT4 – Zonë Rekreative (Parku dhe Sheshi Qendror)

▪ Shfrytëzimet e lejuara

Shërbim kulturor, argëtues dhe rekreative, qendër tregtare, hotel, park publik, parking për automjete, infrastruktura rrugore si dhe infrastruktura ujësjellësit dhe ujërave të zeza, infrastrukturë e shpërndarjes së gazit dhe energjisë termike dhe elektrike, infrastrukturë të telekomunikacionit.

▪ Shfrytëzimet e lejuara dytësore

Tregti me pakicë, shërbim i ushqimit, shërbimet profesionale financiare dhe informacionit.

▪ Shfrytëzimet e lejuara të veçanta

Në ZrT, funksionet dhe aktivitetet të cilat janë të lejuara me kushte plotësuese dhe me kërkesë të veçantë janë mbledhja e frutave natyrore, bujqësia, pylltari.

▪ Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht

Funksionet dhe aktivitetet e lejuara përkohësisht në kuadër të ZrT, pas së cilës largohen plotësisht janë tregti me pakicë, shërbim i ushqimit, shërbimet profesionale financiare dhe informacionit.

▪ Shfrytëzimet e ndaluara

Në ZrT4, kemi edhe shfrytëzimet e ndaluara, të cilat i kemi përcaktuar si funksione dhe aktivitete që nuk janë në pajtueshmëri me kushtet e zbatueshme në zonë dhe i kemi deklaruar në mënyrë specifike si të pa lejuara, e këto janë të gjitha zonat të cilat nuk janë të përfshira në: Shfrytëzimet e lejuara, Shfrytëzimet e lejuara dytësore, Shfrytëzimet e lejuara të veçanta dhe Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht.

Ndalohen ndërtime të larta, krijimi i deponive për mbeturina si dhe aplikimi i të gjitha strukturave dhe infrastrukturës e cila është jashtë Normave dhe Standardeve të lejuara dhe përcaktuara sipas dokumenteve të Planifikimit Hapësinor.

Tabela 45 Kushtet ndërtimore për shfrytëzimet e përkohëshme ZrT4

Kushtet ndërtimore	ZrT4 Zonë Rekreative-Turistike (Parku dhe Sheshi Qendror)
Lloji I strukturës së ndërtuar	Sipërfaqe Rurale e Përgjithshme
Lloji I ndërtesës	Tregti me pakicë
Vija rregulluese	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	6m
Etazhiteti maksimal	P
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	4

H/L nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	2.5L/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprake me pronarët e parcelave kadastrale fqinje	3L/1GJ
Distanca minimale nga kufiri anësor i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me pronarët e parcelave kadastrale fqinje, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4m'
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprake me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4m'
ISHPKZh	25%
% e gjelbërimit	50%
SNP	80%
ISN	0.25
Kërkesat minimale për vendparkingje	2 VP/100 m ²
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5
	Kulmi 0.3
	DysHEMEJA 0.5
Dendësia maksimale banorë/ha	1-5/ha
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	700
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	20
Kufizimet e ndotjes mjedisore	08:00-22:00=45db(A)
	22:00-08:00=35db(A)

5.6.5. ZrT5 – Zonë Rekreative (Fushë Sporti dhe Stadium)

▪ Shfrytëzimet e lejuara

Hapësirë rekreative dhe sportive, shërbime të tjera rekreative, infrastruktura rrugore si dhe infrastruktura ujësjellësit dhe ujërave të zeza, infrastrukturë e shpërndarjes së gazit dhe energjisë termike dhe elektrike, infrastrukturë të telekomunikacionit.

▪ Shfrytëzimet e lejuara dytësore

Shërbimet argëtuese, shërbimet e komunitetit duke përfshirë vetëm shërbimin fetar, shërbim kulturor, shërbim argëtues, rekreacion dhe argëtim, ecje, vrapim, çiklizëm, tregti me pakicë, parkingje, shërbime për zhvillim ekonomik, me theks të veçantë në zhvillimin e turizmit dhe atë, malor, sportiv, rural.

▪ Shfrytëzimet e lejuara të veçanta

Shërbim kulturor, hapësirë e mbuluar rekreative, hapësirë e hapur rekreative, shërbimet tregtare komerciale si në shfrytëzim të shfrytëzimit parësor tregti me pakicë, shërbim i ushqimit, hotel, shërbimet profesionale financiare dhe informacionit, infrastrukturë e transportit ujqor dhe infrastrukturë e telekomunikacionit.

Në ZrT, funksionet dhe aktivitetet të cilat janë të lejuara me kushte plotësuese dhe me kërkesë të veçantë janë: Gjuetia, peshkimi dhe mbledhja e frutave natyrore, bujqësia, pylltari.

▪ Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht

Funksionet dhe aktivitetet e lejuara përkohësisht në kuadër të ZrT, pas së cilës largohen plotësisht janë:

Prodhim bujqësor për konsum vetjak, Mbledhje e produkteve natyrore, Veprimtaritë mobile turistike dhe kulturore, argëtuese dhe muzikore.

▪ Shfrytëzimet e ndaluara

Në ZrT5, kemi edhe shfrytëzimet e ndaluara, të cilat i kemi përcaktuar si funksione dhe aktivitete që nuk janë në pajtueshmëri me kushtet e zbatueshme në zonë dhe i kemi deklaruar në mënyrë specifike si të pa lejuara, e këto janë të gjitha zonat të cilat nuk janë të përfshira në : Shfrytëzimet e lejuara, Shfrytëzimet e lejuara dytësore, Shfrytëzimet e lejuara të veçanta dhe Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht.

Tabela 46 Kushtet ndërtimore për ZrT5

Kushtet ndërtimore	ZrT5 Zonë Rekreative (Fushë Sporti dhe Stadium)			
Normat minimale për sipërfaqen e parcelës së infrastrukturës së institucioneve sportive dhe fushave rekreative	≤ 5000 banorë 2.50 m ² /banorë	≥ 5001- 20000 banorë 4.50 m ² /banorë	> 20001 banorë 5.00 m ² /banorë	
Distanca optimale shërbyese, respektivisht rrezja optimale shërbyese në vijë ajrore	800m			
Kufizimet e ndotjes mjedisore	08:00- 22:00=45db(A)	08:00- 22:00=45db(A)	08:00- 22:00=45db(A)	08:00- 22:00=45db(A)
	22:00- 08:00=35db(A)	22:00- 08:00=35db(A)	22:00- 08:00=35db(A)	22:00- 08:00=35db(A)
Lloji I strukturës së ndërtuar	Sipërfaqe Rurale e Përgjithshme			
Lloji I ndërtësës	Sipërfaqe e hapur rekreative	Sipërfaqe e mbyllur rekreative	Tregti me pakicë - lokale	
Vija rregulluese	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar	
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	6m	6m	6m	
Etazhiteti maksimal		P+0	P+1	
Lartësia maksimale e ndërtësave (m')		6	7	
H/L nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike		2.5L/1GJ	2.5L/1GJ	
Distanca minimale nga kufiri	4m'	4m'	4m'	

anësor i parcelës kadastrale			
ISHPKZh	25%	25%	60%
% e gjelbërimit	40%	40%	50%
SNP	80%	80%	80%
ISN	0.25	0.25	0.25
Kërkesat minimale për vendparkingje	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5	Muri 0.5	Muri 0.5
	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3
	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5
Dendësia maksimale banorë/ha	1-5/ha	1-5/ha	1-5/ha
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	700	700	700
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	20	20	20

5.6.6. ZrT6 – Zonë Rekreative (GRAPE CITY)

▪ Shfrytëzimet e lejuara

Hapësirë turistike për vërtetimin e peizazhit panoramik të Rahovecit.

▪ Shfrytëzimet e lejuara dytësore

Shërbim kulturor, shërbim argëtues, rekreacion dhe argëtim – ecje, vrapim, çiklizëm.

▪ Shfrytëzimet e lejuara të veçanta

Në ZrT, funksionet dhe aktivitetet të cilat janë të lejuara me kushte plotësuese dhe me kërkesë të veçantë janë: mbledhja e frutave natyrore, bujqësia, pylltari.

▪ Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht

Funksionet dhe aktivitetet e lejuara përkohësisht në kuadër të ZrT, pas së cilës largohen plotësisht janë: prodhim bujqësor për konsum vetjak, mbledhje e produkteve natyrore, kafene dhe të përkohshme.

▪ Shfrytëzimet e ndaluara

Në ZrT6, kemi edhe shfrytëzimet e ndaluara, të cilat i kemi përcaktuar si funksione dhe aktivitete që nuk janë në pajtueshmëri me kushtet e zbatueshme në zonë dhe i kemi deklaruar në mënyrë specifike si të pa lejuara, e këto janë të gjitha zonat të cilat nuk janë të përfshira në : Shfrytëzimet e lejuara, Shfrytëzimet e lejuara dytësore, Shfrytëzimet e lejuara të veçanta dhe Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht.

Në ZrT6 nuk planifikohen ndërtimet të reja, përpos asaj që aktualisht e ndërtuar, andaj edhe nuk ka kushte ndërtimore të reja të planifikuara në këtë zonë.

5.6.7. ZrT7 – Zonë Turistike–Rekreative (Mirusha)

Në ZrT7 shfrytëzimet e lejuara, dytësore, të veçanta, të përkohëshme dhe të ndaluara si dhe kushtet ndërtimore janë të përcaktuara në Planin Hapësinor Monumenti i Natyrës me Rëndësi të Veçantë “Ujëvarat e Mirushës”.

Të gjitha aktivitetet dhe funksionet, përkatësisht çdo ndërtim në kuadër të kësaj zone duhet të dizajnohet dhe ndërtohet sipas kërkesave dhe standardeve që respektojnë të drejtat e personave me aftësi të kufizuara.

Tabela 47 Shfrytëzimet e zonave rekreative turistike

Prodhim primarë	ZRT1	ZRT2	ZRT3	ZRT4	ZRT5	ZRT6
Bujqësi	N	N	N	N	N	N
Pylltari	N	N	N	N	N	N
Minierë dhe gurore	N	N	N	N	N	N
Prodhimtari parësore tjetër	N	N	N	N	N	N
Prodhim dytësor						
Industri e lëndës së parë	N	N	N	N	N	N
Industri e prodhimeve të rënda	N	N	N	N	N	N
Industri e prodhimeve të lehta	N	N	N	N	N	N
Prodhim i energjisë	N	N	N	N	N	N
Prodhim tjetër dytësorë	N	N	N	N	N	N
Prodhim tretësor						
Shërbim tregtar	LP	LP	LP	LP	LP	LP
Shërbim profesional financiar dhe i informacionit	LD	LD	LD	LD	LD	LD
Shërbim i komunitetit	LP	LP	LP	LP	LP	LP
Shërbim kulturor, argëtues dhe rekreativ	L	L	L	L	L	L
Rrjetet e transportit, logjistikës dhe infrastrukturës publike						
Rrjetet e transportit	LD	LD	LD	LD	LD	LD
Shërbim i logjistikës dhe magazinimit	N	N	N	N	N	N
Shërbim publik	LV	LV	LV	LV	LV	LV
Banim						
Banim i përhershëm	N	N	N	N	N	N
Banim me funksione të tjera në pajtueshmëri	N	N	N	N	N	N

L-Lejuar; LD-Lejuar Dytësore; LV-Lejuar e Veçantë; LP-Lejuar e Përkohshme dhe N-Ndalu

RREGULLAT TJERA PËR ZHVILLIM

Rregullat për zhvillim peisazhor dhe shiritave të gjelbër mbrojtës: përpunohen me Kushtet Zhvillimore të Përgjithshme. Kushtet e veçanta përfshijnë:

Sipërfaqja ekzistuese gjelbëruese në kuadër të zonës duhet të ruhet; Peizazhi duhet të mbrojtë karakterin dhe identitetin e vendbanimit rural, ashtu që si në objektet ashtu edhe hapësira publike duhet përdorur materialet dhe bimësia lokale. Nëse për shkaqe sigurie do të ndërmerren masa mbrojtëse nga erozioni dhe vërshimet, ato veprime duhet të kontribuojnë në peizazh. Sa i përket rrugëve ekzistuese dhe të planifikuara si dhe parkingjeve duhet të kenë brezat e gjelbra të cilat mbrojnë nga ndikimet negative në mjedis por edhe kontribuojnë në përmirësimin e peizazhit të vendbanimit.

Siguria nga zjarri, distanca minimale ndërmjet ndërtesave është së paku ½ e H së ndërtesës më të lartë. Kjo distancë minimale zbatohet për të gjitha llojet e ndërtesave në të gjitha zonat specifike, nën zonat, zonat mbishtetëse dhe sipërfaqet rregulluese. Duhet të merren parasysh kushtet e përcaktuara me Ligjin për Mbrojtje nga Zjarri.

Ndriçimi natyror dhe artificial, s'përpunohen Kushtet Zhvillimore të Përgjithshme. Kërkesat për efikasitet të energjisë: përpunohen me Kushtet Zhvillimore të Përgjithshme. Kërkesat për zvogëlimin e zhurmës: përpunohen me Kushtet Zhvillimore të Përgjithshme.

FORMËSIMI ARKITEKTONIK DHE ESTETIK

Formësimet arkitektonike dhe estetike, respektivisht dizajni i ndërtesave duhet të demonstrojë përdorim të qëndrueshëm të ngjyrave, materialeve dhe detajeve në të gjitha lartësitë e ndërtesave. Forma, arkitektura dhe ngjyra e ndërtesave dhe komplekseve të ndërtesave të banimit dhe ndërtesave të tjera duhet të jetë në harmoni, duke krijuar një mjedis kualitativ të ndërtuar, në mënyrë të veçantë

në aspektin estetik të formësimit arkitektonik. Forma e objektit preferohet të jetë formë gjeometrike katërkëndëshe respektivisht katrore.

Formësimet arkitektonike dhe estetike, do të zbatohen për zhvillimet e shfrytëzimeve konform kushteve zhvillimore të përgjithshme lidhur me banimit të përhershëm, ndërtimeve me një njësi, me shumë njësi dhe me shfrytëzim të përzier, si dhe shtëpizave malore në zonën maloretë Komunës së Rahovecit. Do të zbatohen për ndërtimet e reja duke përfshirë shtesat në ndërtimet ekzistuese, si dhe për riparimin ose rehabilitimin thelbësor të fasadës së jashtme të një ndërtese ose shtëpize malore ekzistuese.

Ndërtesat e planifikuara në zonat e banimit, me HZK inkurajohet që fasadat e këtyre ndërtesave të jenë në harmoni me arkitekturën karakteristike të zonës malore si edhe vetë qytetit të Rahovecit. Materialet e jashtme, duhet të jenë të qëndrueshme ndaj kushteve atmosferike, temperaturave të ulta dhe ndikimeve të rrymave të ftofta ajrore dhe që njëkohësisht lejojnë dhe mundësojnë mirëmbajtje të lehtë. Në këtë kontekst, fasadat e ndërtesave duhet të kenë ngjyra të nuancave relativisht të lehta, të cilat nuk tërheqin vëmendjen nga objektet përreth zonës malore dhe vetë qytetit.

Fasadat si elemente kryesore me rëndësi estetike dhe formësuese tek ndërtesat, duhet të jenë në harmoni të plotë me ndërtesat tjera ekzistuese të zonës malore dhe qytetit si tanësi, kjo për arsye të kontekstualizmit në arkitekturë. Në raste të zonave të reja ku nuk kemi ndërtesa, villa dhe shtëpiza malore të reja, nuk ka formuar kontekstin arkitektonik dhe urban, ndërtesat duhet ti zbatojnë këto kushte për formësim arkitektonik si:

Sa i përket materialeve duhet të përdoren tulla të kuqe, dru, çati të pllakave dhe pllaka të laminuara me ngjyrë të gjelbërt ose të kaftë. Fasadat, gjithashtu duhet të përbëhen nga disa materiale, kryesisht prej guri dhe druri, fasada që variojnë nga e bardha, e errëta ngjyrë kafe, gurë, tulla me ngjyra të ndryshme. Konkretisht, fasada duhet të jetë ngjyrë e bardhë me sipërfaqe prej 60%, lejohej përdorimi i tullave të fasadës me sipërfaqe prej 40% dhe me ngjyrë të kuqe, kornizat e dritareve duhet të jetë nga druri, me teksturë druri apo ngjyrë të zezë, ngjyra e tjegullave të kulmeve duhet të jetë e kuqe, apo e gjelbërt e mbyllur.

Dritaret duhet të jenë prej druri, e cila përshtatet me materialet më organike të përdorura në fasadë si dhe ndërlidhja e rjedhshme mes arkitekturës dhe mjedisit.

Forma e kulmit, për shkak të kushteve atmosferike në zona malore, duhet të jetë dy ose me shumë ujor, strehët e kulmit duhet të jenë me gjatësi deri në një metër, kjo për arsye të mbrojtjes së dritareve nga rrezet e diellit gjatë periudhës së verës dhe mbrojtjes së mureve anësore nga lagështia gjatë reshjeve atmosferike. Në kulme lejohej nxjerrja e baxhave me qëllim të përfitimit të ndriçimit tek nën kulmet, jo më shumë se 20% e sipërfaqes së kulmit. Në zona ku 80% e ndërtesave është aplikuar kulmi i rrafshët (me Atikë), mund të përdoret edhe në ndërtesat e reja. Streha kërkohet të jetë 0.9 m.

Ballkonet, lozhat dhe tarracat me qëllim të mënjanimi të rrezeve të diellit në hapësirat e brendshme gjatë verës, duhet të ndërtohen mbi dritaret e vendosura në pjesën jugore, jug-lindore dhe jug-perëndimore të katit përfund duke krijuar strehë. Secila nga lozhat, ballkonet dhe terasat duhet të jenë të rrethuar nga gardhi mbrojtës me lartësi minimale 110 cm nga pllaka, elementet e gardhit mbrojtës duhet të jenë të vendosura në pozitë vertikale, ku hapësirat mes tyre mos të jenë më të mëdha se 10cm.

Gardhi / rrethoja të parcelat e zhvilluara mund të jetë gjelbërim i lartë, transparent, apo nga druri, kombinim i drurit me gurë dhe me lartësi maksimale 1.2m, gjelbërim i lartë, dhe nuk do të lejohej gardhi me materiale tjera.

Qasja në infrastrukturën rrugore dhe teknike: para se të fillojë zhvillimi në parcelë duhet të sigurohet qasja në infrastrukturën rrugore dhe teknike.

Shtegu për ecje duhet të jetë me gjerësi 0.90 m; Shtegu për ciklizëm 1.20m; Shtigjet duhet të shtrohen me materiale të përshtatshme për ecje dhe ciklizëm si: zhavor i imët, kubëza të betonit dhe

dheu. Parkingu përgjatë rrugës dhe parkingjet e përbashkëta: përputhen me Kushtet Zhvillimore të Përgjithshme.

Masat për mbrojtje të mjedisit - gjatë planifikimit të objekteve hoteliere dhe objektit shëndetësor duhet që sipas kërkesave të ligjeve dhe akteve nënligjore për mbrojtje të mjedisit të përcaktohen masat të cilat duhet t'i aplikoj zhvilluesi për shmangien apo zbutjen e ndikimeve në mjedis. Gjatë projektimit dhe kryerjes së punëve ndërtimore në këtë zonë (ndërtimi i ndërtesave, rrugëve, shtigjeve, infrastrukturës, etj.) duhet të respektohen kushtet dhe masat si në vijim: Vlerat natyrore si toka pyjore, dhe bujqesore, ujërrjedhat, etj duhet të mbrohen në mënyrë maksimale;

Prerja e drunjëve është rreptësisht e ndaluar; Mbetjet e materialit të përdorur për ndërtim duhet të largohen, nuk lejohet krijimi i deponive; Të kontrollohet hedhja e mbeturinave; Zbatimi i masave për mbrojtjen nga zjarri;

Të shenjohen vendet ku lejohet ndezja e zjarrit dhe të sigurohen pajisje përkatëse për shuarjen e zjarrit (enët me rërë dhe me ujë). Kushtet tjera: sipas UDHËZIMIT ADMINISTRATIV, NR.2005/12 PËR PËRMBUJHJEN E KUSHTEVE MINIMALE PËR LOKALET AFARISTE , OBJEKTET E SHITJES ME SHUMICË DHE PAKICË PËR NDËRMJETËSIM NË TREGTI duhet të respektohen kushtet si në vijim: panairët për prodhuesit afarist duhet të kenë objektet e mbyllura dhe të hapura të përshtatshme për organizimin e tyre si dhe të pajisen me pëlqim nga Kuvendi Komunal; panairët e hapur duhet të jenë të rrethuar me rrethojë të fortë;

Kampet – janë vende të hapura në të cilat vendosja behët në tenda , kamp-shtëpiza si dhe kamp – karroceri. Kampet janë të karakterit sezonal dhe ofrojnë hapësirë të mjaftueshme brenda territorit të caktuar. Kampet përbëhen nga kamp shtëpizat të cilat do të organizohen në përputhje me zhvillimin e sistemit të vlerësimit të akomodimit, e të cilat janë: kampi do të ketë maksimum 6 njësi (100.0m² për njësi); të ketë të gjitha hapësirat mbështetëse si toaletet, hapësira për gatim dhe larje të rrobave; të jetë në hapësira të cilat duhet ti plotësojnë kushtet minimale teknike; të jetë në mjedise të gjelbëruara, të pyllëzuara, në toka pa lagështirë; të jetë larg zonave industriale që ndotin ambientin dhe prishin qetësinë; të ketë qasje në rrugë automobilistike me qendrat e banuara; rruga për në kamp duhet të jetë e asfaltuar ose e shtruar mirë, me dy kalime min.5.5 – 6 m dhe detyrimisht e lidhur me rrugën kryesore; duhet të ketë barrierë dhe tra sigurie për parandalimin e automjeteve; mjediset brenda kampit detyrimisht të ndriçuara.

Pensioni/bujtina – është objekt hotelier i cili ofron shërbime të vendosjes me kapacitet minimal prej 7 njësi vendosjeje si dhe shërbime të ushqimit dhe pijeve për mysafiret e pensionit .

Shtëpia malore - është një strukturë e vendosur në një mjedis natyror malor, ku mysafirëve u ofrohen shërbime akomodimi apo edhe ushqimit e pijeve, si dhe ju mundësohet përdorimi i një hapësire të veçantë ku mysafirët mund të përgatisin vet ushqimin të cilin e konsumojnë. Përveç këtij funksioni themelor, ato gjithashtu kanë karakter shërbyes (strehim nga moti i keq, akomodim në rast nevojë, dhe kontrollim të hapësirës). Materialet e përdorura duhet të jenë dru, gur, tullë e kuqe. Dyert, dritaret dhe gardhi nga druri. Shtëpitë malore duhet të projektohen dhe ndërtohen në bazë të dokumentacionit teknik me kushte ndërtimore të përcaktuara mirë sipas standardeve më të larta të mbrojtjes së natyrës dhe mjedisit.

5.7. ZONAT E KOMUNIKACIONIT-TRANSPORTIT (ZKT)

Zona e komunikacionit dhe transportit shënohet me kodin **ZkT** dhe janë zona që shërbejnë për qëllime të transporti, mallrave, shërbimeve, informatave dhe udhëtarëve. Rregullat e shfrytëzimit dhe ndërtimit në kuadër të kësaj zonë rregullohen sipas legjislacionit dhe rregulloreve specifike të kësaj fushe dhe dominojnë ndaj rregullave të HZKom-it.

▪ Shfrytëzimet e lejuara

Në kuadër të **ZkT** shfrytëzimet e lejuara janë funksionet dhe aktivitetet si në vijim:

- Infrastrukturë e transportit rrugor, Infrastrukturë e transportit hekurudhor, dhe të gjitha formave të tjera të transportit.

▪ Shfrytëzimet e lejuara dytësore

Në kuadër të **ZkT** shfrytëzimet e lejuara dytësore janë funksionet dhe aktivitetet, të cilat janë në varësi të shfrytëzimeve të lejuara dhe mund të jenë pjesë përbërëse e së njëjtës parcelë me shfrytëzimet e lejuara. Shfrytëzimet e lejuara dytësore janë si në vijim:

- Infrastrukturë e shpërndarjes së gazit dhe energjisë termike elektrike, Infrastrukturë e ujësjellësit dhe ujërave të zeza-atmosferike.

▪ Shfrytëzimet e lejuara të veçanta

Funksionet dhe aktivitetet të cilat janë në pajtueshmëri me shfrytëzimet e lejuara në kuadër të **ZkT** por të cilat i nënshtrohen kushteve plotësuese dhe kërkesës për leje të veçantë për shfrytëzim.

▪ Shfrytëzimet e ndaluara

- Të gjitha shfrytëzimet të cilat nuk janë të përfshira në Shfrytëzimet e lejuara, Shfrytëzimet e lejuara dytësore, Shfrytëzimet e lejuara të veçanta dhe Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht për **ZkT** si dhe funksionet dhe aktivitetet të cilat në mënyrë specifike janë të ndaluara në kuadër të këtyre zonave, për shkak që nuk janë në pajtueshmëri me shfrytëzimin e destinuar të tokës.

▪ Kushtet Ndërtimore

Të gjitha karakteristikat lidhur me kërkesat për kushtet ndërtimore në kuadër të **ZkT** janë subjekt i legjislacionit, rregulloreve dhe eurokodeve specifike të fushës së ndërtimit dhe transportit dhe komunikacionit.

Zonat e shërbimeve elaborohen tek kërkesat për kushtet e projektimit.

5.8. ZONAT BUJQËSORE (Zb)

Zona Bujqësore shënohen me kodin Zb dhe është kryesisht sipërfaqe e mbuluar me tokë bujqësore të kualitetit të lartë. Ky grup paraqet tokën e kualitetit më të mirë e cila ka kufizime të menaxhueshme mjedisore. Ka përdorime intensivë bujqësore apo për hortikulturë që duhet mbrojtur në mënyrë të rreptë për shfrytëzim bujqësor. Përderisa zbatohet një standard i lartë, ka gjasa që ky lloj i shfrytëzimit të tokës të shkaktoi dëme minimale mjedisore.

Këto sipërfaqe janë të përshtatshme për prodhim të drithërave, perimeve pemëve dhe lloje të tjera intensive të industrive bujqësore, varësisht nga kushtet lokale, qasja dhe parametrat e tokës.

Në tokat bujqësore janë përcaktuar shfrytëzimet në të cila shfrytëzime janë përcaktuara edhe aktivitetet e lejuara të cilat janë radhitur si më poshtë:

▪ Shfrytëzimet e lejuara

Në Zb funksione dhe aktivitete e lejuara janë:

Kultivimi i drithërave, Bimët bishtajore dhe i farërave vajore, Kultivimi i perimeve, Pjepra dhe Shalqin, Bimë rrënjore, Tuberoze, Kultivimi i kallamsheqerit, Kultivimi i duhanit, Kultivimi i hardhive, Kultivimi në serë, Kultivimi i frutave me bërthamë dhe frutave me farë, Kultivimi i frutave të tjera pëmore, Arra dhe Lajthi, Shumimi i bimëve, Kultivimi i bimëve të tjera njëvjeçare, Kultivimi i bimëve të tjera shumëvjeçare,

▪ Shfrytëzimet e lejuara dytësore

Në Zb funksionojnë edhe aktivitete dytësore dhe vartëse nga shfrytëzimi parësor i lejuar në zonë që mund të gjenden edhe në të njëjtën parcelë me shfrytëzimin e lejuar janë:

Shërbimet tregtare në të mirën e bujqësisë, kultivimi i erëzave, bimëve aromatike, farmaceutike dhe mjekësore, veprimtaritë ndihmëse për prodhimet bimë, veprimtaritë e pas korres së bimëve, pas vjeljes së pemëve.

▪ **Shfrytëzimet e lejuara të veçanta**

Në Zb funksionet dhe aktivitetet të cilat janë të lejuara me kushte plotësuese dhe me kërkesë të veçantë janë:

Infrastruktura bujqësore (fermat), ndërtesat mbështetëse të fermave dhe objektet për grumbullimin dhe trajtimin e produkteve bujqësore, ndërtesat për përpunim, ruajtje dhe konservim të mishit, betaria.

▪ **Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht**

Funksionet dhe aktivitetet e lejuara përkohësisht në kuadër të Zb-së, pas së cilës largohen plotësisht janë:

Energjia e ripërtrishme (deri në 10 MW lejen dhe pëlqimin e jep Komuna ndërsa mbi 10 MW lejen dhe pëlqimin e jep institucionet qendrore, paraprakisht kërkohet të bëhet një plan fizibiliteti për potencialet energjetike për energji të ripërtrishme), (Shfrytëzimet e lejuara të përkohshme për energji të ripërtrishme që mund të aplikohen për tokat bujqësore, vlejné për tokat me kulturë të klasës 5 e më lartë sipas përcaktimit aktual me legjislacion në fuqi për tokat bujqësore). Mbledhje e produkteve natyrore, promovimi dhe shitja e produkteve bujqësore sipas periudhave të caktuara, shfrytëzimi i kullosave për kullotje të bagëtisë.

▪ **Shfrytëzimet e ndaluara**

Të gjitha aktivitetet të cilat nuk janë të lejuara, të lejuara dytësore, të lejuara me kushte të veçanta apo të lejuara të përkohshme janë të ndaluara.

▪ **Kushtet Zhvillimore për zonat bujqësore Zb**

Në vijim janë përcaktuar kushtet zhvillimore për zonat bujqësore që niveli qendror i ka përcaktuar për tu përdorur ekskluzivisht vetëm për veprimtari bujqësore, me qëllim të ruajtjes së tokave bujqësore.

Përderisa Plani Zhvillimor Komunal ka përcaktuar kufijtë ndërtimor të fshatrave përtej të cilave nuk lejohet ndërtimi i ndërtesave, si dhe përcaktimin e tokave bujqësore. Për të mbrojtur tokat bujqësore përreth këtyre vendbanimeve, harta zonale përcakton kushtet e shfrytëzimit dhe kufizon zhvillimet të cilat do të ndikonin në dëmtimin dhe tjetërsimin e këtyre zonave të përshtatshme për zhvillimin ekonomik të vendit.

Në përputhje me kërkesat e UDHËZIMIT ADMINISTRATIV MMPH - NR. 24/2015 MBI ELEMENTET DHE KËRKESAT THEMELORE PËR HARTIMIN, ZBATIMIN DHE MONITORIMIN E HARTËS ZONALE TË KOMUNËS, kushtet zhvillimore vijuese për zonat bujqësore janë përcaktuar në bazë të kritereve dhe zonimeve vijuese:

1. Kushtet zhvillimore sipas përshtatshmërisë së tokës bujqësore për klasat 1 – 8-të,
2. Kushtet zhvillimore sipas zonimit agro-ekologjik,
3. Kushtet zhvillimore sipas mënyrës së shfrytëzimit të tokës bujqësore,
4. Kushtet zhvillimore për ndërtesat mbështetëse.

▪ **Kushtet zhvillimore sipas përshtatshmërisë së tokës bujqësore për klasat 1 – 8-të**

Kjo pjesë përcakton kushtet zhvillimore për shfrytëzimin e tokës sipas përshtatshmërisë së tokës bujqësore të cilat janë kushte plotësuese që duhen të përmbushen krahas kushteve të përcaktuar sipas ligjit për tokat bujqësore 02/L-26 dhe zonimit agro-ekologjik. Bazuar në klasifikimin e përshtatshmërisë së tokës bujqësore nga niveli qendror, në komunën tonë janë identifikuar sipërfaqet vijuese për klasat 1-8:

- Zb-K2, zonë bujqësore të përshtatshme e tokës bujqësore klasës 2 janë gjithsejtë 3807 ha

- Zb-K3, zonë bujqësore të përshtatshmëria e tokës bujqësore klasës 3 janë gjithsejtë 17690 ha
- Zb-K4, zonë bujqësore të përshtatshmëri e tokës bujqësore klasës 4 janë gjithsejtë 1560 ha
- Zb-K5, zonë bujqësore të përshtatshmëria e tokës bujqësore klasës 5 janë gjithsejtë 485 ha
- Zb-K6, zonë bujqësore të përshtatshmëria e tokës bujqësore klasës 6 janë gjithsejtë 191.5 ha
- Zb-K7, zonë bujqësore të përshtatshmëria e tokës bujqësore klasës 7 janë gjithsejtë 3816 ha

Në vijim janë paraqitur kushtet zhvillimore për secilën klasë të përshtatshmërisë së tokave bujqësore që shtrihen në komunën tonë.

Kushtet zhvillimore për tokat klasa 1-4

Mbase lloji më i rëndësishëm në kuadër të kornizës së shfrytëzimit të tokës. Kjo është tokë intensive bujqësore apo për hortikulturë që duhet mbrojtur në mënyrë të rreptë për shfrytëzim bujqësor. Ky grup paraqet tokën e kualitetit më të mirë në cilat ka kufizime të menaxhueshme mjedisore. Përderisa zbatohet një standard i lartë, ka gjasa që ky lloj i shfrytëzimit të tokës të shkaktojë dëme minimale mjedisore. Këto sipërfaqe janë të përshtatshme për prodhim të perimeve, drithërave dhe lloje të tjera intensive të industrive bujqësore, varësisht nga kushtet lokale, qasja dhe parametrat e tokës.

Në tokat e klasës 1-4 kemi caktuar edhe shfrytëzimet të cilat janë të lejuara dhe në kundërshtim me zhvillimet e këtyre tokave dhe i kemi deklaruar në mënyrë specifike si të lejuara apo të ndaluara, e këto janë:

- tokat e kategorisë 1-4 lejohen të shfrytëzohen për zhvillim bujqësorë të përcaktuara në shfrytëzimet e lejuara për zona bujqësore;
- lejohet infrastruktura bujqësore konform kushteve të veçanta zhvillimore për përcaktimin e hapësirave për vendosjen e fermave dhe objekteve përcjellëse të përcaktuara me kushte zhvillimore të veçanta për zona bujqësore dhe konform dispozitave ligjore (ligjit për toka bujqësore);
- lejohet shfrytëzimi i përkohshëm i tokës bujqësore për nxjerrjen e lendeve industriale, mineraleve sipërfaqësore dhe nëntokësore konform dispozitave ligjore;
- lejohet rregullimi i tokave (komasacioni) bujqësore konform dispozitave ligjore;
- lejohet servituti sezonal për qasje në parcelat bujqësore sipas dispozitave ligjore;
- lejohen shfrytëzimet e përkohshme të përcaktuara me shfrytëzimet e lejuara të përkohshme për zona bujqësore;
- lejohet dhenja e tokave bujqësore klasa 1-4 me qira vetëm për qëllime bujqësore;
- ndalohet shfrytëzimi i tokave bujqësore 1-4 për qëllime të tjera jo bujqësore të përcaktuara me kushte zhvillimore të ndaluara për zona bujqësore;
- ndalohet largimi i shtresave humusore apo shtesave të punueshme nga tokat bujqësore;
- ndalohet përdorimi i lëndëve të dëmshme dhe të rrezikshme të cilat dëmtojnë strukturat e tokave bujqësore;
- ndalohet ndërrimi i destinimit për tokat bujqësore në komasacion dhe sistem të ujitjes përveç rasteve me rendësi të veçanta publike.

Kushtet zhvillimore për tokat klasa 5-6

Përfshijnë një varg të gjerë të kualitetit të tokës, ka pengesa relativisht të qëndrueshme për kultivim lavëtarë si kufizimet nga erozioni, uji nëntokësorë apo biodiversiteti, nuk mund të lehtësohen me teknika të thjeshta të menaxhimit të tokës. Në shumicën e rasteve, kualiteti i tokës është mesatar, dhe shpesh ka ndjeshmëri mjedisore. Kjo tokë është e përshtatshme për një përzierje komplekse të kulturave vjetore dhe të përhershme, vegjetacion natyror dhe zona të lokalizuara të kultivimit intensiv lavëtarë.

Në tokat e klasës 5-6 kemi caktuar edhe shfrytëzimet të cilat janë të lejueshme dhe në kundërshtim me zhvillimet e këtyre tokave dhe i kemi deklaruar në mënyrë specifike si të lejuara apo të ndaluara, e këto janë:

- tokat e kategorisë 5-6 lejohen të shfrytëzohen për zhvillim bujqësorë apo zhvillime tjera konform dispozitave ligjore;
- lejohet infrastruktura bujqësore konform kushteve të veçanta zhvillimore për përcaktimin e hapësirave për vendosjen e fermave dhe objekteve përcjellëse të përcaktuara me kushte zhvillimore të veçanta për zona bujqësore;
- lejohen shfrytëzimet e përkohshme të përcaktuara me shfrytëzimet e lejuara të përkohshme për zona bujqësore;
- lejohet shfrytëzimi i përkohshëm i tokës bujqësore për nxjerrjen e lendeve industriale, mineraleve sipërfaqësore dhe nëntokësore konform dispozitave ligjore;
- lejohet rregullimi i tokave bujqësore (komasacioni) konform dispozitave ligjore;
- lejohet servituti sezonal për qasje në parcelat bujqësore sipas dispozitave ligjore;
- lejohet energjia e ripërtrishme (deri në 10 MW lejen dhe pëlqimin e jep Komuna ndërsa mbi 10 MW lejen dhe pëlqimin e jep institucionet qendrore), sipas dispozitave ligjore të LIGJIT Nr. 04/L – 110 PËR NDËRTIM.
- lejohet dhënja e tokave bujqësore klasa 5-6 me qira vetëm për qëllime bujqësore;
- lejohet shfrytëzimi i kullotave duke respektuar dispozitat ligjore të përcaktuara për shfrytëzim të kullotave;
- ndalohet shfrytëzimi i tokave bujqësore 5-6 për qëllime të tjera jo bujqësore të përcaktuara me kushte zhvillimore të ndaluara;
- ndalohet largimi i shtresave humusore apo shtesave të punueshme nga tokat bujqësore;
- ndalohet përdorimi i lëndëve të dëmshme dhe të rrezikshme të cilat dëmtojnë tokat bujqësore;
- ndalohet ndërrimi i destinimit për tokat bujqësore në komasacion dhe sistem të ujitjes përveç rasteve me rendësi të veçanta publike.

Kushtet zhvillimore për tokat klasa 7-8

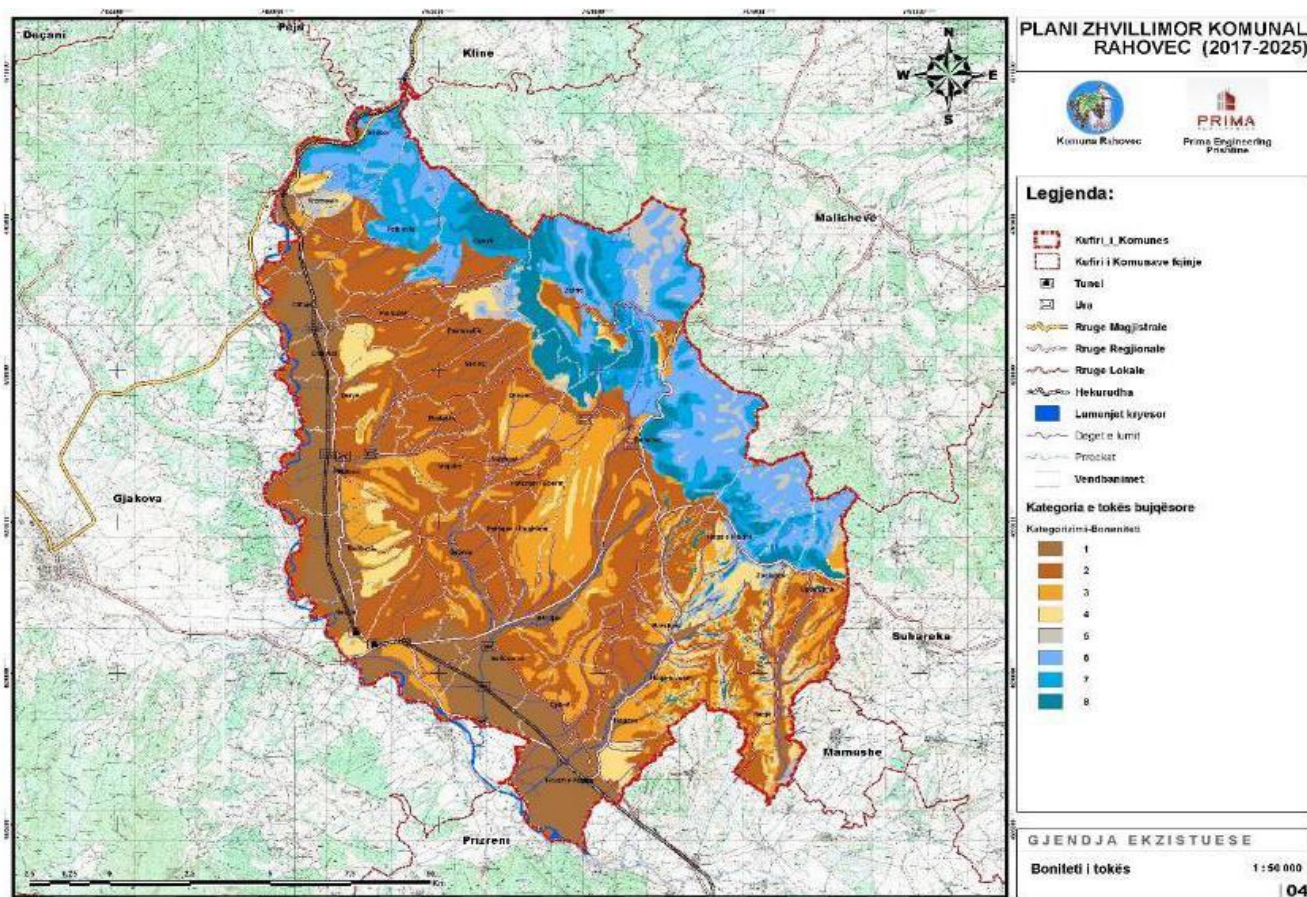
Këto sipërfaqe bujqësore shpesh përmbajnë zona të vegjetacionit natyror. Përbehen nga kulturat vjetore dhe të përhershme me rendiment të ulët, së bashku me kullosat të përshtatshme për bagëti dhe vegjetacion natyror. Disa nga këto sipërfaqe janë shumë të pjerrëta, gjë që rrit shpenzimet e përfshira në zhvillim, por sidoqoftë janë sipërfaqe bujqësore që duhet zhvilluar nëse toka e një kualiteti më të mirë duhet të ruhet.

Në tokat e klasës 7-8 kemi caktuar edhe shfrytëzimet të cilat janë të lejueshme dhe në kundërshtim me zhvillimet e këtyre tokave dhe i kemi deklaruar në mënyrë specifike si të lejuara apo të ndaluara, e këto janë:

- tokat e kategorisë 7-8 lejohen të shfrytëzohen për zhvillim bujqësorë apo zhvillime tjera jo bujqësore konform dispozitave ligjore;
- lejohet infrastruktura bujqësore konform kushteve të veçanta zhvillimore për përcaktimin e hapësirave për vendosjen e fermave dhe objekteve përcjellëse të përcaktuara me kushte zhvillimore të veçanta për zona bujqësore;
- lejohet shfrytëzimi i përkohshëm i tokës bujqësore për nxjerrjen e lendeve industriale, mineraleve sipërfaqësore dhe nëntokësore konform dispozitave ligjore;
- lejohet shfrytëzimi i përkohshëm i tokës bujqësore për nxjerrjen e lendeve industriale, mineraleve sipërfaqësore dhe nëntokësore konform dispozitave ligjore;

- lejohet rregullimi i tokave bujqësore konform dispozitave ligjore;
- lejohet energjia e ripërtrishme (deri në 10 MW lejen dhe pëlqimin e jep Komuna ndërsa mbi 10 MW lejen dhe pëlqimin e jep institucionet qendrore), sipas dispozitave ligjore të LIGJIT Nr. 04/L – 110 PËR NDËRTIM.
- lejohet servituti sezonal për qasje në parcelat bujqësore sipas dispozitave ligjore;
- lejohet dhënia e tokave bujqësore klasa 7-8 me qira vetëm për qëllime bujqësore apo qëllime tjera të përcaktuar nga komiteti planifikues i komunës;
- lejohet shfrytëzimi i kullotave duke respektuar dispozitat ligjore të përcaktuara për shfrytëzim të kullotave;
- ndalohet përdorimi i lëndëve të dëmshme dhe të rrezikshme të cilat dëmtojnë tokat bujqësore;

Harta 1 Përshtatshmëria e tokave bujqësore

▪ Kushtet zhvillimore për tokat bujqësore sipas klasifikimit të zonimit agro-ekologjik

Zonimi Agro-ekologjike (ZAE) i referohet ndarjes së një sipërfaqe të tokës në zona të vogla, të cilat kanë karakteristika të ngjashme të lidhura me përshtatshmërinë e tokës bujqësore, prodhimin potencial dhe ndikimin në mjedis. ZAE i referohet klasifikimit të përshtatshmërinë e tokës si input bazë, si dhe përdor një grup të gjerë të të dhënave në analizën e saj.

Zonimi agro-ekologjik:

- Nuk nënkupton që duhet të kultivohen kulturat bujqësore sipas parimeve të prodhimtarisë organike (bio).
- Është një planifikim sipas kushteve zhvillimore të cilat përcaktojnë rendimente më të larta për kulturat bujqësore duke u mbështetur në analizat e përparësive vijuese fiziko-kimike, mjedisore dhe natyrore të tokave të përshtatshme për zhvillimin e bujqësisë.

- Nuk është obligativ, nuk detyron dhe nuk ndëshkon shfrytëzuesin e tokës që ka vendosur të zhvillojë kultura tjera bujqësore mbi zona e përcaktuara agro-ekologjike në këtë Hartë Zonale.

Në Komunën tonë, Harta Zonale ka përcaktuar sipërfaqet vijuese sipas kulturave bujqësore të cilat janë më të leverdishme për t'u kultivuar në to, bazuar në formën dhe përmbajtjen unike të tokës bujqësore, karakteristikat klimatike, vetit fizike dhe kimike të tokës.

Faktorët kryesorë dhe kushtet agro-ekologjike të cilat luajnë rol të rëndësishëm në kultivimin, zhvillimin dhe prodhimin e kulturave bujqësore mund të radhiten:

▪ **Lloji i përshtatshmërisë së tokës bujqësore;**

- Pedologjia (lloji i tokës);
- Intensiteti i ujërave nëntokësorë dhe mbitokësorë;
- Ekspozicioni ndaj diellit;
- Lartësia mbidetare dhe pjerrtësia e terrenit;
- Kushtet klimatike (temperatura, lagështia, reshjet);
- Periudha e rritjes, (periudha e diellosjes LGP);
- Sasia e ujit sipërfaqësor dhe nëntokësor në dispozicion për ujitje; dhe
- Kërkesat për lëndë ushqyese.

Lloji e përshtatshmërisë së tokës bujqësore: Tokat më të përshtatshme për kultivimin janë tokat e pëlleshme dhe të thella me reaksione lehta acidike si dhe lagështi relative. Qarkullimi bimor po ashtu luan një rol të rëndësishëm në arritjen e rendimenteve të larta. Andaj në këtë drejtim duhet të marrin shumë seriozisht qarkullimin bimor të kulturave të ndryshme aspak nuk do t'i përshtatet prodhimtaria në monokulturë.

Lloji i përshtatshmërisë së tokave bujqësore për Komunën e Rahovecit është përcaktuar më lartë si dhe janë përcaktuar kushtet për zhvillimin e këtyre tokave.

Pedologjia (lloji i tokës): Territori i Komunës së Rahovecit ka llojllojshmërinë e dukshme pedologjike e cila pasqyrohet me numër të madh të grupeve të llojeve të tokës, e në përbërjen e saj ka 8 lloje dhe 21 nënlloje, ku i jep një pamje mozaike territorit.

Nëse përjashtohet toka skeletore e cila paraqet në vendin e saj ekzistuese, tokat tjera janë nga supstratet e bartura. Ato janë formuar pjesërisht nga sedimentet liqenore dhe rrjedhjeve të ujërave.

Prezenca e një numrit të madh të llojit të tokave të cilat sipas karakteristikave dhe mundësive për shfrytëzim në bujqësi, dallohen mjaft që nga rezultati i ndikimit të faktorëve të ndryshëm në formim.

Është me rëndësi ndikim i njeriut në shfrytëzimin e tokës gjë që shpeshherë mund të jetë mjaft negativ që shihet përmes mos ujitjes racionale dhe pyllzimit, shfrytëzimi jo racional i pyjeve me ç'rast vie deri te erozioni e te ne ky fenomen është i përqendruar në shumë vende të komunës.

Në bazë të hulumtimit në teren dhe hulumtive laboratorike të llojeve të tokës në Komunën e Rahovecit ndahen në këto lloje :

- Litosol mbi formacione shkëmbijsh ultrabazik (serpentinët)
- Litosol mbi formacione shkëmbijsh gëlqerorë
- Aluvijumi zallorë (rrrës)
- Aluvijumi deltynorë
- Deluvijumi deltynorë
- Aluvijumi-deluvijumi tokë deltynore
- Tokë livadho deltynore

- Tokë eglijuar mineralo-moçalike deltinor
- Rendzinë ehinjt-kafe mbi supstratet gëlqerorë të butë
- Rendzinë tipike në supstratet gëlqerorë
- Rendzinë e hinjt kafe mbi supstat gëlqerorë
- Rendzinë tipike mbi serpentinet
- Rendzinë e hinjt-kafe mbi serpentinë
- Smonicë e pakarbonizuar
- Smonicë në proçes të kafenizuar
- Smonicë e kafenizuar
- Smonicë e lesivuar me pseudoglej
- Smonicë e eroduar
- Tokë e kuqe e cekët mbi formacione gëlqerore
- Tokë e kuqe mesatarisht e thellë mbi formacion gëlqeror
- Tokë e kuqe e kafenizuar mbi formacion gëlqeror të fortë
- Tokë e kuqërimit kafe rënor deltynore mbi sedimentet të kuqërimit
- Tokë e kuqërimit kafe e lesevuar mbi sedimentet të kuqërimit
- Tokë e kafenjt deltynor mbi argjil liqenor.
- Argjila liqenore
- Shkëmbij ultrabazik
- Pseudoglej podzolik-tokë
- Pseudogleji argjilor
- Shkëmbinjë

Intensiteti i ujërave nëntokësore dhe mbi tokësore: Komuna e Rahovecit ka një intensitet të lartë të ujërave nëntokësore, pjesa më e madhe e territorit ka një mbulueshmëri me ujera nëntokësorë të cilët mund të shfrytëzohen për ujitje në bujqësi. Përveç ujërave nëntokësor Komuna e Rahovecit është e pasur edhe me ujera sipërfaqësor apo rrjedhje të lumenjve të cilat përshkojnë pothuajse gjithë territorin e Komunës. Si rezultat i këtyre burimeve fermerët e komunës së Rahovecit kanë potencial të lart të zhvillimit intensiv të bujqësisë.

Kushtet klimatike: Kërkesat për temperaturë janë mesatare, bimë mund të kultivohen me sukses në ato regjione në të cilat temperaturat mesatare gjatë vegjetacionit janë të përshtatshme.

Temperatura mesatare vjetore e ajrit në Rahovec është 100C. Në muajin gusht lajmërohet maksimumi absolut prej 370C. Amplituda absolute është 52.00 0C. Komuna e Rahovecit gjendet në perëndimore të Kosovës dhe ka klimë kontinentale me ndikim mesdhetar.

Në vijim janë radhitur vlerat kyçe klimatike:

- Vlerat mesatare relative vjetore e lagështisë në Rahovec është 75%. Lagështia më e ulët relative e ajrit në është në muajin gusht 63.20%.
- Në Rahovec është vranësira më e vogël në muajin gusht (2.7), ndërsa vranësira mesatare vjetore është 5.0 të dhjetat e qiellit.
- Vlera mesatare e të reshurave në Rahovec është 680 mm. Të reshurat më të mëdha janë në muajin tetor ndërsa më të vogla në muajin shkurt dhe janar.
- Të reshurat më të mëdha janë gjatë muajit mars 170 mm, ndërsa sasia minimale e të reshurave në këtë territor është 410mm.

- Në Rahovec më së erërat e veriut (11,8 %), veri-lindja (62 %), dhe perëndimi (50 %), ndërsa më së paku fryjnë erërat e juglindjes (17 %), jugut (14 %) dhe jug-lindja (4 %).

Kërkesa për ujë: Uji/ujitja luan një rol të rëndësishëm ku gjatë vegetacionit kërkohen së paku 500 – 700 mm të reshura të cilat duhen të jenë të shpërndara në mënyrë të drejtë. Megjithatë, vjen të theksohet fakti se kulturat bimore janë të ndjeshme në mungesë të lagështisë sidomos në fazë të krijimit të frytit dhe në kohën e formimit dhe mbushjes së kokrrës. Pra, mungesa e ujit ndikon negativisht në zhvillim dhe fryt-dhënie.

Lartësia mbidetare dhe pjerrtësia e terrenit: Komuna e Rahovecit ka një lartësi mbidetare kategorizohet sipas vendbanime dhe ndahet në luginore-rrafshirë, kodrinore dhe malore. Vendbanimet të cilat janë të përfshira në lugina ose rrafshira me lartësi 310 – 350 m Fortesa, Gexha, Malësia e Vogël, Drinasi, Denji, Dabidoli, Çifllaku, Nagaci, Hoça e Vogël dhe Retia.

Vendbanimet të cilat janë të përfshira në lartësitë mbidetare prej 350 – 600 m që i takojnë kategorisë së vendbanimeve kodrinore janë : Rahoveci, Drenoci, Senovci, Pastaselli, Palluzhë, Kramoviku, Mrasori, Hoça e Madhe, Apterushë, Zaçishti, Patoçani i Ulët, Patoçani i Epërm, Nashpalla, Bratotini, Vranjaka, Celina dhe Krusha e Madhe (edhe pse disa pjesë të reja të vendbanimeve të këtyre fshatrave u takojnë pjesës së kategorisë së luginave ose rrafshinave).

Vendbanimet malore shtrihen në lartësitë mbidetare prej 600 – 1000m e këto janë : Zatriqi, Kazniku dhe Guri i Kuq.

Periodha e rritjes: Periodha vegetative apo ditët me diell janë shumë të rëndësishme në zhvillim dhe arritje të rendimentit të plotë. Varësisht prej varietetit dallon edhe periodha vegetative.

Periodha e rritje është periodha gjatë vitit kur lagështia dhe kushtet e temperaturës janë të favorshme për rritjen e bimëve, kjo periudhë e rritjes fillon nga momenti i arritjes së temperaturave mbi 5 OC ndërsa pikun e fillimit të kësaj periudhe arrihet në momentin e arritjes së temperaturave mbi 10 OC. Sipas të dhënave komuna e Rahovecit ka një temperaturë mesatare vjetore 11 OC dhe një periudhe të rritjes (LGP) 220-250 ditë.

Kërkesa për lëndë ushqyese: Sasia e lëndëve ushqyese është shumë e rëndësishme në zhvillim dhe prodhim të bimëve. Nëse fermerët dëshirojnë që të arrijnë rendimente më të larta për njësi të sipërfaqes atëherë fermerët mund të përdorin kombinime të ndryshme të plehrave. Bimët kanë kërkesa për lëndë ushqyese, këto kërkesa janë të larta sidomos për azot, fosfor dhe kalium, mungesa e këtyre lëndëve gjatë procesit të zhvillimit ndikon direkt në prodhimtari.

▪ Kushtet zhvillimore për kultivimin e drithërave në zonat agro- ekologjike të përcaktuara.

Drithërat përveç se në shumicën e botës konsiderohen si kultura strategjike, si kultura të tilla kanë edhe rëndësi të madhe ekonomike, sidomos nëse kultivohen në sipërfaqe të mëdha.

Kushte zhvillimore për kultivimin e drithërave, që duhet të përmbushen për kultivimin e drithërave për zonat e përcaktuara.

- Kërkesa për tokë: Tokat më të përshtatshme për kultivimin e drithërave janë tokat e pëlleshme dhe të thella me reaksion të lehtë acidik si dhe me lagështi relative;
- Kërkesat ndaj faktorëve të mjedisit: Temperatura 18 - 22 °C; Ujë/ujitje 500 - 700 mm;
- Kërkesat për lëndë ushqyese kg/ha: Azot: 150 -180; Fosfor 90 - 100; Kalium 160 - 200;
- Lloji, sasia dhe mënyra e mbjelljes së farës e përshtatshëm për atë tokë.

▪ Kushtet zhvillimore për kultivimi e frutave

Ndër elementët më kryesor të mjedisit për kushtet normale të rritjes dhe të zhvillimit të pemëve frutore janë:

- Kërkesa për tokë: Sasia e ujit në tokë, Përmbajtja e elementeve ushqyese (mikro dhe makro elementeve), pH tokës 6.5 – 7.5, Thellësia dhe drenazhimi i tokës.
- Kërkesat ndaj faktorëve të mjedisit: Temperatura e ajrit (17 – 25 °C), Lagështira ajrore dhe tokësore 50 – 70%, Djellosja 235 ditë vegetacion, Ajrimi, Erërat (në raste të erërave të forta të krijohen breza mbrojtës).
- Lartësia mbidetare: > 700 m (produktivitet më i lartë), < 700 m (produktiviteti më i ulët).

▪ Kushtet zhvillimore për kultivimi e perimeve

Perimtaria paraqet formën më intensive të prodhimtarisë bimore. Si degë e veçantë ajo merret me studimin e një grupi specifik të bimëve (perimtari).

Më prodhimin e përgjithshëm të perimeve nënkuptohet kultivimi i perimeve qoftë në fushë të hapur apo në mjedise të mbrojtura (serra), prodhimi i perimeve është njëra nga degët më të vjetra të prodhimtarisë bujqësore në përgjithësi. Për kultivimin dhe zhvillimin e prodhimit perimtare (lavërtar) janë dhënë disa kushte mbi zgjedhjen e tokave apo zonave për kultivim:

Ekologjike (tokësorë)	Klimatikë:	Ekonomike:
Tipi i tokës (lloji i përshtatshëm i tokës për zhvillim)	Drita (intensiteti i ndriçimit dhe gjatësia e dritës)	Fuqia Punëtore
Pjerrtësia e terrenit (0.16 – 6.0 shkallë)	Temperatura	Materiali reproduktues
Ekspozicioni ndaj dritës	Lagështia (sasia e ujit)	Pajisjet (makineria)
Niveli i ujit nëntokësor	Cilësia e ajrit	Plasmani (tregu)
Infektimi me baroja	Erërat	
Reaksioni i tokës		

▪ Kushtet zhvillimore për ndërtimin e serrave në zonat e përcaktuara për zhvillim

Kushtet e përgjithshme të cilat duhet të marrim për bazë gjatë ngritjes dhe shfrytëzimit të serrave janë paraqitur në vazhdim:

Zgjedhja e vendit ku do të ndërtohet serra:

- Preferohen sipërfaqet të cilat i ekspozohen së paku 8 ore gjatë sezonit vegetativ dhe 4 orë diellosje gjatë stinës së dimrit;
- Të zgjidhen zonat me vlera më të larta të temperaturës minimale ;
- Shmangia e zonave me temperaturë maksimale shumë të lartë si dhe atyre shumë të ftohta;
- Të ndërtohen pranë burimeve energjetike (mundësi e qasjes në energji elektrike);
- Jo shumë larg rrugëve kryesore që të mund të kemi transport të shpejt të mallit;
- Të vendosura së paku 2 – 4 km, larg nga ndotësit industrialë.
- Të kemi ajrim efektiv, dritaret duhet të përfaqësohen në masën 18 – 25% të sipërfaqes së serrës;
- Të zvogëlohet humbja e energjisë;
- Të këtë volume (shfrytëzim) sa më të madhe që të jetë e mundur;
- Të lejojnë instalimin e pajisjeve për ngrohjen e serrës gjatë natës;
- Rritja e standardeve të kontrollit të mikroklimës në serrë;
- Zgjedhja dhe shfrytëzimi i materialeve plastike më të përshtatshëm për kërkesat për dritë dhe temperaturë;
- Instalimi i sistemit të ujitjes me efektivitet të lartë (Sistemi pikë-pikë apo edhe sisteme tjera të përshtatshme).
- Zhvillimi apo ndërtimi i serrave mund të bëhet në ato zona ku sipas ZAE është përcaktuar për kultivimin e perimeve ZAE-P, por duhet pasur parasysh kushtet e përmendura me lart për ndërtimin e serrave para se të përcaktohet lokacioni.

▪ Kushtet e përgjithshme për kultivimin e rrushit

Rrushit është kulturë e cila ka një vlerë të lartë ekonomike, si e tillë është mjaft e kultivuar në botë po ashtu edhe tek ne. Rrushin ndahet në dy kategori si rrushi për tryezë dhe ai për vere.

Ndër elementët më kryesor të mjedisit për kushtet normale të rritjes dhe të zhvillimit të vreshtave janë:

- Kërkesa për tokë: Toka të thella shkriftë, me lagështi të mjaftueshme dhe të afta për tu ajrosur, Përmbajtja e elementeve ushqyese (mikro dhe makro elementeve), pH tokës 6.5 – 7.5, Thellësia dhe drenazhimi i tokës;
- Kërkesat ndaj faktorëve të mjedisit: Periudha vegjetative 120 - 250 ditë, Temperatura e ajrit (22 – 25 °C), Lagështira ajrore dhe tokësore 60 – 70 %, Ajrimi, Erërat (në raste të erërave të forta të krijohen breza mbrojtës).
- Kërkesat për lëndë ushqyese: Azot 90 - 130, Fosfor: 40 - 50, Kalium: 60 - 140, Hekur: 1 - 2, Magnez: 30 - 40;
- Lartësia mbidetare: > 700 m (produktivitet më i lartë), < 700 m (produktiviteti më i ulët).

▪ Kushtet zhvillimore për kultivimin e bimëve foragjere (jonxha, tërfili, bari anglez, misri për silazh)

Foragjeret janë një nga bimët më të vjetra që ka njohur njeriu dhe sot, përbëjnë bimët më të rëndësishme. Duke qenë shumëvjeçare ato luajnë një rol të rëndësishëm në ushqimin e bagëtisë, në përmirësimin e strukturës së tokës dhe në rritjen e pjellorisë së saj.

Ndër elementët më kryesor të mjedisit për kushtet normale të rritjes dhe të zhvillimit të foragjereve janë:

- Kërkesa për tokë: Toka të thella shkriftë, me lagështi të mjaftueshme dhe të afta për tu ajrosur, Përmbajtja e elementeve ushqyese (mikro dhe makro elementeve), pH tokës 6.5 – 7.5, Thellësia dhe drenazhimi i tokës;
- Kërkesat ndaj faktorëve të mjedisit: Periudha vegjetative 35 - 50 ditë për kositje, Temperatura e ajrit (22 – 25 °C), Lagështira ajrore dhe tokësore si dhe kërkesat për ujë 60 – 70 %, 300 - 400 mm reshje, Erërat (në raste të erërave të forta të krijohen breza mbrojtës);
- Kërkesat për lëndë ushqyese kg/ha: Azot 100- 120, Fosfor: 80 - 100, Kalium: 110 - 130.

▪ Kushtet zhvillimore për kultivimin e kullotave

Pronari apo shfrytëzuesi i kullotës është i detyruar që kullotën ta shfrytëzoj në mënyrën e cila i përshtatet vetive natyrore të saj, duke mos e zvogëluar vlerën e saj dhe duke përdorur masat agroteknike përkatëse.

Shfrytëzuesi i kullotave ka për detyrë:

- Të bëjë shfrytëzimin racional të kullotave,
- T'u mundësoj shfrytëzuesve tjerë kalimin, afrimin dhe dërgimin e bagëtisë në kullota dhe në fusha, si dhe caktimin e vendit për dhënie ujë bagëtisë;
- Të bëjë vazhdimisht meliorimin dhe mirëmbajtjen me qëllim të përmirësimit të cilësisë dhe shtimit të kapaciteteve të kullotave dhe
- Të zbatojë masat e mbrojtjes së kullotave nga shfrytëzimi i tepërt dhe jodestinues.
- Të respektoj kërkesat të cilat dalin nga dispozitat ligjore për shfrytëzimin e kullotave.

▪ Kushtet zhvillimore për kultivimin e bimëve vajore (luledielli, soja dhe kolza)

Foragjeret janë kulturat më të rëndësishme vajore për kushtet e Kosovës sepse gjen kushte të mira agroekologjike. Përdoret për nxjerrjen e vajit për gatim, lëndë e parë e industrisë së vajit dhe celulozës, ushqim për kafshët (bimë e gjelbër, silazhuar) si dhe mbetje të përpunimit industrial (bërsi). Farat përmbajnë 30 – 50 % vaj.

Kërkesat kryesore në zhvillimin e mirëfilltë të bimëve vajore janë si: kërkesat për tokën, periudha vegetative, temperatura, kërkesat për ujë, kërkesat për lëndë ushqyese dhe periudha mbjelljes dhe vjeljes.

- Kërkesa për tokë: Toka humusore aluviale të kullushme ndërsa në tokat ranore, gurore dhe tokat të cilat kanë përmbajtje gëlqerore rendimenti bie dukshëm, pH tokës 6.5 – 7.5, Thellësia dhe drenazhimi i tokës;
- Kërkesat ndaj faktorëve të mjedisit: Periudha vegetative 75 - 180 ditë, Temperatura e ajrit (23 – 25 °C), Lagështira ajrore dhe tokësore si dhe kërkesat për ujë 60 – 70 %, 3500 - 4500 m³ ujë apo 300 - 400 mm reshje, Erërat (në raste të erërave të forta të krijohen breza mbrojtës).
- Kërkesat për lëndë ushqyese kg/ha: Azot 100- 120, Fosfor: 80 - 100, Kalium: 110 - 130,

▪ Kushtet e nevojshme për mundësin e aplikimit të peshkimit dhe akuakultures

Kushtet të cilat duhet të plotësohen që të mund të aplikojmë aktivitetet e peshkimit janë të radhitura në vazhdim sipas llojit dhe mënyrës së peshkimit, këto kushte janë të specifikuara edhe me Ligjin nr.02/L-83 për peshkim dhe akuakulturë.

Kriteret për peshkim rekreativ

1. Të merret leja për peshkim sportiv rekreativ
 - Një ditore dhe
 - Një vjeçare
2. Mjetet dhe pajisjet për peshkim rekreativ sportiv
 - Rrjeta për kapjen – nxjerrjen e peshqve;
 - Rrjeti për ruajtjen e peshqve;
 - Grepit për tërheqjen e gjahut.

Kushtet e nevojshme për mundësin e aplikimit dhe zhvillimit akuakulturës

Aktivitetin e akuakulturës mund ta zhvillojnë personat fizik apo juridik të regjistruar dhe të licencuar për akuakulturë si dhe shfrytëzuesit e resurseve ujore nëse një gjë të tillë kanë planifikuar me program në regjionin apo zonën për të cilën e ka fituar të drejtën e shfrytëzimit.

Personat fizik apo juridik mund të zhvillojnë aktivitetin e akuakulturës pasi të kenë marrë licencë nga ministria duke i plotësuar këto kushte:

- nëse personi fizik apo juridik ka përgatitje profesionale apo ka të punësuar profesional,
- kur zbatimi i projektit nuk shkakton efekte negative ndaj mjedisit,
- kur zhvillimi i aktivitetit nuk bie ndesh me interesat e sektorëve tjerë që merren me menaxhimin ujërave,
- kur ndryshimi i destinimit të tokave është në përputhje me ligjin e tokave,
- kur shfrytëzimi i tokave në pronësi shtetërore rregullohet sipas procedurave të autoriteteve që menaxhojnë me tokat, kompetente,
- kur e drejta e shfrytëzimit të ujërave është rregulluar sipas ligjit për koncesione.

Më poshtë është listuar tabela me të dhënat e kulturave dhe sipërfaqet e destinuara sipas zonimit agro-ekologjik të cilat janë të destinuara në Komunën e Rahovecit.

Tabela 48. Kulturat dhe sipërfaqet sipas zonimit agro-ekologjik

Kodi	Lloji i Kulturës sipas ZAE	Sipërfaqja (ha)
Zb1	Perime/Drithëra	5,058.32
Zb2	Fruta/Vreshta	1,422.96
Zb3	Fruta	1,478.04

Zb4	Vreshta	4,824.92
Zb5	Livadhe/Kullosa	436.10
Zb6	Kullosa	2,533.47
Zb7	Infrastrukturë bujqësore (ferma)	10.28
Totali		15,761.09

▪ Mënyra e shfrytëzimit të tokës bujqësore

Mënyra e shfrytëzimit të tokës përcakton dhe orienton zhvillimin e zonave të cilat janë të përshtatshme për zhvillimin e kulturave të ndryshme bujqësore për një sipërfaqe të përcaktuara bujqësore të cilat sjellin rendimente të larta, mirëpo sa i përket leverdisë ekonomike të zhvillimit të këtyre kulturave pa dyshim që varet nga faktorët ekonomik të tregjeve vendore, regjionale apo ndërkombëtare.

Mënyra e shfrytëzimit të tokës është përcaktuar si udhërrëfyes për shfrytëzuesit e tokës dhe drejtorin komunale të bujqësisë për të përgatitur programin e kulturave bujqësore që do të subvencionohen për secilin vit radhazi nga 2020 – 2028.

Drejtoria komunale do të përcaktoj në programin e tyre cilat kultura bujqësore do të subvencionohen duke u bazuar në vlerën monetare të tyre në treg duke përzgjedhur rendimentet më të leverdishme për secilin vit radhazi duke u bazuar në sipërfaqet e përcaktuara për kultivimin e tyre.

Kushtet e shfrytëzimit të këtyre zonave është përshkruar në kapitujt e sipërm, gjersa mënyra e shfrytëzimit të tokës përcakton kulturat më të përshtatshme për kultivim në të ardhmen.

Mënyra e përdorimit - Lista e kulturave

Lloji i përdorimit:

Drithëra ZAE-D:	Fruta ZAE-F:	Perime ZAE-P:	Serra ZAE-S:	Vreshta ZAE-V:	Livadhe ZAE-L:
1. Misër	2. Mollë	3. Domate	4. Tranguj	5. Rrush tryeze	6. Jonxhë
7. Grurë	8. Dardhë	9. Tranguj	10. Domate	11. Rrush vere	12. Tërfili
13. Tërshërë	14. Kumbull	15. Spec	16. Sallat	17.	18. Tërfili Kuq
19. Thekër	20. Pjeshkë	21. Qepë	22. Spinaq	23.	24. Bari Anglez
25. Elb	26. Mjeder	27. Hudhër	28. Dredhëz		
29. Tritikale	30. Manaferre	31. Shalqin	32. Spec		
	33. Dredhëz	34. Pjepër			
	35. Lajthi	36. Lakër			
	37. Arrë	38. Patate			
	39. Vishnje	40. Majdanoz			
	41. Qershi	42. Karrot			

▪ Klasifikimi i sistemeve të ujitjes dhe kushtet zhvillimore

Sistemet e ujitjes të tokave bujqësore sipas UDHËZIMIT ADMINISTRATIV MMPH-NR.08/2017 MBI NORMAT TEKNIKE TË PLANIFIKIMIT HAPËSINOR i klasifikojnë sipas kategorive në vazhdim:

- Tokë bujqësore me sistem të ujitjes në sipërfaqe- brazda;

- Tokë bujqësore me sistem të ujitjes me spërkatje;
- Tokë bujqësore me sistem të ujitjes me pika;
- Tokë bujqësore me sistem të ujitjes nëntokësor;
- Tokë bujqësore me sistem të ujitjes të kombinuar ujitjes.

Sistemi i ujitjes në sipërfaqe- brazda - Kjo metodë e ujitjes është e përshtatshme kur toka ka një pjerrësi të vogël. Kur rregulloni brazdat, duhet të kihet parasysh se distanca midis tyre, gjerësia e tyre, gjatësia dhe thellësia e prerjes varen nga pjerrësia, shkalla e ujitjes dhe lloji i tokës. Në tokë të rëndë kjo distancë bëhet e barabartë me rreth 1 metër. Në tokat e lehta, brazdat prehen në një distancë më të shkurtër - rreth 0,5 metra. Kjo duhet të bëhet me kujdes në mënyrë që të mos dëmtojë rrënjët e bimëve.

Varësi të pjerrësisë së terrenit, thellësia e brazdës mund të ndryshojë nga 1,20 në 2,50 metra. Për më tepër, sa më e vogël të jetë pjerrësia, aq më të thella janë brazdat. Një pengesë e rëndësishme e kësaj metode është përdorimi joracional i tokës. Përveç kësaj, shumë ujë konsumohet për ujitje të sipërfaqeve të kultivuara.

Sistemi i ujitjes me spërkatje - Kjo metodë e ujitjes mund të përdoret me pothuajse çdo sipërfaqe apo kulturë bujqësore, mundëson kontrollimin e saktë të kërkesave për ujë, dhe lagështia uniforme të tokës. Përveç kësaj, me një ujitje të tillë rritet lagështia e ajrit.

Varësisht prej terrenit, sipërfaqeve dhe kulturave të cilat do të ujitjen, analizohen dhe sugjerohen lloji i sistemit që do të përdoret.

Llojet e sistemit të ujitjes me spërkatje: 1. Spërkatësit tërheqës; 2. Spërkatësit për ujitje në distanca të largëta; 3. Spërkatësit rrethor; 4. Spërkatësit rain bird; 5. Spërkatësit pro-spray.

Sistemi i ujitjes me pika - Sistemi i ujitjes pikë-pikë aplikohet kryesisht në sipërfaqe të mbrojtura (serra, pemishte) por edhe me gjer. Ky sistem aplikohet në dy forma: sistem mbi tokësor dhe nën tokësor.

Kushtet kryesore në përdorimin e sistemit pikë-pikë janë: 1. Gjendja e tokës (pjerrtësia e tokës, madhësia e sipërfaqes); 2. Lloji i kulturës që do të mbillet; 3. Hapësira dhe distanca e mbjelljes; 4. Gjendja, lartësia e burimit të ujit; 5. Cilësia e ujit; 6. Cilësia teknike e materialit që do të përdoret; 7. Kushtet ekonomike.

Duke pasur parasysh kushtet e përdorimit të radhitura më lart dhe pasi që të jenë analizuar këto kushte vendosin mbi llojin dhe mënyrën e shfrytëzimit të këtij sistemi.

Sistemi i ujitjes nëntokësor - Sistemi i ujitjes nën tokësor është mënyrë më e përshtatshme për ujitjen e tokave bujqësore. Ky sistem kupton vendosjen e gypave të ujit nën tokë, gypa varësisht prej sipërfaqes së ujitur përcaktohen dimensionet dhe vendosja e tyre në dhe. Gypat primar të ujitjes së paku duhet të vendosen 0.40 - 0.60 metra nën tokë ndërsa ata sekondar 0.20 - 0.30 metra.

Përveç vendosjes së gypave duhet të kemi parasysh edhe pajisjet mbështetëse të sistemit si: Pompat për pompim të ujit, Rezervarët për deponim të ujit, Rregullatorët presues të ujit, Filtrat dhe Llojet e spërkatësve.

Të gjithë gypat primar dhe sekondar si dhe pajisjet mbështetëse të sistemit varësisht prej sipërfaqes së ujitur dhe kulturës që do të ujitet përcaktohen llojet e gypave dhe pajisjeve mbështetëse.

Sistemi i ujitjes të kombinuar - Sistemi i kombinuar i ujitjes duhet të jetë i lidhur me një sistem qendror të furnizimit me ujë ose me një burim të përhershëm të ujit. Në rastin e parë, nuk ka nevojë për të integruar një sistem filtrimi në njësinë e kontrollit të ujitjes. Në rast të shfrytëzimit të burimeve (puseve) për ujitje atëherë ky sistem duhet të jetë i automatizuar në mënyrë që të funksionoj ky lloj sistemi i ujitjes.

▪ **Kushtet e nevojshme për përcaktimin e hapësirës për vendosjen e fermave dhe objekteve përcjellëse**

Në tokën bujqësore lejohet ndërtimi i ndërtesave për mbarështimin komercial të kafshëve dhe shpezëve, si dhe objekteve ndihmëse, përderisa plotësojnë kushtet vijuese:

- Madhësia e fermës: mbi 15 krerë gjedhe, 50 krerë dele, dhi apo 40 krerë derra, 1,000 copë shpend lejohet të ndërtohet në toka bujqësore duke ju përmbajtur kërkesave ligjore.
- Madhësia e sipërfaqes (hapësirës) ku do të vendoset ferma apo objektet përcjellëse (parcela jo më pak se 0.50 ha).
- Kushtet klimatike dhe meteorologjike (sidomos erërave),
- Sigurimi i ujit të mjaftueshëm (mundësia e qasjes së fermës në burimet e ujit),
- Mbrojtjen e ambientit, ndërtimi i gropave septike sipas kriterëve të përcaktuara më poshtë sipas llojit të fermës.
- Ndikimi i ndërtimit përreth lokacionit.
- Sigurimi i ushqimit për të gjithë vitin.
- Distancat nga kufiri ndërtimor i vendbanimeve:
 1. 150-200 metra minimalia;
 2. 200-250 metra optimale;
 3. 250-300 metra standarde.
 4. (varësisht nga pozita hapësinore, kushtet zhvillimore dhe teknike duhet të përdoren distancat e përcaktuara, preferohet gjithmonë të respektohen distanca standarde për arsye të mbrojtjes së mjedisit dhe parandalimit të ndotjes).
- Të jenë 100 metra larg nga autostradat dhe rrugët nacionale;
- Distanca anësore të mureve të jashtme të fermës duhet të jenë së paku 10 metra nga kufijtë e parcelës;
- Parcela duhet të ketë mundësi hyrje/dalje të drejtpërdrejt ndaj një rruge publike ose private apo përmes të servitutit kalimtar në një parcelë fqinje.
- ISHPKZh-ja është 25%;
- ISN është 0.25;
- Etazhiteti P+NK
- Lartësi maksimale e lejuar është P+NK dhe lartësi maksimale 7m, duke përjashtuar siloset e grurit, dhe objekte tjera me karakter të njëjtë të zhvillimit.
- Materiali ndërtimor: dru, gur, tulla, metal dhe fasada.
- Lidhja infrastrukturore - Para që të fillojë zhvillimi i parcelës duhet të sigurohet lidhja me rrjetet e infrastrukturës rrugore dhe teknike.

▪ **Kushtet për ndërtimin e objekteve për mbarështimin e gjedheve**

Për ngritjen e objekteve për lopë qumështore duhet të kemi parasysh këta faktorë, rregullat për ndërtimin e objekteve për lopë qumështore

- Shtrati/boksi (vendpushimi): gjerësia: 100 - 120 cm, gjatësia: 140 – 200 cm;
- Shufrat e ndarjes së shtretërve: pjesa e parë 35 – 45 cm ndërsa pjesa e dytë 60 – 80 cm;
- Korridori në mes: 220 – 300 cm (në gjerësinë e korridorit nuk llogariten grazhdet);
- Korridori pas shtretërve: 120 – 150 cm;
- Hapësira për ushqim (Grazhdi): gjerësia: 0.40 – 0.60 cm, lartësia - 0.20 – 0.40 cm;

- Kanali për largimin e plehut : 20 – 30 cm;
- Deponim plehut krerë: 5m³ pleh i lëngët dhe 1,5 m² për atë të ngurtë.

Nëse lopët mbahen në sistem të lirë: për çdo lopë duhet siguruar nga një shtrat me madhësi si më lartë dhe stalla duhet të ketë madhësi që siguron së paku 10 m²/lopë.

Nëse stalla ka padok (hapësirë për shëtitje të kafshëve), madhësia duhet të jetë e tillë që siguron së paku 4,5 m²/lopë.

▪ Kushtet për ndërtimin e objekteve për dhen dhe dhi

Hapësira minimale të objekteve për mbajtje të kafshëve sipas kategorisë:

- Lartësia e fermës: 2.50 – 3.00 m;
- Korridori në mes: 2.20 – 2.50 m;
- Lugjet: lartësia 0.25 – 0.35 m, gjatësia 1.85 – 2.5 m;
- Dyert duhet të jenë dykrahëshe me lartësi 2.80 – 3.00 m dhe gjerësi 2.00 – 2.50 m.

43. Hapësirë m² për krerë/kafshë

Lloji i kafshëve	Dele	Dash	Qengjë	Cjap	Dhi	Ftuja dhe ftujak
m ² /krerë	1.50	3.00	0.50 – 0.70	2.50 – 3.00	1.80 – 2.20	0.60 – 0.80

▪ Kushtet për ndërtimin e objekteve për pula vojse

Standardet për pula vojse në kafaz:

Kushtet minimale teknike të kafazeve të përmirësuar (sipas standardeve të BE-së) për pula vojse:

- Sipërfaqja minimale e kafazit së paku 2000 cm²;
- 750cm²/pulë vojse nga e cila 600 cm me lartësi 45 cm, me fole/strofull, me pjesën e shtruar për shpurdhje dhe çukitje dhe 15 cm shkop (purtekë) /pulë për qëndrim, e vendosur mbi pjesën e shtruar;
- Qasja në ushqim së paku 12 cm për pulë;
- Korridori në mes të baterive minimum 90 cm;
- Në mes të dyshemesë dhe fundit të kafazeve duhet të mbetet një hapësirë prej 35 cm;
- Deponim plehut 5 m³ për 1000 pula.

Për pula vojse dhe për broilerë të mbajtur në dysheme:

Dendësia maksimale për broiler: 33 kg peshë e gjallë/m²;

Dendësia maksimale për pula vojse: nëntë (9) pula/m².

Si dhe të plotësohen kushtet vijuese:

- Pajisjet lineare për ushqim të sigurojnë të paktën 10 cm për pulë/zog, kurse ato rrethore të paktën 4 cm për pulë/zog;
- govatat lineare të ujit të pijshëm duhet të sigurojnë së paku 2,5 cm për pulë ose govatat rrethore 1 cm për pulë. Kur furnizimi me ujë është me pikatore, për çdo 10 pula/zogj = 1 pikatore.

Vetëm për pula vojse:

- Të paktën një fole për çdo shtatë pula;
- Nëse përdoren fole grupore, për 120 pula duhet siguruar së paku 1,2 m²;
- 15 cm shkopinj (purteka)/pulë, pa tehe të mprehta, të ngritur mbi shtrojë dhe distanca horizontale mes tyre duhet të jetë së paku 30 cm, ndërsa distanca në mes të shkopinjve dhe murit duhet të jetë së paku 20 cm;
- Të paktën 250 cm² shtrojë për pulë, shtroja zë të paktën një të tretën e sipërfaqes së dyshemesë.

Ndriçimi

Për broilerë dhe pula vojse të mbajtura në dysHEME, madhësia e dritareve të stallës duhet të jetë së paku sa 3% e sipërfaqes së dyshemesë.

▪ Kushtet për ndërtimin e objekteve për derra

Të gjitha fermat e derrave duhet t'i përmbushin kërkesat e mëposhtme:

Sipërfaqja e lirë e dyshemesë në dispozicion për çdo derrkuc apo derra për mbarështim të cilët mbahen në grup, përveç derrave femra të reja pas shërbimit dhe dosave, duhet të jetë të paktën:

Sipërfaqja minimale e dyshemesë varësisht prej masës së kafshës:

Masa e kafshës (kg)	Deri në 10	> 10 - 20	> 20 - 30	>30 - 50	>50 - 85	>85 - 110	>110
Sipërfaqja (m ²)	0.15	0.20	0.30	0.40	0.55	0.65	1.00

Sipërfaqja e përgjithshme e lirë e dyshemesë në dispozicion për çdo derr femër e re pas shërbimit dhe për çdo dose kur femrat e reja dhe / ose dosat mbahen në grupe duhet të jetë së paku 1,64 m² dhe 2,25 m² për dosë. Kur këto kafshë mbahen në grup me pak se gjashtë kafshë, zona e lirë e dyshemesë duhet të rritur për 10%. Kur këto kafshë mbahen në grupe prej 40 ose më shumë, sipërfaqja e lirë e dyshemesë mund të zvogëlohet për 10%.

▪ Kushtet për ndërtimin e objekteve për përpunim dhe konservim të mishit (thertoret)

Ndërtimet e objekteve përpunimi dhe konservimi i mishit dhe mishit të shpezëve (thertore) duhet të plotësojnë kushtet e mëposhtme:

Ndërtimet e objekteve për thertore duhet të plotësojnë kushtet e mëposhtme:

- Përcaktimi i Hapësirës ku do të ndërtohet ferma dhe objektet përcjellëse
- Vetitë gjeologjike - pedologjike të vendit.
- Vëllimi maksimal i objektit të mos tejkalojë intensitetin e ndërtimit prej 1 m³/m²;
- 10 metër nga kufijtë e parcelës;
- 300 metër nga qendrat e banuara;
- 100 metër nga rrugët nacionale dhe autostradave
- Të parashikohet ndërtimi i hapësirës për trajtimin e mbetjeve nga thertorja.

▪ Kushtet e nevojshme për ndërtimin e objekteve ndihmëse në bujqësi

Ndërtimet e objekteve për grumbullimin, ruajtjen dhe përpunimin e produkteve bujqësore dhe blegtorale, përfshire dhe ato për tharjen e trajtimin paraprak të produkteve bujqësore, duhet të plotësojnë kushtet e mëposhtme:

Objektet për grumbullimin e produkteve bujqësore:

- Vëllimi maksimal i objektit të mos tejkalojë intensitetin e ndërtimit prej 1 m³/m²;
- Të respektojnë distancat minimale 7 metër nga kufijtë e parcelës;
- Të respektojnë distancën 10 m nga objektet të tjera;
- Të ndërtojnë hapësira për trajtimin e mbeturinave që vijnë nga përpunimi i produkteve bujqësore.

▪ Kushtet e nevojshme për ndërtimin e objekteve të agro-turizmit

Zonat e agro-turizmit përfshijnë ato zona të cilat lejohen aktivitetet e zhvillimit bujqësor, banimit të përkohshëm turistik dhe shërbimeve në të mirën e zhvillimit të turizmit rural.

Zonat e agro-turizmit nënkupton të gjitha ato hapësira që plotësojnë kushte për zhvillimin e kësaj veprimtarie të orientuara me Planin Zhvillimor Komunal por të cilat plotësojnë këto kushte:

- Kanë aktivitete bujqësore të zhvilluara apo potenciale për zhvillim;
- Kanë aktivitete bujqësore të ndërlidhura me peizazhin natyror dhe rural;

- Mundëson zhvillimin e infrastrukturës turistike por e cila ruan dhe promovon karakterin rural të zonës (akomodim, aktivitete rekreative dhe edukuese);
- Gëzon një ndërlidhje me infrastrukturën por nuk përjashton mundësi të tjera agroturizmi në zonë.

Sipas Planit Zhvillimor Komunal, territori komunal i Rahovecit ka potencial të mjaftueshëm për tërheqjen e vizitorëve me pasurinë e saj natyrore, kulturore, historike dhe në të ardhmen – sipas planit zhvillimor.

Zhvillimi i veprimtarive turistike duhet të organizohet në nivel komunal e po ashtu duhet të sigurojë mbështetjen edhe të nivelit qendror. Duhet të sigurohet infrastruktura rrugore e teknike për zhvillimin e këtyre formave të turizmit. Turizmi duhet të orientohet në shfrytëzim të qëndrueshëm të potencialeve turistike dhe programet turistike duhet të përshtaten me kërkesat e grupeve të interesit – vizitorëve të ndryshëm. Për këtë sugjerohet të themelohet bordi komunal për menaxhimin e turizmit. Aktorët kryesor të cilët duhet ta zhvillojnë turizmin duhet të jenë agjencionet publike, ndërmarrjet komerciale dhe individët e aftë në këtë veprimtari.

Komuna e Rahovecit dhe një Bord Menaxhues i Turizmit duhet të zhvillojnë fushatë të gjerë dhe të studiuar mirë mbi potencialet turistike dhe pikat atraktive në komunë, duke shfrytëzuar të gjitha mediumet për këtë qëllim. Përveç kësaj, duhet të sigurohet edhe mundësia e qasjes në këto pika turistike me mjete të ndryshme transporti, si mjete motorike, biçikleta, etj., të cilat duhet të jenë konform me parimet e zhvillimit të qëndrueshëm dhe me mbrojtjen e ambientit. Kjo formë e transportit do duhej të stimulonte edhe shfrytëzimin e të njëjtave në jetën e përditshme të banorëve të kësaj komune.

Turizmi rural bujqësor - Komuna e Rahovecit ka analizuar potencialet e mundshme të zhvillimit të agroturizmit, këto potenciale janë akomoduar në skenarët zhvillimor të komunës për vitet në vazhdimësi duke e mbështetur me objektiva dhe veprime konkret në arritjen e zhvillimit të këtij turizmi mjaft aktual në vend dhe me gjerë. Se si do të arrihet fuqizimi dhe zhvillimi i turizmit rural komuna ka paraqitur disa objektiva kryesore:

- Promovimi i politikave dhe sistemeve të qëndrueshme dhe të përqendruara në ushqim cilësor;
- Të promovohen dhe të zgjerohen mundësitë që konsumatorët dhe turistët të blejnë ushqim vendor, përfshirë tregjet lokale;
- Ruajtja dhe promovimi i traditave të veçanta lokale të ushqimit dhe pijeve në këtë rast Vera e Rahovecit si traditë e vjetër.
- Ritmi i diversifikimit ekonomik bujqësor është dhe do të jetë e nevojshme në komunitetin bujqësor;
- Ndërlidhja e bujqësisë prodhuese me turizëm rural.

Për ta përmbledhur gjithë këtë, mund të thuhet që rritja e prodhimeve agro-kulturore dhe rritja e agroturizmit mund të bëhet përmes ndihmës së ndërtimit të një kulture ushqimore vendore, përmes sigurimit të një përfshirjeje më të madhe lokale në prodhimin dhe përpunimin vendore dhe krijimin e tregjeve për fermerë. Kushtet ndërtimore të objekteve për zhvillim të agro-turizmit sipas 4.5.1.6. POTENCIALET TURISTIKE të Planit Zhvillimor Komunal, janë si vijon:

Tabela 49 Kushtet ndërtimore për zhvillimin e ndërtesave për shfrytëzim të përkohshëm brenda zonave me potencial agro-turistik

Lloji I strukturës së ndërtuar	Sipërfaqe Rurale e Përgjithshme	
Lloji I ndërtesës	Ndërtesa të veçanta	Ndërtesa dyshe
Vija rregulluese	Profili i rrugës së planifikuar	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	9m	9m

Etazhiteti maksimal	B+P+1	B+P+1
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	9	9
L/GJ nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	1L/1GJ	1L/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprahe me pronarët e parcelave kadastrale fqinje	2L/1GJ	Nuk lejohet
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprahe me pronarët e parcelave kadastrale fqinje, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4L/1GJ	4L/1GJ (përgjatë njërës anë)
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ	Nuk lejohet
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale me marrëveshje paraprahe me fqinjët, në të cilën fasadë nuk lejohen hapje për hapësira banimi apo hapësira të jashtme.	4L/1GJ	4L/1GJ (përgjatë njërës anë)
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale për ndërtesat dyshe dhe në varg	Nuk lejohet	2L/1GJ (përgjatë njërës anë në të cilën nuk ka marrëveshje)
ISHPKZh	15%	20%
% e gjelbërimit	60%	50%
SNP	80%	80%
ISN	0.10	0.15
Kërkesat minimale për vendparkingje	2 VP/100 m ²	2 VP/100 m ²
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5	Muri 0.5
	Kulmi 0.3	Kulmi 0.3
	Dyshemeja 0.5	Dyshemeja 0.5
Dendësia maksimale banorë/ha	5	5
Dendësia maksimale njësi banimi/ha	10	13
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	800	600
Thellësia minimale e parcelës kadastrale (m')	35	35
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	20	16

▪ Materiali ndërtimor: dru, gur, tulla, metal;

▪ Vendparkingjet: 2 VP/100 m²

▪ Lidhja infrastrukturore - Para që të fillojë zhvillimi i parcelës duhet të sigurohet lidhja me rrjetet e infrastrukturës inxhinierive.

▪ Kushtet e nevojshme për bletari

Bletaria është sektor i rëndësishëm i bujqësisë së vendit, burim i prodhimit natyral me vlerë të lartë ushqimore, dietik e mjekësore. Bletët ndikojnë në mbajtjen e florës së pyjeve dhe kullosave duke ripërtërirë natyrën si hallkë të zinxhirit ekologjik.

Kushtet për vendosjen dhe transportimin e bletores duhet të bazohen në ligjin për bletari nr. 02/L-111.

▪ Mbrojtja e tokave bujqësore

Në bazë të UDHËZIMIT ADMINISTRATIV MMPH-NR.08/2017 MBI NORMAT TEKNIKE TË PLANIFIKIMIT HAPËSINOR është kërkuar që tokat bujqësore të mbrohet nga faktorët mjedisor dhe social.

- Erozioni;
- Fragmentimi;
- Vërshimet dhe
- Ndërtimi.

1. Erozioni

Me qëllim të mbrojtjes së tokës bujqësore nga efektet e dëmshme të erozionit dhe kontrolli i përmbytjeve në zonën e erozionit ndërmerren masat kundër-erozive si të mbrohen dhe zhvillohen duke i pasur parasysh këta faktorë:

- Ndalimi i përkohshëm ose i përhershëm i lërimit të livadheve dhe kullotave dhe tokave të tjera
- bujqësore për shkak të konvertimit të tyre në tokë të punueshme me kulturat bujqësore vjetore;
- Prezantimi i kulturave bujqësore në rotacion;
- Kultivimin e plantacioneve shumëvjeçare;
- Ngritjen e ndërtesave specifike përkatëse;
- Përmirësimi i teknikave për trajtimin e tokës bujqësore;
- Ngritjen dhe kultivimin e brezave mbrojtës bujqësor apo mbjelljen e bimëve drunore shumëvjeçare;
- Ndalimi i kullotjes së bagëtive në një kohë të caktuar ose kufizimi i numrit të kafshëve që mund të lirohen në hapësira të caktuara;
- Ndalimi i prerjes së pyjeve dhe plantacioneve pyjore mbi tokë të rrezikuar;
- Masa të tjera mbrojtëse.

2. Mbrojtja nga fragmentimi

Masat kundër-fragmentuese janë:

- Toka e punueshme bujqësore e konsoliduar, sipërfaqja e së cilës është ≤ 1.00 ha, nuk mund të fragmentohet në parcela. Kjo masë mbrojtjeje duhet të respektohet në dokumentet e planifikimit hapësinor;
- Toka e punueshme bujqësore, sipërfaqja e së cilës është ≤ 0.50 ha, të mos mund të fragmentohet tutje, kjo masë mbrojtjeje mund të përcaktohet në dokumentet e planifikimit hapësinor.

3. Mbrojtja e tokës bujqësore nga Vërshimet

Masat dhe rekomandimet që duhet të ndërmerren për parandalimin e vërshimeve në toka bujqësore:

- Ndërtimi i rezervuarëve ose trupave ujqor artificial në ujë mbledhësit për të qetësuar rrjedhat e përmbytjeve;
- Ndërtimi i skelave dhe brigjeve kundër përmbytjes rreth pronave të rëndësishme për të parandaluar përmbytjen;
- Zgjerimi i kanaleve ekzistuese ose lumenjve për të zvogëluar nivelin e përmbytjes ose për të përmirësuar regjimin e rrjedhës;
- Ndërtimi i kanaleve anësore për shmangie artificiale të përmbytjeve;
- Nxitja e zonimit të fushave lymore me masat përcjellës të planifikimit;
- Zbatimi i masave inxhinierive për kullim, gjegjësisht ruajtja e ujërave dhe objektet e pompimit
- Praktika e ruajtjes së tokës dhe masat përforcuese për brigje të lumenjve;
- Organizimi i planifikimit të emergjencës, masave dhe mobilizimit të mjeteve dhe materialeve;

- Përmirësimi i parashikimit të përmytjes me sistemin e paralajmërimit.

4. Mbrojtja e tokave bujqësore nga ndërtimi

Në zonave bujqësore është e ndaluar çdo aktivitet më karakter jo bujqësor si ndërtesa banimi, ndërtesa industriale, komerciale dhe aktivitete tjera me karakter jo bujqësor.

Rregullimi i tokës bujqësore

Aspekti i rregullimit të tokës bujqësore është i përcaktuar me ligj ku janë disa kategori të rregullimit të tokave bujqësore. Rregullimi i tokës bujqësore bëhet nëpërmjet:

- Konsolidimit;
- Përmirësimi i pjellorisë së të tokës bujqësore përmes meliorimit.

1. Rregullimi nëpërmjet konsolidimit

Rregullimi i tokës bujqësore nëpërmjet konsolidimit bëhet në rastet e mëposhtme:

- kur për shkak të fragmentimit të lartë dhe të formave të parregullta të parcelave kadastrale, toka bujqësore nuk mund të shfrytëzohet në mënyrë të arsyeshme;
- kur të bëhet ndërtimi i sistemeve të kullimit ose të ujitjes;
- kur të bëhet ndërtimi i rrjetit të rrugëve fushore;
- kur të bëhet ndërtimi i infrastrukturës dhe ndërtesave të mëdha- rrugëve publike, hekurudhave, rezervuarëve, etj.;
- kur të bëhet rregullimi i rrjedhave ujore dhe zgjerimi i tokave ndërtimore;
- kur të bëhen punë dhe masa kundër-erozive.

2. Rregullimi nëpërmjet meliorimit

Rregullimi i tokës bëhet për këto qëllime:

- Grupimi i tokës për shfrytëzim më racional dhe ekonomik;
- Krijimi i parcelave me formë të rregullt gjeometrike;
- Përmirësimin e tokës përmes zbatimit të masave agro-teknike, agro-melioruese dhe hidromelioruese;
- Përmirësimi i infrastrukturës duke përfshirë qasjen në infrastrukturën teknike si dhe shërbimeve publike;
- Ripyllëzimi i tokës të cilësisë më të dobët ose tokës së ndotur;

5.9. ZONAT PYJORE (ZP)

Zona Pyjore shënohen me kodin **ZP** dhe është kryesisht sipërfaqe e mbuluar me pyje të larta dhe shkurre.

Tabela 50 Zonat Pyjore

Kodi	Shfrytëzimi i tokës	Sipërfaqet për zhvillim (ha)
ZP	Zona Pyjore	6360.80

▪ Shfrytëzimet e lejuara

Në **ZP** funksione dhe aktivitete e lejuara janë:

- Pylltari e bazuar në rotacion të shkurtër, pylltari e bazuar në rotacion të mesëm apo të gjatë, pylltari e bazuar në mbulesë të vazhdueshme, kultivimi pyjeve (drunjtëve), bletaria, mbledhja e frutave natyrore, prerja sanitare e pyjeve.

▪ Shfrytëzimet e lejuara dytësore

Në **ZP** funksione dhe aktivitete dytësore dhe vartëse nga shfrytëzimi parësor i lejuar në zonë që mund të gjenden edhe në të njëjtën parcelë me shfrytëzimin e lejuar janë vetëm shfrytëzime në shërbim të prodhimitarisë bujqësore apo pyjore.

▪ **Shfrytëzimet e lejuara të veçanta**

Në **ZP** funksionet dhe aktivitetet të cilat janë të lejuara me kushte plotësuese dhe me kërkesë të veçantë janë:

- Infrastruktura bujqësore, ndërtesat mbështetëse të fermave dhe objektet për grumbullimin dhe trajtimin e produkteve bujqësore (konform kushteve zhvillimore dhe ndërtimore të përcaktuara për ndërtimin e objekteve bujqësore të përcaktuara në paragrafin Kushtet e nevojshme për përcaktimin e hapësirës për vendosjen e fermave dhe objekteve përcjellëse të kapitul lit 5.8), kullosat, aktivitetet për nxjerrjen e pasurive nëntokësore dhe sipërfaqësore, kampingu, aktivitete shërbyese ushqimore brenda fermës (agro-turizem konform politikave zhvillimore me PZHK), prerja e pyjeve, kultivimi dhe mbjellja e fidanëve dhe ripyllëzimi.

▪ **Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht**

Funksionet dhe aktivitetet e lejuara përkohësisht në kuadër të **ZP**, pas së cilës largohen plotësisht janë:

- Energjia e ripërtrishme (deri në 10 MW lejen dhe pëlqimin e jep Komuna ndërsa mbi 10 MW lejen dhe pëlqimin e jep institucionet qendrore), Mbledhje e produkteve natyrore, ndërtimi i objekteve për qëllime të pylltarisë, blegtorisë (stane për kafshë) dhe gjuetisë.

▪ **Shfrytëzimet e ndaluara**

Në **ZP** kemi edhe shfrytëzimet e ndaluara, të cilat i kemi përcaktuar si funksione dhe aktivitete që nuk janë në pajtueshmëri me kushtet e zbatueshme në zonë dhe i kemi deklaruar në mënyrë specifike si të pa lejuara, e këto janë të gjitha zonat të cilat nuk janë të përfshira në: Shfrytëzimet e lejuara, Shfrytëzimet e lejuara dytësore, Shfrytëzimet e lejuara të veçanta dhe Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht.

▪ **Kushtet zhvillimore për lëndinat natyrore, semi-natyrore, kaçubat dhe vendet e hapura**

Rekomandimet e mëposhtëm japin specifika për menaxhimin e vendeve të hapura, lëndinat dhe zonat që nuk janë pyllëzuar, por i takojnë kategorisë së vegjetacionit semi-natyror, në ruajtjen e peizazhit, zvogëlimin e erozionit të pyjeve dhe funksioneve shoqërore rekreative:

- Të identifikohen zonat e habitateve ekzistuese që mund të jenë me rëndësi të lidhmërisë së lartë, pavarësisht nga rëndësia e drejtpërdrejtë e biodiversitetit të tyre. Për shembull, parqet, hekurudhat e pashfrytëzueshme, kanalet dhe lumenjtë në zonat urbane mund të mbajnë pak specie ose habitatet të rëndësishme, por mund të sigurojnë migrim të rëndësishëm, përhapje ose përmes ushqimit të kafshëve;
- Të identifikohen zonat prioritare në rrjetin ekologjik që mund të jetë cak për menaxhim të habitateve, zgjerim ose restaurim përmes skemave bujqësor-mjedisore;
- Të përmirësohet lidhshmëria funksionale e rrjetit (ekologjik) të habitateve në mjedis më të gjerë;
- Të ruhen copat e habitatit semi-natyror në peizazh (p.sh. lëndinë semi-natyrore dhe shkurret në habitatet bujqësore, drunjtë e tharë dhe pjesët moçalore në pyje);
- Nga elementet e lidhshmërisë, të nxitet, menaxhimi i favorshëm për botën shtazore (p.sh. rrethoja e gardhit, kanalet) si mjet për përmirësim të vitalitetit të përgjithshëm të peizazhit;
- Të identifikohen zonat e prioritetit të habitatit të matricës për restaurim për të shtuar përshkueshmërinë e peizazhit në lëvizje të specieve;
- Të identifikohen opsionet për përshtatje të skemave agro-mjedisore në të ardhmen dhe mekanizmat e përdorur për të synuar përmirësimin e vazhdimësisë ndërmjet habitateve bujqësore dhe jobujqësore;

- Të nxitet kositja e lëndinave semi-natyrore për të ruajtur cilësinë e tij, por të respektohen datat e nevojshme për rritje të bimëve dhe rritje të shpezëve (1 prill – 1 gusht, data duhet të konfirmohet nga autoriteti përkatës në vend);
- Të nxitet menaxhimi i matur dhe i kujdesshëm i bagëtisë/kullotave dhe të shmanget tejkuillotja dhe erozioni rezultues;
- Të nxitet ri-mbjellja e barit në tokë të brishtë kodrinore ose malore, duke e lënë atë të mbjellët në verë të hershme dhe duke e lënë bagëtinë ta shkelin dhe pastaj e lëni për shira; rishkelja nga bagëtia në shpatet që shikojnë nga veriu, pjesët ku bie dielli dhe ato të zhveshura sa më shumë në verë të thatë;
- Kullota me presion të ulët/bagëti afatshkurtër që ka në cak vetëm zonat me kullotë cilësore nga e cila pastaj largohet bagëtia për t'i ikur tejkuillotjes së lëndinës dhe kullotja dhe shkelja e vegjetacionit natyror;
- Ndalohet ose kufizohet kullotja gjatë periudhave të rritjes së bimëve natyrore dhe që pason menjëherë;
- Pastrimi minimal i vegjetacionit dhe trazimi i tokës;
- Të krijohet toka me druaj dhe toka me kaçuba, ku drunjtë janë të dobishëm për hije dhe strehim të bagëtisë, si dhe u ofron banim veshtullave (parazit bimësh), zogjve dhe insekteve;
- Vegjetacioni bregor përgjatë përroskave, i cili është i vlefshëm për furnizim dhe cilësi të ujit, si dhe për peshq, insekte dhe bimë akustike vendore;
- Zonat moçalore (kullojset, moçalet, hurdhat e fermave), të cilat janë të vlefshme për kullota dhe ujë të bagëtive, duke u ofruar habitat zogjve, insekteve dhe peshqve vendas;
- Aty ku ka nevojë për punime tokësore, të merret parasysh ruajtja e ndërgjegjshme e shtigjeve dhe shfrytëzimi i makinave të përshtatshme (gërmuesi, buldozeri i vogël) për të ulur trazimin dhe erozionin e tokës;
- Të krijohet mozaiku i moshave të ndryshme të vegjetacionit nëpër ngastrat e ofruara semi-natyrore.

▪ **Kushtet zhvillimore për menaxhimin e pyjeve për ekonomi ose bio-energj**

Zonat pyjore ose me vegjetacion natyror zakonisht vazhdojnë të jenë në zonat më malore, në tokë shkëmbore jopjellore dhe në zonat shpesh të përmytura. Pavarësisht pjellorisë së dobët të përgjithshme, shumë pyje janë të përshtatshme për krijimin e plantacioneve për tregti. Një nga arsyt kryesore për prerjen e paligjshme të pyjeve është varësia tradicionale për dru si lëndë djegëse për ngrohje dhe për këto arsye më poshtë kemi cekur disa rekomandime për mbrojtjen dhe zhvillimin e këtyre zonave.

- Plan për Administrimin e Pyjeve duhet të jetë pjesë integrale për prodhimin e biomasës;
- Pyjet e degraduara, me vlerë të ulët mund të përdoren për bio-energj si pjesë e përmirësimit të qëndrimit për rigjenerim dhe shndërrim në lloje më të dëshirueshme;
- Plantacionet që kultivojnë drunjë apo fidane, rreth 25-45% të biomasës së pyllit lihet në vend, kur drunjtë me vlerë të lartë priten për drunjtë e prerë me sharrë ose drunj të butë. Ky prodhim i 'mbeturinave' mund të përdoret për prodhim të bio-energjisë. Kjo përmirëson rendimentin e punëve pyjore dhe zvogëlon rreziqet nga zjarri;
- Duhet të nxiten FMP-të e përbashkëta, që të mund të përmirësoj fitimin ekonomik dhe të zvogëlojnë dëmtimin e mjedisit, duke harmonizuar menaxhimin e infrastrukturës së pyjeve dhe masave;
- Duhet të nxitet konsolidimi i pronësisë së pyjeve;
- Zonat pyjore me shkurre/kaçuba të dendura (të ulta) të kthehen në zona pyjore ekonomike dhe ekologjike të qëndrueshme;
- Kurdo që është e mundur për prodhimin e energjisë duhet të kultivohen drunjtë që rriten shpejtë, të cilët janë të përshtatshëm për klimën dhe tokën lokale (disa nga llojet kryesore janë: plepi, plepi i egër, Liquidambar styraciflua dhe shelgu).

■ Kushtet zhvillimore për mbrojtjen e tokave pyjore nga erozioni

Pasi rreziku nga erozioni i tokës po rritet, ngjashëm shtohet edhe rëndësia e zvogëlimit të këtyre rreziqeve. Në zonat pyjore kudo që konsiderohet se ka rrezik mjaft të lartë të erozionit duhet të sigurohen masat për zvogëlimin e erozionit dhe si rezultat i saj kemi dhënë disa rekomandime se si të mbrohemi nga erozioni në tokë pyjore.

- Të ruhet mbulesa ekzistuese e tokës, nëse mbulesa është larguar për çfarëdo arsye, atëherë shkorret, hasra ose mbrojtja tjetër e përkohshme për sipërfaqen e tokës;
- Mos të ngjiten veturat apo makineria elektrik lart e poshtë shpateve për shkak se mund të kanalizohet nëpër shtigje rrjedhja e shtuar;
- Duhet pasur kujdes të veçantë gjatë punëve të rrallisjes së pyjeve në tokë të ndjeshme, zonat e ndjeshme në erozion dhe zonat punët mund të çojmë në erozion të tepërt të tokës sidomos në afërsi të ujë-rrjedhave.
- Duhet shmangur teknikat e papërshtatshme të tilla si lëvrimi i thellë i tokës, para mbjelljes, dhe përdorimi i makinerisë së papërshtatshme;
- Aty ku toka tashmë është rëndë e gërryer, duhet të krijohen masa të veçanta teknike anti-erozive sa më shpejt të jetë e mundur, sepse erozioni i thellë mund të shkaktojë ndikim serioz ekonomik në infrastrukturën e afërt. Këto masa përfshijnë tarracimin, duke përfunduar shpatet me gurë, rrjeta metalike ose çimento, duke e shtuar lartë shtresën e punueshme dhe duke krijuar një mbulesë të trashë bari;

Mbrojtja e tokave pyjore

Pyjet janë resurse kombëtare, duhet të zhvillohen dhe mbrohen në atë mënyrë që të ofrojnë rendimente me vlerë dhe në të njëjtën kohë të ruhet biodiversiteti për të mirën e gjeneratave të tashme dhe të ardhshme. Udhëheqja e pyjeve do të marrë parasysh gjithashtu edhe interesat të tjera publike.

Mbrojtja dhe zhvillimi i tokave pyjore është i rregulluar me ligjin për pyjet nr. 2003/3 dhe U.A nr. 05/2010 që rrjedhin nga ky ligj, në kuadër të ligjeve janë përcaktuar mënyrat e mbrojtjes së tokave pyjore si:

- Mbrojtja nga prerja e pa kontrolluar e pyjeve dhe dëmtimeve tjera;
- Mbrojtja nga ndërimi i destinimit;
- Mbrojtja dhe shfrytëzimi i produkteve pyjore jo-drusore;
- Mbrojtja nga zjarri.

■ Mbrojtja nga prerja e pa kontrolluar e pyjeve dhe dëmtimeve tjera

Me qëllim të mbrojtjes së pyjeve dhe tokave pyjore, përveç nëse me ligjin për pyje nuk është përcaktuar ndryshe, aktivitetet në vijim ndalohen:

- Shkretërimi i pyjeve;
- Prerja e pastër e pyjeve;
- Prerja e pyjeve e cila nuk është në harmoni me planin e menaxhimit afatgjatë të pyjeve;
- Prerja e drunjve të llojeve të rralla dhe të mbrojtura, përveç nëse nevojiten për arsye sanitare;
- Prerja e drunjve pa damkë pyjore dhe pa shënjim paraprak të trungjeve për prerje;
- Prerja e llojeve të rralla dhe të rrezikuar, pemëve të egra si dhe prerja e drunjëve në grumbujt farorë, përveç nëse është paraparë me planet e menaxhimit të këtyre grumbujve;
- Shfrytëzimi i dheut, humusit, gurëve, zhavorrit dhe lëndëve tjera minerale pa pëlqimin e Agjencisë ose të pronarit të pyjeve private;
- Dëmtimi i fidanishteve dhe fidanëve;
- Dëmtimi dhe zhdukja e shenjave pyjore, tabelave, udhërrëfyeseve dhe vijave kufitare;

- Kullotja, ose mbledhjet komerciale të frutave pyjorë, kërpudhave, myshqeve, likeneve, rrëshirës, bimëve mjekuese, vendosja e koshereve dhe tendave pa lejen Agjencisë apo pronarit të pyjeve private;
- Ndërtimi i objekteve dhe infrastrukturës tjetër në pyje, pa lejen e Agjencisë ose pronarit të pyjeve private;
- Deponimi dhe hedhja e mbeturinave dhe materialeve toksike në pyje dhe toka pyjore përveç për deponime të përkohshme të materialeve që përdoren për trajtim fitosanitar të pyllit të njëjtë;
- Ndezja e zjarrit të hapur në pyje dhe toka pyjore;
- Uzurpimi i pyjeve dhe tokave pyjore;
- **Mbrojtja dhe shfrytëzimi i produkteve pyjore jo-drusore:**
 - Asnjë person s'mund të shfrytëzojë produktet pyjore jodrunore për qëllime komerciale prej tokës nën administrim të Agjencisë Pyjore, pa licencë;
 - Ministria me rregullore vendosë kufirin e sasisë të produkteve jodrunore pyjore, dhe çfarëdo shfrytëzimi mbi këto sasi në një vit kalendarik do të konsiderohet të jetë për qëllime komerciale;
 - Agjencia pyjore lëshon licenca për shfrytëzimin e produkteve pyjore jodrunore në rast të konkludimit se shfrytëzimi është në pajtim me shfrytëzimin e qëndrueshëm të pyllit;
 - Agjencia Pyjore autorizon njësitë e veta në Komuna për të lëshuar licenca sipas këtij neni personave fizik dhe juridik;
 - Qeveria, me propozim të Ministrisë, me rregulla mund të vendosë taksat për licenca për shfrytëzimin e produkteve jodrunore të tokave pyjore, bazuar mbi produktet specifike dhe sasi të shfrytëzuara, plus një pagesë për të mbuluar shpenzimet e lëshuarjes së licencës;
 - Lejohet vjelja, grumbullimi dhe shfrytëzimi i produkteve pyjore jodrunore si: frutave pyjore, bimëve mjekuese, kërpudhave, farërave dhe prodhimeve tjera për qëllime jo komerciale deri në 2 kilogram, nëse nuk rrezikohet ripërtëritja dhe nuk u shkaktohen dëme pyjeve;
 - Grumbullimi i gurëve, zhavorrit, rrëshirës, humusit dhe dheut, kullotja, mund të bëhet vetëm në vendet ku nuk ndotet mjedisi, nuk bëhet rrëshqitja, erozioni, apo ku nuk i shkaktohet dëm pyllit dhe tokës pyjore;
 - Shfrytëzimi komercial i produkteve jo-drusore mund të bëhet komfor ligjit, me leje të Agjencisë për rastet e pyjeve dhe tokave pyjore shtetërore, dhe me lejen e pronarit të pyjeve dhe tokave pyjore private apo asociacionit të tyre;
 - Leja për shfrytëzim lëshohet në harmoni me projektin e shfrytëzimit të produkteve pyjore jodrunore;
 - Mënyra, kushtet, përmbajtja dhe çmimi i lejes për grumbullimin e produkteve pyjore jodrunore, si dhe llojet e shfrytëzimeve përcaktohen me akt nënligjor nga Ministria.

▪ **Mbrojtja e pyjeve nga zjarri**

Rekomandimet në bazë të ligjit:

- Asnjë person pa leje paraprake nuk mund të ndezë zjarr të hapur në pyjet ose tokat pyjore.
- Duhet të merret leje nga Agjencia Pyjore për ndezjen e hapur të zjarreve, kur një veprim i tillë është në përputhshmëri me shfrytëzimin e qëndrueshëm të pyllit;

Rekomandime shtesë për mbrojtje të pyjeve nga zjarret:

- Ndalohet ndezja e zjarrit të hapur në pyje, toka pyjore, toka bujqësore dhe vende të tjera të hapura që gjenden më afër se 500 m nga pylli;
- Brenda pyllit dhe tokës pyjore, ndezja e zjarrit lejohet vetëm për qëllime të menaxhimit në periudhat ku nuk ka paralajmërime për rrezik të lartë të zjarrit dhe në vende të posaçme të pyllit që janë të destinuara për piknik në natyrë;

- Agjencia harton planin për mbrojtjen e pyjeve nga zjarri në nivel të njësisë menaxhuese apo të Komunës, për periudhën 10-vjeçare.
- **Mbrojtja e pyjeve nga ndotja**
 - Ndalohet ndotja e pyllit, tokës pyjore me hedhurina, mbeturina të ndryshme, mjete kimike, vajra, materiale tjera toksike, djegie gome dhe mbetjeve të tjera;
 - Përdorimi i produkteve kimike për mbrojtjen e pyjeve nga sëmundjet dhe dëmtuesit, mund të bëhet nga lista e produkteve për mbrojtjen e bimëve, të miratuara nga Ministria;
 - Ministria siguron monitorim periodik të gjendjes së shëndetit pyjor në nivel kombëtar, në përputhshmëri me metodologjinë standarde të Programit për Bashkëpunim Ndërkombëtar (ICP);
- **Mbrojtja e pyjeve nga sëmundjet dhe dëmtuesit**
 - Agjencia dhe pronarët e pyjeve private janë të obliguar që të monitorojnë gjendjen e shëndetit të pyjeve dhe të ndërmarin masat e nevojshme për parandalimin dhe luftimin e sëmundjeve dhe dëmtuesve që rrezikojnë pyjet;
 - Planet për mbrojtjen e pyjeve nga sëmundjet dhe dëmtuesit miratohen nga Agjencia;
 - Agjencia, në bashkëpunim me institucionet tjera siguron realizimin e aktiviteteve për mbrojtjen e shëndetit të pyjeve;
 - Nëse masat e pronarëve të pyjeve private nuk janë të mjaftueshme në rastet kur shëndeti pyjor është rrezikuar shumë, Agjencia duhet të ndërmarë masat e duhura shtesë për mbrojtjen e këtyre pyjeve.
- **Për kushtet zhvillimore për energjinë e ripërtrishme referohuni në kapitullin “9.4 – Energjia e ripërtrishme”.**

5.10. ZONË – MINIERË SIPËRFAQËSORE (ZmS)

Zona-Miniera Sipërfaqësore shënohen me kodin **ZmS** dhe është kryesisht sipërfaqe e mbuluar me pyje të larta dhe shkurre.

▪ Shfrytëzimet e lejuara

Në **ZmS** funksione dhe aktivitete e lejuara janë:

- Minierë e materialeve për prodhimin e energjisë, Minierë e xeheve dhe metaleve, Miniera dhe gurore tjetër.

▪ Shfrytëzimet e lejuara dytësore

Në **ZmS** funksione dhe aktivitete dytësore dhe vartëse nga shfrytëzimi parësor i lejuar në zonë që mund të gjenden edhe në të njëjtën parcelë me shfrytëzimin e lejuar janë:

- Shërbim administrativ, tregtar dhe mbështetës.

▪ Shfrytëzimet e lejuara të veçanta

Në **ZmS** funksionet dhe aktivitetet të cilat janë të lejuara me kushte plotësuese dhe me kërkesë të veçantë janë:

- Infrastrukturë e telekomunikacionit.

▪ Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht

Funksionet dhe aktivitetet e lejuara përkohësisht në kuadër të **ZmS**-së, pas së cilës largohen plotësisht janë:

- Bujqësia, gjuetia dhe çdo shfrytëzim i trashëguar.

▪ Shfrytëzimet e ndaluara

Të gjitha shfrytëzimet të cilat nuk janë të përfshira në Shfrytëzimet e lejuara, Shfrytëzimet e lejuara dytësore, Shfrytëzimet e lejuara të veçanta dhe Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht për **ZmS** si dhe

Faqe | 141

funksonet dhe aktivitet të cilat në mënyrë specifike janë të ndaluara në kuadër të këtyre zonave, për shkak që nuk janë në pajtueshmëri me shfrytëzimin e destinuar të tokës.

▪ Kushtet ndërtimore

Kërkesat minimale për kushtet ndërtimore në kuadër të ZP-së janë:

1. Madhësia minimale e parcelës për ndërtim është 300m²;
2. ISHPKZh-ja është 100%
3. ISN është 2.0 ;
4. Etazhiteti është P+2 ;
5. Lartësia minimale 10m, ndërsa maksimalja është 13m;
6. Materiali ndërtimor: dru, gur, tulla, beton dhe fasada

5.11. SIPËRFAQE UJORE (SU1 dhe SU2)

Sipërfaqet Ujore shënohen me kodin **SU1 dhe SU2** dhe janë kryesisht sipërfaqet ujore me hapje sipërfaqësore si: lumenjtë, liqenet, moçalet, kënetat, rezervuarët artificial, pishinat e mëdha, hurdhat e peshqve, pusët e hapura, tokat e lagështa dhe të ngjashme.

Sipërfaqet ujore për nga dinamika ndahen në dy kategori kryesore:

- SU1 dhe SU2
- Shfrytëzimet e lejuara

Në **SU1 dhe SU2** funksione dhe aktivitete e lejuara janë akuakulturë, peshkim profesional, tokë ujore e cila nuk është në funksion tjetër ekonomik.

▪ Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht

Funksonet dhe aktivitet e lejuara përkohësisht në kuadër të **SU1 dhe SU2** pas së cilës largohen plotësisht janë prodhim bujqësor për konsum vetjak , Mbledhje e produkteve natyrore.

▪ Shfrytëzimet e ndaluara

Të gjitha shfrytëzimet të cilat nuk janë të përfshira në Shfrytëzimet e lejuara, Shfrytëzimet e lejuara dytësore, Shfrytëzimet e lejuara të veçanta dhe Shfrytëzimet e lejuara përkohësisht për **SU1 dhe SU2**, si dhe funksionet dhe aktivitet të cilat në mënyrë specifike janë të ndaluara në kuadër të këtyre zonave, për shkak që nuk janë në pajtueshmëri me shfrytëzimin e destinuar të tokës.

▪ Kushtet Ndërtimore

Në **SU1 dhe SU2** përkatësisht në të gjitha rrjedhat ujore lejohet ndërtimi i infrastrukturës përcjellëse ujore, lejohet ndërtimi i infrastrukturës rrugore, hekurudhore dhe shtigjeve të ecjes, përkatësisht lejohet ndërtimi i urave që janë pjesë përbërëse e transportit tokësor.

5.12. ZONË E MBROJTUR (ZM)

Zonat e Mbrojtura shënohen me kodin **ZM** dhe është kryesisht sipërfaqe e cila ka veçori natyrore të dedikuara për mbrojtje dhe konservim. Zonat dhe sipërfaqet e mbrojtura të trashëgimisë kulturore janë pjesë të territorit të cilat përmbajnë karakteristikat dhe vlera të posaçme historike, artistike, trashëgimisë kulturore dhe mjedisore urbane. Zonat dhe sipërfaqet e mbrojtur përcaktojnë mbrojtjen afat-gjate dhe konservimin e një zonë gjeografike me karakteristika të veçanta të trashëgimisë arkitekturale dhe arkeologjike, peizazhet kulturore me potencial të zhvillimit social dhe ekonomik të vendit.

Zonat dhe sipërfaqet e mbrojtura përfshijnë perimetrin e vend-shtrirjes së monumentit të trashëgimisë kulturore të përcaktuar për mbrojtje dhe zonës mbrojtëse të tij në radius prej 50 m (për trashëgiminë arkitekturore) dhe 100 m, për trashëgiminë arkeologjike nga perimetri.

Klasifikimi i Zonave të Mbrojtura në Ligjin për Mbrojtjen e Natyrës është pjesërisht në harmoni me Unionin Botëror për Ruajtjen e Natyrës (IUCN). Zonat e mbrojtura të natyrës sipas këtij Ligji klasifikohen në 7 kategori: rezervati strikt i natyrës, parku kombëtar, zona e veçantë e mbrojtur, parku i natyrës, monumenti i natyrës, peizazhi i mbrojtur dhe monumenti i arkitekturës së parkut.

Sipërfaqja e përgjithshme e mbrojtur, në Komunë të Rahovecit është 124,96.09Ha.

5.13. Zona e Mbrojtur e Veçantë

Zona e veçantë e mbrojtur është zonë e tokës dhe/ose ujit me rëndësi të veçantë për shkak se është unike, e rrallë - reprezentative, ose është vendbanim i llojeve të egra dhe veçanërisht është i rëndësishëm për hulumtime shkencore.

Zona e veçantë mundet me qenë: bimore, mikologjike, e vegjetacionit pyjor, zoologjike - ornitologjike, ihtiologjike, gjeologjike, paleontologjike, hidrogeologjike, hidrologjike etj. Në zonën e veçantë nuk lejohen ndërhyrjet, punët dhe veprimtaritë të cilat mundën me ia prishë veçoritë për shkak të cilave është shpallë zonë e veçantë - grumbullimi dhe shkatërrimi i bimëve, shqetësimi, kapja dhe vrasja e shtazëve, futja e llojeve të reja biologjike, ndërhyrjet melioruse, llojet e ndryshme të ekonomizimit dhe shfrytëzimi tjetër e të ngjashme.

Sipas Ligjit për Zonat e Veçanta të Mbrojtura, në Komunë të Rahovecit identifikohen:

- Fshati Hoqë e Madhe, Hoqë e Madhe, Rahovec
- Manastiri i Zoqishtës, Zoqishtë, Rahovec;

Zona e veçantë e mbrojtur “Hoça e Madhe”

Zona e veçantë të mbrojtur e fshatit Hoqë e Madhe, siç përkufizohet me Ligjin Nr. 03/L-039/2008 për Zonat e Veçanta të Mbrojtura dhe LIGJI Nr. 04/L-62 PËR FSHATIN HOQË E MADHE dhe kushtet zhvillimore për këtë zonë duhet të jenë në përputhje me ligjet në fuqi.

6.
6.
6.

6. ZONAT MBISHTRESORE DHE KUSHTET ZHVILLIMORE

Në territorin e Komunës janë identifikuar disa zona të cilat cenojnë jetën dhe pronën, shëndetin dhe sigurinë, destabilizimin e tregtisë dhe të shërbimeve komunale. Këto zona posedojnë pasuri natyrore apo kulturore me vlerë për shoqërinë apo prona publike dhe private të cilat janë vazhdimisht të rrezikuara nga fatkeqësitë natyrore apo ndërveprimet njerëzore, të cilat do ndikojnë negativisht në mjedisin, shëndetin, sigurinë apo mirëqenien e përgjithshme publike.

Zonat Mbishtresore përcaktojnë sipërfaqe të komunës ku cenohet mirëqenia e qytetarit, andaj nevojitet trajtim i veçantë këtyre zonave duke përcaktuar kushte shtesë të cilat synojnë të sigurojnë mirëqenien e qytetarëve dhe investimet brenda Komunës tonë.

Pas analizave dhe hulumtimeve të shumta të ndërmarra, Komuna ka identifikuar disa zona të cilat janë të cenuara nga zhvillimet natyrore apo njerëzore, ekzistuese, të parashikuara apo të planifikuara, si Zona Mbishtresore për të cilat Harta Zonale e Komunës ka përcaktuar kushte zhvillimore plotësuese që kanë për qëllim mbrojtjen e jetës së qytetarëve dhe pasurisë publike, private, natyrore apo kulturore.

Përpos kushteve të përgjithshme zhvillimore, kushteve zhvillimore për secilën zonë dhe kushteve ndërtimore të përcaktuara në këtë dokument, çdo zhvillim brenda Zonave Mbishtresore do të i plotësojë kushtet plotësuese të përcaktuara në përmbajtjen e këtij kapitulli, të cilat kanë për qëllim:

1. Të kufizojnë ose parandalojnë dukuritë që janë të rrezikshme për shëndetin, sigurinë ose pronën private publike;
2. Të sigurojnë shfrytëzim të qëndrueshëm dhe të papengueshëm nga rreziqet natyrore; dhe
3. Të ndalojnë ose kufizojnë zhvillime që do rrisin dëmet nga fatkeqësitë natyrore.

Zonat mbishtresore vendosen mbi një apo disa zona bazë për të cilat janë përcaktuar kushte zhvillimore, krahas këtyre kushteve bazë, në zona mbishtresore janë vendosur kushte apo masa plotësuese, të cilat duhet të përmbushen gjatë shfrytëzimit të tokës.

Në rastet kur janë përcaktuar kushte që janë në kundërshtim në mes të zonës bazë dhe zonës mbishtresore atëherë kushtet e zonës mbishtresore kanë përparësi ndaj atyre të zonës bazë.

Zonat mbishtresore përdoren për vendosjen e kushteve zhvillimore më strikte, dhe masa mbrojtëse shtesë në disa hapësira specifike gjeografike, kur:

1. Përcaktohen masa mbrojtëse për resurset kulturore, historike, ekonomike, turistike, bujqësore të cilat nuk janë adresuar me zonën bazë;
2. Përcaktohen masa mbrojtëse dhe parandaluese për Sipërfaqet e Mbrojtura, Zonat e Veçanta, Zonat e Veçanta të Mbrojtura dhe Zonat Mbrojtëse;
3. Përcaktohen masa mbrojtëse për resurset lokale natyrore, si: mbrojtja e natyrës, e sipërfaqeve ujore, klimës, pyjeve, dhe tjera të cilat nuk janë të adresuara me zonën bazë;
4. Përcaktohen masa mbrojtëse për ndikimet në mjedis, si: ndotja e ajrit, zhurma, etj.;
5. Përcaktohen masa mbrojtëse dhe parandaluese për sipërfaqet me rrezikshmëri nga zjarri, nga përmbytja, sipërfaqet sizmike, erozive, rrëshqitja e gurëve, orteqeve, tërmetet, e të tjera; dhe
6. Standarde të caktuara që nuk janë të nevojshme për të u zbatuar në gjithë territorin e Komunës.

6.1. KUSHTET ZHVILLIMORE PLOTËSUESE PËR ZONAT MBISHTRESORE SEIZMIKE-ZMSH-A

Kushtet Zhvillimore plotësuese për Zona Mbishtresore Seizmike - ZmSh-A kanë për qëllim parandalojnë apo minimizojnë kërcimet nga të tërmetet, duke përcaktuar disa kushte plotësuese që rregullojnë ndërtimin në zonat e rrezikshme të shembjeve të ndërtimeve, në mënyrë që të mbrojnë jetën, pronën dhe mjedisin.

Përkundër kushteve zhvillimore të përgjithshme, kushteve zhvillimore për secilën zonë dhe kushteve ndërtimore të përcaktuara sipër, të gjitha zhvillimet brenda Zona Mbishtresore Seizmike - ZmSh-A duhet përmbushin kushtet vijuese:

1. Të gjitha ndërtimet (mbitokësore dhe nëntokësore) në fazën e projektimit dhe ndërtimit (materialet ndërtimore) duhet t'i nënshtrohen rregullave të EuroKodit 8;
2. Shputa/ themelet e ndërtesave më kapacitet të lartë, përkatësisht disa nga objektet e kategorisë së dytë (II) dhe të gjitha ndërtesat e kategorisë së tretë (III) duhet t'i nënshtrohen studimeve gjeomekanike.
3. Varësisht nga harta sizmike e Komunës së Rahovecit, duhet të merren në konsideratë gjatë kalkulimeve statike sipas shkallës së Rihterit të përcaktuar për zonën për të cilën jepen kushtet plotësuese, të cilat duhet të sigurojnë stabilitetin e objektit dhe sigurinë e shfrytëzuesve;
4. Territori i Komunës së Rahovecit ndodhet në zonën seizmike të shkallës VII dhe VIII të Rihterit:
 - VIII = ZmSh-A2,
 - VII = ZmSh-A3, dhe
 - VI = ZmSh-A4
5. Atëherë kur Shërbimi Gjeologjik i Kosovës të hartojë Hartë Sizmike për territorin e Kosovës, e njëjta hartë me rregullat e sajë të zbatimit aplikohet edhe për Hartën Zonale të Komunës së Rahovecit.
6. Ligji nr. 04/-L-027 - për mbrojtje nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera, si dhe aktet tjera nënligjore;
7. Eurokodet e aplikueshme të fushës përkatëse.

6.2. KUSHTET ZHVILLIMORE PLOTËSUESE PËR ZONAT MBISHTRESORE TË VËRSHUARA - ZMSH-B

Kushtet Zhvillimore plotësuese për Zona të Vërshuara - ZmSh-B kanë për qëllim parandalojnë apo minimizojnë kërcimet nga të përmytjeve, duke përcaktuar disa kushte plotësuese që rregullojnë ndërtimin në zonat e rrezikshme të përmytjes, në mënyrë që të mbrojnë jetën, pronën dhe mjedisin.

Këto zona përfshijnë vende që të cilat në kaluarën kanë pësuar vërshime dhe në të ardhmen cenohen nga përmytje të lumenjve dhe përmytje të ujërave nëntokësore dhe në sigurohen ushtrimi i papenguar i shfrytëzimit të tokës, veprimtarive, sigurisë së banorëve dhe pronave të tyre.

Zona të caktuara në Komunën e Rahovecit i nënshtrohen vërshimeve periodike, të cilat mund të rezultojnë në humbjen e jetës dhe pronës, shëndetit dhe sigurisë, destabilizimin e tregtisë dhe të shërbimeve komunale, si dhe mund të krijojnë shpenzime të jashtëzakonshme publike për mbrojtjen nga përmytjet, të cilat ndikojnë negativisht në shëndetin, sigurinë dhe mirëqenien e përgjithshme publike. Qëllimi i rregullave të përcaktuara në këtë kapitull janë:

1. Të kufizojë ose ndalojë shfrytëzimet që janë të rrezikshme për shëndetin, sigurinë ose pronën në kohën e përmytjeve, ose që mund të shkaktojnë rritje dhe shpejtim më të madhe të përmytjeve;

2. Të kërkojë që shfrytëzimet e ekspozuara ndaj vërshimeve, duke përfshirë objektet të cilat i shërbejnë shfrytëzimeve të tilla, të jenë të mbrojtura kundër dëmit të përmbytjeve në kohën e ndërtimit fillestar;
3. Të kontrollojë ndryshimin e përmbytjeve në hapësira natyrore, kanaleve të lumenjve dhe barrierave të tjera natyrore mbrojtëse, të cilat përfshihen në akomodimin e ujërave të përmbytjeve;
4. Të kontrollojë mbushjen, përmirësimi, pastrimin dhe zhvillimet e tjera që mund të rrisin efektin dëmtues nga përmbytjet;
5. Të rregullojë ndërtimin e pengesave për përmbytjet, të cilat do të devijojnë ujërat e vërshimeve që mund të Këto rregulla zbatohen nga Drejtoria Komunale e Emergjencave, Drejtoria e Urbanizmit, Drejtoria e Shërbimeve Publike dhe të gjitha institucionet tjera relevante në Republikën e Kosovës.

Shkalla e mbrojtjes nga vërshimet, e kërkuar nga kjo pjesë e kushteve konsiderohet e arsyeshme për qëllime rregulluese dhe bazohet në konsiderata shkencore dhe inxhinierike. Në raste të rralla vërshimet mund të ndodhin dhe lartësitë e përmbytjeve mund të rriten si pasojë e shkaqeve të krijuara nga njeriu ose natyrore. Sipërfaqet e ZmSh-B nuk nënkuptojnë që toka jashtë tyre ose shfrytëzimet e lejuara në këto zona do të jenë të pa cenuara nga vërshimet ose dëmtimet nga vërshimet.

Harta e zonave të vërshimeve aranzhohet nga Komuna e Rahovecit në bashkëpunim me MMPH-në dhe AME-ja, të cilat kanë për qëllim të përpilojnë dhe përditësojnë hartën e zonave të rrezikuara nga vërshimet. Zonat e definuara në pjesën hartografike janë subjekt ndryshime në varësi të hartës së përpiluar nga autoritetet e lartshënuara. Gjithashtu, edhe rregullat e dhëna në këtë pjesë vlejnjë vetëm aq sa janë në përputhshmëri me rregulloret që do të obligohen për zbatim nga autoriteti përgjegjës i cili është i mandatar të rregulloj këtë fushë.

ZmSh-B paraqitet në Hartën Zonale të Komunës së Rahovecit dhe është i përafërt (për nga saktësia e rrezikshmërisë së vërshimeve çoftë në dimension të lokacionit apo edhe të periudhës dhe intensitetit të vërshimeve). Kushdo që pretendon se prona e tij apo e sajë është brenda ZmSh-B-ve, mund të paraqesë ankesë pranë autoritetit përgjegjës komunal për sipërfaqen e tokës së tij/saj e cila mund të pretendohet se ndodhet jashtë influencës apo rrezikut nga vërshimet. Informacioni vërtetues do të jetë i ndërlidhur me lartësitë e profilin të vërshimeve aty ku ato ekzistojnë. Në rast se autoritetet përgjegjëse komunale vërtetojnë se sipërfaqja e tokës e pretenduar nga subjekti i ankesës ndodhet jashtë ZmSh-B-së, atëherë autoriteti përgjegjës komunal duhet të bëjë korrigjimin e hartës së Zonave Mbishtresore, në rastin e parë të plotësim ndryshimit të HZKom-it të Rahovecit.

1. Duhet të bëhen studime hidrologjike dhe duhet të krijohet harta e rrezikshmërisë nga vërshimet për periudhën e hershme ≤ 30 vjeçare, të mesme $>30-100$ vjeçare dhe periudhën e vonë $>100-500$ vjeçare;
2. Të gjitha ndërtimet duhet të ndërtohen në atë mënyrë që themelet e tyre, përkatësisht pllaka bazë të jetë në kuotë të njëjtë me urën më të afërt të lumit më të afërt;
3. Ndalohet ndërtimi i kapaciteteve prodhuese të ujit, përkatësisht ndërtimi i puseve dhe rezervuarëve për ujë të pijes;
4. Ndalohet ndërtimi i stallave të kapaciteteve >50 krerë gjedhe, impiantet për rritjen intensive të shpezëve, rritja artificiale e peshkut në hurdha;
5. Ndalohet ndërtimi i pishinave dhe kapaciteteve hoteliere;
6. Ndalohen veprimtaritë si: varrezat e veturave, autoserviset, industritë që kanë për bazë ose që përdorin materie të lëngshme kimike, deponimi i naftës dhe derivateve të sajë, ndërtimi i rrugëve pa

sistemin e largimit dhe pastrimin e ujërave atmosferike, eksploatimi i resurseve minerare, industrinë ushqimore, gropat septike, deponitë e mbeturinave dhe të gjitha instalimet për trajtimin e ujërave të zeza dhe mbeturinave;

7. Ndalohej ndërtimi i varrezave të reja dhe zgjerimi i varrezave ekzistuese;
8. Ndalohej ndërtimi i bodrumeve, përveç rasteve specifike kur garantohej me përdorimin e masave inxhinierike shtesë, të përshkruara në mënyrë të detajuar në dokumentacionin teknik të lejes ndërtimore dhe të testuara ndërkombëtarisht;
9. Kufizohet përdorimi i plehrave dhe pesticideve sipas rregullores së drejtorisë për bujqësi dhe zhvillim rural.
10. Të gjitha ndërtimet e reja ose përmirësimet thelbësore duhet:
 - Të projektohet (ose modifikohen) dhe të ankorohen në mënyrë adekuate për të parandaluar flotacionin, kolapsin ose lëvizjen anësore të strukturës që rezultohet nga ngarkesa hidrodinamike dhe hidrostatike, duke përfshirë efektet e forcës lëvizëse.
 - Të ndërtohet me metoda dhe praktika që minimizojnë dëmtimin e përmbytjeve.
 - Të jetë i ndërtuar me materiale rezistente ndaj dëmtimeve nga vërshimet.
 - Të ndërtohen me pajisje elektrike, ngrohjes, ajrosjes, pajisje hidraulike dhe klimatizimesh dhe objekte të tjera shërbyese që parandalojnë hyrjen ose grumbullimin e ujit brenda komponentëve gjatë kushteve të përmbytjeve.
 - Të gjitha shtëpitë e montuara duhet të instalohen duke përdorur metoda dhe praktika që minimizojnë dëmtimin nga vërshimet. Për qëllimet e kësaj kërkesë, shtëpitë montazh duhet të ngrihen dhe të ankorohen për të përballuar zhvendosjen, shembjen ose lëvizjen anësore.
 - Të gjitha sistemet e reja dhe zëvendësueset të furnizimit me ujë duhet të projektohen për të minimizuar ose eliminuar infiltrimin e ujërave të vërshimeve në sistem.
 - Ndërtimi i ri dhe përmirësimi thelbësor i çdo strukture rezidenciale duhet të ketë katin më të ulët (duke përfshirë edhe bodrumin), të ngritur në lartësinë rregullatore të mbrojtjes nga vërshimet ose të aplikoj masa që parandalojnë përmbytjen e strukturës ndërtimore gjegjësisht bodrumit dhe përdhësës. Në kesi raste, investitor obligohet që pran komunës të paraqes planin dhe dizajnin e objektit të vërtetuar nga një hidro-inxhinier i licencuar se shfrytëzimet brenda strukturës delikate i plotësojnë kushtet për mbrojtje maksimale ndaj përmbytjes.
 - Me përjashtim të objekteve kritike, ndërtimet e reja dhe përmirësimet thelbësore të çdo strukture tregtare, industriale ose të tjera jo-banimore, ose duhet të kenë katin më të ulët (përfshirë bodrumin) të ngritur në lartësinë e "vijës rregulluese të vërshimeve" ndaj përmbytjeve ose, së bashku me shërbimet shoqëruese dhe sanitare, duhet të projektohen në atë mënyrë që në lartësinë e mbrojtjes së zbatueshme të vërshimit struktura është e papërshkueshme nga uji me mure dhe hapje që janë substancialisht të padepërtueshme për kalimin e ujit dhe me komponentët strukturorë që kanë aftësinë të rezistojnë ngarkesave hidrostatike dhe hidrodinamike dhe efektet e lëvizjes. Një inxhinier profesionist, hidro-inxhinier i licencuar do të zhvillojë dhe / ose shqyrtojë projektimin e strukturës, specifikimet dhe planet për ndërtimin dhe duhet të vërtetojë se dizajni dhe metodat e ndërtimit janë në përputhje me standardet e pranura të praktikës. Certifikimi i tillë do të dorëzohet tek drejtoritë përkatëse komunale (Urbanizimi dhe Emergjencia).

Përkundër kushteve zhvillimore të përgjithshme, kushteve zhvillimore për secilën zonë dhe kushteve ndërtimore të përcaktuara sipër, brenda Zonave Mbishtresore të Vërshuara - ZmSh-B ndalohej:

1. Ndërtimi i kapaciteteve prodhuese të ujit, përkatësisht ndërtimi i puseve dhe rezervuarëve për ujë të pijes;
2. Ndërtimi i stallave të kapaciteteve >50 krerë gjedhe, impiantet për rritjen intensive të shpezëve, rritja artificiale e peshkut në hurdha;
3. Ndërtimi i pishinave dhe kapaciteteve hoteliere;
4. Veprimtaritë si: varrezat e veturave, autoserviset, industritë që kanë për bazë ose që përdorin materie të lëngshme kimike, deponimi i naftës dhe derivateve të sajë, ndërtimi i rrugëve pa sistemin e largimit dhe pastrimin e ujërave atmosferike, eksploatimi i resurseve minerare, industritë ushqimore, gropat septike, deponit e mbeturinave dhe të gjitha instalimet për trajtimin e ujërave të zeza dhe mbeturinave;
5. Ndërtimi i varrezave të reja dhe zgjerimi i varrezave ekzistuese; dhe
6. Ndalohej përdorimi i plehrave dhe pesticideve të cilat nuk janë në përputhje me rregulloren e drejtorisë për bujqësi dhe zhvillim rural.

Të gjitha zhvillimet brenda Zonave Mbishtresore të Vërshuara - ZmSh-B duhet të përmbushin kushtet plotësuese të radhitura në vijim:

1. Para se të se të përgatitet projekti zbatues për leje ndërtimore për kategoritë e ndërtimit I, II dhe III, aplikuesi duhet të sigurojë informatën zyrtare për kuotën më të lartë mbidetare të vërshimeve që kanë ndodhur bazuar në hartën e rrezikshmërisë nga vërshimet për periudhën e hershme ≤ 30 vjeçare, të mesme >30-100 vjeçare dhe periudhën e vonë >100-500 vjeçare në të kaluarën mbi parcelën kadastrale për të cilën synohet të merret leja ndërtimore nga:
 - Drejtoria Komunale përgjegjëse për përgjigje ndaj rasteve emergjente lokale; apo
 - Agjencia e Menaxhimit Emergjent në kuadër Ministrisë së Punëve të Brendshme.
2. Në rast se Drejtoria Komunale përgjegjëse për përgjigje ndaj rasteve emergjente lokale apo Agjencia e Menaxhimit Emergjent në kuadër Ministrisë së Punëve të Brendshme nuk kanë informata për kuotën më të lartë të vërshimeve për parcelën ku parashihet zhvillimi i ri, atëherë aplikuesi:
 - Duhet të sigurojë letrën zyrtare nga të dyja institucionet e cekura sipër që dëshmon se nuk kanë informata zyrtare për kuotën më të lartë mbidetare të vërshimeve që kanë ndodhur bazuar në hartën e rrezikshmërisë nga vërshimet për periudhën e hershme ≤ 30 vjeçare, të mesme >30-100 vjeçare dhe periudhën e vonë >100-500 vjeçare në të kaluarën mbi parcelën kadastrale për të cilën synohet të merret leja ndërtimore; dhe
 - Të sigurojë matjen gjeodezike të kuotës më të lartë urës më të afërt të ndërtuar nga institucionet e qeverisjes qendrore apo lokale mbi lumin që cenon ushtrimin e veprimtarinë në parcelën e synuar të zhvillohet dhe të dorëzojë atë në Drejtorinë Komunale përgjegjëse për zbatimin e rregulloreve të ndërtimit dhe standardeve për kontrollimin e ndërtimit për të përgatitur kushtet ndërtimore bazuar në të dhënat e ofruara.
3. Të gjitha qasjet në ndërtesë duhet të jenë së paku 70cm mbi kuotën më të lartë mbidetare të vërshimeve që kanë ndodhur bazuar në hartën e rrezikshmërisë nga vërshimet për Periudhat e kaluara dhe nuk lejohet asnjë qasje në ndërtesë nën këtë nivel.
4. Shfrytëzimi i hapësirave të brendshme nën këtë nivel lejohet përderisa:
 - Janë të mbështjella me materiale hidroizoluese të qëndrueshme;

- Zbatohen e masat inxhinierike shtesë, të përshkruara në mënyrë të detajuar në dokumentacionin teknik të lejes ndërtimore dhe të testuara ndërkombëtarisht.

Të gjitha zhvillimet brenda Zonave Mbishtresore të Vërshuara - ZmSh-B duhet të përmbushin kriteret e përcaktuara në:

- Ligjin nr. 04/-L-027 - për mbrojtje nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera, si dhe aktet tjera nënligjore; dhe
- Ligjin nr. 04/L-147 - për ujërat e Kosovës, si dhe aktet tjera nënligjore.

6.3. KUSHTET ZHVILLIMORE PLOTËSUESE PËR ZONA MBISHTRESORE TË AKUIFEREVE - ZMSH-C

Kushtet Zhvillimore plotësuese për Zona Mbishtresore të Akuifereve - ZmSh-C kanë për qëllim parandalojnë apo minimizojnë kërcimet nga ndotja e pasurive ujore duke përcaktuar disa kushte plotësuese që përcaktojnë kufizimet të mbrojnë resurset ujore.

Përkundër kushteve zhvillimore të përgjithshme, kushteve zhvillimore për secilën zonë dhe kushteve ndërtimore të përcaktuara sipër, brenda Zonave Mbishtresore të Akuifereve - ZmSh-C duhet përmbushen edhe kushtet vijuese:

- Të gjitha bodrumet të i nënshtrohen kushteve specifike të izolimit ashtu siç është e përshkruar në dokumentin obligues;
- Stallat dhe impiantet e rritjes intensive të shpezëve duhet të pajisen me gropa septike të izoluar që pengojnë rrjedhjen e lëndëve fekale likuide direkt në ujërat nëntokësor;
- Të gjitha veprimtaritë si: varrezat e veturave, autoserviset, industritë që kanë për bazë ose që përdorin materie të lëngshme kimike, deponimi i naftës dhe derivateve të sajë, ndërtimi i rrugëve pa sistemin e largimit dhe pastrimin e ujërave atmosferike, eksploatimi i resurseve minerare, industritë ushqimore, deponitë e mbeturinave dhe të gjitha instalimet për trajtimin e ujërave të zeza dhe mbeturinave duhet të pajisen ose instalojnë sistem të garantuar që asnjë sasi e materieve të rrezikshme likuide nuk do të penetrojnë rezervat e ujërave nëntokësor;
- Kufizohet përdorimi i plehrave dhe pesticideve sipas rregullores së drejtorisë për bujqësi dhe zhvillim rural;
- Lejohet hapja e minierave të zhavorrit me kusht që pas mbarimit të resurseve, hapësira e caktuar të shndërrohet në sipërfaqe ujore/zonë rekreative me përmbajtje edhe të funksioneve të banimit;
- Ndalohet hedhja e pakontrolluare ujit të klorifikuar nga pishinat freskuese;
- Ndalohet, përveç me leje ujore, shkarkimi i masës nga hedhurinat e lëngëta industriale, bujqësore dhe ujërave të ndotura urbane si dhe vajrave të përdorura në kanalizim, në sistemin për kullim, në trupat ujorë sipërfaqësorë dhe nëntokësorë, në brigjet buzë lumit.

Për këto zona duhet të bëhen studime hidrogeologjike dhe duhet të krijohet harta e rezervave të ujërave nëntokësor dhe precizimi i saktë i kufijve të tipeve të akuifereve.

Të gjitha zhvillimet në këto zona:

- Të gjitha bodrumet të i nënshtrohen kushteve specifike të izolimit ashtu siç është e përshkruar në dokumentin obligues;
- Stallat dhe impiantet e rritjes intensive të shpezëve duhet të pajisen me gropa septike të izoluar që pengojnë rrjedhjen e lëndëve fekale likuide direkt në ujërat nëntokësor;
- Të gjitha veprimtaritë si: varrezat e veturave, autoserviset, industritë që kanë për bazë ose që përdorin materie të lëngshme kimike, deponimi i naftës dhe derivateve të sajë, ndërtimi i rrugëve pa sistemin e largimit dhe pastrimin e ujërave atmosferike, eksploatimi i resurseve minerare, industritë ushqimore,

deponitë e mbeturinave dhe të gjitha instalimet për trajtimin e ujërave të zeza dhe mbeturinave duhet të pajisen ose instalojnë sistem të garantuar që asnjë sasi e materieve të rrezikshme likuide nuk do të penetroj në rezervat e ujërave nëntokësor;

- Kufizohet përdorimi i plehrave dhe pesticideve sipas rregullores së drejtorisë për bujqësi dhe zhvillim rural;
- Lejohet hapja e minierave të zhavorrit me kusht që pas mbarimit të resurseve, hapësira e caktuar të shndërrohet në sipërfaqe ujore/zonë rekreative me përmbajtje edhe të funksioneve të banimit;
- Ndalohet hedhja e pakontrolluar e ujit të klorifikuar nga pishinat freskuese;
- Ndalohet, përveç me leje ujore, shkarkimi i masës nga hedhurinat e lëngëta industriale, bujqësore dhe ujërave të ndotura urbane si dhe vajrave të përdorura në kanalizim, në sistemin për kullim, në trupat ujorë sipërfaqësorë dhe nëntokësorë, në brigjet buzë lumit dhe tokave të lagëta.

Tipet e akuifereve janë:

C1 = Akuifer intergranular;

C2 = Akuifer Karstik

ZmSh-C1 & C2

Në ZmSh-C1 ndalohen kryerja e punimeve, ndërtimi i objekteve dhe zhvillimi i aktiviteteve me të cilat mund të ndoten ujërat e burimit, dhe në mënyrë specifike ndalohen aktivitetet si në vazhdim:

- Shkarkimi i ujërave të ndotura të pa trajtuara të kanalizimit;
- Ndërtimi dhe operimi i reparteve industriale dhe zejtare me teknologji të pastër të cilat lëshojnë materie radioaktive dhe materie tjera të dëmshme për ujin (reaktor nuklear, industri petrokimike dhe kimike, reparte të përpunimit të metaleve, industri e lëkurave etj.);
- Deponimi i përkohshëm ose i përhershëm i mbeturinave;
- Përpunimi, deponimi apo manipulimi me materie kimike, karburante, vajra dhe materie tjera të rrezikshme për cilësinë e ujit;
- Ndërtimi dhe përpunimi i impianteve për përdorimin, përpunimin ose deponimin e mbeturinave të rrezikshme;
- Ndërtimi i autoudhëve, aeroporteve, parkingjeve, ose hapësirave tjera transportuese pa largim të kontrolluar dhe trajtim të ujërave atmosferik para shkarkimit të tyre në recipient;
- Kryerja e shpimeve hulumtuese për naftë, gaz tokësor dhe materie tjera të dëmshme për ujin, nëse nuk janë ndërmarrë masa për pengimin e infiltrimit dhe derdhjes së këtyre materieve në ujërat nëntokësor;
- Deponimi i hapur dhe aplikimi i substancave kimike të dëmshme dhe të rrezikshme për ujin që shfrytëzohen për mbrojtjen e bimëve;
- Ndërtimi i varrezave të reja apo zgjerimi i varrezave ekzistuese (përveç rasteve kur nuk ka alternativë tjetër dhe komuniteti lokal është i pajtueshëm më zgjidhjen e propozuar);
- Aktivitetet tjera të cilat konstatohet se mund të kenë pasoja negative në burimin e ujit, çoftë në kuptim sasior ose cilësor.

ZmSh-C2

Në rast të kërkesave për aktivitete minerare, përkatësisht për miniera sipërfaqësore siç janë eskavimet e shkëmbinjve gëlqerorë apo aktivitetit për gurthyes në ZmSh-C2, pala aplikuese obligohet të kryej studime të thella hidrogeologjike për të vërtetuar që aktiviteti minierar nuk dëmton apo ndotë akuiferet dhe rezervat ujore nëntokësore, dhe në asnjë rast burimet ujore në rrethinë.

Të gjitha zhvillimet brenda Zonave Mbishtresore të Akuifereve- ZmSh-C duhet të përmbushin kriteret e përcaktuara në:

- Ligjin nr. 04/L-147 - për ujërat e Kosovës, si dhe aktet tjera nënligjore;
- Ligjin nr. 04/L-040 - për rregullimin e tokës, si dhe aktet tjera nënligjore;
- Ligjin nr. 04/L-090 - për ndryshimin dhe plotësimin e ligjit nr. 03/L-098 për bujqësinë dhe zhvillimin rural, si dhe aktet tjera nënligjore;
- Ligjin nr. 03/L-198 - për ndryshimin dhe plotësimin e ligjit nr. 02/L-9 për ujitjen e tokave bujqësore, si dhe aktet tjera nënligjore;
- Ligjin nr. 2003/10 - ligji për plehrat artificiale, si dhe aktet tjera nënligjore.

6.4. KUSHTET ZHVILLIMORE PLOTËSUESE PËR ZONAT MBISHTRESORE TË TRASHËGIMISË NATYRORE - ZMSH-G

Të gjitha kërkesat për ndërtim në kuadër të kësaj zone duhet që paraprakisht të marrin pëlqimin e MMPH/IKMN-së.

6.5. KUSHTET ZHVILLIMORE PLOTËSUESE PËR ZONAT MBISHTRESORE TË PASURITË MINERARE - ZMSH-D

Kushtet Zhvillimore plotësuese për Zona Mbishtresore të Pasuritë Minerare - ZmSh-D kanë për qëllim parandalojnë apo minimizojnë zhvillimet mbi zonat ku shtrihen potencialet për zhvillimin ekonomik të vendit, pasuritë minerare, të cilat në të ardhmen synohen të eksplorojnë.

Përkundër kushteve zhvillimore të përgjithshme, kushteve zhvillimore për secilën zonë dhe kushteve ndërtimore të përcaktuara sipër, brenda Mbishtresore të Pasuritë Minerare - ZmSh-D duhet përmbushen edhe kushtet vijuese:

- Lejohet ndërtimi pa kufizime vetëm mbi resurset minerare metalike që ndodhen në thellësi të mëdha, atëherë kur shfrytëzimi i tyre nuk përbën asnjë kërcënim për strukturat ndërtimore në sipërfaqe;
- Të gjitha ndërtimet dhe prona që shtrihen mbi rezervat minerare nacionale, kurdoherë mund të jenë subjekt i shpronësimit dhe zhvendosjes nga komuna ose qeveria e Kosovës;

Të gjitha zhvillimet brenda Zonave Mbishtresore të Pasuritë Minerare duhet të përmbushin kriteret e përcaktuara në:

- LIGJI NR. 04/L-158 - PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT NR. 03/L-163 - PËR MINIERAT DHE MINERALET, si dhe aktet tjera nënligjore;
- LIGJI NR. 04/L-147 - PËR UJËRAT E KOSOVËS, SI DHE AKTET TJERA NËNLIJORE, si dhe aktet tjera nënligjore;
- Ligji nr. 03/L-153 - për ndryshimin dhe plotësimin e ligjit nr. 2003/3 - për pyjet e Kosovës, si dhe aktet tjera nënligjore;
- Ligji nr. 04/L-040 - për rregullimin e tokës, si dhe aktet tjera nënligjore, si dhe aktet tjera nënligjore;

6.6. KUSHTET ZHVILLIMORE PLOTËSUESE PËR ZONAT MBISHTRESORE TË TRASHËGIMISË ARKITEKTURALE -ZMSH-Arki

Me qëllim të ruajtjes së aseteve të trashëgimisë arkitekturale, mbrojtje nga ndotja e mjedisit ose krijim të kushteve hapësinore për ushtrimin e papenguar të veprimtarisë si dhe sigurinë e banorëve dhe zonave përreth zonave me potencial për zhvillim social dhe ekonomik, Harta Zonale e Komunës ka përcaktuar Zonat Mbishtresore të Trashëgimisë Arkitekturale - ZmSh-E.

Në Zonat Mbishtresore të Trashëgimisë Arkitekturale - ZmSh-E nuk lejohet:

1. Ndërtimi i rrugëve autoudhë, rrugët nacionale, rrugët regjionale, rrugët lidhëse;

2. Ndërtimi i godinave të reja apo rindërtimi i godinave ekzistuese të cilat tejkalojnë lartësinë e ndërtesës, asetit / aseteve të trashëgimisë arkitekturale vlera kulturore e të cilës/cilave synohen të ruhet;
3. Ndërtimi i godinave të reja apo rindërtimi i godinave ekzistuese të cilat në sipërfaqet e jashtme të mureve, kulmeve, dritareve dyerve dhe kornizave të tyre nuk përdorin materiale të njëjta me ato të asetit apo aseteve të trashëgimisë arkitekturale e vlera kulturore e të cilës/cilave synohen të ruhet;
4. Zhvillimi i veprimtarive të:
 - Minierave dhe gurore;
 - Industrisë së lëndës së parë;
 - Industrisë së prodhimeve të rënda;
 - Prodhimit të energjisë dhe të tjera që ndotin mjedisin.
 - Shpyllëzimi dhe prerja e drunjëve ekzistues;
5. Zhvillimi i veprimtarive vijuese argëtuese:
 - Parqe të dëfrimit;
 - Parqe tematike; dhe
 - Pikat të basteve dhe bixhozi.
6. Zhvillimi i veprimtarive vijuese rekreative:
 - Stadione;
 - Salla sportive;
 - Pishina; dhe
 - Palestra.
7. Instalimi i rrjetit mbitorësor të furnizimit të rrymës elektrike, telekomunikacionit, përçuesve apo pranisë të sinjaleve digjitale, etj;
8. Vendosja e panove të reja reklamuese/marketingu apo ripërtirja e lejeve ekzistuese për panot ekzistuese;
9. Vendosja e shenjave apo emërtimeve të ndriçuara, me përbërje metalike apo të qelqit në sipërfaqet e jashtme të hapësirave që ushtrojnë veprimtari të:
 - Shërbimeve tregtare;
 - Shërbimeve profesionale, financiare dhe të informacionit;
 - Shërbimeve për komunitetin;
 - Shërbimeve kulturore, argëtues dhe rekreative.

Të gjitha ndërtimet e reja brenda Zonave Mbishtresore të Trashëgimisë Arkitekturale - ZmSh-E i takojnë kategorisë III dhe Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor është përgjegjëse për lëshimin e lejeve ndërtimore.

Para aplikimit për leje ndërtimore nga Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor, aplikuesi duhet të sigurojë pëlqimin për projektin zbatues nga Qendra Rajonale për Trashëgimi Kulturore.

Përpos kushteve zhvillimore të përcaktuara në këtë dokument të gjitha zhvillimet brenda Zonave Mbishtresore të Trashëgimisë Arkitekturale - ZmSh-E, poashtu duhet të përmbushin edhe kriteret e përcaktuara në Ligjin nr. 02/I-88 - për trashëgiminë kulturore, si dhe aktet tjera nënligjore, si dhe aktet tjera nënligjore.

6.7. KUSHTET ZHVILLIMORE PLOTËSUESE PËR ZONAT MBISHTRESORE TË TRASHËGIMISË ARKEOLOGJIKE - ZMSh-Arke

Me qëllim të ruajtjes së aseteve të trashëgimisë arkeologjike, mbrojtje nga ndotja e mjedisit ose krijim të kushteve hapësinore për ushtrimin e papenguar të veprimtarisë si dhe sigurinë e banorëve dhe zonave përreth zonave me potencial për zhvillim social dhe ekonomik, Harta Zonale e Komunës ka përcaktuar Zonat Mbishtresore të Trashëgimisë Arkitekturale - ZmSh-Arke.

Brenda kësaj zone nuk lejohet asnjë ndërtim dhe për aktivitete shkencore nevojitet pëlqim nga Instituti Arkeologjik i Kosovës dhe Qendra Rajonale për Trashëgimi Kulturore Gjakovë.

Përpos kushteve zhvillimore të përcaktuara në këtë dokument të gjitha zhvillimet brenda Zonave Mbishtresore të Trashëgimisë Arkeologjike - ZmSh-Arke, poashtu duhet të përmbushin edhe kriteret e përcaktuara në LIGJIN NR. 02/L-88 - PËR TRASHËGIMINË KULTURORE, si dhe aktet tjera nënligjore, si dhe aktet tjera nënligjore.

Në ZMSh-Arke nuk lejohet:

- Mbjellja e pemëve me sistem rrënjor të gjerë nëntokësor;
- Ndërtimet e reja përveç nëse:
- Propozimi nuk do të cenonte integritetin fizik dhe hapësinorë të asetit të trashëgimisë arkeologjike, të cilat, sipas rastit do të përforcoheshin ose zbuloheshin më tej.
- Ndërtimi i ri është strukturë reversibile, respektivisht nuk shkakton ndryshime të pakthyeshme në mjedisin e trashëgimisë arkeologjike, dhe i shërben funksionimit dhe prezantimit të lokalitetit arkeologjik;
- Kriteret, kushtet, leja për ndërtimin e ri në trashëgiminë arkeologjike jepen nga institucioni kompetent.

Aktivitetet e konservimit të aseteve të trashëgimisë arkeologjike në ZSHM-Arke duhet të ndjekin këto parime udhëzuese:

- Të jenë joinvazive;
- Të jenë plotësisht reversibile (të kthyeshme);
- Të jenë parandaluese dhe konservuese;
- Të jenë çdoherë të dokumentuara, gjatë fazave të aktiviteteve konservuese.

Me qëllim të ruajtjes së aseteve të trashëgimisë arkitekturale, mbrojtje nga ndotja e mjedisit ose krijim të kushteve hapësinore për ushtrimin e papenguar të veprimtarisë si dhe sigurinë e banorëve dhe zonave përreth zonave me potencial për zhvillim social dhe ekonomik, Harta Zonale e Komunës ka përcaktuar Zonat Mbishtresore të Trashëgimisë Arkitekturale - ZmSh-Arke.

Në Zonat Mbishtresore të Trashëgimisë Arkitekturale - ZmSh-Arke nuk lejohet:

- Asnjë zhvillim pa pëlqimin e të Institutit Arkeologjik të Kosovës dhe Qendrës Rajonale të Trashëgimisë Gjakovë;
- Përvetësimi i artefakteve arkeologjike-historike apo çfarëdo lloj të mire materiale, të cilat i takojnë i takojnë Institutit Arkeologjik të Kosovës i cili duhet të njoftohet paraprakisht;
- Të gjitha ndërtimet, instalimet dhe prona që ndodhet në këtë zonë mund të jetë subjekt i zhvendosjes dhe shpronësimit kurdoherë që është e domosdoshme, sipas procedurave legale të Republikës së Kosovës;
- Në çfarëdo rrethane të zbulimit të artefakteve arkeologjike-historike apo çfarëdo lloj të mire materiale, gjësendet i takojnë Institutit Arkeologjik të Kosovës i cili duhet të njoftohet paraprakisht;
- Të gjitha ndërtimet, instalimet dhe prona që ndodhet në këtë zonë mund të jetë subjekt i zhvendosjes dhe shpronësimit kurdoherë që është e domosdoshme, sipas procedurave legale të Republikës së Kosovës;

- Ndërtimi i rrugëve autoudhë, rrugët nacionale, rrugët regjionale, rrugët lidhëse;
- Ndërtimi i godinave për shfrytëzim të përhershëm;
- Zhvillimi i veprimtarive të:
- Minierave dhe guroreve;
- Industrisë së lëndës së parë sipërfaqësore nën lartësinë mbidetare të pikës më të lartë të asetit/aseteve të trashëgimisë arkitekturale vlera kulturore e të cilës/cilave synohen të ruhet;
- Industrisë së prodhimeve të rënda;
- Prodhimit të energjisë; dhe
- Tjera që ndotin mjedisin.
- Instalimi i rrjetit mbitokësor të furnizimit të rrymës elektrike, telekomunikacionit, përçuesve apo pranuese të sinjaleve digjitale, etj; dhe

Për çdo ndërhyrje që ndikon në tërësinë ose vlerat e trashëgimisë kulturore qoftë brenda kësaj zone kërkohet leje me shkrim nga institucioni kompetent.

Për çdo projekt demontimi dhe/ose demolimi brenda kësaj zone duhet të

merret leje nga institucioni kompetent përpara fillimit të procesit të demontimit dhe/ose demolimit, kur:

- Demontimi dhe/ose demolimi brenda perimetrit mund të lejohet vetëm për ndërtesat me tipare jokontribuuese e që janë të pasigurta të përdoren nga njerëzit dhe që paraqesin rrezik për kalimtarët;
- Demontimi dhe/ose demolimi brenda zonës mbrojtëse lejohet vetëm për ndërtesat me tipare jokontribuuese;
- Demolimi brenda perimetrit mund të lejohet edhe për ndërtimet e reja që kanë tejkaluar lejen e shkruar nga institucioni kompetent ose nuk janë pajisur me leje nga institucioni kompetent, të cilat dëmtojnë kuadrin e dukshëm dhe integritetin e monumentit dhe mjedisit të tij;
- Ndërtesat që janë identifikuar për demontim dhe/ose demolim brenda perimetrit dhe zonës mbrojtëse duhet të dokumentohen plotësisht para aplikimit për leje.

Nuk lejohet demontimi/demolimi i asnjë monumenti, tipari të peizazhit apo strukturave kontribuuese brenda perimetrit.

Të gjitha ndërtimet e reja brenda Zonave Mbishtresore të Trashëgimisë Arkitekturale - ZmSh-F i takojnë kategorisë III dhe Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor është përgjegjëse për lëshimin e lejeve ndërtimore.

Para aplikimit për leje ndërtimore nga Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor, aplikuesi duhet të sigurojë pëlqimin për projektin zbatues nga Institutit Arkeologjik të Kosovës dhe Qendra Rajonale e Trashëgimisë Kulturore Gjakovë.

Përpos kushteve zhvillimore të përcaktuara në këtë dokument të gjitha zhvillimet brenda Zonave Mbishtresore të Trashëgimisë Arkitekturale - ZmSh-Arki, poashtu duhet të përmbushin edhe kriteret e përcaktuara në LIGJIN NR. 02/L-88 - PËR TRASHËGIMINË KULTURORE, si dhe aktet tjera nënligjore, si dhe aktet tjera nënligjore.

6.8. KUSHTET ZHVILLIMORE PLOTËSUESE PËR ZONAT MBISHTRESORE PËR ZONAT ME URANIUM TË VARFËRUAR - ZMSH-H

Në këto zona:

- Duhet të identifikohet lokacioni i saktë i goditjes me armë me përmbajtje të uranimit të varfëruar;

- Duhet të bëhen studimet e nevojshme të fushës përkatëse në mënyrë që të vërtetohet saktësisht zona e ndikimit apo kërcënimit nga rrezatimi;
- Në rreze prej 500m nga lokacioni i goditur, nuk lejohet asnjë aktivitet i cili kërcënon jetën dhe shëndetin e qytetarëve, përveç nëse rezultatet e studimit rekomandojnë masa ndryshe.

Sipas Departament for Public Information of The United Nations-UNDPI, në Komunën e Rahovecit janë dy lokacione të prekura me uranium të varfëruar, përkatësisht kemi dy raste të ZmSh-H-së.

6.9. KUSHTET ZHVILLIMORE PLOTËSUESE PËR ZONAT MBISHTRESORE PËR ZONAT ME EROZION - ZMSH-J

Komuna e Rahovecit së bashku me MBPZHR, MMPH-në dhe institucionet tjera të linjës që merren me këtë problematikë, duhet që përmes një studimi të përcaktojnë zonat e sakta ku është i shfaqur erozioni, shkallës e tij dhe të marrin masa adekuate për zvogëlimin e ndikimit të këtij faktori natyrorë në mjedis.

Ndër masat e përgjithshme që duhet të merren janë:

- Pyllëzimi;
- Ripyllëzimi;
- Rregullimi i rrjedhave të ujërave, si dhe
- Masat e ndryshme agroteknike.

Përmirësimi i situatës aktuale do të kërkonte marrjen e masave mbrojtëse të mëposhtme:

- Mbjellja me fidanë pyjore, të cilat janë të zhveshura dhe nën veprimin direkt të procesit të erozionit sipërfaqësor;
- Kultivimi i kullotave me bimësi shumëvjeçare për ta bërë erozionin më pak aktiv dhe për t'i shfrytëzuar me efektivitet ato;
- Disiplinimi i prerjeve të pyjeve sipas ligjit përkatës;
- Sistemime malore, ndërtim gardhesh teke etj., në shpatet kodrinore;
- Përmirësimi i tokave në fushë, rehabilitimi i veprave të kullim-ujitjes;
- Ndërtimi i pritave në anët e përrenjve çdo vit gjatë periudhës së reshjeve marrin sipërfaqe të mëdha toke;
- Ndërtimi i rrjetit të kanalizimeve të ujërave të zeza;
- Ofrimi i shërbimeve për grumbullimin dhe transportimin e mbetjeve urbane që do të kufizonte vend depozitimet ilegale të tyre;
- Mbajtja pastër e mjedisit nga zhvillimet pa kriter të bizneseve dhe aktiviteteve prodhuese. Ky problem përkeqësohet nga mos marrja e masave nga pushteti lokal për t'i disiplinuar ato;
- Fushatë sensibilizuese për ndërgjegjësimin e banorëve të komunitetit për një mjedis të pastër e të mirëmbajtur.

Duhet theksuar se bashkëpunimi midis studiuesve, vendimmarrësve dhe komunitetit do të lehtësojë shumë përmirësimin e situatës pavarësisht kufizimeve financiare, prandaj e rëndësishme është sigurimi i këtyre mjeteve. Duhet krijuar raporte më miqësore e respekt reciprok midis natyrës e banorëve, sepse duhet menduar mirë edhe për brezat e ardhshëm, të cilët do të kenë më shumë kërkesa ndaj mjedisit ku punojnë e jetojnë.

7. INFRASTRUKTURA RRUGORE

7.1. RRUGËT PUBLIKE TË MOTORIZUARA

Lloji (kategorizimi) i rrugëve në Komunën e Rahovecit

Në komunën e Rahovecit ekziston niveli i katër kategorive të rrugëve (të klasifikuara në Kosovë), duke filluar prej rrugëve nacionale e deri tek ato të pa kategorizuara. Rrjeti rrugor në komunën e Rahovecit përbehet nga: - Rruga nacionale – N9.1 (Gjakovë - Prishtinë) - Rrugë regjionale - (R107 Prizren-Gjakovë, R117 Rahovec-Suharekë, R111 Xërxë - Ratkoc-Kramovik, R204 Rahovec- Krushë e Madhe, R110 Malishevë- Rahovec – Xërxë - Rrugë lokale (rrugët të cilat i lidhin 34 komuna kadastrale me gjithsej 36 vendbanime, duke përfshirë edhe rrugët që lidhin lagjet më të rëndësishme të vendbanimeve) - Rrugë të pa kategorizuara (të cilat lidhin lagjet e fshatrave si dhe i lidhin të gjitha hapësirat në të cilat zhvillohen aktivitete socio-ekonomike).

Me qëllim të shfrytëzimit të tokës dhe planifikimit të transportit është paraqitur hierarkia e rrugëve në komunën e Rahovecit (Tabela 41):

Tabela 51 Kategorizimi i rrugëve

	Kategoria	Përgjegjësi
1	Autoudhë	Ministria e Infrastrukturës dhe Transportit
2	Rrugë nacionale	Ministria e Infrastrukturës dhe Transportit
3	Rrugë rajonale	Ministria e Infrastrukturës dhe Transportit
4	Rrugë kryesore lokale	Komuna
5	Rrugë lokale	Komuna
6	Rrugë tjera	Komuna

Kjo hierarki e rrugëve ka për qëllim të ndikojë që trafiku t'i gjejë vijat më të përshtatshme dhe të minimizojë ndërhyrjet nëpër zonat në të cilin kalon. Ajo shërben edhe si bazë për përcaktimin e prioriteteve të sigurisë në rrugë, mirëmbajtjes dhe menaxhimit të trafikut.

Autoudha

Nëpër territorin e Komunës së Rahovecit, nuk kalon ndonjëra nga autoudhët ekzistuese.

Rruga nacionale

Nëpër territorin e Komunës së Rahovecit kalon rruga e rëndësishme nacionale N 9.1 e cila lidhë qytetin e Prishtinës me qytetin e Gjakovës, si dhe përmes Qafës së Morinës mundëson lidhjen me Shqipërinë e Veriut. Kjo rrugë në komunën e Rahovecit ka një gjatësi prej 4.5 km, dhe shtrihet ndërmjet fashtrave Kramovik dhe Mrasor.

Pozita e mirë gjeografike i ka mundësuar komunës së Rahovecit lidhje shumë të mira infrastrukturore të trafikut rrugor dhe hekurudhor. Rruga nacionale N 9.1 e cila shtrihet në territorin e komunës është e asfaltuara dhe menaxhohet nga Ministria e Infrastrukturës dhe Transportit. Gjendja e rrugës nacionale N 9.1 e cila kalon nëpër territorin e Komunës së Rahovecit, në përgjithësi është në gjendje të mirë. Karakteristikë e kësaj rrugë është shtrirja e urave (mbikalime) në raport me hekurudhën dhe me rrugën që e lidhë Gjakovën me Klinën.

Rrugët Rajonale

Rrugët e kësaj kategorie i mundësojnë komunës së Rahovecit lidhje shumë të mira në nivel regjional dhe kanë shtrirje në pesë drejtime me gjatësi prej 64.37 km. Gjithashtu këto rrugë janë të asfaltuara dhe menaxhohen nga MI:

- Rruga R-107 , Prizren-Xërxë- Gjakovë – me një gjatësi prej 11 km;

- Rruga R-110, Malishevë – Rahovec-Xërxë me një gjatësi prej 16.3 km;
- Rruga R111 , Xërxë –Ratkoc-Kramovik me gjatësi prej 17 km;
- Rruga R117 , Rahovec-Opterushë – deri në kufirin e KK të Suharekë me gjatësi prej 7.6 km;
- Rruga R204, Rahovec – Krushë e Madhe me gjatësi prej 12.4 km.

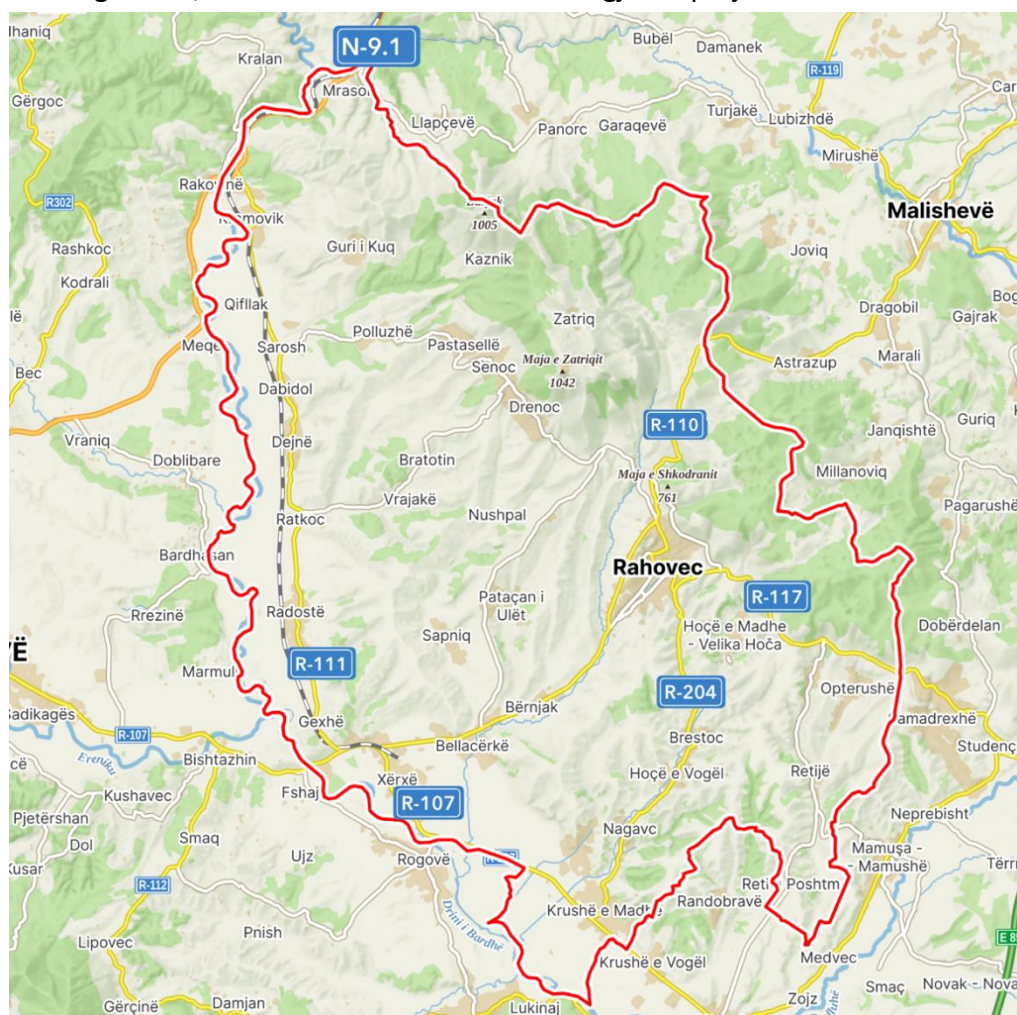

Figura 11 Rrjeti rrugor i rrugëve nationale dhe rajonale në komunën e Rahovecit

Rruga regjionale R-107, Prizren-Xërxë- Gjakovë i mundëson Komunës së Rahovecit lidhje të mirë me Komunën e Prizrenit dhe te Gjakovës dhe rrugët regjionale R111 qe lidhen me Komunën e Klinës. Kjo rrugë i lidhë vendbanimet mjaft të rëndësishme si, Krushë e Madhe, Celinë si dhe kalon në zonat kadastrale të fshatit Bellacerkë dhe Xërxë. Kjo rrugë ka gjatësi 11 km në territorin e komunës së Rahovecit.

Rruga regjionale R110, – krijon lidhje të mira në mes të Komunë se Rahovecit dhe Malishevës dhe pastaj nëpërmjet kësaj rrugë lidhet edhe me Prishtinën (Rahovec - Malishevë – Prishtinë) duke kaluar në pjesën qendrore të Komunës së Rahovecit e deri të kufiri komunal i Malishevës. Kjo rrugë ka gjatësi prej 16.3 km dhe i prekë fshatrat: Xërxë, Bellacerkë, Bërnjak dhe zonën kadastrale të qytetit të Rahovecit.

Rruga regjionale R111 e cila lidhë fshatrat Xërxë, Ratkoc dhe Kramovik, shtrihet kryesisht në pjesën perëndimore të komunës me gjatësi prej 17 km. Nëpërmjet kësaj rruge komuna e Rahovecit ka qasje ne rrugën nationale Gjakovë- Prishtinë dhe lidhet me komunën e Klinës.

Rrugët lokale

Rrjeti i rrugëve lokale, sipas ligjit mbi rrugët, janë rrugët që lidhin vendbanimet e një komune, ku kompetencë mbi kategorizimin dhe ndryshimin e tyre i takon qeverisë lokale. Nisur nga kjo si dhe koncepti i organizimit të rrjetit të rrugëve në nivel të komunës, rrugët lokale janë kategorizuar në:

- Rrugë kryesore lokale
- Rrugë lokale
- Rrugë tjera (të pakategorizuara)
- Rrugë malore

Rrjeti rrugor brenda komunës, në bazë të rëndësisë së lidhjeve funksionale në mes tyre, përbën bazën e diferencimit të standardeve kualitative të nevojshme për llojet e ndryshme të rrugëve dhe për përcaktimin e prioriteteve të përmirësimit të domosdoshëm si dhe vendimet për ndërtimin e rrugëve të reja. Rrjeti i trafikut brenda konceptit kryesor të zhvillimit ka për qëllim të përcaktojë hierarkinë e lidhjeve të rrjetit të vendbanimeve.

Rrugë kryesore lokale konsiderohen rrugët të cilat i lidhin të gjitha vendbanimet e komunës duke u nisur nga qendra e vendbanimit dhe rrugët e tjera të rëndësishme të cilat mundësojnë lidhje të mira me to. Gjithsejtë rrugë lokale në komunën e Rahovecit janë 109.47 km ose 19.0% nga totali i përgjithshëm i rrugëve.

Rrugët lokale lidhin lagjet brenda qytetit në mes veti si dhe me subqendrat. Rrugët lokale në Rahovec përbëjnë rreth 67.37 km ose 12.0% nga totali i përgjithshëm i rrugëve.

Rrugë tjera (të pakategorizuara) konsiderohen të gjitha sipërfaqet të cilat shfrytëzohen për realizimin e aktiviteteve bujqësore, socio-ekonomike dhe të tjera si brenda vendbanimeve, po ashtu edhe në sipërfaqet e tjera të zonave kadastrale. Gjithsej rrugë të kësaj kategorie në tërë territorin e komunës së Rahovecit janë 315.24 km ose 56 %, e totalit të rrugëve.

SIPËRFAQJA E RRJETIT RRUGOR NË KOMUNËN E RAHOVECIT

Ne kuadër të territorit të Komunës së Rahovecit, sipërfaqja e tokës e cila shfrytëzohet nga rrugët nacionale përfshinë gjithsej rreth 4.5 ha.

Territori i Komunës së Rahovecit është relativisht i madh, i cili është i mbuluar mjaft mire me rrjete rrugor. Nga totali i përgjithshëm i rrugëve 562.96 km, sa përfshijnë gjatësinë e rrjetit rrugor të Rahovecit: rrugët nacionale përbëjnë 6.51 km (1.0%), rrugët regjionale 64.37 km (20.0%), rrugët lokale 109.47 km (19.0%), rrugë urbane 67.37 km (12.0%) dhe rrugët e pa kategorizuara gjithsej rreth 315.24 km (56.0%)¹⁹.

Tabela 52 Rrjeti rrugor në komunën e Rahovecit

	Kategoria	Gjatësia (km)	Gjerësia	%	Sipërfaqja (ha)
1	Autoudhë	0		0	
2	Rrugë nacionale	6.51		1%	4.5
3	Rrugë rajonale	64.37		20%	
5	Rrugë lokale	109.47		19%	
6	Rrugë tjera (të	315.24		56%	

7.2. KAPACITETI I RRUGËVE

Kapaciteti është definuar si madhësia maksimale e qarkullimit të automjeteve të cilat mund të kalojnë nëpër pjesën e vëzhguar të korisë së trafikut në periudhën e caktuar kohore nën ndikimin e kushteve të komunikacionit në rrugë.

¹⁹ PZHK-Rahovec

Kapaciteti i rrugës nacionale N9

Rruga nacionale N9.1 e cila lidhë Prishtinën me Gjakovën kolon nëpër pjesën veri-perëndimore të komunës së Rahovecit. Rruga nacionale Prishtinë-Gjakovë paraqet arterien kryesore të qarkullimit rrugor në territorin e Komunës së Rahovecit. Kjo rrugë ka karakter nacional dhe është nën menaxhimin e Ministrisë së Infrastrukturës (MI). Bazuar në gjerësinë dhe numrin e korsive (nga një korsi për secilën kahe), kapaciteti potencial për kah sillet rreth 1200 - 1500 aut/h.

Kapaciteti i rrugëve rajonale R 107, R 110, R 111, R 117 dhe R 204

Rrugët rajonale të cilat kalojnë nëpër territorin e Komunës së Rahovecit janë rrugë dy kahore me nga një korsi të trafikut për secilën kahe. Gjerësia e korsisë sillet nga 3.0 – 3.5 m. Bazuar në gjerësinë dhe numrin e korsive (nga një korsi për secilën kahe), kapaciteti potencial për rrugët rajonale për kah sillet rreth 1100 - 1300 aut/h.

Kapaciteti i rrugëve lokale

Pjesa më e madhe e rrjetit rrugor në qytetin e Rahovecit është e përbërë nga rrugë lokale. Gjendja dhe elementet gjeometrike të këtyre rrugëve janë të ndryshme, duke filluar nga 4.0 – 6.5 m. Bazuar në gjerësitë dhe gjendjen e rrugëve, kapaciteti i rrugëve lokale sillet nga 500 – 800 aut/h/kahe.

7.3. KUSHTET E PËRGJITHSHME TEKNIKE PËR PROJEKTIM DHE NDËRTIM

Projektet për rrugët e reja duhet të hartohen në përputhje me të gjitha normat dhe standartet për projektim që parashikon legjislacioni në fuqi. Projektimi duhet të sigurojë respektimin e standarteve, madje edhe atyre gjate zbatimit. Është përgjegjësi e projektuesit saktësia dhe respektimi i të gjitha standarteve dhe normave përkatëse.

Në pozicionet për të cilat në Republikën e Kosovë nuk ka standarde të aprovuara, projektuesi mund të rekomandojë edhe përdorimin e standardeve të reja, për përafrimin me normat e BE-se (EURO COD), si dhe të praktikave më të mira ndërkombëtare në projektim dhe zbatim.

Gjatë hartimit të projekteve duhet të mbahen parasysh të gjitha normat dhe standardet e miratuara për personat me aftësi të kufizuar, të verberit, etj. Në projekte të parashikohet infrastruktura e nevojshme për këtë kategori.

Brezi mbrojtës rrugor

Në qendrat e banuara, për ndërtimet ekzistuese dhe të reja, riparimet, rikonstruksionet dhe zgjerimet, janë vendosur kriteret për mbrojtjen e rrugës, të matura nga kufiri rrugor.

Sipas normave teknike të planifikimit hapësinor, brezi mbrojtës rrugor është një hapësirë e vazhdueshme tokësore, në të dy anët e rrugës, distanca e të cilit kalkulohet nga cepi përfundimtar i brezit mbrojtës rrugor, dhe shërben përveç për mbrojtjen e rrugës dhe trafikut që realizohet nëpër të, gjithashtu edhe për kufizimin e llojit dhe shtrirjes së zhvillimit në të (Fig.10).

Brezi mbrojtës rrugor ndalon hapjen e minierave, ndërtimin e liqeneve artificiale, fabrikave dhe ndërtesave të tjera të ngjashme, në distancë më të vogël se:

- 100 m nga autoudhat;
- 60 m nga rrugët nacionale;
- 40 m nga rrugët rajonale; dhe
- 30 m nga rrugët lokale.

Brezi mbrojtës rrugor ndalon ndërtimin e ndërtesave të banimit, administrative, hapjen e puseve të ujit dhe hapjen e gropave septike, ngritjen e instalimeve të transmetuesve elektrik dhe të ngjashme, në distancë më të vogël se:

- 40 m nga autoudhat;

- 20 m nga rrugët nacionale; dhe
- 10 m nga rrugët rajonale dhe lokale.

Brezi mbrojtës rrugor nuk vlenë për rrugët urbane brenda vendbanimeve.

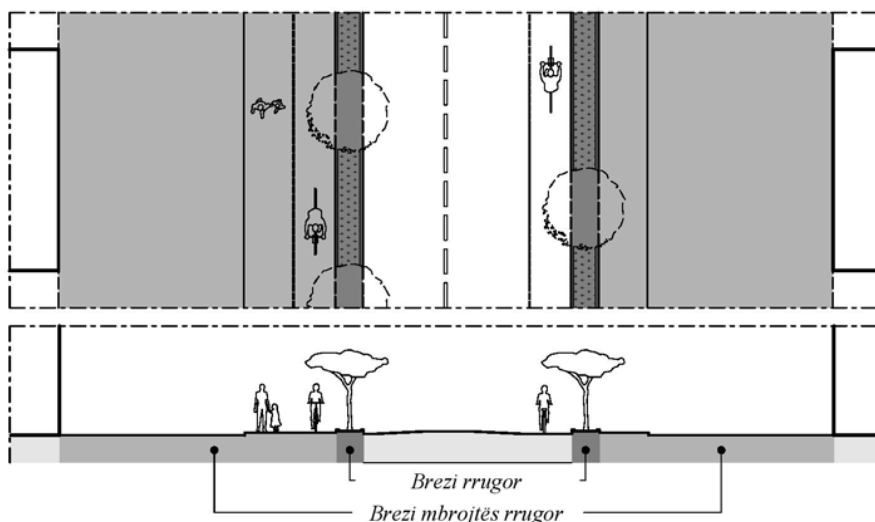

Figura 12 Brezi mbrojtës rrugor

Kërkesat për brezat mbrojtës, brezat e gjelbër, brezat mbrojtës rrugorë si dhe kërkesat për ngarkesat boshtore rrugore, janë sipas tabelës 45.

Tabela 53 Kërkesat për brezat mbrojtës, brezat e gjelbër, brezat mbrojtës rrugorë si dhe kërkesat për ngarkesat boshtore rrugore²⁰

Kategoria e rrugës		Brezi i gjelbër ²¹	Brezi mbrojtës ²²	Brezi mbrojtës rrugor ²³		Ngarkesa boshtore
				Distanca 1 ²⁴	Distanca 2 ²⁵	
Autoudhë		35 m	2 m	100 m	40 m	11.5 t
Rrugë nacionale		35 m	2 m	60 m	20 m	
Rrugë regjionale		22 m	2 m	40 m	10 m	
Rrugë të rrjetit primar	Rrugë tranzite urban	10 m	1 m	30 m	10 m	6 t
	Rrugë tranzite rurale					
	Rrugë përmbledhëse					
Rrugë sekundare	Rrugë servitore	8 m	1 m	/	/	
	Rrugë industriale					
	Rrugë banesore	/				

²⁰ UDHËZUES PËR HARTIM DHE MIRATIM TË HARTËS ZONALE TË KOMUNËS, 2017.

²¹ Përrjashtimisht, për shkak të mungesës së hapësirës për planifikim të një brezi të gjelbër, ky kusht nuk është obligues.

²² Brezi mbrojtës rrugor nuk vlen për rrugët urbane brenda vendbanimeve.

²³ Përgjatë shtigjeve për këmbësorë, korsive të rrugëve, dhe vend parkimeve jashtë rrugore.

²⁴ Distanca 1: ndalon hapjen e minierave, ndërtimin e liqeneve artificiale, fabrikave dhe ndërtesave të tjera të ngjashme.

²⁵ Distanca 2: ndalon ndërtimin e ndërtesave të banimit, administrative, hapjen e puseve të ujit dhe hapjen e gropave septike, ngritjen e instalimeve të transmetuesve elektrikë dhe të ngjashme.

	Rrugë qasëshe	/	1 m	/	/	
Shtigjeve për çiklist	3 m					
Vendparkimet	2.5 m					
Shtigje për këmbësorë				0.75 m ⁴		

7.4. RRJETI HEKURUDHOR

Komuna e Rahovecit mbulohet nga rrjeti hekurudhor, por aktualisht kjo linjë nuk është funksionale. Linja hekurudhore e cila kalon ne territorin e Komunës se Rahovecit përshinë fshatrat: Mrasor, Kramovik, Qifllak, Dobidol Dejnë, Ratkoc, Radostë, Gexhë, Bellacerkë dhe lidhet me qytetin e Prizrenit. Funksionalizimi i linjës hekurudhore Klinë-Prizren konsiderohet e rëndësishë se veçantë, prandaj, me strategjinë sektoriale kombëtare²⁶ është planifikuar studimi i parafizibilitetit për linjës hekurudhore, segmenti Prizren - kufiri me Shqipërinë dhe funksionalizimi linjës Klinë-Prizren (e cila kalon ne territorin e komunës se Rahovecit).

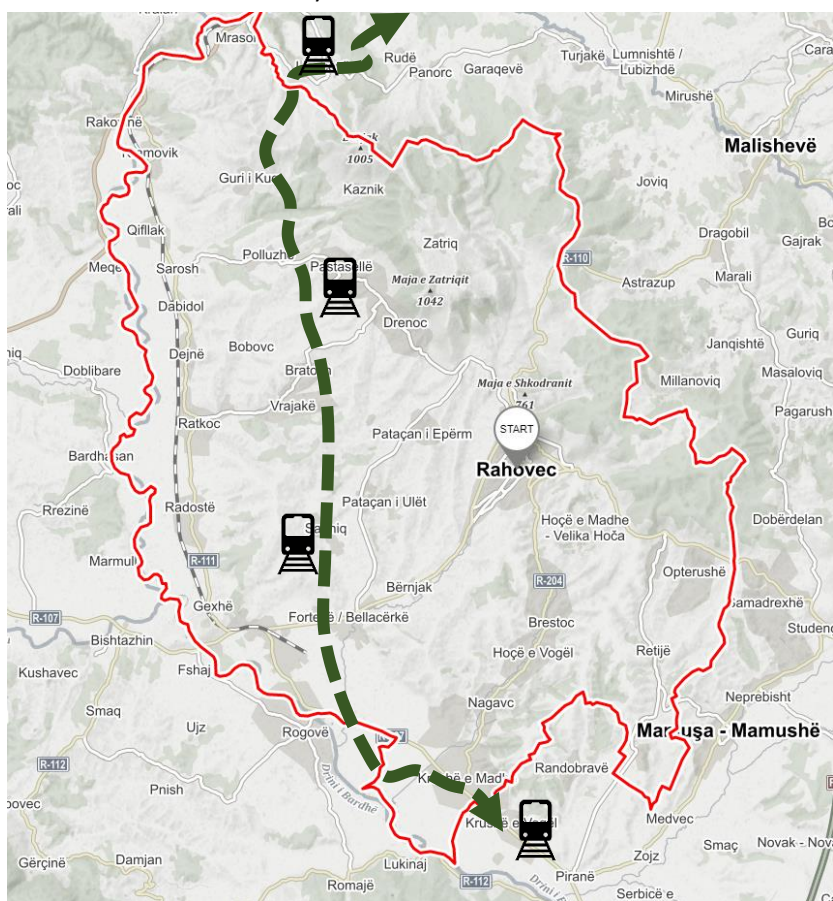

Figura 13 Linja hekurudhore ne territorin e komunës se Rahovecit
Rrugët në kompetencë të Ministrisë së Infrastrukturës (MI)

- Kushtet teknike për përmirësimin e sigurisë në rrugën nacionale N-9.1 dhe atyre rajonale R 107, R 110, R 111, R 117 dhe R 204

Rruga nacionale N-9.1 e cila lidhë Prishtinën me Gjakovën kalon nëpër pjesën veri-perëndimore të Rahovecit. Rruga nacionale N-9.1 Gjakovë -Prishtinë paraqet arterien kryesore të qarkullimit rrugor që në territorin e komunës së Rahovecit. Kjo rrugë ka karakter nacional dhe është nën menagjimin e Ministrisë së Infrastrukturës (MI).

²⁶ Strategjia Sektoriale dhe Transporti Multimodal 2015- 2025

Pjesa e rrugës nacionale ekzistuese (rruga N9) është rreth 6.51 km e gjatë.

Bazuar në PZHU- në e Komunës së Rahovecit (2018 – 2026), siguria e trafikut në komunën e Rahovecit përkatësisht në zonën urbane sipas konceptit të mobilitetit, është vlerësuar në nivel të ulët. Kjo për faktin se ka një infrastrukturë rrugore adekuate për automjete, ndërsa jo në nivel të duhur për lëvizje të mjeteve jo motorike (këmbësorë dhe çiklistë).

Problem tjetër i sigurisë së trafikut ndërlidhet rregullimin jo adekuat të disa kryqëzimeve sipërfaqësore, sidomos atyre që janë të lidhura me rrugët rajonale dhe nacionale në territorin e komunës së Rahovecit.

Nëpër territorin e Komunës së Rahovecit kalojnë pesë rrugë rajonale. Ky rrjet i rrugëve rajonale lidhë komunën e Rahovecit me komunat fqinje dhe rrugën nacionale brenda territorit të komunës. Kjo përfshirje ka shumë rëndësi për një zhvillim të balancuar të komunës, por gjithashtu edhe për rritjen e shkallës së sigurisë në trafik.

Me qëllim të rritjes së kapacitetit dhe shkallës së sigurisë për pjesët e rrugëve nacionale dhe rajonale, duhet të përmirësohen dhe plotësohen kriteret:

- Shpejtësia e lejuar, për pjesë të caktuara të rrugës, të jetë në varësi të kushteve të sigurisë së trafikut, ndërsa në afërsi të udhëkryqeve me ngarkesë më të lartë të trafikut dhe rrethrotullimeve shpejtësia e lëvizjes të kufizohet në 40 km/h;
- Vendkalimet për këmbësorë të jenë në funksion të mobilitetit;
- Të gjitha objektet afariste të cilat janë të vendosura në të dy anët përgjatë rrugëve, duhet të plotësojnë kriteret teknike dhe të sigurisë me rastin e kyçjes në rrugë;
- Me qëllim të rritjes së sigurisë gjatë kyçjes nga rrugët dytësore në rrugët kryesore, të eliminohen kyçjet e pakontrolluara, ndërsa kyçjet e lejuara të pajisen me sinjalizimin adekuat dhe korsitë për ngadalësim dhe përshpejtim, duke respektuar kriteret e sigurisë dhe standardet për kyçje në rrugë kryesore;
- Gjatë projektimit të rrethrotullimeve, të eliminohen hyrjet tangjenciale në rrethrotullim;
- Në përputhje me numrin e korsive në degët hyrëse, të respektohen standardet e projektimit për të gjitha elementet projektuese të rrethrotullimit;
- Të respektohet me përpikëri sinjalizimi adekuat në afërsi dhe hyrje të rrethrotullimeve dhe udhëkryqeve, në përputhje me Udhëzimin Administrativ për sinjalizim dhe rregullat e trafikut rrugor.

▪ Kushtet e përgjithshme teknike për projektim dhe ndërtim të rrugëve të reja

Në përputhje me Planin Zhvillimor Komunal, përpos rrugëve tjera të planifikuara në vendbanime lokale, nga niveli qendror është paraparë zgjerimi i rrugës rajonale (R 110) në relacionin Rahovec – Xërxë.

Në përputhje me normat teknike të planifikimit dhe me qëllim të përmbushjes së strukturës dhe kërkesave për qarkullim, minimumi i gjerësisë së profilit që shërben për përcaktimin e vijave rregulluese që përcaktojnë profilin e infrastrukturës për rrugët nacionale dhe rajonale duhet të jetë:

- Rrugë të rrjetit nacionale apo regjionale- 23,00 m;
- Brezi rrugor për rrugën e propozuar duhet të jetë në të dy anët e rrugës me gjerësi min. 1.00m.
- Brezi mbrojtës rrugor (i cili ndalon hapjen e minierave, ndërtimin e liqeneve artificiale, fabrikave dhe ndërtesave të tjera të ngjashme) nuk duhet të jetë në distancë më të vogël se 30m.
- Brezi mbrojtës rrugor (i cili ndalon ndërtimin e ndërtesave të banimit, administrative, hapjen e puseve të ujit dhe hapjen e gropave septike, ngritjen e instalimeve të transmetuesve elektrik dhe të ngjashme) nuk duhet të jetë në distancë më të vogël se 10 m.
- Brezi mbrojtës rrugor nuk vlen për rrugët urbane brenda vendbanimeve.
- Gjatë projektimit, projektuesi duhet të ketë konsideratë për kryqëzimet me largpërçuesit, rrjetin e telefonisë, rrjetin e ujësjellësit si dhe instalimet tjera që janë trupin e rrugës, brezin e rrugës dhe brezin mbrojtës të rrugës dhe kyçjet e objekteve rreth rrugës. Për të gjitha instalimet nëntokësore dhe

mbitokësore, projektuesi duhet të ofroj zgjidhje teknike për dislokimin eventual si dhe paramasat me parallogaritë.

- Pjesët e rrugëve të cilat shtrihen në vendbanim duhet të jenë të ndriçuara sipas normave teknike për ndriçimin e rrugëve publike.
- Në bazë të shënimeve nga projekti ndërtimor (situacioni- planimetria), projektuesi duhet të hartoj projektin e sinjalizimit dhe pajisjeve të rrugës, në përputhje me rregulloren ligjore në fuqi mbi projektimin e sinjalizimit horizontal dhe vertikal

Në kuadër të PZHK janë paraparë ndërtimi e rrugëve rajonale dhe lokale që lidhin shumë vendbanime brenda territorit të Komunës.

- Rruga e planifikuar rajonale Ratkoc-Nushpal-Pataçan i Epërm- Rahovec;
- Rruga rajonale Dabidol-Polluzhë-Pastasellë- Drenoc-Rahovec;
- Rruga lokale Nagavc-Randobravë;
- Rruga lokale Hoçë e Vogël-Retijë;
- Rruga lokale Opterushë-Samadrexhë;
- Rruga lokale Bellacerrkë-Rahovec;
- Rruga lokale Pataçan i Poshtëm – Rahovec; dhe
- Rruga lokale Petkoviq (Guri i Kuq) – Kaznik.

Në përputhje me normat e planifikimit dhe me qëllim të përmbushjes së strukturës dhe kërkesave për qarkullim rrugët duhet të plotësojnë këto kritere teknike:

- Varësisht nga kategoria e rrugëve, minimumi i gjerësisë së profilit për infrastrukturën e rrugëve publike urbane duhet të jetë në përputhje me normat teknike të planifikimit²⁷.
- Në pjesët jashtë vendbanimeve, shpejtësia duhet të kufizohet në varësi të gjerësisë së korsisë së trafikut dhe kushteve të sigurisë, ndërsa në pjesën e vendbanimit kufizimi i shpejtësisë maksimale është 50km/h, nëse me shenjë të trafikut nuk është e përcaktuar ndryshe;
- Shtegu për këmbësorë me gjerësi minimale 1.20 m. Nëse gjatë projektimit paraqiten probleme të shtrirjes së shtegut për këmbësorë, atëherë në pjesë të caktuara të rrugës, gjerësia mund të zvogëlohet, por nuk duhet të jetë më e vogël se 0.80 m;
- Për shkak të sigurisë së lëvizjes, në pjesët e rrugës jashtë vendbanimit të projektohen shtigjet për çiklist të ndara fizikisht nga pjesa e rrugës qarkulluese, ndërsa në vendbanime, nëse nuk ka sipërfaqe të mjaftueshme për shteg të ndarë për çiklist, atëherë të projektohet korsi e shënuar për çiklist në sipërfaqen qarkulluese të rrugës;
- Korsi/shteg për çiklist në të dy anët e rrugës me gjerësi minimale 1, 5 m. Nëse gjatë projektimit paraqiten probleme të shtrirjes së shtegut për çiklist, atëherë në pjesë të caktuara të rrugës, gjerësia mund të jetë 1.0 m;
- Nëse korsia/shtegu për çiklist projektohet vetëm në një anë (për lëvizje dykahore të biçikletave), atëherë gjerësia e korsisë duhet të jetë min. 2.0m;
- Nëse në pjesën e rrugës është e nevojshme qetësimi i trafikut (në afërsi të shkollave ose institucioneve tjera arsimore), duhet të vendosen masat për qetësimin e trafikut dhe sinjalizimi përkatës për reduktimin e shpejtësisë në 20-30km/h (zonë 20 -30km/h);
- Për të gjitha rrugët, duhet të vendoset sinjalizimi adekuat horizontal dhe vertikal i cili mundëson informimin, orientimin dhe sigurinë e lëvizjes për të gjithë pjesëmarrësve në trafik;

²⁷ UDHËZIM ADMINISTRATIV MMPH-NR.08/2017 MBI NORMAT TEKNIKE TË PLANIFIKIMIT HAPËSINOR.

- Pjesët e rrugëve të cilat shtrihen në vendbanim duhet të jenë të ndriçuara sipas normave teknike për ndriçimin e rrugëve publike;
- Brezat mbrojtës, brezat e gjelbër, brezat mbrojtës rrugorë si dhe kërkesat për ngarkesat boshtore rrugore duhet të jenë në përputhje me normat teknike të planifikimit hapësinor²⁸ (Tabela 3- Kërkesat për brezat mbrojtës, brezat e gjelbër, brezat mbrojtës rrugorë si dhe kërkesat për ngarkesat boshtore rrugore);
- Brezi mbrojtës rrugor nuk vlen për rrugët urbane brenda vendbanimeve.
- Zgjidhja e largimit të ujërave nga rruga duhet të jetë kryesisht tipi i mbyllur (kanalizim atmosferik) për pjesën urbane dhe pjesërisht tipi i hapur (kanale atmosferike) për pjesën rurale.
- Dimensionimi i konstruksionit të rrugës të bëhet duke u bazuar në kategorinë e tokës, kategorinë e rrugës, numrit të parashikuar të automjeteve dhe ngarkesave boshtore prej 115 KN.
- Strukturat (ura dhe objekte tjera inxhinierike) duhet të projektohen sipas normave Evropiane EURO COD.
- Në segmente të caktuara hapësira e lirë nga niveleta e re e përvetësuar e rrugës deri te pika më e ultë e strukturave duhet të jetë min. 4.80m.
- Projektimi i vend-ndaljeve për autobus, të bëhet në përputhje me standardet e projektimit, duke marrë parasysh karakterin e rrugës;
- Kualiteti i të gjitha materialeve të cilat përdoren për ndërtim, si dhe dimensionet e shtresave të konstruksionit të rrugës, duhet të jenë në përputhje me standardet dhe normat bashkëkohore për ndërtimin e rrugëve. Projektuesi mund të rekomandojë edhe përdorimin e standardeve të reja, për përafrimin me normat e BE-se (EURO COD, EN), si dhe të praktikave më të mira ndërkombëtare në projektim dhe zbatim.

Në pozicionet për të cilat në Republikën e Kosovë nuk ka standarde të aprovuara, projektuesi mund të rekomandojë edhe përdorimin e standardeve të reja, për përafrimin me normat e BE-së (EURO COD), si dhe të praktikave më të mira ndërkombëtare në projektim dhe zbatim.

Në hartimin e projektit duhet të merren parasysh të gjitha normat dhe standardet e miratuara për personat me aftësi të kufizuara, të verbëritë, etj. Në projekt të parashikohet infrastruktura e nevojshme për këtë kategori.

▪ Projektet dhe elaborati gjeodezik

Qëllimi i hartimit të dokumentacionit gjeodezik është që të formohet baza e shënimeve për punimin e dokumentacionit teknik- projektit, bartjen e shënimeve në terren dhe mirëmbajtjen e të dhënave gjeodezike gjatë eksploatimit të rrugës. Gjithsesi të bashkëngjiten të dhënat për koordinatat e pikave të rrjetit gjeodezik të vërtetuar nga organi kompetent.

Projektuesi duhet të incizoj gjendjen ekzistuese të terrenit në aspektin horizontal dhe vertikal, duke u lidhë në rrjetin gjeodezik referent të Republikës së Kosovës “KosovaRef 01 apo Pozicionimi Satelitor i Kosovës (KOPOS)“.

Të gjitha matjet gjeodezike, llogaritjet dhe barazimet duhet të bëhen me saktësi sipas Kornizave të Matjeve Kadastrale në Republikën e Kosovës.

Të gjitha matjet dhe punët gjeodezike duhet të kryhen sipas Ligjit për Kadastër të Republikës së Kosovës. Të gjitha objektet e incizuara në terren si: objektet ekzistuese, largpërçuesit, shtyllat elektrike, urat, lëshesat, pikat gjeodezike, pikat detale, kufijtë e njësive kadastrale, rrethojat prej materiali të ndryshëm, instalimet nëntokësore dhe mbitokësore (të paraqiten me shenja topografike përkatëse sipas çelësit topografik) të vizatohen- paraqiten në planin e situacionit në përpjesë $P = 1: 1\,000$, e cila do të shërbejë si bazë për hartimin e projektit ndërtimor dhe projekteve të veçanta.

²⁸ UDHËZIM ADMINISTRATIV MMPH-NR.08/2017 MBI NORMAT TEKNIKE TË PLANIFIKIMIT HAPËSINOR.

Gjerësia e incizimit gjeodezik duhet të jetë minimum 50.00 m majtas dhe 50.00 djathtas nga aksi i rrugës ekzistuese, te objektet, udhëkryqet, devijimet e rrugës dhe rrugët lidhëse në gjerësi të nevojshme si dhe të gjitha njësit kadastrale me të cilat kufizohet toka rrugore (për shkak të elaboratit të shpronësimit).

Në bazë të incizimeve të bëra duhet të dorëzohet elaborati gjeodezik i cili do të jetë pjesë e veçantë dhe përbërëse e projektit ndërtimor.

▪ **Elaborati i shqyrtimeve Gjeoteknike (Gjeomekanike)**

Për punimin e projektit kryesor të rrugës dhe strukturave (mureve mbrojtëse dhe urave, pjerrësive të skarpateve) duhet të bëhen shqyrtimet gjeoteknike.

Shqyrtimet gjeoteknike, përfshijnë punimin e shpimeve adekuate dhe sondave, me qëllim të definimit të profilin gjatësor gjeoteknik dhe aftësisë bartëse të tokës.

Në bazë të nxjerrjes së sondave dhe ekzaminimeve laboratorike, duhet të punohet Elaborati Gjeoteknik. Numri i shpimeve do ta përcaktojë projektuesi, ashtu që niveli i ekzaminimeve të ep numër të mjaftueshëm të dhënave për përcaktimin e stabilitetit të gjurmimit, mbushjes, përcaktimit të konstruksionit të rrugës dhe përfundimit të objekteve.

Në Elaborat të paraqitet Raporti me të dhënat e nevojshme, pas shqyrtimeve gjeomekanike. Projektuesi duhet të punojë elaboratin e mbrojtjes së mjedisit. Gjatë projektimit nevojitet që të parashihen të përdoren materialet që kanë testet e pranuar ndërkombëtare, në pikëpamje të mbrojtjes së mjedisit dhe punëtorëve. Duhet të parashihet deponimi i materialeve tepër sipas rregullativës për deponimin e hedhurinave. Në lokacionet ku parashihet që niveli i zhurmës të jetë për 5dB më e lartë se lejuar, duhet të parashihen barrierat për pengimin e zhurmës, sipas tipit dhe standardeve të aprovuara në shtetet e BE. Për parandalimin e erozioneve të dëmshme duhet që në vend të drunjtëve të prerë të parashihet mbjellja e fidanëve të reja dhe të mbjellët bari në pjerrësitë e mbushjeve dhe gjurmimeve. Dislokimi i rrjedhave të ujërave atmosferike, mund të bëhet vetëm në rastet e domosdoshme. Duhet t'i largohemi mbushjeve shumë të ulëta, në pjesët e rrugës nëpër teren të rrafshët. Gjatë projektimit duhet t'i largohemi gjurmimeve të thella. Mbrojtja e ujërave nëntokësor duhet të bëhet përmes drenazheve adekuate.

▪ **Projekti i sinjalizimit dhe pajisjes së rrugës**

Në bazë të shënimeve nga projekti ndërtimor (situacioni- planimetria), projektuesi duhet të hartojë projektin e sinjalizimit dhe pajisjeve të rrugës, në përputhje me rregulluesen ligjore në fuqi mbi projektimin e sinjalizimit horizontal dhe vertikal sipas LIGJIT NR. 08/L-186 PËR RREGULLAT E TRAFIKUT RRUGOR.

▪ **Projekti i strukturave (Urave, nënkalimeve, mbikalimeve dhe mureve mbrojtëse)**

Projektuesi duhet të punojë projektin kryesor të urave, mbikalimeve, nënkalimeve për automjete dhe këmbësor, mureve mbrojtëse dhe strukturave tjera.

Pozicioni, gjatësia dhe forma e mureve mbrojtëse dhe strukturave do të caktohet nga projektuesi.

▪ **Elaborati i Shpronësimit**

Ligjet dhe Standardet për Hartimin e Elaboratit të Shpronësimit

Gjatë punimit të "Hartimi i Elaboratit të Shpronësimit", hartuesi i këtyre Elaboreteve duhet të përmbahet Ligjeve dhe plotësimeve të tyre:

- Ligji për Kadastër.
- Kornizave për matje kadastrale në Republikën e Kosovës.
- Ligji mbi RDPP.
- Ligji mbi Shpronësimin e pronave të paluajtshme.
- Ligji mbi rrugët të Republikës Kosovës.

- Ligjeve dhe rregulloreve mbi mbrojtjen e mjedisit dhe mbrojtjes në punë.

▪ **Rrugët lokale – përmirësimi i elementeve gjeometrike**

Sipas Normave Teknike të Planifikimit Hapësinor, rrugët lokale janë rrugët që lidhin vendbanimet rurale apo fshatrat, me përjashtim të atyre që zyrtarisht janë kategorizuar si rrugë nacionale apo regjionale.

Rrjeti rrugor në Komunën e Rahovecit përbëhet nga rrugë me gjerësi të ndryshme. Në kuadër të PZHK-së, përpos ndërtimit të rrugëve të reja është paraparë edhe përmirësimi i rrugëve ekzistuese.

Në përputhje me Normat e Planifikimit Hapësinor, me rastin e përmirësimit të rrugëve ekzistuese, rrjeti i infrastrukturës rrugore duhet të plotësojë normat e planifikimit si në vijim:

- $\leq 40\text{km/h}$, gjerësia e korsisë është: 2.75 m;
- $\leq 60\text{km/h}$, gjerësia e korsisë është: 3.00 m;

Numri i korsive përcaktohet në baze të intensitetit të rrjetit.

Minimumi i gjerësisë së profilin për infrastrukturën e rrugëve publike urbane që do të shërbejnë gjatë përcaktimit të vijave rregulluese që përcaktojnë profilin e infrastrukturës rrugore publike janë:

- Rrugë transite nëpërmjet vendbanimeve-fshatrave- 9, 50 m;
- Rrugë përmbledhëse/shpërndarëse-10,50m;
- Rrugëservisore-9,00 m;
- Rrugëbanesore-8, 50m;
- Rrugëindustriale-10,00 m;
- Rrugë qasëshe/dy kahëshe-5, 50 m; dhe
- Rrugë qasëshe/një kahëshe - 3.5 m.

▪ **Kriteret për projektim**

Kushtet e lokacionit (kushtet për zgjedhjen e vendndodhjes së udhëkryqeve sipërfaqësore në planin e situacionit dhe në profilin gjatësor). Distanca ndërmjet udhëkryqeve dhe qasja e kontrolluar (respektimi i kriterëve të sigurisë gjatë kyçjes në rrugë varësisht nga kategoria). Plotësimi i kushteve të sigurisë për udhëkryqet sipërfaqësore, si: të vërehet në kohë adekuate, i dukshëm dhe i kuptueshëm, me dukshmëri të mjaftueshme në të gjitha degët hyrëse të udhëkryqit, i përshtatshëm për lëvizje, respektivisht të mundësojë lëvizje adekuate dhe të sigurt në varësi të strukturës së automjeteve.

Për funksionimin e mirë dhe funksional të udhëkryqeve sipërfaqësore, është e nevojshme ndarja e fluksit të trafikut në hyrje të udhëkryqeve (drejt, majtas, djathtas). Në hyrje të udhëkryqeve me sipërfaqe të mjaftueshme dhe me qarkullim më të madh të automjeteve, rrjedha e qarkullimit të trafikut mund të ndahet fizikisht (përmes ishujve kahëzues) me qëllim të zvogëlimit të pikave të konfliktit. Pjesa funksionale e udhëkryqeve sipërfaqësore duhet të përmbajë: zonat e perceptimit, rreshtimit, konfliktit dhe nxitimit.

▪ **Rrezja e rumbullakësimit (harku) në udhëkryqe sipërfaqësore**

Me qëllim të akomodimit të të gjitha automjeteve (varësisht nga struktura e automjeteve) dhe plotësimit të kriterëve të sigurisë gjatë lëvizjes nëpër udhëkryqe sipërfaqësore, në udhëkryqe duhet të plotësohen kriteret minimale teknike për rrezet e rumbullakësimit.

Tabela 54 Vlerat minimale të rrezes së rumbullakësimit (harkut) në udhëkryqe

Lloji i automjeteve	Rrezja e rumbullakësimit R (m)		
	Kthimi majtas	Kthimi djathtas	
		Me ishull ndarës	Pa ishull ndarës
Automjetet	6	10	6
Kamiona dhe BUS	10	12	10
Kamionat me rimor.	12	15	12

Autobusët e mëdhenj	15	25	15
---------------------	----	----	----

Ndriçimi i rrugëve duhet të projektohet në atë mënyrë që të siguroj:

- Dukshmëri të mirë dhe ngasje të sigurt në kushtet e natës,
- Vërejtjen me kohë të rrezikut potencial, orientim të mirë dhe siguri të përgjithshme për këmbësorë,
- Të gjithë pjesëmarrësve në trafik, vërejtje të sipërfaqeve të nevojshme dhe detale të rëndësishme të mjedisit gjatë lëvizjes.

Niveli i ndriçimit të rrugëve duhet të jetë në përputhje me Normat Teknike të Planifikimit, Ligjin për rrugët dhe aktet nënligjore për ndriçimin e rrugëve. Projektuesi mund të rekomandojë edhe përdorimin e standardeve të reja, për përafrimin me normat eBE-se (EN -The European Norm for Road Lighting), si dhe të praktikave më të mira ndërkombëtare në projektim dhe zbatim.

Kushtet për kufizimin e shpejtësisë në rrugët lokale

Duke marrë parasysh, gjerësitë e ndryshme të rrugëve në Komunën e Rahovecit, për rrugët lokale, shpejtësia e lëvizjes duhet të kufizohet në varësi të gjerësisë së rrugëve dhe strukturës së qarkullimit.

Kushtet për kufizimin e shpejtësisë për rrugët lokale janë dhënë në Fig.6.

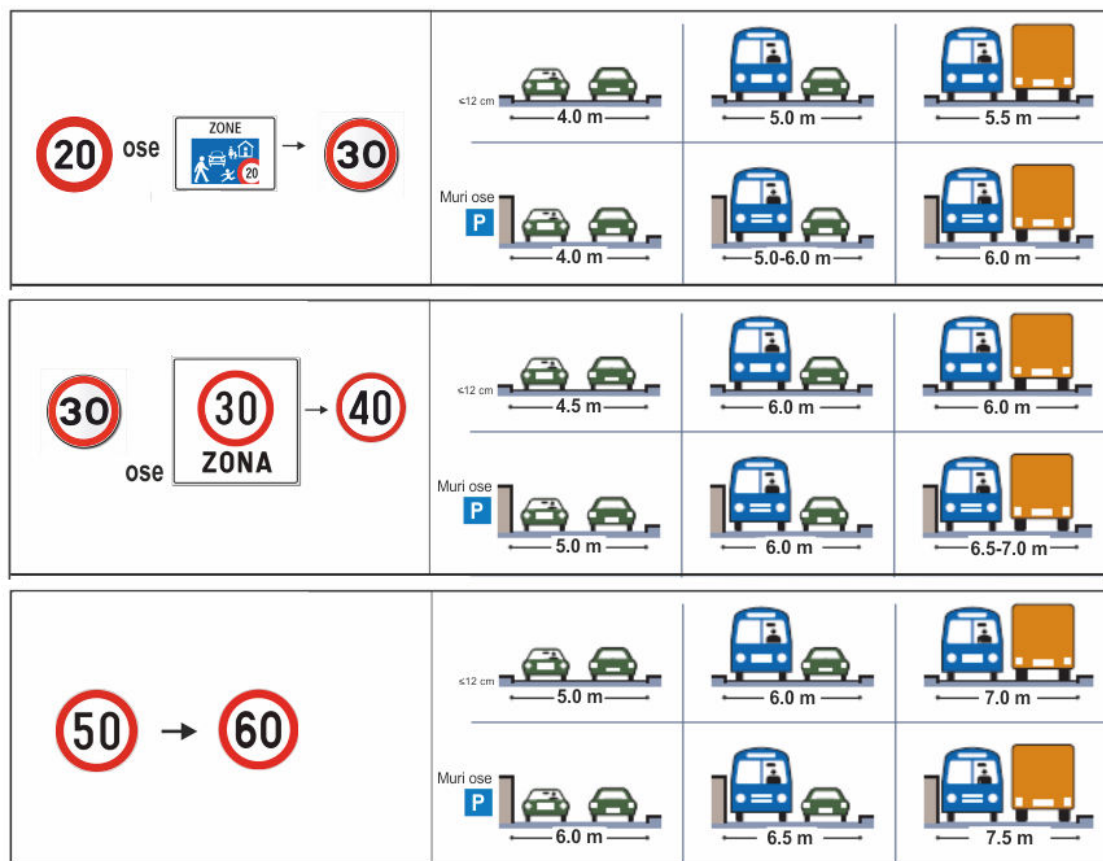

Figura 14 Kushtet për kufizimin e shpejtësisë në rrugët lokale

▪ Trafiku i pamotorizuar

Komuna e Rahovecit nuk ka ofruar deri tani infrastrukturën e nevojshme për lëvizjet e pa motorizuara/këmbësorët dhe çiklistet. Ne mënyrë që t'i promovoj dhe akomodoj këto lëvizje ne mënyrë të sigurt është e nevojshme që komuna të ofroj mjedise komode dhe të sigurt për këta përdorues të rrugës.

Promovimi i çiklizmit si një formë e transportit luan një rol të rëndësishëm në jetën urbane në qytet dhe planifikimin e transportit të së ardhmes në zona urbane.

Për të favorizuar përdorimin e rrugës nga këmbësorët dhe biçikletat, si dhe për të promovuar një kulturë të re për trafik të pamotorizuar, paraprakisht duhet të krijohen kushtet për lëvizje të lirë dhe të sigurt.

▪ Sipërfaqet për lëvizje të këmbësorëve

Referuar planit zhvillimor komunal, në Komunën e Rahovecit nuk paraqitet gjendje e mire në aspektin mbulueshmërisë me trotuare, apo plotësim të kërkesave për lëvizje të këmbësorëve. Qyteti ka një terren kodrinor me dendësi shumë të madhe të vendbanimeve që karakterizohen me rrugë të ngushta të cilat janë të asfaltuara në tërësi, por nuk kanë fare trotuare për lëvizjen e këmbësorëve. Sidomos gjatë periudhës së dimrit paraqitet një gjendje shumë e rrezikshme për lëvizje të këmbësorëve për shkak të përdorimit të mjediseve të përbashkëta për lëvizje automjet/këmbësorë dhe konfiguracionit të vështirë të terrenit (pjerhtësia e rrugëve të madhe)²⁹.

Në përgjithësi përveç disa rrugëve kryesore në qendrën e qytetit që kanë trotuare, shumica e lagjeve tjera nuk janë të mbuluara me trotuare. Disa nga rrugët që lidhin qendrën kryesore dhe shkollat po ashtu, nuk janë të mbuluara me trotuare, gjë që e rrezikon sigurinë e fëmijëve që përdorin këto rrugë për të shkuar në shkollë.

Këmbësori është pjesëmarrësi më i shpeshtë, më i ngadalshëm dhe më i pasigurt nga të gjithë pjesëmarrësit në trafik. Secili drejtues i mjeteve është edhe këmbësor potencial. Sjellja e tij individuale kërkon edhe siguri të veçantë, kryesisht në kushte urbane, aty ku drejtimet e tij të lëvizjes ballafaqohen me pjesëmarrësit tjerë në trafik. Për këtë arsye këmbësorët kanë nevojë për sipërfaqet e tyre të lëvizjes. Meqenëse në PZHK janë paraparë masat për përmirësimin e shkallës së sigurisë për këmbësorë, atëherë për përmirësimin e kushteve të sigurisë për këmbësorë në rrjetin ekzistues duhet respektuar këto kritere:

- Shtegu i këmbësorëve nënkupton sipërfaqen e rregulluar për lëvizjen e këmbësorëve dhe duhet të jetë i ndarë nga korsitë automobilistike,
- Gjerësia minimale e shtegut për këmbësorë për një kahe (varg) të këmbësorëve duhet të jetë min. 0.80 m,
- Gjerësia minimale e shtegut për këmbësorë për lëvizje në dy kahe duhet të jetë min. 1.60 m,
- Për të siguruar lëvizjen e papenguar të personave me aftësi të kufizuara, gjerësia e shtigjeve për këmbësorë duhet të jetë të paktën 1.80 m, përjashtimisht 1.50 m, ndërsa gjerësia e kalimeve ndërmjet pengesave fikse duhet të jetë të paktën 0.90 m.
- Rampat për qasje të personave me aftësi të kufizuara në hapësirë janë të ndërlidhura dhe të përshtatura për orientimin, dhe me pjerrtësi të cilat nuk mund të jenë më të mëdha se 5%, përjashtimisht 8%.

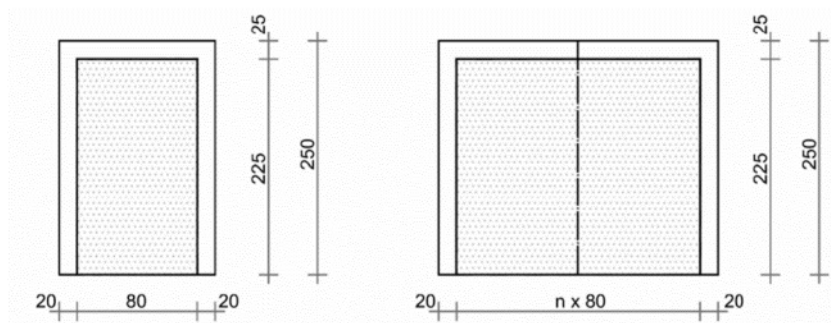

Figura 15 Gjerësia minimale e shtegut për këmbësorë për një kahe (varg) të këmbësorëve

²⁹ PZHK-Rahovec

Për të siguruar lëvizjen e papenguar të personave me aftësi të kufizuara, gjerësia e shtigjeve për këmbësor duhet të jetë të paktën 1.80 m, përjashtimisht 1.50 m, ndërsa gjerësia e kalimeve ndërmjet pengesave fikse duhet të jetë të paktën 0.90 m.

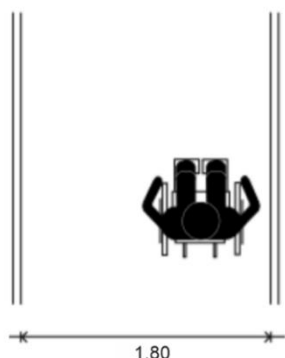

Figura 16 Gjerësia e shtigjeve për këmbësorë për të siguruar lëvizjen e papenguar të personave me aftësi të kufizuara

Vendkalimet për këmbësorë

Vendkalimet për këmbësorë janë vende kritike në të cilat kryqëzohen lëvizjet e këmbësorëve dhe qarkullimi i automjeteve. Prandaj, në procesin e vendosjes së vendkalimeve për këmbësorë, nga projektuesi duhet të verifikohen:

- Arsyeshmëria e vendkalimit për këmbësorë;
- Përshtatshmëria e lokacionit;
- Sinjalizimi adekuat për vendkalimin e këmbësorëve.

Kushtet për vendosjen e lokacioneve për vendkalim të këmbësorëve

Për shënimin e vendkalimeve për këmbësorë, duhet të plotësohen kushtet si në vijim:

- Sigurimi adekuat i dukshmërisë;
- Gjerësia minimale e vendkalimit për këmbësorë duhet të jetë 3.0 m, ndërsa në pjesët e rrugëve në të cilat kërkesa për kalimin e rrugës është e madhe (lëvizjet grupore), atëherë gjerësia duhet të jetë 5.0 m.
- Nëse në afërsi të vendkalimeve për këmbësorë janë të vendosura parkingjet gjatësore në rrugë, atëherë me qëllim të sigurimit të dukshmërisë, në vendkalim të këmbësorëve duhet të ngushtohet rruga për gjerësinë e parkingut gjatësor (Fig.8);
- Distanca nga vendkalimi tjetër të jetë më e madhe se 100 m;
- Në pjesët e rrugës në të cilat ka frekuentim të më të madh të këmbësorëve, vendkalimet për këmbësorë të projektohen me ndriçim të vendkalimit dhe të përdoret sinjalizimi me dritë vezulluese në gjysmëportal, i cili paralajmëron ngasësit për ngritje të vëmendjes në afërsi të vendkalimit për këmbësorë.
- Vendkalimet për këmbësorë duhet të sigurojnë qasje të lehtë dhe të sigurt personave me aftësi të kufizuara, në përputhje me legjislacionin në fuqi dhe standardet e projektimit për këtë kategori.

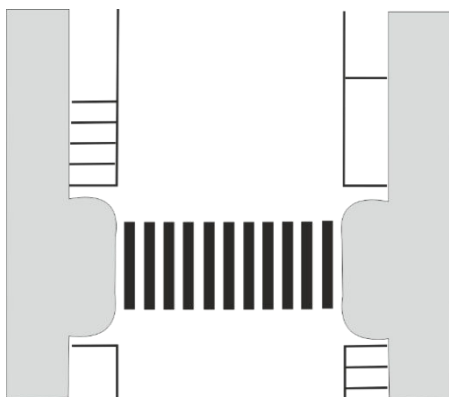

Figura 17 Vendkalimet për këmbësorë me qëllim të rritjes së dukshmërisë

Kriteret teknike dhe të sigurisë për vendndodhjen e vendkalimeve për këmbësorë janë dhënë në Tabelën vijuese:

Tabela 55 Distanca dhe vendndodhja e vendkalimeve për këmbësorë

Emërtimi	Lloji i udhëkryqit	Distanca min. (m) ndërmjet udhëkryqeve	Rregullimi i kthimit majtas	Tipi i kalimit të këmbësorëve	Kalimi i këmbësorëve
Rrugë urbane-Arterie	Mundësisht jo në disnivel	300	E ndaluar në rrafsh	Në disnivele ose me semafor	Në kryqëzim
Rrugë kryesore urbane-përmbledhëse	Të organizuara në rrafsh	100	E kontrolluar	Me semafor ose me zebra	Në kryqëzim ose në pjesë të rrugës
Rrugë servitore-banesore	Të organizuara në rrafsh	100	E kontrolluar ose me rregulla të qarkullimit	Me zebra	Në kryqëzim ose në pjesë të rrugës
Rrugë lokale-qasëshe	Të paorganizuar	-	E lejuar	Me zebra	-

Korsitë dhe shtigjet për biçikleta

Komuna e Rahovecit nuk ka arritur deri tani të sigurojë mjedise të mjaftueshme komode dhe të sigurta për lëvizjen e çiklistëve (mungojnë shtigjet për çiklistë).

Duke e marrë parasysh gjendjen vështirë të terrenit në disa pjesë të qytetit (pjerhtësia shumë e madhe), krijimi i mjediseve të përshtatshme për çiklist është i vështirë, por në disa pjesë tjera, qyteti ka konfiguracion të përshtatshëm për planifikimin dhe ndërtimin e shtigjeve për çiklist.

Në pjesët tjera brenda zonës urbane po ashtu mund të ridizajnohen hapësirat për përdorim të përbashkët për këmbësorë dhe çiklist. Në këtë mënyrë këto zona do të shndërrohen në zona atraktive dhe mjedise të sigurta, ku këmbësorët dhe çiklistet mund të ndihen komod dhe të sigurt për lëvizje të shkurtra.

Në kuadër të UDHËZIMIT ADMINISTRATIV MMPH-NR.08/2017 MBI NORMAT TEKNIKE TË PLANIFIKIMIT HAPËSINOR, sipërfaqet e dedikuara për lëvizje të biçikletave, ndahen në korsi dhe shtigje për biçikleta (Fig.8).

Korsitë për biçikleta janë pjesë e rrugës, e destinuar për qarkullimin e biçikletave, e shënuar me shenja përkatëse të komunikacionit. Korsitë për biçikleta planifikohen në rrugë ku shpejtësia e lëvizjes së automjeteve nuk kalon 50 km/h.

Shtigjet për biçikleta janë hapësire qarkulluese e destinuar për qarkullimin e biçikletave, e zbatuar ndaras nga profili tërthor i rrugës i shënuar me shenjat e duhura të komunikacionit. Shtegu mund të jetë i përbashkët për biçikleta dhe këmbësor.

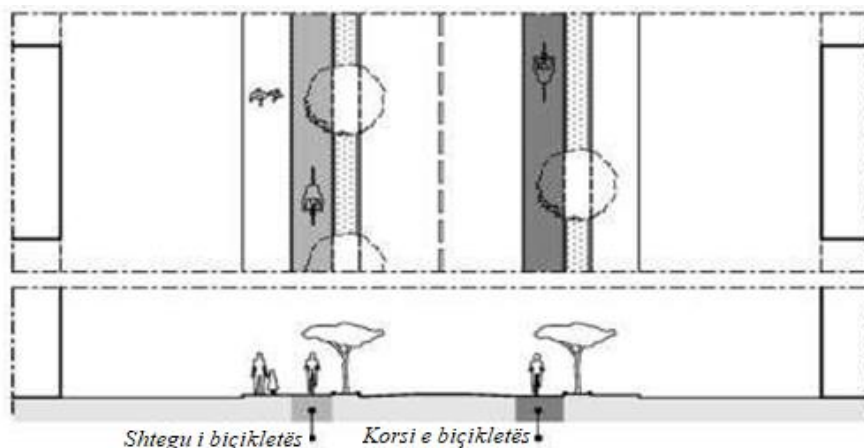

Figura 18 Shtegu dhe korsi për biçikleta

Sipas standardeve të projektimit dhe UDHËZIM ADMINISTRATIV MMPH-NR.08/2017 MBI NORMAT TEKNIKE TË PLANIFIKIMIT HAPËSINOR për përmirësimin e sipërfaqeve për lëvizje të biçikletave në rrugët ekzistuese dhe për rrugët e reja të planifikuara, duhet që:

1. Shtigjet për biçikleta jashtë vendbanimeve duhet të planifikohen si të ndara, me një brez të gjelbër të gjerësisë adekuate dhe pa pengesë mbrojtëse, nga profili i tërthor i rrugës. Përjashtimisht, për shkak të mungesës së hapësirës për planifikim të një brezi të gjelbër, shtegu për biçikleta duhet të sigurohet me një pengesë mbrojtëse nga çeliku.
2. Gjerësia optimale/minimale dhe lartësia e shtegut për biçikleta jashtë vendbanimit: shteg njëdrejtimësh, në të dyja anët e rrugës:
 - me gjerësi: 1.50/1.00 m,
 - me lartësi: 2.50 m.

Për arsye të sigurisë nuk rekomandohet zbatimi i korsive për biçikleta jashtë vendbanimeve.

Në pjesët e rrugëve në të cilat shpejtësia e lëvizjes planifikohet të jetë më e madhe se 50 km/h, atëherë duhet të planifikohet edhe brezi mbrojtës.

Gjerësia minimale e brezit mbrojtës të korsive dhe shtigjeve për biçikleta duhet të jetë: ≥ 0.75 m përgjatë kufizimit me korsi të rrugës, por vetëm nëse ajo është e ndare me sipërfaqe të ngritur dhe ≥ 0.75 m përgjatë kufizimit me shtigje për këmbësor apo vend-parkingje gjatësore, por vetëm nëse ajo është e ndare me sipërfaqe të ngritur, të gjelbër apo me elemente standarde ose të ngjashme.

Parkimi i biçikletave duhet të vendoset ashtu që të mos pengojë qarkullimin e këmbësorëve si dhe aty ku mund të sigurohet kontrolli,

Kriteret teknike për vendosjen e sipërfaqeve për parkim të biçikletave të jenë në përputhje me normat teknike të planifikimit dhe standardet teknike,

Vend-parkimet për biçikleta duhet të përbehen nga: hapësira e vend-parkimit prej 1.20 m^2 / biçiklete dhe hapësira të qasshme në vend-parkim, me gjerësi: 1.50/ 1.80 m.

Në vendet ku ka mundësi të vendosjes së parkingjeve për biçikleta, të respektohen normat dhe standardet teknike për parkingje të biçikletave.

Tabela 56 Numri i vend-parkingjeve për biçikleta

Përshkrimi i përmbajtjes së ndërtesës	Numri minimal i vend-parkimeve për biçikleta (VPB)
---------------------------------------	--

Përmbajtjet tregtare dhe komunale	5 VPB/ 100 m ² të bruto sipërfaqes se ndërtuar (BSN)
Përmbajtjet e bizneseve dhe publike	1 VPB/ 100 m ² të bruto sipërfaqes se ndërtuar (BSN)
Përmbajtjet arsimore	1 VPB/ 5 nxënës, për vizitor + 1 VPB/ 10 të punësuar
Përmbajtjet kulturore- teatro dhe muze	10 VPB/ 100 ulëse, për vizitor
Përmbajtjet shëndetësore- spitale	10 VPB/ 100 shtretër, për vizitor
Përmbajtjet sportive dhe rekreative	10 VPB/ 100 ulëse, për vizitor

▪ Kriteret për planifikimin e infrastrukturës për biçikleta

Me rastin e planifikimit ose përmirësimit të infrastrukturës ekzistuese për biçikleta në kushte urbane, duhet të merren parasysh kriteret teknik dhe të sigurisë për infrastrukturën për biçikleta. Kriteret teknike për përdorimin, respektivisht mospërdorimin e sipërfaqes së përbashkët nga këmbësorët dhe çiklistët.

Tabela 57 Kriteret për shfrytëzimin e infrastrukturës së përbashkët nga çiklistët dhe këmbësorët

Këmbësorë/h nëse gjerësia e shtegut është	Planifikimi i shtegut
< 100	Sipërfaqe e përbashkët
100-160	Vetëm ndarje vizuale
160 – 200	Ndarje vizuale dhe ndarje në nivel
>200	Nuk mund të shfrytëzohet sipërfaqja e njëjtë

Tabela 58 Gjerësia e sipërfaqeve për lëvizje të biçikletave

Lloji i sipërfaqes për biçikleta	Optimale	Minimale
Korsia për biçikleta	1, 50	1, 00
Shtegu njëkahorë për biçikleta	2, 00	1, 50
Shtegu dykahorë për biçikleta	2, 50	2, 00
Rruga për biçikleta	3, 50	2, 50

7.5. SISTEMI I TRANSPORTIT PUBLIK

Në Komunën e Rahovecit organizohet transporti urbano-periferik dhe ndër-urban me autobus dhe mjete të kombinuara (kombibus dhe taksi), ndërsa transporti urban në qytet nuk është funksional.

Organizimi i transportit publik behet në harmoni me rregulloret e nxjerra nga kuvendi komunal, por këto rregullore nuk janë kryesisht të miratuara në vitet e mëshme (2001) dhe nuk janë përmirësuar dhe harmonizuar me ligjet dhe udhëzimet e aktuale për zhvillimin e transportit³⁰.

Transporti urbano – periferik organizohet me autobus nga kompani private dhe kryesisht mjetet e përdorura nuk ofrojnë komoditetin e duhur për udhëtarët.

Me rast të planifikimit të linjave urbane në qytetin e Rahovecit, duhet të merren në konsideratë kriteret si në vijim:

- Mbulueshmëria e zonave sipas kriterëve për qasje në shërbime të transportit urban;
- Udhëtimi direkt-shtrirja direkte e linjave;
- Respektimi i sistemit radial të linjave;
- Ndërlidhja funksionale e stacionit të autobusëve me të gjitha zonat aktive të qytetit të Rahovecit,
- Rritja e shkallës së sigurisë për të gjithë pjesëmarrësit në trafik dhe krijimi i kushteve për qarkullim të lirë dhe pa ngarkesë nëpër rrugët e qytetit,
- Vendndaljet e autobusëve të propozuara të transportit publik duhet të jenë të vendosura në atë mënyrë që të mbulojnë distancat e ecjes prej 5 -10 minuta.

³⁰ PZHK-Rahovec

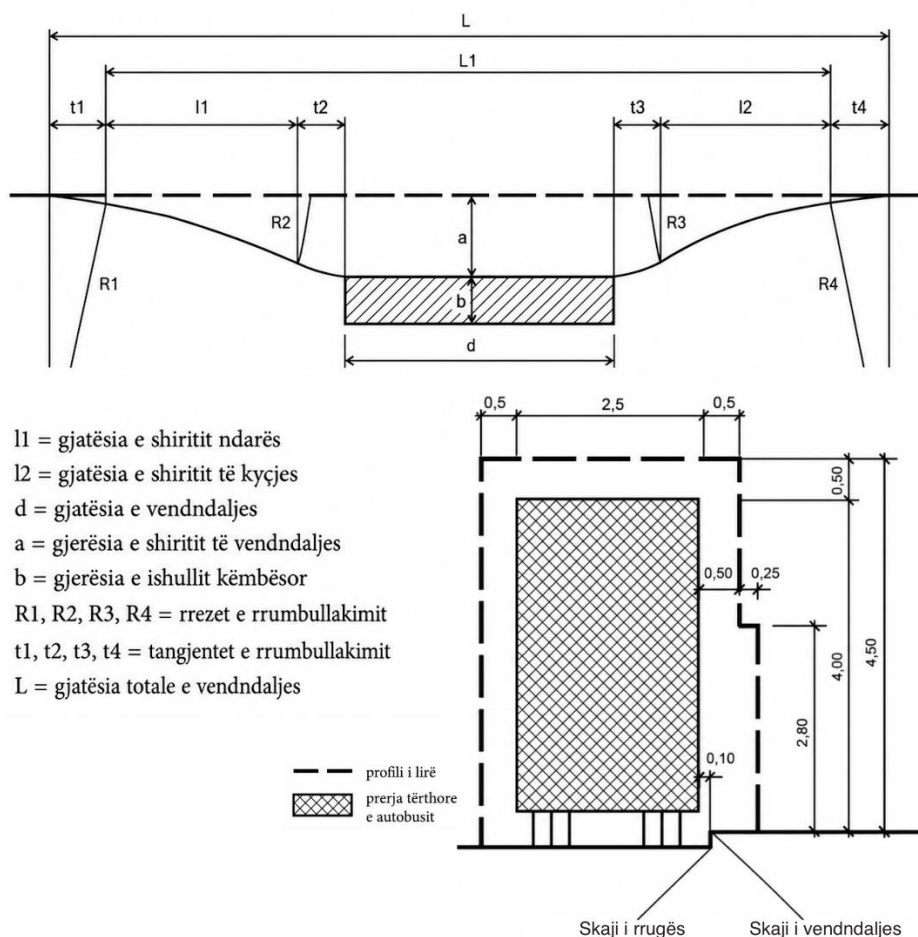
- Projektimi i vendndaljeve për autobus, të bëhet në përputhje me standardet e projektimit, duke marrë parasysh karakterin e rrugës;
- Në pjesët e rrugës në të cilat ekziston gjerësia adekuatë, projektimi i vendndaljeve për autobus të bëhet jashtë sipërfaqes qarkulluese të rrugës. Ndërsa, nëse vendndalja për autobus duhet të vendoset në rrugë, atëherë duhet të përzgjidhet lokacioni adekuat në përputhje me standardet për vendosjen e vendndaljeve në rrugë;
- Të krijohen kushte të sigurisë me sinjalizimin përkatës në afërsi të vendndaljeve për autobus.

7.5.1. Kushtet zhvillimore për ndërtesat dhe sipërfaqet për transport publik

Ndërtesat e transportit publik, duhet të planifikohen si nje të rëndësishme të mobilitetit urban dhe ndërrurban. Ato duhet të sigurojnë kushte të përshtatshme për pritjen e udhëtarëve, hyrje-daljen e autobusëve, qarkullimin e këmbësorëve, informimin e udhëtarëve dhe lidhjen me rrjetin rrugor, vendndaljet, parkingjet dhe format tjera të transportit.

Lokacioni i vendndaljeve duhet të përcaktohet sipas nevojave të transportit publik dhe duke analizuar kërkesën e udhëtarëve, linjat ekzistuese, elementet teknike të rrugës, qarkullimin mesatar dhe kulmor, sigurinë rrugore dhe ndikimin në nivelin e shërbimit të rrugës.

Në rrugët ku ekzistojnë ose planifikohen linja të transportit publik, duhet të sigurohet hapësirë e mjaftueshme për vendndalje të autobusëve, platformë pritjeje, trotuar të lirë, strehë për udhëtarë, sinjalizim, ndriçim publik dhe qasje të sigurt për këmbësorë. Vendndaljet duhet të projektohen në anën e djathtë të drejtimit të lëvizjes, me dukshmëri të mjaftueshme dhe me distanca të sigurta nga kryqëzimet dhe kur kushtet teknike e mundësojnë, duhet të projektohen jashtë sipërfaqes qarkulluese të rrugës. Elementet minimale për projektim, janë dhënë në figuren në vijim.

GHATËSIA TOTALE E VENDNDALJES NË VARËSI NGA LLOJII AUTOBUSIT

Shpejtësia e zhvillimit të trafikut	një autobus		dy autobusë		autobus i artikuluar	
	d=15,0 m		d=26,0 m		d=18,0 m	
V	L ₁	L	L ₁	L	L ₁	L
km/h	m	m	m	m	m	m
30	46,0	53,7	57,0	64,7	49,0	56,7
40	47,0	56,2	58,0	67,2	50,0	59,2
50	55,0	65,3	66,0	76,3	58,0	68,3
60	71,0	82,8	82,0	93,8	74,0	85,8

ELEMENTET MINIMALE PËR DIMENSIONIMIN E VENDNDALJES SË AUTOBUSIT

V	a	l ₁	l ₂	R ₁	R ₂	R ₃	R ₄	t ₁	t ₂	t ₃	t ₄
km/h	m	m	m	m	m	m	m	m	m	m	m
30	3,0	16,0	15,0	40	40	20	40	3,7	3,7	2,0	4,0
40	3,0	17,0	15,0	60	40	20	40	5,3	3,5	2,0	4,0
50	3,0	25,0	15,0	90	60	20	50	5,4	3,6	2,0	5,0
60	3,5	38,0	18,0	130	90	30	60	6,0	4,1	2,9	5,8

Figura 19 Elementet minimale për projektim

7.6. RRJETI I TRAFIKUT HEKURUDHOR

Funksionalizimi i linjës hekurudhore ne territorin e Komunës se Rahovecit (linja Kline-Prizren) përbën sfidë në aspektin e sigurisë për format tjera të transportit, sepse linja hekurudhore kalon ne nëpërmjet zonës se disa fshatrave te komunës.. Prandaj, duhet t'i kushtohet rëndësi e veçantë aspektit te sigurisë ne vendkalimet rruge- hekurudhë.

Sigurimi i vendkalimeve rruge-hekurudhe dhe identifikimi i vendkalimeve ilegale do te jete sfide për Komunën e Rahovecit. Edhe pse kjo është kompetence e nivelit qendror, bashkëpunimi me komunën është i domosdoshëm, ne mënyrë qe te përmirësohet niveli i sigurisë për qytetaret e komunës se Rahovecit

Shtirja e rrjetit hekurudhorë në pjesën kah kalon kjo linje, krijon parakushtet për linjat e reja që janë paraparë me planifikimet strategjike. Rëndësi të veçantë ka vazhdimi i Linjës hekurudhore nga Prizreni për Shqipëri, realizimi i kësaj lidhje do të mundëson edhe qasjen në Portet e Shqipërisë (Durrës dhe Vlorë). Kjo do mundësojë që të avancojë qarkullimin e mallrave me mjete hekurudhore jo vetëm për Republikën e Kosovës por edhe shtetet tjera në kontinent nga Portet gjeografikisht strategjike të Shqipërisë (ndërtimi i linjës hekurudhore Prizren – kufiri me Shqipërinë;³¹)

Kushtet e sigurisë në kryqëzimin e rrugëve me hekurudhën

Me rastin e rivitalizimit të hekurudhës, dhe duke e pasur parasysh që vendkalimet e pa mbrojtura paraqesin rrezik permanent për sigurinë e komunikacionit, me rastin e rivitalizimit të hekurudhes dhe ndërtimit të rrugëve të reja të cilat janë në nivel të njëjtë me hekurudhë, duhet:

- Të eliminohen vendkalime te panevojshme ose sigurimi i tyre të bëhet me barijera,
- Të gjitha vendkalimet të cilat për momentin janë të siguruara vetëm me barriera manuale, të sigurohen me barriera në mënyrë automatike,
- Ndërtimi kapaciteteve dhe infrastrukturës efikase për menaxhimin e sigurisë,

³¹ Harta Zonale e Kosoves 2020-2028

- Vendosja e stabilimenteve sinjalo –siguruese, sipas kriterëve dhe standardeve më të larta të sigurisë.
- Të bëhet mirëmbajtja e rregullt e stabilimenteve sinjalo - siguruese.

▪ **Ndërtesat dhe sipërfaqet për transport publik urban dhe rural**

Komuna ka stacionin e autobusëve në pjesën qendrore të qytetit. Ky stacion i plotëson kriteret sa i përket pritjes dhe përcjelljes së autobusëve dhe udhëtarëve. Gjithashtu përgjatë rrjetit rrugor ekzistojnë nënstacione të ndërtuara të cilat janë në funksion të udhëtarëve për shërbimet e tyre për transport.

Mirëpo, operatorët e autobusëve shpeshherë nuk i respektojnë vendaljet e parapara, duke ndaluar për ndërrimin e udhëtarëve në pjesët tjera të qytetit dhe vende jo adekuate³². Kjo ndodh sidomos në zonat atraktive në qendër apo në afërsi të shkollave. Prandaj, nga subjektet përgjegjëse duhet të sigurohet mbarëvajtje dhe respektim i rregullave për ndalje të autobusëve në mënyrë që të mos rrezikohen përdoruesit e kësaj forme të transportit dhe të mos krijohen pengesa për pjesëmarrësit e tjerë në trafik.

▪ **Kushtet zhvillimore për ndërtesat dhe sipërfaqet e transportit publik, si nën-stacionet e autobusëve dhe stacionet e trenave.**

Disa nga aspektet kryesore që duhet të merren parasysh për ndërtesat dhe sipërfaqet e transportit publik janë:

Vendndodhja dhe Integrimi i nënstacioneve me Infrastrukturën ekzistuese

- Qasja dhe lidhjet me rrugët kryesore;
- Duhet të kenë hyrje dhe dalje të lehta për mjetet e transportit dhe përdoruesit.
- Lidhjet me transportin publik, duhet të jenë të integruara me sistemet e tjera të transportit (transportin urban, ndërurban, shërbimet taksit etj).
- Të sigurohen zona për ndalim dhe nisje pa penguar qarkullimin e mjeteve të tjera.

Planifikimi hapësinor dhe lokacioni

- Ndërtesat dhe sipërfaqet e transportit publik duhet të jenë të vendosura në zona strategjike për të lehtësuar aksesin.
- Duhet të integrohen me rrjetet e tjera të transportit publik (autobus, shërbimet Taxi, etj.).
- Të sigurohet lidhja me rrugët kryesore dhe hapësirat për ndërrimin e mjeteve të transportit.

Projektimi dhe standardet ndërtimore

- Ndërtesat duhet të jenë të ndërtuara sipas standardeve të sigurisë dhe rezistencës strukturore.
- Duhet të përfshihen masa për qasjen e personave me aftësi të kufizuara (rampe, ashensorë, shenja taktile për të verbëritë).
- Të sigurohen hapësira të mbuluara për pritjen e pasagjerëve, veçanërisht për mbrojtje nga kushtet atmosferike.

Sipas normave të Planifikimit Hapësinor, brezi mbrojtës hekurudhor është një hapësirë e vazhdueshme tokësore, në të dy anët e hekurudhës, gjerësia e të cilit kalkulohet nga boshti i binarit përfundimtar dhe shërben për mbrojtjen e hekurudhës dhe trafikut që realizohet nëpër të

- Brezi mbrojtës hekurudhor i përgjithshëm është me gjerësi 8.00m;
- Brezi mbrojtës hekurudhor në hapësirat e populluara është me gjerësi 6.00m;

Brezi mbrojtës hekurudhor përfshin tokën nën hekurudhë dhe hapësirën ajrore në një lartësi prej 14 m. Brezi mbrojtës hekurudhor, gjithashtu përfshin edhe hapësirën tokësore të vendeve zyrtare (stacioneve, ndalesave, kryqëzimeve, 'niveletave', etj) që përfshin gjithçka që është teknike- ndërtesat teknologjike, instalimet dhe qasjet deri në rrugën publike më të afërt në rast të zjarrit.

³² PZHK

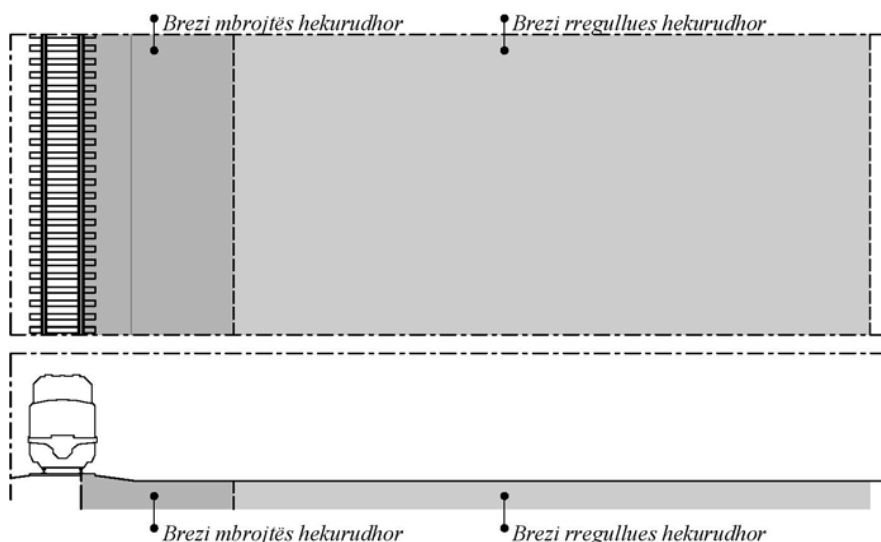

Figura 20 Brezi mbrojtës dhe rregullues hekurudhor

▪ Vendparkimet

Qyteti i Rahovecit nuk i përmbushë mjaftueshëm kërkesat për parkingje. Ka shume pak hapësira publike apo private të cilat mund të shfrytëzohen për parkingje. Në zonën qendër nuk ka hapësira dhe mundësi për krijimin e parkingjeve të reja.

Problemi i parkimit, ka rezultuar për shkak të rritjes së qytetit, rritjes së numrit të mjeteve motorike, pa përgatitja e qyteteve për pranim të automjeteve dhe rritjes së standardit të jetesës së popullatës. Në situatën e tillë, për zgjidhjen e këtij problemi, domosdo, duhet një mënyrë e organizuar, planifikuar dhe profesionale. Të interesuar për zgjidhje, janë jo vetëm ngasësit (si shfrytëzues), por edhe tregtarët, aktivitetet biznesore dhe aktivitetet e tjera në qytet, të cilat janë shkaktar për afrimin e automjeteve, dhe në fund, vetë qyteti i cili është i interesuar për funksionimin e plot efektiv të trafikut, prandaj edhe të parkimit.

Vendparkimi është hapësirë e projektuar, e shënuar dhe teknikisht e pajisur për të akomoduar dhe lënë një automjet. Vendparkimet mund të jenë të akomoduar në vend-parkime të rregulluara, në rrugë dhe në garazhe.

Sipas PZHK lidhur me vend-parkimet, janë dhënë disa standarde të nevojshme në varësi të objekteve.

Standardet numrin e vendparkimeve, varësisht nga përmbajtja, janë dhënë në tabelën vijuese:

Tabela 59 Numri i vendparkimeve varësisht nga përmbajtja

Përmbajtja	Lloji i ndërtesës, përshkrimi i përmbajtjes së ndërtesës	Numri minimal i vend-parkimeve (VP) apo vendeve për garazhin për 100 m ² të bruto sipërfaqes së ndërtuar (BSN)	
Banimi	Ndërtesat e banimit të mesëm dhe të lartë/ ndërtesat e banimit dhe biznesit	2 VP/ 100 m ² , por jo më pak se numri i njësive të banimit për pjesën e ndërtesës së banimit	Nga numri i obligueshëm i VP, se paku 20% duhet të jetë për shfrytëzim publik, ndërsa gjatë hartimit të planeve operative, për pjesë të pa ndërtuara, të planifikohen edhe se paku 10% për shfrytëzim publik
	Ndërtesat e banimit të ulët/ ndërtesat e banimit dhe biznesit	2 VP/ 100 m ² , por jo më pak se numri i njësive të banimit për pjesën e ndërtesës së banimit	Gjatë hartimit të planeve operative për pjesë të pa ndërtuara, domosdoshmërisht të planifikohet edhe 1 VP/ 1 ndërtese të banimit të ulët

	Ndërtesat e banimit të ulet- vilat (deri në 4 njësi maksimal)	3 VP/ njësi banimi	-
Hoteleria dhe turizmi	Ndërtesat e hoteleve deri në 3*	0.2 VP/ një shtrat	-
	Ndërtesat e hoteleve me 4*	0.5 VP/ një shtrat	-
	Ndërtesat e hoteleve me 5*	0.75VP/ një shtrat	-
	Ndërtesat e restoranteve, kafeneve dhe të përmbajtjeve të tjera të ngjashme	4 VP/ 100 m ²	-
Tregtia dhe përmbajtjet komunale	Ndërtesa e tregtisë	4 VP/ 100 m ² të hapësirës shitëse	-
	Ndërtesa/ hapësirat e tregjeve	3 VP/ 100 m ² të hapësirës shitëse	-
	Ndërtesat e depove	1 VP/ 100 m ²	-
Biznes dhe publik	Ndërtesat e bizneseve	4 VP/ 100 m ²	Për sipërfaqe me të vogla se 100 m ² , të sigurohen se paku 2 VP
	Ndërtesat administrative (publike)	2 VP/ 100 m ²	
Industria dhe zanatet	Ndërtesat e industrive	1 VP/ 100 m ²	-
	Ndërtesat e zanateve	2 VP/ 100 m ²	-
Kultura dhe arsimi	Ndërtesat e kopshteve/ çerdheve të fëmijëve	1 VP/ 100 m ²	-
	Ndërtesat e shkollave fillore	0.5 VP/ 100 m ²	Për ndërtesat e sallave të sporteve në kompleks të shkollës, kalkulohet vetëm hapësira e sallës
	Ndërtesat e shkollave të mesme	1 VP/ 100 m ²	-
	Ndërtesat e fakulteteve dhe instituteve	1 VP/ 100 m ²	Për sipërfaqet e komplekseve, nr. i VP përcaktohet në përputhje me rregulloret e veçanta, përkatësisht me plane operative.
	Ndërtesat e kinemave, teatrove, sallave për mbledhje publike	1 VP/ 100 m ²	-
	Ndërtesat religjioze- xhamitë, kishat, etj	1 VP/ 100 m ²	-
	Ndërtesat e muzeve, galerive dhe bibliotekave	1 VP/ 100 m ²	-
	Ndërtesat/ sallat e kongreseve	1 VP/ 100 m ²	-
Shëndetësia dhe mirëqenia sociale	Ndërtesat e spitaleve, klinikave, qendrave të rehabilitimit dhe të përmbajtjeve të tjera të ngjashme	1 VP/ 100 m ²	-
	Ndërtesat e ambulancave, poliklinikave dhe shtëpive të shëndetit	3 VP/ 100 m ²	Numri i VP duhet të jetë jo me i vogël se numri i ambulancave
	Shtëpitë për të moshuar	0.5 VP/ 100 m ²	-
Sporti dhe rekreacioni	Ndërtesat e sporteve në shërbim të ndërtesave të banimit (fushat sportive dhe fushat e lojës të hapura për fëmijë)	-	Numri i VP përcaktohet në përputhje me rregulloret e veçanta
	Ndërtesat e sporteve të hapura dhe të	-	Numri i VP përcaktohet në

	mbyllura pa spektator		përputhje me rregulloret e veçanta.
	Ndërtesat e sporteve dhe fushave sportive me spektator	-	Numri i VP përcaktohet në përputhje me rregulloret e veçanta.
Terminalet e udhëtareve	Ndërtesat e terminaleve të autobusëve	-	Për ndërtesat e terminaleve duhet të hartohet projekti i teknik i trafikut, me kalkulimin e numrit të VP, në veçanti për: Vendqëndrimet (ngarkim/shkarkim); parkim afat-shkurtë; parkim afat-gjatë
	Ndërtesat e terminaleve të trenit	-	
	Ndërtesat e terminaleve të aeroporteve	-	

Sipas normave të planifikimit hapësinor, janë katër llojet themelore të parkimit:

- **Vendparkim rrugor**, nënkupton vend-parkimin në rrugë dhe mund të jetë vend-parkim në formë gjatësore, të pjerrët dhe tërthore;
- **Vendparkim jashtërrugor publik**, nënkupton vend-parkimin jashtë rrjetit rrugor, por të qasshëm si edhe rrugët publike;
- **Vendparkim jashtërrugor privat**, nënkupton vend-parkimin si pjesë përbërëse e një ndërtese, të një qendre biznesi ose komerciale;
- **Vendparkim jashtërrugor privat për banor**, nënkupton vend-parkimin jashtë rrjetit rrugor të ndërlidhur me ndërtesat e banimit individual dhe në bashkëpronësi. Vendparkimi rrugor për automjete
- Vendparkimi rrugor është pjesë e profilit tërthor rrugor të vendbanimeve. Vend-parkimet rrugore mund të planifikohen në format në vijim:
- Parkimi i automjeteve për nevoja të ndërtesës banimit projektohet me dokumentet e planifikimit hapësinor si hapësirë nëntokësore, mbitokësore i hapur ose i mbuluar, në kuadër të objektit garazhe ose i kombinuar.
- Numri i vend parkimit të automjeteve për njësitë e banimit duhet të jetë minimum një vend parkim për një banesë.
- Numri i vend parkimit të automjeteve për njësitë afariste, në kuadër të ndërtesës, duhet të jetë minimum një vend parkim për 30 m² neto sipërfaqe afariste, nëse me dokumente të planifikimit hapësinor nuk parashihet ndryshe.
- Largësia nga vend parkimi i fundit deri te hyrja e ndërtesës duhet të jetë jo me shume se 100 m nëse me dokumente të planifikimit hapësinor nuk parashihet ndryshe.

Dimensionet minimale për hapësirat e parkimit në varg për automjete motorike standarde do të jenë si më poshtë:

- Vendparkimi në 90° - 250 cm x 455cm;
- Vendparkimi në 60° - 250 cm x 485 cm;
- Vendparkimi në 45° - 250 cm x 485 cm ;
- Vendparkimi në 30° - 250 cm x 425 cm;
- Vendparkimi paralel -215cm x 640 cm;
- Vendparkimi i rrethuar - 270 x 550cm
- Varësisht nga pozita e parkingut në buzë të rrugës:
- Vendparkimet për qëllime të veçanta

Vend-parkimet për qëllime të veçanta iu përkasin vend-parkimeve të rezervuara për qasje të personave me aftësi të kufizuara:

- Vendparkimet për qasje të personave me aftësi të kufizuara, përveç hapësirës normale për parkim të automjetit, përbajnë edhe hapësirë shtesë për hyrje/dalje nga automjeti;
- Së paku 5% e numrit të gjithmbarshëm të parkingjeve duhet të jenë për qasje të personave me aftësi të kufizuara;
- Vendparkimi duhet të jetë i vendosur me afër hyrjes në ndërtesë dhe duhet të plotësojë këto kushte:
- Dimensionet bazë të vendparkimit, gjatësor, në pjerrësi dhe pingul, për një automjet janë: 3.70 x 5.00 m;
- Dimensionet bazë të vendparkimeve, gjatësore, në pjerrësi dhe pingul, për dy automjete janë: 5.90 x 5.00 m, me një distancë vend-kalim shtesë për hyrje-dalje ndërmjet tyre prej 1.50 m;
- Vendkalimi shtesë për hyrje-dalje nga vendparkimi në shtigjet e këmbësorëve të siguruar me gurin skajor nuk lejohet të ketë pjerrtësinë të madhe të se 10% dhe gjerësi më të vogël se 1.20 m.
- Vendparkimet për qasjet e fëmijëve në automjete transportuese të veçanta:
- Vendparkimet për qasje të fëmijëve të vegjël deri në 6 vjeç në automjete transportuese të veçanta, shënohen në mënyrë që të ju lehtësojnë prindërve marrjen e fëmijëve dhe të pajisjes së tyre. Përveç hapësirës normale për parkim të automjetit, këto vend-parkime përbajnë edhe hapësirë shtesë për hyrje/dalje nga automjeti;
- Gjerësia shtesë në të dyja anët e vend-parkimit është nga 1.00 m, apo 2.00/2.30 m në tërësi.

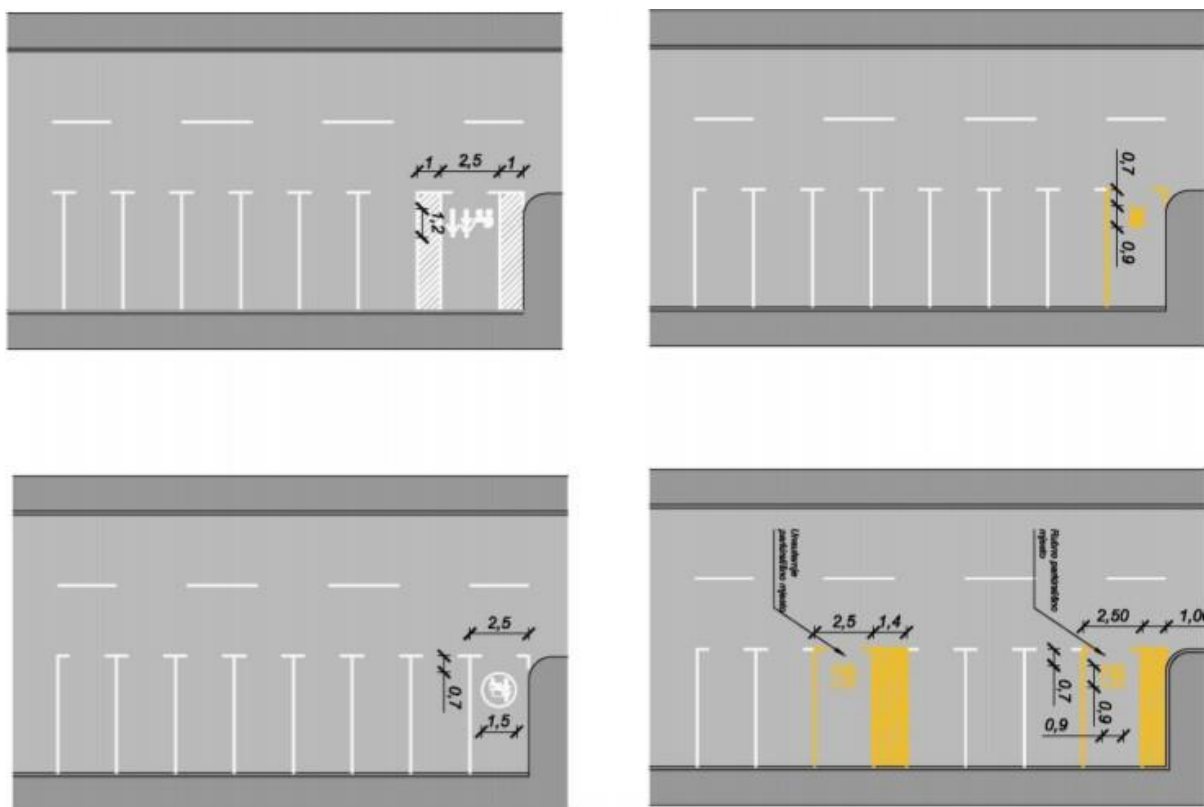

Figura 21 Vend-parkimet për qëllime të veçanta

8. INFRASTRUKTURA PUBLIKE DHE SOCIALE

Bazuar në Planin Zhvillimor Komunal 2023 - 2031, planet zhvillimore sektoriale dhe marr parasysht gjendjes ekzistuese kjo pjesë përcakton kushtet zhvillimore për infrastrukturën e planifikuar publike dhe sociale, duke specifikuar llojin, lokacionin, kapacitetin dhe kushtet teknike për projektim dhe ndërtim të:

1. Parqeve publike dhe hapësirave të hapura;
2. Fushave sportive dhe hapësirave rekreative;
3. Hapësirave dhe ndërtimet për shërbime mjekësore;
4. Ndërtesat për shërbime sociale;
5. Ndërtesat e institucioneve parashkollore;
6. Shkollat dhe universitetet;
7. Qendrat administrative;
8. Hapësirat dhe ndërtesat e sigurisë publike.

Në zonën urbane, te blloqet pjesërisht të hapura (që paraqesin inversin e blloqeve të mbyllura)- duhet të përmbajnë këto veçori: pjesët e brendshme të bllokut duhet të jenë në shfrytëzim të hapësirave publike si: parqet, hapësirat për kohezion shoqëror, fushë-lojërat për fëmijë, hapësirat për sport dhe rekreacion, etj. Këto kërkesa minimale hapësinore janë përcaktuar duke marrë parasysh shërbimet ekzistuese dhe funksionaliteti i tyre, kërkesat për shërbime të reja si dhe disponueshmërinë e ambienteve të përshtatshme.

Kushtet për zhvillimin e infrastrukturës publike dhe sociale janë të parashtruara në vijim.

8.1. PARQET PUBLIKE DHE HAPËSIRAT E HAPURA PUBLIKE

Në kuadër të parqeve publike dhe hapësirave të hapura publike, përfshihen:

1. Sheshet publike;
2. Hapësirat e lira për shfrytëzim nga këmbësorët ose çiklistët;
3. Fushat e hapura sportive dhe rekreative;
4. Parqe publike në kuadër të lagjes;
5. Parqe publike në kuadër të vendbanimit;
6. Breza të gjelbër përgjatë rrugëve;
7. Breza të gjelbër përgjatë rrjedhave ujore.

Bazuar në gjendjen ekzistuese, identifikimin dhe realizimin e përparësive dhe mundësive, identifikimin dhe tejkalimin e dobësive dhe kërcënimeve të infrastrukturës sociale dhe publike, në bashkëpunim të ngushtë me komunitetin dhe palët e interesit, Planin Zhvillimor Komunal 2023 – 2031 ka përcaktuar Qëllimin vijues për zhvillimin e hapësirave për parqe publike dhe hapësira të hapura publike:

- QËLLIMI 15 Sigurimi i hapësirave për aktivitetet sociale, sport dhe rekreacion sipas funksionit dhe hierarkisë.

Me qëllim të përmbushjes së qëllimit të lartpërmendur përcaktohen objektivat vijuese:

- Ndërtimi i sheshit publik në qendër të qytetit, cili është në përfundim e sipër, sipas kushteve zhvillimore dhe ndërtimore të parapara në projektin ideor të përzgjedhur përmes konkursit ndërkombëtar.

Kushtet për zhvillimin e parqeve publike dhe hapësirave të hapura publike janë të parashtruara në nënkapitujt vijues.

8.1.1. Kushtet zhvillimore për parqet publike dhe hapësirat e hapura publike e reja që synohen të zhvillohen në të ardhmen

Përpos investimeve kapitale për parqet publike dhe hapësirat e hapura publike të përshkruara sipër, Komuna mund të krijojë edhe hapësira të reja shtesë përmes investimeve komunale, duke i përmbushur kërkesat e parashtruara në vijim.

8.1.1.1. Kushtet zhvillimore për përcaktimin e sipërfaqeve për zhvillimin e parqeve publike dhe hapësirave të hapura publike

Kërkesat minimale sipërfaqësore të parcelave kadastrale për krijimin e parqeve publike dhe hapësirave të hapura publike janë si vijon:

- 1.00 m²/banor për parqe publike në kuadër të lagjes;
- 2.00 m²/banor parqe publike në kuadër të vendbanimit;
- 1.00 m²/banor për breza të gjelbër përgjatë rrugëve;
- 2.00 m²/banor për breza të gjelbër përgjatë rrjedhave ujore.

8.1.1.2. Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit për zhvillimin e parqeve publike dhe hapësirave të hapura publike

Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit për zhvillimin e parqeve publike dhe hapësirave të hapura publike duhet jetë në:

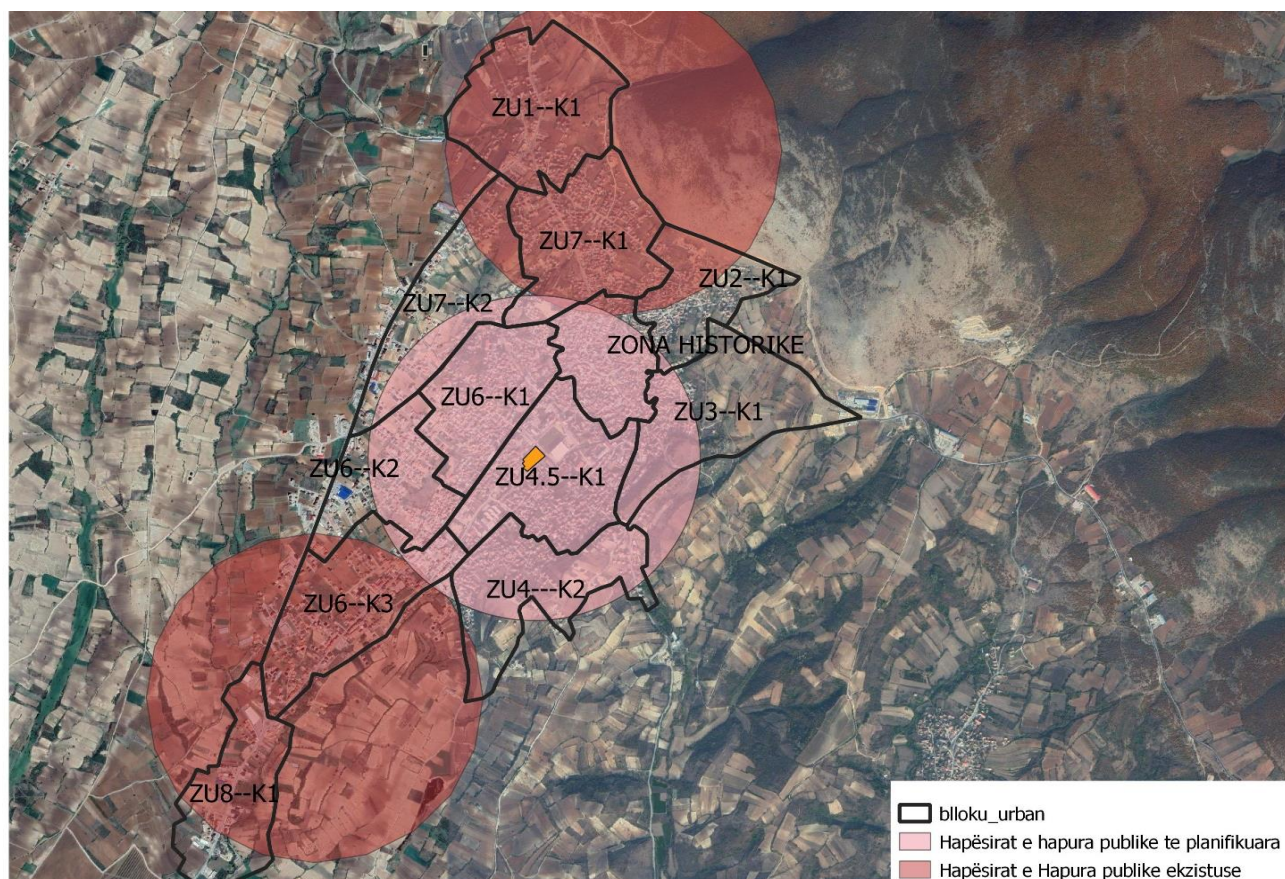
1. Afërsi të zonave të banimit;
2. Afërsi të infrastrukturës rrugore, shtigjeve për këmbësorë dhe biçikleta si dhe qasjes në transport publik.

Në zonat e planifikuara për banim, lokacioni duhet të përzgjidhet duke mos tejkaluar kriterin minimal të e distancës optimale shërbyese, respektivisht rrezja optimale shërbyese në vijë ajrore për fusha të hapura sportive prej 800 m, respektivisht 1,600m nga hapësirave të hapura publike ekzistuese.

Bazuar në infrastrukturën ekzistuese, kushtet e sipërme zhvillimore dhe numrit të planifikuar të banorëve, përmes Planeve Rregulluese të Hollësishme apo bonuseve të zonimit, Komuna do të përcaktojë sipërfaqet e nevojshme për zhvillimin e hapësirave të hapura publike brenda komplekseve urbane si vijon:

Tabela 60 Kërkesat minimale për numrin dhe sipërfaqe të parcelave kadastrale hapësirave të hapura publike në kuadër të komplekseve urbane

	ZU1-K1	ZU2-K1	Gjithsejtë
Numri i hapësirave të nevojshme publike	1	1	2
Sipërfaqja e kërkuar e parcelave kadastrale (m ²)	19,945	18,531	76,458
Kapaciteti (banorë)	19,945	18,531	58,814

Harta 1 Shtrirja e nevojshme e hapësirave të hapura publike në kuadër të komplekseve urbane

8.2. FUSHAT SPORTIVE DHE HAPËSIRAT REKREATIVE

Në kuadër të fushave sportive dhe hapësirave rekreative, përfshihen:

1. Ndërtesat e stadimeve;
2. Ndërtesat e sallave sportive;
3. Ndërtesat sportive shume- funksionale;
4. Fushat sportive- rekreative shume- funksionale;
5. Shtigjet për gara motorike;
6. Shtigjet për kalërim;
7. Shtigjet për ngjitje dhe marshim alpin;
8. Shtigjet për çiklizëm;
9. Shtigjet për skijim;
10. Shkëmbinj të natyror dhe artificial për ngjitje;
11. Fushat e golfit.

Bazuar në gjendjen ekzistuese, identifikimin dhe realizimin e përparësive dhe mundësive, identifikimin dhe tejkalimin e dobësive dhe kërcënimeve të infrastrukturës sociale dhe publike, në bashkëpunim të ngushtë me komunitetin dhe palët e interesit, Plani Zhvillimor Komunal 2023 – 2031 ka përcaktuar Qëllimin vijues për zhvillimin e hapësirave për fushat sportive dhe hapësirat rekreative:

- QËLLIMI 15 Sigurimi i hapësirave për aktiviteteve sociale, sport dhe rekreacion sipas funksionit dhe hierarkisë.

Me qëllim të përmbushjes së qëllimit të lartpërmendur përcaktohen objektivat vijuese:

- Krijimi i fushave të reja rekreative sipas normave teknike.
- Ndriçimi i fushave ekzistuese sportive të institucioneve arsimore, për të u shfrytëzuar nga banorët e lagjeve, jashtë orarit mësimor.

Kushtet për zhvillimin e fushave sportive dhe hapësirave rekreative janë të parashtruara në nënkapitujt vijues.

8.2.1. Kushtet zhvillimore për fushat sportive dhe hapësirat rekreative të planifikuara

Në vijim janë të përcaktuara kushtet zhvillimore për fushat sportive dhe hapësirat rekreative të planifikuara:

Kushtet ndërtimore	Palestra sportive
Lloji I ndërtesës	Palestra sportive
Vija rregulluese	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	12 m
Etazhiteti maksimal	B+P+2
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	14 m
H/L nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	1/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprase me pronarët e parcelave kadastrale fqinje	2L/1GJ
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ
ISHPKZh	50%
% e gjelbërimit	40%
SNP	80%
ISN	1.5
Kërkesat minimale për vendparkingje	2 VP/100 m ²
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5
	Kulmi 0.3
	Dyshemeja 0.5
Kufizimet e ndotjes mjedisore	08:00-22:00=60db(A)
	22:00-08:00=50db(A)
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m2)	6,000
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	1,500
Kapaciteti (shikues)	5,000

Tabela 61 Kushtet ndërtimore për ndërtimin e palestrave sportive

8.2.2. Kushtet zhvillimore për fushat sportive dhe hapësirat rekreative e reja që synohen të zhvillohen në të ardhmen

Përpos investimeve kapitale për fushat sportive dhe hapësirat rekreative të përshkruara sipër, Komuna mund të krijojë edhe hapësira të reja shtesë përmes investimeve komunale, duke i përmbushur kërkesat e parashtruara në vijim.

8.2.2.1. Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit për zhvillimin e fushave sportive dhe hapësirave rekreative

Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit për zhvillimin e fushave sportive dhe hapësirave rekreative duhet të jetë në:

1. Lokacion të diellosur dhe të mbrojtur nga erërat e forta;
2. Lokacion të rrafshët pranë burimeve dhe pasqyrave ujore.

Në zonat e planifikuara për banim, lokacioni duhet të përzgjidhet duke mos tejkaluar kriterin minimal të distancës optimale shërbyese, respektivisht rrezja optimale shërbyese në vijë ajrore për fusha të hapura sportive prej 800 m, respektivisht 1,600m nga fusha e hapur sportive ekzistuese.

8.2.2.2. Kushtet zhvillimore për përcaktimin e sipërfaqeve për zhvillimin e fushave sportive dhe hapësirave rekreative

Kërkesat minimale sipërfaqësore të parcelave kadastrale për krijimin e fushave sportive dhe hapësirave rekreative janë si vijon:

- 2.50 m²/banor për vendbanime me numër të banorëve nën 5,000;
- 4.50 m²/banor për vendbanime me numër të banorëve 5,000 – 20,000;
- 5.00 m²/banor për vendbanime me numër të banorëve mbi 20,001.

Indeksi maksimal i shfrytëzimit të parcelës kadastrale për zhvillim (ISHPKZh) të ndërtesave sportive është 60%.

8.3. HAPËSIRAT DHE NDËRTIMET PËR SHËRBIME SHËNDETËSORE

Në kuadër të hapësirave dhe ndërtimeve për shërbime shëndetësore nivelit parësor, përfshihen:

1. Ndërtesat e qendrave kryesore të mjekësisë familjare (QKMF);
2. Ndërtesat e qendrave të mjekësisë familjare (QMF);
3. Ndërtesat e punkteve të mjekësisë familjare (PMF).

Bazuar në gjendjen ekzistuese, identifikimin dhe realizimin e përparësive dhe mundësive, identifikimin dhe tejkalimin e dobësive dhe kërcënimeve të infrastrukturës sociale dhe publike, në bashkëpunim të ngushtë me komunitetin dhe palët e interesit, Plani Zhvillimor Komunal 2023 – 2031 ka përcaktuar Qëllimin vijues për zhvillimin e hapësirave dhe ndërtimeve për shërbime shëndetësore nivelit parësor.

▪ QËLLIMI 11 Krijimi i hapësirave të reja shëndetësore dhe shërbimeve sociale sa më afër banorëve.

Me qëllim të përmbushjes së qëllimit të lartpërmendur përcaktohen objektivat vijuese:

- Ndërtimi i AMF-ve për vendbanimet me deri në 2000 banorë dhe i QMF-ve për vendbanimet deri në 10,000 banorë;

Kushtet për zhvillimin e hapësirave dhe ndërtimeve për shërbime shëndetësore nivelit parësor janë të parashtruara në nënkapitujt vijues.

8.3.1. Kushtet zhvillimore për hapësirat dhe ndërtimet për shërbime shëndetësore e reja që synohen të zhvillohen në të ardhmen

Përpos investimeve kapitale për hapësirat dhe ndërtimet për shërbime shëndetësore të përshkruara sipër, Komuna mund të krijojë edhe hapësira të reja shtesë përmes investimeve komunale, duke i përmbushur kërkesat e parashtruara në vijim.

Ndërtimi i Qendrave Mjekësore Familjare duhet t'i plotësojë kërkesat hapësinore dhe teknike të përcaktuara në UDHËZIMIN ADMINISTRATIV NR. – 08-2017 – ORGANIZIMI, STRUKTURA, PËRCAKTIMI I SHËRBIMEVE DHE VEPRIMTARISË SË INSTITUCIONEVE TË KUJDESIT PARËSOR SHËNDETËSOR (KPSH) apo me ndonjë akt tjetër nënligjor i cilin në të ardhmen mund të shfuqizojë këtë udhëzim administrativ si dhe kushtet e përcaktuara në vijim.

8.3.1.1. Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit për zhvillimin e hapësirave dhe ndërtimeve për shërbime shëndetësore

Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit për zhvillimin e hapësirave dhe ndërtimeve për shërbime shëndetësore duhet të jetë në:

1. Parcela kadastrale për zhvillim të cilat mundësojnë zgjerim të mundshëm në të ardhmen;
2. Lokacion të rrafshët ose me pjerrtësi të vogël;
3. Lokacion të diellosur dhe të mbrojtur nga erëra të forta;
4. Afërsi të infrastrukturës rrugore, shtigjeve për këmbësorë dhe biçikleta si dhe qasjes në transport publik;
5. Largësi nga lokacionet e ndotura;
6. Largësi nga trafiku i rëndë (infrastruktura rrugore, hekurudhore dhe ajrore);
7. Largësi nga lokacionet e ekspozuara ndaj rreziqeve natyrore-vërshimet;
8. Largësi më të madhe se 100 m nga lokacionet me ndërtesa të garazheve;
9. Largësi më të madhe se 150 m nga lokacionet me rrezikshmëri nga zjarret;

Në zonat e planifikuara për banim, lokacioni duhet përzgjidhet duke mos tejkaluar kriterin minimal të distancës optimale shërbyese, respektivisht rrezja optimale shërbyese në vijë ajrore për hapësirat dhe ndërtimet për shërbime shëndetësore si vijon:

- 1 km për ndërtesat e qendrave të mjekësisë familjare, respektivisht 2 km nga hapësira dhe ndërtimi ekzistuese për shërbime shëndetësore.
- 3 km për ndërtesat e punkteve të mjekësisë familjare, respektivisht 6 km nga hapësira dhe ndërtimi ekzistuese për shërbime shëndetësore.

8.3.1.2. Kushtet zhvillimore për përcaktimin e sipërfaqeve për zhvillimin e hapësirave dhe ndërtimeve për shërbime shëndetësore

Kërkesa minimale sipërfaqësore të parcelave kadastrale për krijimin e hapësirave dhe ndërtimeve për shërbime shëndetësore është 0.20 m²/banor të vendbanimit/ve të cilat i shërben.

Indeksi maksimal i shfrytëzimit të parcelës kadastrale për zhvillim (ISHPKZh) për hapësirat dhe ndërtimet për shërbime shëndetësore është 50 %.

Bazuar në infrastrukturën ekzistuese, kushtet e sipërme zhvillimore dhe numrit të planifikuar të banorëve, përmes Planeve Rregulluese të Hollësishme apo bonuseve të zonimit, Komuna do të përcaktojë sipërfaqet e nevojshme për zhvillimin e Qendrave të Mjekësisë Familjare brenda komplekseve urbane si vijon:

Tabela 62 Kushtet ndërtimore për ndërtimin e QMF në ZU6—K3

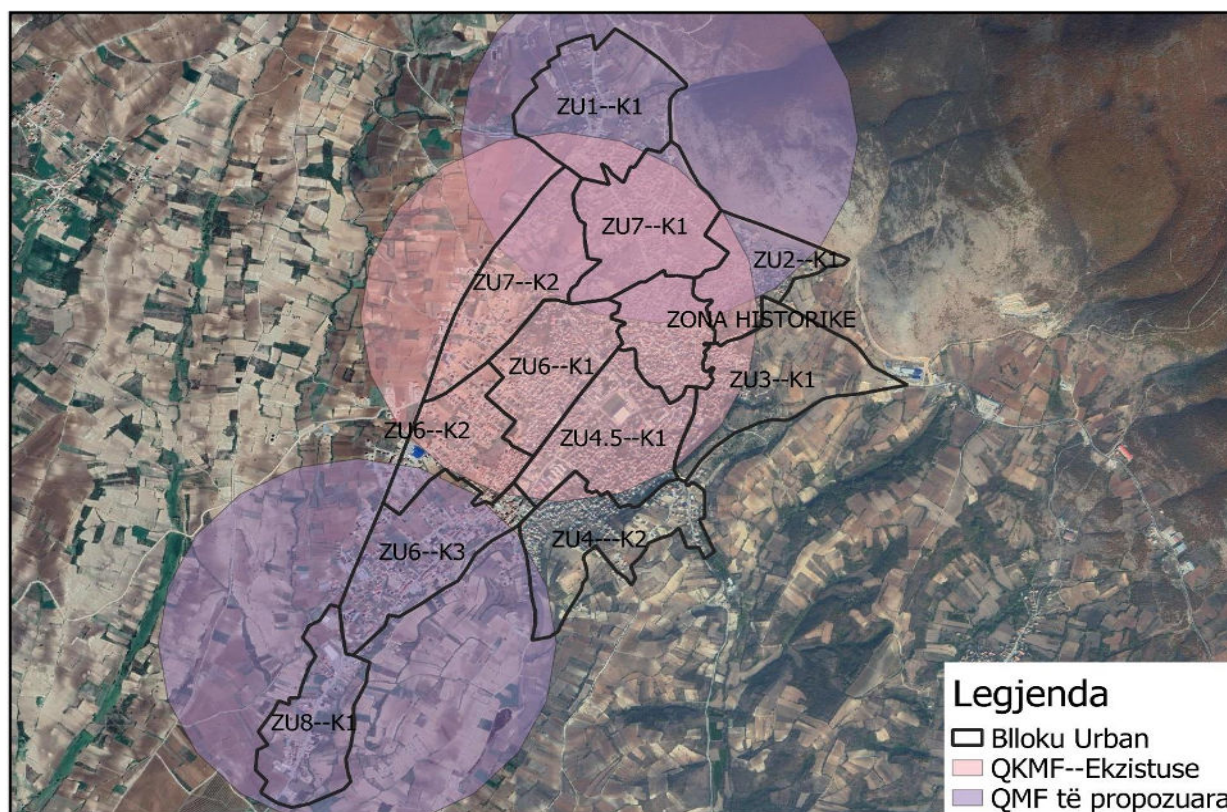
Kushtet ndërtimore	QMF ZU6—K3
Lloji i ndërtesës	QMF
Vija rregulluese	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	12 m
Etazhiteti maksimal	B+P+2
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	14 m
H/L nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	1/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprahe me pronarët e parcelave kadastrale fqinje	2L/1GJ
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ

ISHPKZh	50%
% e gjelbërimit	40%
SNP	80%
ISN	1.5
Kërkesat minimale për vendparkingje	2 VP/100 m ²
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5
	Kulmi 0.3
	Dyshemeja 0.5
Kufizimet e ndotjes mjedisore	08:00-22:00=60db(A)
	22:00-08:00=50db(A)
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	2,000
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	800
Kapaciteti (banorë)	10,000

Tabela 63 Kushtet ndërtimore për ndërtimin e QMF në ZU1--K1

Kushtet ndërtimore	ZU1--K1
Lloji I ndërtesës	QMF
Vija rregulluese	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	12 m
Etazhiteti maksimal	B+P+2
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	14 m
H/L nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	1/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprake me pronarët e parcelave kadastrale fqinje	2L/1GJ
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ
ISHPKZh	50%
% e gjelbërimit	40%
SNP	80%
ISN	1.5
Kërkesat minimale për vendparkingje	3 VP/ 100 m ²
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5
	Kulmi 0.3
	Dyshemeja 0.5
Kufizimet e ndotjes mjedisore	08:00-22:00=60db(A)
	22:00-08:00=50db(A)
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	1,200
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	400
Kapaciteti (banorë)	6,000

Harta 2 Shtrirja e nevojshme e Qendrave të Mjekësisë Familjare në kuadër të komplekseve urbane

8.4. NDËRTESAT PËR SHËRBIME SOCIALE

Në kuadër të ndërtimeve për shërbime sociale, përfshihen:

1. Ndërtesat e institucioneve për shërbime sociale dhe familjare;
2. Ndërtesat e institucioneve për kujdesje sociale ndaj personave me nevoja të veçanta;
3. Ndërtesat e institucioneve të komunitetit.

Bazuar në gjendjen ekzistuese, identifikimin dhe realizimin e përparësive dhe mundësive, identifikimin dhe tejkalimin e dobësive dhe kërcënimeve të infrastrukturës sociale dhe publike, në bashkëpunim të ngushtë me komunitetin dhe palët e interesit, Plani Zhvillimor Komunal 2023 – 2035 ka përcaktuar Qëllimin vijues për zhvillimin e ndërtesave për shërbime sociale.

▪ QËLLIMI 11 Krijimi i hapësirave të reja shëndetësore dhe shërbimeve sociale sa më afër banorëve.

Me qëllim të përmbushjes së qëllimit të lartpërmendur përcaktohen objektivat vijuese:

- Përfundimi dhe funksionalizimi i shtëpive të pleqve.
- Përmirësimi i kushteve të ofrimit të shërbimeve sociale.

Kushtet për zhvillimin e ndërtesave sociale janë të parashtruara në nënkapitujt vijues.

8.4.1. Kushtet zhvillimore për ndërtesat për shërbime sociale e reja që synohen të zhvillohen në të ardhmen

Përpos investimeve kapitale për ndërtesat për shërbime sociale të përshkruara sipër, Komuna mund të krijojë edhe hapësira të reja shtesë përmes investimeve komunale, duke i përmbushur kërkesat e parashtruara në vijim.

8.4.1.1. Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit për zhvillimin e për ndërtesat për shërbime sociale

Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit për zhvillimin e ndërtesave për shërbime sociale duhet të jetë në:

1. në terren të rrafshët;
2. në afërsi të infrastrukturës rrugore, shtigjeve për këmbësorë dhe biçikleta si dhe qasjes në transport publik;
3. në largësi nga lokacionet e ekspozuara ndaj rreziqeve natyrore- vërshimet;
4. në largësi nga trafiku i rëndë (infrastruktura rrugore, hekurudhore dhe ajrore).

8.4.1.2. Kushtet zhvillimore për përcaktimin e sipërfaqeve për zhvillimin e hapësirave dhe ndërtimeve për shërbime shëndetësore

Kërkesa minimale sipërfaqësore të parcelave kadastrale për krijimin e hapësirave dhe ndërtimeve për shërbime shëndetësore është:

- 0.25 m²/banor për ndërtesat e institucioneve për shërbime sociale dhe familjare;
- 0.20 m²/banor për ndërtesat e institucioneve të komunitetit.

8.5. NDËRTESAT E INSTITUCIONEVE ARSIMORE

Në kuadër të ndërtesave të institucioneve arsimore, përfshihen:

1. Infrastruktura e institucioneve të arsimit parashkollor;
2. Infrastruktura e institucioneve të arsimit para-universitar;
3. Infrastruktura e institucioneve të arsimit të lartë dhe të hulumtimeve shkencore.

Bazuar në gjendjen ekzistuese, identifikimin dhe realizimin e përparësive dhe mundësive, identifikimin dhe tejkalimin e dobësive dhe kërcënimeve të infrastrukturës sociale dhe publike, në bashkëpunim të ngushtë me komunitetin dhe palët e interesit, Plani Zhvillimor Komunal 2023 – 2035 ka përcaktuar Qëllimin vijues për zhvillimin e ndërtesave të institucioneve arsimore.

▪ Krijimi i infrastrukturës arsimore publike para-universitare.

Me qëllim të përmbushjes së qëllimit të lartpërmendur përcaktohen objektivat vijuese:

- Plotësimi i kriterëve hapësinore të MASHT;
- Ndërtimi i çerdheve dhe kopshteve të fëmijëve për të gjitha lagjet urbane me mbi 2000 banorë

Kushtet për zhvillimin e ndërtesave të institucioneve arsimore janë të parashtruara në nënkapitujt vijues.

8.5.1. Kushtet zhvillimore për ndërtesat e institucioneve arsimore e reja që synohen të zhvillohen në të ardhmen

Përpos investimeve kapitale për ndërtesat për shërbime sociale të përshkruara sipër, Komuna mund të krijojë edhe hapësira të reja shtesë përmes investimeve komunale, duke i përmbushur kërkesat e parashtruara në vijim.

Përpos kushteve zhvillimore vijuese dhe kushteve ndërtimore, përderisa ato nuk shfuqizohen nga Udhëzues tjerë të ri të gjitha shkollat e reja duhet të përmbushin kushtet zhvillimore të projektimit dhe ndërtimit të përcaktuara nga MASHT apo me ndonjë udhëzues i cili në të ardhmen mund të shfuqizojë këtë udhëzim në:

- UDHËZUESIN PËR NORMAT DHE STANDARDET E NDËRTESAVE SHKOLLORE UDHËZIMET E PËRGJITHSHME, VËLLIMI 1, DHE
- UDHËZUESIN PËR NORMAT DHE STANDARDET E NDËRTESAVE SHKOLLORE UDHËZIMET SPECIFIKE, VËLLIMI 2.

8.5.1.1. Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit për zhvillimin e kopshteve/çerdheve të fëmijëve

Infrastruktura e institucioneve të arsimit parashkollor shërbejnë fëmijët të grupmoshave deri në moshën pesë vjeçare, repesktivisht deri në nivelin e arsimit parafillor të arsimit bazik themelor.

Institucionet parashkollore përbëhet nga:

1. Ndërtesat e çerdheve për fëmijë: grupmoshat ≤ 3 vjet;
2. Ndërtesat e kopshteve për fëmijë: grupmoshat 3- 5 vjet.

Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit për zhvillimin e kopshteve/çerdheve të fëmijëve duhet të jetë në:

1. Kuadër të zonës së banimit;
2. Lokacion të rrafshët ose me pjerrtësi të vogël;
3. Lokacion të diellosur dhe të mbrojtur nga erërat e forta;
4. Afërsi të infrastrukturës rrugore, shtigjeve për këmbësorë dhe biçikleta si dhe qasjes në transport publik;
5. Largësi nga lokacionet e ndotura;
6. Largësi nga lokacionet e ekspozuara ndaj rreziqeve natyrore- vërshimet;
7. Largësi nga trafiku i rëndë (infrastruktura rrugore dhe hekurudhore);
8. Largësi më të madhe se 150 m nga lokacionet me rrezikshmëri nga zjarret;
9. në largësi më të madhe se 800 m nga ndërtesat industriale.

Në zonat e planifikuara për banim, lokacioni për zhvillimin e kopshteve të fëmijëve duhet te përzgjidhet sipas kriterit minimal të distancës optimale shërbyese, respektivisht rrezes optimale shërbyese në vijë ajrore duke mos tejkaluar:

- 300 m në zonë urbane;
- 300 m në zonë rurale.

Në zonat e planifikuara për banim, lokacioni për zhvillimin e kopshteve të fëmijëve duhet te përzgjidhet sipas kriterit minimal të distancës optimale shërbyese, respektivisht rrezes optimale shërbyese në vijë ajrore duke mos tejkaluar:

- 500 m në zonë urbane;
- 900 m në zonë rurale.

8.5.1.2. Kushtet zhvillimore për përcaktimin e sipërfaqeve për zhvillimin e çerdheve/kopshteve të fëmijëve

Kërkesa minimale sipërfaqësore të parcelave kadastrale për krijimin e hapësirave dhe ndërtimeve për kopshtet/çerdhet e fëmijëve është:

- $0.30 \text{ m}^2/\text{banor}$ për ndërtesat e çerdheve;;
- $1.00 \text{ m}^2/\text{banor}$ për ndërtesat e kopshteve.

Kushtet zhvillimore për ndërtimin e çerdheve duhet të zhvillohen në lokacione që përmbushin kërkesat e Normave Teknike për parcelë kadastrale sipas numrit fëmijëve sipas grupeve vijuese:

- për një grup: $30 \text{ m}^2/\text{fëmijë}$;
- për dy grupe: $25 \text{ m}^2/\text{fëmijë}$;
- për tri grupe: $25 \text{ m}^2/\text{fëmijë}$;
- për katër grupe: $20 \text{ m}^2/\text{fëmijë}$;
- për dhjetë grupe: $40 \text{ m}^2/\text{fëmijë}$;
- për njëzet grupe: $30 \text{ m}^2/\text{fëmijë}$.

Kushtet zhvillimore për ndërtimin e kopshteve duhet të zhvillohen në lokacione që përmbushin kërkesat e Normave Teknike për parcelë kadastrale sipas numrit fëmijëve sipas grupeve vijuese:

- nga një deri në dy grupe: 24- 32 m²/fëmijë;
- nga tri deri në katër grupe: 20- 25 m²/fëmijë;
- nga pesë deri në gjashtë grupe: 18- 22 m²/fëmijë.

Kopshtet/çerdhet e fëmijëve nuk lejohet të tejkalojnë indeksin maksimal të shfrytëzimit të parcelës kadastrale për zhvillim (ISHPKZh) si vijon:

- 30% për ndërtesa të çerdheve;
- 25% për ndërtesa të kopshteve.

Bazuar në infrastrukturën ekzistuese, kushtet e sipërme zhvillimore dhe numrit të planifikuar të banorëve, përmes Planeve Rregulluese të Hollësishme apo bonuseve të zonimit, Komuna do të përcaktojë sipërfaqet e nevojshme për zhvillimin e çerdheve dhe kopshteve të fëmijëve brenda komplekseve urbane si vijon:

Tabela 64 Kushtet ndërtimore për ndërtimin e Institucioneve Parashkollore ZU1--K1, ZU3-K1, ZU4-K1, ZU6-K1 dhe ZU8--K1

Kushtet ndërtimore	ZU1--K1
Lloji I ndërtesës	Institucion Parashkollor
Vija rregulluese	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	9 m
Etazhiteti maksimal	B+P+1
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	11 m
H/L nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	1/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprake me pronarët e parcelave kadastrale fqinje	2L/1GJ
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ
ISHPKZh	25%
% e gjelbërimit	60%
SNP	80%
ISN	0.6
Kërkesat minimale për vendparkingje	1 VP/ 100 m ²
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5
	Kulmi 0.3
	Dyshemeja 0.5
Kufizimet e ndotjes mjedisore	08:00-22:00=60db(A)
	22:00-08:00=50db(A)
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m2)	2,600
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	1,400
Kapaciteti (banorë)	4,000

Tabela 65 Kushtet ndërtimore për ndërtimin e Institucioneve Parashkollore ZU1--K1, ZU4-K2, ZU6-K2, ZU6-K3, ZU7-K1

Kushtet ndërtimore	ZU1--K1, ZU4-K2, ZU6-K2, ZU6-K3, ZU7-K1
Lloji I ndërtesës	Institucion Parashkollor
Vija rregulluese	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	9 m
Etazhiteti maksimal	B+P+1
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	11 m
H/L nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	1/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprake me pronarët e parcelave kadastrale fqinje	2L/1GJ
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ
ISHPKZh	25%
% e gjelbërimit	60%
SNP	80%
ISN	0.6
Kërkesat minimale për vendparkingje	1 VP/ 100 m ²
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5
	Kulmi 0.3
	DysHEMEJA 0.5
Kufizimet e ndotjes mjedisore	08:00-22:00=60db(A)
	22:00-08:00=50db(A)
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	4,200
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	1,800
Kapaciteti (banorë)	6,000

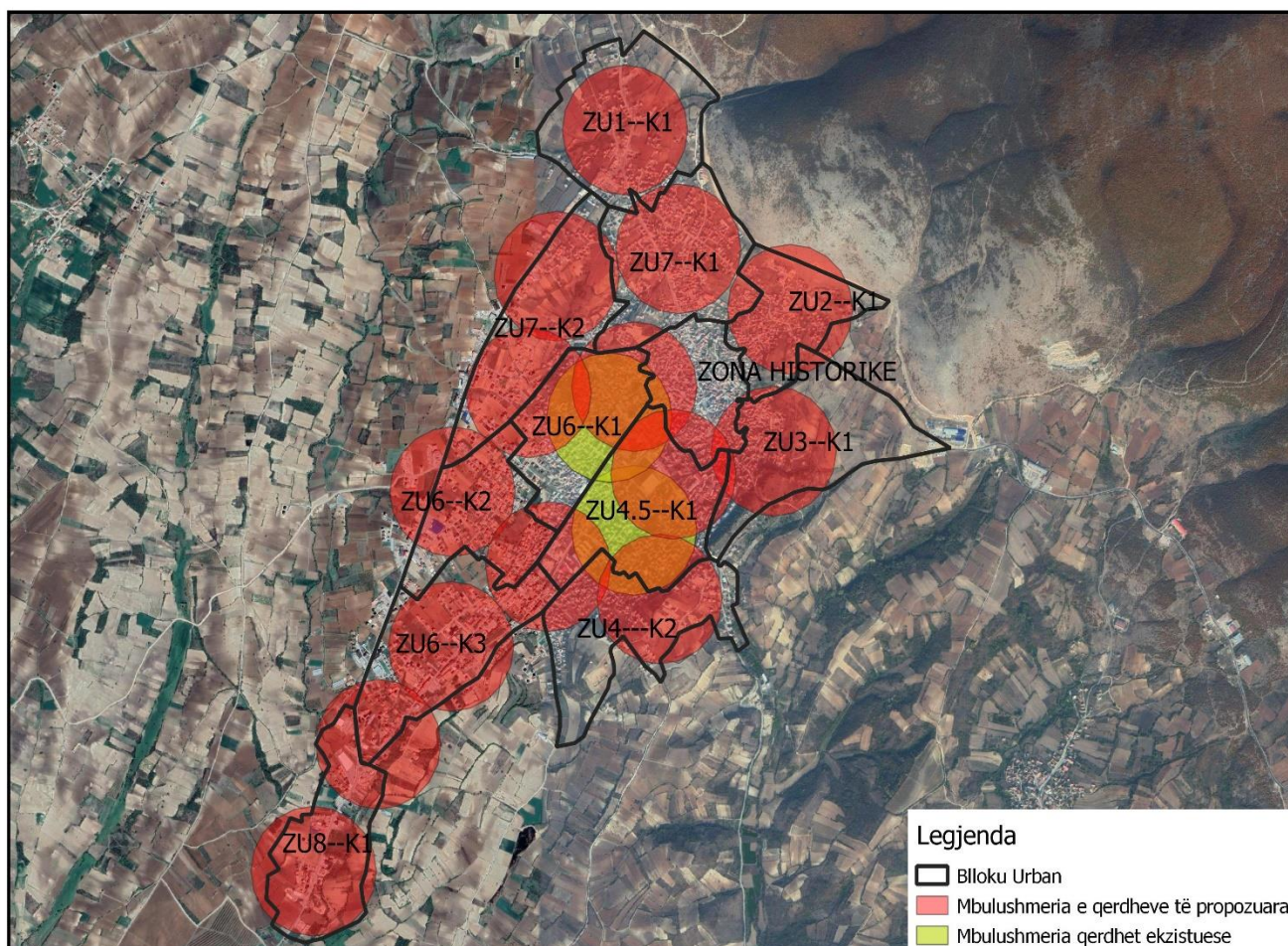
Tabela 66 Kushtet ndërtimore për ndërtimin e Institucioneve Parashkollore ZU7--K2

Kushtet ndërtimore	ZU7--K2
Lloji I ndërtesës	Institucion Parashkollor
Vija rregulluese	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	9 m
Etazhiteti maksimal	B+P+1
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	11 m
H/L nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	1/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprake me pronarët e parcelave kadastrale fqinje	2L/1GJ
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ
ISHPKZh	25%

% e gjelbërimit	60%
SNP	80%
ISN	0.6
Kërkesat minimale për vendparkingje	1 VP/ 100 m ²
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5
	Kulmi 0.3
	Dyshemeja 0.5
Kufizimet e ndotjes mjedisore	08:00-22:00=60db(A)
	22:00-08:00=50db(A)
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	5,200
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	2,000
Kapaciteti (banorë)	8,000

Harta 3 Shtrirja e nevojshme e çerdheve/kopshteve të fëmijëve

Harta 4 Shtrirja e nevojshme e çerdheve/kopshteve të fëmijëve në kuadër të komplekseve urbane

8.5.1.3. Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit për zhvillimin e shkollave fillore, shkollave të mesme të ulëta dhe shkollave të mesme të larta

Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit për zhvillimin e shkollave fillore dhe shkollave të mesme të ulëta duhet të jetë në:

1. Afërsi të zonës së banimit në vendbanime urbane;
2. Kuadër të zonës së banimit në vendbanime rurale;
3. Lokacion të rrafshët ose me pjerrtësi të vogël;
4. Lokacion të diellosur dhe të mbrojtur nga erërat e forta;
5. Afërsi të infrastrukturës rrugore, shtigjeve për këmbësorë dhe biçikleta si dhe qasjes në transport publik;
6. Largësi nga ndërtesat të cilat krijojnë ndotje të mjedisit dhe zhurmë;
7. Largësi nga lokacionet e ekspozuara ndaj rreziqeve natyrore- vërshimet;
8. Largësi nga trafiku i rëndë (infrastruktura rrugore dhe hekurudhore);
9. Largësi më të madhe se 150 m nga lokacionet me rrezikshmëri nga zjarret;
10. Largësi më të madhe se 800 m nga ndërtesat industriale.

Në zonat e planifikuara për banim, lokacioni për zhvillimin e shkollave fillore dhe shkollave të mesme të ulëta, duhet të përzgjidhet duke mos tejkaluar kriterin minimal të distancës optimale shërbyese, respektivisht rrezja optimale shërbyese në vijë ajrore:

- 600 m për ndërtesat e shkollave fillore në zonë urbane;
- 600 m për ndërtesat e shkollave të mesme të ulëta në zonë urbane;
- 1500 m për ndërtesat e shkollave të mesme të larta në zonë urbane;
- 1900 m për ndërtesat e shkollave fillore në zonë rurale;
- 1900 m për ndërtesat e shkollave të mesme të ulëta në zonë rurale;
- 4700 m për ndërtesat e shkollave të mesme të larta në zonë rurale;

8.5.1.4. Kushtet zhvillimore për përcaktimin e sipërfaqeve për zhvillimin e shkollave fillore, shkollave të mesme të ulëta dhe shkollave të mesme të larta

Kërkesa minimale sipërfaqësore të parcelave kadastrale për krijimin e shkollave fillore, shkollave të mesme të ulëta dhe shkollave të mesme të larta është:

- 1.60 m²/banor për shkolla fillore;
- 1.20 m²/banor për shkolla të mesme të ulëta;
- 1.00 m²/banor për shkolla të mesme të larta.

Shkollat fillore, shkollat e mesme të ulëta dhe shkollat e mesme të larta nuk lejohet të tejkalojnë indeksin maksimal të shfrytëzimit të parcelës kadastrale për zhvillim (ISHPKZh) si vijon:

- 40% për shkolla fillore;
- 40% për shkolla të mesme të ulëta;
- 60% për shkolla të mesme të larta.

Bazuar në infrastrukturën ekzistuese, kushtet e sipërme zhvillimore dhe numrit të planifikuar të banorëve, përmes Planeve Rregulluese të Hollësishme apo bonuseve të zonimit, Komuna do të përcaktojë sipërfaqet e nevojshme për zhvillimin e Shkollave Fillore dhe të Mesme të Ulëta brenda komplekseve urbane si vijon:

Tabela 67 Kushtet ndërtimore për ndërtimin e shkollës fillore të mesme të ulët ZU1--K1/ZU7-K1

Kushtet ndërtimore	ZU1--K1/ZU7-K1
--------------------	----------------

Lloji I ndërtesës	Shkollë fillore e mesme e ultë
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore	9 m
Etazhiteti maksimal	B+P+2
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	11 m
H/L nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	1/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprahe me pronarët e parcelave kadastrale fqinje	2L/1GJ
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ
ISHPKZh	40%
% e gjelbërimit	40%
SNP	80%
ISN	1.2
Kërkesat minimale për vendparkingje	1 VP/ 100 m ²
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike (U-value [W/m ² K])	Muri 0.5
	Kulmi 0.3
	DysHEMEJA 0.5
Kufizimet e ndotjes mjedisore	08:00-22:00=60db(A)
	22:00-08:00=50db(A)
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m2)	8,400
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	3,500
Kapaciteti (banorë)	9,000

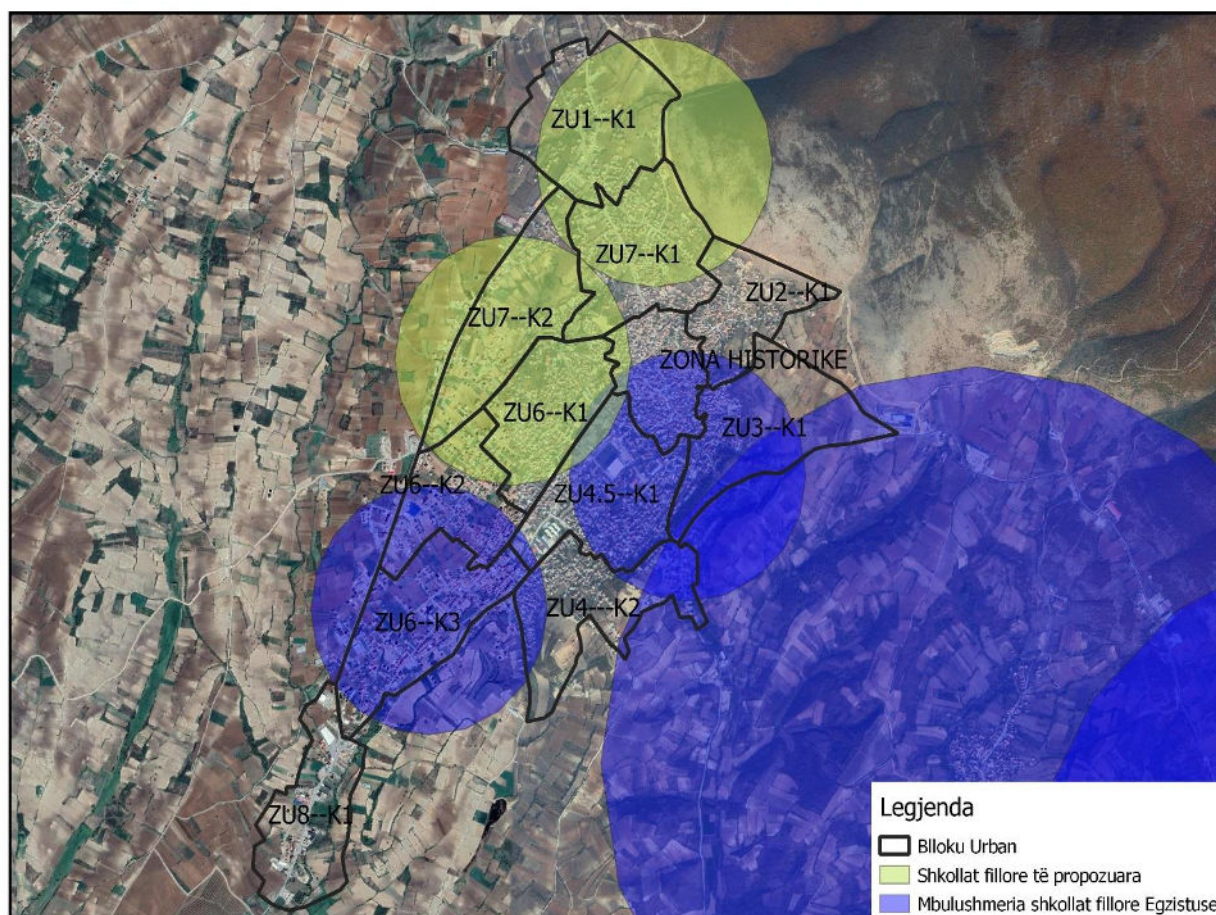
Tabela 68 Kushtet ndërtimore për ndërtimin e shkollës fillore të mesme të ultë ZU7—K2/ZU6-K1

Kushtet ndërtimore	ZU7—K2/ZU6-K1
Lloji I ndërtesës	Shkollë fillore e mesme e ultë
Vija Ndërtimore nga Vija Rregulluese	Profili i rrugës së planifikuar
Vija Ndërtimore	9 m
Etazhiteti maksimal	B+P+2
Lartësia maksimale e ndërtesave (m')	11 m
H/L nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike	1/1GJ
L/GJ nga kufiri anësor i parcelës kadastrale pa marrëveshje me paraprahe me pronarët e parcelave kadastrale fqinje	2L/1GJ
L/GJ nga kufiri i pasmë i parcelës kadastrale	2L/1GJ
ISHPKZh	40%
% e gjelbërimit	40%
SNP	80%
ISN	1.2
Kërkesat minimale për vendparkingje	1 VP/ 100 m ²
Koeficienti minimal i përçueshmërisë termike	Muri 0.5

(U-value [W/m ² K])	Kulmi 0.3
	Dyshemeja 0.5
Kufizimet e ndotjes mjedisore	08:00-22:00=60db(A)
	22:00-08:00=50db(A)
Madhësia minimale e parcelës kadastrale (m ²)	12,000
Gjatësia minimale e pjesës së përparme të parcelës (m')	5,000
Kapaciteti (banorë)	16,000

Tabela 69 Kërkesat minimale për numrin dhe sipërfaqe të parcelave kadastrale e Shkollave Fillore dhe të Mesme të Ultë në kuadër të komplekseve urbane

Harta 5 Shtrirja e nevojshme e Shkollave Fillore dhe të Mesme të Ultë

8.6. QENDRAT ADMINISTRATIVE

Në kuadër të qendrave administrative, përfshihen ndërtesat e institucioneve të administratës publike. Bazuar në gjendjen ekzistuese, identifikimin dhe realizimin e përparësive dhe mundësive, identifikimin dhe tejkalimin e dobësive dhe kërcënimeve të infrastrukturës sociale dhe publike, në bashkëpunim të ngushtë me komunitetin dhe palët e interesit, Plani Zhvillimor Komunal 2023 – 2031 ka përcaktuar Qëllimin vijues për zhvillimin e qendrave administrative:

- **QËLLIMI 13 Krijimi i infrastrukturës së administratës efikase për shërbime administrative sa më afër banorëve.**

Me qëllim të përmbushjes së qëllimit të lartpërmendur përcaktohen objektivat vijuese:

- Krijimi i E-kioskut;
- Ofrimi i shërbimeve të shpejta dhe efikase përmes teknologjisë moderne të telekomunikimit.

8.6.1. Kushtet zhvillimore për qendrat administrative të reja që synohen të zhvillohen në të ardhmen

Përpos investimeve kapitale për qendrat administrative të përshkruara sipër, Komuna mund të krijojë edhe hapësira të reja shtesë përmes investimeve komunale, duke i përmbushur kërkesat e parashtruara në vijim.

8.6.1.1. Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit për qendrat administrative

Infrastruktura e institucioneve administrative, duhet të planifikohet në lokacione, si në vijim:

1. në pjesën/ pjesët qendrore të vendbanimeve;
2. në parcela kadastrale për zhvillim të cilat mundësojnë zgjerim të mundshëm në të ardhmen;
3. në lokacion të rrafshët ose me pjerrtësi të vogël;
4. në afërsi të shfrytëzimeve të ngjashme;
5. në afërsi të infrastrukturës rrugore, shtigjeve për këmbësorë dhe biçikleta si dhe qasjes në transport publik;
6. në largësi nga lokacionet e ekspozuara ndaj rreziqeve natyrore - vërshimet.

8.6.1.2. Kushtet për përcaktimin e sipërfaqeve për zhvillimin e qendrave administrative

Kërkesat minimale sipërfaqësore të parcelave kadastrale për qendra administrative janë si vijon:

- 0.62 m²/banor për ndërtesat e institucioneve të administratës publike (me përjashtim të burgjeve);

Indeksi maksimal i shfrytëzimit të parcelës kadastrale për zhvillim (ISHPKZh) të ndërtesave të institucioneve të administratës publike (me përjashtim të burgjeve) është 80%.

8.7. NDËRTESAT PËR INFRASTRUKTURË TË INSTITUCIONEVE KULTURORE

Bazuar në gjendjen ekzistuese, identifikimin dhe realizimin e përparësive dhe mundësive, identifikimin dhe tejkalimin e dobësive dhe kërcënimeve të infrastrukturës sociale, në bashkëpunim të ngushtë me komunitetin dhe palët e interesit, Plani Zhvillimor Komunal 2023 – 2031 ka përcaktuar Qëllimin vijues për zhvillimin e hapësirave të institucioneve kulturore:

- **QËLLIMI 14 Sigurim i hapësirave për kulturë nëpër vendbanime sipas funksionit dhe hierarkisë.**

Me qëllim të përmbushjes së qëllimit të lartpërmendur përcaktohen objektivat vijuese:

1. Ndërtimi i një qendre të re multi-kulturore, e cila është në përfundim e sipër.

Kushtet zhvillimore për ndërtimin e institucioneve të planifikuara të hapësirat kulturore janë:

8.7.1. Kushtet zhvillimore për ndërtimin e institucioneve kulturore

Komuna do të sigurojë së paku sipërfaqe të parcelave kadastrale për ndërtesat e institucioneve kulturore, si vijon:

- 0.25 m²/banor për bibliotekë;
- 0.20 m²/banor për teatro; dhe
- 0.20 m²/banor për kinema.

8.7.1.1. Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit për ndërtimin e institucioneve kulturore

Infrastruktura e institucioneve kulturore, duhet të planifikohet në lokacione, si në vijim:

- Në pjesën/ pjesët qendrore të vendbanimeve;

- Në afërsi të shfrytëzimeve të ngjashme;
- Në parcela kadastrale për zhvillim të cilat mundësojnë zgjerim të mundshëm në të ardhmen;
- Në afërsi të infrastrukturës rrugore, shtigjeve për këmbësorë dhe biçikleta si dhe qasjes në transport publik;
- Në largësi nga lokacionet e ekspozuara ndaj rreziqeve natyrore- vërshimet;
- Në largësi më të madhe se 100 m nga ndërtesat e garazheve.

8.7.1.2. Kushtet zhvillimore për ndërtimin e institucioneve kulturore

Të përcaktohen duke marrë parasysh kërkesën e shërbimeve dhe disponueshmërinë e ambienteve të përshtatshme.

Normat minimale të parcelës së infrastrukturës së institucioneve kulturore duhet të plotësojnë kërkesën minimale prej 0.65 m²/banor, për numrin e prognozuar të banorëve të cilat synohet të i shërbejnë.

Indeksin e shfrytëzimit të parcelës kadastrale për zhvillim (ISHPKZh) të ndërtesave të institucioneve të kulturore është:

- 60% për bibliotekë;
- 80% m²/banor për teatro; dhe
- 80% m²/banor për kinema.

8.7.1.3. Kushtet zhvillimore për ndërtimin e institucioneve kulturore përmes bonuseve të zonimit

Në zona të caktuara zhvillimi i institucioneve të qendrave kulturore të cilat nuk e kanë të përcaktuar pronësinë, Komuna do të do të negocioj me aplikuesin përmes bonuseve të zonimit, që të zhvillojë infrastrukturën e nevojshme për zona të caktuara duke respektuar kushtet zhvillimore vijuese në përputhje me Normat Teknike të Planifikimit Hapësinor:

- Normat minimale të parcelës së infrastrukturës së institucioneve kulturore duhet të plotësojnë kërkesën minimale prej 0.65 m²/banor, për numrin e prognozuar të banorëve të cilat synohet të i shërbejnë.
- Në parcela kadastrale për zhvillim të cilat mundësojnë zgjerim të mundshëm në të ardhmen;
- Në lokacion të rrafshët ose me pjerrtësi të vogël;
- Në afërsi të shfrytëzimeve të ngjashme;
- Në afërsi të infrastrukturës rrugore, shtigjeve për këmbësorë dhe biçikleta si dhe qasjes në transport publik;
- Në largësi nga lokacionet e ekspozuara ndaj rreziqeve natyrore- vërshimet.

8.8. VARREZAT

Bazuar në gjendjen ekzistuese, identifikimin dhe realizimin e përparësive dhe mundësive, identifikimin dhe tejkalimin e dobësive dhe kërcënimeve të infrastrukturës sociale, në bashkëpunim të ngushtë me komunitetin dhe palët e interesit, Plani Zhvillimor Komunal 2023 – 2031 ka përcaktuar Qëllimin vijues për zhvillimin e varrezave:

- QËLLIMI 16 Sigurimi i hapësirave për aktiviteteve sociale, sport dhe rekreacion sipas funksionit dhe hierarkisë.

Me qëllim të përmbushjes së qëllimit të lartpërmendur përcaktohen objektivat vijuese:

- Plotësimi i normave hapësinore për varreza prej 1.50m² për banor për të gjitha vendbanimet.

8.8.1. Kushtet për ndërtimin e varrezave

Varrezat, duhet të planifikohet në lokacione, si në vijim:

- Në afërsi të zonave të banimit;
- Në afërsi të infrastrukturës rrugore, shtigjeve për këmbësorë dhe biçikleta si dhe qasjes në transport publik;
- Në afërsi jo më të vogël se 300 m nga zona e banimit; dhe në largësi jo më të madhe se 15 km nga vendbanimi.

8.8.2. Kushtet zhvillimore për ndërtimin e varrezave

Normat minimale për sipërfaqen e parcelës së varrezave janë si në vijim:

- Numri i banorëve:
- Varrezat: 1.50 m²/banor.
- Të përcaktohen duke marrë parasysh kërkesën e shërbimeve dhe disponueshmërinë e ambienteve të përshtatshme.
- Indeks i shfrytëzimit të parcelës kadastrale për zhvillim (ISHPKZh) për varreza është 40%.

Ndonëse varrezat nuk janë trajtuar me PZHK por:

- Hapësirat e destinuara dhe të cilat shfrytëzohen për varreza duhet menaxhuar dhe mirëmbajtur,
- Pajisur me përmbajtje të cilat mundësojnë ceremoni cilësore,
- Specifiko zonat ku duhet hapësira plotësuese.

9. INFRASTRUKTURA TEKNIKE

Bazuar në planet zhvillimore sektoriale të hartuara si pjesë e Planit Zhvillimor Komunal dhe Planit Zhvillimor Komunal të Rahovecit por edhe duke marr parasysh gjendjen ekzistuese të infrastrukturës teknike, HZK-së në udhëzimin administrativ ka parashikuar planifikimin e infrastrukturës teknike si: Kapacitetin dhe shtrirjen e rrjetit, ndërtesat përcjellëse, shiritat mbrojtës dhe pajisjet për rrjetin e ujësjellësit, kanalizimit, impiantet për trajtimin e ujerave te zeza dhe drenazhimit.

9.1. UJËSJELLËSI

■ Kushtet zhvillimore për rritjen e resurseve të ujit

Kushtet zhvillimore të përcaktuara për rritjen e resurseve të ujit bazohen në UDHËZIM ADMINISTRATIV MMPH - NR. 24/2015 MBI ELEMENTET DHE KËRKESAT THEMELORE PËR HARTIMIN, ZBATIMIN DHE MONITORIMIN E HARTËS ZONALE TË KOMUNËS.

Më tej këto dokumente përcaktojnë kushte dhe sigurojnë zhvillimin dhe shfrytëzimin e qëndrueshëm të resurseve ujore, të cilat janë të domosdoshme për shëndetin publik, mbrojtjen e mjedisit, zhvillimin socio-ekonomik të Kosovës dhe kornizën institucionale për administrimin e resurseve ujore.

Në Planin Zhvillimor Komunal janë përcaktuar sipërfaqet (Pikat) dhe hapat e nevojshëm për rritjen e resurseve të ujit për Komunën e Rahovecit.

Kjo nënkupton që për përmbushjen e nevojave për furnizim me ujë të popullsisë dhe ekonomisë së Komunës së Rahovecit do të nevojiten burime të reja shtesë si dhe rritje të kapaciteteve të ujit përfshirë edhe rritjen e kapaciteteve të rezervuarëve akumulues të ujit.

Për mbulimin e këtyre nevojave janë planifikuar zhvillimi i resurseve të reja ujore për furnizim me ujë sipas PZHK si vijon:

1. Rritja e kapaciteteve prodhuese të ujit;
2. Rritja e kapaciteteve të rezervarëve;
3. Ndërtimi i rezervuarëve të rinj në zonat e reja të zhvillimit të qytetit dhe fshatrave; (Vend Lokacioni, vëllimi i nevojshëm i rezervuarit).
4. Hapje e puseve të reja për rritje të kapaciteti të ujit në zonat rurale;
5. Ndërtimi i stacioneve të pompave
6. Ndërtimi dhe zgjerimi i rrjeteve të reja në qytet;
7. Ndërtimi i rrjeteve të reja në gjitha fshatrat ku nuk ka rrjet të ujësjellësit;
8. Krijimin e zonave dhe nën zonave për vendosjen e matëseve të ujit (DMA) për menaxhimin e humbjeve teknike dhe financiare të ujit;
9. Mbrojtja e zonave të burimeve të ujërave nëntokësorë dhe sipërfaqësor;

■ Kapaciteti

Në planet zhvillimore sektoriale dhe PZHK –së në Rahovec, Komuna ka bërë llogaritjen dhe analizën e shpenzimeve dhe kapacitetit të nevojshëm të ujit të pijes për banoret e zonës e cila do të jetë në harmoni me kërkesat për furnizim me ujë të pijes për të gjitha vendbanimet e Rahovecit për vitin 2023-2031.

Pas analizës së shpenzimeve në bazë të numrit të planifikuar të banoreve për Komunën e Rahovecit rezultoi se sasia e nevojshme për furnizim me ujë të tërë komunës është rreth $Q=452.6$ l/s, mirëpo

duke pasur parasysh kapacitetet ekzistuese 251.0 l/s, kapaciteti i rritjes për ujë është i nevojshëm për rritje prej $Q=201.6$ l/s në 8 vitet e ardhshme.

Mirëpo kapacitetet e projektuara të shpenzimeve (analiza e shpenzimeve) në të ardhmen duhet reflektuar edhe në ndryshimet eventuale nga propozimi i shfrytëzimit të tokës të paraqitura në Hartën Zonale të Komunës (HZK), dhe definimi i kushteve zhvillimore, duke saktësuar koeficientet dhe indekset e zonave dhe zonave mbishtresore, për komplet territorin e komunës dhe duke prezantuar në hartën e kapaciteteve.

Komuna në HZK sipas **Planit të Veprimit** në planifikimet e reja gjate përcaktimit të prurjeve llogaritëse të ujit për shtimin e kapacitetit të ujit (në pjesën urbane, rurale dhe industriale) duhet të merre bazë përdoruesit e ujit për të gjitha kategoritë e përdorimit të ujit sipas normave teknike të planifikimit hapësinor.

▪ Kërkesa për ujë

Kërkesa për ujë mund të përkufizohet si konsumi total i ujit të një zone për njësi të kohës. Në mënyrë tipike, në e shprehim atë në termat e përdorimit të përditshëm ose të përdorimit mesatar të ujit për sekondë. Për ta llogaritur afërsisht kërkesën për ujë, në mund të shumëzojmë kërkesën mesatare ditore të ujit për person me numrin e popullsisë që jeton në zonë ose në rastin tonë për Komunën e Rahovecit.

Sipas UDHËZIM ADMINISTRATIV MMPH-NR.08/2017 MBI NORMAT TEKNIKE TË PLANIFIKIMIT HAPËSINOR (Kapitulli IV, Neni 14) janë përcaktuar kërkesat për ujë për kokë banori, ujë për shfrytëzim për nevoja konsumuese/ujë për pije dhe amvisëri janë radhitur sipas kategorive së numrit të banorëve për vendbanim.

- Për vendbanime ≥ 100001 banor: ≥ 300 litra/banor;
- Për vendbanime $\geq 20001-100000$ banor: $\geq 250-300$ litra/banor;
- Për vendbanime $\geq 10001-20000$ banor: $\geq 200-250$ litra/banor;
- Për vendbanime $\geq 5001-10001$ banor: $\geq 150-200$ litra/banor;
- Për vendbanime ≤ 5000 banor: $\geq 100-150$ litra/banor;

1. Kërkesa mesatare

Kërkesa mesatare është konsumi total i ujit nga një vendbanim në një vit pjesëtuar me numrin e ditëve në një vit. Ai jep një ide të përgjithshme të kërkesës për ujë për një komunitet, por nuk merr parasysh ndryshimet në kërkesën ditore ose sezonale. Kërkesa mesatare mund të vlerësohet nga popullsia dhe përdorimi i ujit për frymë të një komuniteti, ose nga të dhënat e matura të sistemeve të furnizimit me ujë.

Formula e përdorur për kërkesën mesatare për ujë:

$$Q_{\text{mes ditore}} = Q_{\text{l/banor}} * P + (10\% \times P)$$

ku:

$Q_{\text{mes ditore}}$ - Kërkesa mesatare ditore për ujë;

$Q_{\text{l/banor}}$ - Sasia e ujit Litër për banor në ditë (sipas UDHËZIMIT ADMINISTRATIV MMPH-NR.08/2017 MBI NORMAT TEKNIKE TË PLANIFIKIMIT HAPËSINOR); dhe

P - Madhësia e popullsisë

2. Kërkesa maksimale

Kërkesa maksimale është konsumi më i lartë i ujit nga një komunitet në një periudhë të caktuar, si një ditë, një muaj ose një vit. Ai pasqyron kërkesën maksimale për ujë që duhet të jetë në gjendje të përmbushë një sistem furnizimi me ujë. Kërkesa maksimale mund të llogaritet duke shumëzuar

kërkesën mesatare me një faktor kulmi, i cili varet nga madhësia dhe karakteristikat e komunitetit, klima dhe modelet e përdorimit të ujit.

- Kërkesa maksimale ditore për ujë — vëllimi më i madh i ujit që mund të duhet të dorëzohet në një ditë:

✓ $K_{\text{max ditore}} = 1.4 \times K_{\text{mes ditore}}$

- Kërkesa maksimale orare për ujë — vëllimi maksimal i ujit që mund të duhet të dorëzohet në një sekondë:

✓ $K_{\text{max orare}} = 2.3 \times K_{\text{max ditore}}$

Bazuar ne projeksionet e popullsisë të bazuara nga ASK, Komuna e Rahovecit aktualisht ka 56208 banorë. Bazuar ne këtë numër të banorëve dhe në projeksionin e rritjes së popullsisë kërkesa për ujë për Komunën e Rahovecit do të jetë:

Numri i popullsisë aktuale	Projeksioni i rritjes së popullsisë	Kërkesa për koke banori	Kërkesa mesatare për uje (l/ditë)	Koficienti për pikun e dite	Kërkesa max ditore(l/ditë)	Koficienti për pikun e orës	Kërkesa max (l/s)
56208	61829	275	17002920.0	1.4	23804088.0	2.3	452.6

3. Kërkesa për zjarr

Kërkesa e ujit për shuarje të zjarrit i referohet ujit të nevojshëm për të luftuar një zjarr në një zonë të caktuar. Për të vlerësuar kërkesën e zjarrit, mund të përdorni një "faktor të rrjedhës së zjarrit" që përfaqëson kërkesën shtesë të ujit të kërkuar për aktivitetet e shuarjes së zjarrit mbi kërkesën maksimale ditore për ujë. Faktori i rrjedhës së zjarrit mund të ndryshojë në varësi të sistemit specifik të furnizimit me ujë dhe kërkesave të mbrojtjes nga zjarri për zonën, por zakonisht është midis 2.5 dhe 4.0. Kërkesa për shuarje të zjarrit duhet t'i shtohet kërkesës maksimale për të përcaktuar kapacitetin e projektimit të një sistemi furnizimi me ujë.

4. Uji i pallogaritur

Kjo i referohet ujit të humbur ose të pa matur në një sistem furnizimi me ujë. Mund të përfshijë ujin e humbur për shkak të rrjedhjeve, avullimit dhe përdorimit të paautorizuar. Përqindja e ujit të pa llogaritur mund të ndryshojë në varësi të sistemit specifik të furnizimit me ujë dhe vendndodhjes. Megjithatë, ndërmarrjet e ujësjellësit synojnë të mbajnë ujin e pa llogaritur nën 25% ose edhe më të ulët. Megjithatë, përqindja mund të jetë shumë më e lartë në disa zona me infrastrukturë të vjetërsuar ose nivele të larta të humbjes së ujit. Më tej, mirëmbajtja e rregullt e infrastrukturës së furnizimit me ujë, instalimi i matësve të ujit për të matur përdorimin e ujit dhe miratimi i teknologjive të zbulimit të rrjedhjeve për të identifikuar dhe riparuar rrjedhjet në sistem janë masat e marra për të reduktuar ujin e pa llogaritur.

5. Kërkesa maksimale ditore për ujë

Faktorët tipikë të kërkesës

KUSHTET	Faktorët e kërkesës për ujë	Vlera tipike
Mesatarja ditore ne maksimumin mujor	1.10- 1.50	1.20
Mesatarja ditore ne maksimumin javor	1.20- 1.60	1.40
Kërkesa maksimale ditore	1.50- 3.00	1.80
Kërkesa maksimale orare	2.00- 4.00	3.25
Kërkesa minimale orare	0.20- 0.60	0.30

Kërkesa maksimale ditore për ujë i referohet nivelit më të lartë të përdorimit të ujit gjatë një periudhë tipike 24-orëshe në një sistem të caktuar furnizimi me ujë. Zakonisht matet në litra në ditë dhe mund të ndryshojë në varësi të faktorëve të tillë si klima, dendësia e popullsisë dhe lloji i përdorimit të ujit në zonë. Për të vlerësuar kulmin e kërkesës ditore për ujë, mund të përdorni një "faktor të pikut" që përfaqëson raportin e kërkesës maksimale me mesataren ditore. Faktori i pikut mund të ndryshojë në varësi të sistemit specifik të furnizimit me ujë dhe faktorëve që ndikojnë në kërkesën për ujë, por zakonisht është midis 1.5 dhe 3.0.

▪ **Mbrojtja e burimeve sipërfaqësore dhe nëntokësore**

Për të arritur objektivat për ujë të pijshëm dhe të sigurt për të gjitha burimet e ujerave në pellgjet e Rahovecit Komuna, KRU "Gjakova" dhe Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor do të ndërmerren gjitha masat mbrojtëse sipas dispozitave dhe ligjeve në fuqi për mbrojtjes ujerave sanitare si dhe shfrytëzimin e tyre, duke ndërmarrë masat mbrojtëse, gjithnjë duke u bazuar në UDHËZIMIN ADMINISTRATIV MMPH - NR. 19/2015 PËR MBROJTJEN NGA VEPRIMET E DËMSHME TË UJËRAVE:

1. **Zona e I-rë** – Zona e Kufizimit përcaktohet me qëllim të mbrojtjes së burimit dhe objekteve ujëmarrëse si dhe zonës së drejtpërdrejt të tyre nga çfarëdo dëmtimi, ndotje ose ndikime tjera të dëmshme të rastësishme ose të që qëllimshme.
2. **Zona e II-të** – Zona e Kontrollimit përcaktohet me qëllim të parandalimit të kontaminimit dhe rrezikut të ndotjes nga mikroorganizmat ose materiet tjera të dëmshme për cilësinë e ujit.
3. **Zona e III-të** – Zona e Mbikëqyrjes përcaktohet me qëllim mbrojtjes së burimit nga ndotja me materie të rrezikshme ndotëse që vështirë zbërthehen dhe për pasojë dëmtojnë në afat të gjatë shfrytëzimin e ujit të burimit.

▪ **Shtrirja e rrjetit të ujësjellësit**

Sa i përket rehabilitimit të sistemit të ujësjellësit, në Planin Zhvillimor Komunal (PZHK), Komuna në bashkëpunim me Kompaninë KRU "Gjakova" ka vlerësuar nevojat për rehabilitimin e rrjetit të ujësjellësit dhe bazuar në këtë vlerësim ka planifikuar projektet si vijon:

Infrastruktura e dobët e ujësjellësit dhe që ka nevojë për investime të reja kryesisht në zonën Urbane:

- Zgjerimi i sistemit të ujit të pijshëm
- Rehabilitimi i rrjetit të ujit të pijshëm
- Hulumtimi i burimeve shtesë të ujit dhe vlerësimi i kapaciteteve.
- Përcaktimi i zonave të mbrojtjes së burimeve të ujit.
- Ndërtimi i sistemeve të ujësjellësit në komunën e Rahovecit.
- Funksionalizimi i sistemeve të ujësjellësit ekzistues në vendbanimet ku ky sistem është jofunksional.

Për ndërtimin dhe zëvendësimin e rrjeteve të ujësjellësve për vendbanimin urbane (zonat) dhe rurale do të përdoren gjitha kushtet e përcaktuara në dokumentet si për gypa, pjesë fazonerike dhe objekte tjera përcjellëse të infrastrukturës së ujësjellësit në mënyrë që zbatimi, implementimi apo zhvillimi i tyre të jetë me i lehtë, më i qëndrueshëm dhe më cilësor.

Gjithashtu projektet e tilla duhet të implementohen, zbatohen apo zhvillohen në përputhje me ligjet aktuale në fuqi në Republikën e Kosovës si:

- LIGJIN NR. 2004/15 PËR NDËRTIMIN; LIGJIN Nr. 04/L-147 PËR UJËRAT E KOSOVËS;
- UDHËZIMIN ADMINISTRATIV MMPH – Nr.28/2014 PËR ZONAT E MBROJTURA SANITARE; dhe
- Gjitha normat dhe standardet të cilat janë në fuqi në Republikën e Kosovës.

Te gjitha këto do të realizohen në të ardhmen sipas kushteve të zhvillimit të projekteve dhe ndërtimit për infrastrukturën teknik të ujësjellësit.

Në koordinim me kompaninë rajonale të ujësjellësit Komuna do të bëjë planin për shtimin e kapaciteteve prodhuese të ujit duke shfrytëzuar burimet lokale por edhe në kontekst rajonal.

Pas hartimit të Hartës Zonale të Komunës së Rahovecit çdo shtrirje e rrjetit qoftë në funksion të përmbushjes së **Strategjisë** – ku theksohet qëllimi i plotësimit (përmirësimit) të sistemit të furnizimit me ujë për gjithë zonën, shtimit të kapaciteteve prodhuese të ujit qoftë për furnizimin me ujë të hapësirave të reja, qoftë në planifikimin e rezervuarëve të rinj, mbrojtjen e burimeve, hapjen e puseve dhe montimin e ujëmatësive zonal, duhet bëhen duke u bazuar në një **projekt ideor** dhe **projekt kryesor** dhe duhet të përgatiten nga komuna, Kompania Rajonale e Ujit “Gjakova” dhe akterët tjerë të rëndësishëm si ministria përkatëse (qytetarët, bizneset, OJQ dhe hisedarët e tjerë të zonës për të cilën kryhet projekti) dhe gjitha detyrat projektuese apo kushtet e zhvillimit të projekti dhe zbatimit të tij do të jepen në dokument për kushtet zhvillimore të projektit dhe zbatimit të tij.

Shtrirja e rrjeteve të cilat do të planifikohen apo riparohen do të behet sipas normave të planifikimit hapësiror, ligjeve dhe udhëzime në fuqi dhe kodit të ndërtimit, vetëm në raste ku nuk lejojnë mundësit në teren të aplikohet një rregull i tillë, apo bien ndesh me rregulla tjera të ndërtimit dhe në rastet kur zgjidhja inxhinierike ose edhe aspekti ekonomik, financiar e mjedisorë e favorizojnë një zgjidhje më të qëndrueshme në segmente të caktuara të zonës.

Shtrirja e rrjeteve brenda projektit duhet të bëhet në harmoni me kushtet për përzgjedhjen e lokacionit të cilat janë të specifikuara të kushtet zhvillimore për projektim.

▪ **Menaxhimi i presioni i ujit në rrjetin e ujësjellësit**

Menaxhimi i presionit konsiderohet si aktiviteti i vetëm më i dobishëm dhe me kosto efektive të menaxhimit të rrjedhjeve. Shumica e plasjeve të tubave ndodhin jo vetëm për shkak të presionit të lartë, por më tepër për shkak të luhatjeve të vazhdueshme të presionit që detyrojnë tubat të zgjerohen dhe tkurren vazhdimisht, duke rezultuar në thyerje të stresit. Megjithatë, ekziston një lidhje fizike midis shkallës së rrjedhjes së rrjedhjes dhe presionit. Sa më i lartë ose më i ulët presioni, aq më i lartë ose më i ulët është shkalla e rrjedhjes. Kështu, presioni duhet të mbahet në minimum pa ndikuar në nevojat e konsumatorëve.

Ndërmarrjet e ujësjellësit matin cilësinë e tyre, ndër të tjera, me atë nëse ka presion të mjaftueshëm ndaj konsumatorit. Prandaj, shoqëritë shpesh përdorin një presion konstant të hyrjes në zonat/qarqet individuale për të siguruar që konsumatorët të kenë presion të mjaftueshëm në çdo kohë të ditës.

▪ **Niveli i presionit tek konsumatorët**

Presioni tek konsumatorët varet nga fërkimi në linjën e furnizimit. Për të kompensuar fërkimin, presioni i hyrjes është zakonisht më i lartë se presioni minimal i kërkuar.

Në fakt, kjo do të thotë se presioni tek konsumatorët do të jetë më i lartë në ato momente kur ata kanë nevojë për më pak ujë - dhe më i ulët kur ata përdorin shumë ujë - p.sh. në mëngjes dhe në mbrëmje gjatë pikut. Kjo më së miri mund të ilustruhet në diagramin e paraqitur në vijim.

Megjithatë, fërkimi varet nga shpejtësia e rrjedhës dhe për këtë arsye, ajo ndryshon sipas konsumit. Një presion konstant i hyrjes së ujit në zonë do të thotë që presioni tek konsumatorët ndryshon gjatë ditës.

Një presion më i ulët redukton plasaritjet dhe rrjedhjet e tubave - dhe kështu edhe ujin pa të ardhura. Ekziston një lidhje e drejtpërdrejtë midis presionit dhe numrit të plasjeve të tubave. Një studim ndërkombëtar ka treguar se një ulje prej 37% e presionit mesatar çon në një ulje prej 51% të numrit të plasjeve të tubave (burimi).

Përveç kësaj, presioni i lartë gjithashtu çon në rritjen e humbjes së ujit përmes rrjedhjeve. Kjo për shkak se rrjedhja nga vrimat në tubacion varet shumë nga presioni. Nëse, për shembull, ka një vrimë 5 mm me një presion prej 5 bar, kjo do të rezultojë në një humbje uji prej 11,520 m³ në vit. Nga ana tjetër, nëse presioni ulet në 4 bar, humbja vjetore e ujit do të reduktohet me 11%, që korrespondon me 1267 m³. Humbja e reduktuar e ujit e arritur duke ulur presionin nga 5 në 4 bar gjithashtu përfaqëson energji. E konvertuar në kWh, kjo korrespondon me përafërsisht. 461 kWh/vit për vrimë 5 mm në tubacion.

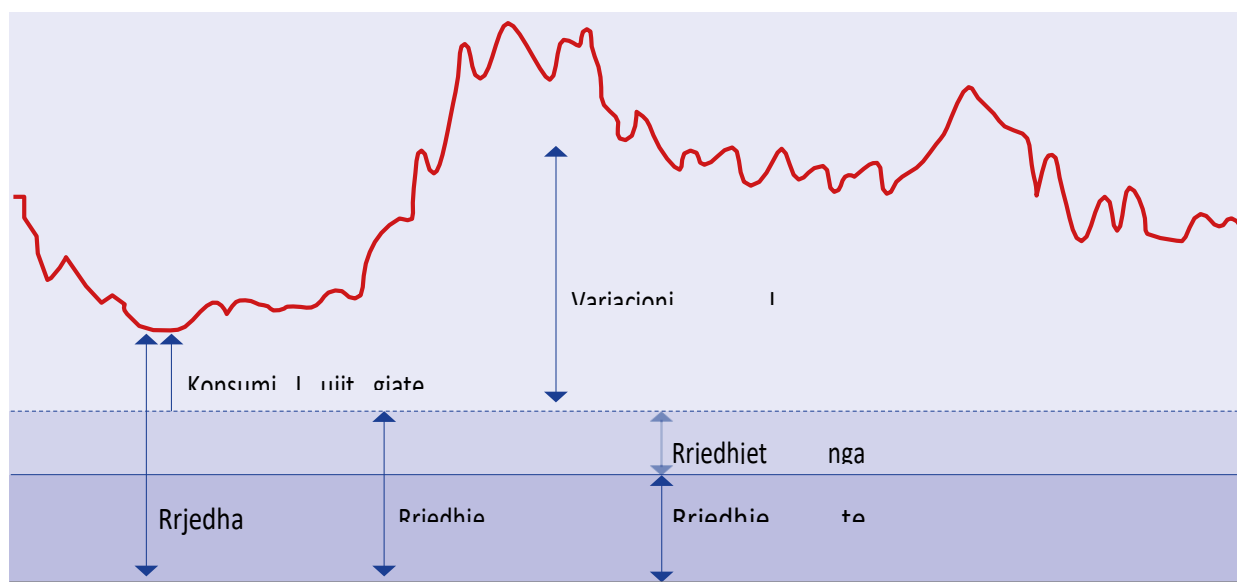
Menaxhimi efektiv i presionit bazuar në kohën ose rrjedhën e ujit që hynë në zonë.

Menaxhimi i presionit të ujit brenda zonës urbane mund të bëhet lehtësisht pa cenuar cilësinë e ujit brenda zonës. Duke ulur presionin e hyrjes së ujit gjatë periudhave të konsumit të ulët (gjatë natës), ruhet një presion minimal i pranueshëm për konsumatorët, ndërsa reduktohen ndërprerjet dhe shqetësimet nga plasjet dhe prishjet e tubave. Gjithashtu, konsumatorët në përgjithësi do të përjetojnë një presion më të barabartë gjatë gjithë ditës. Për menaxhimin e presionit të ujit në zonë, një rol të rëndësishëm luan instalimi i valvulës së kontrollit, i cili balancon presionin e ujit në varësi të kërkesës për ujë.

Bazuar në rregulloren Nr. 10/2019 të ARRU-s, për Standardet Minimale të Shërbimeve të Ujit në Kosovë, në nenin 12 të kësaj rregullore parashihet:

Në kushtet e zakonshme të përdorimit të ujit, presioni hidraulik në gypin e lidhjes së konsumatorit duhet të jetë jo më pak se një e gjysëm (1.5) bar dhe jo më shumë se shtatë (7) bar.

Grafikoni 1 Konsumi dhe presioni i ujit gjatë një dite të plotë (24 orë)

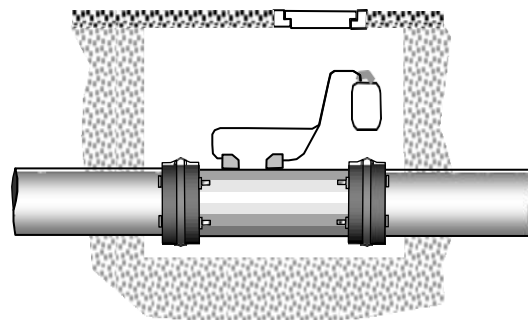
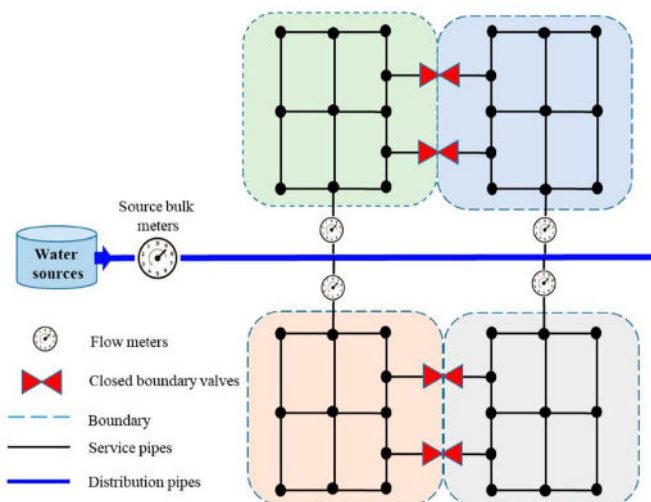
▪ Krijimi i DMA Zona-ve

Shumë ndërmarrje të ujësjellësit operojnë rrjetet e tyre të ujësjellësit si një sistem i hapur ku uji në disa zona furnizohet nga rrjeti i ndërlidhur i tubacioneve. Në përgjithësi menaxhimi i UPF (Uji i Pa Faturuar) në një sistem të hapur ndërmerret në mënyrë pasive ku aktivitetet e reduktimit të UPF-së fillojnë vetëm kur humbja bëhet e dukshme ose raportohet.

Menaxhimi aktiv i UPF-së është i mundur vetëm duke përdorur DMA zona, ku sistemi në tërësi është i ndarë në një seri nën-sistemesh më të vogla për të cilat UPF mund të llogaritet individualisht. Këto nën-

sisteme më të vogla, të referuara shpesh si Zonat Matëse të Qarkut (DMA) duhet të izoloohen hidraulikisht për të llogaritur vëllimin e ujit të humbur brenda DMA.

Modeli tipik për DMA- Zonë

Puseta tipike me ujëmatës zonal dhe dataloger

Nën-ndarja e rrjeteve të mëdha të shpërndarjes së ujit në një numër të kufizuar DMA-sh ka avantazhin për të identifikuar zonat e sistemit të shpërndarjes me nivelet më të larta të humbjeve dhe për më tepër rrjedhjet e reja, të fshehura mund të lokalizohen shumë më herët (koha e reduktuar ndërgjegjësimi) dhe shumë më saktë (reduktuar koha e vendndodhjes). Ndërmarrjet e ujësjellësit e ne rastin tonë KRU “Gjakova” përmes DMA- zonave mund të përcaktojnë më lehtë nivelet e rrjedhjeve dhe të identifikojnë se cila pjesë e rrjetit kryesor ka rrjedhje me të mëdha apo rrjedhje të papritura.

Matja e qarkut përfshinë monitorimin e përhershëm të prurjeve minimale të natës në DMA-të e izoluar përgjithmonë. Rrjedhat e natës monitorohen duke përdorur një sistem matësish të rrjedhës së qarkut të instaluar dhe monitoruar në mënyrë të përhershme.

DMA-të e monitoruara në mënyrë të përhershme janë deri tani mënyra më efektive për të reduktuar ujin e pa faturuar. Monitorimi i vazhdueshëm i linjave të natës lehtëson identifikimin e shpejtë të rrjedhjeve të pa raportuara dhe siguron të dhënat e nevojshme për përdorimin sa më me kosto efektive të burimeve të zbulimit dhe riparimit të rrjedhjeve.

▪ Ndërtimi dhe mirëmbajtja e rrjetit të ujësjellësit

1. Hartuesi rrjetin shpërndarës (projektuesi) duhet që gjatë hartimit dhe zbatimit të planifikojë në atë mënyrë që të shmang “mbarimet pa dalje” në gypin kryesor. Në rastet kur mbarimet pa dalje janë të pashmangshme, ofruesi i shërbimeve duhet të sigurojë hidrant për shpëlarjen me rrjedhë të vrullshme të gypit kryesor me qëllim që të mirëmbahet cilësia e duhur e ujit të pijshëm.
2. Me qëllim që të mundësohet operim optimal i sistemit, valvulet në rrjetin shpërndarës duhet të planifikohen të vendosen në të gjitha degëzimet, ndërsa në seksionet e drejta në distancë jo më të madhe se 250 metra.
3. Gjatë ndërtimeve të reja, rrjeti shpërndarës duhet hartohet që të shtrihet në një sistem rrjetë (Unazor apo grid), kështu që në rast të riparimeve në rrjet numri i konsumatorëve të cilët i nënshtrohen ndërprerjeve të ujit të mbahet në minimum.⁴²

▪ Ndërtesat përcjellëse-Ujësjellës

Objektet përcjellëse të ujësjellësit përfshijnë:

- Rezervuarët,

⁴² Rregullorja Nr 10-2019 ARRU

- Stacioni i pompave,
- Stacioni i Klorifikimit,
- Fabrikat për përpunimin e ujit dhe
- Rezervuarët në formë kulle
- Rezervuarët

Janë objekte në të cilët akumulohet uji që të barazojë prurjen e ujit dhe shpenzueshmerinë jo të njëtrajtshme të ujit të cilët gjatë ditës janë të ndryshueshme. Rezervuarët kanë rolin edhe ta ruajnë ujin për shuarjen e zjarrit dhe ta mirëmbajnë shtypjen në rrjetin e ujësjellësit.

▪ Kushtet gjate përzgjedhjes se lokacionit të rezervuarve

Gjate zgjidhjes se lokacionit për rezervuarin duhet te veprohet sipas kushteve si me poshtë:

- Rezervuari të gjendet me poshtë se kaptazhi që të mundësohet rrjedhja gravitacione e ujit;
- Kaptazhi dhe rezervuari sipas mundësisë duhet t'i lidh gypi prurës i shkurte;
- Në raport të konsumatorit, rezervuari duhet të ndërtohet mjaftueshëm lartë që të mundësojë rrjedhje të ujit edhe deri te vendet më të larta të konsumatorëve;
- Që të ketë ekonomizim, gypi prurës ndërmjet rezervuarit dhe konsumatorit duhet të jetë sa më i shkurtë.

Në varësi nga konfiguracioni i terrenit dhe vend pozitës së burimit të ujit në raport të vendit të shpenzimit (me shpesh vendbanim), rezervuari mundet të jetë i vendosur në vend pozita të ndryshme.

▪ Vëllimi i rezervuarëve

Vëllimi i rezervuarëve caktohet sipas mënyrës në të cilën uji derdhet në ta.

Te sistemet me gravitacione ku rezervuari ka rolin e rregulluesit te rrjedhjes, volumi është përafërsisht 1/3 nga shpenzueshmëria maksimale ditore e ujit.

Gjate krijimit artificial te shtypjes ne rrjet, vëllimi i rezervuarit caktohet ne varësi nga orët e punës te pompave gjatë ditës dhe shpenzueshmerisë maksimale ditore te ujit.

▪ Rezervuarët, -Stacioni i pompave, -Stacioni i Klorifikimit, Fabrikat për përpunimin e ujit dhe Rezervuarët ne formë kulle;

Do të përcaktohen nga projektuesi dhe duhet të jete në vendlokacionin me të përshtatshëm, materialet të cilat përdoren duhet të jenë sipas normave dhe standardeve në fuqi.

▪ Kapatazhat

Janë ndërtesa specifike për të cilat duhet kushtuar rëndësi gjatë projektimit e sidomos gjate implementimit te tyre, materialet të cilat përdoren duhet të jenë sipas normave dhe standardeve në fuqi.

▪ Objektet e kaptimit (Kapatazhat)

Duhet të ndërtohen sipas kushteve teknike dhe hidroteknike të parapara me rregullore për objekte të tilla. Dimensionet e këtyre objekteve mundë të ndryshojnë nga ato të projektuara gjatë ekzekutimit varësisht prej kushteve në teren nën mbikëqyrje dhe aprovim të drejtpërdrejt të organit mbikëqyrës në konsultim me projektuesin.

Kushtet bazike të kaptimit janë:

1. Vepra e marrjes duhet të bëhet sipas qendrës se banuar dhe rajoneve Industriale sipas rrjedhjes (Ku uji është me cilësi te mire).
2. Lumi të ketë shtrat dhe brigje të qëndrueshme.
3. Kushte Inxhiniero - Gjeologjike të përshtatshme.
4. Thellësi të mjaftueshme në prani të rrymës kryesore.

9.1.1. Pajisjet përcjellëse-Ujësjiellësi

Në pajisjet përcjellëse përfshihen:

- Gypat;
- Pompat; dhe
- Hidrantët, Ujëmatësit Zonal dhe elemente tjera fazonerike.

■ Gypat

Gypat e cilat duhet të instalohen në sisteme e ujësjiellësit për ujë të pijshëm duhet të jenë në përputhje me standardet e cekura në tabelën e mëposhtme:

- Gypat për ujë të pijes: HDPE 100 RC(9010)PAS 1075 typ 2 me SDR 17 variable (varësisht nga projektuesi dhe konfiguracioni i terrenit)

Materiali:	HDPE-100- RC
Standardet e produktit	EN 12201-1:2011 ose EN 12201-2:2011 dhe DIN 8074:2011-12 ose DIN 8075:2011-12
Standardet e instalimit	PAS 1075:2009-03- TIPI 2 (me RC ngjyrë e kaltër të plotë)
Certifikatat ISO:	Sistemi i Menaxhimit Mjedisor ISO 14001:2004 për prodhimin e gypave PE dhe Sistemi i Menaxhimit Kualitativ ISO 9001:2008 apo 2015 për prodhimin e gypave PE-100
Miraturar nga:	DVGW, WRAS, SVGW apo ndonjë organ tjerë miratues i ngjashëm.]

■ Pompat

Vendlokacioni i pompave (stacioni i pompave) duhet të jetë i projektuar në vende me te përshtatshme dhe sipas normave dhe standardeve për pajisje të tilla. Për llogaritje duhet shfrytëzuar normat e lejuara sipas DIN-it, EC dhe dispozitave ligjore në fuqi.

■ Hidrantët

Hidrantët e zjarrit janë pajisje që shërbejnë për fikjen e zjarrit. kryesisht identifikohen me ngjyrë të kuqe dhe qëndrojnë dukshëm në hapësira të përshtatshme në një vendbanim të caktuar. Megjithatë është detyra e KRU “Gjakova”, Komunës së Rahovecit dhe e Brigadës së zjarrfikësve të kujdeset për hidrantët brenda qytetit dhe komunës në përgjithësi, në të gjithë duhet të luajmë gjithashtu një rolë të rëndësishëm në ruajtjen e këtyre pajisjeve për shkak të rolit të ndjeshëm që kanë në jetën e përditshme të qytetarëve.

Bazuar në UDHËZIMIN ADMINISTRATIV NR. 24/2012 - PËR RRJETIN E HIDRANTËVE PËR SHUARJEN E ZJARRIT, janë përcaktuar Dispozitat e Përgjithshme lidhur me instalimin dhe funksionimin e hidrantëve, si në ambiente të brendshme ashtu edhe të jashtme.

Rrjeti i jashtëm i hidrantëve duhet të ketë një burim të sigurt uji që mundëson furnizimin e sasisë minimale të ujit të rrjedhshëm, e cila është e nevojshme për shuarjen e zjarrit. Sasia e nevojshme e ujit për shuarjen e zjarrit në rrjetin e hidranteve duhet të sigurohet pavarësisht nga nevojat e konsumit të konsumatorëve të tjerë që furnizohen me ujë nga i njëjti burim.

Sipas rregullave, në tubacionin e rrjetit të

hidrantëve vendosen hidrantë mbitokësorë për shuarjen e zjarreve, me përjashtim në raste të veçanta dhe të arsyeshme vendosen edhe hidrantë nëntokësorë.

Hidrantët mbitokësorë duhet të instalohen në mënyrë që të mundësojnë përdorimin, shfrytëzimin efikas dhe të sigurt në harmoni me normat teknike EN.

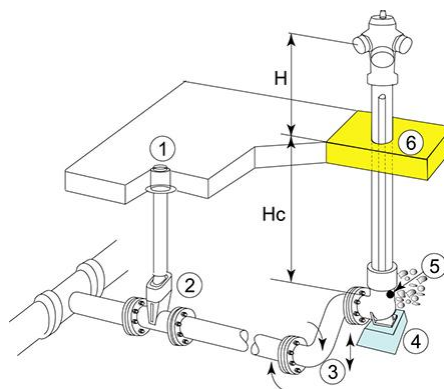
Distanca ndërmjet dy hidrantëve të jashtëm fqinjë nuk duhet të jetë më e madhe se 150 m, përveç rasteve kur përcaktohet ndryshe me udhëzime të veçanta. Në raste të veçanta, në vendbanimet me shtëpi familjare, distanca ndërmjet dy hidrantëve të jashtëm fqinjë nuk duhet të kalojë më shumë se 300 m.

Në qoftë se brenda rrjetit të hidrantëve për fikjen e zjarrit nuk ka shtypje minimale të ujit të përcaktuar me UDHËZIMIN ADMINISTRATIV NR. 24/2012 - PËR RRJETIN E HIDRANTËVE PËR SHUARJEN E ZJARRIT, atëherë në kuadër të këtij sistemi duhet të instalohen pajisjet për ngritjen e shtypjes siç janë pompat.

Legjenda:

- 1. Teleskopi dirigjues
- 2. Valvula
- 3. Pjeset lidhëse- fazoneria
- 4. Perforcuesi-Mbajtesi i hidrantit
- 5. Trupi i hidrantit.
- 6. Puseta

Modeli tipik për hidrantë

▪ Ujëmatësit zonal

Gjatë hartimit të projekteve kryesor duhet të parashihen edhe vendosja e ujëmatësve zonal sipas normave dhe me standarde të përcaktuara nga autoriteti i ujërave të Kosovës, për çdo vendbanim apo zone të caktuara brenda zone urbane (ujëmatës SMART digjital, të integruar në dataloger) dhe duhet të paraqitet (apo punohen) me kujdes detallet e pusetave të ujëmatësve ku duhet të respektohen:

▪ Kushtet kryesore që duhet respektuar dhe zbatuar janë:

Para ujëmatësit të vendoset FF me gjatësi 5d-10d (diametri) dhe pas ujëmatësit me gjatësi 3d-5d (diametri). (Në mënyrë që leximi të jete me i sigurt). Ndërtimi i pusetes së ujëmatësit duhet të bëhet sipas përcaktimit dhe dimensioneve të elementeve fazonerike:

- Pusetat duhet të jenë të ndërtuara nga materiale të forta dhe me standarde në fuqi
- Nëse pusetat përdoren nga materiale të përshkueshme nga uji, atëherë Izolimi I tyre duhet të bëhet edhe nga ana e jashtme edhe nga ana e brendshme me materiale hidroizoluese të forta dhe me standarde DIN dhe ISO.
- Materialet që përdoren për fazoneri dhe materialet e ndërtimit duhet të jenë të çertifikuara dhe me ateste sipas standardeve DIN dhe ISO. Kapaku i pusetave të ujëmatësve zonale duhet të jete me dimensione DN 80x80 cm.
- Secila puset duhet të ketë shkallët e siguruara dhe me standarde DIN dhe ISO.

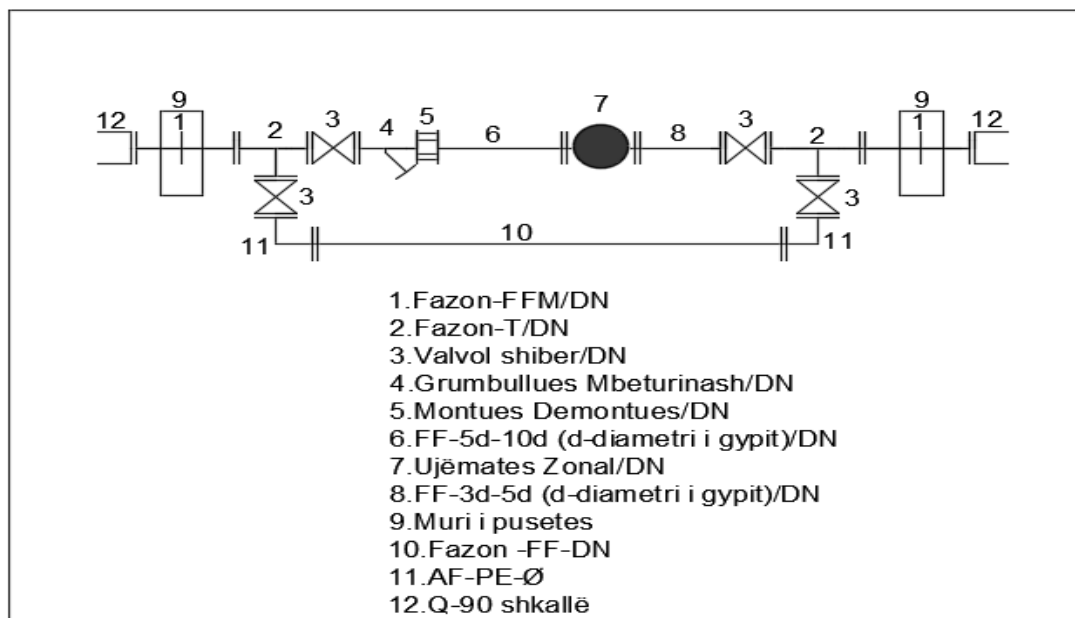

Figura 22 Detali i Ujëmatësit Zonal me standard

▪ Pjesët Fazonerike

Te gjitha pjesët fazonerike ,Valvulet, Flanqet, Kthesat, Reduktuesit, Teleskopët, Montuesit Demontuesit etj luajnë rolë të rëndësishëm në sistemet e furnizimit me ujë, secila nga to ka rolin dhe specifikën e tyre ne vete, shfrytëzohen për kalimin prej gypave në pjesë të veçantë, gjatë ndryshimit të diametrit të gypave, atje ku gypi mbaron, ku gypi degëzohet, gjatë ndryshimit të drejtimit, ndryshimit të mënyrës së lidhjes etj.

Andaj gjatë projektimit hartuesi i projektit duhet t'i kushtoj rëndësi të veçantë dhe duhet të jetë i kujdesshëm gjatë specifikimit të elementeve fazonerike dhe nyjeve (pusetave) të madhësisë së nevojshme të cilat mundësojnë manipulim dhe mirëmbajtje të mjaftueshme me elementet fazonerike te instaluar ne të.

Te gjitha pjesët fazonerike para montimit duhet t'i kenë atestet ISO 9001:2015 te prodhuesit.

Kualiteti duhet t'i përgjigjet cilësisë GGG40 apo GGG 50 -DIN1693 dhe gjitha fazonerit tjera duhet të jenë në përputhje me cilësinë sipas standardit ISO apo DIN.

▪ Kushtet e vendosjes së gypave dhe elementeve fazonerike në rrjet të ujësjellësit

Kushtet për hartimin dhe ndërtimit të projekteve të ujësjellësve :

1. Gypat e ujësjellësit duhet të trasohen në njërin nga skajet e rrugës apo njërin nga trotualet e rrugës.
2. Thellësia minimale e vendosjes së gypave duhet të jetë 1.0 m nga pjesa e sipërme e gypit;
3. Gjerësia e kanalit merret nga normativa duke ju referuar normave teknike për gjerësisë të kanalit të ujësjellësit;
4. Diametri i gypave përcaktohet me llogari hidraulike, varësisht nga numri i banoreve të cilët jetojnë në atë zonë (Koeficienti i ndërtimit dhe destinimit të paraparë);
5. Në pjesët urbane duhet të kemi ne çdo 500 m nga një hidrant;
6. Valvulet e ajrit duhet të vendosen edhe në terrene të rrafshëta (përveç në pikat e larta) dhe në distanca për diametra nga Ø50-315 mm në çdo 700-1000m dhe për diametra >315m në çdo 700-1500m;
7. Valvulet Kontrolluese për gypa transportues duhet të vendosen në çdo 500m;

8. Në çdo hyrje të zonës duhet të parashihet ujëmatës zonal dhe të jetë sipas standardeve të përcaktuar në vizatimin më sipër.

■ **Ndarja në mes të gypave të ujësjellësit dhe kanalizimit**

1 Kur rrjeti i ujësjellësit dhe rrjeti i kanalizimit janë afër njëri tjetrit, hartuesi dhe zbatuesi i projektit duhet të planifikoj gypat e kanalizimit më poshtë se gypat e ujësjellësit.

2. Distanca horizontale në mes të gypave të ujësjellësit dhe gypave të kanalizimit duhet të jetë së paku njëqind (100) centimetra, matur nga pikat më të afërta të mureve të jashtme ndërmjet këtyre dy gypave.

3. Nuk është e lejueshme që gypat e ujësjellësit të kalojnë nëpër puseta të kanalizimit. Gypat e ujësjellësit duhet të vendosen së paku njëqind (100) centimetra larg pusetave të kanalizimit, matur nga pikat më të afërta të mureve të jashtme ndërmjet gypave të ujësjellësit dhe pusetave të kanalizimit.

4. Distanca vertikale në mes të gypave të ujësjellësit dhe kanalizimit duhet të jetë pesëdhjetë (50) centimetra, matur nga pikat më të afërta të mureve të jashtme ndërmjet këtyre dy gypave.⁴³

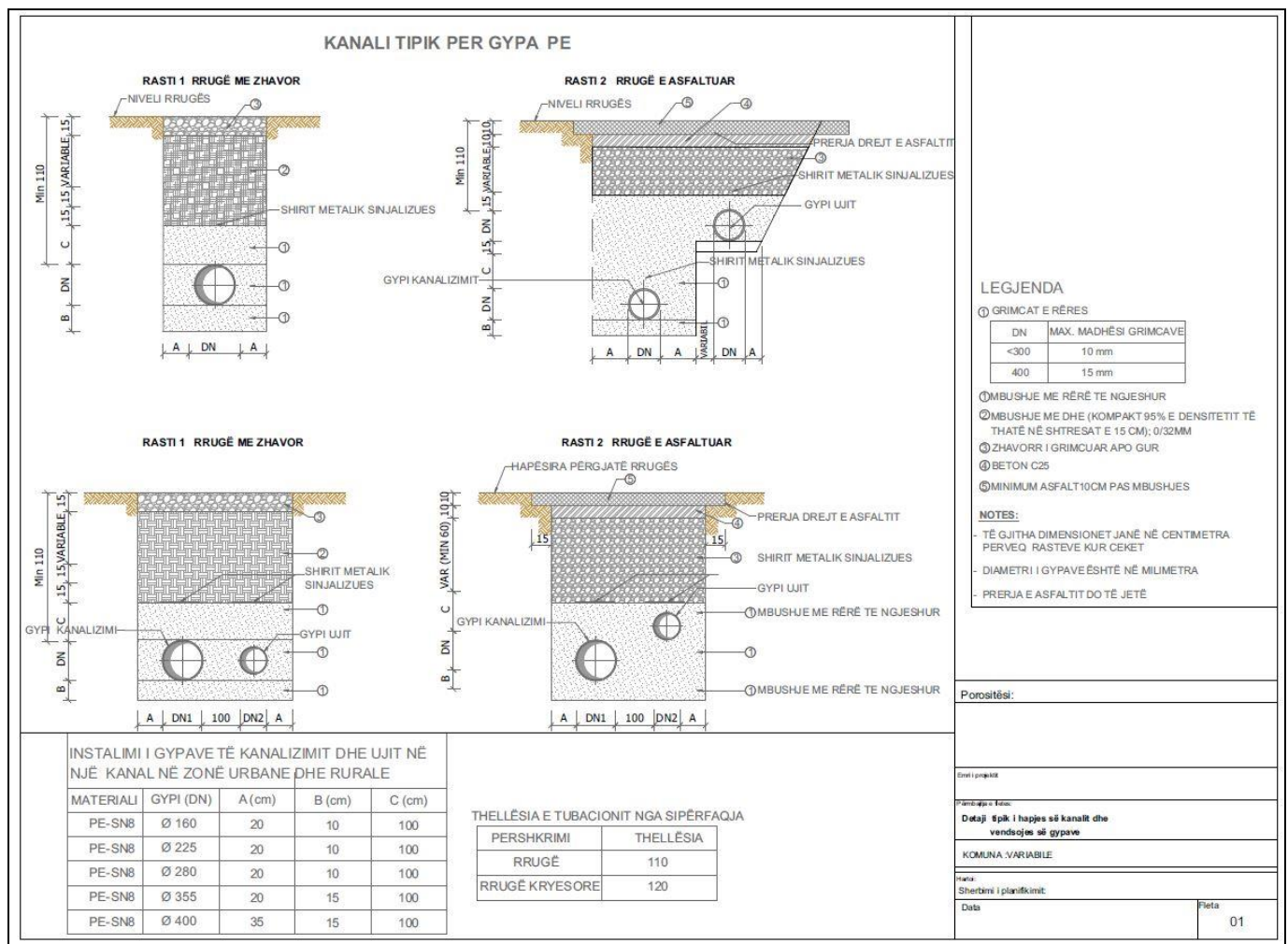

Figura 23: Detali i vendosjes së gypave të ujit dhe kanalizimi në një kanal në zona urbane dhe rurale

⁴³ Rregullorja NR 10-2019 ARRU

9.2. KANALIZIMI I UJËRAVE TË ZEZA DHE ATMOSFERIK- DRENAZHIMIT

Bazuar në planet zhvillimore sektoriale të hartuara si pjesë e Planit Zhvillimorë Komunal por edhe duke marr parasysh gjendjen ekzistuese të sistemit të kanalizimeve, HZK-së në udhëzimin administrativ ka parashikuar planifikimin e infrastrukturës teknike si: kapacitetin dhe shtrirjen e rrjetit, ndërtesat përcjellëse, shiritat mbrojtës dhe pajisjet për rrjetin e ujësjellësit, kanalizimit, impiantet për trajtimin e ujerave te zeza dhe drenazhimit.

Sipas Ligjit të ujëra Nr 04/L-147 të gjithë shfrytëzuesit e ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore, janë të obliguar që gjatë shkarkimi të ujërave të shfrytëzuara, të mos shkaktojnë veprime të dëmshme në mjedisin rrethues dhe sferat tjera të mjedisit.

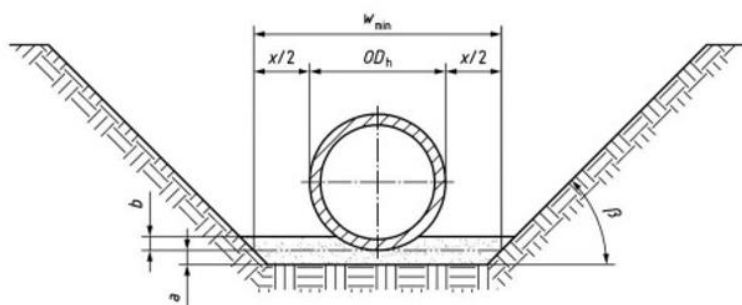
■ KUSHTET E PROJEKTIMIT DHE TË NDËRTIMIT TE RRJETIT TE KANALIZIMIT

1. Diametri minimal i gypit të kanalizimit fekal

Një kanalizim publik i gravitetit që përcjell ujërat e zeza të papërpunuara nuk duhet të jetë më pak DN 200 mm.

DN	Gjerësia minimale e kanalit ($OD_h + x$) m		
	Kanal me sistem mbajtës	Kanal pa sistem mbajtës	
		$\beta > 60^\circ$	$\beta \leq 60^\circ$
≤ 225	$OD_h + 0,40$	$OD_h + 0,40$	
> 225 to ≤ 350	$OD_h + 0,50$	$OD_h + 0,50$	$OD_h + 0,40$
> 350 to ≤ 700	$OD_h + 0,70$	$OD_h + 0,70$	$OD_h + 0,40$
> 700 to $\leq 1\ 200$	$OD_h + 0,85$	$OD_h + 0,85$	$OD_h + 0,40$
$> 1\ 200$	$OD_h + 1,00$	$OD_h + 1,00$	$OD_h + 0,40$

SHËNIM Në shprehjen $OD_h + x$, vlera $x/2$ është hapësira minimale e punës ndërmjet tubit dhe faqeve të kanalit ose sistemit mbajtës nëse ka të tillë.
Ku:
 OD_h është diametri horizontal i jashtëm, në metra
 β është këndi i faqeve anësore të kanalit pa sistem mbajtës i matur me horizontalen

- W_{min} gjerësia minimale e kanalit
a trashësia e shtratit të poshtëm
b trashësia e shtratit të sipërm

2. Thellësia e vendosjes se gypave te kanalizimit

Në përgjithësi, kanalizimet fekale duhet të jenë mjaft të thella për të marrë ujërat e zeza nga bodrumet dhe për të parandaluar ngrirjen. Izolimi duhet të sigurohet për kanalizimet që nuk mund të vendosen në një thellësi të mjaftueshme për të parandaluar ngrirjen.

Diametri i Tubave	Thellësia (m)
<200mm	1
250-400	1.2-3.5m
500-630	1.8-7

3. Pjerrësi minimale të rekomanduara

Të gjitha kanalizimet duhet të projektohen dhe ndërtohen për të dhënë shpejtësi mesatare, kur rrjedhin plotësisht, jo më pak se 0.6 m/s, bazuar në formulën e Manning duke përdorur një vlerë "n" prej 0.013. Më poshtë janë pjerrësitë minimale të rekomanduara që duhet të sigurohen për kanalizimet 1050 mm ose më pak.

Megjithatë, pjerrësi më të mëdha se këto mund të jenë të dëshirueshme për ndërtim, për të kontrolluar gazrat e kanalizimeve ose për të ruajtur shpejtësitë e vetëpastrimit në të gjitha ritmet e rrjedhës brenda kufijve të projektimit.

Diametri i gypave	Minimumi i pjerrtësisë (m/100 m)
200 mm	0.40
250 mm	0.28
300 mm	0.22
375 mm	0.15
450 mm	0.12
525 mm	0.10
600 mm	0.08
675 mm	0.067
750 mm	0.058
825 mm	0.052
900 mm	0.046
975 mm	0.041
1050 mm	0.037

Kanalizimet me diametër DN1200 mm ose më të mëdha duhet të projektohen dhe ndërtohen për të dhënë shpejtësi mesatare, kur rrjedhin plot, jo më pak se 0.9 m/s, bazuar në formulën e Manning duke përdorur një vlerë "n" prej 0.013 .

4. Thellësia minimale e rrjedhës

Mund të lejohen pjerrësi që janë pak më të vogla se pjerrësia minimale e rekomanduar. Pjerrësi të tilla të zvogëluara mund të konsiderohen kur thellësia e rrjedhës do të jetë 0.3 e diametrit ose më e madhe për rrjedhën mesatare të projektimit. Autoriteti operativ i një sistemi kanalizimesh që merr në konsideratë pjerrësi të reduktuara duhet t'i japë autoritetit të duhur rishikues garancinë me shkrim se do të sigurohet çdo mirëmbajtje shtesë e kanalizimeve të kërkuara nga pjerrësitë e reduktuara.

5. Minimizimi i depozitimit të lëndëve të ngurta

Diametri dhe pjerrësia e tubit do të zgjidhen për të përfutur shpejtësitë më të mëdha praktike në mënyrë që të minimizohen problemet e vendosjes. Shpatet më të sheshta nuk duhet të justifikohen me kanalizime të mëdha. Nëse pjerrësia e propozuar është më e vogël se pjerrësia minimale e tubit më të vogël që mund të akomodojë rrjedhën e pikut të projektimit për orë, thellësitë dhe shpejtësitë aktuale në minimumin, mesataren dhe maksimalen e projektimit në ditë dhe kulmin orar të rrjedhës për çdo seksion të projektuar të kanalizimit do të jenë llogaritet nga inxhinieri projektues dhe përfshihet me planet.

6. Mbrojtje me shpejtësi të lartë

Kur arrihen shpejtësi më të mëdha se 3 m/s, duhet të merren masa të veçanta sipas nevojës për të shmangur gërvishtjet dhe për të mbrojtur gypat nga zhvendosja e shkaktuar nga erozioni ose ndikimi i shpejtësisë së prurjes.

7. Mbrojtja nga pjerrësia e pjerrët

Kanalizimet në pjerrësi 20 përqind ose më shumë duhet të ankorohen në mënyrë të sigurt me spiranca betoni ose të barabarta, të ndara si më poshtë:

- Jo më shumë se 11 m në qendër të përqendrimit në shkallet prej 20% deri në 35%;
- Jo më shumë se 7,3 m në qendër të përqendrimit në shkallet prej 35% deri në 50%; dhe
- Jo më shumë se 4,9 m në qendër për t'u përqendruar në shkallet 50% ose më shumë.

8. Instalimi-Rreshtimi i tubave

Në përgjithësi, kanalizimet 600 mm ose më pak duhet të vendosen me shtrirje të drejtë midis pusetave. Shtrirja e drejtë duhet të kontrollohet ose duke përdorur një rreze laser ose llambë.

Rreshtimi lakor i kanalizimeve më të mëdha se 600 mm mund të merret në konsideratë rast pas rasti me kusht që të specifikohen nyjet e shtypjes ose kufijtë maksimalë të lejueshëm të devijimit të nyjeve të tubit nga prodhuesit specifik të tubave.

9. Ndryshimet në madhësinë e tubit

Kur një kanalizim më i vogël bashkohet me një kanal të madh, përmbysja e kanalizimit më të madh duhet të ulet mjaftueshëm për të ruajtur të njëjtin gradient energjie. Një metodë e përafërt për sigurimin e këtyre rezultateve është vendosja e pikës së thellësisë 0.8 të të dy kanalizimeve në të njëjtën lartësi.

Zgjatimet e kanalizimeve duhet të projektohen për prurjet e parashikuara edhe kur diametri i kanalizimit marrës është më i vogël se diametri i shtrirjes së propozuar në një puset të ndërtuar në përputhje me standardet teknike.

Megjithatë, një konsideratë e veçantë duhet t'i kushtohet një kanali të përshtatshëm të rrjedhës për të minimizuar turbulencën kur ka një ndryshim në madhësinë e kanalizimeve. Autoriteti i duhur rishikues mund të kërkojë një plan për ndërtimin e lehtësimit të ardhshëm të kanalizimeve në rrjedhën e poshtme.

10. Materialet

Çdo material i pranuar përgjithësisht për kanalizimet mund të merret në konsideratë, por materiali i përzgjedhur duhet t'u përshtatet kushteve lokale, të tilla si: karakteri i mbetjeve industriale; mundësia e septicitetit; karakteristikat e tokës; ngarkesa të jashtme jashtëzakonisht të rënda, gërryerje, korrozioni ose probleme të ngjashme.

Lidhjet e përshtatshme që përputhen me specifikimet teknike do të përdoren për bashkimin e materialeve të ndryshme. Kufizimet e rrjedhjeve në këto nyje duhet të jenë në përputhje me testimet e parashikuara për tubacionet.

Të gjitha kanalizimet duhet të projektohen për të parandaluar dëmtimin nga ngarkesat e mbivendosura të gjalla, të ngordhura dhe të shkaktuara nga ngrica. Lejimi i duhur për ngarkesat në kanalizime duhet të bëhet për shkak të kushteve të tokës dhe të ujërave nëntokësore të mundshme, si dhe gjerësisë dhe thellësisë së kanalit. Aty ku është e nevojshme, do të përdoren shtroja speciale, kapëse dhe mbushje fillestare, djep betoni ose konstruksione të tjera speciale për t'i bërë ballë ngarkimit të pritshëm të mbivendosur ose humbjes së qëndrueshmërisë së murit të kanalit.

Për materialet e reja të tubacioneve për të cilat nuk janë vendosur standardet teknike, inxhinieri projektues duhet të sigurojë specifikimet e plota të tubave dhe specifikimet e instalimit të zhvilluara mbi bazën e kriterëve të dokumentuara dhe të certifikuara në mënyrë adekuate me shkrim nga prodhuesi i tubave që të jenë të kënaqshme për planet specifike të detajuara.

11. Instalimi i tubave të kanalizimit fekal

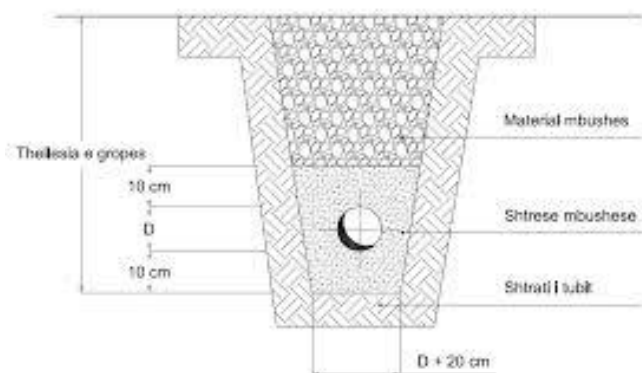

Specifikimet e instalimit duhet të përmbajnë kërkesat e duhura bazuar në kriteret, standardet dhe kërkesat e vendosura nga industria në publikimet e saj teknike. Kërkesat duhet të përcaktohen në specifikimet për tubin dhe metodat e shtrimit dhe mbushjes në mënyrë që të mos dëmtojë tubin ose nyjet e tij, të pengojë operacionet e pastrimit dhe goditjen në të ardhmen, të krijojë presione të tepërta të mbushjes anësore dhe deformim- ovalim të tubit dhe të mos dëmtojë seriozisht rrjedhën e fluentit.

12. Hapja e kanalit për instalimin e tubave

- Gjerësia e kanalit duhet të jetë e mjaftueshme për të lejuar që tubi të vendoset dhe bashkohet siç duhet dhe për të lejuar vendosjen dhe ngjeshjen e shtratit dhe kapakëve për të mbështetur siç duhet tubin. Anët e kanalit duhet të mbahen sa më afër të jetë e mundur vertikale. Kur specifikohen kanale më të gjera, duhet të përdoren klasa e përshtatshme e shtratit dhe forca e tubit. Në tokë të pambështetur, të paqëndrueshme, madhësia dhe ngurtësia e tubit, ngurtësia e ngurtësisë dhe dheu në vend dhe thellësia e mbulesës duhet të merren parasysh në përcaktimin e gjerësisë minimale të kanalit të nevojshëm për të mbështetur siç duhet tubin.
- Shkëmbi i parvazit, gurët dhe gurët e mëdhenj do të hiqen për të siguruar një hapësirë minimale prej 100 mm poshtë dhe në secilën anë të të gjithë tubave.

13. Shtrati, kapja dhe mbushja fillestare

- Klasat e shtratit A, B, C ose guri i grimcuar siç përshkruhet në specifikacion duhet të përdoren dhe të ngjeshen me kujdes për të gjithë gypat e ngurtë, me kusht që tubi i forcës së duhur të përdoret me shtratin e specifikuar për të mbështetur ngarkesën e parashikuar, bazuar në llojin e dheut. kushtet e hasura dhe potenciale të ujërave nëntokësore.
- Materialet e mbushjes për shtratin, kapjen dhe mbushjen fillestare, Klasat I, II ose III, siç përshkruhet në specifikacion, do të përdoren me kusht që tubi i forcës së duhur të përdoret me shtratin e specifikuar për të mbështetur ngarkesën e parashikuar, bazuar në llojin toka e hasur dhe kushtet e mundshme të ujërave nëntokësore. Materialet e mbushjes duhet të kompaktohen me kujdes për të gjithë tubacionet fleksibël.
- I gjithë uji që hyn në gjermime ose pjesë të tjera të punës duhet të hiqet. Asnjë kanal kanalizimi sanitar nuk do të përdoret për asgjësimin e ujit të kanalit, përveç nëse miratohet në mënyrë specifike nga inxhinieri, dhe vetëm nëse uji i kanalit nuk arrin përfundimisht në objektet ekzistuese të pompimit ose të trajtimit të ujërave të zeza.

14. Mbushje përfundimtare

- Mbushja përfundimtare duhet të jetë nga një material i përshtatshëm i hequr nga gjermimi, përveç rasteve kur specifikohet material tjetër. Mbeturinat, materiali i ngrirë, grumbujt ose gurët e mëdhenj, lënda organike ose materiale të tjera të paqëndrueshme nuk duhet të përdoren për mbushjen përfundimtare brenda 0,6 m, nga maja e tubit.

b. Mbushja përfundimtare duhet të vendoset në mënyrë të tillë që të mos priset shtrirja e tubit.

15. Testi i devijimit

a. Testet e devijimit duhet të kryhen në të gjithë tubacionet fleksibël. Testet do të kryhen pasi mbushja përfundimtare të jetë vendosur për të paktën 30 ditë për të lejuar stabilizimin e sistemit të tubacioneve të tokës.

b. Asnjë tub nuk duhet të kalojë një devijim prej 5 përqind të diametrit të brendshëm. Nëse devijimi kalon 5 përqind, tubi duhet të gërmohet. Zëvendësimi ose korrigjimi do të kryhet në përputhje me kërkesat në specifikimet e miratuara

c. Topi i ngurtë ose mandreli i përdorur për testin e devijimit duhet të ketë një diametër jo më pak se 95 përqind të diametrit të brendshëm të bazës ose diametrit mesatar të brendshëm të tubit, në varësi të asaj që specifikohet në specifikacion. Provat do të kryhen pa pajisje mekanike tërheqëse.

16. Nyjet dhe Infiltrimi

Kërkesat e instalimit të përbashkët dhe materialet e përdorura do të përfshihen në specifikime. Lidhjet e kanalizimeve duhet të projektohen për të minimizuar infiltrimin dhe për të parandaluar hyrjen e rrënjëve gjatë gjithë jetës së sistemit të kanalizimeve.

17. Lidhjet e Shërbimit

Lidhjet e shërbimit me rrjetin e kanalizimit duhet të jenë të papërshkueshme nga uji dhe nuk duhet të dalin jashtë në kanalizim. Nëse përdoret një lidhje e tipit "Y", ajo duhet të jetë një pajisje e projektuar për t'u bashkuar me llojet e tubave që do të lidhen. Të gjitha materialet e përdorura për të bërë lidhjet e shërbimit duhet të jenë të pajtueshme me njëri-tjetrin dhe me materialet e tubit që do të bashkohen dhe duhet të jenë rezistente ndaj korrozionit.

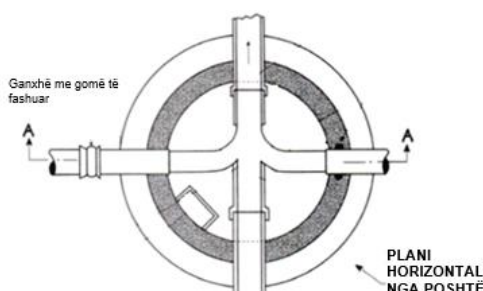
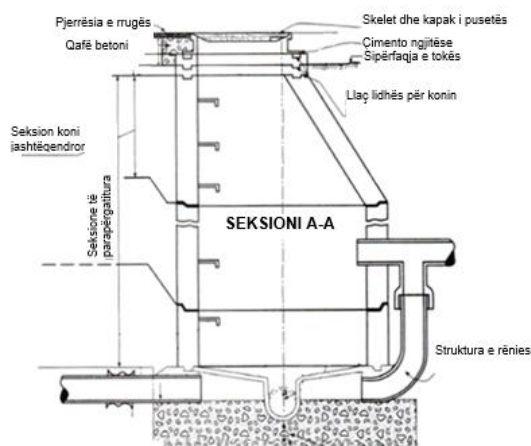
18. Testet e rrjedhjeve

Duhet të specifikohen testet e rrjedhjeve. Kjo mund të përfshijë testimin e duhur të ujit ose ajrit me presion të ulët. Metodatat e testimit të zgjedhura duhet të marrin në konsideratë diapazonin në lartësitë e ujërave nëntokësore gjatë testimit dhe ato të parashikuara gjatë jetës së projektimit të kanalizimeve.

19. Test me ajër

Testi i ajrit duhet, të paktën, të jetë në përputhje me procedurën e testimit të përshkruar në specifikacion për tubin prej plastike. Për materialet e tjera, procedurat e testimit do të miratohen nga agjencia rregullatore.

■ PUSËTAT E KANALIZIMIT

1. Vendosja e pusetave

Pusetat do të vendosen në fund të çdo linje; në të gjitha ndryshimet në shkallë, madhësi ose shtrirje; në të gjitha kryqëzimet; në distanca jo më të mëdha se 50 m për kanalizimet që janë 375 mm ose më pak, dhe në 70 m për kanalizime që janë 450 mm deri në 750 mm. Distancat deri në 100 m mund të miratohen në rastet kur sigurohen pajisje adekuate pastrimi moderne për një hapësirë të tillë.

Hapësira më e madhe mund të lejohet në kanalizime më të mëdha. Pastruesit mund të përdoren vetëm për kushte të veçanta dhe nuk duhet të zëvendësohen për pusetat dhe as të instalohen në fund të anësorëve më të mëdhenj se 45 m në gjatësi.

2. Lloji i rënies

Një tub rënieje duhet të sigurohet për një kanal kanalizimi që hyn në një pusët në një lartësi prej 610 mm ose më shumë mbi përmbysjen e pusetës. Kur diferenca në lartësi ndërmjet kanalizimit hyrës dhe përmbysjes së pusetës është më pak se 610 mm, përmbysja duhet të mbushet me fileto për të parandaluar depozitimin e lëndëve të ngurta.

Pusetat e rënies duhet të ndërtohen me një lidhje të jashtme. Lidhjet e brendshme të pikave (kur është e nevojshme) duhet të sigurohen në murin e brendshëm të pusetës dhe duhet të sigurojnë akses për pastrim.

Për shkak të presioneve të pabarabarta të tokës që do të rezultojnë nga operacioni i mbushjes në afërsi të pusetës, e gjithë lidhja e jashtme e pikës duhet të mbështillet në beton.

3. Diametri

Diametri minimal i pusetave duhet të jetë 1200 mm. Diametra më të mëdhenj kërkohen për pusetat me pika të brendshme dhe mund të jenë të nevojshme për pusetat me kanalizime me diametër të madh ose tuba të shumtë që lidhen në pusët. Duhet të sigurohet një diametër minimal i aksesit prej 610 mm.

Diametri i tubacionit (mm)	Distanca midis pusetave (m)
<=600	30-40
Nga 600 deri 1000mm	40-50
Nga 1000 deri 1700mm	60-80
Mbi 1700mm	100

4. Kanali i rrjedhës

Kanali i rrjedhjes drejtpërsëdrejti nëpër një pusët duhet të bëhet që të jetë në përputhje sa më afër në formë dhe pjerrësi me atë të kanalizimeve lidhëse. Muret e kanalit duhet të formohen ose formohen në lartësinë e plotë të kurorës së kanalizimeve të daljes në mënyrë të tillë që të mos pengojnë mirëmbajtjen, inspektimin ose rrjedhjen në kanalizime.

Kur kanalet e rrjedhjes së lakuar janë të specifikuara në pusetat, duke përfshirë hyrjet e degëve, pjerrësia minimale duhet të rritet për të ruajtur shpejtësitë e pranueshme.

5. Shtrati- fundi i pusetes

Shtrati- fundi i pusetes duhet të sigurohet në secilën anë të çdo kanali të pusetave kur diametri(et) e tubit janë më të vogla se diametri i pusetës. Pankina duhet të jetë pjerrësi jo më pak se 4 %. Asnjë kanal anësor i kanalizimeve, lidhje shërbimi ose tubi i pusetave nuk duhet të shkarkohet në sipërfaqen e stolit.

6. Hidroizolimi

Pusetat duhet të jenë prej betoni të para-derdhur (siç përshkruhet në specifikacion) ose betoni i derdhur në vend. Vrimat e ngritjes së pusetave dhe unazat e rregullimit të shkallës duhet të vulosen me llaç jo tkurrës ose material tjetër të miratuar nga agjencia rregullatore.

Tubat e hyrjes dhe daljes duhet të bashkohen me pusetën me një lidhje fleksibël të papërshkueshme nga uji ose me një rregullim tjetër lidhës të papërshkueshëm nga uji që lejon vendosjen diferenciale të tubit dhe murit të pusetës.

Kapakët e pusetave të papërshkueshme nga uji duhet të përdoren kudo ku majat e pusetave mund të përmyten nga rrjedhjet e rrugëve ose uji i stuhisë. Kapakët e pusetave të mbyllura mund të jenë të dëshirueshme në vende të izoluar servituti ose ku vandalizmi mund të jetë problem.

7. Inspektimi dhe testimi

Specifikimet duhet të përfshijnë një kërkesë për inspektimin dhe testimin e pusetave për hidroizolim ose dëmtim përpara se të vihet në shërbim. Testimi i ajrit, nëse specifikohet për pusetat e kanalizimeve të betonit, duhet të jetë në përputhje me procedurat e testimit të përshkruara në standardin për testim (ASTM C-1244).

8. Mbrojtja nga korrozioni për pusetat

Kur parashikohen kushte gërryese për shkak të septicitetit ose shkaqeve të tjera, duhet të sigurohet mbrojtje kundër korrozionit në brendësi të pusetave.

■ DIMENSIONIMI I PËRGJITHSHËM I KANALIZIMIT FEKAL

Kanalizimet e ndotura dhe kanalizimet anësore

1. Normat maksimale të rrjedhës së projektimit për banesat duhet, sipas gjykimit të projektuesit, të jenë:

a) llogaritur në përputhje me BS EN 12056-2 System II (kjo metodë rekomandohet për këtë aplikim në BS EN 16933-2); ose

b) 4000 litra për banesë në ditë (0,05 litra në sekondë për banesë). Shënim: Kjo është një normë piku e projektuar e rrjedhës dhe jo një përdorim mesatar ditor i ujit dhe përfaqëson shpejtësinë maksimale të rrjedhës nga një numër pajisjesh. Reduktimi i përdorimit ditor të ujit nuk redukton domosdoshmërisht shpejtësinë maksimale të rrjedhës.

2. Flukset e projektimit për zhvillimet industriale dhe tregtare mund të përmbajnë dy elementë: flukset shtëpiake (rrjedhjet nga tualetet dhe kuzhinat, etj.) dhe rrjedhën e efluentit tregtar (ujërat e zeza nga proceset industriale).

Rrjedha totale e pikut të projektimit është shuma e fluksit të projektimit të brendshëm dhe rrjedhës së projektimit të efluentit tregtar.

a) Rrjedha e projektimit të brendshëm duhet të llogaritet në përputhje me BS EN 12056-2 System II (shih gjithashtu BS EN 16933-2) ose, në mungesë të informacionit të duhur aplikohet 0,6 litra për sekondë për hektar tokë të zhvilluar;

b) Rrjedha e projektimit të efluentit tregtar duhet të bazohet në një shkarkim të matur nga ambiente të ngjashme me atë të propozuar, ose të supozohet si 0,5 litra për sekondë për hektar për industrinë normale dhe 1 litër për sekondë për hektar për industrinë e lagësht. Aty ku proporcioni i industrisë së lagësht është i panjohur, duhet të përdoret një prurje mesatare prej 0.7 litra në sekondë për hektar.

3. Vlera e vrazhdësisë hidraulike Colebrook-White (ks) për projektimin e kanalizimeve me gravitet të keq duhet të jetë 1,5 mm për të gjitha llojet e materialeve të kanalizimeve.

4. Kanalizimet e ndotura dhe kanalizimet anësore duhet të projektohen që të funksionojnë në jo më shumë se 60 % të kushteve të plota të tubit.

■ KAPACITETI

Pjesa më e madhe e qyteti të Rahovecit diku rreth 95.5% ka sistem të rrjetit të kanalizimit të ujërave të ndotura dhe atmosferik. Rrjeti i kanalizimit të ujërave të ndotura është i shpërndarë, gjersa të gjithë

ujërat e zeza, pa përjashtim, shkarkohen në lumë dhe përroska të afërta, ku shkarkimi bëhet pa ndonjë trajtim paraprakë duke e ndotur ujin e lumin dhe përroskat.

Gjithashtu edhe në fshatra shtrirja e kanalizimeve sillet rreth - 95% , gjersa pjesa tjetër e fshatrave nuk kanë rrjet të kanalizimit. Shkarkimin e ujërave të zeza e bëjnë nëpër gropa klasike, nëpër jaze ose kanale sipërfaqësore, kurse shtëpitë ose grup shtëpisë që kanë afër lumenj shkarkimin e ujërave të zeza e bëjnë drejtpërdrejt në lumë pa ndonjë trajtim paraprak.

Bazuar në gjendjen ekzistues të rrjeteve të kanalizimit të ujerave të ndotura dhe atmosferike dhe numrit të prognozuar të banorëve, janë identifikuar disa vendbanime të cilat kanë nevojë për rrjete të reja të ujerave të ndotura.

Për gjithë vendbanimet e cekura (reja) kapaciteti i tubave si për ujerat e ndotura, atmosferike si dhe ato industriale projekcioni i tyre duhet të bëhet sipas normave teknike të planifikimit hapësinor.

Te gjitha kanalizimet e ndërtuara gjere me tani janë të ndërtuara si sisteme të përbashkëta ku:

- Ujërat atmosferike në pjesën urbane të qytetit shkarkohen në të njëjtin kolektor me ujerat e zeza ; dhe
- Ujërat Industriale shkarkohen pa trajtim paraprak në kolektorin e ujërave të zeza apo atmosferike.

Në raportet e hartuara dhe përshkrimet e gjendjes aktuale: Rrjetet e kanalizimit të realizuara gjeri në vitin 2018 në

▪ Shtrirja e rrjetit të kanalizimit

Në planet zhvillimore Sektoriale dhe në Planit Zhvillimore Komunal (PZHK) janë identifikuar disa prioritete në ndërtimin e rrjetit të kanalizimeve të ujërave të zeza dhe Impiante për trajtimin e ujërave të tilla, për të cilat do të duhet të caktohen edhe kushtet e zhvillimit në mënyrë që zhvillimi i tyre të jetë më i lehtë dhe më cilësor dhe duhet të jetë në përputhje me Direktivat e BE së.

Në Planin Zhvillimor Komunal, në planin e veprimit është planifikuar zëvendësimi dhe ndërtimi i rrjetit të kanalizimit të ujërave të zeza në pjesën Urbane dhe Vendbanimet si:

Në Planin Zhvillimor Komunal, në planin e veprimit është planifikuar zëvendësimi dhe ndërtimi i rrjetit të kanalizimit të ujërave të zeza në pjesën Urbane dhe disa vendbanime dhe poashtu edhe ndërtimi i kolektorëve kryesor që parashikohet të ndërtohet është në Krushë të Madhe, ndërsa kolektori i dytë llogaritet të ndërtohet në Gexhe.

Pas hartimit të Hartës Zonale të komunës së Rahovecit çdo shtrirje e rrjetit qoftë në funksion të përmbushjes së **planit të Veprimit**- ku theksohet zëvendësimi i rrjetit të kanalizimit, ndërtimi i kolektorëve dhe ndërtimi i impiantit për trajtimin e ujërave të zeza, duhet bëhet një projekt ideor dhe kryesor, projekti duhet të përgatitet në bashkëpunim me komunën e Rahovecit dhe kompaninë Rajonale e Ujit “Gjakova” po ashtu duhet përfshirë edhe aktet tjerë të rëndësishëm (qytetarët, bizneset, OJQ dhe hisedarët e tjerë të zonës për të cilën kryhet projekti), projektet të cilat hartohen duhet të jenë në përputhje me ligjet aktuale në fuqi, normat teknike, dhe direktivat e BE-se dhe materialet të cilat përdoren duhet të jenë në përputhje me standardet DIN apo ISO.

Shtrirja e rrjeteve të cilat do të riparohen do të bëhet sipas normave të planifikimit hapësinor, ligjeve dhe udhëzimeve në fuqi, vetëm në raste ku nuk lejohet mundësitë në terren të aplikohet një rregull i tillë, apo bien ndesh me rregulla tjera dhe në rastet kur zgjidhja inxhinierike ose edhe aspekti ekonomik, financiar e mjedisorë e favorizojnë një zgjidhje më të qëndrueshme në segmente të caktuara të zonës.

Shtrirja e rrjeteve brenda projektit duhet të bëhet në harmoni me kushtet për përzgjedhjen e lokacionit të cilat janë të specifikuara të kushtet zhvillimore për projektin.

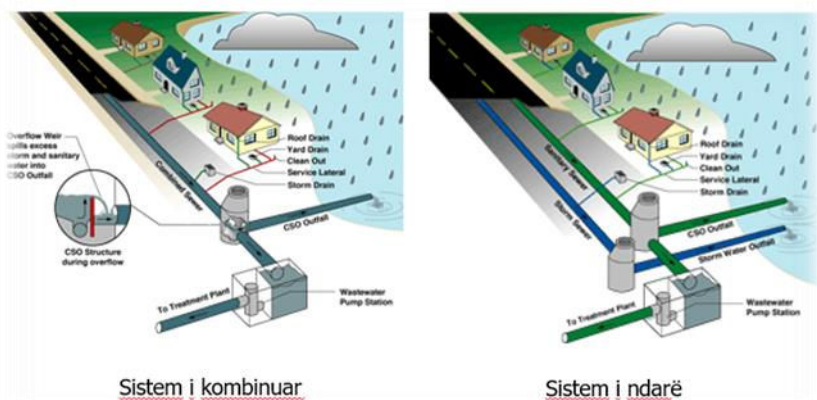
Gjatë hartimit të projekteve kryesor duhet të paraqitet me kujdes detalet e pushtave dhe materialeve të përdorura.

Gjithashtu ashtu siç parashihet ne PZHK dhe në HZK është paraparë edhe zëvendësimi i rrjetit ekzistues në disa pjesë të qyteti të Rahovecit.

Dhe me këtë duhet te ndahen ujerat e zeza dhe Industriale nga ato atmosferike (drenazhimet), te trasohet rrjeti i ndare ne mënyre qe trajtimi i tyre te behet veçantë dhe objektet për pastrimin e këtyre ujerave të dimensionohen me dimensione reale, trajtimi i tyre te jetë real dhe shfrytëzimi te jete racional me destinacione sipas nevojave të qytetareve.

-Gjatë projektimit hartuesi i projekteve duhet t'i ketë parasysh edhe zgjidhjen e sistemit të kanalizimit-sipas ndarjes.

▪ Rrjeti i ndarë

Duhet të trasohen dy rrjeta të kanalizimit paralele: Në mënyrë që në një rrjet anë të rrjedhin ujërat e zeza dhe industriale deri te stacioni për pastrim dhe pastaj lëshohen ne recipient dhe rrjeti i dytë (atmosferik), më i cekët i cili ndërtohet nën nivelin e rrugës dhe i përcjell ujërat atmosferik deri te pranuesi (recipienti) , pa pastrim. Edhe për arsyeje se ndërtohen dy rrjeta të kanalizimit, kjo mënyra ka përparësi të shumta: stacioni për pastrim ka dimensione më të vogla; rrjetat mund të ndërtohen në etapa (fillimisht për ujërat e zeza); janë të nevojshme investime fillestare më të vogla etj.

▪ Sistemi i gjysmë i ndarë

Rrjeti gjysmë-ndarës i largon ujërat e zeza dhe industriale në një rrjet të kanalizimit kurse ato atmosferike në tjetër. Ndërmjet këtyre dy rrjetave ekziston pika e përbashkët në lloj të shahtës kapërderdhëse (Overflow chamber).

-Në Rahovec ne ndërtimet apo zonat e reja duhet te aplikohen sistemi i ndarë i kanalizimeve dhe ne zonat (ekzistuese) sistemi gjysmë i ndarë.

Në HZK do të paraqiten kushtet e nevojshme dhe të domosdoshme për zhvillimin e projekteve të kanalizimit dhe objekteve tjera përcjellëse të bazuara ne Raportet Sektoriale dhe Planet zhvillimore Komunale (PZHK).

9.2.1. Ndërtesat përcjellëse-Kanalizimi

Objektet përcjellëse përfshijnë:

- Pusetat kontrolluese;
- Objektet për ndarjen e kanalizimeve te përbashkëta (Ower Flow Chamber);
- Stacioni i pompave;
- Fabrikat për trajtimin e ujerave te zeza.

▪ Pusetat Kontrolluese

Për te kontrolluar funksionimin e rrjetit të kanalizimit si dhe për te pastruar e mirëmbajtur tubat, parashihen të ndërtohen puseta kontrolluese. Si ne pjesën Urbane ashtu edhe atë rurale, ku zakonisht në sistemet e vjetra zakonisht nuk janë aplikuar rregullat e vendosjes se pusetave te kontrollit sipas normave teknike te projektimit.

Gjate planifikimeve dhe hartimit te projekteve te reja Komuna duhet zbatuar me përpikëri Kushtet e projektimit dhe ndërtimit (zbatimit) te pusetave kontrolluese. Te gjitha materialet te cilat përdoren për ndërtimin e pusetave duhet të jenë me standarde te larta dhe sipas ligjeve aktuale ne fuqi.

-Poashtu gjatë hartimit të projekteve duhet të planifikohen objektet për ndarjen e kanalizimeve të përbashkëta-përziera (Owerflow Chamber).

Janë objekte konstruksioni të cilat aplikohen të kanalizimet e përbashkëta-përziera, zakonisht aplikohen në zona urbane ku nuk mund të bëhen ndarja e veçantë e tubave atmosferik dhe ujerave të zeza brenda një zone të caktuar.

Praktikohen të zbatohen në zona afër lumenjve apo kanaleve të mbyllura (kolektorëve).

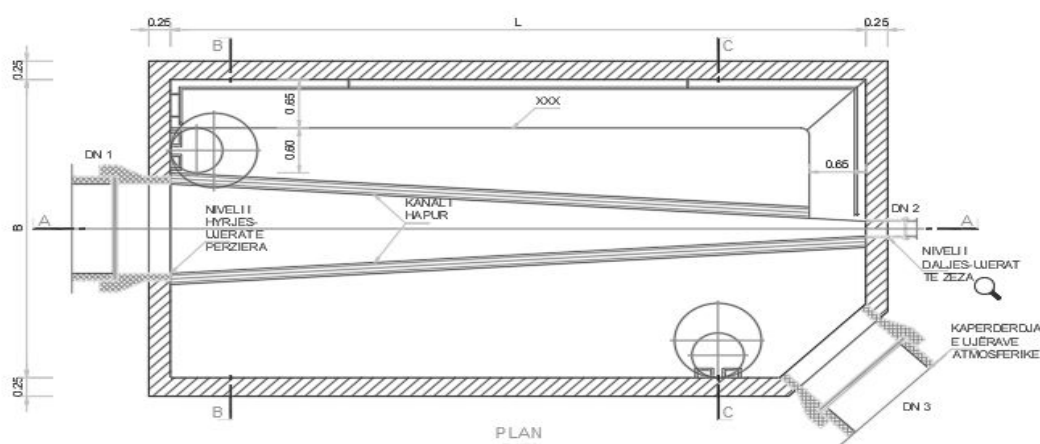

Figura 8: Puset për ndarjen e ujerave te përziera (Owerflow Chamber)

▪ Stacioni i pompave;

Vendlokacioni i pompave (stacioni i pompave) duhet të jete të projektuar ne vende me te përshtatshme dhe sipas normave dhe standardeve për pajisje të tilla. Për llogaritje duhet shfrytëzuar normat e lejuara sipas DIN-it, EC dhe dispozitave ligjore në fuqi.

▪ Impiantet industriale

Autoritetet mjedisore duhet gjithmonë të kërkojnë nga bizneset e mëdha, veçanërisht ato që prodhojnë sasi të mëdha të ujërave të zeza, ujërave të zeza me koncentrim të lartë të ndotësve ose lëndëve ushqyese, dhe mbeturinave të rrezikshme të lëngëta (si industria e mishit, industria e hekurit, industria e qumështit etj.), që të sigurojnë impiantet e veta për trajtim, të cilat kontrollohen rregullisht nga institucionet e pavarura.

▪ Proceset e trajtimit te ujërave industriale

Ujërat industriale dhe ujërat e zeza shtëpiake mund të trajtohen së bashku kur komponenti industrial është relativisht i ulët. Ne këtë rast kërkohet një përzierje e mirë dhe një vëllim barazimi.

Në shumicën e rasteve, kërkohet një impiant specifik i trajtimit të ujërave të zeza në rrjedhën e sipërme të kanalizimeve publike.

Proceset e trajtimit zakonisht janë: para-trajtimi, trajtimi dytësor dhe trajtimi terciar sipas cilësisë së efluentit.

Hapi i parë është gjithmonë një trajtim mekanik, i ndjekur nga një trajtim biologjik (aerobik ose anaerobik), koagulimi kimik dhe trajtime të tjera terciare.

Ujërat e zeza të përpunimit të mishit kanë një përmbajtje shumë më të lartë yndyre sesa influenti I zakonshëm dhe për këtë arsye rekomandohen dy linja të ndryshme para-trajtimi.

▪ Trajtimi mekanik

Trajtimet mekanike janë skanimit, flotimi i yndyrës dhe sedimentimi. Ekranit rrotullues dhe vibrues është bërë me rrjetë 3 – 6 mm.

Heqja e yndyrës arrihet me flotacion në një legen si kurth yndyre ose me anë të Flotacionit të Ajrit të Tretur (DAF) me kohë mbajtjeje nga 20 deri në 30 minuta. Sedimentimi kërkon kohë mbajtjeje afërsisht 4 orë.

Derdhja duhet të projektohet me një ngarkesë hidraulike më të ulët (1-2 renditje të madhësisë) sesa sistemet konvencionale. Për shembull: në ujërat e zeza shtëpiake varion nga 8 deri në 15 m³/m në orë, ndërsa në rastin e therjes së ujërave të zeza nuk duhet të kalojë 0,55 m³/m në orë.

Sedimentimi parësor zakonisht instalohet si një opsion opsional në rrjedhën e sipërme të një ndarjeje aerobike, në vend të kësaj nuk kërkohet në rrjedhën e sipërme të një ndarjeje anaerobe.

▪ Trajtimi biologjik

Impianti i llumit të aktivizuar është zgjidhja më e përdorur, edhe nëse kërkon kohë të larta ajrimi, shumë ajër të fryrë dhe një shkallë të lartë riqarkullimi. Mund të arrijë një efikasitet të heqjes së BOD edhe mbi 95%.

Nuk ka kufizime të veçanta në metodat e thithjes së ajrit, por përqendrimi minimal i oksigjenit të tretur duhet të jetë së paku 0,5 mg/l. Një zonë denitrifikimi shtohet për heqjen e azotit, pranë rezervuarit të oksidimit.

Sistemet anaerobe japin rezultate të mira kur kombinohen me hapa aerobikë. Ato arrijnë rezultate me rendiment prej 95%. Filtrat e rrjedhshëm përdoren rrallë (filtri biologjik). Ato shpesh paraprihen nga një trajtim anaerobik nëse ujërat e zeza nuk hollohen me një sasi të madhe të ujërave të zeza shtëpiake.

Media filtri duhet të ketë një pasazh të madh të lirë. Një raport i lartë riqarkullimi dhe një ngarkesë e ulët organike kërkohen për një efluent me efikasitet (për shembull 0,32 deri në 0,45 kg BOD për m³ media filtri në ditë).

Proceset e koagulimit kimik dhe sedimentimi janë të dyja një fazë terciare ose, në disa raste, një trajtim i vetëm.

Sulfati i aluminit, sulfati i hekurit dhe kloruri i hekurit përdoren për precipitimin kimik. Kloruri i hekurit dhe gëlqerja marrin një korrigjim të pH-së dhe një reduktim të mirë të COD.

Për një efluent me cilësi të lartë (d.m.th. 20 mg/l BOD) mund të shtohet një trajtim tjetër terciar. Për shembull, filtra të shpejtë ose të ngadaltë të rrës, mikroekran ose impiant fitoramikues.

COD (Kërkesa Kimike për Oksigjen) dhe BOD (Kërkesa Biokimike për Oksigjen) janë tregues të rëndësishëm të sasisë së lëndës organike të pranishme në ujërat e zeza që mund të oksidohen dhe janë parametra kyç për përcaktimin e nivelit të ndotësve organikë të pranishëm në ujërat e zeza.

BOD - Nënkupton sasinë e oksigjenit të tretur të konsumuar nga mikroorganizmat ndërsa ato dekompozojnë mbetjet organike në ujë.

COD - Përfaqëson vëllimin e oksigjenit të konsumuar kur një mostër uji oksidohet kimikisht.

Nivelet e larta të COD dhe BOD tregojnë rritje të tretshmërisë organike në lëng, kështu që mbajtja e COD dhe BOD brenda kufijve të lejueshëm është thelbësore për ruajtjen e cilësisë së rrjedhës. Kjo është veçanërisht e rëndësishme nëse influenti shkarkohet në sistemet e ujit, pasi nivelet e larta të COD dhe

BOD ka të ngjarë të kenë një ndikim të rëndësishëm në jetën ujore. Monitorimi dhe menaxhimi i rregullt i niveleve të COD dhe BOD mund të kontrollojë ndotjen e mjedisit dhe të rrisë qëndrueshmërinë.

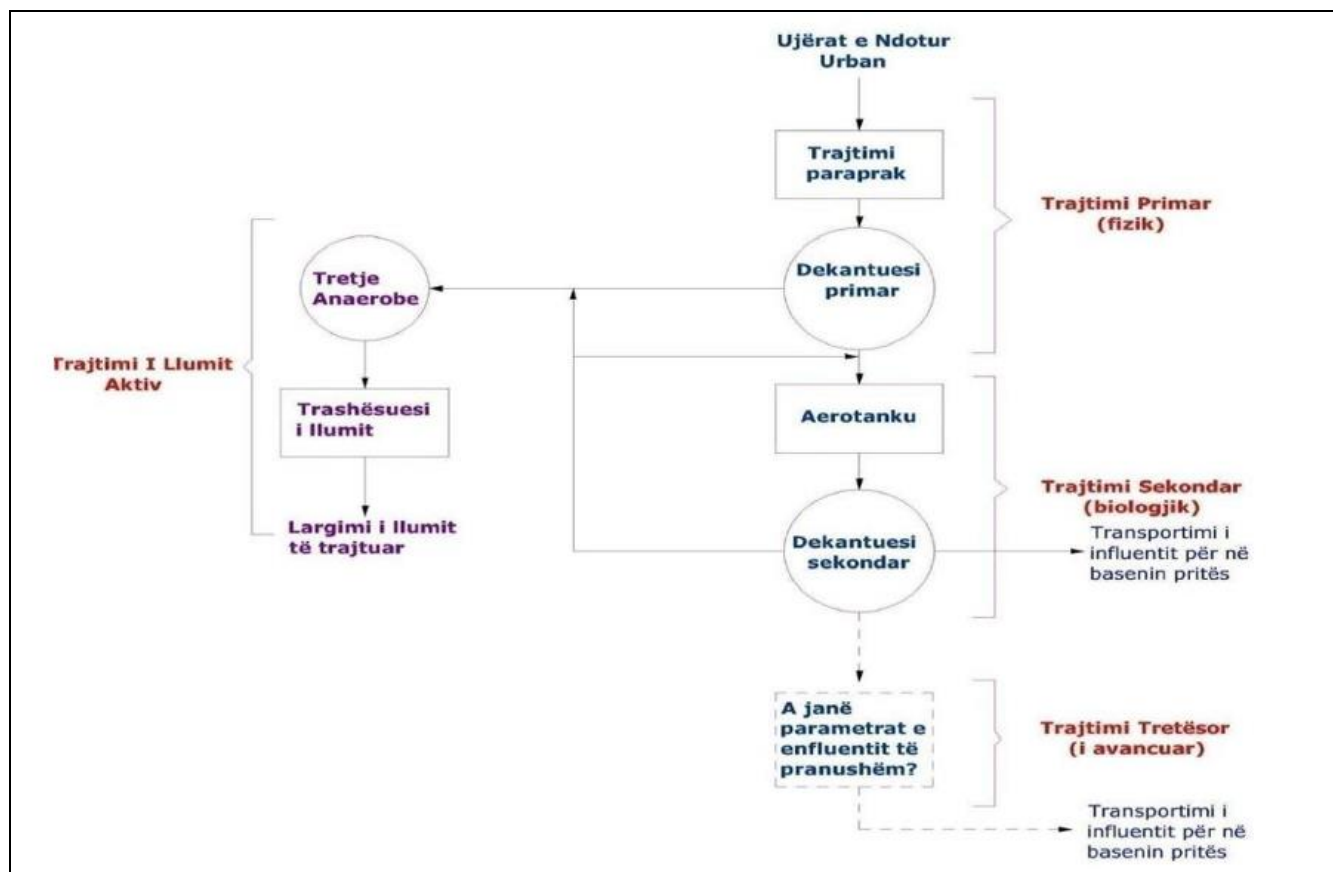

Figura 24 Skema e Impiantit model për paratrajtimin e ujërave të ndotura industriale

▪ **Ndarja e ujërave të ndotura**

- Ujërat e ndotura shtëpiake;
- Ujërat e ndotura nga sektorë të ndryshëm industrial;
- Ujërat e përziera/urbane (të cilat mund të jenë ujëra të ndotura shtëpiake, ose përzierje e ujërave shtëpiake dhe industriale dhe/ose ujëra atmosferikë/drenazhës).⁴⁴

▪ **Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit janë**

Infrastruktura e ndërtesave ose pajisjeve për trajtimin e ujërave të ndotura, duhet të planifikohet në lokacionet, si në vijim:

- Në parcela kadastrale zhvillimore mesatare nga 5- 10 ha;
- Në afërsi dhe në drejtim të rrjedhës së jashtme të lumit;
- Me qëllim të shkarkimit të ujërave të trajtuara;
- Në largësi nga lokacionet e ekspozuara ndaj rreziqeve natyrore- vërshimet;
- Në lokacione jashtë vendbanimeve, dhe te izoluar nga vendbanimet;
- Në 6.60 m në largësi nga vija ndërtimore, në rrugë me gjerësi 7.0 m dhe shteg për këmbësor përgjatë rrugës me gjerësi 1.50 m;
- Në 6.00 m në largësi nga vija ndërtimore, në rrugë me gjerësi 6.0 m dhe shteg për këmbësor përgjatë rrugës me gjerësi 1.00 m;

⁴⁴ UDHËZIM ADMINISTRATIV MMPH-NR.08/2017 MBI NORMAT TEKNIKE TË PLANIFIKIMIT HAPËSINOR

- Trasohet në kuadër të njërit shteg për këmbësor përgjatë rrugës, në rrugët me gjerësi 5.00 m dhe shteg për këmbësor përgjatë rrugës me gjerësi 1.00 m.⁴⁵

▪ **Kushtet e vendosjes së gypave sipas kategorisë së rrugës**

Kushtet për hartimin dhe ndërtimit të projekteve të kanalizimeve të ujërave të zeza sipas kategorisë së rrugëve janë:

- Gypat e kanalizimit të ujërave të zeza duhet të trasohen në aksin e rrugës.
- Thellësia minimale e vendosjes së gypave duhet të jetë 1.0 m nga pjesa e sipërme e gypit;
- Gjerësia e kanalit merret nga normativa duke ju referuar, Normat e gjerësisë së kanalit të kanalizimit;
- Diametri i gypave përcaktohet me Llogari hidraulike; Varësisht nga numri i banoreve të cilët jetojnë në atë zonë (Varësisht nga koeficienti i ndërtimit dhe destinimit të zonës);
- Distanca në mes të pusetave duhet të jete nga 20 deri në 60 m;⁴⁶

9.3. RRJETI I DRENAZHIMIT I RRESHJEVE ATMOSFERIKE

Sipas UDHËZIM ADMINISTRATIV MMPH-NR.08/2017 MBI NORMAT TEKNIKE TË PLANIFIKIMIT HAPËSINOR të përgatitur nga MMPH: Rrjeti i Kanalizimit apo Infrastruktura e Kanalizimit përbëhet nga:

- Rrjeti Primar (Kolektorët),
- Rrjeti sekondar (Kanalet nëpër lagje) dhe
- Rrjeti terciar (Kycjet shtëpiake)
- Stacionet e pompimit për largimin e ujërave të tepërta;
- Drenazhet;
- Kolektorët për pranimin dhe transportin e ujërave deri në Impiant për trajtim;
- Ndërtesat (fabrikat) dhe pajisjet për trajtimin e ujërave të ndotura;
- Deponitë për materiet e ndotura;
- Zonat e shkarkimit të ujërave të trajtuara.⁴⁷

▪ **Kushtet e vendosjes së gypave të sipas kategorisë së rrugës:**

Kushtet për hartimin dhe ndërtimin e projekteve të kanalizimeve të ujërave të drenazhimit (reshjeve atmosferike) sipas kategorisë së rrugëve janë:

- Gypat e kanalizimit të ujërave atmosferike (drenazhit) duhet të trasohen në njërin nga skajet e rrugës apo trotuarit;
- Thellësia minimale e vendosjes së gypave duhet të jetë 1.0 m nga pjesa e sipërme e gypit;
- Gjerësia e kanalit merret nga normat për gjerësi të kanaleve;
- Diametri i gypave përcaktohet me Llogari hidraulike; Varësisht sipërfaqja ku trajtohen reshjet;
- Distanca në mes të pusetave duhet të jete nga 20 deri në 60 m;
- Distanca e ujëmbledhësve duhet të jete nga 20 deri në 30m.

Kanalizimet Atmosferike të cilat janë paraparë në Planin Zhvillimor Komunal (Në Planin e Veprimit) janë:

- Ndërtimi i drenazhimit në gjitha rrugët e reja të cilat planifikohen të ndërtohen në zonën urbane;
- Ndërrimi i gypave të vjetër dhe zëvendësimi i tyre me të ri në zonën urbane;

⁴⁵ UDHËZIM ADMINISTRATIV MMPH-NR.08/2017 MBI NORMAT TEKNIKE TË PLANIFIKIMIT HAPËSINOR

⁴⁶ UDHËZIM ADMINISTRATIV MMPH-NR.08/2017 MBI NORMAT TEKNIKE TË PLANIFIKIMIT HAPËSINOR

⁴⁷ UDHËZIM ADMINISTRATIV MMPH-NR.08/2017 MBI NORMAT TEKNIKE TË PLANIFIKIMIT HAPËSINOR

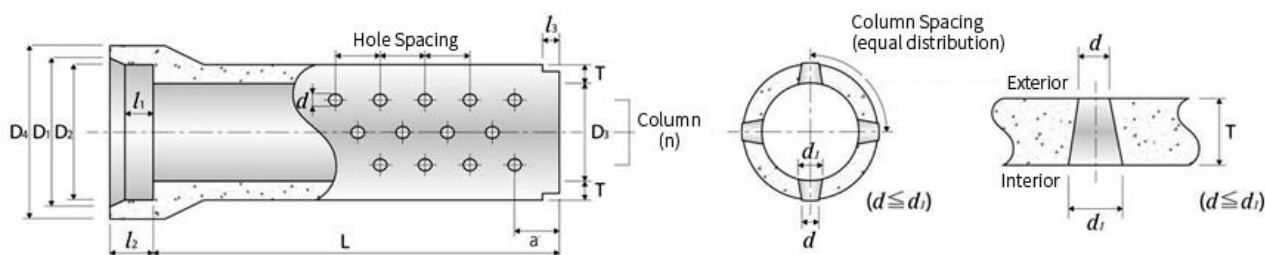
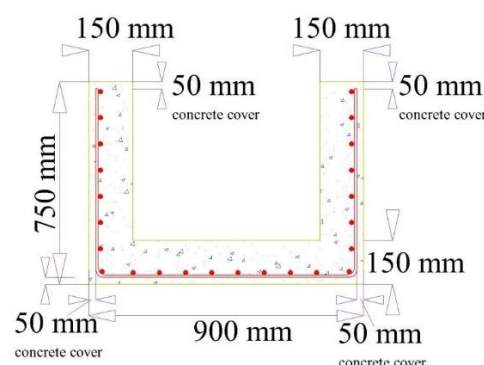
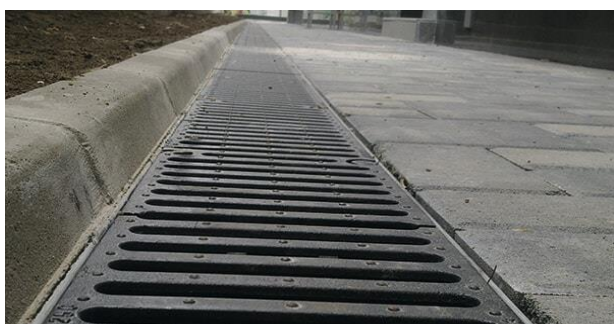
- Ndarja e ujërave të ndotura nga ato atmosferike në pjesët ku sistemi është i përbashkët.⁴⁸

▪ Kushtet zhvillimore të rrjetit drenazhimit i reshjeve atmosferike

Në Hartimin e Planit Zhvillimore Komunal (PZHK) janë identifikuar disa prioritete të cekuar më lart në ndërtimin e rrjetit të kanalizimeve të ujërave atmosferike për të cilat do të duhet të caktohen kushtet e zhvillimit në mënyrë që zhvillimi i tyre të jetë më i lehtë dhe më cilësor dhe duhet të jetë në përputhje me Direktivat e BE së.

Në këtë dokument do të paraqiten kushtet e përgjithshme të cilat mundësojnë hartimit e projekteve dhe zhvillimin e tyre në mënyrë që të sigurojnë kryerjen e punëve më kualitative dhe në përputhje me të gjitha rregullat dhe standardet teknike në fuqi si dhe konform normave EC dhe DIN për ekzekutimin e punimeve në sistemin e largimit të ujërave të zeza dhe Impiantet për pastrimin e këtyre ujërave.

Kushtet zhvillimore për ndërtimin e rrjetit të drenazhimit të reshjeve atmosferike janë të ngjashme si të kanalizimi i ujërave të zeza të cilat janë përshkruar në këtë dokument.

▪ SISTEMET- RWH, për vjeljen e ujit të stuhisë- atmosferik

Ndërtimi i sistemeve RWH (në anglisht: Rainwater Harvesting) - mundësojnë vjeljen, grumbullimin e ujërave të shiut që bien në sipërfaqe të tokës ose në çatitë e ndërtesave dhe përdorimi i tij pastaj për ujitjen e hapësirave të gjelbra, pastrimi i rrugëve apo trotuareve para se uji të shpërndahet në kolektorë- recipient. Ndërtimi i këtyre sistemeve në një të ardhme mendohet të ketë një rol kyç në “Menaxhimin e Integruar të Ujërave Urbane” dhe jo vetëm.

Përpos në zvogëlimin e normës për përdorim të ujit për fryme në ditë, këto sisteme mund të kenë impakt pozitiv edhe në parandalimin- reduktimin e përmbajtjeve në rast të paraqitjes së ujërave të mëdha apo siç njihen me termin “shirat e stuhisë”.

Në fakt, në disa vende (si në Mbretërinë e Bashkuar) instalimi i sistemeve RWH tani janë një domosdoshmëri para se klienti të pajiset me një Leje ndërtimi, sidomos në zonat ku janë të rrezikuara

⁴⁸ UDHËZIM ADMINISTRATIV MMPH-NR.08/2017 MBI NORMAT TEKNIKE TË PLANIFIKIMIT HAPËSINOR

nga përmytjet apo ne zonat që sistemi ekzistues i kanalizimit nuk mund te absorboje sasinë e ujërave te stuhisë.

Sistemet RWH per vjeljen e ujit të shiut mund të bëhet në nivel individual- familjar (modeli 1), apo në nivel komuniteti apo biznesi (modeli 2) si në zonat urbane ashtu edhe në ato rurale.

MODELI 1

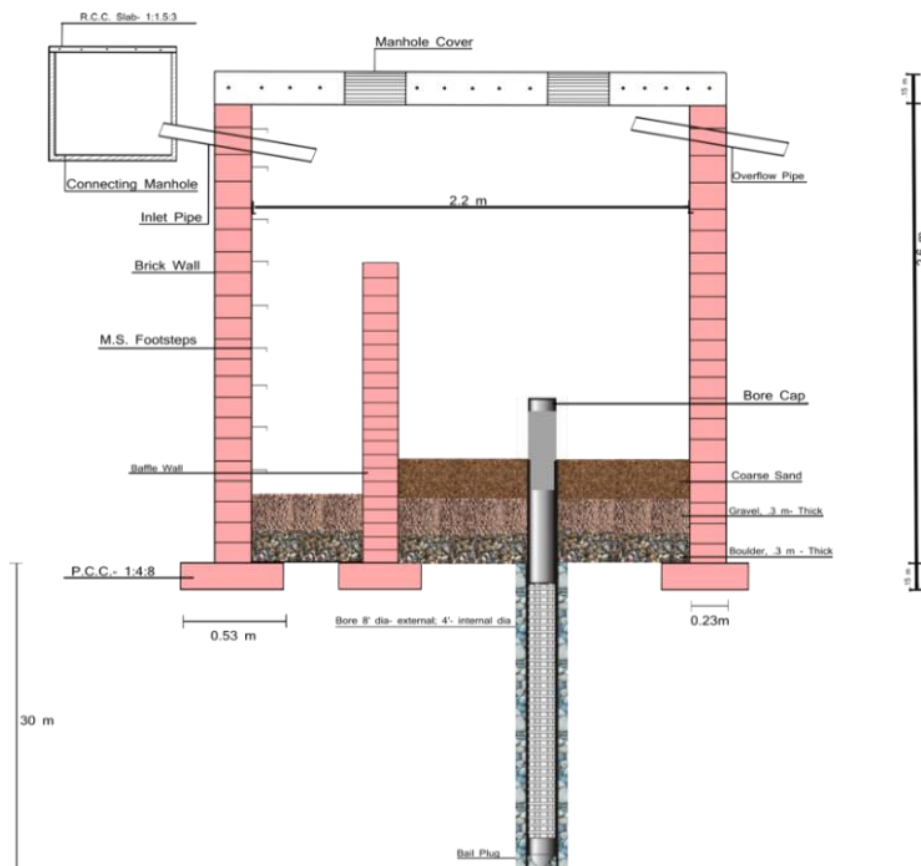
Modeli tipik i përshtatshëm për një shtëpi banimi.

Sipërfaqja e sipërme e çatisë = 650-750 metra katrorë

Sipërfaqja e nevojshme për ndërtimin e R.W.H = 6 deri 8 metra katrorë.

Ideale për banim të vogël me hapësirë të lirë.

I përshtatshëm për shtresa të forta dhe ujëra nëntokësore më shumë se 30 metra

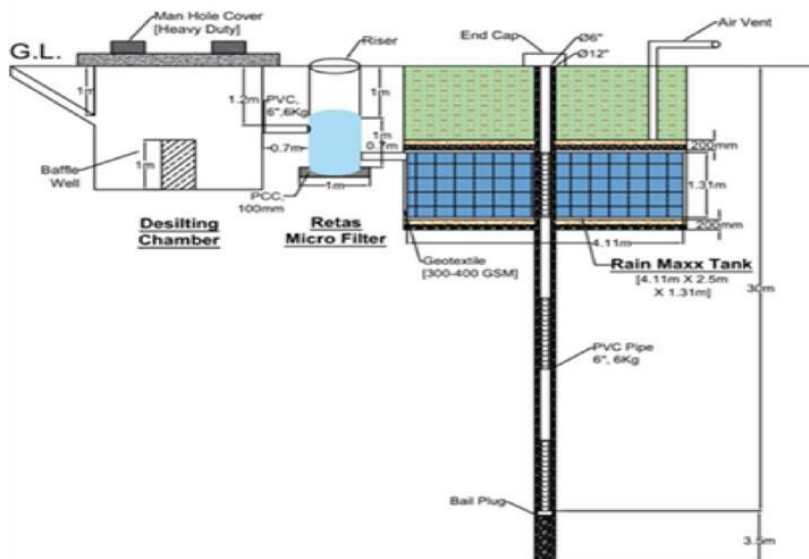
MODELI 2

Modeli tipik i përshtatshëm për ndërtesa komerciale, rezidenciale dhe vende publike.

Sipërfaqja e sipërme e çatisë = 1400-1500 metra katrorë

Sipërfaqja e nevojshme për ndërtimin e R.W.H = 15-20 metra katrorë.

Ideale për komerciale, ndërtesa dhe vende publike, etj.

I përshtatshëm për shtresa të forta dhe ujëra nëntokësore më shumë se 30 metra.

Sistemi RWH zakonisht përbehet prej tre komponentëve kryesore:

- Vjelja e ujit nga sipërfaqja e tokës apo çatitë e ndërtesave dhe transportimi i tij deri te objekti për magazinim- depozitim.
- Rezervuari për magazinimin- depozitimin e ujit të vjelur me sistem trajtimi
- Sistemi i pompimit- shfrytëzimit i ujit.

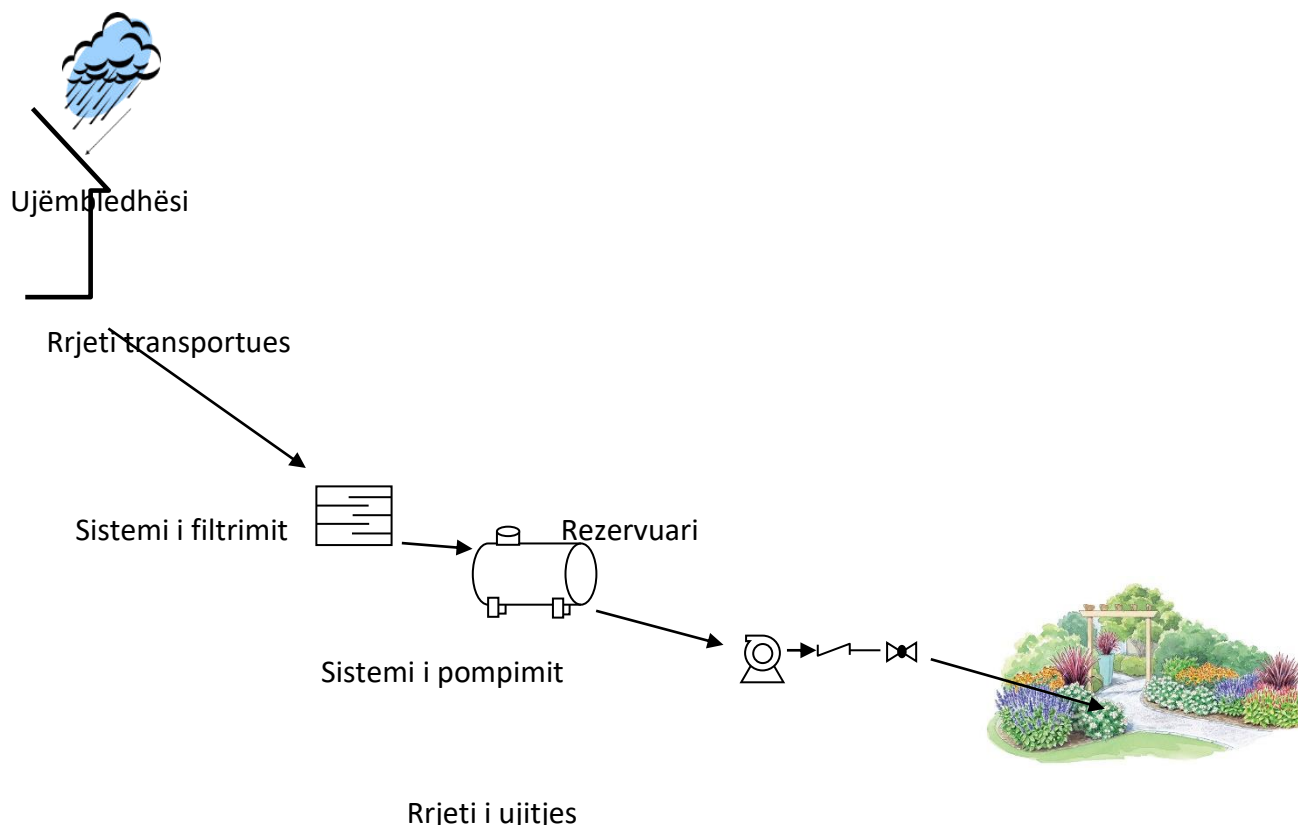
Nëse kemi të bëjmë me sisteme individuale që janë të destinuara vetëm për një shtëpi, atëherë llogaritja e grumbullimit dhe ruajtjes së ujit bazohet në sipërfaqen e çatisë dhe sipërfaqen e kopshtit të shtëpisë. Siç mund të shihet në modelin 1, këto objekte nuk zënë sipërfaqe të mëdha dhe ndërtohen nën nivelin e tokës. Ndërsa, nëse kemi të bëjmë me një lagje ku numri i shtëpive është më i madh apo për ndonjë objekt biznesi apo ndonjë institucion, atëherë modeli 2 është i përshtatshëm sepse ka mundësi të ruajtjes më të madhe të ujit për shkak të kapacitetit të rezervuarëve por edhe sipërfaqeve të çatitë dhe hapësirat e gjelbra janë shumë më të mëdha. Për të dy modelet, në dimensionimin e tyre duhet të merren parasysh edhe të dhënat e reshjeve në vendbanimin ku synohet të ndërtohen.

Figura 25 sisteme individuale te gatshme për një shtëpi Figura 26 Sisteme te gatshme per institucione apo biznese

Skema hidraulike e RWH-s,

Dihet se uji i shiut gjatë rrjedhjes nga çatitë e shtëpive, banesave apo edhe sipërfaqeve të kopshteve, trotuareve apo edhe rrugëve nuk mund të jetë i pastër dhe i gatshëm për përdorim, qoftë edhe për ujitje të hapësirave të gjelbra.

Për këtë arsye, është e nevojshme që vetë sistemi të ketë edhe një proces filtrimi i cili kryesisht përmban shtresa të rrërs kuarci të madhësive të ndryshme si dhe një shtresë guri qymyri (karboni aktiv) që mundëson largimin e aromës së pakëndshme sidomos kur uji mund të qëndrojë për një kohë të gjatë.

9.4. RRJETI I ENERGJISË ELEKTRIKE – KAPACITET AKTUALE

Rrjeti i Energjetikës në Komunën e Rahovecit paraqitet mjaft i konsoliduar dhe mbulon të gjithë territorin e Komunës së Rahovecit dhe fshatrave të kësaj komune, mirëpo gjendja e këtij rrjeti në disa drejtime dhe lokalitete nuk është e mire dhe për këtë arsye kërkohen investime.

Rrjeti përbëhet nga linja dhe NS të niveleve të ndryshme të tensionit si 110, 35, 10(20) kV dhe normal rrjeti i tensionit të ulët 0.4 kV që shkon deri te konsumatorët fundor, si ata komercial dhe ata të amvisërisë.

Derisa niveli 110 kV është nën menaxhimin e Operatorit të Transmisionit KOSTT, pjesa tjetër i përket kompanisë së distribuimit KEDS.

Konsumi i komunës së Rahovecit furnizohet përmes linjave ajrore 110 kV si dhe nga një numër i madh i linjave 35 kV dhe 10 kV ajrore e kabllorike.

Konsumi i Komunës së Rahovecit furnizohet nga nënstacioni:

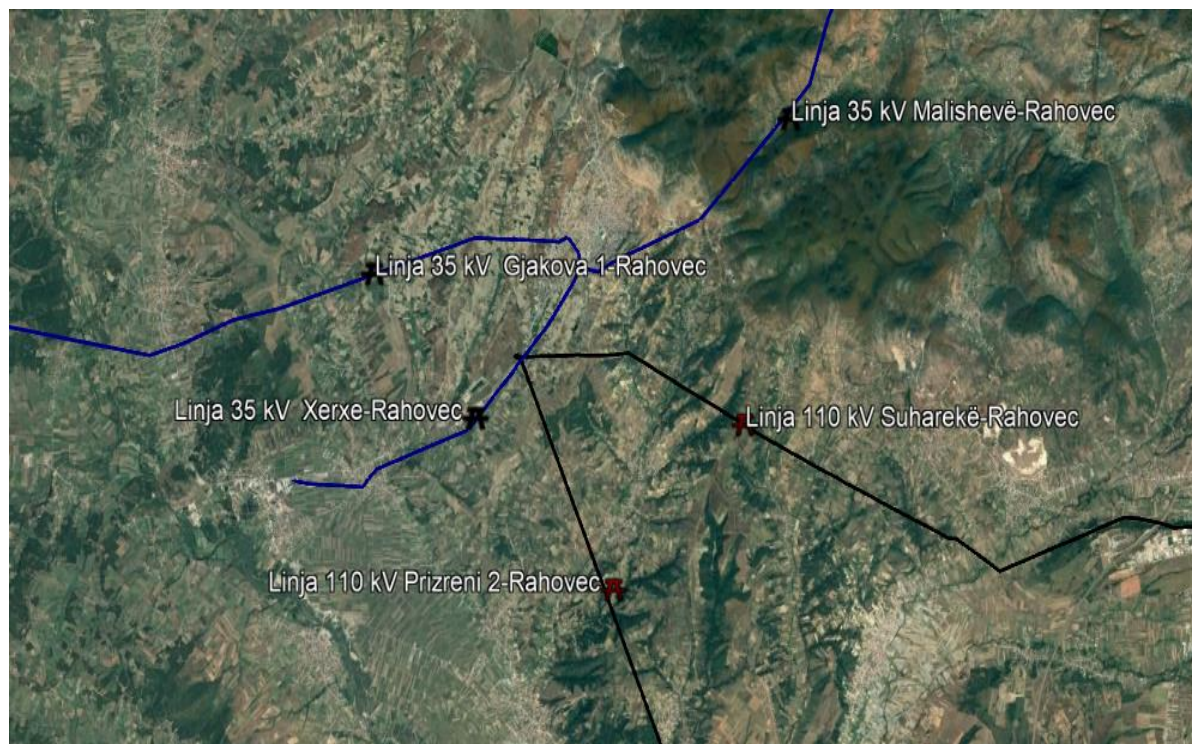
- Rahoveci NS 110/10(20) kV ku janë të instaluar dy trafo me nga 20 MVA.

Nënstacioni 110/10(20) kV tani është i ndërlidhur nëpërmjet dy linjave 110 kV nga:

- Linja 110 kV nr 1809 NS Prizreni 2-NS Rahoveci.
- Linja 110 kV nr L158 NS Rahoveci -NS Rahoveci.

Me poshtë është paraqitur rrjeti i tensionit 110 dhe 35 kV:

Rrjeti i energjisë elektrike ne nivelin 110dhe 35 kV

Në nivelin 35 kV Komuna e Rahovecit është i furnizuar nëpërmjet nënstacionit dhe linjave :

- Nënstacioni 35/10kV Xërxa ku është instaluar një trafo me fuqi prej 8 MVA.
- Linja 35 kV Rahovec –Xërxe.
- Linja 35 kV Rahovec i Vjetër –Gjakova 1.
- Linja 35 kV Rahovec i Vjetër –Malisheva 3.

Në nivelin e tensionit 10 kV ka nevojë për investime të reja në zgjerimin e këtij rrjeti por që me kompania KEDS ka në plan që në këto raste të bëjë kalimin në 20 kV.

Në përgjithësi kërkohet që kapaciteti i rrjetës energjetike në të gjitha drejtimet të ketë investime me qëllim të rritjes së kapaciteteve distributive dhe sigurisë së furnizimit me energji me parametrave adekuat.

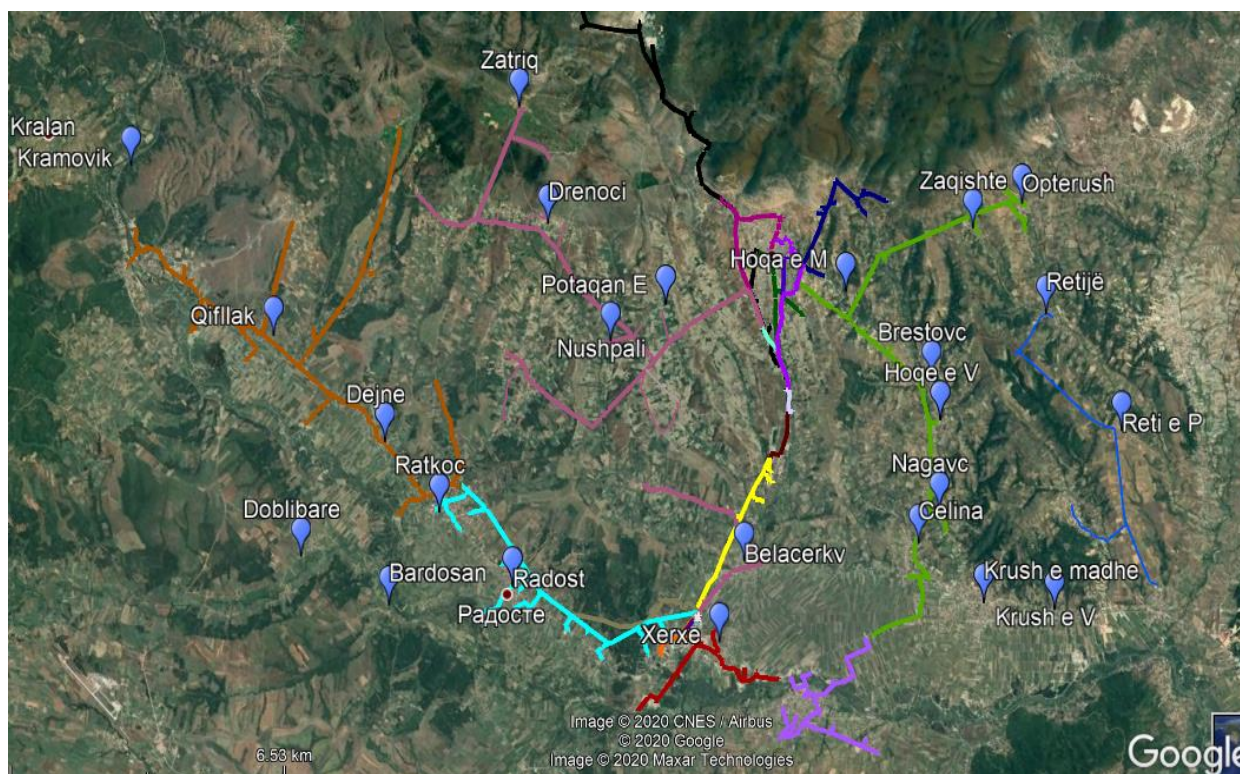
Më poshtë në tabelën 1 është paraqitur numri , fuqia e trafave dhe ajo e instaluar në daljet 10 kV dhe atë trafot që janë në pronësi private dhe ato të KEDS-it që nënkupton furnizimin e konsumatorëve rezident (amvisëritë) si dhe pamja foto 2 shpërndarja e rrjetit 10 kV nëpër vendbanimet përkatëse në Komunën e Rahovecit.

Te dhënat e objekteve energjetike			Konsumator		Numri dhe Fuqia e trafave sipas daljeve - fuqia e instaluar sipas daljeve 10 kV										Fuqia e ins. (kVA)
Tensioni	Nënstacioni	Dalja 10 kV	KEDS	Komer	50	100	160	250	400	630	1000	1250	1600	Trafo	
110/10	Rahov	1.Bizneset	2	33	4	6	7	6	5	4	11			33	8940

20) kV	eci	2.Qyteti	6	2	1	0	1	0	1	1	3	1		8	5490
		3.Qyteti 2	5	0					1	2	2			5	3660
		4.Shkoza	1	11	2	1	4		3		1	1		12	4300
		5. Qendra Teknike	2	0							2			2	2000
		6.Komuna	6	0					1	4		1		6	3540
		7.Opterusua	23	6	4	2	8	10	5					29	6180
		8.Stone Castel	0	2						1			1	2	2260
		9.Canziba	0	1			1							1	160
		10.Potaqani	18	6	3	2	9	9	1					24	3540
		11.Hidrosiste mi	0	1					1					1	400
		12.Nandori I	0	1							1			1	1000
		13.Nandori II	0	2					2					2	800
35/10 kV	Xerxa	1.Denji	24	18	2	8	14	13	4	1				42	8620
		2.Xerxa	6	21	2	2	6	7	4	5	1			27	8760
		3.Fortesha	9	2		1		6	4					11	3200
		4.Ratkoci	13	6	1	2	5	7	4					19	5720
		5.Matresi	0	2					1	1				2	1030
		6.PODRUMI	1	5	1	1	0	1		2		1		6	3070
		7.Lami Glas	0	1							1			1	1000
		8.18 Nentori	0	5		1	1	3						5	1010
		9.Shilloso 1	0	1								1		1	1250
		10.Shilloso 2	0	1						1				1	630
Përmbledhje			11 6	127	20	26	56	62	37	22	22	5	1	241	76560

Tabela 70 Fuqitë e instaluar në daljet, nr i trafove dhe fuqitë e tyre

Rrjeti i energjisë elektrike ne nivelin 10 kV

▪ Kushtet themelore të ndërtimit dhe rindërtimit të infrastrukturës elektroenergjetike

Kushtet e mëposhtme teknike janë bazë për ndërtimin e objekteve elektroenergjetike që duhet të respektohen me rastin e ndërtimit, rindërtimit dhe mirëmbajtjes së infrastrukturës energjetike, që përshkruhen në vijim:

Para së gjithash e tërë infrastruktura energjetike e cila do të ndërtohet duhet që pa përjashtim t'i plotësoj parimet themelore si në vijim:

- Rrjeti, objektet dhe nënstacionet elektroenergjetike në tërësi duhet të ndërtohen në pajtim me normat dhe standarde teknike aktuale.
- Asnjë nga objektet energjetike ekzistuese apo të reja të mos jetë në grupin e objekteve që shkaktojnë ndotjen dhe ndikime aktive në ambient.
- Dizajnimi i stabilimenteve të reja duhet të përfshijë edhe forma të përshtatshme arkitektonike, dhe estetike ashtu që të përshtaten në ambient dhe të mos shkaktojnë efekte negative si (rrezatim elektromagnetik, zhurmë, ngrohje, zjarre, vibrime, etj.).
- Të gjitha pjesët metalike konstruktive të këtyre stabilimenteve të vendosura brenda objekteve dhe jashtë tyre në hapësira publike dhe tjera duhet të përtokëzohen ashtu që të mos paraqesin rrezik për njerëzit, shtazët, pronën dhe të tjera, nëse këta të fundit jetojnë gjithnjë ose herë pas here në afërsi të këtyre stabilimenteve.
- Që pajisjet ekzistuese dhe ato të reja të garantojnë furnizim të rregullt dhe kualitativ të kenë kapacitete të mjaftueshme për të furnizuar të gjithë konsumatorët pa kufizime dhe me tension 230/400 V(5±10%).
- Vendosja e rrjetit të ri të infrastrukturës energjetike në trasetë e reja duhet të jetë aktivitet i koordinuar dhe në pajtim me planet e ndryshme komunale.
- Rikonstruktimi i rrjetit ekzistues duhet të bëhet në pajtim me kushtet e reja të shfrytëzimit të hapësirës dhe në bashkëpunim me organet kompetente komunale, duke siguruar zgjidhje bashkëkohore dhe funksionalitet të plot të pajisjeve.

- Zhvillimi i rrjetit dhe objekteve elektroenergjetike duhet të realizohet në pajtim me kushtet e përgjithshme të planeve komunale dhe planeve për shfrytëzimin e hapësirës. Dhe duke pasur parasysh ndikimet e tyre reciproke, duke zbatuar norma dhe rregullore sipas standardeve për infrastrukturën përkatëse dhe rregullim të hapësirës dhe ndërtimit.
- Secili objekt ndërtimor i destinuar për banim apo për shërbime të përgjithshme, duhet të kenë të siguruar qasje për furnizim me energji elektrike nga rrjeti publik energjetik dhe kycje individuale në secilin rast pa përjashtim.
- Rreth objekteve energjetike të sigurohet një shirit me gjerësi të paktën 5 m për qasje me makina, për arsye të montimit, mirëmbajtjes dhe qasjes për shërbimet e zjarrfikës, si dhe rrugët për kalim të këmbësoreve dhe mjeteve.
- Nënstacionet

Për ndërtimin e nënstacionit duhet të sigurohet parcele me dimensione të caktuara, dhe rreth se cilës duhet të sigurohet shiriti mbrojtës rreth e për qark, në mënyra që të sigurohet qasje e pa penguar për transport dhe emergjenca eventuale.

Objekti i nënstacioneve duhet të jetë i ndërtuar nga materialet e forta ndërtimore si panele sandviçë, tjegullat dhe blloqet nga armir-betonet, si dhe struktura metalike horizontale dhe vertikale me fundamente betoni, si dhe nga materialet termo dhe hidroizoluese (objektet).

- Objekteve ndërtimore energjetike përkatëse (ndërtesave) duhet të ju sigurohet kryqja në rrjetin e ujësjellësit, ngrohjes dhe kanalizimit si dhe rrugët për qasje nga dhe deri te objektet (ndërtesa) energjetik, qofshin për këmbësor apo makinave.
- Rrethojat e objekteve energjetike-nënstacioneve duhet të rrethohen me rrethoja standarde estetike të destinuara për këto objekte, dyert dhe portat hyrëse me qasje nga rrugët publike.
- Të gjitha hapësirat e pa shfrytëzuara dhe të pa ndërtuara në dhe rreth nënstacioneve duhet të gjelbërohen me kultura bimë, me gjelbërim i cili nuk lejohet të rritet me shumë se sa e lejojnë normat.
- Nënstacionet 10(20)/0.4 kV

Me rastin e ndërtimit të nënstacioneve të tensionit 10(20)/0.4kV, dhe gjatë përcaktimit të lokacionit për NS duhet të merren në konsideratë rekomandimet si në vijim:

- Lokacioni i përcaktuar të jetë sa më afër ose edhe në qendër të konsumit (shpenzuesëve), dhe aty ku është e mundur ndërtimi dhe qasja të jetë në hapësirë publike.
- Të këtë mundësi të qasjes sa më të lehtë për montim, riparim dhe mirëmbajtje të pajisjeve, të instaluar.
- Vendosja e nënstacioneve të bëhet duke marr parasysh pozicionin e instalimeve tjera sipërfaqësore dhe nëntokësore në vendin dhe rrethin ku montohet.
- Që të akomodohet edhe në aspektin estetik në peizazhin e zonës, dhe të këtë ndikim minimal në ambient.
- Nëse nënstacioni ndërtohet në brendi të objekteve për banim kolektiv, atëherë i njëjti duhet të plotësojë të gjitha kushtet e rregullores për vendosje të nënstacioneve brenda objekteve.
- Nënstacionet ekzistuese mbesin, por edhe mund të zëvendësohen me nënstacione të ri tipike që vendosen në të njëjtin vend ose në afërsi të atyre ekzistues, në objektet banesore dhe veprimtari shoqërore, duhet të jenë në objekte të veçanta të vendosura në afërsi të atyre objekteve, ndërsa në veprimtarit punuese mund të vendosen edhe në kuadër të objektit.
- Linjat Energjetike Ajrore –Largpërçuesit

Gjatë ndërtimit të infrastrukturës-linjave energjetike duhet të merren parasysh kushtet e mëposhtme:

- Për ndërtimin e linjave energjetike, ndërmarrjet energjetike duhet t'u përmbahen rekomandimeve dhe rregulloreve teknike, edhe kur ato kalojnë nëpër territore të komunave, ato duhet të njoftojnë, dhe të

kërkojnë pëlqime nga organet kompetente komunale, ashtu që shiritat mbrojtës për linja të mos bien ndesh me infrastrukturën ekzistuese si dhe harmonizimin me planin komunal të asaj komune.

- Rikonstruktimi i infrastrukturës energjetike duhet të bëhet duke shfrytëzuar korridoret ekzistuese dhe në pajtim me rregulloren teknike, gjithnjë ku kjo është e mundur.
- Hapësira nën largpërçues në parim nuk është e dedikuar për ndërtim të objekteve ndërtimore për banim, rekonstruktim të objekteve banesore, rritje të bimëve të larta etj.
- Distanca minimale e shtyllës elektrike nga lumenjtë lundruese apo kanaleve në kryqëzim ose paralel duhet të jetë 14m, apo sipas kushteve të caktuara nga ndërmarrja kompetente e ujërave.
- Linjat Energjetike Nëntokësore –Kabllovice
- Rrjeti ekzistues kabllor mbetet, ndërsa rrjeti i ri duhet të ndërtohet kryesisht si rrjet kabllor me vendosjen e tipeve e furnizimit të pandërprerë.
- Linjat kabllor mund të shtrihen si të lire direkt në kanale nëntokësore apo edhe në gypa dhe në kanale ndërsa numri dhe dimensionet e gypave fleksibil të vendosur në kanalizim kabllor përcaktohet në varësi nga nevoja dhe definohet në projektin detal – zbatues sipas rekomandimeve teknike nga KEDS-i.
- Ndërtimi mbi kanalet kabllor të linjave është i ndaluar, përjashtimisht është i lejuar ndërtimi i parkingjeve, terreneve sportive, infrastrukturës së ulët por duke siguruar qasje të lirë për hapjen e kanaleve të të njëjtëve.
- Thellësia e shtrirje së kabllor duhet të jetë jo më e vogël se 1.1m për linjat e tensioni 20 kV ndërsa jo më pak se 0.7 m për rrjetin e TU.
- Linjat energjetike kabllor nuk lejohet të vendosen më se paku 1m nga themeli i objektit, 1m nga auto rrugët etj, aty ku është e mundur të shtrihen në hapësira të gjelbërta dhe në distancë 2m nga rendi i drunjëve.
- Linjat nëntokësore mund të shtrihen nën trotuar në thellësinë prej 1.1m në distancë 0.5 m nga vija rregulluese, në hapësirën për gjelbërim apo në pjesën trotuareve rrugore në thellësi prej 0.8m apo edhe profilet rrugore në thellësi deri në 1m.
- Në korridoret e rrugëve shtetërore, kabllot që shtrihen paralel me këto rrugë duhet të shtrihen minimalisht 3m nga pika e skajshme e profilit rrugor sipas rregullores së ndërmarrjes për menaxhimin e rrugëve.
- Nëse në të njëjtin kanal vendosen instalime publike të llojeve të ndryshme, duhet të respektohen distancat teknike ndërmjet instalimeve të ndryshme.
- Nuk lejohet shtrirja e kabllor energjetike mbi gypat e ujësjellësit dhe në gypat e kanalizimit.
- Rrjeti i Shpërndarës i Tensionit të Ulët 400/220V

Gjatësia më e madhe e rrjetit të shpërndarjes së energjisë elektrike është në këtë nivel, pasi që rrjeti është i shpërndarë deri të secili konsumator. Në varësi nga numri dhe shpërndarja e konsumatorëve, këto rrjeta ndërtohen si ajrore, kabllor (nëntokësore) apo edhe kombinim i këtyre dy formave. Rrjeti i tensionit të ulët ndërtohet duke marrë në konsideratë kushte si më poshtë:

- Kyçje në rrjetin e shpërndarjes duhet të mundësohet secilit konsumator pa përjashtim, dhe secili duhet të plotësojë kushtet për kyçje në bazë të rregullave të përcaktuara nga operatori i shpërndarjes.
- Për ndërtimin e rrjetit kabllor të tensionit të ulët aplikohen kriteret e njëjta si për rrjetin e TM të cilin e trajtojmë më lartë, por në pjesët periferike të përfshira në zonën e planifikimit urban rrjeti mund të jetë edhe ajrore –në pjesët ku shtëpitë janë të shpërndara.
- Ndërtimi i rrjetit të tensionit të ulët 0.4kV në pjesën e planifikuar urbane dhe rurale, duhet të realizohet duke përdorur kabllor standarde XHP varësisht nga vendi dhe mënyra e shtrirjes kabllor/ajrore.

- Rrjeti duhet të planifikohet si rrjetë trefazore radiale për arsye të shpërndarjes së shpenzueseve sipas trafo regjioneve dhe duhet që secili grup i shpenzueseve të analizohet se si ndikon në shpërndarjen e tërësishme brenda atij trafo regjioni dhe më gjerë.
- Rrjeti i TU i ndërtuar me kablo ajrore të tipit bistek (tufe) vendoset në shtylla nga betoni i armiruar, por kjo duhet të realizohet duke aprovuar projekte sipas një plani strategjik dhe jo si rrjet ad-hock, sepse shkakton degradimin e hapësirave dhe pamundëson realizimin e këtij plani, gjithashtu edhe vendosja e pajisjeve duhet të implementohet duke shikuar edhe anët estetike dhe ndikimeve në ambientin e zonës.
- Furnizimi bëhet në mënyrë të drejtpërdrejtë nga NS deri në kuadrin e banesave, ndërsa për dalje ajrore duhet të nxjerrën dalje deri në shtyllën e parë nga NS.
- Daljeve ajrore duhet të ju sigurohen nga një fije rezerve për raste avarie.
- Të gjitha kabllo në fillim dhe mbarim të tyre duhet të kenë lëshuese katodik përkatës për secilin nivel të tensionit.
- Nga NS që do të ndërtohen duhet ti kenë dalje të mjaftueshme (varësisht nga fuqia) në anën e tensionit të ulët.
- Mbrojtja nga mbingarkesa dhe lidhjet e shkurtra sigurohet duke vendosur siguresa në fillim të rrjetit në pajtim me kërkesat teknike.
- Mbrojtja nga tensioni i rrezikshëm i prekjes duhet të bëhet sipas sistemit TN-C deri te vendi i kyçje së kabullit të TU në objekt.
- Duhet ti kushtohet kujdes mbrojtjes nga zjarri gjatë montimit të rrjetit, kjo sidomos në hapësirat e destinimeve të veçanta dhe atyre publike.
- Në objekte të banimit kolektiv të sigurohen mjete për shuarjen e zjarrit
- Investitori është i obliguar që ta siguroj dokumentacionin e nevojshëm për marrjen e lejes së ndërtimit dhe të siguroj mbikëqyrjen profesionale të punimeve dhe paraqitjen e kërkesës për shfrytëzim të objektit.

▪ **Ndriçimi i rrugëve publike**

- Planifikimi i ndriçimit të rrugëve

Duke qene se ndriçimi i rrugëve, dhe hapësirave publike është kompetence e organeve komunale dhe gjendja aktual nuk është e dëshirueshme, paraqitet nevoja për rindërtimin thuaja të tërësishëm të këtij rrjeti. Rindërtimi i këtij rrjeti duhet të përfshij të gjitha rrugët dhe hapësirat publike në lagje e qytetit të Rahovecit si dhe rrugët e lagjeve nëpër fshatra. Fillimisht duhet të hartohet një plan që ndriçimi të bëhet me llampa ekonomike të teknologjive më të reja LED- eficiente, të vendosura në shtylla metalike apo edhe në shtylla betoni në zonat rurale. Numri i llambave për ndriçimin e rrugëve të lagjes do të përcaktohet me projekt detal-zbatues dhe duke u bazuar në standardet ndërkombëtare për ndriçim të rrugëve.

Furnizimi i këtyre llambave do të behët nga nënstacionet ekzistuese dhe ato të reja të vendosura në ato lagje, ku edhe do të vendoset grupi i matjes së energjisë së nevojshme për ndriçim. Pajisjet për komandim të ndriçimit të jashtëm duhet të vendosen në trafostacione në kuadër të veçantë. Këto pajisje duhet të mundësojnë kyçjen automatike në mbrëmje dhe shkyçjen në mëngjes, dhe në vende ku frekuenca e qarkullimit është e vogël pas orës 24 mundet që të zvogëlohet për 50 % gjithnjë duke përdorur teknologji që sigurojnë efqiience maksimale.

- Ndërtimi i ndriçimit publik

Realizimi i ndriçimit publik të hapësirave publike në vendbanime, në varësi të karakteristikave të përmbajtjeve të veçanta (banim, ndërtesë publike , rrugët , hapësirat për qarkullim monumentet e kulturës, hapësirat për rekreacion etj) edhe pse hapësirat sportive dhe rekreative duhet të trajtohen me

projekt të veçantë për ndriçim. Kushtet e ndërtimit të ndriçimit publik do të trajtohen me leje ndërtimore dhe në bazë të planeve detale rregulluese, si dhe zgjidhjeve të bazuara në kushtet dhe teknologji, duke respektuar kërkesat e organeve për trashëgimi kulturore, ato komunale dhe të ndërmarrjeve energjetike.

- Shpërndarja e linjave të reja dhe atyre ekzistuese për ndriçim publik duhet të trajtohen dhe përshtaten me planet e tanishme rregulluese dhe të realizohen në bazë të lejeve të përcaktuara dhe kushteve teknike mbi zonat e sigurisë, gjithnjë ku është e mundur.
- Më këtë plan parashihet shfrytëzimi racional i burimeve shtesë si ato eficiente apo edhe të ripërtëritshme nëse ka, duke siguruar funksionalitet dhe akomodim të këtyre stabilimenteve në hapësira publike dhe tjera, gjithnjë duke u përshtatur me rrethinën dhe në pajtim me normat teknike.
- Ndërtimi i rrjetit të ndriçimit publik të rrugëve dhe hapësirave tjera për rreth në zonën e planifikuar, duhet ti plotësojë parametrat fotometrik të dhëna sipas normave evropiane EN 13201.
- Gjatë realizimit të ndriçimit të rrugëve duhet të kihet parasysh këta faktorë meritore për kualitetin e ndriçimit:
 - Niveli i shkëlqimit të sipërfaqes së rrugës;
 - Shpërndarja e njëtrajtshme e shkëlqimit gjatësor dhe të përgjithshëm;
 - Kufizimin e verbimit momental për shkak të ndriçimit jo komfort, (zvogëlimin psikologjik të blinkimit);
 - Lëvizje vizuale e trafikut;
 - Aspekteve estetike dhe akomodimit të pajisjeve në hapësirat përkatëse;
 - Zgjedhja e llojit të ndriçimit të bëhet sipas standardit evropian në fuqi EN 13201;

Posaçërisht duhet të evitohen dukuritë e shpërndarjeve jo të njëtrajtshme, pastaj reflektime si dhe ndotje fotometrike dhe ndriçimet e deformuara. Rrjeti i ndriçimit do të shtrihet përkaj rrugëve dhe do të jetë pjesë e atyre projekteve ekzistuese (zgjerim), por në raste të caktuara mund të ndërtohet edhe si rrjet i veçantë. Për shtrirjen e kabllave për ndriçim vlejnë normat për shtrirjen e kabllave tjerë të tensionit të ulët ashtu që të ruhen distancat ndërmjet kabllave dhe instalimeve tjera. Investitori është i obliguar që të siguroj dokumentacionin e nevojshëm për marrjen e lejes së ndërtimit dhe mbikëqyrjen profesionale të punimeve dhe lejes për shfrytëzim.

Pas përfundimit të punimeve investitori është i obliguar të paraqesë kërkesë për pranim teknik dhe pas kësaj të parashtroj kërkesë për lejen e përdorimit të objektit.

- Shiritat mbrojtës rreth linjave elektroenergjetike

Shfrytëzimi i këtyre shiritave rregullohet me norma teknike si dhe me ligje përkatëse (UA) dhe më tutje këto konsiderohen si zona të sigurisë dhe shërbejnë për ndërtimin, shfrytëzimin dhe mirëmbajtjen e stabilimenteve energjetike dhe pjesëve të tyre në vazhdimësi.

Qasja, aktivitetet e punës, përgjegjësitë dhe detyrat në këto zona janë të rregulluara me ligjin e miratuar mbi energjinë elektrike, dhe UDHËZIMIN ADMINISTRATIV 7/2005 MBI ZONAT NEN DHE RRETH STABILIMENTEVE ENERGETIKE.

- Bazuar nga normat që u cekën më lartë për këtë qëllim për **linja energjetike kabllorike nëntokësore** duhet të sigurohen korridore si në tabelën e mëposhtme:

Nr	Linja kabllorike nëntokësore	Ekzistuese	Planifikuara
1	▪ 2x110 kV	16	20
2	▪ 110 kV	12	16
3	▪ 35 kV	8	10

4	▪ 20 kV	5	5
5	▪ 10 kV	5	5

Tabela 71 Korridoret që duhet të sigurohen për stabilimente energjetike –linja kabllore ekzistuese dhe ndërtime te reja

- Largpërçuesi kur ndërtohet si **linjë ajrore** është e nevojshme që t'i sigurohet një shirit mbrojtës me dimensione të përcaktuara në tabelën e mëposhtme:

Nr	Linja ajrore energjetike	Ekzistuese	Planifikuara
1	▪ 2x110 kV	50	60
2	▪ 110 kV	40	50
3	▪ 35 kV	30	30
4	▪ 20 kV	20	20
5	▪ 10 kV	15	15

Tabela 72 Korridoret që duhet të sigurohen për stabilimente energjetike –linja ajrore ekzistuese dhe ndërtime te reja

- Rekomandimet nga Plani shtesë investues për vitet 2019-2028

Duke u bazuar në planet zhvillimore sektoriale të hartuara si pjesë e Planit Zhvillimor Komunal të Rahovecit, si dhe rekomandimet dhe duke marrë për bazë gjendjen ekzistuese të rrjetit energjetik është analizuar në tërësi, në të njëjtin janë nxjerrë përfundimet si dhe nevojat për zgjerimin e kapaciteteve energjetike në Komunën e Rahovecit.

Rekomandimet nga Plani shtesë investues për vitet 2018-2023:

- Rritja dhe përmirësimi i kapaciteteve të tensionit të mesëm në nënstacionet ekzistuese 110/35kV (zgjerimi i NS 110/10(20)kV me transformatorë të ri.
- Rehabilitimi i përgjithshëm i sistemit dhe ngritja e kapaciteteve të tensionit të mesëm për të mundësuar ndryshimin e nivelit të operimit të tensionit të rrjetit nga 10 kV në 20 kV.
- Zëvendësimi i transformatorëve 10/0.4 kV me transformatorë 20(10)/0.4 kV .
- Zëvendësimi i linjave 10kV të vjetërsuara dhe të mbingarkuara me linja të reja 20kV.
- Zëvendësimi i shtyllave të drurit me shtylla betoni duke i zëvendësuar edhe pajisjet tjera përcjellëse 20kV (izolatorë, konzolla, etj)
- Zëvendësimi i kabllave të vjetra me vaj 10kV me kablllo të reja të nivelit XLPE 20kV
- Zëvendësimi i përçueseve, shtyllave dhe transformatorëve 10/0,4 kV të dëmtuar, për të qenë në pajtueshmëri me standardet dhe për të garantuar siguri publike dhe të furnizimit.
- Zëvendësimi i linjave të vjetra 10kV (përçuesi, shtyllat, etj) me linja të reja 10(20)kV, aty ka janë të vjetërsuara dhe të cilat paraqesin rrezik për rrethin.
- Shtimi i fuqive të transformatorëve tek ata të ngarkuar mbi 70%, apo ndërrimi i këtyre transformatorëve me transformatorë më pak të ngarkuar.
- Rikonstruimi dhe rikonfigurimi i rrjetave 10(20)kV dhe 0.4 kV me prioritet në qendra të qytetit me rrjet të ri kabllor për të mundësuar furnizim unazor si siguri furnizimi.

Te gjitha investimet duhet te jene ne pajtim me rregulloret e IEC, IEEE dhe ANSI për projektet e reja, linjat urbane të furnizimit me energji elektrike dhe ato telekomunikuese duhet të ndjekin të njëjtat trase dhe të ndërtohen njëkohësisht.

- Projektet e planifikuara në Komunë të Rahovecit nga kompanitë energjetike

Me qellim të përmbushjes së misionit të tyre për furnizim sa me kualitativ të me energji elektrike të konsumatorëve kompania e shpërndarjes KEDS në planet e tyre kanë parapare ndërtimin dhe shtimin e kapaciteteve në Rahovecit.

Në këtë kuadër në tabelën e mëposhtme janë paraqitur të listuar këto projekt me të dhënat përkatëse si dhe planin e realizimit të tyre.

Nr	Projekti	Arsyetimi	Implementimit
I.	Kalimi i Trafos 8MVA në NS Xërxa nga 35/10kV në 35/20kV në NS Xërxa.	Kalimi në operimin 20 kV	2022
II.	Kalimi i daljes 10 kV Denji nga NS 35/10 kV Xërxa në operim në nivelin 20kV.		
III.	Investimi i daljeve 10 kV:	Renovimi i rrjetit për shkak të vjetërsisë.	2021-2025
	✓ Pataqani,.		
	✓ Xërxa		

Tabela 73 Projektet e planifikuara nga kompanitë energjetike të cilat e furnizojnë Komunën e Rahovecit.

9.5. RRJETI I TELEKOMUNIKACIONIT DHE INSTALIMET E NGJASHME

▪ Njoftimi për planifikimin/projektimin e infrastrukturës së jashtme të komunikimeve elektronike

Ndërmarrësi që planifikon të ndërtojë, rindërtojë, instalojë apo çinstalojë infrastrukturë të jashtme të komunikimeve elektronike është i obliguar të informojë Autoritetin dhe komunën jo më vonë se tre (3) muaj para fillimit të realizimit të aktivitetit.

▪ Dorëzimi dhe aprovimi i planit/projektit të infrastrukturës së komunikimeve elektronike

Ndërmarrësi duhet të dorëzojë planin e detajuar të ndërtimit dhe instalimit të jashtëm të komuna përkatëse dhe Autoriteti duke përmbushur kërkesat minimale për përmbajtjen e planit të detajuar të ndërtimit të infrastrukturës së komunikimeve elektronike janë:

- Aktivitetet e projektit;
- Përshkrimi i Projektit;
- Skica e përgjithshme e planit të projektit;
- Skicat e detajuara topografike në përpjesë të paku P 1:1000;
- Lista e materialeve dhe elementeve;
- Plani i rikthimit të gjendjes para punimeve ndërtimore;
- Skica tërthore për:
 1. Kalimin e rrugës me hapje të sipërfaqes së rrugës, ku paraqitet thellësia e instalimit të kabllot apo gypit në përpjesë P 1:100 ose P 1:200;
 2. Kalimin e rrugës me shpim, ku paraqitet thellësinë e instalimit të kabllot apo gypit në përpjesë P 1:50 ose P 1:100;
 3. Kalimin e lumit, ku paraqitet thellësia e instalimit të kabllot apo gypit në përpjesë P 1:100 ose P 1:200.
- Afatet kohore të detajuara të fazave ndërtimore.

Kriteret minimale për përmbajtjen e planit të instalimeve të brendshme të objektit të infrastrukturës së komunikimeve elektronike janë:

- Përshkrimi i aktiviteve;

- Skica e përgjithshme e planit të projektit;
- Lista e materialeve dhe komponentëve tjera;
- Afatet kohore të punimeve të instalimeve të brendshme.

Ndërmarrësi që planifikon të ndërtojë, rindërtojë, ose të heq infrastrukturën e jashtme të komunikimeve elektronike duhet të marrë pëlqimin nga komuna dhe pranimin nga entitetet që posedojnë infrastrukturë nëntokësore në zonat e mbrojtjes së kabllave ku planifikohet të shtrihet ndërtimi në mënyrë që të ruhet infrastruktura e entiteteve tjera.

Ndërmarrësi që planifikon të instalojë e çinstalajojë infrastrukturë të jashtme të komunikimeve elektronike duhet të marrë pëlqimin nga komuna ose nga Ministria përgjegjëse për rrugët nacionale në rast se është e domosdoshme të kufizohet trafiku rrugor në zonat e mbrojtjes së kabllave ku planifikohet të shtrihet instalimi.

Për instalimet e brendshme, ndërmarrësi duhet të marrë pëlqimin nga pronarët e pronës.

Në mungesë të standardeve kombëtare për simbolet për dizajnimin e infrastrukturës së rrjetit, skicat duhet të paraqiten përmes simboleve, të cilat duhet të sqarohen në legjendë. Skicat duhet të punohen në formën që është e përshtatshme për vendosje në Atlasin elektronik (GIS) në pajtueshmëri me sistemin koordinativ zyrtar KosovaRef01.

Komuna është e obliguar të ofrojë informata sipas kërkesës për ndërmarrësit që kanë infrastrukturë ekzistuese në zonat relevante të mbrojtjes së kabllave.

Aprovimi i planit/projektit për ndërtim dhe instalime të jashtme ka vlefshmëri jo më të gjatë se dy (2) vite.

Nëse komuna nuk pajtohet me trajektoren e shtrirjes së infrastrukturës, ajo duhet të ofrojë arsyetim brenda pesëmbëdhjetë (15) ditëve të punës.

▪ Kërkesat minimale për materialet dhe komponentët

Nëse konstruksioni metalik përdoret si pjesë e infrastrukturës, ai duhet të ketë mbrojtje nga ndryshkja për së paku dhjetë (10) vjet.

Për instalimet/ndërtimet e brendshme, duhet të përdoren vetëm materialet dhe komponentët që janë specifike për instalimet/ndërtimet e brendshme.

Për instalime të brendshme, duhet përdorur vetëm kabllot e pandezshme dhe që nuk lirojnë gazra toksike.

Të gjitha kabllot duhet përdorur në pajtim me kërkesat e prodhuesit të kabllot.

Kapakët e pushtave duhet të përmbushin kërkesat në lidhje me ngarkesën (40 tonë nëse vendosen në sipërfaqe të rrugës).

Kapakët për pikat e shpërndarjes dhe dyert për kabinete të jashtme kabllore duhet pajisur me kyç.

Në ambiente të veçanta, me nivel të lartë konstant të lagështisë, materialet dhe komponentët për instalimet/ndërtimet e jashtme mund të përdoren, por jo edhe kabllot dhe materialet tjera që mund të shkaktojnë zjarr dhe gaz toksik.

▪ Kërkesat e sigurisë dhe zonat e mbrojtjes së infrastrukturës

Ndërmarrësi është i obliguar të elaborojë dhe të publikojë rregullat e veta të sigurisë që mundësojnë mbrojtjen e stafit, konsumatorëve, pronës dhe rrjetit gjatë ndërtimit, rindërtimit, heqjes, instalimit dhe çinstalimit për kryerjen e aktiviteteve të përcaktuara në këtë Rregullore.

Nëse kabllot apo gypi kabllor instalohet nën trotuar, duhet vendosur një shirit paralajmërues kuq e bardhë mbi kablo apo gypin kabllor, ku distanca ndërmjet shiritit dhe kabllot apo gypit kabllor nuk mund të jetë më e vogël 0.2 m.

Nëse kabloja apo gypi kabllor instalohet në vende që nuk janë trotuar, distanca mes sipërfaqes dhe shiritit nuk mund të jetë më e vogël se 0.4 m

Zonat e mbrojtjes të infrastrukturës për kablo/gyp kabllor nëntokësor:

- Distanca e zonës së mbrojtjes së kabllove nga kabloja apo gypi i fundit (skajshëm) nuk mund të jetë më pak se 1 m në njërën anë dhe 1 m në anën tjetër, të dyja të matura horizontalisht;
- Distanca minimale e thellësisë mes skajit të kabllor dhe sipërfaqes së trotuarit nuk mund të jetë më pak se 0.8 m;
- Distanca minimale e thellësisë mes skajit të gypit kabllor dhe sipërfaqes së trotuarit nuk mund të jetë më pak se 0.4 m;
- Distanca minimale e thellësisë mes skajit të gypit kabllor dhe sipërfaqes së trotuarit në të gjitha rastet tjera nuk mund të jetë më pak se 0.6 m.

Nëse kalohet përmes një infrastrukture tjetër, duhet negociuar mënyra e kryqëzimit të tyre. Dimensionet e lartpërmendura mund të mos vlejné për këtë rast. Duhet referuar në Tabelën 4 dhe Tabelën 5 të Shtojcës 4 të kësaj Rregullore për distancat minimale ndërmjet infrastrukturës së komunikimeve elektronike dhe infrastrukturave tjera

▪ **Kërkesat për fillimin e punimeve të ndërtimit dhe instalimit**

Para fillimit të punëve të ndërtimit të jashtëm dhe të punëve të instalimit të jashtëm, në rast të pengimit të trafikut, entiteti që është përgjegjës për punët ndërtimore duhet të marrë lejen nga komuna përkatëse.

Për të marrë lejen nga komuna përkatëse, ndërmarrësi duhet të dorëzojë:

- Kopjen e projektit me të gjitha lejet e vlefshme;
- Kopja e Aktit të Ekspertizës në rast se kërkohet me ligjet e aplikueshme nëse është e domosdoshme;
- Kopja e marrëveshjes me pronarin e tokës, nëse toka është pronë private;
- Orët dhe ditët se kur do të zhvillohen punimet.

Komuna nuk mund të refuzojë kërkesën për leje nëse ndërmarrësi ka dorëzuar të gjitha dokumentet e kërkuara.

Komuna apo komunat duhet të njoftojnë ndërmarrësin brenda periudhës prej njëzetë (20) ditë pune në lidhje me kërkesën e ndërmarrësit për fillimin e punimeve të ndërtimit dhe instalimit të jashtëm. Nëse brenda njëzetë (20) ditë pune ndërmarrësi nuk njoftohet, atëherë kjo do të konsiderohet si e aprovuar.

Të gjitha punimet ndërtimore duhet bërë në pajtim me Shtojcën 4 të kësaj Rregulloreje.

Nuk është e domosdoshme të kërkohet leja për të filluar instalimet e brendshme nëse është e pranueshme sipas nenit 5 të Rregullores 05/2017.

Leja për fillimin e punimeve ndërtimore të brendshme duhet të merret vetëm nga pronarët e ndërtesës.

▪ **Informatat në situata urgjente**

Në rast të aksidenteve, kur komponentët e infrastrukturës janë dëmtuar, operatori është i obliguar të informoj komunën për aktivitetet urgjente për të rikthyer rrjetin në funksion:

- Nëse ndërmarrësi planifikon të rikthej rrjetin gjatë orarit të punës, ai duhet të njoftojë komunën së paku dy (2) orë para se të fillojë aktiviteti i restaurimit;
- Nëse ndërmarrësi ka pranuar informatën për rrjetin e dëmtuar jashtë orarit të punës por planifikon të rikthej rrjetin gjatë orarit të punës, ai duhet të informojë komunën dy (2) orë para se të fillojë aktiviteti i restaurimit;

- Nëse ndërmarrësi ka pranuar informatën për rrjetin e dëmtuar jashtë orarit të punës dhe ka filluar punën e rikthimit të rrjetit para fillimit të orarit të punës, ai duhet të informojë komunën menjëherë me fillimin e orarit të punës.

Komuna duhet të përgjigjet në informacionin e pranuar jo më vonë se një (1) orë gjatë orarit të punës.

Në rastin e përshkruar në nënparagrafin 1.3, operatori mund të fillojë rikthimin e rrjetit sa më shpejtë që është e mundur.

Nëse komuna nuk kthen përgjigje, ndërmarrësi mund të fillojë punën e restaurimit.

Ky nen nuk aplikohet për punimet urgjente në rrugët për këmbësorë, rrugë dhe vende tjera ku aktivitetet urgjente për restaurimin e rrjetit nuk kufizojnë trafikun rrugor.

▪ **Mbikëqyrja**

Komunat duhet të sigurojnë mbikëqyrjen e punimeve të ndërtimit dhe instalimit të jashtëm gjatë gjithë procesit të ndërtimit në territorin komunës përkatëse.

Nëse puna ndërtimore bëhet në afërsi apo që kryqëzohet me infrastrukturën e një pronari tjetër, entiteti përgjegjës për punimet ndërtimore duhet të kërkojë mbikëqyrje nga pronarët e asaj infrastrukture.

Entiteti përgjegjës për punimet ndërtimore duhet të kërkojë mbikëqyrje nga entitetet tjera nëse kërkohet me akte të tjera ligjore.

Inspektimi i punimeve ndërtimore dhe instalimeve të jashtme bëhet nga Inspektorati Komunal.

▪ **Pranimi i projektit të plotë**

Pronari i infrastrukturës kërkon nga të gjitha entitetet të cilat kanë pranuar projektin, të japin opinionin për përfundimin e projektit sipas kompetencave të tyre.

Entitetet duhet të ofrojnë opinionin e tyre brenda dhjetë (10) ditëve të punës nga pranimi i kërkesës me shkrim nga pronari i infrastrukturës.

Nëse edhe pas dhjetë (10) ditëve të punës nuk merret përgjigje, kjo konsiderohet si pranim nga entiteti për përfundimin e projektit.

Kompania ndërtimore që kryen punimet ndërtimore duhet të elaborojë aktet e pranimi për të gjitha punët e mbuluara ndërtimore sipas projektit, sipas Shtojcës 3 të kësaj Rregullore.

Akti për punët e mbuluara ndërtimore duhet nënshkruar nga:

- Përfaqësuesi i kompanisë ndërtimore;
- Përfaqësuesi i projektuesit të projektit;
- Përfaqësuesi i pronarit të rrjetit;
- Përfaqësuesi komunal apo përfaqësuesi i Ministrisë përgjegjëse për infrastrukturën rrugore në rastin e rrugëve nacionale dhe rajonale.

Pasi të kryhen procedurat e përmendura, si dhe të pranohen nënshkrimet nga entitetet e lartpërmendura, akti i pranimi duhet të hartohet dhe të nënshkruhet nga:

- Përfaqësuesi i pronarit të rrjetit;
- Përfaqësuesi i projektuesit të projektit;
- Përfaqësuesi i kompanisë së ndërtimit të rrjetit;
- Përfaqësuesi i komunës;
- Përfaqësuesi i pronarit, nëse prona nuk është publike.

Akti i pranimi duhet të merret jo më vonë se një (1) muaj pas pranimi të informatës nga pronari i rrjetit.

Në rast kontesti për mospranimin e punëve ndërtimore, palët mund t'i drejtohen gjykatës.

Në rast kontesti për mospranimin e punëve instaluese, palët mund t'i drejtohen Autoritetit për dhënie të opinionit.

▪ **Informatat që duhet dorëzuar në fazën e njoftimit për planifikimin/projektimin e infrastrukturës së jashtme të komunikimeve elektronike**

Minimumi i informatave që duhet dorëzuar në fazën e njoftimit për planifikimin/projektimin e infrastrukturës së jashtme të komunikimeve elektronike janë:

- Pronari i rrjetit;
- Lloji i rrjetit dhe natyra e punës;
- Territori i komunës apo komunave në të cilat planifikohet shtrirja e infrastrukturës;
- Vendi ku punimet e ndërtimit dhe të instalimit janë planifikuar
- Data e planifikuar e fillimit dhe përfundimit;
- Personi kontaktues.

▪ **Ndërtimet e brendshme - Montimi i kabllave të komunikimit në hapësira të brendshme**

Kabllot e komunikimit në hapësira të brendshme mund të jenë:

- të montuara në mure;
- të shtrira në gypat kabllor të instaluar në mure;
- të shtrira në gypa kabllor apo kuti të fiksuara në mure.

Në lokacione të qasshme, kabllot e komunikimit duhet të montohen në mënyrë të mbyllur në:

- dollapë të deponimit, kulme dhe kabina teknike të objekteve, kabllot instalohen në gypa nën dysheme apo pozicionohen në mbajtëse të fiksuara në konstruksion;
- shkallë, korridore dhe vende të tjera të qasshme në objekte, kabllot e komunikimit montohen në kanale kabllore të "trungut" (kanalit vertikal) dhe rrugë horizontale të instaluar në mure e dysheme gjatë ndërtimit të objektit, të cilat lidhen me pikat shpërndarëse të përgatitura enkas. Pajisjet kabllore munden, sipas nevojës, të vendosen në ato pika shpërndarëse.

Kabllot e komunikimit duhet shtrirë paralelisht me tavanin/dyshemenë apo në pjerrësinë e shkallëve ose në kënd të drejtë me tavanin/dyshemenë.

Në lokacione të qasshme, kabllot e komunikimit montohen në lartësi prej 2.2 m mbi nivelin e dyshemesë, të instaluar në gypa mbrojtës apo konstruksione të tjera të mbyllura.

Nëse kabllot e komunikimit duhet montuar të hapura në lokacione të qasshme, atëherë në hapësirat horizontale ndërmjet mureve, kabllot e tilla montohen jo më pak se 2.2 m mbi nivelin e dyshemesë, si dhe jo më afër se 0.1 m me tavanin.

Kabllot e komunikimit duhet të kryqëzohen me kabllot tjera në drejtime pingule, duke i shtrirë në gypa të tjerë mbrojtës.

Kabllot e komunikimit që instalohen paralelisht me kabllot e energjisë, duhet të montohen nën (më poshtë) kabllot e energjisë në distancë prej jo më pak se 25 mm. Nëse kabllot nuk përmban pjesë metalike, ato mund të montohen edhe në afërsi deri në 10 cm.

Kabllot e komunikimit duhet të montohen në kanale kabllore të objektit pa dëmtuar kabllot tjera të komunikimit të vendosura në to.

Në pikën shpërndarëse, pajisjet shpërndarëse të kabllave të komunikimit montohen në konstruksionet mbajtëse apo konstruksionet e murit të objektit, duke ruajtur elementet e objektit dhe kabllot e komunikimit të montuara më parë.

Kabllo e komunikimit duhet të shtrihen në drejtim horizontal dhe vertikal në kënd të drejt (90°), duke siguruar kërkesat për rrezen më të vogël të lejueshme të përkuljes për kabllo e komunikimit si dhe duke shmangur, për aq sa është e mundur, kryqëzimet me sistemet e energjisë elektrike, ujit, gazit, ngrohjes dhe me sistemet tjera inxhinierike në objekt.

Kur shtrihen disa kablllo të komunikimit, duhet të përdoret vetëm një rrugë, si dhe është e obligueshme që këto kablllo të komunikimit të fiksohen për muri dhe të mos përdridhen mes vete.

Kur montohen kabllo e komunikimit në mure apo mes dysHEMEVE të objektit, ato duhet vendosur në gypa mbrojtës. Kabllo e komunikimit nuk duhet të futen brenda tullave në konstruksione.

Në hapësira të brendshme, kabllo e komunikimit dhe pajisjet kablllore duhet shënjuar përgjatë “trungut” në secilin kat të objektit, në secilën pikë shpërndarëse, në secilën dhomë, si dhe në secilën prizë, ashtu që të mundësohet identifikimi i pronarit të kablllos të komunikimit.

Kutitë shpërndarëse që montohen jashtë murit në shkallët e objektit duhet instaluar në jo më pak se 2.2 m mbi nivelin e dyshemesë dhe jo më afër se 0.1 m me tavanin.

Kabinetet shpërndarëse, kutitë shpërndarëse, duhet instaluar në distancë prej jo më pak se 0.1 m nga këndet e mureve dhe skajeve të kornizës së dyerve, ashtu që të mos pengojnë hapjen dhe mbylljen e dyerve.

Në seksionet horizontale, kabllo e komunikimit duhet fiksuar në së paku tri (3) pika për metër, ndërsa në seksione vertikale – në së paku dy (2) pika për metër.

Në pikat e kryqëzimit të gypave të sistemeve të ndryshme inxhinierike, kabllo e komunikimit vendosen në tiplla të ngulitura në suvanë e murit nën to.

Kur kryqëzohen telat e sistemeve të ziles, sigurisë dhe alarmit të zjarrit që janë të fiksuara për muri, kabllo e komunikimit montohen mbi to.

Vendet e shpimit dhe tiplave në mure e pllaka dysHEMEJE ndërmjet kateve duhet mbyllur pas montimit të kablllove të komunikimit.

Kabllo e komunikimit nuk duhet të përdridhen përreth boshtit gjatësor.

Në lokacionet e prizës së kablllos së komunikimit, është e detyrueshme që të sigurohet një gjatësi e caktuar rezervë e kablllos së komunikimit, ashtu që të sigurohet mundësia e montimit të mëvonshëm të një nje.

Pas përfundimit të punës së montimit, punishtja duhet të kthehet në gjendje të rregullt.

▪ **Ndërtimet e jashtme - Punimet e dheut**

Shtrimi i gypave kabllor dhe instalimi i pusetave, riparimet e tyre apo përdorimi i tyre zakonisht përfshin edhe punimet e dheut si në vijim:

- gjurmimi dhe rivendosja e rrugëve dhe trotuareve për këmbësorë;
- gjurmimi i gropave dhe kanaleve;
- punët e përfortimit për gropa e kanale;
- mbushja e gropave dhe kanaleve me dhe;
- ngjeshja e dheut;
- ngarkimi dhe heqja e dheut sipërfaqësor;
- nivelimi i dheut dhe punë të tjera me dhe.

Kryerja e punimeve të dheut në afërsi të strukturave nëntokësore dhe sipërfaqësore dhe rrjeteve inxhinierike lejohet vetëm pas njoftimit paraprak të pronarëve të këtyre strukturave dhe rrjeteve inxhinierike ose në prani të tyre gjatë punimeve të ndërtimit.

Para fillimit të punimeve të dheut, lokacioni i vijës së ardhshme duhet shënuar saktë sipas projektit. Kur shënohet vija, duhet paraqitur:

- linja boshtore e kanalit;
- instalimet nëntokësore;
- kabllo dhe rrjetet tjera inxhinierike nëntokësore që kryqëzohen me vijën.

Kur gërmohen gropat apo kanale në zonë banimi, duhet instaluar rrethoja me shenja paralajmëruese përreth punishtes. Nëse punimet bëhen në rrugë apo përgjatë rrugës, duhet pasur kujdes që punishtja të shënohet me shenjat e duhura rrugore, rrethoja dhe shërbime orientimi, dhe gjatë natës apo në dukshmëri të zvogëluar – me drita sinjalizuese.

Para fillimit të punimeve, drunjtë dhe pusetat përgjatë rrugës duhet mbrojtur nga mbulimi me dhe si dhe nga veturat. Duhet lënë rrugë për qasje në burime zjarfikëse për kalim të lirë të automjeteve.

Për të siguruar qarkullimin e këmbësorëve dhe të automjeteve, duhet të vendosen ura të përkohshme mbi gropat. Urat në rrugë duhet kalkuluar për pesha jo më të vogla se dhjetë (10) tonë, derisa urat për rrugë të hyrjes në oborre – për pesha jo më pak se shtatë (7) tonë. Ura duhet të jetë aq e gjatë sa të mbahet në dheun natyror pas pjerrinës. Anët e gropës nën urat e vendosura duhet të përforcohen me pllaka.

▪ **Struktura dhe thellësia e kanalit tokësor**

Kanali tokësor duhet të përbëhet nga këto pjesë:

- shtresa e nivelimit;
- shtresa e mbushjes fillestare;
- shtresa e mbushjes finale.

Shtresa e nivelimit është shtresë që përbëhet nga produkte ndërtimore që formohen ose në dhe ose në strukturën e zgjedhur si bazë, si dhe është shtresa mbi të cilën do të shtrihen gypat. Trashësia e shtresës së nivelimit nuk mund të jetë më pak se 0.1 m. Madhësia maksimale e fraksionit të rrëzës, zhavorrit apo gurëve të thyer që përdoren për shtresën e nivelimit nuk mund të tejkalojë dhjetë (10) përqind të diametrit të gypit; por në asnjë rast, nuk mund të jetë më shumë se 20 mm. Nëse dheu përmbush kërkesat e këtij paragrafi, shtresa e nivelimit nuk nevojitet. Shtresa e mbushjes fillestare shtrohet mbi shtresën niveluese përreth gypit për mbrojtjen e tij. Trashësia e shtresës së mbushjes fillestare nuk mund të jetë më e madhe se 0.3 m dhe jo më pak se 0.15 m mbi gyp.

Në zonë të urbanizuar, në përputhje me kushtet ekzistuese, për shtresën e mbushjes finale duhet zgjedhur produkte ndërtimore që ngjeshën lehtë. Produktet ndërtimore që përdoren për shtresën finale të mbushjes i nënshtrohen këtyre normave të fraksionit: shtresa me trashësi prej 1 m (e matur nga skaji i sipërm i gypit apo kabllos së komunikimit) nuk duhet të përmbajë gurë apo copëza gurësh me diametër më të madh sesa 0.3 m. Në zonë urbane, mund të përdoret dheu i gërmuar nga kanali për qëllimet e mësipërme. Thellësia e kanalit zgjidhet sipas trashësisë së planifikuar të shtresës së nivelimit, thellësisë së shtrimit të gypit, si dhe diametrave dhe llojeve të gypave. Thellësia e kanalit në hyrje të pusëtës specifikohet në Tabelën 1 si më poshtë:

Tabela 1 – Thellësia e kanalit në hyrje të pusetës

Vendi i shtrirjes	Thellësia (m), kur numri i gypave kabllor në pusetë është					
	1	2	3	4	5	6
Rrugë për këmbësorë (Trotuar ¹)	0.82	0.96	1.1	1.24	1.38	1.52
Rrugë	0.92	1.06	1.2	1.34	1.48	1.62

Në trotuare me kubëza, thellësia mund të zvogëlohet deri në 0.2 m por pronari i rrjetit duhet të sigurohet se kabli nuk do të dëmtohet nëse ndonjë makinë e rëndë parkohet në trotuar.

▪ Shtrimi i gypave kabllor

Lloji i gypave kabllor do të zgjedhet në përputhje me Tabelën 2 të mëposhtme duke marrë parasysh metodat e shtrimit të gypave, qëllimin, lokacionin e shtrirjes së gypave (vendin ku do të shtrihen gypat), thellësia e shtrimit të gypave, lloji i mbushjes fillestare me shtresë dheu, teknologjia e ngjeshjes së mbushjes fillestare, ngarkesës dhe karakteristikat e dheut.

Tabela 2 - Llojet e gypave kabllor dhe fushat e përdorimit të tyre

Lloji i gypit kabllor	Klasa e ngurtësisë	Fushat kryesore të përdorimit
110 PVC A	A	1. Në gypat kabllor të mbushura me rërë, të vendosur në një zonë me trafik të ngarkuar. 2. Në vendkalimet nën rrugë apo lagje. 3. Në gypat kabllor të mbushur me rërë, kur thellësia e shtrirjes është më shumë se 1,6 m. 4. Në vendkalimet, përmes përdorimit të një metode të shpimit.
110 PVC B	B	1. Në gypat kabllor të mbuluar me beton 2. Në gypat kabllor të mbushur me rërë, të vendosur në një zonë me trafik të ngarkuar. 3. Në vendkalimet nën rrugë apo lagje, ku trafiku është i lejuar vetëm për automjetet e lehta (≤ 3.5 t). 4. Në vendkalimet, përmes përdorimit të një metode të shpimit.
HDPE	A	1. Në gypat kabllor të mbushur me rërë, të vendosur në një zonë me trafik të ngarkuar. 2. Në vendkalimet nën rrugë apo lagje. 3. Në kalimet e mbyllura (përmes përdorimit të metodës së shtyrjes ose shpimit).
110 PE	B	1. Në gypat kabllor të mbuluar me beton. 2. Në gypat kabllor të mbushur me rërë, të vendosur në një zonë me trafik të ngarkuar. 3. Në kryqëzimet nën rrugë apo lagje, ku trafiku është i lejuar vetëm për automjete të lehta. 4. Në kalimet e mbyllura (përmes përdorimit të metodës së shtyrjes ose shpimit).
110 PE*	B	1. Në gypat kabllor të mbuluar me beton. 2. Në gypat kabllor të mbushur me rërë, të vendosur në një zonë me trafik të ngarkuar. 3. Në gypat që kalojnë nën rrugë apo lagje, ku trafiku është i lejuar vetëm për automjete të lehta. 4. Në tokë të lagur.
Çelik	-	1. Në zonat jashtëzakonisht të rrezikshme. 2. Për mbrojtje dhe përforsim.

* Gypat me një zgjerim të dyfishtë, ku përdoret një unazë standarde

Thellësia minimale e shtrimit të gypit kabllor (distanca minimale nga sipërfaqja e tokës deri te skaji i sipërm i gypit të sipërm) është specifikuar në Tabelën 3 të mëposhtme:

Tabela 3 – Thellësia minimale e shtrirjes së gypit kabllor

Lloji i gypit	Distanca nga sipërfaqja e tokës (m)	
	Rrugë për këmbësorë (Trotuar)	Rrugë
PVC, PE, HDPE	0.5	0.7
Çelik	0.4	0.6

Distancat mes gypave të shtrirë në rrafsh horizontal dhe vertikal nuk mund të jenë më të mëdha se 0.05 m. Distanca nga skaji anësor i gypit deri te skajet anësore të kanalit nuk mund të tejkalojë 0.1 m.

Kur gypat kalojnë përmes konstruksioneve të betonit, muret e pusetave, themelet e objektit, etj.), duhet të përdoren nyje adekuatë për atë qëllim specifik. Brenda nyjës, duhet të ketë mbështjellës gome dhe pjesa e jashtme e nyjës duhet të betonohet sipër. Një gyp i shkurtër i diametrit më të madh mund të përdoret në vend të nyjës, ndërsa zgavrat mund të mbushen me shkumë poliuretani në vend të mbështjellësit të gomës.

Aty ku nuk kërkohet izolim nga uji, gypat mund të betonohen sipër në mur, pa nyjë.

Drejtimi i gypit duhet ndryshuar ashtu që të minimizohet fërkimi i kabllorës që tërhiqet përmes gypit kundrejt mureve të gypit. Rrezja minimale e lejueshme e përkuljes së gypave PVC do të jetë $300 \times d$, ku d është diametri i jashtëm i gypit. Skajet e gypit që janë të përkulur duhet mbështetur, ashtu që të mos lejohet përkulja në pika të lidhjes së gypit. Devijimi maksimal i lejueshëm i këndit të lidhjes duhet të jetë 2 shkallë.

Gypat kabllor me kënd të përkuljes prej jo më shumë se 45 shkallë mund të përdoren për lidhje të gypave kabllor. Gypat kabllor që kanë kënd më të madh të përkuljes mund të përdoren vetëm në vende ku gypat futen në ndërtesa apo objekte tjera përcjellëse, por në asnjë rast, këndi i përkuljes së tyre nuk mund të tejkalojë nëntëdhjetë (90) shkallë.

Të gjitha punimet në lidhje me instalimin e gypave kabllor – prerja e gypave, lidhja e tyre, kalimi në struktura të betonit (muret e pusetave, themelet e objektit, etj.) – duhet kryer në pajtim me kërkesat e prodhuesve të atyre gypave.

■ Instalimi i pusetave

Lloji i pusetave duhet zgjedhur në përputhje me numrin e gypave kabllor hyrës dhe ngarkesës vertikale.

Gypi kabllor dhe seksionet individuale të tyre duhet të jenë sa më të drejta që është e mundur.

Pusetat fundore duhet instaluar afër stacioneve telefonike, ndërtesave shumëkatëshe apo objekteve tjera përcjellëse si dhe duhet përdorur për instalimin e kabllorëve të komunikimit brenda ndërtesave apo objekteve tjera përcjellëse të lartpërmendura.

Pusetat fundore duhet të jenë të mbuluara nga jashtë me material rezistent ndaj ujit. Gypi kabllor hyrës i duhet të jetë në drejtim të pjerrët në pusetën fundore. Në rast se ka gjasa që uji të hyjë në pusetën fundore, atëherë puseta duhet të pajiset me drenazhim.

■ Shtrimi i gypave kabllor përgjatë urave

Gypat kabllor mund të shtrihen mbi ura që kalojnë mbi ujë, hekurudha, rrugë, viadukte dhe autostradat e ngritura (më tutje në tekst të quajtura ura) në strukturat e brendshme të urave në vendet e destinuara.

Gypat kabllor mund të shtrohen në trotuar të urave. Në mungesë të mundësisë për t'i shtruar në trotuar urash, gypat kabllor duhet instaluar në konstruksione të posaçme metalike, varur apo montuar në apo nën urë. Në këtë rast, fllanxhat mbajtëse të çelikut, sipas dimensioneve të trarëve, duhet të instalohen në konstruksione tipike.

Gypat kabllor mund të varen nën urë duke përdorur mbajtësit e gypave. Mbajtësi i fiksuar duhet të montohet në pjesën më të gjerë të gypit kabllor si dhe duhet të lidhet mirë me gypin; derisa në një mbajtës të lëvizshëm, gypi kabllor mund të lëvizë lirshëm sipas ndryshimeve të temperaturës. Distanca ndërmjet mbajtësve nuk duhet të tejkalojë $10 \times d$, ku d është diametri i jashtëm i gypit kabllor.

Distanca ndërmjet pusetave të përcaktohet nga kushtet dhe nevojat teknike për shtrirje të kabllit të komunikimit.

Në hyrje (afërsi) të urës, pusetat duhet instaluar sa më afër që është e mundur me shtyllën mbajtëse të urës.

Forma strukturale e gypave kabllor dhe e pusetave duhet të zgjedhet sipas dimensioneve dhe strukturës së urës; në çdo rast, forma strukturore duhet të prezantohet ndaras në projektin e ndërtimit të urës.

▪ Shtrirja e gypave kabllor përtej rrugëve nacionale, rajonale e lokale

Kur gypi kabllor kalon përtej rrugës nacionale, rajonale e lokale, lloji i gypit kabllor duhet të zgjedhet duke marrë parasysh ngarkesën e paraparë mbi atë rrugë në pajtim me Tabelën 2. Metoda e kalimit (gërmimi i kanalit, prerja/shpimi, shpimi i drejtuar) zgjedhet sipas llojit të rrugës apo (dhe) mbulesës së rrugës, dheut, peizazhit dhe faktorëve të tjerë.

Në kalimin përtej rrugës lokale, skaji i sipërm i gypit të sipërm kabllor duhet të vendoset në thellësi prej jo më pak 0.6 m nën sipërfaqen rrugore, në rrugë nacionale – në thellësi prej jo më pak se 1.2 m nën sipërfaqen rrugore.

▪ Distancat e gypit kabllor me objektet tjera

Kur gypi kabllor shtrihet paralelisht me rrjetet tjera inxhinierike, rrugët, ndërtesat dhe objektet tjera ose kur kalojnë përmes tyre, distancat minimale duhet të jenë jo më të vogla sesa ato që specifikohen si më poshtë.

1.	Distanca vertikale me rrjetat e tjera inxhinierike nëntokësore	Distanca minimale (m)
1.1.	Distanca ndërmjet gypave të furnizimit me ujë, gypave të kanalizimit dhe të ujërave të zeza, gypave të ujërave të zeza fekale, sistemeve të drenazhimit, gypave të ujërave zeza - shiut dhe të:	
	a) Një kabloje të komunikimit;	0.25
	b) Një gypi kabllor.	0.15
1.2.	Distanca ndërmjet një kabloje të energjisë elektrike (duke përfshirë edhe kabllin e transmetimit të energjisë elektrike dhe rrjetin e kablove të ndriçimit) dhe:	
	a) Një kabloje të komunikimit me mbrojtje;	0.25
	b) Një kabloje të komunikimit pa mbrojtje;	0.5
	c) Një gypi kabllor.	0.15
1.3.	Distanca ndërmjet gypave të sistemit të ngrohjes dhe:	
	a) Një kabli të komunikimit ;	0.25
	b) Një gypi kabllor.	0.15
1.4.	Distanca ndërmjet një gypi furnizues të gazit me presion të ulët, të mesëm dhe të lartë (deri në 6 kg/cm^2) dhe:	
	a) Një kabloje të komunikimit;	0.5
	b) Një gypi kabllor.	0.15
1.5.	Distanca ndërmjet një gypi furnizues të gazit me presion të lartë (prej 6 kg/cm^2 deri 12 kg/cm^2) dhe:	0.5
	a) Një kabloje të komunikimit (me mbrojtje ose pa mbrojtje);	0.25
	b) Një gypi kabllor.	
1.6.	Distanca ndërmjet një gypi furnizues të gazit me presion të lartë (deri në 55 kg/cm^2) ose një gypi të vajit dhe:	
	a) Një kabloje të komunikimit me mbrojtje;	0.25

	b) Një kabllor të komunikimit me mbrojtje;	0.5
	c) Një gypi kabllor.	0.25
1.7.	Distanca nga një kabllor nëntokësor e komunikimit ose një gypi kabllor.	0.1
2.	Distanca me objektet tjera në drejtim horizontal	
2.1.	Deri te vendi ku takohet skaji i rrugës me pjesën e argjinaturës së tokës.	5
2.2.	Deri te skaji ku takohet baza e hekurudhës me argjinaturën e tokës.	5
2.3.	Distanca deri te ndërtimet inxhinierike të hekurudhës (urat, rrjetat furnizuese të kontaktit).	10
2.4.	Distanca deri te dritat sinjalizuese të trafikut hekurudhor, furnizuesve të tyre, furnizuesve të ndriçimit të jashtëm.	5
2.5.	Distanca deri te linjat elektrike me tension < 1 kV, rrjeti i ndriçimit dhe linjës mbështetëse për komunikim mbitokësor.	2
2.6.	Distanca deri te linja furnizuese e energjisë elektrike me tension > 1 kV:	
	a) të përforcuar në një bazë (metalike);	25
	b) të pa përforcuar në një bazë (dru ose beton).	10
2.7.	Distanca deri te një kabllor nëntokësor e energjisë elektrike me tension < 1 kV (përfshirë kabllot e transmetimit të energjisë elektrike dhe të rrjetit të ndriçimit).	0.5
2.8.	Distanca deri te kolektorët.	1
2.9.	Distanca deri te gypat e sistemit të furnizimit me ngrohje.	1
2.10.	Distanca ndërmjet një kablli të komunikimit dhe një gypi të sistemit për furnizim me gaz me presion të ulët, të mesëm dhe të lartë (deri në 12 kg/cm ²) ose gypi të furnizimit me vaj.	1
2.11.	Distanca ndërmjet një kablli të komunikimit dhe një tubacioni furnizues të gazit me presion të lartë (deri në 55 kg / cm ²) ose tubacioni furnizues të vajit.	10
2.12.	Distanca prej një gypi kabllor deri te:	
	a) një gyp furnizues i gazit me presion të ulët (deri në 0.05 kg/cm ²);	1
	b) një gyp furnizues i gazit me presion të mesëm (prej 0.05 deri në 3 kg/cm ²);	1.5
	c) një gyp furnizues i gazit me presion të lartë (prej 3 deri në 6 kg/cm ²);	2
	d) një gyp furnizues i gazit me presion të lartë (prej 6 deri 12 kg/cm ²);	3
	e) një gyp furnizues i gazit me presion të lartë (deri në 55 kg/cm ²).	10
2.13.	Distanca prej kabllorëve nëntokësorë të komunikimit ose një gypi kabllor ² .	0.5
2.14.	Distanca nga themelet e ndërtimit.	0.6
2.15.	Distanca nga shkurret.	0.7
2.16.	Distanca nga trungjet e pemëve:	
	a) kur diametri i kurorës së gjetheve nuk është më i gjatë se 5 m;	2.0
	b) kur diametri i kurorës së gjetheve është më i gjatë se 5 m.	2+0.5 m për çdo metër shtesë të diametrit

Tabela 74 Distanca minimale e kabllorëve nëntokësorë të komunikimit apo gypave kabllorë nga objektet tjera⁴⁹

■ **Shtrirja e kabllorëve - Kërkesat e Përgjithshme**

Elementet kryesore të kabllorëve janë kabllot e komunikimit dhe pajisjeve kabllorë si: kornizat shpërndarëse, kabinetet shpërndarëse, kutitë shpërndarëse, shtyllat, nyjat, etj.

Kabllorët mund të shtrihen brenda gypave kabllor, ose drejtpërdrejt në tokë ose në gypa mbrojtës, kolektorë, dhe bodrume, si dhe në shtyllat mbështetëse (linjat ajrore), të futura në ndërtesa apo objekte përcjellëse, si dhe të shtrira brenda ndërtesës.

⁴⁹ Nëse infrastruktura ekzistuese nuk e lejon distancën minimale prej 0.5 m, kjo distancë mund të zvogëlohet në koordinim me pronarët e kësaj infrastrukture për të gjetur zgjidhje teknike për raste të tilla.

Drejtimi i kablllos në mes të pajisjeve kablllore dhe rrugëve ndarëse duhet shtrirë në atë mënyrë që të ketë sa më pak ndërlikime të mundshme lineare.

Kabllot duhet mbrojtur me masa të ndryshme të sigurisë nga shkarkimet elektrike atmosferike, nëse kabloja gjendet në afërsi të linjave të transmetimit të energjisë elektrike, linjave hekurudhore të elektrifikuara, si dhe stabilimenteve tjera të transmetimit të energjisë elektrike – me masa të posaçme të sigurisë elektrike.

Gjatë shtrirjes së kablllove optike, duhet përdorur metoda të posaçme për të siguruar që kabllot me fije optike të mos ekspozohen ndaj presionit të tepërt mekanik, forcës së përkuljes dhe kompresionit. Vlerat e rrezes së përkuljes së kablllos me fije optike dhe instalimit janë të specifikuara në specifikimet saj teknike.

Përzgjatja e fijes së kablllos optike nuk duhet të jetë më e madhe se 0.2 përqind. Është e ndaluar të tejkalohej forcat maksimale të tensionit që përcaktohen për kablo me fije optike.

▪ **Shtrirja e kablllove të komunikimit në gyp kabllor**

Kabloja e komunikimit duhet të shtrihet brenda një gyp mbrojtës apo të depërtohet drejtpërdrejt në gypin kabllor pa ndonjë gyp mbrojtës. Nëse aplikimi i kësaj metode nuk është i mundur, duhet përdorur metodat e tërheqjes mekanike të kablllos së komunikimit brenda gypit kabllor.

Kur kabloja e komunikimit kalon përgjatë disa pikave të gypit kabllor, duhet të sigurohet mbrojtja e kablllos së komunikimit nga dëmtimet mekanike në hyrje dhe në dalje të gypit kabllor në çdo pusetë.

Kur shtrihet kablo e komunikimit brenda gypit kabllor, është e obligueshme të kontrollohet forca e lejueshme e tërheqjes, ashtu që të mos tejkalojë forcën e përcaktuar me specifikimet teknike të prodhuesit të kablllos së komunikimit. Gjatësia e kablllos së komunikimit e tërhequr brenda gypit kabllor zgjedhet duke marrë parasysh forcën maksimale të lejueshme të tërheqjes për konstruksionin specifik të kablllos së komunikimit, fërkimit brenda gypit, si dhe peshës së kablllos së komunikimit.

Kabllot e komunikimit nuk duhet të përdredhen apo çiftëzohen me njëra-tjetrën në pusetë.

Kabllot e komunikimit në pusetë duhet shenjua dhe përforcuar në konzollë.

Distanca nga kablo e komunikimit deri te kapaku i pusetës dhe dyshemesë nuk mund të jetë më e vogël se 0.3 m.

Pas kryerjes së punimeve të shtrimit të kablllos së komunikimit, hapjet e hyrjes në gyp duhet mbyllur mirë (p.sh. “shkumë”).

▪ **Shtrirja e kablllove të komunikimit mbi ura**

Kabllot e komunikimit që duhet shtrirë në ura shtrihen përmes kanaleve të siguruara në strukturat e urës (gypa apo kolektorë) si dhe në mungesë të tyre – në gypa mbrojtës; megjithatë, duhet marrë parasysh edhe lëvizja e strukturave të urës në vendet e tegelave të saldimit me ndjeshmëri temperature, vendet e vibrimit nga trafiku, si dhe kushtet teknike të personave që shfrytëzojnë (apo operojnë me urat).

Në vendet ku ka mundësi të vibrimit të madh (p.sh. në vendet e shtyllave mbajtëse dhe zgjerimit të urave), apo ku ka rrezik të lakimeve të tepërta (p.sh. seksionet e kablllove mes urave dhe pjerrinave), kabllot e komunikimit duhet shtrirë në gypa mbrojtës.

▪ **Shtrirja e kablllove të komunikimit drejtpërdrejt në tokë**

Të gjitha punimet e dheut, kur shtrihen kabllot e komunikimit, kryhen në pajtim me kërkesat të dhëna:

- germimi dhe rivendosja e rrugëve dhe trotuareve për këmbësorë;
- germimi i gropave dhe kanaleve;
- punët e përforcimit për gropa e kanale;
- mbushja e gropave dhe kanaleve me dhe;

- ngjeshja e dheut;
- ngarkimi dhe heqja e dheut sipërfaqësor;
- nivelimi i dheut dhe punë të tjera me dhe.

Kur bëhet shtrirja e kablllove të komunikimit drejtpërdrejt në tokë, ato duhet shtrirë në thellësi prej jo më pak se 0.75 m nën sipërfaqen e dheut.

Metodat e shtrirjes së kablllove të komunikimit drejtpërdrejt në tokë zgjidhen duke marrë parasysh lokacionin e terrenit të dheut dhe rrjeteve tjera inxhinierike, trafikun rrugor, ndërtesat dhe objektet tjera. Për të shtrirë kabllot e komunikimit drejtpërdrejt në tokë, mund të përdoren metodat vijuese:

- shtrirja në kanale;
- shtrirja me “shtrirës kabllloje”;
- shtrirja përgjatë pengesave, duke përdorur metodën e prerjes apo metodën e shpimit të drejtuar.

Drejtpërdrejt në dhe mund të shtrihen vetëm kabllot e komunikimit të posaçme me rezistencë më të madhe mekanike, apo të mbrojtura me gyp mbrojtës.

Kur shtrihen kabllot e komunikimit, duhet të sigurohet që ngarkesa mekanike, e shkaktuar nga aplikimi i njërës prej metodave të shtrirjes të përmendura tabelën Nr 4 më sipër, mbi kabllot e komunikimit, të mos tejkalohet, si për shembull forca maksimale e lejueshme e tërheqjes, e përkuljes, rrezja e përkuljes dhe forca ndrydhëse të përcaktuara në specifikimet teknike të prodhuesve duhet të mos tejkalohen.

Për të shmangur dëmet e mundshme ndaj kablllove të komunikimit të shtrira me punime gërmuese, kabllot e komunikimit të shtrira në tokë duhet mbrojtur duke shtruar një shirit paralajmërues në lartësi 0.3 m mbi to.

▪ **Shtrirja e kablllove të komunikimit në kanale**

Kabllloja e komunikimit e shtrirë në kanal nuk mund të tendoset si dhe duhet të shtrihet direkt në fund të kanalit.

Në tokë të butë, kabllot e komunikimit mund të shtrihet drejtpërdrejt në fund të kanalit të hapur, e pastaj të mbulohet me dhe të gërmuar më herët, e të shoshitur. Në tokë të fortë, kabllot e komunikimit duhet shtrirë mbi një shtresë rëre apo dheu të shoshitur me trashësi prej së paku 0.1 m, të hedhur direkt në fund të kanalit, si dhe së paku 0.1 m shtresë të mbushjes me dhe të shoshitur që shtrohet mbi kabllot e komunikimit.

Kur shtrihen disa kablllo të komunikimit në një kanal, ato duhet shtrirë paralelisht, pa kurrfarë përdredhje.

Para se të mbushet kanali me mbushje dheu, të gjitha kabllot nëntokësore të komunikimit dhe pajisjet tjera duhet shenjuar në skicat e punës duke shënuar edhe distancat e tyre me objektet e afërta.

▪ **Kalimi i rrugëve nacionale (lokale) dhe argjinaturave të dheut gjatë shtrirjes së kablllove të komunikimit**

Në kalimet mbi rrugë rajonale (lokale) dhe brezave të rrugës, kabllloja mund të shtrihet me anë të këtyre metodave me:

- “shtrirës kabllloje”;
- hapje të kanalit;
- mënyrë të mbyllur (duke kryer shpime);
- linjë ajrore.

Metoda e shtrirjes së kablllove me “shtrirës kabllloje” mund të përdoret vetëm kur kalohet përmes rrugës, shiritave për çiklistë dhe vende të tjera me mbulesë të shtrimit me zhavorr. Kabllloja mund të shtrihet me “shtrirës kabllloje” drejtpërdrejt në dhe në rrugët kur nuk ka shumë trafik,. Në rastet tjera,

kabllo të duhet shtrirë me gypa mbrojtës. Para shtrirjes së kabllove apo gypave mbrojtës me “shtrirës kablloje”, pikat e kalimit nëntokësor të rrjeteve inxhinierike duhet të gërmohen ose duhet të instalohen kalime nëntokësore.

Kur përdoret metoda e hapjes së kanaleve, në kanal duhet shtrirë gypi mbrojtës, e pastaj që kanali të mbushet me mbushje dheu, ndërsa dheu në atë vend duhet të ngjeshët. Pas tërheqjes së tubit mbrojtës apo kabllos së komunikimit brenda këtij tubi, skajet e gypit duhet mbyllur mirë. Në rastin e shtrimit të kabllove nën rrugë nacionale (lokale), në argjinaturat e dheut në mënyrë të mbyllur, duhet të bëhen me gypa mbrojtës. Gypat mbrojtës duhet instaluar me anë të shpimit. Kablo e komunikimit apo gypi mbrojtës duhet tërhequr brenda gypit kabllor me anë të metodës së shpimit.

Në kalime të rrugës, skaji i sipërm i gypit të sipërm mbrojtës duhet të vendoset në thellësi prej jo më pak se 0.7 m nën sipërfaqen e rrugës, mbi rrugë – në thellësi prej jo më pak se 1.2 m nën sipërfaqen e tokës. Nëse nuk është e mundur të plotësohet kjo kërkesë, gypat shtrihen brenda një kolektori mbrojtës, apo betonohen në dhe.

Pas shtrirjes së tubit mbrojtës dhe tërheqjes së kabllos së komunikimit përmes tij, hapjet e gypit duhet mbyllur.

Rrugët nacionale (lokale), argjinaturat e dheut duhet kaluar me linjë ajrore në pajtim me kërkesat e nenit 19 të Rregullores 05/2017.

▪ **Kryqëzimet me hekurudhat**

Në kryqëzimin e kabllove me hekurudha, duhet përdorur gypa PVC, PE apo gypa kabllor të çelikut, ndërsa shtrirja e tyre nën hekurudhë duhet të bëhet në mënyrë të mbyllur (me anë të shtyrjes përtej apo shpimit të drejtuar), varësisht nga dheu dhe peizazhi.

Kur kablloja kalon përmes hekurudhës, këndi i kryqëzimit duhet të jetë sa më i pjerrët që është e mundur; gjithsesi, ky kënd nuk mund të jetë më i vogël se 45 shkallë.

Punimet e gërmimit të dheut duhet kryer në distancë prej jo më pak se 3 m nga skaji i bazës së argjinaturës së dheut të hekurudhës.

Distanca nga sipërfaqja e hekurudhës me gypin mbrojtës nuk mund të jetë më e vogël se 1.2 m si dhe jo më pak se 0.6 m nga baza e argjinaturës së dheut të hekurudhës.

Gypi mbrojtës duhet të shtrihet në dy skaje për së paku:

- 2 m nga skaji i jashtëm i bazës së gropës;
- 3 m nga skaji i bazës së argjinaturës së hekurudhës;
- 5 m nga shinat e jashtme të hekurudhës.

Kabllo me fije optike që duhet shtruar përgjatë shinave të hekurudhës duhet të jenë me mbrojtje dielektrike.

▪ **Kryqëzimet me ujëra**

Kur kalohet përtej ujërave, kabllo e komunikimit mund të shtrihen:

- nën ujë;
- mbi ura;
- me linja ajrore.

Kabllo e komunikimit të shtrira nën ujë duhet të jenë të izoluar

Rruga e kabllit përmes ujërave të navigueshëm nga urat rrugore dhe hekurudhore duhet të shtrihet nën këto ura në drejtimin e rrjedhës së ujit. Distanca e rrugës kabllore nga ura rrugore apo hekurudhore nuk mund të jetë më e vogël se 200 m.

Nëse ka urë në rrugën e kabllor së komunikimit që shtrihet mbi ujëra të navigueshëm, njëra kablo duhet shtrirë mbi urë, ndërsa një kablo rezervë nënujore rekomandohet të shtrohet në atë distancë nga ura.

Kur rruga kablore kalon në ujëra të panavigueshëm, distanca ndërmjet kablove nënujore të komunikimit dhe urës rrugore e hekurudhore nuk duhet të jetë më e vogël se 50 m.

Kabllot e komunikimit nënujore dhe nëntokësore duhet lidhur jo më afër se 30 m nga bregu i hapësirës ujore.

Nëse argjinatura e hapësirës ujore përbëhet nga graniti, guri, betoni apo druri, atëherë në vendet e lidhjes së kabllor nënujore të komunikimit me atë nëntokësore, duhet përdorur gypa kabllor me rezistencë më të madhe. Sipas nevojës, puseta duhet instaluar në brigje. Duhet të shtrihen gypa kabllor nga puseta deri te pjesa nënujore e asaj vije.

Kablo nënujore e komunikimit duhet të ngjitet për dyshtemenë e hapësirës ujore.

Kabllot e komunikimit përtej trupave ujorë mund të shtrihen përmes gypave mbrojtës nëntokësorë, që duhet shtrirë me metodën e shpimit të drejtuar.

▪ **Distancat nëntokësore të kablove me objektet tjera**

Kur shtrohet kabloja nën tokë paralelisht me rrjetet tjera inxhinierike, trafikun rrugor, ndërtesat dhe objektet tjera, apo kur kalon nëpër to, distancat minimale duhet të jenë jo më të vogla sesa ato që specifikohen me Tabelën 4 të kësaj Shtojce.

Në kryqëzimet e kablove me rrjetet tjera inxhinierike, punët e gërmimit duhet të bëhen manualisht. Nëse ka ndonjë rrjet inxhinierik që gjendet në thellësi më pak se 1.2 m, kabloja e komunikimit ose gypi mbrojtës duhet shtrirë nën këtë rrjet inxhinierik. Nëse objekti nëntokësor i rrjetit gjendet në thellësi prej 1.2 m apo më shumë, kabloja e komunikimit ose gypi mbrojtës duhet shtrirë mbi këtë rrjet inxhinierik në thellësi prej jo më pak se 0.75 m.

▪ **Shtrirja e linjës ajrore komunikuese**

Kabllot e komunikimit që përdoren në linja ajrore duhet të jenë vetëm ato që janë të përkrahura për këtë qëllim, pa shkelur kërkesat në specifikimet teknike të prodhuesit të kabllor së komunikimit.

Kabllot e komunikimit duhet varur në mbajtëse në atë mënyrë që pesha në shtyllë jetë baras e shpërndarë (dy kablo komunikimi duhet varur në anët e kundërta të mbajtëses). Për montimin e tyre, duhet përdorur elementet e montimit të kabllor së komunikimit të specifikuar nga prodhuesi.

Gjatësia maksimale e lejueshme e linjave të kabllor së komunikimit ndërmjet shtyllave mbajtëse përcaktohet në bazë të parametrave mekanikë të kabllor së komunikimit, litarit mbajtës dhe shtyllave të përcaktuara nga prodhuesi.

Në rastin e përdorimit të veglave e duhura të montimit dhe metodën e tërheqjes së kabllor së komunikimit, është e detyrueshme të sigurohet që vlerat maksimale të lejueshme për rezistencën e kabllor së komunikimit në tërheqje, hapësirat mes shtyllave mbajtëse, ngarkesa e erës, të specifikuara në specifikimet teknike të kabllor së komunikimit të mos tejkalohen.

Në linja ajrore të komunikimit, duhet bërë bashkëngjitja e kablove të komunikimit në shtyllë mbrojtëse në lartësi prej së paku 3 m.

Kur shtrihet linja ajrore e komunikimit paralelisht me linjën ekzistuese ajrore, duhet ruajtur një distancë e sigurisë ndërmjet atyre linjave ajrore.

Kur kalohet përtej linjave të energjisë elektrike, këndi i kryqëzimit do të jetë sa më i pjerrët që është e mundur; megjithatë, ky kënd nuk mund të jetë më i vogël se 45 shkallë.

Kur kalohet përtej linjave të energjisë elektrike, linjat ajrore të komunikimit duhet pozicionuar nën linjat energjetike përveç për rrjetet e transimit të energjisë elektrike. Nëse për shkak të arsyeve objektive,

nuk është e mundur të plotësohet kjo kërkesë, linjat ajrore të komunikimit mund të pozicionohen mbi linjat elektrike 400/220 V në distancë që nuk duhet të jetë më e vogël se 1.25 m. Kablloja e komunikimit që duhet shtrirë mbi linjën elektrike duhet të ketë montim të dyfishtë. Në kryqëzime, telat e linjave ajrore të komunikimit duhet të kenë izolim rezistues ndaj efekteve atmosferike, tensioni testues i të cilave nuk mund të jetë më i ulët se 2 kV. Nëse kabllojt nuk kanë pjesë metalike, nuk është e nevojshme të mbahet distanca prej 1.25 m.

Linja ajrore e komunikimit mund të kryqëzohet me linjë të energjisë elektrike deri në 1 kV në lokacionin e ndarjes dhe mbajtëses; megjithatë, linjat ajrore të komunikimit me fije të pa izoluar apo kabllojt e komunikimit me fije apo litar mbrojtës të pa izoluar nuk mund të montohen mbi shtylla mbajtëse të linjave të energjisë elektrike.

Linja ajrore e komunikimit mund të kryqëzohet me linjën e energjisë elektrike me tension prej më shumë se 1 kV vetëm në pikën e ndarjes së saj. Distanca horizontale nga shtylla mbajtëse e linjës ajrore të komunikimit deri tek fija më e afërt e linjës së energjisë elektrike duhet të jetë së paku 15 m. Kur kryqëzohet me linjën e energjisë elektrike me tension prej 400 kV, distanca ndërmjet majës së shtyllës mbajtëse të linjës ajrore të komunikimit dhe fijes më të afërt të linjës së energjisë elektrike duhet të jetë së paku 20 m.

Kabllojt e izoluar të linjës ajrore të komunikimit mund të shtrihen në shtylla mbajtëse të përbashkëta me linjat e energjisë elektrike 400/220 V. Kabllojt e komunikimit duhet montuar në shtylla mbajtëse të linjës së energjisë elektrike nën linjat e energjisë elektrike. Distanca ndërmjet kabllove të komunikimit dhe linjave të energjisë elektrike në shtylla mbajtëse nuk mund të jetë më e vogël se 1.5 m.

Distancat minimale ndërmjet linjave ajrore të komunikimit ose rrjeteve të tjera inxhinierike me objektet tjera janë përcaktuar në Tabelën si më poshtë:

Nr.	Kushtet	Distanca minimale (m)
1.	Distanca në drejtim vertikal.	
1.1.	Me sipërfaqen e tokës.	4.5
1.2.	Me sipërfaqen e tokës, kur linjat e komunikimit kalojnë mbi rrugë ose lagje.	6.0
1.3.	Me hekurudhën, ku kalojnë trenat .	7.5
1.4.	Distanca nga një linjë mbitokësore e komunikimit (ajrore) deri në rrugë.	4.5
1.5.	Distanca nga një linjë ajrore komunikimit deri në trotuarin për këmbësorë brenda një zone të mbjellë të tokës.	3.0
1.6.	Distanca deri te sipërfaqja e ujit, ku kalojnë ujërat jo të navigueshëm, kanalet, etj.	2.5
1.7.	Distanca prej pikës më të lartë të telit të një linje mbitokësore të komunikimit ose një kablli deri teli më i ulët i një linje të energjisë elektrike ose nivelit maksimal të një kablli të varur kur kalojnë linjat energjisë elektrike me tension: a) deri në 1 kV; b) 6–10 kV; c) 35 kV, 110 kV; d) 220 kV; e) 400 kV.	1.25 2 3 4 5
1.8.	Distanca në mes të linjave mbitokësore(ajrore) të komunikimit.	0.5
1.9.	Distanca nga maja e çatisë ose elementeve më të larta të vendosura mbi çati (me përjashtim të vendeve ku vështirë i qasemi).	0.8
1.10.	Distanca në mes “kutisë hyrëse” të linjave të komunikimit mbitokësor dhe “kutisë hyrëse” të linjës së energjisë elektrike (400 / 220V) brenda ndërtesave.	0.5
1.11.	Distanca nga degët e pemëve.	1.0
2.	Distanca në drejtim horizontal	

2.1.	Distanca më e afërt në mes të telit të jashtëm të një linje mbitokësore (ajrore) të komunikimit ose një kablli të mënjanuar dhe një shtylle mbajtëse të energjisë elektrike, kur linjat ajrore të kalojnë njëri-tjetrin në një ndarje: a) Linjat elektrike me tension deri 1 kV; b) Linjat elektrike të tensionit mbi 1 kV.	2.0 7.0
2.2.	Distanca prej telit më të afërt të jashtëm të një linje mbitokësore (ajrore) të komunikimit ose një kablli të mënjanuar nga një ndërtesë e ndërtuar, maja e një çatisë, ballkonit.	1.5
2.3.	Distanca në mes të telit më të afërt të jashtëm të një linje mbitokësore (ajrore) të komunikimit ose një kabulli të larguar dhe shtyllave.	Lartësia e një shtylle
2.4.	Distanca në mes të telit më të afërt të jashtëm të një linje ajrore të komunikimit ose një kablli të mënjanuar, shkurreve ose diametrit të kurorës së drunjëve.	1.5

Tabela 75 Distancat minimale ndërmjet linjave ajrore të komunikimit me objektet tjera

▪ **Kërkesat e përgjithshme për lidhjen e kabllave të komunikimit**

Kabllo e komunikimit duhet lidhur me anë të nyjave që janë prodhuar për këtë qëllim.

Kur shtrihen kabllo e komunikimit në gypa kabllor, në tokë dhe në linjat ajrore të komunikimit, duhet aplikuar nyjat që tkurren nga nxehtësia apo nyjat me aplikim të ftohtë. Nyjat e tilla duhet të përbëhen nga materialet që nuk ndërrojnë veçoritë e tyre për së paku tridhjetë (30) vjet.

Kur shtrihen kabllo e komunikimit drejtpërdrejt në tokë, duhet lënë një gjatësi rezervë e kabllor për lidhjen e kabllave të komunikimit. këtyre kabllave.

Në ndërtesa dhe kanale vertikale (të ndërtesës), duhet të përdoren nyja që tkurren në nxehtësi apo nyjat që mbyllen mekanikisht.

Nyjat që mbyllen mekanikisht, që përdoren për lidhjen e kabllave të komunikimit brenda ndërtesave, duhet të jenë të prodhuara me PE, plastikë tjetër apo çelik, si dhe duhet të ruajnë veçoritë e tyre për së paku tridhjetë (30) vjet.

Të gjitha llojet e nyjave duhet montuar në pajtim me udhëzimet e prodhuesit të tyre.

Montimi i nyjave për kabllo me fije optike duhet të bëhet në pajtim me kërkesat e sigurisë vetëm në hapësirat e caktuara të mbrojtura nga efektet atmosferike. Montimi i nyjave për kabllo optike bëhet vetëm me pajisje dhe vegla të dizajnuara enkas.

▪ **Shenjimi i kabllave të komunikimit**

Kabllo e komunikimit në pusët, kolektorë dhe kanalet vertikale duhet shënuar me etiketë plastike apo plumbi të shenjimit të ngjitur për kabllon e komunikimit. Etiketa e shenjimit duhet të jetë së paku 40 mm në gjerësi dhe 20 mm në lartësi. Etiketa plastike e shenjimit duhet të jetë e bardhë ose e verdhë. Shënimet në etiketat e plumbit duhet gravuar me çekiç të posaçëm, derisa në karta plastike, shënimet shkruhen me laps të zi, shenjat e të cilit janë rezistente ndaj ndikimeve të mundshme mjedisore.

Etiketa e shenjimit duhet të përmbajë informatat që mundësojnë identifikimin e:

- pronarit të linjës së komunikimeve elektronike (emri i entitetit, kodi, numri konvencional);
- llojin e kabllor të komunikimit;
- fillimin dhe fundin e linjës së komunikimeve elektronike (adresa e fillimit dhe e fundit).

Kabllo e furnizimit të energjisë nga largësia në pusët, kolektorë, kanale vertikale e bodrume duhet ngjyrosur me shirita të kuq (dy shirita të kuq me gjerësi 0.2 m me distancë prej 0.1 m mes tyre) për secilin gyp, si dhe nga secili skaj i njëjës në distancë prej 0.1 m prej tij.

9.6. RRJETI I GRUMBULLIMIT DHE DEPONIMIT TË MBETURINAVE MBITOKËSORE DHE NËNTOKËSORE

Bazuar në planet zhvillimore sektoriale të hartuara si pjesë e Planit Zhvillimor Komunal të Komunës së Rahovecit, por edhe duke marrë parasysh gjendjen ekzistuese të sistemit të mbeturinave, UDHËZIMI ADMINISTRATIV MMPH - NR. 24/2015 MBI ELEMENTET DHE KËRKESAT THEMELORE PËR HARTIMIN, ZBATIMIN DHE MONITORIMIN E HARTËS ZONALE TË KOMUNËS kërkon planifikimin e infrastrukturës teknike si: kapaciteti dhe shtrirja e rrjetit, ndërtesat përcjellëse, shiritat mbrojtës dhe pajisjet për rrjetin e grumbullimit dhe deponimit të mbeturinave mbitokësore e nëntokësore dhe ndërtesat dhe hapësirat për riciklim.

Pas hartimit të Hartës Zonale të Komunës së Rahovecit, çdo zgjerim i rrjetit në funksion të përmbushjes së Planit të Veprimit ku theksohet zgjerimi i rrjetit të grumbullimit të mbeturinave, projektet përgatiten nga komuna dhe kompania rajonale e mbeturinave, dhe akterët tjerë të rëndësishëm (qytetarët, bizneset, OJQ dhe hisedarët e tjerë të zonës për të cilën kryhet projekti). Projektet të cilat hartohen duhet të jenë në përputhje me ligjet aktuale në fuqi, normat teknike, dhe direktivat e BE-së. PZHK parasheh përmirësimin e infrastrukturës teknike dhe operacionale për grumbullimin, transportin dhe trajtimin e mbeturinave komunale.

Skema e grumbullimit dhe transportimit të mbeturinave (SGTM) në komunë, ndjek këtë radhë:

- Vendosja e kontejnerëve për grumbullimin (ruajtjen e përkohshme) e tyre
- Hedhja e mbeturinave nga konsumatorët
- Mbledhja dhe transportimi i mbeturinave
- Shkarkimi i mbeturinave në pikën përfundimtare të depozitimit në deponinë regjionale

Për parashikimin dhe organizimin më të mirë të skemave dhe sistemeve të përshtatshme të grumbullimit të mbetjeve, rekomandohet që gjithë zona e mbetjeve të ndahet në nënzona, bazuar në tipologji të ndryshme urbane dhe sipas tipit të konsumatorit/prodhuesve të mbetjeve, me qëllim:

- Planifikimin e një infrastrukture të përbashkët të mbledhjes së mbetjeve
- Uniformitetin në ofrimin e shërbimit, dhe
- Organizimin e programeve të përbashkëta për minimizimin e mbetjeve

Amvisëritë dhe prodhuesit tjerë të mbeturinave komunale detyrohen që mbeturinat e tyre t'i hedhin në vende të caktuara për grumbullimin e mbeturinave komunale, ndërsa mbeturinat e rrezikshme t'i ndajnë dhe t'i dorëzojnë në vendet e caktuara për to.

Amvisëritë dhe prodhuesit tjerë të mbeturinave komunale, janë të detyruar të bëjnë ndarjen e mbeturinave në lloje, sipas kushteve të përcaktuara nga autoriteti kompetent, me qëllim të trajtimit dhe riciklimit të tyre.

▪ Mbledhja grumbullimi dhe transportimi i mbeturinave

Personi i liçensuar për mbledhjen, grumbullimin dhe transportimin e mbeturinave, mbledh dhe grumbullon mbeturinat prej prodhuesit dhe zotëruesit dhe i transporton deri tek objekti në të cilin bëhet menaxhimi i mbeturinave.

Mbeturinat e rrezikshme paraprakisht klasifikohen sipas llojeve, mbledhen, grumbullohen dhe transportohen.

Mbeturinat transportohen me mjete adekuate dhe mënyra të përshtatshme, për të mos ardhur deri tek shkapërderdhja, rrjedhja dhe rënia e tyre.

Nëse ndotja ndodhë gjatë transportimit të mbeturinave, transportuesi është i detyruar që vendin e ndotur ta kthejë në gjendje të mëparshme.

Nëse mbeturina e transportuara, nuk pranohen në vendin e destinuar, transportuesi duhet ta kthejë mbeturinën në vendin ku është marrë.

▪ Numri dhe vendndodhja e pikave të grumbullimit të mbeturinave (PGM)

Përbën një çështje të rëndësishme të SGTM, pasi që ndikon në numrin e personelit të nevojshëm, numrin dhe kapacitetin e kontejnerëve, numrin dhe kapacitetin e kamionëve të mbeturinave, të cilët ndikojnë drejtpërdrejtë në koston e grumbullimit.

Pikat e grumbullimit mund të përmbajnë një ose disa kontejnerë. Vendosen në pika të veçanta, pranë rrugëve kryesore dhe dytësore (pranë kryqëzimeve apo trotuareve) ose pranë konsumatorëve (brenda zonave të banimit, pranë njësive tregtare, zonave tregtare, restoranteve, etj.). Për përzgjedhjen e tipit të pikës së grumbullimit (të përbashkët apo individuale) si dhe frekuencën e vendosjes së tyre duhet të mirren parasysh disa elemente:

- Pikat të jenë lehtë të qasshme për banorët dhe kamionët e mbeturinave
- Standardet dhe rregulloret në fuqi
- Pronësia dhe përgjegjësia
- Konsiderata të shëndetit dhe sigurisë (vendosja e PGM në distancë të tillë nga banorët që të ulë mundësitë për depozitim të paligjshëm dhe të dekurajojë tek konsumatorët përdorimin e papërshtatshëm të SGM)
- Kostot, mundësitë financiare dhe efektiviteti
- Përmbushja e objektivave të planit, dhe
- Faktorë të tjerë

Distancat mesatare mes PGM për zona të ndryshme urbane

Dendësia e vendosjes së PGM	Shumë e dendur	E dendur	Mesatarisht e dendur	Jo e dendur (e rrallë)	Shumë e rrallë
Largësia e vendosjes së PGM	100	100-150	150-250	250-400	>400

Për zonat rurale që nuk është ofruar shërbimi i menaxhimit të mbeturinave më herët, rekomandohet që shërbimi të fillojë me një rrjet jo të dendur të pikave të grumbullimit, me një largësi vendosje ndërmjet pikave prej 400 m ose më shumë. Me fillimin e funksionimit dhe normalizimit të shërbimit dhe eksperiencës, në një fazë të dytë, mund të shtohet numri i pikave të grumbullimit dhe kontejnerëve, sipas nevojave.

▪ Frekuenca e grumbullimit të mbeturinave

Frekuenca e grumbullimit lidhet dhe ndikon në vendosjen e PGM, numrin e kontejnerëve dhe kamionëve të mbetjeve, koston dhe efektivitetin e tyre. Në zona urbane, mbeturinat grumbullohen të paktën një herë në ditë nga kamionë të posaçëm teknologjikë, të pajisur me:

- sistem hidraulik ngritës për zbrazjen automatike të kontejnerëve
- shtytës pneumatik për të bërë ngjeshjen/kompaktësimin e mbeturinave

Në zonat tjera rekomandohet frekuencë më e vogël shërbimi (duke qenë se frekuenca e shpeshtë e grumbullimit sjell rritjen e mëtejshme të koston së shërbimit) me një numër më të madh kontejnerësh, por pa cenuar elementet e higjienës dhe sigurisë së shëndetit. Për zona të veçanta (tregje, qendra tregtare, etj.) rekomandohet që mbeturinat të largohen dhe të pastrohen detyrimisht çdo ditë.

Kontejnerët e mbyllur mundësojnë largimin e mbeturinave deri një herë në tri ditë, ndërsa kontejnerët e hapur kërkojnë pastrim të përditshëm të mbeturinave.

Kontejnerët duhet të jenë:

- funksionalë për sasinë dhe llojin e mbetjeve që grumbullojnë
- të përshtatshëm për kamionët e mbetjeve që përdoren
- të jenë të qëndrueshëm nga dëmtimet
- të lehtë për t'u përdorur
- ekonomikë
- të rezistueshëm ndaj gërryerjes, motit dhe kafshëve, etj.

Frekuenca dhe oraret e pastrimit të rrugëve si dhe klasifikimi i tyre sipas nevojave për pastrim, përcaktohen nga Komuna, bazuar në monitorimet dhe vëzhgimet në terren. Përveç frekuencës së shërbimit, koha e pastrimit duhet të përcaktohet me kujdes për të shmangur trafikun, makinat e parkuara dhe këmbësorët.

▪ Deponimi i mbeturinave

Mbeturinat, në varshmëri të karakteristikave të tyre, duhet të deponohen në deponitë e lejuara përkatëse, të cilat ndahen në: deponi për mbeturinat e rrezikshme; deponi për mbeturinat jo të rrezikshme; deponi të mbeturinave inerte.

▪ Mbeturinat nga ndërtimi dhe demolimi i objekteve ndërtimore

Personat të cilët menaxhojnë mbeturinat nga ndërtimi dhe demolimi i objekteve ndërtimore duhet të jenë të licencuar.

Sipas legjislacionit në fuqi, menaxhimi i këtij lloji të mbeturinave është obligim i Komunës. Komuna në bashkëpunim me komunat përreth, mund ta ndërtojë një deponi për mbeturinat nga ndërtimi/demolimi me qëllim të mos degradohet edhe më tej mjedisi, duke përmbushur kriteret ligjore për përzgjedhjen e vendeve të përshtatshme për këtë lloj të mbeturinave, ku ndër më të rëndësishmet janë: Vende të përshtatshme për deponimin e këtij lloji të mbeturinave mund të jenë vendet që më parë janë shfrytëzuar për eksploatim me qëllim të mbushjes së gropave, kanaleve të ndryshme të formuara në mënyrë të natyrshme, vende të degraduara si rezultat i erozionit ose rrëshqitjeve të dheut, apo vende tjera të ngjashme.

Megjithatë, siç është përmendur edhe më lartë, është përgjegjësi e komunës t'i trajtojë mbetjet e demolimit/inerte. Mund të thuhet se të gjitha komunat në Kosovë kanë mbetur prapa në krijimin e deponive/vendeve të përshtatshme për depozitimin e këtyre mbeturinave një deponi e mbeturinave inerte mungon edhe në Komunën e Rahovecit, andaj me HZK janë paraparë edhe Kushtet për caktimin e një lokacioni të mbeturinave inerte.

▪ Kushtet për përzgjedhjen e lokacionit

1. Deponitë e mbeturinave, duhet të planifikohet në lokacione, si në vijim:

1.1. Në gryka të rrethuara me shpatina, sipërfaqe që kanë shërbyer për eksploatim, apo në lokacione të rrafshëta;

1.2. Në largësi nga kufiri i zonës neutrale, që rrethon deponitë deri tek shfrytëzimet në vijim:

1.2.1. Nga rrjetet e gazsjellësit: 60 m

1.2.2. Nga rrjetet elektrike: 100 m

1.2.3. Nga infrastruktura hekurudhore: 100 m;

1.2.4. Nga ndërtesat e banimit: 500 m,;

1.2.5. Nga zona e monumenteve kulturore, historike dhe religjioze: 600 m;

1.2.6. Nga shtretërit e lumenjve dhe brigjet e liqeve: 1000 m;

1.2.7. Nga vendbanimet: 1500 m;

1.2.8. Nga burimet e ujit dhe ujësjellësit dhe spitalet: 2000 m

1.2.9. Nga spitalet: 2000 m;

1.2.10. Nga infrastruktura ajrore: 4000 m.

1.2.11. Në largësi më të madhe se 2000 m nga deponitë e mbeturinave

2. Deponitë e mbeturinave, nuk duhet të planifikohet në lokacione, si në vijim:

2.1. Në zonat e rrezikuara nga erozioni

2.2. Në zonat e rrezikuara nga vërshimet apo të vërshuar në 25 vitet e fundit;

2.3. Në zonat me shkallë të lartë të rrezikshmërisë sizmike;

2.4. Në zonat me pjerrtësi të thukët;

2.5. Në zonat ku ujërat nëntokësorë janë afër sipërfaqes së tokës;

2.6. Në zonat me pasuri minerale dhe minimet;

2.7. Në zonat me përdorim intensiv të bujqësisë;

2.8. Në zonat ku rrezikon llojet e veçanta të florës dhe faunës;

2.9. Mbi strehimore apo tunele nëntokësore;

2.10. Në zonat ku distanca nga fundi i deponisë deri tek niveli ujërave nëntokësore gjatë sezonit është më e vogël se 2.00 m;

2.11. Në zonat ku përshkueshmëria e tokës është më e madhe se 0,00001 cm/s.

2.12. Në sipërfaqet apo hapësirat në të cilën ekzistojnë vlera arkeologjike, historike dhe zona tjera të mbrojtura ndalohet ndërtimi i deponisë për mbeturina. Në lokacionin ku ndërtohet apo planifikohet deponia e mbeturinave, paraqitet zona neutrale (së paku 50 m) përreth deponisë e cila duhet të jetë 600 m në distancë nga zonat e veçanta të mbrojtura.

■ Mbeturinat e rrezikshme

Deponimi i MRr do të lejohet nëse gjatë dhe pas deponimit të tyre, mjedisi nuk kërcënohet nga ndotja apo nuk tejkalohen limitet për standardet e caktuara për ajrin, ujin dhe tokën. Deponimi i MRr bëhet në objekte dhe deponi të cilat janë të studiuar, dizajnuara apo konstruktura mirë si dhe posedojnë Lejen përkatëse nga Ministria.

■ Menaxhimi i mbeturinave të rrezikshme

Vendet për magazinim duhet të jenë të ndara me rrethojë dhe të shënuara me vërejtjen për rrezikun dhe llojin e mbeturinës për trajtim, transferim, magazinim etj.

Të krijojnë hapësirë për qasje të lirë për transportuesit gjatë ngarkimit/zbrajes së MRr.

MRr duhet të jenë sa më afër vendit për shkarkim-ngarkim.

Të shënohen qartë me shenja adekuate secila nga pajisjet, ambalazhet në mënyrë të veçantë nga njëra-tjetra.

Të ndalohet qasja e personave jo kompetent në vendet ku operohet.

Të pajisen me sistemin për mbrojtjen nga zjarri.

Të pajisen me automjete, kontejnerë dhe instalim të larjes si dhe instalim të ujësjellësit.

Të gjitha kullimet mblidhen ndarazi, përveç nëse është specifikuar ndryshe nga autoritetet kompetente.

Të sigurohet sasia e mjaftueshme e absorbuesve (dheu, rëra, leshi, tekstile etj.) për të kufizuar rrjedhjen e mundshme të MRr.

Në të gjitha vendet pranuese duhet bërë zgjidhje teknike adekuate për të izoluar sa më mirë MRr dhe për të siguruar pa depërtueshmëri të mbeturinave në ujë dhe tokë

MRr duhet të magazinohen ndarazi nga materialet ndihmëse të tjera.

Vendet për automjete transportuese të MRr dhe për qëndrim të përkohshëm të kontejnerëve duhet të jenë të shënuara dhe të ndara nga vendi për magazinim të MRr.

Magazinimi i MRr të seleksionuara duhet të bëhet në distancë të mjaftueshme për të garantuar siguri nga rreziku.

Kur mbeturinat kërkojnë masa shtesë të sigurisë, ato masa duhet të sigurohen patjetër.

Rrjedhja ose shpërndarja e MRr nga kontejnerët duhet të sanuar sa më parë për të zvogëluar ndotjen.

MRr jo-kompatibile duhet të deponohet në një distancë të mjaftueshme ndaj njëra-tjetrës për të mos paraqitur rrezik për mjedisin.

Kapaciteti për ruajtje të përkohshme të MRr duhet të jetë në harmoni me kapacitetet për prodhim dhe magazinim të MRr.

Grupet e MRr me përqendrim të mëdha të substancave të dëmshme duhet të transferohen dhe të magazinohen në vende të veçanta.

▪ **Menaxhimi i mbeturinave të veçanta**

Mënyra e menaxhimit, kushtet dhe rregullat për mbeturinat e veçanta, përcaktohen me aktet nënligjore përkatëse.

Personat që menaxhojnë mbeturinat e veçanta, duhet të jenë të licencuar.

▪ **Vajrat e përdorura dhe mbeturinat me vajra**

Është e ndaluar që vajrat mbeturinë të derdhen në tokë, ujë, në rrjetin e ujërave të zeza, të magazinohen ose deponohen në vende të papërshtatshme dhe të përpunohen në pajisje të cilat ndotin ajrin, ujin dhe tokën.

Prodhuesit e vajrave mbeturinë janë të detyruar të sigurojnë dorëzimin e mbeturinave personave të licencuar për menaxhimin e vajrave të përdorura dhe mbeturinave me vajra.

Mbeturinat e vajrave ushqimore duhet të mbledhen, grumbullohen dhe t'i dorëzohen personit të licencuar për përpunimin dhe trajtimin e tyre.

▪ **Bateritë dhe akumulatorët mbeturinë**

Prodhuesit dhe importuesit e baterive dhe akumulatorëve si dhe pajisjeve për mbajtjen dhe vendosjen e tyre janë të detyruar të vendosin udhëzimet të cilat përbëjnë klasifikimin në lloje, përmbajtjen e metaleve të rënda dhe mundësinë e riciklimit ose magazinimit.

Prodhuesit dhe importuesit e baterive dhe akumulatorëve janë të detyruar të mbajnë dhe ruajnë evidencën për sasinë e prodhuar apo importuar të tyre.

Çdo zotërues i baterive apo akumulatorëve është i obliguar ti kthej ato te prodhuesi apo importuesi.

Prodhuesit dhe importuesit e baterive dhe akumulatorëve janë të detyruar të marrin mbrapa bateritë dhe akumulatorët nga klientët e tyre.

Prodhuesit dhe importuesit e baterive dhe akumulatorëve janë të detyruar të dorëzojnë bateritë dhe akumulatorët mbeturinë, në vende të caktuara ose vetëm te personat e licencuar.

▪ **Gomat jashtë përdorimit dhe mbeturinat e gomës**

Prodhuesi dhe importuesi i të gjitha llojeve gomave duhet të mbaj evidencën për sasinë e prodhuar dhe importuar.

Personat që menaxhojnë me goma jashtë përdorimit dhe mbeturina të gomës duhet të mbaj evidencën, dhe shënimet për llojin dhe sasinë e mbledhur, trajtuar dhe deponuar si dhe t'i ruaj ato.

Zotëruesi i gomave jashtë përdorimit duhet ti kthej ato te prodhuesi, importuesi apo te personat e licencuar.

▪ **Pajisjet elektrike dhe elektronike**

Mbeturinat nga pajisjet elektrike dhe elektronike nuk duhet të përzihen me mbeturinat e llojeve tjera.

Ndalohet deponimi i mbeturinave elektrike dhe elektronike nëse më parë ato nuk janë trajtuar.

Mbeturinat e lëngëta nga pajisjet elektrike dhe elektronike duhet të grumbullohen të ndara dhe trajtohen në mënyrën e duhur.

Personat të cilët mbledhin mbeturinat nga pajisjet elektrike dhe elektronike, pas pranimit lëshojnë dëshmi për mallin e pranuar dhe dorëzimin e tyre për ruajtje ose trajtim.

Personat të cilët mbledhin mbeturinat nga pajisjet elektrike dhe elektronike mbajnë evidencën për sasinë e mbeturinave të prodhuara dhe pajisjet elektrike dhe elektronike të importuara.

▪ Gypat fluoreshent të cilët përmbajnë merkur

Mbeturinat nga gypat fluoreshent që përmbajnë merkur, mblidhen të ndara.

Ndalohet deponimi i tyre pa e bërë trajtimin paraprak. Personat të cilët mbledhin gypat fluoreshent që përmbajnë merkur duhet të mbajnë evidencën për sasinë e grumbulluar.

▪ PCB dhe PCT dhe mbeturinave me PCB dhe PCT

Mbeturinat që përmbajnë PCB dhe PCT, mblidhen, grumbullohen dhe klasifikohen në lloje.

Ndalohet: përdorimi i PCB në transformatorë; ripërdorimi i mbeturinave me PCB dhe PCT; riciklimi i PCB dhe PCT nga mbeturinat e PCB dhe PCT.

Zotëruesi i pajisjes që përmban PCB dhe PCT më shumë se 5 dm³ lajmëron pajisjen dhe duhet të bëjë planin për ndërrimin e saj, trajtimin ose deponimin.

Personat të cilët menaxhojnë PCB dhe PCT dhe mbeturinat me PCB dhe PCT mbajnë evidencë për sasinë e grumbulluar.

▪ Mbeturinat që përmbajnë azbest

Mbeturinat që përmbajnë azbest mblidhen të ndara, paketojnë, magazinohen ose deponohen në vendin e caktuar për këto lloje të mbeturinave, i cili duhet të jetë i shënuar.

Prodhuesi i produkteve nga azbesti dhe zotëruesi i mbeturinave që përmbajnë azbest është i detyruar që të ndërmerr të gjitha masat që fijen e azbestit dhe pluhuri, të mos emitohen në mjedis.

Zotëruesi i mbeturinave që përmbajnë azbest është i detyruar të mbajë evidencën dhe shënimet për sasinë e mbeturinave që i magazinon ose i deponon.

▪ Automjetet mbeturinë

Grumbullimi, demontimi dhe trajtimi i automjeteve mbeturinë bëhet në qendra për grumbullimin dhe trajtimin e këtyre mbeturinave.

Personat të cilët menaxhojnë automjetet mbeturinë mbajnë evidencën dhe shënimet për sasinë e grumbulluar dhe trajtuar të mbeturinave si dhe ndarjen e materialeve dhe komponentëve të rrezikshme për mjedisin dhe shëndetin e njeriut.

Zotëruesit e automjeteve janë të obliguar që automjetet mbeturinë ti dorëzojnë vetëm te personat e licencuar për menaxhim me mbeturina.

▪ Produktet medicinale humane dhe veterinare

Mbeturinat që krijohen gjatë dhënies së shërbimeve mjekësore ndahen sipas kategorisë të rrezikshme dhe parrezikshme.

Personat që menaxhojnë mbeturinat nga produktet medicinale duhet të hartojnë planin për menaxhimin e mbeturinave dhe caktojnë personin përgjegjës për menaxhimin e mbeturinave.

▪ Ambalazhet dhe paketimet

Materialet që përdoren për ambalazhe duhet të jenë të prodhuara dhe të dizajnuara në atë mënyrë që gjatë ciklit jetësorë të tyre të përmbushin kushtet për mbrojtjen e mjedisit dhe shëndetit të njeriut, kushtet për transport të sigurt të produkteve dhe menaxhimin të mbeturinave.

▪ Mbeturinat e biodegradueshme

Grumbullimi dhe trajtimi i mbeturinave të biodegradueshme bëhet nga personat e licencuar, në qendrat për grumbullimin dhe trajtimin e tyre.

Personat të cilët menaxhojnë mbeturinat e biodegradueshme duhet të mbajnë evidencën dhe shënimet për sasinë e grumbulluar, trajtuar të mbeturinave dhe sasinë e kompostit apo gazit të përfituar.

▪ Lymi nga trajtimi i ujërave

Lymi nga kanalizimi dhe trajtimi i ujërave të ndotura sipas ligjit mund të përdoret për: rikultivim të tokave; rregullimin e tokave për përdorime të veçanta; kultivimin dhe rritjen e bimëve që nuk janë të dedikuara për ushqim dhe ushqim të kafshëve.

Mbeturinat nga lymi i kanalizimit dhe trajtimi i ujërave të ndotura, shfrytëzohet vetëm atëherë kur është bërë stabilizimi i tij dhe në të cilin janë zbatuar përpunimet e duhura biologjike, kimike, termike dhe përpunime tjera, me të cilat evitohen rreziku për mjedisin dhe shëndetin e njeriut.

▪ Mbeturinat nga industria ekstraktive dhe minierave

Mbeturinat nga industria ekstraktive dhe e minierave duhet të mblidhen të klasifikuara në lloje, sipas nevojës të trajtohen ose deponohen në objekte dhe pajisje të lejuara sipas ligjit.

Personi që menaxhon mbeturinat nga industria ekstraktive dhe e minierave obligohet të hartoj Planin për menaxhimin e mbeturinave nga industria ekstraktive dhe e minierave.

Personi që menaxhon mbeturinat nga industria ekstraktive dhe e minierave është i detyruar të përdor teknikat më të mira të mundshme.

Personi që menaxhon mbeturinat nga industria ekstraktive dhe e minierave duhet të të mbajë evidencën për sasinë e krijuar, të trajtuar dhe të deponuar të mbeturinave.

9.7. INFRASTRUKTURA E PRODHIMIT TË ENERGJISË SË RIPËRTËRITSHME

Intensiteti i erës: Zonat me intensitet të lartë të erës janë më të favorshme për prodhimin e energjisë së erës.

Ndërtesat dhe ndërtime të tjera: Ndërtesat dhe ndërtime të tjera në zonën mbishtresore duhet të kenë distanca të mjaftueshme nga instalimet e prodhimit të energjisë së ripertritshme, për të minimizuar interferencat dhe rreziqet potenciale.

Kushtet e diellit: Zonat me kushte të favorshme të diellit janë më të favorshme për prodhimin e energjisë së diellit. Këto kushte përfshijnë nivelet e ndriçimit, lagështinë dhe distancën nga zona me hije.

Aksesibiliteti: Zona mbishtresore duhet të jetë e aksesueshme dhe të mund të instalohen sisteme përkatëse të lidhjes së energjisë në rrjetin e shpërndarjes së energjisë.

Kushtet atmosferike: Kushtet atmosferike në zonën mbishtresore mund të ndikojnë në prodhimin e energjisë së ripertritshme. Këto kushte përfshijnë temperaturën, lagështinë dhe kushtet e ajrit.

Zonat e ndalimit të fluturimit: Zonat mbishtresore ku fluturimi i aeroplanëve është i ndaluar ose i kufizuar mund të kenë rreziqe për instalimet e prodhimit të energjisë së ripertritshme nga era, dhe kjo duhet të merret parasysh gjatë planifikimit të tyre.

Karakteristika gjeografike: Kushtet gjeografike të zonës mund të ndikojnë në prodhimin e energjisë së ripertritshme. Për shembull, zona në një kodër ose në një vend të thellë mund të ketë kushte të ndryshme nga zona në një lug të hapur.

Ngarkesa dhe kapaciteti i rrjetit të energjisë: Zonat mbishtresore duhet të kenë kapacitetin e nevojshëm të rrjetit të energjisë dhe mundësi për lidhje në rrjetin ekzistues.

Shkalla e zhurmës dhe ndikimit në mjedis: Sistemet e prodhimit të energjisë së ripërtitshme mund të prodhojnë zhurmë dhe mund të kenë ndikim në mjedis, kështu që duhet të merret parasysh kjo gjatë planifikimit dhe instalimit të tyre.

Kushtet e hapësirës fizike: Zonat mbishtresore duhet të kenë hapësirë fizike të mjaftueshme për instalimet dhe paisjet e nevojshme për prodhimin e energjisë së ripërtitshme nga era dhe dielli.

Kushtet klimatike: Kushtet klimatike, si shumësia e dëborës, akullit dhe akullnajave mund të ndikojnë në prodhimin e energjisë së ripërtitshme nga era dhe dielli.

Kushtet e territorit: Kushtet e territorit, si terreni dhe rrjedhshmëria e ujit mund të ndikojnë në prodhimin e energjisë së ripërtitshme nga era dhe dielli.

Qëndrueshmëria financiare: Prodhimi i energjisë së ripërtitshme mund të jetë i kushtueshëm në kosto, kështu që është e rëndësishme që zonat mbishtresore të kenë qëndrueshmëri financiare dhe mbështetje për zhvillimin e tyre.

▪ Integrimi i teknologjive aktive diellore

Sa i përket potencialit për prodhimin e energjisë nga panelet FV, sasia e fuqisë së gjeneruar për një njësi kapaciteti të instaluar FV varion rreth 1369.1 kWh/kWp në vit, për modulet FV të montuara në pozicionin fik, me pjerrësi optimale 33°-37°.

Duhet inkurajuar fuqimisht përfshirja e projekteve të energjisë së rinovueshme në zhvillimet e reja. Skemat e energjisë së rinovueshme në shkallë të vogël, që përdorin teknologji të tilla si panelet diellore, lehtësisht mund të përfshihen në zhvillimet e reja ashtu edhe në ndërtesa ekzistuese.

Për zgjidhjet integruese të energjisë, thelbësore është përfshirja e lagjeve dhe blloqeve të ndërtesave, për të zbatuar zgjidhjet e sistemit në nivelin e duhur, p.sh. rrjete të vogla të energjisë që furnizohen nga burime të rinovueshme. Kjo qasje mund të mbyllë hendekun midis nivelit të qytetit dhe nivelit të ndërtesës. Instalimi i duhur i këtyre sistemeve rregullohet përmes këtij dokumenti të Hartës Zonale.

Në shumicën e rasteve, standardet ekzistuese dimensionale lejojnë zhvillimin e sistemeve të energjisë diellore në shkallë të vogël, të mesme dhe të madhe. Megjithatë, nëse komuna në raste të caktuara vendos se standarde alternative të dimensioneve janë të nevojshme për të lejuar zhvillimin e sistemeve të energjisë diellore, duke mbrojtur shëndetin dhe mirëqenien publike, ajo mund t'i imponojë ato.

Kur kërkohet një aplikim planifikimi, faktorët që duhet të merren parasysh për integrimin e moduleve fotovoltaike dhe kolektorëve për ngrohjen e ujit përfshijnë:

- Çatitë me pamje nga jugu janë ideale, mirëpo modulet mund të vendosen në çatitë nga jug-perëndimi ose jug-lindja me humbje minimale. Çatitë nga veriu dhe me shumë hije duhet të shmangen;
- Modulet diellore duhet të jenë të orientuara në drejtim të jugut, dhe me pjerrtësi optimale nga 33°-37°;
- Nevoja për sipërfaqe të mjaftueshme të moduleve diellore për të prodhuar energjinë e kërkuar nga sistemi;
- Ngjyra dhe pamja e moduleve, veçanërisht nëse nuk ka një dizajn standard.

▪ Kushtet për instalimet në çati

Sistemet e energjisë diellore të montuara në çati, pavarësisht nga madhësia, lejohen për zhvillim pa pasur nevojë për një leje të posaçme, me kushtin që instalimi të mos jetë i një dizajni të pazakontë. Këto projekte nuk mund të ndalohen dhe mund të ndërtohen pasi të jetë lëshuar një leje ndërtimi. Është e rekomandueshme që për qëllime të lartësisë, këto sisteme të konsiderohen të ngjashme me oxhaqet, antenat televizive apo pajisje të tjera që zakonisht lejohen në lartësi shumë më të larta, ose mund të përjashtohen nga limitet e lartësisë.

Përzgjedhja e vendit/lokacionit: ky dokument dekuron fuqimisht vendndodhjet që rezultojnë në humbje të konsiderueshme të tokës dhe burimeve natyrore, duke përfshirë tokën bujqësore dhe pyjore,

dhe inkurajon vendosjen në çati, si dhe lokacionet në rrethet industriale dhe tregtare, ose në toka të zbrazëta dhe të trazuara.

Kushtet e instalimit të sistemeve në çati në prona banimi:

- Vargu diellor FV nuk duhet të dalë më shumë se 200 mm mbi vijën e çatisë;
- Për aq sa është e mundur, paneli duhet të vendoset për të minimizuar efektin në pamjen e jashtme të ndërtesës;
- Sistemet FV përjashtohen nga llogaritjet e lartësisë kur kemi të bëjmë me çati të sheshtë, apo të kalojnë lartësinë maksimale me 1.5-3 metra.

Kushtet e instalimit të sistemeve në çati për furnizim të pronave komerciale

- *Çatitë me pjerrësi:* Vargu diellor FV nuk duhet të dalë më shumë se 200 mm mbi vijën e çatisë;
- *Kulmet e sheshta:* Pjesa më e lartë e panelit FV të jetë më pak se 1 m më e lartë se pika më e lartë e çatisë (duke përjashtuar strukturat si oxhaku);
- Vargu FV të vendoset mbi 1 m distancë nga skajet e jashtme të çatisë;
- Për aq sa është e mundur, paneli duhet të vendoset për të minimizuar efektin në pamjen e jashtme të ndërtesës.

▪ Kushtet për instalimet në tokë

Për sistemet e montuara në tokë, ekziston një dallim midis mënyrës se si trajtohen sistemet e shkallës së vogël, të mesme dhe të madhe dhe ku secili lejohet sipas të drejtës, nëpërmjet rishikimit të planit të vendndodhjes ose me leje të posaçme. Sisteme të montuara në tokë në shkallë të vogël, që do t'i shërbenin një shtëpie, bizneseve të vogla apo ndërtesa të vogla komunale, lejohen në të gjithë komunitetin pa një leje të veçantë. Panelet FV janë relativisht teknologji e re dhe akoma nuk dihet se si instalimet përshtaten me rregulloret ekzistuese të zonimit dhe përdorimit të tokës.

Sistemet në shkallë të gjerë ngrenë shqetësimet e përdorimit të tokës, estetike, çmontimin dhe asgjësimin. Instalimet në tokë, nuk lejohen në zona banimi pa një kontroll rregullator përmes rishikimit të planit të zonës së caktuar, për mbrojtjen e shëndetit, sigurinë dhe mirëqenien publike.

Në rastet kur planifikohet heqja e pemëve për të rritur aksesin e rrezeve të diellit, banorët në kërkesën për leje të paraqesin qartë llojet. Rritja e vegetacioni dhe zëvendësimi duhet të merren parasysh gjatë projektimit të një sistemi FV.

Kushtet e instalimit të sistemeve në tokë në prona banimi

Sisteme të montuara në tokë në shkallë të vogël, që do t'i shërbenin një shtëpie, lejohen për zhvillim nëse:

- Modulet diellorë FV të jenë jo më shumë se 4 m lartësi;
- Modulet diellorë FV të instalohen në distancë mbi 5 m nga kufiri i pronës;
- Preferohet që madhësia e vargut diellor FV nuk duhet të kalojë 9 m²

Sistemet e montuara në tokë me sipërfaqe më të madhe se 9 m², kalojnë në kategorinë e sistemeve të mesme dhe të mëdha, për të cilat do të kërkohet rishikimi i planit të zonës.

Për sistemet e energjisë diellore të montuara në tokë që zhvillohen si struktura ndihmëse për një pronë – biznes, ndërtesë apo strukturë tjetër, duhet ofruar i njëjti fleksibilitet siç tashmë iu ofrohet “strukturave ndihmëse” (kasolle, garazha, etj.), të jenë më afër vijës së ngastrës sesa një strukturë kryesore. Këto sisteme në shkallë të vogël dhe të mesme, si aksesore për përdorim kryesor, mund të vendosen jo më afër se 6 metra linja e oborrit të përparmë, anësore ose të pasmë. Të gjitha sistemet e energjisë diellore të montuara në tokë në zonat e banuara do të instalohen ose në oborrin anësor ose të pasmë deri në masën e mundshme.

Kushtet e instalimit të sistemeve në tokë në prona komerciale, bujqësore dhe industriale

- Modulet diellore FV të jenë jo më shumë se 4 m lartësi;
- Modulet diellore FV instalohen në distancë mbi 5 m nga kufiri i pronës;
- Madhësia e rrjetit diellor PV nuk i kalon 9 m²;
- Paneli diellor FV nuk duhet të jetë i dukshëm nga rruga nëse ndodhet brenda një zone të konservuar ose një zone të trashëgimisë.

Meqenëse shumica e instalimeve komerciale të sistemeve diellore FV janë shumë më të mëdha se 9 metra katrorë, një leje e veçantë do të kërkohet për sistemet komerciale FV diellore të montuara në tokë pothuajse në të gjitha rastet.

Për sa i përket pronave të fermave, instalimet në çati janë gjithmonë të preferueshme. Nëse çatia është e pamjaftueshme, toka bujqësore jo e punueshme mbetet zgjedhja e dytë. Nëse kjo gjithashtu shihet e pamundur, toka më pak produktive të përdoret së pari për të minimizuar humbjen e produktivitetit të tokës kulturre.

	ZB-1	ZB-2	ZB-3	ZK	ZI
Sistemet e energjisë solare në çati	L	L	L	L	L
Sistemet e energjisë diellore të montuar në tokë në shkallë të vogël	L	L	L	L	L
Sistemet e energjisë diellore të montuar në tokë në shkallë të mesme	RP	RP	RP	L	L

Tabela 62 Karakteristikat e gypave të paraizoluar sipas studimit të fizibilitetit të ngrohjes në largësi

L = E lejueshme RP = Rishikim i Planit të Vendit

▪ Instalimet në zona të veçanta

Lejet për zhvillime të projekteve të energjisë së rinovueshme që mund të kenë efekt negativ në ruajtjen e trashëgimisë përfshirë këtu Zona të Veçanta të Mbrojtjes, Trashëgimi Natyrore, Kulturore, etj.) u jepen vetëm pas një vlerësimi që përshkruan se integriteti i objektit apo vendit nuk ndikohet negativisht.

- Paneli diellor FV nuk duhet të jetë i dukshëm nga rruga nëse ndodhet brenda një zone të konservuar ose një zone të trashëgimisë.

▪ Çmontimi dhe asgjësimi i sistemit solar

Në përshkrimin e kërkesave për vendin e çmontimit, në mënyrë specifike të kërkohet heqja e infrastrukturës, asgjësimi i çdo komponenti dhe ri-vegjetimi i zonës. Është shumë me rëndësi rikthimi i zonës në gjendjen që ka qenë para se të instalohet sistemi solar.

10. ARSYETIMI PËR NEVOJËN E HARTIMIT TË PLANEVE RREGULLUESE TË HOLLËSISHME TË PLANIFIKUARA

Përgatitja e Planeve Rregulluese të Hollësishme të cilat nuk janë paraparë me PZHK ose HZK. Përpos zonave të përcaktuara në këtë dokument për të u trajtuar përmes Planeve Rregulluese të Hollësishme, për shkak të zhvillimeve apo synimeve të reja të Komunës, Komuna mund të trajtojë zona tjera të cilat nuk janë paraparë me PZHK ose HZK me Plane Rregulluese të Hollësishme, mirëpo në këto duhet të ndjekur procedurat sipas UDHËZIM ADMINISTRATIV MMPH - Nr.01/2018 PËR ELEMENTET DHE KËRKESAT THEMELORE PËR HARTIMIN, ZBATIMIN DHE MONITORIMIN E PLANEVE RREGULLUESE TË HOLLËSISHME, siç është përkthyer në vijim.

Para se të merret vendimi për Plan Rregullues i Hollësishëm i cili nuk është paraparë me PZHK ose HZK, autoriteti i planifikimit hapësinor duhet të përgatit një raport të arsyeshmërisë për të shpjeguar qartë pse nevojitet hartimi i Planit Rregullues të hollësishme në vend se të përfshihen të gjitha kushtet përkatëse në hartën zonale përkatëse.

Para procedimit të propozim-vendimeve për hartimin e Planeve Rregulluese të Hollësishme duhet t'i bashkëngjitet programi për hartimin dhe menaxhimin e procesit të planifikimit, i cili përmban të dhënat në vijim :

- Arsyetimi i nevojës për përgatitjen
- Llojin dhe përkufizimin e dokumentit të planifikimit hapësinor;
- Qëllimin e hartimit;
- Kufirin e territorit;
- Subjektin përgjegjës për hartimin;
- Mjetet dhe mekanizmat e nevojshëm për hartim.

Të gjitha Planet Rregulluese të Hollësishme hartohen vetëm në rastet kur nevojiten kushte zhvillimore hapësinore më të hollësishme për këto hapësirë specifike, përveç asaj që është ofruar në hartën zonale përkatëse. Kushtet për rregullimin e hapësirës përfshirë shfrytëzimet e tokës, kushtet zhvillimore, kushtet ndërtimore dhe masat mbrojtëse në nivel parcele kadastrale. Këto janë kushte dhe masa shtesë që nuk janë specifikuar tashmë me ndonjë dokument të planifikimit hapësinor të nivelit më të lartë d.m.th. në Hartën Zonale të Rahovecit ose Plan Zhvillimor Komunal.

Këto Plane Rregulluese të hollësishme do shërbejnë për nevoja të rregullimit, teknike dhe operacionale të planifikimit hapësinor, për të përcaktuar kushtet shtesë më të hollësishme për zbatimin e qëllimeve dhe objektivave nëpërmjet projekteve konkrete. E nevojat për hartimin e PRrH-ve përfshijnë por nuk kufizohen vetëm në vendosjen e kushteve për rregullimin e hapësirave në pjesë të caktuara të zonave apo sipërfaqeve të planifikuara duke përfshirë kushtet ndërtimore, kushtet për rregullimin e hapësirës janë më të hollësishme se kushtet e përcaktuara në Hartën Zonale të Komunës dhe dokumentet tjera të planifikimit hapësinor të nivelit më të lartë.

Duhet theksuar se për shkak të ngarkesave dhe komplikimeve që ka Komuna e Rahovecit sidomos në Zonën urbane të Rahovecit si dhe në zonën përkundër kushteve në nivel zone të cilat krijojnë bazë të mirë për dhënien e kushteve dhe lejes ndërtimore për shkak të formave të çrregullta të parcelave, plotësimit të normave dhe standardeve, si dhe plotësimit të parimeve të trajtimit të barabartë të parcelave dhe pronarëve dhe parimeve tjera demokratike ka nevojë për detajime më të mëdha dhe duhet trajtuar me prioritet përmes planeve të reja rregulluese vijuese:

Nr	Zonat/Vendbanimet	ha
1	PRrH Konservimi Zona Historike e Rahovecit	27.50

2	PRrH Zona Urbane I	119.70
3	PRrH Zona Urbane II	81.17
4	PRrH Zona Urbane III	64.77
5	PRrH Konservimi Zona Historike Hoçë e Madhe ⁵⁰	168.31

⁵⁰ Zona e Veçantë e Mbrojtur “Fshati Hoçë e Madhe” dhe zonat e tjera të trajtohet sipas dispozitave ligjore të dhëna në Ligji Nr. 03/L-039 Për Zonat e Veçanta të Mbrojtura, Ligji Nr. 04/L-62 Për Fshatin Hoçë e Madhe dhe aktet e tjera ligjore që dalin prej tyre dhe Neni 18 të Ligjit Nr. 04/L-174 Për Planifikimin Hapësinor.

11. TRAJTIMI I VENDBANIMEVE JOFORMALE

Vendbanimet joformale në vendin tonë kanë ekzistuar edhe më parë, mirëpo kryesisht kanë qenë të njohura me emërtime të ndryshme si lagje të egra, ilegale, të paplanifikuara, mahalla, etj.

Sipas Ligjit Nr.03/L-106 për ndryshimin e Ligjit për Planifikim Hapësinor Nr. 2003/14, Neni 2. Vendbanimet joformale janë vendbanime njerëzore, të cilat nuk u mundësojnë banorëve të gëzojnë të drejtat e tyre për një standard të përshtatshëm të jetesës, në veçanti banim të përshtatshëm.

Bazuar në Planin për Zbatimin e Standardeve në Kosovë, vendbanimet joformale kategorizohen si vijon :

- Zotërimi joformal i pronësisë;
- Qasja joadekuate ose privimi në shërbime elementare;
- Pjesëmarrja joadekuate ose mos pjesëmarrja në qeverisje dhe
- Rrezikshmëri e lartë

Në Komunën e Rahovecit janë identifikuar 9 vendbanime jo formale, një nga të cilat ndodhet në zonën urbane dhe 8 në zonat rurale. Në këto vendbanime jetojnë kryesisht banorë të komunitetit rom, ashkali, egjiptian dhe shqiptar. Karakterizohen me mungesë të infrastrukturës fizike dhe infrastrukturë sociale si dhe kanë ndikim negativ në mjedis.

	Vendbanime t	Zona Urbane/Rural e	Popullësi a	Sipërfaqj a	Dendësi a	Ekonomit ë familjare	Lartësia mbidetar e	Kategori a
1	Bellacërk	Rurale	2270	10,96	207	252	310-350	lugina - rrafshina
2	Xërxe	Rurale	3184	10,08	316	288	310-350	lugina - rrafshina
3	Gexhë	Rurale	660	3,23	204	165	310-350	lugina - rrafshina
4	Radoste	Rurale	2346	10,33	227	206	310-350	lugina - rrafshina
5	Ratkoc	Rurale	3791	1182	321	380	310-350	lugina - rrafshina
6	Çifllak	Rurale	1292	4,76	271	104	310-350	lugina - rrafshina
7	Dobidol	Rurale	799	3,46	231	138	310-350	lugina - rrafshina
8	Drenoc	Rurale	1587	8,19	194	161	350-600	kodrinor e
9	Rahovec	Urbane	15892	48,49	328	3072	350-600	kodrinor e
Totali			31821	12,2	127,5	4766		

Tabela 76 Vendbanimet joformale në Komunë të Rahovecit

Vendbanim joformal i identifikuar, nuk rezulton të jetë i gjithë vendbanimi ose Zona, por një pjesë e qytetit ose e lagjes. Idenetifikohet një pjesë e qytetit të Rahovecit dhe pjesë apo lagje të fshatrave Bellacërk, Xërxe, Gexhë, Radostë, Ratkoc, Çifllak, Dabidol dhe dy pjesë të fshatit Drenoc, me karakteristikat si më poshtë:

1. **Bellacërk** Zotërimi jo formal i pronësisë (janë një numër i vogël i objekteve që kanë ndërhyrë në pronën publike)
2. **Xërxe** - Qasja joadekuatë ose privimi në shërbime elementare (Kanalizimi jo funksional)
3. **Gexhë** - Nuk ka ndonjë karakteristikë që të jetë vendbanim jo formal. Më herët nuk ka pas qasje në infrastrukturën e kanalizimit, mirëpo kjo mangësi është përmirësuar dhe tani kanë qasje.
4. **Radoste** - Qasja joadekuatë ose privimi në shërbime elementare (Nuk kanë qasje në Kanalizim)
5. **Ratkoc** - Zotërimi jo formal i pronësisë (janë një numër i vogël i objekteve që kanë ndërhyrë në pronën publike). Parcela me numër 1725-3 është pronë shoqërore me sip. 10942 m² dhe është e uzurpuar me objekte banimi në sip. Prej 4725m² (është veç si informatë nëse mundet me hy kjo si pjesë e vendbanimit jo formal).
7. **Çifllak** - Qasja joadekuatë ose privimi në shërbime elementare (Nuk kanë qasje në Kanalizim)
8. **Dobidol** - Pjesa e Vendbanimit Joformal të identifikuar është në pjesën e komosacionit.
9. **Drenoc** - Zotërimi jo formal i pronësisë (janë një numër i madh i objekteve që kanë ndërhyrë në pronën publike). *Sqarim:* ne PZHK-në e vjetër është gabim i vendosur lokacioni, vetëm parcela me numër 377-10 duhet të trajtohet si vendbanim jo formal pasi është një parcelë me sipërfaqe bukur të madhe dhe në atë janë të vendosura një numër i madh i objekteve që e kanë uzurpuar këtë pronë. Pjesë të ndara brenda kësaj parcele, ka edhe që janë pronë private.
10. **Rahovec** - Zotërimi jo formal i pronësisë . Qasja joadekuatë ose privimi në shërbime elementare (kanë një numër i parcelave që nuk kanë qasje në rrugë publike).

Nr. i Vendbanimit V/J	Sipërfaqja e përgjithshme në	Numri i shtëpive (Ek. Familjare)	Nr. i ekonomive familjare	Numri i banorëve në nd. pa leje	Nr i përgjithshëm i banorëve	Dendësia (b/ha)
9	12,2	293	4,766	1,556	31,821	127,5

Tabela 77 Vendbanimet Joformale në Komunën e Rahovecit

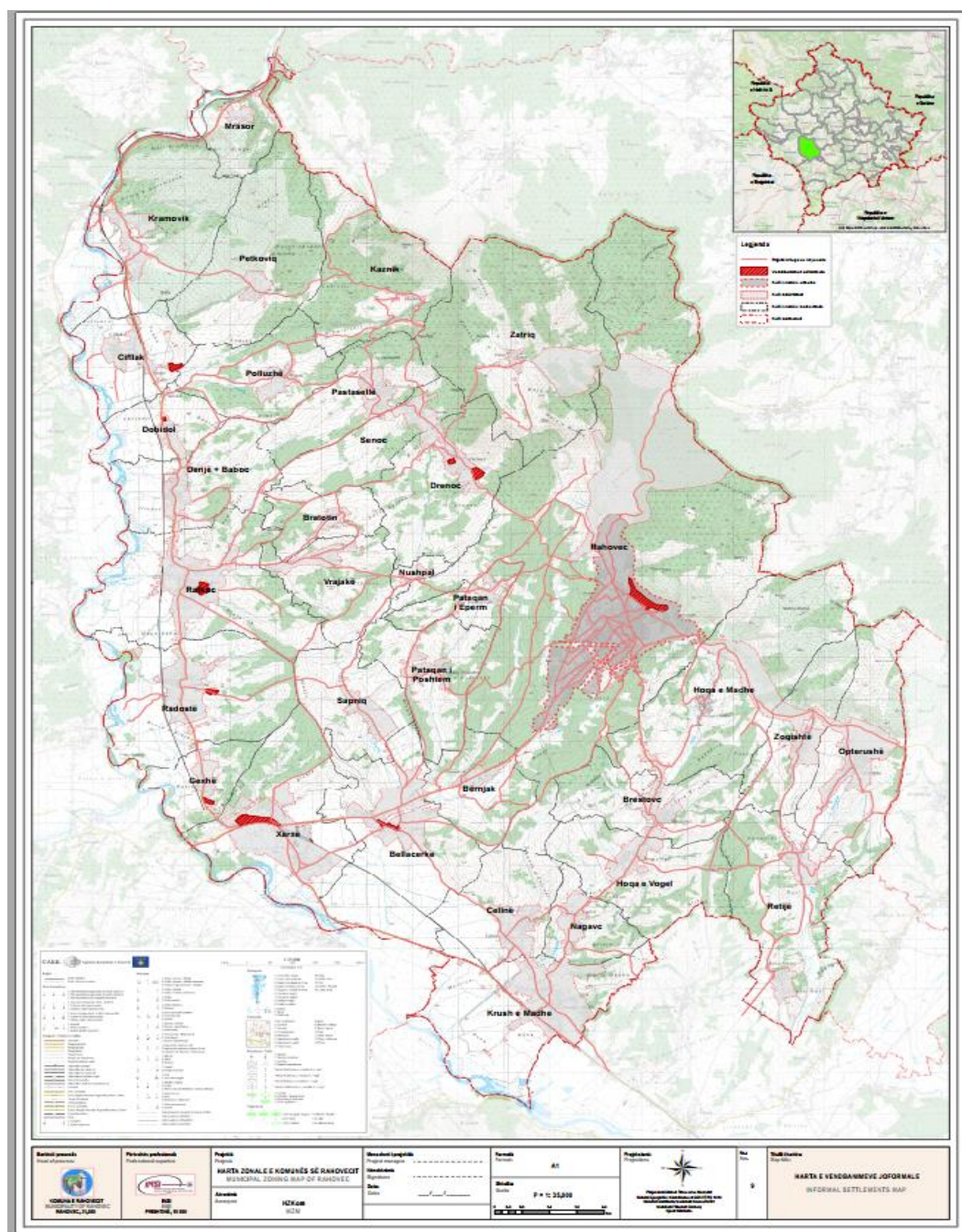
Prandaj, sipas shënimeve të prezantuara nga KK Rahovec, gjithashtu të prezantuara edhe në tabelën vijuese të vendbanimeve joformale në Komunën e Rahovecit, sipërfaqja e përgjithshme e Vendbanimeve jo formale të identifikuar në Komunën e Rahovecit është 12,2Ha. Në vendbanimet e identifikuar joformale, nga numri i përgjithshëm i banorëve 31,821, në vendbanime joformale jetojnë 1,556 banorë dhe janë identifikuar 293 ekonomi familjare nga 4,766, sa është numri i përgjithshëm i tyre.

Dominimi i familjeve të mëdha dhe të zgjeruara, tregon gjithashtu shkallë mesatare të zhvillimit dhe arsimit dhe papunësi e varfëri të theksuar. Zotërimi joformal ose jo i sigurt i pronësisë të vendbanimeve joformale të identifikuar kërkon zgjidhje, ku komuna në bashkëpunim me komunitetin të mundësojë zgjidhjen e statusit pronësor të tokave në pronësi komunale ose shoqërore, në nivelin lokal ose të nivelit qendror.

Para rregullimit të çështjes pronësore të posedimit të tokës, komuna duhet të trajtojë parcelat përmes hartimit të Planeve Rregulluese të Hollësishme (PRrH).

Harta 6 Vendbanimet Joformale në Komunën e Rahovecit

Për disa nga Vendbanimet Joformale të identifikuar në Komunën e Rahovecit, janë punuar PRRH dhe ato janë prezantuar në hartën e bashkangjitur më poshtë. Janë punuar për njësitë: Bellacërk, Xërre, Radostë, Ratkoc dhe Zonë Urbane në Rahovec. Mirëpo, kërkohet të hartohen Plane Rregulluese të Hollësishme edhe për njësitë të cilat nuk kanë Plane Rregulluese të Hollësishme, kurse ato të cilat veçse janë punuar duhet tu përmbahen dhe ti përmbushin kriteret dhe zgjidhjet e ofruara përmes Planeve Rregulluese të Hollësishme. Ky proces duhet monitoruar me përpikëri nga Autoriteti përgjegjës, deri në implementimin përfundimtar, përndryshe, nëse nuk monitorohet implementimi i të njëjtave, atëherë nuk kanë kurrfarë efekti propozimet dhe zgjidhjet e ofruara në Plane Rregulluese të Hollësishme.

Mungesa e shërbimeve elementare të infrastrukturës teknike dhe sociale është treguar të jetë arsyeja kryesore për pjesëmarrje joadekuate. Këto lagje, janë kryesisht të banuara me komunitetin RAE mbi 70% (romë, ashkalinjë, dhe egjiptian), kurse ai shqiptar në 30 %.

Infrastruktura fizike nëpër këto lagje, edhe pse ekziston (uji, rryma, kanalizimi dhe grumbullimi i mbeturinave), është joadekuatë. Posaçërisht rrugët, transporti urban dhe hapësirat publike janë ato të cilat e vështirësojnë gjendjen.

Gjendja e ndërtesave të banimit nuk është shumë e mirë dhe kjo tregohet nga gjendja ekzistuese e objekteve që janë marrë sa i përket kësaj çështje. Në total ka rreth 293 objekte me 1,556 banorë.

Kriteri i mbulueshmërisë me infrastrukturë sociale

Kushti tjetër i plotësuar është edhe infrastruktura teknike. Viteve të fundit janë realizuar mjaft projekte, ku janë ndërtuar rrugët, janë ndërtuar rrjeti i ujësjellësi dhe kanalizimit.

Ndonëse, Harta Zonale e Komunës ka trajtuar infrastrukturën teknike, publike, sociale dhe të transportit për të gjitha Vendbanimet Joformale, gjithashtu janë punuar edhe PRRH për disa njësi ku ka pasur të identifikuar Vendbanime Joformale sikurse. Bellacërk, Xërxe, Radostë, Ratkoc dhe Zonë Urbane në Rahovec, gjithsesi që nevojitet të hartohen Plane Rregulluese të Hollësishme edhe për njësitë të cilat nuk kanë Plane Rregulluese të Hollësishme.

Në këtë kontekst, përmbushja e kriterëve të ofruara përmes Planeve Rregulluese të Hollësishme lidhur me Vendbanimet Joformale, duhet monitoruar nga Autoriteti përgjegjës, deri në implementimin përfundimtar.

Përpos përmbushjes së kriterëve të parashtruara në UDHEZIM ADMINISTRATIV MMPH - Nr.01/2018 PËR ELEMENTET DHE KËRKESAT THEMELORE PËR HARTIMIN, ZBATIMIN DHE MONITORIMIN E PLANEVE RREGULLUESE TË HOLLËSISHME. Planet Rregulluese të Hollësishme për Vendbanimet Joformale, duhet të përmbajnë planin e riparcelimit dhe rregullojnë edhe çështjet vijuese:

- Përgatitja e profilit të gjendjes ekzistuese të vendbanimeve joformale në territorin e saj. - Kjo do të duhej të shërbente për përcaktimin e prioritetëve për rregullimin e vendbanimeve joformale, ndërsa do t'u shërbente donatorëve të mundshëm për ofrimin e informatave të nevojshme për përkrahje financiare, njerëzore dhe teknike në kuadër të këtij rregullimi.
- Çështjet pronësore – ekziston nevoja për angazhim intensiv të komunës për zgjidhjen e problemeve në lidhje me të drejtat pronësore. Çështjet e pazgjidhura pronësore duhet, të zgjidhen në mënyrë që të sigurohet baza ligjore për iniciimin e procesit të planifikimit. Kadastra dhe departamentet pronësore, duhet të ofrojnë të dhëna dhe harta të përditësuara, në mënyrë që të shmangen problemet me të dhëna gjatë planifikimit.
- Procesi i planifikimit - respektivisht rregullimit të Vendbanimeve Joformale, duhet të realizohet përmes një procesi gjithëpërfshirës, në mënyrë që pjesëmarrësve t'u mundësohet shprehja e kërkesave dhe një vendimarrje transparente.

Përmbushja e kriterëve dhe zgjidhjeve të ofruara përmes Planeve Rregulluese të Hollësishme si dhe të cekurave si më lartë lidhur me Vendbanimet Joformale, duhet monitoruar me përpikëri nga Autoriteti përgjegjës, deri në implementimin përfundimtar, përndryshe, nëse nuk monitorohet implementimi i të njejtave, atëherë nuk kanë efekt propozimet dhe zgjidhjet e ofruara në Plane Rregulluese të Hollësishme.

Për pronat e identifikuar me pronësi komunale, Komuna e Rahovecit gjatë trajtimit të VBJ, duhet të bashkëpunojnë me Drejtoritë përkatëse në Kuvendin Komunal Rahovec, në lidhje me pronat që eventualisht gjinden në pronat me pronësi komunale, si dhe ti bashkërendojnë aktivitetet me rastin e rregullimit të VBJ.

Bashkëpunimi me Agjencinë Kosovare të Privatizimit, me qëllim të shmangies së problemeve në raport me token shoqërore nën menaxhimin e AKP, e nevojshme për vendosjen e infrastrukturës publike, sigurimin e hapësirave për shkolla, çerdhe dhe ndërtesa të tjera komunale.

Kushtet zhvillimore për vendbanimet joformale

Duke pas parasysh që tashmë një përqindje e konsiderueshme e njësive të banimit, janë ndërtuar dhe janë në ndërtim e sipër, me HZK rekomandohet që edhe pjesa e ngelur, nëse është e mundur të

ndërtohen në përputhje me kushtet zhvillimore dhe masat të përcaktuara me zonë të banimit dhe zonat tjera relevante.

12. PLANI I VEPRIMIT

12.1.1. QËLLIMI 1. PËRMIRËSIMI I SITUATËS EKONOMIKE

QËLLIMI 1.

OBJEKTIVI 1.1: Zhvillimi i zonës ekonomike								
	AKTIVITETI	INSTITUCIO NI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT
1.1.1	Investime në zonën ekonomike në Opterushë sipas vendimit të Kuvendit Komunal dhe PZHK-s në fuqi	DEZhT	DEZhT	Buxheti Komunal	I lartë	3,500,000.00	I vazhdueshëm	Hapësirë për biznese.
1.1.2	Ndërtimi dhe rregullimi infrastrukturës së oborrit (depot e Matreksit)	DEZhT	DEZhT	Buxheti Komunal	I lartë	30,000.00	Afatmesëm	Rregullim i infrastrukturës.
1.1.3	Ndërtimi, restaurimi, meremetimi i Shtëpisë së Verës	DEZhT	DEZhT	Buxheti Komunal	I lartë	100,000.00	Afatmesëm	Përmirësim i efijencës së objektit.
1.1.4	Krijimi i hapësirave për biznese në Ratkoc	DEZhT	DEZhT	Buxheti Komunal	I lartë	N/A	Afatmesëm	Përmirësim i efijencës së objektit.
1.1.5	Krijimi i hapësirave për biznese në Krushë e Madhe	DEZhT	DEZhT	Buxheti Komunal	I lartë	N/A	Afatmesëm	Përmirësim i efijencës së objektit.
1.1.6	Krijimi i hapësirave për biznese në Çifllak	DEZhT	DEZhT	Buxheti Komunal	I lartë	N/A	Afatmesëm	Përmirësim i efijencës së objektit.
OBJEKTIVI 1.2: Promovimi i investimeve								
1.2.1	Ndërtimi i bujtinave në vendet me potencial turistik	DEZhT	DEZhT	Buxheti Komunal	i lartë	50,000.00	I vazhdueshëm	Numri i bujtinave të ndërtuara.
1.2.2	Tregu i gjelbër ditor	DEZhT	DEZhT	Buxheti Komunal	i lartë	10,000.00	Afatmesëm	Treg i sigurtë.
1.2.3	Ndërtimi i lokaleve afariste zejtare	DEZhT	DEZhT	Buxheti Komunal	i lartë	200,000.00	I ri	Hapësirë dhe mundësi më të mira për biznese.
1.2.4	Hartimi i projekteve të ndryshme	DEZhT	DEZhT	Buxheti Komunal	i lartë	1,000,000.00	Vazhdim	Për një vision të qartë zhvillimor dhe për cilësi në investime publike
OBJEKTIVI 1.3: Përmirësimi i efijencës me energji								

1.3.1	Energji termike (ngrohja e qytetit) EK	DEZht	DEZht/Qeveria	Buxheti Komunal/Donacion/ Qeveria e R.Kosovës	i mesëm	10,000.000.00	Afatmesëm	Për kursime të shpenzimeve nga energjia e prodhuar nga uji, gazi, mbeturinat etj.
1.3.2	Mullinjtë e erës (turbinë me erë) për prodhimin e energjisë	DEZht	DEZht	Investim privat	i lartë	90,000,000.00	Afatmesëm	Përmirësim i furnizimit me energji dhe mbrojtje e mjedisit
1.3.3	Eficienca e Energjisë	DEZht	DEZht/Qeveria	Buxheti Komunal/Donacion/ Qeveria e R.Kosovës	i lartë	5,000.000.00	Afatmesëm	Rritja e kursimeve në shpenzimin e energjisë
1.3.4	Energji e gjelbërt	DEZht	DEZht/Qeveria	Buxheti Komunal/Donacion/ Qeveria e R.Kosovës	i lartë	100,000,000.00	Afatmesëm	Për më shumë energji dhe për mbrojtje të mjedisit
OBJEKTIVI 1.4: Zhvillimi i zonave industriale dhe të agro-turistike								
1.4.1	Zhvillimi i Zonës Industriale në Bellacërkë	DEZht	DEZht/Qeveria	Buxheti Komunal/Donacion/ Qeveria e R.Kosovës	i lartë	N/A	Afatmesëm	Për më shumë energji dhe për mbrojtje të mjedisit
1.4.2	Zhvillimi i Zonës Turistike në Rahovec	DEZht	DEZht/Qeveria	Buxheti Komunal/Donacion/ Qeveria e R.Kosovës	i lartë	N/A	Afatmesëm	Për më shumë energji dhe për mbrojtje të mjedisit
1.4.3	Zhvillimi i Zonës Turistike në Kaznik	DEZht	DEZht/Qeveria	Buxheti Komunal/Donacion/ Qeveria e R.Kosovës	i lartë	N/A	Afatmesëm	Për më shumë energji dhe për mbrojtje të mjedisit
1.4.4	Zhvillimi i Zonës Turistike në Zatriq	DEZht	DEZht/Qeveria	Buxheti Komunal/Donacion/ Qeveria e R.Kosovës	i lartë	N/A	Afatmesëm	Për më shumë energji dhe për mbrojtje të mjedisit

1.4.5	Zhvillimi i Zonës Turistike në Mrasor	DEZht	DEZht/ Qeveria	Buxheti Komunal/Donacio n/ Qeveria e R.Kosovës	i lartë	N/A	Afatmesëm	Për më shumë energji dhe për mbrojtje të mjedisit
1.4.6	Zhvillimi i Zonës Turistike-Rekreative pranë Stone Castle	DEZht	DEZht	Investitor privat	i lartë	N/A	Afatmesëm	Për më shumë energji dhe për mbrojtje të mjedisit

12.1.2. QËLLIMI 2. PËRMIRËSIMI I MIRËQENIES SOCIALE

QËLLIMI 2.

OBJEKTIVI 2.1: Zhvillimi i aftësive për punësim me fokusim te femrat dhe të rinjtë.								
	AKTIVITETI	INSTITUCIO NI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT
2.1.1	Përfshirja e profileve teknike në kurrikulën e shkollës së mesme profesionale.	DA	MASHT, Kryetari i Komunës, Qendra e Biznesit	Buxheti Qendror i Kosovës (MASHT); dhe Buxheti Komunal	i lartë	25,000.00	Afatmesëm	Nr. i nxënësve të diplomuar në degët e reja.
2.1.2	Përfshirja e profileve të bujqësisë në kurrikulën e shkollës së mesme profesionale.	DA	MASHT; Kryetari i Komunës, DEF, DBPZHR, Qendra e Biznesit	Buxheti Qendror i Kosovës (MASHT); dhe Buxheti Komunal	i lartë	25,000.00	Afatmesëm	Nr. i nxënësve të diplomuar në degët e reja.
2.1.3	Organizimi i trajnimeve profesionale sipas nevojave në tregun e punës.	DSHPS	DEF; DAE, DSHMS, Qendra e Biznesit, MPMS	Buxheti Komunal	i lartë	15,000.00	Afatmesëm	Nr. i personave të trajnuar.
OBJEKTIVI 2.2: Zhvillimi i programeve për punësim.								

	AKTIVITETI	INSTITUCIO NI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT
2.2.1	Programet/aktivitetet për punësim sezonal: - pastrimi i lumenjve, hapësirave publike dhe parqeve.	DSHPS	DSHPS	Buxheti Komunal	i lartë	15,000.00	Afatmesëm	Numri i të punësuarve.
OBJEKTIVI 2.3 : Sigurimi i punës sezonale.								
	AKTIVITETI	INSTITUCIO NI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT
2.3.1	Krijimi i fondit për përkrahje financiare të kategorive në nevojë.	DSHPS	DSHPS	Buxheti Komunal	i lartë	135,000.00	Afatmesëm	Nr. i rasteve të përkrahuara.
2.3.2	Rritja e nr. të bursave për nxënësit në nevojë dhe studentët.	DSHPS	DSHPS	Buxheti Komunal	i lartë	25,000.00	Afatmesëm	Nr. i bursave të dhëna.
2.3.3	Projekte me bashkëfinancim për rastet sociale.	DSHPS	DSHPS	Buxheti Komunal	i lartë	30,000.00	Afatmesëm	Nr. i rasteve të përkrahuara.
2.3.4	Përkrahja e OJQ-ve dhe çështje sociale.	DSHPS	DSHPS	Buxheti Komunal	i lartë	35,000.00	Afatmesëm	Nr. i OJQ-ve përfituese.

12.1.3. QËLLIMI 3. PËRMIRËSIMI I NIVELIT TË SHËRBIMEVE SHËNDETËSORE

QËLLIMI 3	OBJEKTIVI 3.1: Përmirësimi i infrastrukturës teknike në objektet shëndetësore.							
	AKTIVITETI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT
	3.1.1 Blerja e Veturave dhe Autoambulancave.	DSHPS	DSHPS	Buxheti Komunal	i lartë	319,636.00	I vazhdueshëm	Siguri e qytetarëve.
	3.1.2 Sigurimi i objekteve shëndetësore nga fatkeqësitë natyrore.	DSHPS	DSHPS	Buxheti Komunal	i lartë	40,000.00	Afatgjatë	Përfundimi i Objektit.
	OBJEKTIVI 3.2 : Krijimi i kushteve për edukim të vazhduar të personelit profesional në shëndetësi.							

	AKTIVITETI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITET I	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT
3.2.1	Dezinsektimi, Dezinfektim dhe Derratizim.	DSHPS	MSH	Buxheti Komunal	i lartë	90,000.00	Afatgjatë	Nr. i qendrave të dezinfektuara.

12.1.4. QËLLIMI 4. PËRMIRËSIMI I NIVELIT TË ARSIMIT

QËLLIMI 4.

OBJEKTIVI 4.1: Investime në përmirësimin e kushteve infrastrukturore të shkollave në funksion të rritjes së cilësisë në arsim dhe ndërtimin e shkollave të reja.								
	AKTIVITETI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT
4.1.1	Ngrohje qendrore për shkollat e komunës së Rahovecit -vazhdim	DA	DA/MASHT	Buxheti Komunal	i lartë	300,000.00	Afatmesëm	Përmirësim cilësor i kushteve për mësim
4.1.2	Riparime në shkolla	DA	DA/MASHT	Buxheti Komunal	i lartë	300,000.00	Afatmesëm	Objekt i renovuar shkollor.
4.1.3	Drenazhimi dhe hidroizolimi i objekteve shkollore.	DA	DA/MASHT	Buxheti Komunal	i lartë	20,000.00	Afatmesëm	Nr. i objekteve të drezhanuara.
4.1.4	Ndërtimi i Çerdhes në Optrushë	DA	DA/MASHT	Buxheti Komunal	i lartë	80,000.00	Afatmesëm	Objekt i ndërtuar funksional.
4.1.5	Ndërtimi i Çerdhes në Drenoc	DA	DA/MASHT	Buxheti Komunal	i lartë	80,000.00	Afatmesëm	Objekt i ndërtuar funksional.
4.1.6	Ndërtimi i Çerdhes në Çifllak	DA	DA/MASHT	Buxheti Komunal	i lartë	80,000.00	Afatmesëm	Objekt i ndërtuar funksional.
OBJEKTIVI 4.2: Ofrimi i shërbimeve profesionale pedagogjike dhe psikologjike, dhe trajnimeve profesionale të mësimdhënësve.								
	AKTIVITETI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT
4.2.1	Krijimi i programeve për arsimim joformal (në bashkëpunim me institucione të akredituara).	DA	DA/MASHT	Buxheti Komunal	I ulët	25,000.00	Afatmesëm	Nr. i personave të certifikuar në programin përkatës.
OBJEKTIVI 4.3: Sigurimi i edukimit shkollor, sipas nevojave të identifikuara.								

	AKTIVITETI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT
4.3.1	Digjitalizimi i shkollave në Komunën e Rahovecit	DA	DA/MASHT	Buxheti Komunal/Donacion/ Qeveria e R.Kosovës	i lartë	1,000.000.00	Afatmesëm	Kushte bashkëkohore për arsimim cilësor

12.1.5. QËLLIMI 5. PËRMIRËSIMI DHE ZGJERIMI I RRJETIT TË NDËRTESAVE TË KULTURËS

OBJEKTIVI 5.1: Funkcionalizimi i ndërtesave ekzistuese të kulturës									
	AKTIVITETI	INSTITUCIO NI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT	
QËLLIMI 5.	5.1.1	Infrastruktura e trashëgimisë kulturore	DKRS	DKRS/ MKRS	Buxheti Komunal/Donacion/ Qeveria e R.Kosovës	i lartë	1,000.000.00	Afatmesëm	Ruajtja dhe kultivimi i vlerave të trashëgimisë kulturore.
	5.1.2	Investime në infrastrukturën kulturore dhe në kënde të lojërave për fëmijë.	DKRS	DKRS/ MKRS	Buxheti Komunal	i lartë	150,000.00	Afatmesëm	Hapësira rekreative për fëmijë.
	5.1.3	Ndërtimi i muzeut për shkrimtarin dhe atdhetarin Sulejman Krasniqi	DKRS	DKRS/ MKRS	Buxheti Komunal/MMPH	i lartë	350,000.00	Afatmesëm	Lartësim i personalitetit të atdhetarit dhe shkrimtarit tonë
	5.1.4	Ndërtimi i projekteve simbolike dhe identifikuese për Rahovecin.	DKRS	DKRS/ MKRS	Buxheti Komunal	i lartë	45,147.23	Afatmesëm	Numri i projekteve të realizuara.
	5.1.5	Investime në identitetin e qytetit të rrushit	DKRS	DKRS/ MKRS	Buxheti Komunal/Donacion/ Qeveria e R.Kosovës	i lartë	300,000.00	Afatmesëm	Investime në simbolikat që i japin identitet qytetit
	5.1.6	Riparimi i monumenteve historike.	DKRS	DKRS/ MKRS	Buxheti Komunal	i mesëm	150,000.00	Afatmesëm	Për ruajtje të vlerave të trashëgimisë

5.1.7	Ndërtimi i busteve, lapidarëve dhe pllatove të dëshmorëve.	DKRS	DKRS/ MKRS	Buxheti Komunal	i lartë	100,000.00	Afatmesëm	Numri i hapësirave të trajtuara.
5.1.8	Rregullimi i varrezave të dëshmorëve dhe civilëve.	DKRS	DKRS/ MKRS	Buxheti Komunal	i lartë	300,000.00	Afatmesëm	Mirëmbajtje e hapësirave të varrezave.
5.1.9	Restaurimi i objektit përkujtimor për 64 të masakruarit në Krushë të Madhe.	DKRS	DKRS/ MKRS	Buxheti Komunal	i lartë	90,000.00	Afatmesëm	Përkujtime për dëshmorët.
5.1.10	Ndërtimi i muraleve dhe veprave të artit në hapësira publike.	DKRS	DKRS/ MKRS	Buxheti Komunal	i lartë	69,654.00	Afatmesëm	Art.
5.1.11	Gërmime arkeologjike në komunën e Rahovecit (harta arkeologjike)	DKRS	DKRS/ MKRS	Buxheti Komunal/Donacion/ Qeveria e R.Kosovës	i mesëm	500,000.00	Afatmesëm	Hulumtime, gërmime, restaurime, konservime dhe mbrojtje
OBJEKTIVI 5.2: Shfrytëzimi kontinual i ndërtesave të kulturës.								
	AKTIVITETI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT
5.2.1	Shtimi i aktiviteteve kulturore.	DKRS	DAE; Institucione të Shkollore, OJQ-të.	Buxheti Komunal	i mesëm	50,000.00	Afatmesëm	Nr. i aktiviteteve të organizuara.

12.1.6. QËLLIMI 6. PËRMIRËSIMI DHE ZGJERIMI I INFRASTRUKTURËS PËR SPORT DHE REKREACION

QËLLIMI 6.	OBJEKTIVI 6.1: Funkcionalizimi i objekteve ekzistuese sportive.								
		AKTIVITETI	INSTITUCIO NI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT
	6.1.1	Projekte me bashkëfinancim në Kulturë, Rini, Sport.	DKRS	DKRS	Buxheti Komunal	i mesëm	120,000.00	Afatmesëm	Nr. i projekteve të përfunduara.

6.1.2	Ndërtimi i parqeve në Komunën e Rahovecit	DKRS	DKRS	Buxheti Komunal	i lartë	350,000.00	Afatmesëm	Hapësira rekreative.
6.1.3	Ndërtimi i hapësirave rekreative për të rinjë.	DKRS	DKRS	Buxheti Komunal	i lartë	70,000.00	Afatmesëm	Hapësira për rekreacion.
6.1.4	Rregullimi i terreneve sportive.	DKRS	DKRS	Buxheti Komunal	i mesëm	300,000.00	Afatmesëm	Stadiumi funksional.
OBJEKTIVI 6.2: Shfrytëzimi kontinual i objekteve sportive								
	AKTIVITETI	INSTITUCIO NI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT
6.2.1	Ndërtimi i fushës sportive dhe parkut rekreativ në Polluzhë	DKRS	DKRS	Buxheti Komunal	i mesëm	30,000.00	Afatmesëm	Nr. i aktiviteteve sportive.
6.2.2	Organizimi i vazhdueshëm i aktiviteteve sportive.	DKRS	DKRS	Buxheti Komunal	i mesëm	80,000.00	Afatmesëm	Nr. i aktiviteteve sportive.
6.2.3	Ndërtimi i fushës sportive në Sapniq	DKRS	DKRS	Buxheti Komunal	i mesëm	30,000.00	Afatmesëm	Nr. i aktiviteteve sportive.
6.2.4	Ndërtimi i fushës sportive në Drenoc	DKRS	DKRS	Buxheti Komunal	i mesëm	30,000.00	Afatmesëm	Nr. i aktiviteteve sportive.
6.2.5	Ndërtimi i palestrës sportive për basketboll në Krushë të Madhe	DKRS	DKRS	Buxheti Komunal	i mesëm	80,000.00	Afatmesëm	Nr. i aktiviteteve sportive.
6.2.6	Investime në terrene sportive dhe infrastrukturën kulturore.	DKRS	DKRS; MKRS	Buxheti Komunal	i mesëm	130,000.00	Afatgjatë	Terrenet sportive të ndërtuara.

12.1.7. QËLLIMI 7. PËRMIRËSIMI DHE ZGJERIMI I RRJETIT TË HAPËSIRAVE PUBLIKE

QËLLIMI 7.	OBJEKTIVI 7.1: Përmirësimi dhe zgjerimi i rrjetit të hapësirave publike.							
	AKTIVITETI	INSTITUCIO NI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT

7.1.1	Estetika e pjesës së dukshme të qytetit	DSHPK	DSHPK	Buxheti Komunal/Donacion/ Qeveria e R.Kosovës	i lartë	1,000,000.00	Planifikuar	Investime në rregullime, riparime, shënjim dhe elemente përcjellëse që i japin imazh tjetër qytetit
7.1.2	Ndërtimi i sheshit qendror të qytetit.	DSHPK	DSHPK	Buxheti Komunal	i lartë	5,000,000.00	I vazhdueshëm	Hapësirë rekreative.
7.1.3	Izolimi i objektit të zjarrëfikësve në qytetin e Rahovecit.	DSHPK	DSHPK	Buxheti Komunal	i lartë	10,000.00	Afatmesëm	Përmirësim i efijencës.
7.1.4	Projekte me donatorë – Vazhdim	DSHPK	DSHPK	Buxheti Komunal/Donator	i lartë	800,000.00	Vazhdim	
7.1.5	Digjitalizimi i infrastrukturës publike	DSHPK	DSHPK	Buxheti Komunal/Donacion/ Qeveria e R.Kosovës	i lartë	1,000,000.00	Planifikuar	Rritet kursimi, efektiviteti, kontrolli dhe shpejtësia e reagimit të institucioneve publike
7.1.6	Mbikëqyrja e punimeve.	DSHPK	DSHPK	Buxheti Komunal	i mesëm	400,000.00	I vazhdueshëm	Mbrojtja e cilsësisë në investimet publike
7.1.7	Ndërtimi i E- Kioskut	DSHPK	DSHPK	Buxheti Komunal	i lartë	30,000.00	Vazhdim	Lehtësim i lëvizjes
7.1.8	Trajtimi i pjesës së vjetër të qytetit	DSHPK	DSHPK	Buxheti Komunal/Donacion/ Qeveria e R.Kosovës	i lartë	2,000,000.00	Planifikuar	Investime në mbrojtjen e pjesës së vjetër të qytetit (harta, shënjimi, restaurime, konzervime etj.
7.1.9	Rregullimi i shtretërve të lumenjve dhe përrockave në komunën e Rahovecit.	DSHPK	DSHPK	Buxheti Komunal	i lartë	2,500,000.00	I vazhdueshëm	Për siguri dhe mbrojtje nga përmbytjet
7.1.10	Vazhdimi i rregullimit dhe ristrukturimi i shtratit të lumit Rimnik: Rahovec - Fortesë - Celinë	DSHPK	DSHPK	Buxheti Komunal	i lartë	450,000.00	I vazhdueshëm	Për siguri dhe nga përmbytjet

7.1.1 1	Investime në turizëm dhe shtigje të ecjes.	DSHPK	DSHPK	Buxheti Komunal	i lartë	300,000.00	Afatgjatë	Gjatësia e segmenteve të kompletuara.
7.1.1 2	Rregullimi i shesheve dhe objekteve me rëndësi të veçantë	DSHPK	DSHPK	Buxheti Komunal	i mesëm	135,000.00	Afatgjatë	Numri i drunjëve të rritur
7.1.1 3	Riparim i objekteve të gjendjes Civile dhe instalimi i ngrohjeve qendrore	DSHPK	DSHPK	Buxheti Komunal	i lartë	200,000.00	I vazhdueshëm	Përmirësim i efijencës
7.1.1 4	Ndërtimi i objektit të zjarrëfikësve në Krushë të Madhe	DSHPK	DSHPK	Buxheti Komunal	i lartë	400,000.00	I vazhdueshëm	Përmirësim i efijencës
7.1.1 5	Renovimi i ndërtesave (objekteve) publike fasadimi	DSHPK	DSHPK	Buxheti Komunal	i lartë	400,000.00	I vazhdueshëm	Eficienca/kursimi dhe estetika e ndërtesave publike.
7.1.1 6	Investime dhe mirëmbajtja e hapësirave publike, varrezave, etj., në Komunën e Rahovecit.	DSHPK	DSHPK	Buxheti Komunal	i lartë	500,000.00	I vazhdueshëm	Hapësira të mirëmbajtura.
OBJEKTIVI 7.2: Krijimi i hapësirave të reja publike.								
	AKTIVITETI	INSTITUCIO NI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT
7.2.1	Krijimi i hapësirave të gjelbra dhe drunj dekorues	DSHPK	DSHPK	Buxheti Komunal	i lartë	300,000.00	Afatgjatë	Hapësirat e gjelbëruara si dhe nr. i drunjëve të rritur.
7.2.2	Ndërtimi i qendrave informative dhe inovative për biznese, trashëgimi dhe turizëm.	DSHPK	DSHPK	Buxheti Komunal	i lartë	40,000.00	I vazhdueshëm	Numri i qendrave të informimit.
OBJEKTIVI 7.3: Mirëmbajtja e hapësirave publike								
	AKTIVITETI	INSTITUCIO NI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT

7.3.1	Ndërtimi i infrastrukturës për tregun e rrrushit Hardh Fest - Faza e Dytë	DSHPK	DSHPK	Buxheti Komunal	I lartë	250,000.00	Vazhdim	Kushte më të mira dhe lehtësira për plasimin e prodhimeve bujqësore
-------	---	-------	-------	-----------------	---------	------------	---------	---

12.1.8. QËLLIMI 8. OFRIMI I BANIMIT TË QËNDRUESHËM

QËLLIMI 8.	OBJEKTIVI 8.1: Ofrimi zgjidhjeve të qëndrueshme të banimit për familjet në nevojë.								
		AKTIVITETI	INSTITUCIO NI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT
	8.1.1	Zgjidhja e çështjes së banimit për rastet në nevojë në vendbanimet e tyre.	DSHPS	DSHMS; QPS, DU, DGJK	Buxheti Komunal; dhe Buxheti Qendror i Kosovës.	i lartë	N/A	I vazhdueshëm	Numri i rasteve të zgjidhura.
	8.1.2	Ndërtimi i shtëpive dhe material ndërtimor për familje në nevojë	DSHPS	DSHPS	Buxheti Komunal	i lartë	200,000.00	Vazhdim	Mundësi për t’u dale në ndihmë familjeve në nevojë
	8.1.3	Ndërtimi i burgut të sigurisë së lartë	DSHPS	DSHPS/ Qeveri	Buxheti Komunal/Donacion/ Qeveria e R.Kosovës	i lartë	5,000,000.00	Planifikuar	

12.1.9. QËLLIMI 9. ZHVILLIMI I BUJQËSISË, BLEGTORISË DHE KAPACITETEVE PËRPUNUESE

QËLLIMI 9.	OBJEKTIVI 9.1: Konsolidimi dhe rritja e kapaciteteve bujqësore.							
	AKTIVITETI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT
	9.1.1	Përkrahje e Fermerëve në komunën e Rahovecit (mekanizëm bujqësor) dhe me inpute bujqësore	DBPZHR	DBPZHR; DEF, MBPZHR	Buxheti Komunal; Buxheti Komunal; dhe Buxheti	i lartë	2,000,000.00	I vazhdueshëm

				Qendror i Kosovës (MBPZHR).				fermerëve/sipërfaqe tokësore të subvencionuar.
9.1.2	Ndërtimi i objektit-depos bujqësore	DBPZHR	DBPZHR	Buxheti Komunal / MB	i lartë	450,000.00	I ri	Lehtësira dhe mundësi më të volitshme për bujqit.
9.1.3	Kadastri bujqësor (regjistrim, digjitalizim)	DGJKP	DBPZHR	Buxheti Komunal/Donacion/ Qeveria e R.Kosovës	i mesëm	5,000,000.00	Planifikuar	Orientim më të qartë planifikim më të mire të fuqizimit të sektorit, lehtësira dhe përkrahje për bujqit
9.1.4	Ndërtimi i kanalit të kullimit të tokave nga Shtavica deri në Fortesë	DBPZHR	DBPZHR; DEF, MBPZHR	Buxheti Komunal	i lartë	2,500,000.00	Afatmesëm	Tokat e kulluara.
9.1.5	Kanali i kullimit të tokave bujqësore	DBPZHR	DEF; MBPZHR	Buxheti Komunal	i lartë	10,000,000.00	Afatmesëm	Tokat e kulluara.
9.1.6	Sistemi i ujitjes në Komunën e Rahovecit.	DBPZHR	DBPZHR; DEF, MBPZHR	Buxheti Komunal	i lartë	295,000.00	Afatgjatë	Sipërfaqet e mbuluara me sistemin e ujitjes.
9.1.7	Ndërtimi dhe mirëmbajtja e rrugëve fushore.	DBPZHR	DBPZHR; DEF	Buxheti Komunal	i lartë	2,000,000.00	Afatmesëm	Ndërtimi dhe mirëmbajtja e rrugëve fushore.
9.1.8	Participimi në projekte me bashkëfinancim në bujqësi.	DBPZHR	MBPZHR	Buxheti Komunal	i lartë	1,000,000.00	Afatgjatë	Nr. i projekteve të përfunduara.
9.1.9	Ndërtimi i serave me participim	DBPZHR		Buxheti Komunal / Participim	i lartë	1,000,000.00	Vazhdim	Përkrahje dhe lehtësira në bujqësi
9.1.10	Ndërtimi i kanalit të kullimit tokave nga Shtavica deri në Fortesë	DBPZHR	DBPZHR; DEF, MBPZHR	Buxheti Komunal	i lartë	2,500,000.00	Afatmesëm	Tokat e kulluara.
9.1.11	Ndërtimi i kanalit të kullimit tokave në Fortesë-Celinë	DBPZHR	DBPZHR; DEF, MBPZHR	Buxheti Komunal	i lartë	200,000.00	Afatmesëm	Tokat e kulluara.

9.1.1 2	Kullimi i tokave bujqësore Ratkoc - Malësi e Vogël, Gexhë.	DBPZHR	DBPZHR; DEF, MBPZHR	Buxheti Komunal	i lartë	180,000.00	Afatmesëm	Tokat e kulluara.
9.1.1 3	Ndërhyrje ndaj situatave kritike në bujqësi.	DBPZHR	DBPZHR	Buxheti Komunal	i lartë	55,000.00	I vazhdueshëm	Siguri për bujkun.
OBJEKTIVI 9.2: Zhvillimi i bujqësisë dhe prodhimeve bujqësore.								
	AKTIVITETI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT
9.2.1	Përkrahja e Projekteve për OJQ-të për zhvillim rural.	DBPZHR	-DBPZHR; -DEF.	Buxheti Komunal	i lartë	100,000.00	Afatmesëm	Numri i OJQ-ve /kapaciteteve të subvencionuara.
9.2.2	Konsulencë për hartimin e projekteve për fermerë.	DBPZHR	DBPZHR; DEF	Buxheti Komunal	i lartë	85,000.00	Afatmesëm	Numri i fermerëve të përkrahur.
9.2.3	Stalla dhe ferma të vogla për fermerë.	DBPZHR	DBPZHR; DEF	Buxheti Komunal	i lartë	100,000.00	Afatmesëm	Numri i fermerëve të subvencionuar.
OBJEKTIVI 9.3: Stimulimi i vreshtarisë dhe pemëtarisë.								
	AKTIVITETI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT
9.3.1	Mbështetje financiare e fermerëve me potencial për t'u zhvilluar me pemëtar.	DBPZHR	DEF	Buxheti Komunal	i lartë	150,000.00	Afatmesëm	Numri i fermerëve/sipërfaqe tokësore të subvencionuar.
9.3.2	Mbështetje financiare e fermerëve me potencial për t'u zhvilluar me vreshtari.	DBPZHR	DEF	Buxheti Komunal	i lartë	50000	Afatmesëm	Numri i fermerëve/sipërfaqe me vreshta të subvencionuara.
9.3.3	Studimi i fizibilitetit për kapacitetet potenciale agro-industriale.	DBPZHR	DEF; Komuniteti i fermerëve; MBPZHR,	Buxheti Komunal	i lartë	30,000.00	Afatshkurtër	Studimi i kryer.

				MTI				
9.3.4	Mbështetje financiare e përpunuesve në grumbullimin dhe përpunimin e produkteve bujqësore.	DBPZHR	DEF	Buxheti Komunal	i lartë	150,000.00	Afatmesëm	Nr. i agropërpunuesve perfitues.
9.3.5	Hulumtimi i mundësive për zgjerimin e llojeve të prodhimeve, sipas potencialeve natyrore dhe kërkesave në treg.	DBPZHR	DEF	Buxheti Komunal	i lartë	70,000.00	Afatshkurtër	Hulumtimi i kompletuar.
9.3.6	Ndërtimi i rrjetave kundër breshërit për vreshta dhe pemishte.	DBPZHR	DBPZHR	Buxheti Komunal	i lartë	220,000.00	Afatmesëm	Siguri për prodhimet bujqësore.
9.3.7	Ngritja e kapaciteteve profesionale për agropërpunuesit.	DBPZHR	Shoqata e Biznesit; MBPZHR, MTI	Buxheti Komunal	i lartë	15,000.00	Afatmesëm	Numri i agropërpunuesve të trajnuar.

12.1.10. QËLLIMI 10. ZHVILLIMI I TRANSPORTIT DHE INFRASTRUKTURËS SË MOBILITETIT

OBJEKTIVI 10.1: Përmirësimi i qarkullimit në qendrën komunale.								
	AKTIVITETI	INSTITUCIO NI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT
10.1.1	Zgjerimi i rrugës Rahovec – Malishevë	DSHPK	DSHPK	Buxheti Komunal / MMPH	i lartë	20,000,000.00	Planifikuar	Për qarkullim më të lehtë dhe lidhje më të mira të Rahovecit me qendrat e tjera
10.1.2	Rregullimi i rrethrotullimit në Gradish	DSHPK	DSHPK	Buxheti Komunal / MMPH	i lartë	250,000.00	Planifikuar	Funksionalit në qarkullim dhe siguri për pjesëmarrësit në komunikacion
10.1.3	Vendosja e ashensorit në objektin e ndërtesës së Komunës – vazhdim.	DSHPK	DSHPK	Buxheti Komunal	i lartë	15,000.00	I vazhdueshëm	Lehtësim i lëvizjes.
	Intervenimet emergjente në	DSHPK	DSHPK	Buxheti Komunal	i lartë	1,000,000.00	Vazhdim	Lehtësim i lëvizjes

	infrastrukturë							
10.1.4	Ndërtimi i rrugës unazore që e shmangetrafikun transit nëpër qendrën komunale.	DSHPK	DSHPK	Buxheti Qendor i Kosovës (MI); dhe Buxheti Komunal	i lartë	250,000.00	Afatgjatë	% e kryer e segmenteve të unazës.
10.1.5	Ndërtimi i rrugëve në Rahovec (nga Rija deri te rrethrotullimi në dalje të qytetit)	DSHPK	DSHPK	Buxheti Komunal /MMPH	i lartë	2,000,000.00	Afatgjatë	Ndërtimi i rrugëve në Rahovec (nga Rija deri te rrethrotullimi në dalje të qytetit)
10.1.6	Meremtimi i rrugëve dhe trotuareve	DSHPK	DSHPK	Buxheti Komunal	i lartë	2,000,000.00	Vazhdim	Meremtimi i rrugëve dhe trotuareve
10.1.7	Ndërtimi i rrugëve në Komunën e Rahovecit	DSHPK	DSHPK	Buxheti Komunal/Donacion/ Qeveria e Kosovës	i lartë	2,000.000.00	Planifikuar	Lëvizja dhe komunikimi më i lehtë
10.1.8	Konsolidimi i rrjetit rrugor - lidhja e rrugëve qorre - në pjesët periferike të qendrës komunale.	DSHPK	DSHPK	Buxheti Komunal; dhe Komuniteti	i mesëm	120,000.00	Afatgjatë	Gjatësia e rrjetit rrugor të konsoliduar (m) në krahasim me gjatësinë e gjithmbarshme.
10.1.9	Rregullimi/asfaltimi i traseve ekzistuese rrugore në pjesët periferike të qendrës komunale.	DSHPK	DSHPK	Buxheti Komunal; dhe Komuniteti	i lartë	150,000.00	Afatmesëm	Gjatësia e rrugëve të rregulluara/asfaltuara (m) në krahasim me gjatësinë e gjithmbarshme.
10.1.10	Ndërtimi i trotuareve në Komunën e Rahovecit	DSHPK	DSHPK	Buxheti Komunal dhe Komuniteti	i lartë	500,000.00	Afatmesëm	Ndërtimi i trotuareve në Komunën e Rahovecit
10.1.11	Ndërtimi i parkingjeve të mençura (Smart Parkings) - pilot projekt	DSHPK	DSHPK	Buxheti Komunal	i lartë	20,000.00	I vazhdueshëm	Ndërtimi i parkingjeve të mençura (Smart Parkings) - pilot projekt
OBJEKTIVI 10.2: Kompletimi i rrjetit rrugor në zonat rurale.								
	AKTIVITETI	INSTITUCIO	AKTERËT	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E	PERIUDHA	INDIKATORËT

		NI PËRGJEGJËS KOMUNAL	KYÇ			VLERËSUAR (€)		
10.2.1	Ndërtimi i infrastrukturës rrugore në lagjet urbane dhe rurale.	DSHP	DSHP	Buxheti Komunal	i lartë	150,000.00	I vazhdueshëm	Lehtësim i lëvizjes.
OBJEKTIVI 10.3: Përmirësimi i sigurisë së qarkullimit								
	AKTIVITETI	INSTITUCIO NI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT
10.3.1	Krijimi i parkingjeve të reja në qytet.	DSHP	DU; MI, Policia e Trafikut, Komuniteti	Buxheti Komunal	i lartë	300,000.00	Afatshkurtër	Gjatësia e rrugëve të përfshira me sistem të kompletuar të sinjalizimit.
10.3.2	Ndërtimi dhe shenjëzimi i infrastrukturës publike për persona me nevoja të veçanta.	DSHP	DSHP	Buxheti Komunal	i lartë	70,000.00	I vazhdueshëm	Lehtësim i lëvizjes.
10.3.3	Aplikimi i masave për kufizimin e shpejtësisë së qarkullimit motorik - ndryshimi i materialit rrugor, kunjat sipërfaqësor, etj. Rregullimi i sistemit të sinjalizimit/pengesave në rrugët lokale.	DSHP	DU; MI; Policia e Trafikut, Komuniteti	Buxheti Komunal	i lartë	15,000.00	Afatmesëm	Numri i pikave ku janë aplikuar masat për kufizimin e shpejtësisë.
10.3.4	Zgjerimi i sistemit të ndriçimit publik në qendrën komunale.	DSHP	DSHP; KEDS, Komuniteti	Buxheti Komunal	i lartë	100,000.00	Afatshkurtër	Gjatësia e rrugëve-trotuareve të ndriçuara.
10.3.5	Zgjerimi i sistemit të ndriçimit publik në vendbanimet rurale.	DSHP	DSHP; KEDS, Komuniteti	Buxheti Komunal	i lartë	527,361.00	Afatgjatë	Gjatësia e rrugëve - trotuareve të ndriçuara.
10.3.6	Ndërtimi i semaforëve të rinjë.	DSHP	DSHP; KEDS, Komuniteti	Buxheti Komunal	i lartë	20,000.00	Afatgjatë	Gjatësia e rrugëve - trotuareve të ndriçuara.

10.3.7	Ndriçimi publik dhe mirëmbajtja e rrjetit ekzistues	DSHP		Buxheti Komunal	i lartë	1,000,000.00	Vazhdim	
--------	---	------	--	-----------------	---------	--------------	---------	--

12.1.11. QËLLIMI 11. MENAXHIMI ADEKUAT ME UJËRA

QËLLIMI 11.

OBJEKTIVI 11.1: Sigurimi i burimeve të mjaftueshme të ujit për nevojat e banimit dhe të zhvillimit.								
	AKTIVITETI	INSTITUCIO NI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT
11.1.1	Zgjerimi i sistemit të ujit të pijshëm	DSHP		Buxheti Komunal/Donacion/ Qeveria e R.Kosovës	i lartë	8,000.000.00	Planifikuar	Sigurim i furnizimit të rregullt me ujë të pijshëm
11.1.2	Rehabilitimi i rrjetit të ujit të pijshëm	DSHP		Buxheti Komunal/Donacion/ Qeveria e R.Kosovës	i lartë	7,000,000.00	Planifikuar	Përmirësim i rrjetit dhe siguria në furnizim si dhe zvogëlimi i humbjeve
11.1.3	Hulumtimi i burimeve shtesë të ujit dhe vlerësimi i kapaciteteve.	DU	Hidroregjio ni; MMPH	Buxheti Komunal	i lartë	10,000.00	Afatshkurtër	Hulumtimi i kryer.
11.1.4	Përcaktimi i zonave të mbrojtjes së burimeve të ujit.	DU	Hidroregjio ni; DI, DGJK, MMPH	Buxheti Komunal	i lartë	5,000.00	Afatshkurtër	Burimet ujore të mbrojtura.
11.1.5	Ndërtimi i sistemeve të ujësjellësit në komunën e Rahovecit.	DU	Hidroregjio ni; DGJK, DSHP, Komuniteti	Buxheti Komunal; dhe Komuniteti.	i lartë	1,000,000.00	Afatgjatë	Numri i njësive të banimit me furnizim adekuat përmes sistemeve të reja të ujësjellësit.
11.1.6	Funksionalizimi i sistemeve të ujësjellësit ekzistues në vendbanimet ku ky sistem është jofunksional.	DU	Hidroregjio ni; DSHP, Komuniteti	Buxheti Komunal; dhe Komuniteti	i lartë	20,000.00	Afatmesëm	Numri i njësive të banimit me furnizim adekuat përmes sistemeve të funksionalizuara të ujësjellësit.
11.1.7	Mirëmbajtja permanente e sistemeve	DSHP	Hidroregjio	Buxheti Komunal;	i lartë	25,000.00	I vazhdueshëm	Furnizimi i rregullt me

7	të ujësjellësit.		ni; DI, Komuniteti	Hidroregjioni, Komuniteti				ujë për të gjitha vendbanimet.
OBJEKTIVI 11.2: Ofrimi i sistemeve funksionale të ujësjellësit për të gjitha vendbanimet.								
	AKTIVITETI	INSTITUCIO NI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	Periudha	INDIKATORËT
11.2. 1	Ndërtimi i urës në përroin e fshatit Çifllak.	DSHP	DSHP	Buxheti Komunal	i lartë	5000	Afatmesëm	Lehtësim i lëvizjes.
11.2. 2	Ndërtimi i dy urave mbi Drinin e Bardhë që lidhin Rahovecin me Gjakovën dhe Prizrenin	DSHP		Buxheti Komunal / MMPH	i lartë	4,000.000.00	Planifikuar	Për lidhje më të afërta me komuna të tjera
11.2. 3	Mirëmbajtja permanente e sistemeve të ujësjellësit.	DSHP	Hidroregjio ni; DI, Komuniteti	Buxheti Komunal; Hidroregjioni, Komuniteti	i lartë	25,000.00	I vazhdueshëm	Furnizimi i rregullt me ujë për të gjitha vendbanimet.
11.2. 4	Ndërtimi i sistemeve të ujësjellësit në komunën e Rahovecit.	DU	Hidroregjio ni; DGJK, DSHP, Komuniteti	Buxheti Komunal; dhe Komuniteti.	i lartë	1,000,000.00	Afatgjatë	Numri i njësive të banimit me furnizim adekuat përmes sistemeve të reja të ujësjellësit.
11.2. 5	Funksionalizimi i sistemeve të ujësjellësit ekzistues në vendbanimet ku ky sistem është jofunksional.	DU	Hidroregjio ni; DSHP, Komuniteti	Buxheti Komunal; dhe Komuniteti	i lartë	20,000.00	Afatmesëm	Numri i njësive të banimit me furnizim adekuat përmes sistemeve të funksionalizuara të ujësjellësit.
OBJEKTIVI 11.3: Ofrimi i sistemeve funksionale të kanalizimit për të gjitha vendbanimet.								
	AKTIVITETI	INSTITUCIO NI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT
11.3.	Ndërtimi i pellgut ujëmbledhës,	DUPMM		Buxheti	i lartë	5,000,000.00	Planifikuar	Rritja e munësive për

1	Zhdrellë			Komunal/Donacion/ Qeveria e R.Kosovës				ujitje dhe për zhvillimin e turizmit
11.3. 2	Ndërtimi dhe zgjerimi i kanalizimeve në qytet dhe fshatrat e komunës së Rahovecit.	DSHP	DSHP	Buxheti Komunal	i lartë	150,000.00	I vazhdueshëm	Përmirësim i infrastrukturës.
11.3. 3	Ndërtimi i sistemeve të kanalizimit në vendbanime	DSHP	Hidroregjioni; DGJK, DSHP, Komuniteti	Buxheti Komunal; dhe Komuniteti	i lartë	148,380.00	Afatmesëm	Numri i njësive të banimit me lidhje adekuatë në sistemet e reja të kanalizimit.
11.3. 4	Kompletimi i sistemeve të kanalizimit në vendbanime	DSHP	Hidroregjioni; DGJK, DSHP, Komuniteti	Buxheti Komunal; dhe Komuniteti	i lartë	245,000.00	Afatmesëm	Numri i njësive të banimit me lidhje adekuatë në sistemet e kompletuara të kanalizimit.
11.3. 5	Ndërtimi dhe rregullimi i kanalizimeve fekale (Gropa Septike) në komunën e Rahovecit	DSHP		Buxheti Komunal	i lartë	1,000,000.00	Vazhdim	Përmirësim i infrastrukturës.
11.3. 6	Ndërtimi i kanalit për ujëra atmosferike.	DSHP	Hidroregjioni; DI, Komuniteti	Buxheti Komunal; Hidroregjioni, Komuniteti	i lartë	40,000.00	I vazhdueshëm	Funksionimi i rregullt i sistemeve të kanalizimit në të gjitha vendbanimet.
11.3. 7	Ndërtimi dhe trajtimi i ujërave atmosferik në qytet	DSHP		Buxheti Komunal	i lartë	600,000.00	Vazhdim	Përmirësim i infrastrukturës.
OBJEKTIVI 11.4: Trajtimi i ujërave të zeza.								
	AKTIVITETI	INSTITUCIO NI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT
11.4. 1	Studimi i fizibilitetit për ndërtimin e impiantit të trajtimit të ujërave të zeza	DSHP	MMPH; Kryetari i Komunës, Komunat e	Buxheti Qendror i Kosovës (MMPH); Buxheti Komunal, Donatorët	i lartë	10,000.00	Afatshkurtër	Përcaktimi i lokacionit dhe kapaciteteve të impiantit.

				Regjionit					
	11.4.2	Ndërtimi i impiantit për trajtimin e ujërave të zeza.	DSHP		Buxheti Komunal/Donacion/Qeveria e R.Kosovës	i lartë	20,000,000.00	Planifikuar	Investime të domosdoshme për mjedis të pastër
OBJEKTIVI 11.5: Zhvillimi i sistemit për menaxhimin e ujërave atmosferik.									
		AKTIVITETI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT
	11.5.1	Ndërtimi i kanalizimeve atmosferike të hapura përgjatë segmenteve të rrugëve lokale ku ato mungojnë.	DSHP	DSHP; Hidroregjioni	Buxheti Komunal	i lartë	10,000.00	Afatmesëm	Gjatësia e kanaleve të ndërtuara (m).
	11.5.2	Mirëmbajtja e vazhdueshme e kanalizimeve atmosferike.	DSHP	Hidroregjioni; DI	Buxheti Komunal; Hidroregjioni	i lartë	10,000.00	I vazhdueshëm	Gjatësia e kanaleve funksionale (m).
	11.5.3	Trajtimi i ujërave atmosferikë në qytet	DUPMM		Buxheti Komunal/Donacion/Qeveria e R.Kosovës	i lartë	2,000.000.00	Planifikuar	Siguria dhe mbrojtja nga përmbytjet

12.1.12. QËLLIMI 12. MENAXHIM ADEKUAT I MBETURINAVE

QËLLIMI 12.	OBJEKTIVI 12.1: Parandalimi dhe largimi i mbeturinave në trupat ujqor dhe mjedisje tjera si deponi ilegale.								
		AKTIVITETI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT
	12.1.1	Rritja shpenzimeve dhe teknologjisë për mbledhjen e mbeturinave.	DSHP	ZRM; Komuna, Inspektorati i Mjedisit	Buxheti Komunal	i mesëm	5,000.00	E vazhduar	Plani kryer.
	12.1.2	Eliminimi i deponive ilegale të mbeturinave komunale në sipërfaqe tokësore dhe ujore.	DSHP	Ekoregjioni; DI, DBPZHR	Buxheti Komunal	i lartë	13,000.00	Afatgjatë	Sipërfaqe të pastruara (m²).

12.1.3	Shtrirja e aktivitetit të kompanisë për pastrim në tërë territorin e komunës.	DSHP	Ekoregjioni; DI, DBPZHR	Buxheti Komunal	i lartë	10,000.00	Afatgjatë	Sipërfaqe të pastruara (m ²).
12.1.4	Studimi i mundësive për hapjen e impianteve për riciklim të mbeturinave dhe Sigurimi i Partneritet Privat-Publik për përpunimin e riciklimin e mbeturinave.	DSHP	MMPH; ZRRUM, ZRM, Komuna	Qeveritë: komunale dhe të Kosovës; Donatorët - partneriteti privat	i mesëm	20,000.00	I vazhdueshëm	Impiant funksional.
12.1.5	Investime në shndërrimin e deponive të mbeturinave në hapësira të gjelbra.	DSHP	DSHP	Buxheti Komunal	i lartë	50,000.00	I vazhdueshëm	Ambient i pastër.

12.1.13. QËLLIMI 13. MBROJTJA E MJEDISIT

QËLLIMI 13.

OBJEKTIVI 13.1: Reduktimi i ndotjes së ajrit.								
	AKTIVITETI	INSTITUCIO NI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT
13.1.1	Monitorimi i nivelit të ndotjes së ajrit.	DI	DU; DBPZHR, MMPH	Buxheti Komunal; Buxheti Qendror i Kosovës (MMPH).	i lartë	5,000.00	I vazhdueshëm	Numri i matjeve/vit.
13.1.2	Përdorimi i masave filtruese për eliminimin e pluhurit nga ana e gurëthyesve	DI	MMPH	Kompanitë gurëthyes Buxheti komunal	i lartë	5000.00	Afatshkurtër	Numri i kompanive gurëthyes që aplikojnë masat filtruese
13.1.3	Shfrytëzimi i tokës në Opterushë për gjenerimin e energjisë përmes panove solare	DI	Spektori privat	Spektori privat	i lartë	N/A	Afatshkurtër	Sipërfaqja e realizuar
13.1.4	Shfrytëzimi i tokës në Zoçishtë për gjenerimin e energjisë përmes panove solare	DI	Spektori privat	Spektori privat	i lartë	N/A	Afatshkurtër	Sipërfaqja e realizuar
13.1.5	Shfrytëzimi i tokës në Rahovec për gjenerimin e energjisë përmes panove solare	DI	Spektori privat	Spektori privat	i lartë	N/A	Afatshkurtër	Sipërfaqja e realizuar

13.1.6	Shfrytëzimi i tokës në Bërnjak për gjenerimin e energjisë përmes panove solare	DI	Sektori privat	Sektori privat	i lartë	N/A	Afatshkurtër	Sipërfaqja e realizuar
13.1.7	Shfrytëzimi i tokës në Zatriq për gjenerimin e energjisë përmes panove solare	DI	Sektori privat	Sektori privat	i lartë	N/A	Afatshkurtër	Sipërfaqja e realizuar
OBJEKTIVI 13.2: Mbrojtja dhe shfrytëzimi racional i tokës bujqësore.								
	AKTIVITETI	INSTITUCIO NI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT
13.2.2	Kontrolli i përdorimit të plehrave dhe pesticideve si dhe Kontrolli dhe mënyra e përdorimit të tokave.	DBPZHR	DBPZHR; DU, MMPH	Buxheti Komunal	i lartë	5,000.00	I vazhdueshëm	Sipërfaqet e tokës (ha) të monitoruara.
OBJEKTIVI 13.3: Mbrojtja e pyjeve dhe rryllëzimi.								
	AKTIVITETI	INSTITUCIO NI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT
13.3.1	Parandalimi i prerjeve ilegale të pyjeve.	DBPZHR	MMPH; MPBZHR (agjencioni i pyjeve).	Buxheti Komunal	i lartë	20,000.00	I vazhdueshëm	Sipërfaqe pyjore të mbrojtura (ha).
13.3.2	Hartimi i planeve menaxhuese të pyjeve në nivel komunal.	DBPZHR	MBZHR; DBPZHR, Komuna	Buxheti Komunal	i lartë	40,000.00	I vazhdueshëm	Plan i përfunduar.
13.3.3	Krijimi i Task Forcës për mbrojtje nga zjarri, uji, rrëshqitjet, etj.	DE	Komuna; PK, FSK, Shërbimi i zjarrfikësve, Komuniteti	Buxheti Komunal	i lartë	10,000.00	I vazhdueshëm	Nr. i aktivitete të realizuara.
13.3.	Rikultivimi i zonave të degraduara.	DBPZHR	MMPH;	Buxheti Komunal	i lartë	32,000.00	I vazhdueshëm	Sipërfaqja e zonave të

4			MPBZHR, (agjencioni i pyjeve).					rivitalizuara.
13.3. 5	Pyllëzimi i sipërfaqeve të zhveshura	DBPZHR	Buxheti Komunal/D onacion/ Qeveria e R.Kosovës		i mesëm	200,000.00	I Planifikuar	Rritje e sipërfaqes me pyje, mbrojtja e mjedisit dhe mbrojtja nga erozioni
OBJEKTIVI 13.4: Rregullimi i shtretërve të lumenjve për parandalimin e vërshimeve.								
	AKTIVITETI	INSTITUCIO NI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT
13.4. 1	Kontrollimi i zhvillimeve përgjatë lumenjve që rrisin rrezikun nga vërshimet (ndërtimet dhe veprime tjera).	DPBZHR	Drejtoria e Bujqësisë; MBPZHR, Inspektorati Komunal	Buxheti komunal	i lartë	50,000.00	I vazhdueshëm	Gjatësia e brigjeve lumore pa zhvillime që rrisin rrezikun (m).
13.4. 2	Rregullimi i shtretërve të lumenjeve në fshatrat Hoçë e Madhe, Brestovc, Hoçë e Vogël, Nagavc dhe Krushë e Madhe- Lloto I	DUPMM		MMPH	i lartë	738,804.69	Vazhdim	Siguri dhe mbrojtje nga përmbytjet
13.4. 3	Rregullimi i shtretërve të lumenjeve në fshatrat Hoçë e Madhe, Brestovc, Hoçë e Vogël, Nagavc dhe Krushë e Madhe- Lloto II	DUPMM		MMPH	i lartë	555,535.87	Vazhdim	Siguri dhe mbrojtje nga përmbytjet
13.4. 4	Pyllëzimi i brigjeve të lumenjve si masa parandaluese të vërshimeve.	DSHP	Drejtoria e Bujqësisë; MBPZHR, MMPH, Inspektorati Komunal	Buxheti komunal	i lartë	10,000.00	Afatgjatë	Gjatësia e brigjeve lumore e mbuluar me pyllëzim (m).

13.4.5	Rregullimi i shtratit të lumenjve.	DSHP	DMSH; DU, DGJK	Buxheti komunal	i lartë	200,000.00	Afatgjatë	Gjatësi e shtratit të rregulluar (m).
13.4.6	Përmirësimi i gjendjes së urave.	DSHP	DU	Buxheti komunal	i lartë	70,000.00	Afatmesëm	Numri i urave të përforcuara.
OBJEKTIVI 13.5: Shfrytëzimi racional i zhavorrit dhe gurthyesve për një zhvillim të qëndrueshëm.								
	AKTIVITETI	INSTITUCIO NI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT
13.5.1	Kontrollimi i eksploatimit të zhavorrit nga shtrati i lumenjve.	DSHP	Inspektorati Mjedisor Komunal; Inspektorati mjedisor pranë MMPH-së	Buxheti Komunal	i mesëm	10,000.00	Afatshkurtër	Ruajtje e ambientit.
OBJEKTIV 13.6: Mbrojtja e vlerave të trashëgimisë natyrore dhe peisazhit.								
	AKTIVITETI	INSTITUCIO NI PËRGJEGJËS KOMUNAL	AKTERËT KYÇ	BURIMET	PRIORITETI	KOSTO E VLERËSUAR (€)	PERIUDHA	INDIKATORËT
13.6.1	Hartimi i planit rregullues për bregun e lumit si hapësirë publike që të mbrojë vlerën e peisazhit të lumit Drini i Bardhë.	DUPM	MMPH; DSHP, DUMP	Buxheti Komunal	i lartë	40,000.00	Afatshkurtër	Plan i përfunduar.
13.6.2	Përpilimi i katalogut turistik për shfrytëzimin e trashëgimisë natyrore dhe kulturore.	DKRS	-Komuna; -MKRS.	Buxheti Komunal	i lartë	15,000.00	I vazhdueshëm	Katalogu i publikuar.
13.6.3	Hartimi i PRrH Konservimi Zona Historike e Rahovecit	DUPM	DUMP	Buxheti Komunal	i lartë	40,000.00	Afatshkurtër	Plan i përfunduar.
13.6.4	Hartimi i PRrH Zona Urbane I	DUPM	DUMP	Buxheti Komunal	i lartë	90,000.00	Afatshkurtër	Plan i përfunduar.

13.6.5	Hartimi i PRrH Zona Urbane II	DUPM	DUMP	Buxheti Komunal	i lartë	80,000.00	Afatshkurtër	Plan i përfunduar.
13.6.6	Hartimi i PRrH Zona Urbane III	DUPM	DUMP	Buxheti Komunal	i lartë	90,000.00	Afatshkurtër	Plan i përfunduar.
13.6.7	Hartimi i PRrH Konservimi Zona Historike Hoqë e Madhe në bashkëpunim me MKRS ⁵¹	DUPM	MMPH; MKRS, DUMP	Buxheti Komunal	i lartë	65,000.00	Afatshkurtër	Plan i përfunduar.

⁵¹ Zona e Veçantë e Mbrojtur “Fshati Hoqë e Madhe” dhe zonat e tjera të trajtohet sipas dispozitave ligjore të dhëna në Ligji Nr. 03/L-039 Për Zonat e Veçanta të Mbrojtura, Ligji Nr. 04/L-62 Për Fshatin Hoqë e Madhe dhe aktet e tjera ligjore që dalin prej tyre dhe Neni 18 të Ligjit Nr. 04/L-174 Për Planifikimin Hapësinor.

13. ADMINISTRIMI, ZBATIMI DHE MONITORIMI I ZBATIMIT

13.1. ADMINISTRIMI I ZBATIMIT DHE MONITORIMI I ZBATIMIT TË HARTËS ZONALE KOMUNALE TË RAHOVECIT

Administrata e Komunës së Rahovecit, në për mes drejtorive dhe organeve tjera komunale, ligjërisht është përcaktuar si bartëse e procesit sistematik të administrimit të zbatimit të hartës Zonale të Komunës së Rahovecit.

Në këtë drejtim është shumë e thjeshtë të thuhet, se administrimi i zbatimit të HZK -së së Rahovecit ka të bëjë me të gjitha aktivitetet, financimin, koordinimin dhe të gjitha përpjekjet e administratës komunale dhe organeve tjera kompetente për zbatimin e HZK-së .

Administrimi i zbatimit të HZK-së, e për mes HZK-së edhe dokumenteve të tjerë të planifikimit, në veçanti i qëllimeve dhe objektivave të PZHK-së, është një detyrë e vazhdueshme për APKPMH-në.

Administrata komunale nëpërmes të këtij procesi të administrimit të zbatimit do siguroj edhe që duke zbatuar me përpikëri kushtet, masat dhe të gjitha përmbajtjet brenda HZK-së, në funksion të kohës të rezultojnë në zbatimin e qëllimeve dhe objektivave të përcaktuara në PZHK por edhe dokumente tjera planifikimi.

Administrimi nënkupton edhe sigurimin që HZK duhet zbatuar bazuar në plane të punës së që duhet përgatitur nga çdo drejtori veç e veç, plane pune që duhet përgatitur bazuar në Planin e Veprimit për Zbatimin e HZK-së, këto plane janë obligative për çdo drejtori dhe zbatohen në baza ditore, dhe çdo zhvillim qoftë pozitiv ose negativ lidhur me zbatimin e HZK-së duhet informuar përgjegjësin e drejtorisë, i cili është edhe anëtar i drejtorisë në Ekipin punues për zbatim të HZK -së, dhe i njëjti sipas rëndësisë së informatës duhet të raportoj te Ekipi i cili administron direkt zbatimin dhe përgatit raportin e zbatimit.

Raportimi i zbatimit në Rahovec do bëhet në hap me ciklin e zbatimit i cili është i obliguar për raportim vjetor, por mundet me qenë edhe dy herë brenda vitit, sidomos para rishikimit të buxhetit në gjashtë mujorin e parë, me qëllim që gjatë rishikimit të buxhetit të kemi mundësin e futjes së ndonjë projekti ose alokimin e fondeve shtesë për ndonjë projekt i cili ka tejkaluar parashikimet buxhetore, këto informata e bëjnë administrimin e zbatimit mjaft të informuar por edhe veprues në kohë reale.

Pjesë e administrimit të zbatimit të HZK-së janë të gjitha përmbajtjet e karakterit hapësinor të HZK-së së Rahovecit: duke filluar nga procesi i dhënies së kushteve zhvillimore, kushteve zhvillimore për zona mbishtresore, kushteve për infrastrukturë teknike, rrugor, publike e sociale, masave mbrojtëse, lejeve ndërtimore, përjashtimeve, bonuseve të zonimit, nëse janë përcaktuar me HZK edhe hartimit të PRRH-ve, shqyrtimi i përputhshmërisë, etj. Sa i përket të gjitha këtyre aktiviteteve AKPMH-ja do të bazohet në HZK-në e miratuar, për të vlerësuar kërkesat, dhënë përgjigjeje dhe menaxhuar zbatimin e të njëjtave.

Administrimi i zbatimit të HZK-së në Rahovec nënkupton edhe menaxhimin me të gjitha aktivitetet e lart përmendura, por edhe trajtimin e kërkesave për jo konformitet, përjashtim apo bonuse të zonimit pas hartimit të HZK-së.

Si kusht i parë për të filluar procedurat e tilla është të kemi aplikim për të njëjtat nga ndonjë aplikues, subjektet fizike ose juridike duhet të aplikojnë zyrtarisht në përputhje me dispozitat e HZK-së dhe procedurat e aplikimit për jo konformitet, ndryshim-plotësim, përjashtim dhe / apo bonuse të zonimit, do përshkruhen brenda kapitujve të paraparë nga ligjvënësi si pjesë e HZK-së, Ne si komunë e Rahovecit kemi bërë të gjitha përpjekjet që këto procedura të sqarohen ashtu që të jenë më të lehtë për tu kuptuar nga aplikuesit dhe për t'u administruar nga komuna. Procedurat e tilla janë trajtuar edhe në nenin 36 të UDHËZIM ADMINISTRATIV MMPH - NR. 24/2015 MBI ELEMENTET DHE KËRKESAT THEMELORE PËR HARTIMIN, ZBATIMIN DHE MONITORIMIN E HARTËS ZONALE TË KOMUNËS. Ky udhëzim administrativ

specifikon edhe kërkesat për aplikime për ndryshim- plotësime në HZK, por edhe për procedurën për përjashtimet dhe bonuset e zonimit.

Administrimi sidomos në funksion të shqyrtimit të përputhshmërisë nënkupton edhe një përgjegjësi të administratës për menaxhimin me marrjen e vendimeve për miratimin ose refuzimin e kërkesave për dhënie të kushteve zhvillimore, kushteve zhvillimore për zona mbishtresore, kushteve për infrastrukturë teknike, rrugor, publike e sociale, masave mbrojtëse, lejeve ndërtimore, përjashtimeve, bonuseve të zonimit nëse janë përcaktuar edhe hartimit të PRRH-ve i cili duhet bëhet duke krahasuar vendimet me kriteret masat dhe kushtet e përcaktuara në HZK, por edhe ligje rregullore dhe dokumente tjera, përputhshmëria duhet shqyrtohet bazuar në përmbajtjet e dokumentuara dhe transparente.

Nëse kemi ankesa ndaj vendimeve të marra nga ana e komunës ose kërkesa për interpretime të ndryshme për përmbajtjet e pjesëve të HZK-së, në funksion të administrimit të zbatimit, interpretimi bëhet nga Autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor (Drejtoria e Urbanizmit) në nivel komunal dhe nga MMPI në nivel qendror.

Administrimi i zbatimit të Hartës Zonale Komunale të Rahovecit bëhet nga të gjitha organet e komunës, edhe pse siç e sqaruar më lart, në mënyrë të veçantë është detyrë e vazhdueshme për APKPMH-në, gjegjësisht e drejtorisë së Urbanizmit të udhëheq dhe bashkërendojë aktivitetet e administrimit, zbatimit dhe monitorimit të zbatimit të HZK-së.

Komunës e Rahovecit obligohet që të drejtojë dhe organizojë punën në këtë fushë sipas udhëzimeve administrative, rregullave dhe ligjeve në fuqi të shtetit, ashtu që të administrojë HZK-në edhe atë ta administrojë sa më mirë që është e mundur duke siguruar qëndrueshmëri.

Komuna duhet të kujdeset që bonuset e zonimit, përjashtimet, kushtet zhvillimore dhe të gjitha përmbajtjet e HZK-së së Rahovecit, për të gjitha zonat, zonat mbishtresore, infrastrukturën teknike, rrugore e sociale, veçanërisht ato që konsiderohen si administrim i një pasurie ose për një vlerë të Rahovec, e si të tilla e bëjnë stacioni kryesor hekurudhor dhe hekurudhat, pozita në harmoni me aeroportin, pasuritë nëntokësore, korridoret, pozita afër kryeqytetit etj, që të menaxhohen mirë, sipas rregullave, bazuar në planet zhvillimore sektoriale dhe duke marrë parasysh gjendjes ekzistuese, t'i mbrojë dhe të qeverisë me to bazuar në parimet dhe kushtet e HZK-së, të mbarështojë cilësinë dhe zhvillimet në dobi të përgjithshme; të përdorë ose të administrojë vlerat, të ardhurat, fondet në funksion të zbatimit të HZK-së, dhe krejt në fund të administrojë pasurinë e përbashkët-pronën, në funksion të zonimit dhe kushteve të parapara me këtë Hartë.

Administrimi i zbatimit të HZK-së së Rahovecit nënkupton kryerjen e disa aktiviteteve dhe veprimeve sistematike që duhet të bëhen nga autoritetet kompetente që do prezantojmë si më poshtë: Kuvendi i Komunës së Rahovecit është përgjegjës për aprovimin e fondeve për zbatimin e HZK-së, si dhe për vlerësimin dhe aprovimin e raportit vjetor për zbatimin dhe monitorimin e HZK-së.

Autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor (Drejtoria e Urbanizmit), bashkërendon aktivitetet e zbatimit dhe monitorimit të HZK-së, duke bashkërenduar dhe koordinuar aktivitetet e përgatitjes së planeve sektoriale vjetore të çdo drejtorie. Ky autoritet përgjegjës komunal, përkrah, përcjell dhe monitoron zbatimin dhe përgatit raportin vjetor për zbatimin dhe monitorimin e HZK-së.

Drejtoritë komunale sektoriale zbatojnë dhe monitorojnë aktivitetet sektoriale përkatëse të tyre sipas procesit të monitorimit dhe vlerësimit në Planin e Veprimit, përgatisin planet e tyre vjetore për zbatim, përgatisin raportin sektorial vjetor për zbatimin dhe monitorimin e HZK-së nga sektori i tyre.

Drejtoritë sektoriale, përmes anëtarit të tyre në Ekipin Punues, pasi ta kenë hartuar, e dorëzojnë raportin sektorial vjetor për zbatimin dhe monitorimin e HZK-së tek autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor (udhëheqësi i Ekipit nga drejtoria e Urbanizmit).

Autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor :

- Harton dhe dorëzon raportin vjetor ndërsektorial për zbatimin dhe monitorimin e HZK-së, për miratim tek Kuvendi i Komunës;
- Dorëzon raportin e miratuar vjetor ndërsektorial për zbatimin dhe monitorimin e HZK-së në Ministri;
- Raporti i miratuar vjetor ndërsektorial për zbatimin dhe monitorimin e HZK-së publikohet në faqen e internetit të komunës dhe ofrohet në kopje të letrës sipas kërkesës.

Komunës e Rahovecit në funksion të administrimit të zbatimit, zbatimit, monitorimit dhe vlerësimit të Hartës Zonale Komunale do të formojë Ekip Punues për përkrahje në zbatim të këtij dokumenti. Komunës e Rahovecit në funksion të zbatimit, monitorimit dhe vlerësimit të HZK -së ka paraparë që me vendim të kryetarit të komunës të formojë Ekipin Punues që do të shërbejë edhe si një mekanizëm për administrim të zbatimit, zbatim, monitorimin dhe vlerësimin e progresit të komunës drejt arritjes së të gjitha aspekteve të Hartës Zonale në bazë të treguesve të matshëm.

Një rol të pa kontestuar në administrimin e zbatimit të HZK-së është roli i veçantë që ka inspektorati i Komunës së Rahovecit

Për administrim cilësor rol kanë të gjitha organet e komunës, por duhet specifikuar Zyra e informimit dhe Teknologjisë informative.

Administrimi i zbatimit, monitorimit dhe vlerësimit të HZK-së së Rahovecit është procesi sistematik dhe i vazhdueshëm i cili do të udhëhiqet nga autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor(Drejtoria e Urbanizmit) e cila është përgjegjës për zbatimin e Hartës Zonale të Komunës në koordinimin dhe bashkëpunimin me drejtoritë sektoriale brenda komunës, me një koordinim dhe administrim praktik nga Ekipi Punues dhe akterët tjerë të lart përmendur, komuna për administrim cilësorë sidomos për trajtimin e bonuseve të zonimit, përjashtimeve dhe përmbajtjeve tjera që vijnë si kërkesa pas aprovimit të HZK-së mundet të krijoj edhe komisione profesionale për marrjen e vendimit apo këshillim përkatës mbi kërkesat për përjashtim ose çfarëdo kërkesë tjetër.

Administrimi i zbatimit është përmbajtjesor dhe jashtëzakonisht i rëndësishëm, andaj i takon autoritetit përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor(Drejtorisë së Urbanizmit) të propozojë mekanizma, ekupe profesionale, alokim mjetesh ashtu që komuna të marrë vendimet meritore për të siguruar administrim, zbatim e monitorim cilësor.

Udhëzuesi për monitorimin e zbatimit të HZK-së është bashkëngjitur në shtojcën 3.

13.2. ZBATIMI I HARTËS ZONALE KOMUNALE TË RAHOVECIT

Autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor (Drejtoria e Urbanizmit) pas aprovimit të Hartës Zonale Komunale në Kuvend Komunal dhe publikimit zyrtar, fillon të kryej përgjegjësitë ligjore që ka lidhur për zbatimin e Hartës Zonale të Komunës, në këtë drejtim drejtoria e Urbanizmit do të fillojë me një punë mjaft komplekse dhe të vështirë në koordinimin dhe bashkëpunimin me drejtoritë sektoriale brenda komunës.

Duhet theksuar se zbatimi i Hartës Zonale Komunale varet nga shumë faktorë në mënyrë direkte dhe indirekte. Pos punës brenda sektorëve të komunës, në funksion të krijimit të një sistemi transparent dhe të qëndrueshëm, sistem i cili prezanton edhe një nga kërkesat ligjore, duhet punuar edhe me grupet tjera të interesit, punë e cila nuk mund të bëhet pa ngritur edhe cilësinë e informimit dhe komunikimit si dhe fuqizimin e faktorëve të tjerë.

APKPMH dhe Ekipi punues në rend të parë zbatimin do ta bëjnë në harmoni me Planin e Veprimit për Zbatim të Hartës Zonale të Rahovec, i cili është punuar bazuar në aktivitetet e parapara në Planin e Veprimit nga Planin Zhvillimor Komunal, bazuar në planet zhvillimore sektoriale dhe duke marrë parasysh gjendjen

ekzistuese, përmes zhvillimit të projekteve konkrete të rrjetit të infrastrukturës teknike, publike dhe sociale për çdo vit pasues, ku janë përcaktuar:

- Vendndodhja e dedikuar, përfshirë edhe shpronësimet eventuale;
- Koston e përafërt të zbatimit;
- Burimet e parapara të financimit;
- Periudhën e zbatimit; dhe
- Institucioni përgjegjës për zbatim.

Komunës e Rahovecit në kuadër të planit të veprimit, për nga karakteri hapësinor, ka paraparë aktivitete shitesë nga ato që janë kërkuar në Planin e Veprimit nga Plani Zhvillimor Komunal ku janë paraparë kushte dhe masa mbrojtëse.

13.2.1. Formimi i ekipit

Një nga faktorët e fillestar dhe të rëndësishëm të zbatimit të HZK-së është krijimi i Ekipit Komunal të Rahovec. Ky Ekip komunal do ketë obligimet për përkrahje në zbatim të HZK-së, por edhe për monitorimin dhe vlerësimin e zbatimit, në të njëjtën kohë pasi që Komunës e Rahovecit nuk ka Ekip edhe për zbatim dhe monitorim të PZHK-së, ky Ekip duhet t'i kryej edhe ato detyra.

Komunës e Rahovecit në funksion të zbatimit, monitorimit dhe vlerësimit të HZK-së, si pjesë e këtij dokumenti, e parasheh krijimin e këtij Ekipi, që për pos rëndësisë së madhe në zbatim, do të shërbejë edhe si një mekanizëm për monitorimin dhe vlerësimin e progresit të komunës drejt arritjes së të gjitha aspekteve të planit, në bazë të treguesve të matshëm.

Ky Ekip Punues duhet të themelohet nga Kryetari i Komunës, i cili bazuar në kompetencat ligjore që ka ose e themelon vet ose i propozon Kuvendit të Komunës emërimin e Ekipit Punues për zbatimin e Hartës Zonale të Rahovec, si dhe për Monitorim dhe Raportim lidhur me zbatimin e Hartës. Për arsye praktike Ekipi i njëjtë do ketë obligimet e njëjta edhe për PZHK-në e Rahovec, sepse komuna deri më tani nuk ka të emëruar ndonjë Ekip për përcjelljen e zbatimit të PZHK-së që nga aprovimi i saj.

Në kuadër të vendimit duhet përshkruhet përbërja e Ekipit, detyrat lidhur me zbatimin, monitorimin dhe vlerësimin e zbatimit, periudhat e raportimit, kompensimin nëse aplikohet etj.

Ekipi Punues përbëhet nga përgjegjësit e të gjitha drejtorive, e udhëheqësi i Autoritetit Përgjegjës Komunal për Planifikim dhe Menaxhim Hapësinor (Drejtorisë së Urbanizmit) është edhe koordinatori i Ekipit. Detyrat e Ekipit janë të koordinojë dhe bashkërendojë aktivitetet, lidhur me përgatitjen e Planeve Vjetore, për çdo drejtori brenda Komunës së Rahovecit, Planet vjetore duhet përgatitur për: Drejtorinë e

Administratës, Drejtorinë për Financa dhe Buxhet, Drejtorinë për Planifikim Urban dhe Mbikëqyrje, Drejtorinë për Zhvillim Ekonomik dhe Tatim në Pronë, Drejtorinë e Inspeksionit, Drejtorinë e Arsimit, Drejtorinë për Kulturë, Rini dhe Sport, Drejtorinë për Shëndetësi dhe Mirëqenie Sociale, Drejtorinë për Gjeodezi, Kadastër dhe Pronë, Drejtorinë për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, Drejtorinë për Shërbime Publike.

Është detyrë e secilit përgjegjës që është pjesë e ekipit, nga secila drejtori të kujdeset për këto Plane Vjetore, dhe e koordinatorit të Ekipit të kujdeset për planin e drejtorisë për Planifikim Urban dhe Mbikëqyrje, por në cilësinë e koordinatorit dhe si udhëheqës i Ekipit Punues edhe të koordinojë dhe të ndihmojë edhe planet vjetore të drejtorive të tjera.

Detyrë tjetër e Ekipit është që të verifikojë se Planet Vjetore Sektoriale të jenë të bazuara dhe në harmoni me Planin e Veprimit për Zbatim nga HZK-ja.

Ekipi duhet edhe të përcjell, koordinojë dhe bashkërendojë zbatimin praktik të projekteve dhe komponentës hapësinore në baza ditore, javore e mujore të punës.

Ekipi do të marrë edhe shënime për mundësitë, sfidat dhe problemet e zbatimit ashtu që të mundësoj ë përmirësimin e zbatimit në vitin tjetër të radhës.

Ekipi Punues dhe anëtarët nga të gjitha drejtoritë komunale, bashkëpunojnë në mënyrë që të organizojnë dhe funksionalizojnë Sistemin e Zbatimit të Planit si dhe Raportimin. Ekipi, nëpërmjet Zyrës për Informim, informon edhe qytetarët 15 ditë para datës së raportimit në një tubim të qytetarëve për gjetjet në procesin e zbatimit të planeve, dhe në atë takim kërkon edhe propozimet e qytetarëve për masa, zhvillime dhe projekte që, do të mund të futeshin në rishikim të buxhetit dhe KAB, përmes: Shpalljeve publike të vendosura në objektet publike, dhe vendet më të frekuentuara brenda territorit të komunës, mediave lokale, Ueb faqes zyrtare të Komunës.

Koordinatori i Ekipit, bashkë me Ekipin, ftojnë përfaqësuesit e Drejtorive, që të marrin pjesë në takime për t'u konsultuar dhe diskutuar lidhur me zbatimin e planeve, dhe përfaqësuesit e Drejtorive raportojnë për zhvillimet, por edhe propozojnë masat e aktiviteteve që i kontribuojnë zbatimit të planeve.

Konsultime organizohen edhe me kryetar të Këshillave Lokale të fshatrave, të Vendbanimeve, të Lagjeve Urbane dhe përfaqësues të Shoqërisë Civile që, të kontribuojnë me propozime, sugjerime dhe komente gjatë procesit të zbatimit të planeve për të gjitha fushat; Informojnë nëpërmes formave të ndryshme për zhvillimet ilegale në vendbanimet, lagjet urbane dhe përgatiten për projekt-propozimet; Masat dhe zhvillimet e parapara me plane në periudhën e dëgjimeve publike për buxhet; Tubimet e rregullta publike; Takimet për planifikim strategjik që organizohen nga Komuna, përkatësisht Kuvendi i Komunës ose Kryetari.

Së paku një anëtar i Këshillit Lokal të Fshatit, të Vendbanimit apo të Lagjes urbane duhet të jetë person kontaktues për Zbatimit të Planit në fshat, vendbanim apo lagje urbane. Ky person, mund të jetë personi i cili, me rregulloren për Këshilla të Fshatrave, është përfshirë në grupet punuese komunale për planifikim të planit zhvillimore komunal.

Kryetari i Komunës, duhet që të organizojë (së paku) dy takime në vit me Ekipin Punues. Takimet, duhet të mbahen së paku një herë në gjashtë muaj, edhe pse preferohet çdo tre muaj të ketë takime. Për rendin e ditës, duhet të konsultohen edhe nëse konsiderohet se raportimi për zhvillimet lidhur me zbatimin e planeve dhe përgatitja e raporteve gjashtëmujore dhe njëvjeçare, duhet të jetë pika kryesore. Kuvendi i Komunës, mund të kërkojë një opinion nga Ekipi për çështje të caktuara me interes për qytetarët dhe institucionet.

Procesi i zbatimit mbështet në parimin e Ligjshmërisë sipas të cilit parim, Komunitat ushtrojnë kompetencat dhe përgjegjësitë e tyre brenda Kushtetutës, ligjeve dhe akteve të tjera normative të Republikës së Kosovës. Zbatimi i këtij parimi, nënkupton edhe zbatimin e parimit të transparencës dhe në këtë mënyrë komunitat, promovojnë transparencën e organeve Legjislative, Ekzekutive dhe Administrative, duke e rritur pjesëmarrjen e qytetarëve në zbatimin e planeve në nivel lokal dhe duke lehtësuar qasjen publike në dokumentet zyrtare të komunës.

13.2.2. Informimi dhe Komunikimi në procesin e Zbatimit të HZK-së së Rahovecit luajnë një rol të jashtëzakonshëm

Komunës e Rahovecit dhe aktet e tjerë relevantë, duhet të kontribuojnë ndjeshëm në krijimin e kushteve për përkrahje në zbatimin Hartës Zonale. Fusha e informimit dhe e komunikimit në funksion të zbatimit të këtij dokumenti, ka nevojë për mbështetje të madhe të drejtuesve të institucioneve dhe të vetë institucioneve komunale.

Ndërtimi i marrëdhënieve të mira me publikun, do të ndikonte drejtpërdrejt në përmirësimin e praktikave të zbatimit të planeve, në përmirësimin e mbledhjes dhe përdorimit të të ardhurave nga taksat dhe tarifat vendore, në përdorimin efektiv të aseteve të komunës, në krijimin e një klime miqësore me bizneset, në inkurajimin e shoqërisë civile dhe të sektorit privat etj. Nëpërmjet mekanizmave të ndryshëm të buxhetimit me pjesëmarrje, do të inkurajohen qytetarët në përfshirjen e tyre në zbatimin e kushteve, masave dhe

përmbajtjeve të HZK-së, në vlerësimin e nivelit të shërbimeve publike dhe në rritjen e transparencës në përdorimin e fondeve publike. Komuna është e detyruar të zbatojë kuadrin ligjor në lidhje me transparencën dhe informimin e publikut, në lidhje me tërë veprimtarinë ekonomiko-financiare të komunës dhe në këtë funksion, plani i informimit dhe i komunikimit do të përmbushte edhe këtë kërkesë, nga kuadrin ligjor.

Në vijim, Komunës e Rahovecit do të respektojë me rigorozitet procedurat ligjore të transparencës edhe gjatë zbatimit të Hartës Zonale. Planin i informimit dhe i komunikimit, është baza mbi të cilën duhet të zhvillohet procesi i zbatimit transparent të HZK-së, dhe i sigurimit të përkrahjes së gjerë nga të gjithë aktet në proces të zbatimit. Në këtë drejtim, komuna do t'i shfrytëzojë të gjitha mjetet e informimit dhe të komunikimit, për qasje sa më të gjerë dhe të qëndrueshëm në institucione dhe dokumente, aty ku ligjërisht është e mundur për publikun dhe aktet e tjerë relevant. Në këtë drejtim në funksion të zbatimit të dokumentit rekomandohet: Të ketë komunikim dhe motivim lidhur me strategjinë dhe planin e informimit dhe komunikimit me të gjithë aktet, duhet mbahet plani në fokus të të gjithëve. Informatat dhe udhëzimet lidhur me zbatimin e Hartës Zonale duhet të publikohen në mjete të informimit, në faqen elektronike të komunës, sepse do të ndihmojnë për të ndërtuar dhe fuqizuar dinamikën e zbatimit të planit. Një udhëzim tjetër i dobishëm në këtë drejtim, është një "Memo vjetore", dërguar nga Kryetari i Komunës të gjithë liderëve të vendbanimeve, shoqatave jo qeveritare, bizneseve, qeverisë qendrore, institucioneve publike etj. Kjo memo, i përkujton ata në lidhje me Hartën Zonale aktuale dhe me këtë rast nga anëtarët e grupeve të tjera të interesit, mund të kërkojnë komente dhe sugjerime lidhur me informimin, me komunikimin, zbatimin e dokumentit si dhe për çështjet tjera me interes. Si shumë me interes për zbatim të Hartës konsiderohet analiza, informimi dhe komunikimi adekuat, cilësor etj., me të gjithë aktet dhe veçanërisht, me ata që ndihmuan në hartimin e planit. Njerëzit të cilët kanë ndihmuar me inpute, duhet mbajtur të përfshirë në vazhdimësi, përmes fuqizimit të informimit dhe të komunikimit, si një komponentë e rëndësishme dhe strategjike e zbatimit.

13.2.3. Bashkëpunimi dhe bashkëveprimi në funksion të zbatimit të planeve

Përkundër që në Komunën e Rahovecit mund të thuhet lirisht se kishte një proces cilësor gjatë përgatitjes së HZK-së në kuptimin e gjithë përfshirjes edhe të zbatimit të ligjit në fuqi, përkundër që bashkëpunimi dhe bashkëveprimi në mes të drejtorive gjatë hartimit të dokumentit ishte i mirë por, vlerësohet se ende ka mjaft shumë hapësirë për informim, bashkëpunim dhe bashkëveprim në mes të drejtorive, sidomos sa i përket zbatimit të Hartës Zonale të Komunës.

Në këtë drejtim, çdo drejtori duhet të jetë e përgatitur që të jetë në funksion të zbatimit të dokumentit, duhet të jetë e pajisur me të gjithë mekanizmat dhe mjetet e nevojshme duke filluar: nga posedimi i kopjeve të shtypur dhe digjitale të Hartës, stafi i secilës drejtori duhet të informohet me përmbajtjen, detyrat, si dhe me obligimet që dalin nga HZK-ja. Drejtoritë, duhet të komunikojnë dhe t'i koordinojnë veprimet për kushtet, masat dhe përmbajtjet tjera të HZK-së por edhe aktivitetet që janë rezultat i Hartës, por edhe të jenë të informuara për zhvillimet tjera që janë të veçanta brenda drejtorive, si dhe duhet komunikuar edhe për kufizimet dhe mundësitë ligjore nga fushat e tyre kompetente që prekin drejtoritë por, edhe zhvillimet, aktivitetet dhe projektet e tjera.

Vlerësohet shumë i rëndësishëm krijimi i një sistemi digjital, i cili do të mundësojë komunikimin adekuat, azhurnimin e shpejtë dhe cilësor, transparencën në mes të drejtorive, por edhe transparencën ndaj aktetve të tjerë. Një sistem i tillë, e ngritë shkallën e zbatimit (implementimit) të Hartës dhe mundëson informim dhe koordinim efikas, cilësor dhe në masë të madhe e ngritë edhe shkallën e zbatimit të detyrave, si dhe përgjegjësinë dhe transparencën ndaj të gjithë aktetve relevantë. Krijimi i sistemit të përbashkët të GIS-it, shihet si domosdoshmëri nga që është edhe mundësi shumë më e madhe e informimit dhe e

komunikimit të shpejtë dhe të saktë në mes të drejtorive. Por, deri sa të krijohet ky sistem, drejtoritë duhet t'i shfrytëzojnë mjetet më pak të sofistikuar ose, ato mjete që i kanë në dispozicion.

Drejtoritë komunale, gjithsesi duhet të vazhdojnë të i shkëmbejnë informatat, të bashkëpunojnë dhe të bashkëveprojnë në mënyrë cilësore mes tyre për zbatim të dokumentit. Zbatimi i Hartës, i aktiviteteve dhe i zhvillimeve të tjera fillon menjëherë pasi që ato të jenë aprovuar nga Kuvendi Komunal, mirëpo për lehtësimin e zbatimit të Hartës Zonale Komunale vlerësohet hartimi i planeve të punës për çdo drejtori dhe zbatimi i tyre sipas sektorëve përkatës, bazuar edhe në plane të lartpërmendura. Këto plane sektoriale, do të prezantohen para Ekipit Punues për Zbatim për t'u analizuar, për koordinim të aktiviteteve por edhe për të ndihmuar në zbatimin e tyre. Nga fusha e bashkëpunimit dhe e bashkëveprimit në mes të gjitha drejtorive, duhet theksuar se një rol të madh dhe strategjik ka Drejtoria e Inspektoratit, ose inspektorët e fushave të ndryshme të nivelit komunal. Zbatimi i dokumentit është i lidhur ngushtë edhe me punën inspektorëve të fushave përkatëse. Vlerësohet mjaft i rëndësishëm dhe duhet bashkëpunuar ngushtë për t'i informuar ata me zhvillimet e planifikuara, si dhe për t'i pajisur me harta (të shtypura me përpjesë të duhur ose digjitale) adekuate për këto zhvillime, dhe për kufijtë ndërtimorë në veçanti, por edhe për zhvillime të tjera. Kjo bëhet pastaj, edhe për ta funksionalizuar bashkëpunimin dhe bashkëveprimin në mes të drejtorive në funksion të zbatimit sa më efikas dhe cilësor të planit.

Vlen të theksohet se rolin kryesor në fushën e bashkëpunimit me inspektoratin ose edhe me inspektorët, e mbanë Drejtoria e Urbanizmit dhe mbikëqyrjes por, në funksion të zbatimit të planit një rol të rëndësishëm e ka edhe Ekipi Punues për Zbatim, si dhe instancat e tjera të nivelit komunal dhe qendror.

Drejtorinë për Financa dhe Buxhet dhe Drejtorinë për Zhvillim Ekonomik dhe Tatim në Pronë janë ndër drejtoritë komunale të cilat duhet të jenë të informuar për zhvillimet e parapara me plan, sidomos duhet të jenë të informuara me projektet dhe me masat konkrete nga plani si dhe për prioritetet afatshkurtra, afatmesme dhe afatgjatë. Duhet që sa më shumë projekte, zhvillime të parapara me HZK të futen në parashikimet buxhetore të trevjeçarit të ardhshëm që njihet si KAB Korniza Afatmesme Buxhetore. Vetëm me futjen e këtyre kushteve, zhvillimeve, masave dhe projekteve në kalendarët buxhetor dhe aprovimin e tyre në nivelin komunal dhe qendror, jemi një hap më përpara në zbatimin e tyre.

Mund të konstatohet se në funksion të zbatimit të Hartës Zonale Komunale në këtë rast, por edhe çfarëdo dokumenti tjetër, bashkëpunimi dhe bashkëveprimi në mes të drejtorive gjatë zbatimit duhet fuqizohet dhe avancohet.

13.2.4. Sektori privat, Shoqëria Civile dhe përfaqësuesit e Lagjeve dhe të Vendbanimeve

Bashkëpunimi me sektorin privat, me shoqërinë civile dhe me përfaqësuesit e lagjeve dhe të vendbanimeve në komunë, është shumë i rëndësishëm si në të gjitha fazat e hartimit të dokumentit edhe në zbatimin e tij. Sektori privat është forca shtytëse kryesore e zhvillimeve, prandaj në funksion të zbatimit të Hartës me këtë sektor, duhet krijuar një traditë të informimit, të komunikimit dhe të bashkëpunimit cilësor, dhe duhet shfrytëzuar të gjitha mjetet në këtë drejtim. Ajo që është e planifikuar, duhet ofruar për zbatim këtij sektori dhe mënyra e ofrimit duhet jetë e qëndrueshme dhe transparente. Duke e njohur rolin dhe fuqinë e sektorit privat, Drejtoria e Urbanizmit dhe e Mbikëqyrjes, Ekipi Punues dhe instancat e tjera të nivelit komunal dhe qendror, në funksion të zbatimit të Hartës duhet t'i ofrojnë kushte për mes HZK -së për thithje të investimeve, dhe këtë sektor ta orientojnë në zhvillime të planifikuara dhe të qëndrueshme.

Përfaqësuesit e Shoqërisë Civile, por edhe përfaqësues të tjerë të Lagjeve dhe të Vendbanimeve, janë po aq të rëndësishëm: sa në përgatitjen e Hartës, po aq edhe në zbatimin e sajë. Prandaj, duhet fuqizuar bashkëpunimin me ta, sikurse edhe me sektorin privat dhe duhet krijuar një traditë të informimit, të komunikimit dhe të bashkëpunimit cilësor, dhe gjithsesi duhet shfrytëzuar të gjitha mjetet në këtë drejtim. Shpeshherë, përfaqësuesit e OJQ-ve, janë bartës të projekteve të ndryshme. Do të ishte mirë, që edhe ata të jenë në funksion të ngritjes së vetëdijes për zbatim të HZK-së ose edhe të kushteve, masave e të

zhvillimeve që rrjedhin nga HZK-ja. Në këtë drejtim, informimi dhe komunikimi me ta, është i një rëndësie jetike. Bashkëpunimi, mund të ngritët në atë nivel që, përfaqësues të shoqërisë civile dhe përfaqësuesit e lagjeve e të vendbanimeve, të arrijnë që të marrin përgjegjësi për projekte, për masa dhe zhvillime, e deri te roli i kujdestarit për zhvillime të pa planifikuara dhe ilegale. Niveli më i lartë i bashkëpunimit në këtë drejtim, arrihet atëherë kur Zonat e caktuara që dalin nga Harta, janë të përbashkëta.

13.2.5. Bashkëpunimi me Gjykata

Në zbatim të dokumenteve, disa zhvillime të caktuara bëhen çështje e gjykatave: prej atyre komunale, e deri te nivelet e më të larta gjyqësore. Vlerësohet si i domosdoshëm bashkëpunimi me gjykatat dhe krijimi i një vije komunikimi dhe bashkëpunimi cilësor me to, në funksion të marrjes së vendimeve adekuate dhe me peshë të duhur. Ky bashkëpunim, është shumë i rëndësishëm sepse, është në funksion adekuat të parandalimit dhe të amortizimit të zhvillimeve të pa planifikuara. Duke e ditur se gjykatat tona janë shumë të ngarkuara, lëndët që vijnë nga kjo fushë duhet parë dhe duhet trajtuar me prioritet sepse, pasi që të bëhet zhvillimi apo implementimi në këtë drejtim, edhe tentimi për revidim ose edhe sanksioni eventual është i pa vlerë dhe jo efikas.

Nëse nuk krijohet një urë e bashkëpunimi efikas me gjykatat, lejohen apo stimulohen edhe më shumë zhvillimet e pa planifikuara dhe jo legale. Duke njohur rolin dhe fuqinë e gjykatave, Drejtoria e Urbanizmit dhe Mbikëqyrjes, e në funksion të zbatimit të HZK-së edhe Ekipi Punues si dhe instancat e tjera të nivelit komunal dhe qendror, duhet ofruar kushte, duhet krijuar komunikimin dhe bashkëveprimin të duhur në mënyrë që aty ku është e domosdoshme (madje edhe duke bashkëpunuar edhe me mekanizma të tjerë, siç është policia), të pengohen ndërtimet e pa planifikuara dhe ilegale në funksion të zbatimit efikas dhe cilësor të HZK-së.

13.2.6. Bashkëpunimi me Byro Projektuese

Bashkëpunimi me Byro Projektuese dhe me Institute adekuate si dhe me institucione që merren me projekte zhvillimore në mënyrë profesionale, është i rëndësishëm dhe në funksion të zbatimit të HZK-së, e të informimit adekuat. Komunikimi dhe bashkëpunimi në këtë drejtim, është shumë i rëndësishëm. Nëse vendosen ura të bashkëpunimit dhe të komunikimit dhe ngritet niveli i bashkëpunimit në shkallë adekuate, këto institucione nuk do të hartojnë projekte pa qenë të bazuara në kushtet zhvillimore dhe ndërtimore të parapara me HZK dhe pa qenë brenda shfrytëzimeve që lejohen, lejohen me kushte ose me kushte të veçanta. Në të njëjtën kohë, këtyre institucioneve duhet bërë të kuptojnë se për veprime të jashtëligjshme, mund edhe të dënohen madje, edhe t'u ndalohet veprimtaria. Paralajmërimi si dhe shqiptimi i sanksioneve, besojmë se kontribuon direkt në zbatim e mirëfilltë të HZK-së. Në këtë drejtim, Drejtoria e Urbanizmit dhe Mbikëqyrjes por edhe Ekipi Punues si dhe instancat e tjera të nivelit komunal dhe qendror, duhet ta luajnë rolin e vetë të informimit, të komunikimit dhe të bashkëveprimit me këto institucione.

13.2.7. Bashkëpunimi me institucionet e nivelit qendror

Pasi që HZK-ja është dokument multisektorial, lirisht mund të themi se edhe kompetencat, përgjegjësitë dhe ndikimet janë të ndryshme (si për nga niveli, ashtu edhe për nga fushëveprimtaria), bashkëpunimi në mes të institucioneve të caktuara, është njëra ndër shtyllat tjera ku duhet mbështetur për zbatim të HZK-së. Në këtë drejtim, aktiviteteve dhe masat për zbatim, do të jenë një bazë e mirë për informim, për komunikim dhe për bashkëpunim dhe bashkëveprim drejt zbatimit të HZK -së. Dihet fare mirë se, çfarë roli ka MMPH-ja, MBPZHR-ja, Ministria e Infrastrukturës dhe Transportit, Ministria e Kulturës, Rinisë dhe Sportit por edhe ministritë e tjera në zbatim dhe në përcjellje të zbatimit të HZK-së.

Është shumë i rëndësishëm bashkëpunimi në mes të niveleve të caktuara për zbatim të HZK-së. Dihet se ministritë e ndryshme si për shembull MMPH-ja, mundet që edhe të lëshoj leje. Siç thuhet në ligjin për planifikim, autoritetet duhet t'i lëshojnë lejen secilit aplikues, derisa propozimi për ndërtim përputhet me dispozitat e ligjit të planifikimit, dhe me ligjet e tjera dhe planet zhvillimore komunale dhe hartat Zonale

dhe dokumentet tjera të planifikimit., duke i ditur edhe kompetencat për ujin, për Tokën dhe për ajrin që i ka (në këtë rast) MMPH-ja, një fuqizim i bashkëpunimit do të ndihmonte shumë në zbatimin e dokumentit.

Qeveria e vendit, me propozim të MMPH-së ka nxjerr akt të veçantë me të cilin, e rregullon mbikëqyrjen, por edhe ndëshkimin dhe marrjen e masave të përcaktuara me ligj të planifikimit. Prandaj, mbikëqyrja e akteve të përgjithshme dhe veç e veç, e kushteve dhe e mënyrës së punës të personave të juridik dhe fizik dhe marrja e masave është e përcaktuar po me këtë ligj dhe nga ministria nëpërmjet inspektorëve. Në këtë drejtim, për pos procesit të nxjerrjes së dokumenteve dhe të akteve të tjera, zbatimin e tyre, si dhe aplikimin e procedurave i inspekton MMPH.

Bashkëpunimi, informimi dhe komunikimi është çelësi i zbatimit të HZK-së. Një rol të rëndësishëm, e ka edhe MBPZHR, e cila është kompetente për zhvillime të qëndrueshme bujqësore por, edhe për zhvillime të pyjeve. Në këtë drejtim, edhe mbrojtja e tokës bujqësore, është fushë ku gërshetohen interesat e nivelit lokal dhe qendrorë. Në këtë drejtim, planet për zbatim do të jenë një bazë e mirë për informim, për komunikim dhe për bashkëpunim dhe bashkëveprim drejt zbatimit. Fuqizimi i lidhjeve me këtë ministri, është çelës i mbrojtjes së tokës bujqësore për çka është i themeluar edhe Inspeksioni i Bujqësisë i cili me anë të inspektorëve të tij kryen punë inspektuese në fushat e bujqësisë: në tokat bujqësore, në sferën e Pylltarisë dhe të Gjuetisë, të mbrojtjes së Bimëve, të Blegtorisë dhe të Peshkatarisë, si dhe të Veterinarisë dhe të sigurisë së Ushqimit. Edhe përmes kësaj ministrie si dhe përmes inspektoratit të saj, duhet fuqizuar informimin, komunikimin dhe bashkëpunimin dhe bashkëveprimin për mbrojtjen e tokës bujqësore, si dhe të fushave të tjera relevante dhe ky, do të konsiderohej si një hap i rëndësishëm drejt zbatimit të HZK- së.

Pasi që planifikimi është multisektorial, gati të gjitha ministritë dhe të gjitha agjensionet e tjera publike, kanë një fushëveprimtari, kompetencë dhe ndikim që prek edhe zbatimin e HZK -së. Vlerësohet se, një bashkëpunim cilësor duhet krijuar në funksion të zbatimit të HZK-së edhe në mes të niveleve, dhe dihet mirë se zonat e veçanta arkeologjike, arkitektonike janë fusha për zhvillim të përbashkët, mbrojtje por edhe zbatim, njëjtë si edhe një pjesë e madhe e grandeve që vijnë nga niveli qendror. Lirisht, duhet theksuar se cilësia e këtij bashkëpunimi, konsiderohet si mjaft përmbajtjesore për zbatim të HZK-së.

13.2.8. Mbështetja administrative

Komuna e Rahovec, duhet të ofrojë një mbështetje cilësore administrative për zbatim të HZK-së, duke e synuar lirin nga vonesat burokratike dhe duke reaguar me cilësi ndaj vështirësive ligjore, duke vendosur afate dhe orare të duhura etj. Parashikohet edhe shfrytëzimi i teknologjive, si dhe i aplikimeve online për zhvillime.

Informimi, komunikimi dhe bashkëpunimi për thjeshtim sa më të madh të procedurave administrative, ndikon dukshëm në zbatim të dokumentit. Në këtë drejtim aplikimi online, matja e kohës së për sa kohë pala e interesuar e merr përgjigjen, janë parametra shumë të rëndësishëm për zbatim, por edhe për transparencë në zbatim.

Për t'u mundësuar zbatimi i HZK-së, si mbështetje administrative duhet ofrohet mundësia e detajimeve më të mëdha në disa pjesë të trajtuara me HZK, Zona në të cilat mund të jepen kushtet zhvillimore dhe kushtet ndërtimore, por për shkak mos trajtimit në nivel parcele, dhe mundësisë për trajtim jo të barabartë të parcelave dhe pronarëve të ndryshëm, në funksion të sigurimit të hapësirave publike, gjelbërimit dhe përmbajtjeve tjera urbane, duhet trajtuar me PRRH, ose mundësuar propozimet për detajime më të mëdha të vijnë nga pronarët dhe një komision profesional t'i trajtojë konceptet e propozuar për detajet, sepse HZK nuk i ofron të gjitha detajet.

Duhet theksuar se si një mundësi e detajimeve të mëtejme që do preferohej, është një lloj komasacioni urban, ku disa pronarë do t'i bashkonin parcelat dhe do e propozonin një zgjidhje për zonën me disa parcela dhe të gjithë do t'i definonin interesat e përbashkëta me përqindje të pjesëmarrjes dhe përfitimeve, do të ofronin infrastrukturën publike dhe përmbajtjet tjera urbane, të cilat me marrëveshje do të barteshin si

pronë publike dhe me të njëjtën marrëveshje do përfitonin bonuse zonimi. Marrëveshja e tillë do bëhej me nënshkrimin e të gjithë pronarëve te noteri, me nënshkrimet të cilat i bartin të drejtën një zhvilluesi privat te noteritë, dhe nga ana e komunës me aprovim në kuvendin komunal, në këtë rast si pjesë e marrëveshjes do të ishte edhe bartja kadastrale dhe bartja e drejtës së ndërtimit, edhe varianti tjetër me një lloj të komasacionit urban, sipas marrëveshjes së të gjithë pronarëve brenda zgjidhjes urbane në zonë, do ofronin infrastrukturën publike dhe përmbajtjet tjera urbane, të cilat me marrëveshje do barteshin si pronë publike, dhe me të njëjtën marrëveshje pronarët do përfitonin bonuse zonimi, marrëveshja e tillë do bëhej me nënshkrim të gjithë pronarëve te noteri, me nënshkrimet të cilat i bartin të drejtën e pronës te pronarëve, në parcelat e ri parceluara te noteri, dhe nga ana e komunës me aprovim në kuvendin komunal dhe bartja kadastrale e parcelave të reja, ku banorët do ndërtonin ose kryenin zhvillime të caktuara në parcelat e reja me bonuse zonimi.

Kodi i ndërtimit për projektim dhe ndërtim duhet nga momenti që aprovohet me ndihmën e administratës komunale të gjej zbatim, dhe deri në atë fazë si draft të shfrytëzohet si bazë për projektim dhe ndërtim.

13.3. MONITORIMI I ZBATIMIT

Brenda kapitullit të V -Zbatimi dhe Monitorimi i Zbatimit, ekipet hartuese të Hartës Zonale Komunale të Rahovecit kanë sqaruar përgjegjësitë dhe kompetencat lidhur me monitorimin e zbatimit të këtij dokumenti.

Autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor (Drejtoria e Urbanizmit) pas aprovimit të Hartës Zonale Komunale në Kuvend Komunal dhe publikimit zyrtar, fillon të kryej përgjegjësitë ligjore që ka lidhur edhe me monitorimin e Hartës Zonale të Komunës, në këtë drejtim drejtoria e Urbanizmit do të fillojë me një punë mjaft komplekse dhe të vështirë në koordinimin dhe bashkëpunimin me drejtoritë sektoriale brenda komunës.

Duhet theksuar se monitorimi i zbatimit të Hartës Zonale Komunale është një aktivitet i vazhdueshëm me qëllim të sigurimit të informatave në mënyrë të rregullt dhe sistematike, përmes treguesve kuantitativ dhe kualitativ të cilët do të matin progresin e arritur në zbatimin e HZK-së së Rahovecit me qëllim të vlerësimit se a janë arritur rezultateve e planifikuara por edhe identifikuar vështirësitë, sfidat dhe problemet.

Monitorimi trajton në mënyrë sistematike raportin ndërmjet gjendjes së zbatuar dhe asaj që është planifikuar me HZK por edhe pritjeve bazuar në treguesit e paracaktuar. Është mënyra sistematike e mbledhjes dhe e analizës së të dhënave të grumbulluara nga drejtoritë komunale dhe burimet tjera/informacionit, në lidhje me zbatimin e planeve për të siguruar përmirësim të vazhdueshëm të zbatimit.

Monitorimi, është procesi nëpërmjet të cilit, zbatuesit e Hartës Zonale Komunale të Rahovecit do të sigurohen që kushtet, masat dhe aktivitetet që janë duke u zbatuar, janë në përputhje me ato të planifikuara në Hartë dhe brenda afateve të caktuara. Është një përpjekje sistematike për të krahasuar punën në zbatim por edhe performancën e HZK-së me kushtet zhvillimor, ndërtimore, zhvillimet e parapara, projektet, masat, aktivitetet dhe standardet e caktuara për të vlerësuar nëse, po bëhet progres. Gjithashtu, parashikon dhe marrjen e masave korrigjuese ku ka devijime, parashikimin e vështirësive para se të shfaqen dhe kryerjen e korrigjimeve të nevojshme për ta mbajtur Hartën brenda detyrimeve të tyre.

Monitorimi, është procesi i vazhdueshëm i mbledhjes së të dhënave dhe i matjes së progresit drejt arritjes së kushteve zhvillimore, zhvillimeve të parapara, projekteve, masave dhe aktiviteteve të planifikuara me HZK.

Procesi sistematik dhe i vazhdueshëm i mbledhjes dhe analizës së të dhënave, për një ndërhyrje të caktuar. Monitorimi, vlerëson shkallën sipas të cilës Harta po zbatohet në përputhje me planin e Veprimit për zbatim të HZK-së ose edhe përmbajtjeve tjera të HZK-së dhe vlerëson se sa po i adreson nevojat e grupit

ose grupeve të synuar.

Ky kapitull, përmban pjesën mjaft të rëndësishme të Hartës Zonale të Komunës së Rahovecit, që paraqitet si obligim ligjor dhe për fokus ka monitorimin e zbatimit si në aspektin kuantitativ po ashtu edhe në aspektin kualitativ, dhe që nuk është kërkuar më parë (në dokumentet e punuara me ligjin e kaluar), kapitull përfundimisht që e bën ndryshimin dhe nëse pas 4 viteve nuk vlerësohet se Harta Zonale e Rahovecit është zbatuar mbi 40%, dokumenti duhet të rishikohet dhe plotësohet.

Bazuar në përvojat e kaluara ekziston nevoja për zhvillimin të një sistemi qëndrueshëm për monitorimin e zbatimit të dokumenteve të planifikimit e sidomos HZK-së në këtë rast, Komunës e Rahovecit është e bindur se përpos një planifikim i qëndrueshëm dhe hartimit të dokumenteve cilësore, po aq është i rëndësishëm është edhe aplikimi i tij në praktikë dhe përkrahje më të madhe që komuna, institucionet dhe sektorët e tjerë kompetentë duhet bëjnë për gjetjen e rrugëve adekuate për zbatim.

Komunës e Rahovecit e konsideron këtë kapitull si një përpjekje për të ndërtuar një sistem dhe koncept të monitorimit dhe vlerësimit të planit në praktikën e përditshme dhe në procesin e planifikimit hapësinor.

Komunës e Rahovecit ka edhe për qëllim që të kontribuojë sa më shumë në orientimin dhe profesionalizimin jo vetëm të administratës dhe autoriteteve lokale por dhe të aktorëve të tjerë të përfshirë në këtë proces. Do të përshkruhen në mënyrë të thjeshtë, të përmbledhur dhe të saktë të gjithë hapat që duhen ndjekur për të monitoruar zbatimin e HZK-së, dhe njëkohësisht të përgatiten raportet e nevojshme për Kuvendin Komunal, MMPH-në dhe që i duhen çdo pale të interesuar për zbatimin e HZK-së.

Monitorimi i zbatimit të HZK-së së Rahovecit bëhet në baza ditore, ndërsa Raportimi i monitorimit kryhet në intervale kohe të ndryshme: mujore, dy mujore, tre mujore por për qëllime praktike më i rëndësishmi është ai gjashtë mujore dhe vjetore, por edhe për çdo vit radhazi, për katër dhe tetë vite, pasi që HZK-ja është dokument i cili planifikohet për disa vite, intervalet tjera kohore për raportin e monitorimit mund të caktohen varësisht edhe nga zhvillimet brenda drejtorive por edhe asaj që është paraparë me plan zbatimit, një raport përmbledhës i monitorimit të zbatimit të HZK -së përgatitet nga Ekipi Punues i cili udhëhiqet nga koordinatori, e koordinatori raportin përfundimisht e trajton dhe përmbyll brenda Autoritetit përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor (Drejtoria të Urbanizmit), raport i cili prezanton Monitorim dhe Vlerësim e zbatimit të HZK-së, edhe atë në intervale kohore të arsyeshme gjashtë mujore për nevoja të brendshme të komunës, dhe vjetore i cili është për nevoja të brendshme të komunës por edhe për raportim në MMPH.

Monitorimi i Zbatimit të HZK-së bazohet në: Projektet, kushtet, masat dhe përmbajtjet tjera të parapara në Planin e Veprimit për Zbatimin e HZK-së, plan i cili duhet jetë bazë për përgatitjen e planit vjetor sektorial të zbatimit të HZK-së.

Monitorimi i zbatimit trajton edhe projektet, kushtet, masat dhe përmbajtjet tjera të cilat nuk janë paraparë me Planin e Veprimit për Zbatimin e HZK-së, rrjedhimisht as me plan vjetor sektorial të zbatimit të HZK- së, dhe të cilat mund të konsiderohen si zhvillime të momentit, të pa planifikuara.

13.3.1. Kush është përgjegjës për monitorimin e zbatimit

Caktimi i stafit nëpër drejtori dhe i mjeteve për mbledhjen e të dhënave, që mund të ndryshojë nga drejtoria në drejtori, por edhe nga projektet, kushtet, masat dhe aktivitetet që do monitorohen (fillimisht do preferohej që një staf i cili është trajnuar për matjen e performancës së Komunës të jetë pjesë e procesit të monitorimit).

Autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor është përgjegjës për monitorimin e zbatimit të Hartës Zonale të Komunës në koordinim dhe bashkëpunim me drejtoritë përgjegjëse sektoriale të komunës.

Drejtoritë komunale sektoriale brenda Komunës së Rahovecit përgatisin raportin monitorues të zbatimit të planeve zhvillimore sektoriale në baza vjetore si obligim ligjor dhe sipas nevojës bazuar në intervalet e lartpërmendura, Raportet vjetore duhet përgatitur për: Drejtorinë e Administratës, Drejtorinë për Financa dhe Buxhet, Drejtorinë për Planifikim Urban dhe Mbikëqyrje, Drejtorinë për Zhvillim Ekonomik dhe Tatim në Pronë, Drejtorinë e Inspeksionit, Drejtorinë e Arsimit, Drejtorinë për Kulturë, Rini dhe sport, Drejtorinë për Shëndetësi dhe Mirëqenie Sociale, Drejtorinë për Gjeodezi, Kadastër dhe Pronë, Drejtorinë për Bujqësi dhe Zhvillim Rural, Drejtorinë për Shërbime Publike.

Drejtoritë sektoriale komunale përgatisin Raportin Monitorues të zbatimit të Hartës Zonale të Komunës dhe e dorëzojnë në Kuvendin e Komunës për shqyrtim dhe miratim, pasi të jetë integruar nga autoriteti komunal përgjegjës për planifikim dhe menaxhim hapësinor (Drejtoria për Urbanizmit dhe Mbikëqyrje) dhe pas shqyrtimit dhe miratimit të raportit nga Kuvendi i Komunës, në baza vjetore dorëzon në Ministri raportin informues për gjendjen e zbatimit të Hartës Zonale të Komunës.

Raportet vjetore të monitorimit të zbatimit përfshijnë rekomandime për veprim dhe prezantohen para Kuvendit Komunal, Kryetarit të Komunës dhe Ministrisë me statistika financiare për çështjet e zonimit në baza vjetore dhe për rishikimin katër (4) vjeçar dhe tetë (8) vjeçar.

13.3.2. Raportet vjetore të monitorimit

Raportet vjetore të monitorimit bazohen në analizat e informatave bazë. Gjatë gjithë procesit duhet të sigurohen informata; informatat duhet siguruar në të gjitha drejtoritë dhe instancat tjera. Këto informata sigurojnë bazë të mirë për analizën dhe vlerësimin e zbatimit të HZK-së së Rahovecit.

Raporti vjetor i monitorimit dhe raportet sektoriale bazohen në analizat e këtyre informatave bazë: Informatat për projektet, kushtet dhe masat dhe përmbajtjeve tjera të HZK-së, të planifikuara në secilin sektor, që në rastin e Komunës së Rahovecit bëhet bazuar në informatat e zbatimit të planit sektorial të zbatimit të Hartës. Raporti vjetor bazohet edhe në analizat informatave që pasqyrojnë, kushte, masa, projekte, zhvillime që nuk kanë qenë të planifikuara me HZK por janë ndërtua ose zhvillu në ndërkohë.

Ndër informatat tjera të rëndësishme në të cilat raporti dhe raportet vjetore të monitorimit bazohen janë edhe informatat që pasqyrojnë:

- Numrin e lejeve ndërtimore dhe numrin e certifikatave të shfrytëzimit të lëshuara sipas kategorisë së ndërtimit;
- Statusi i mjedisit të rrezikuar;
- Shkalla e prodhimtarisë;
- Shkalla e ngritjes së cilësisë të shërbimeve publike dhe sociale;
- Shkalla e ngritjes së cilësisë të shërbimeve transportuese dhe teknike;
- Përqindja e investimeve kapitale publike dhe publiko-private të zbatuara, sipas planifikimeve për vitin përkatës si: ndërtimin e infrastrukturës teknike, sociale dhe publike;
- Shkalla e investimeve private të mëdha të planifikuara, nëse posedohen informata;
- Anketimi i familjeve bujqësore; dhe
- Rishqyrtimi i sasisë së përmbajtjes dhe përmasave të zbatimit të ndryshim plotësimeve, përjashtimeve dhe bonuseve të zonimit.

13.3.3. Cilët janë treguesit

Për të pasur një monitorim të zbatimit të HZK-së së Rahovecit duhet siguruar që informatat bazë të pasqyrojnë treguesit adekuat për zbatim, ata tregues të cilët do të jenë kuantitativ (numra, përqindje) dhe tregues kualitativ. Çdo drejtori bazuar në Planin e Veprimit për Zbatim të HZK-së përgatit Planin vjetor

sektorial për Zbatimin e HZK-së, dhe brenda këtij plani duhet definuar edhe treguesit e qartë për monitorimin e zbatimit të kushteve, zhvillimeve, të masave ose të projekteve të parapara.

13.3.4. Si i përcaktojmë treguesit për zbatim?

Duhet të sigurohemi që ka një pajtim mbi treguesit para aplikimit të tyre (gjatë përgatitjes së planit sektorial vjetor për zbatim nga të gjithë amtarët e ekipit).

- Miratoni treguesit që janë të qartë dhe të kontrollueshëm.
- Miratoni treguesit që janë të matshëm, të afërt dhe konsistentë.
- Miratoni treguesit që janë të rëndësishëm për kontekstin komunal.
- Miratoni treguesit që janë të ndjeshëm ndaj kushteve të ndryshueshme, dhe që mund të azhurnohen lehtë.
- Miratoni treguesit që janë të krahasueshëm me programet apo planet tjera.
- Ndërlidheni monitorimin me ndikimin në mjedis dhe studimet e revidimit.
- Ndërlidheni monitorimin me auditimet tjera të aktiviteteve të qytetit, zonave rurale, fondit të ndërtimeve, etj.
- Ndërlidhni problemet e zhvillimeve aktuale me sistemin e monitorimit, që të mund të zgjerohet apo ndryshohet edhe përdorimi i treguesve.

Për ilustrim :

Nëse në planin vjetor sektorial, bazuar në Planin e Veprimit për Zbatim të HZK-së së Rahovecit kemi potencuar se për 5% të zonës synohet të jepen lejet e ndërtimit gjatë vitit 2018 dhe 5% nënkupto 100 leje ndërtimi.

Treguesi do jetë numër dhe në fund të vitit bazuar në informatat bazë mund të themi se kemi lëshuar 50, 100 ose 200 leje dhe në këtë formë analizojmë zbatimin e HZK-së nga fusha e banimit, duke realizuar 50%, 100% ose edhe 200 % . Nëse në planin vjetor sektorial, bazuar në Planin e Veprimit për Zbatim të HZK-së së Rahovecit kemi potencuar se synohet të jepet leja e ndërtimit të një shkolle në fshatin e caktuar, ku ka nevojë për eksproprijim ose do sigurohet hapësira me bonuse zonimi gjatë vitit 2018.

Treguesi do jetë fillimisht numerik një shkollë, treguesi i dytë do jetë a janë respektuar kushtet zhvillimore dhe ndërtimor nga HZK-ha dhe tregues i tretë do jetë a është zhvilluar me eksproprijim ose me bonuse zonimi.

Në të njëjtën formë përcaktohen treguesit për monitorimin e zbatimit të HZK-së si pjesë e planit vjetor sektorial, për të gjitha aktivitetet, bazuar në Planin e Veprimit për Zbatim të HZK-së së Rahovecit.

13.3.5. Caktimi i standardeve të monitorimit

Standardet e monitorimit i përcaktojmë në fazën e planifikimit të monitorimit: kushtet zhvillimore, kushtet ndërtimore, infrastruktura rrugore, sociale, teknike, projektet, aktivitetet, masat dhe afatet ko hore zbërthehen në tregues sasiore dhe cilësor për monitorim të zbatimit, këta tregues duhet të jenë të kuptueshëm dhe të pranuar nga të gjithë, dhe do trajtohen si pjesë e integruar në zbatimin e Hartës, ky standard i monitorimit për fillim do ketë për bazë të gjitha ato që konsiderohen të rëndësishme për standardin e Kosovës, nga cila do fusha e zbatimit të Hartës, e që lidhet me monitorimin e zbatimit, mirëpo ma vonë do shikohen edhe mundësitë e një standardi që do ta caktonte standardin e treguesve sasiore dhe cilësore, që do të shërbenin edhe për matje të performancave ndërkombëtare, pos atyre për interes komunal dhe qendror.

13.3.6. Ngritja e një sistemi/mekanizmi/fidbeku/ushqyerje me informacion

Efektiviteti i monitorimit varet nga saktësia dhe besueshmëria e informacionit. Për këtë qëllim duhet ngritur një mekanizëm që siguron mbledhjen e informacionit, statistikave, të dhënave, raporteve etj, që sigurojnë bazën për posedim të vazhdueshëm të një informacioni të vlefshëm.

Mekanizmi i fidbek-ut, ushqyerja me informacion mund të jetë me të dhëna gojore (vizita në terren), ose me shkrim (informatë, formularë raportimi).

Ekipi Punues do të trajtohet si trupi ose mekanizmi kryesor në këtë funksion dhe drejtoritë, institucionet, grupet e individët do futen në shërbim për këtë qëllim nga mekanizmi kryesor.

13.3.7. Matja dhe vlerësimi i performancës

Një nga qëllimet e monitorimit është edhe sigurimi i informatave për matjen e performancës/punës në zbatim të HZK-së, tregues të cilët nuk na ofrojnë informata, vetëm me matjen dhe vlerësimin e performancës, në kuptimin e asaj çfarë ka ndodhur me zbatimin e kushteve zhvillimore, kushteve ndërtimore, infrastrukturës rrugore, sociale, teknike, projekteve, aktiviteteve, masave dhe afateve kohore por do të shfrytëzohet si bazë edhe për të parashikuar, se çfarë do të ndodhë. Kjo do të thotë se devijime, mungesa, mbivendosje, parashikohen me kohë dhe ndërmerren masa korrigjuese.

13.3.8. Marrja e masave korrigjuese

Kur vihen re devijimet nga plani për zbatim në kuptimin e kushteve zhvillimore, kushteve ndërtimore, infrastrukturës rrugore, sociale, teknike, projekteve, aktiviteteve, masave dhe afateve kohore, kostove financiare duhen marrë masa korrigjuese. Kjo do të thotë ndryshim të planit të zbatimit, ndryshim në institucionet dhe në personelin kompetent, mbikëqyrje më e rreptë, vizita më të shpeshta në terren, motivim të pjesëmarrësve dhe grupit të synuar, procedura me të thjeshta financiare etj.

13.3.9. Cila do jetë metodologjia e monitorimit dhe vlerësimit në procesin e Zbatimit të HZK-së së Rahovecit

Duke e trajtuar metodologjinë si tërësinë e metodave që përdoren në procesin e monitorimit dhe vlerësimit të Zbatimit të HZK-së së Rahovecit në përgjithësi për dokumentin por edhe në fusha të caktuara sektoriale.

Lirisht mundet të thuhet se këto metoda bazohen në Planin e Veprimit për Zbatim të HZK-së si dhe në Planet Sektoriale për Zbatim ku janë paraparë: kushtet zhvillimore, kushtet ndërtimore, infrastruktura rrugore, sociale, teknike, projektet, aktivitetet, masat dhe afatet kohore, kostot financiare dhe pritjet nga zbatimi i tyre, thjesht duke krahasuar gjendjen e planifikuar dhe gjendjen e realizuar. Metoda e cila preferohet të shfrytëzohet është metoda e orientuara në rezultate dhe në gjendjen faktike në terren. Ekipi punues duhet të përdorë metodat statistikore dhe mund të përdorë edhe metodat tjera sipas nevojës dhe përcaktimeve edhe në plan pune për monitorimin dhe vlerësimin e zbatimit.

Metodologjia e punës do të ndjek hapat e njëjtë të cilat duhet të jenë edhe pjesë e planit të punës për monitorimin dhe vlerësimin e zbatimit të HZK-së dhe planeve sektoriale, duke ndjekur këta hapa:

1. Hapi 1-Identifikimi

Identifikimi i Qëllimeve, Objektivave, kushteve zhvillimore, kushteve ndërtimore, infrastrukturës rrugore, sociale, teknike, projekteve, aktiviteteve, masave, afateve kohore, kostove financiare të cilat duhet të jenë edhe pjesë e planit të punës për monitorimin dhe vlerësimin e zbatimit të HZK-së dhe planeve sektoriale të cilat duhet zbatohen gjatë vitit vijues kalendarik.

2. Hapi 2- Definimi i treguesve

Në varësi të asaj se çka është pjesë e planit të veprimit për zbatim të HZK-së, dhe planeve sektoriale të cilat duhet zbatohen gjatë vitit vijues kalendarik duhet përcaktohen tregues të cilët do të jenë kuantitativ (numra, përqindje) dhe tregues kualitativ për më shumë në materialin e lartpërmendur: Cilët janë treguesit dhe materialet tjera.

3. Hapi 3 - Përcakto metodat e grumbullimit të të dhënave dhe afatet kohore

Grumbullimi i të dhënave bëhet duke u bazuar në formularët e përgatitur për monitorim sipas specifikave të zhvillimeve dhe drejtorive. Treguesit kuantitativ dhe kualitativ mblidhen në baza ditore dhe hedhja e tyre në data-bazë bëhet në baza javore. Në rast se do të duket e nevojshme, mund organizohen intervista, pyetësorë dhe metoda tjera të grumbullimit të informatave. Grumbullimi i informatave bëhet edhe nga burimet tjera pos burimeve zyrtare të komunës.

4. Hapi 4: Identifikoni Rolet dhe Përgjegjësitë e Monitorimit dhe Vlerësimit

Në kuadër të planit të monitorimit përcaktohen edhe Rolet dhe Përgjegjësitë e Monitorimit dhe Vlerësimit për përgjegjësit e drejtorive, stafin brenda secilës drejtori për më shumë shih materialin më lartë: Kush është përgjegjës për monitorimin e zbatimit dhe materialet tjera.

5. Hapi 5: Krijo një Plan Vlerësimi dhe Format të Raportimit

Duke konsideruar se të dhënat bazë (treguesit dhe të dhënat tjera) duhet vlerësuar për të konstatuar dhe raportuar progresin e zbatimit, duhet hartuar një Plan transparent dhe profesional Vlerësimi dhe Format të Raportimit.

6. Hapi 6: Kompletimi i Raportit dhe raportimi në Kuvendin Komunal të Rahovecit dhe në MMPH

Kompletimi i Raportit përfundimtar duhet bëhet nga autoriteti kompetent komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor doke integruar dhe strukturuar vlerësimet nga raportet e secilës drejtori lidhur me vlerësimin e zbatimit, raport i cili duhet prezantohet në Kuvendin Komunal të Rahovec dhe në MMPH.

13.4. VLERËSIMI I HARTËS ZONALE TË KOMUNËS

Vlerësimi, do të thotë gjetja e vlerës në përqindje (%) të realizimit të Hartës Zonale Komunale dhe cilësisë së zbatimit.

Vlerësimi, thjesht i referohet procedurave të fakteve të gjetura, të cilat janë grumbulluar dhe sistemuar gjatë procesit të monitorimit.

Vlerësimi përbëhet nga vlerësimet nëse janë apo jo zhvillimet, masat, aktivitetet, projektet, trajtimi, ndërhyrjet në përpunje me rezultatet e planifikuara në Planin e Veprimit për Zbatim të HZK-së, Planet sektoriale të Zbatimit dhe me standardet e pranura përgjithësisht profesionale.

Për çdo të dhënë, informacioni që është marrë nga procesi i monitorimit dhe rezultati i ndërhyrjeve, trajtimit apo të zhvillimeve, masave, aktiviteteve dhe projekteve të parapara me HZK, ndryshimi i dy gjendjeve konsiderohet të jetë vlerësimi.

Vlerësimi është i determinuar për të siguruar informacione sistematike, të besueshme dhe të vlefshme mbi sjelljen, ndikimin dhe efektivitetin e zhvillimeve, masave, aktiviteteve dhe projekteve të parapara me HZK.

Komunës e Rahovecit do orientohet kryesisht në Vlerësimin e brendshëm i cili është bërë në nga stafi i komunës, vetë bordi i drejtorëve, kryetari i komunës dhe përfituesit.

Mirëpo Komunës e Rahovecit mund të angazhojë edhe vlerësim dhe monitorim të jashtëm, ky vlerësim mund të bëhet nga një trupi jashtë strukturave të komunës.

13.5. METODAT E VLERËSIMIT

Gjatë viteve, një shumëllojshmëri e metodave janë evoluar nga akademikët, institucionet dhe profesionistët për vlerësimin e çdo zhvillimi, mase, aktiviteti dhe projekti. Disa prej praktikave të përdorura zakonisht janë dhënë më poshtë.

13.5.1. Informacione të dorës së parë:

Një nga metodat më të thjeshtë dhe më e lehtë e vlerësimit nga marrjen e informacionit të dorës së parë në lidhje me progresin e performancës, etj, problem zonat e një zhvillimi, mase, aktiviteti dhe projekti nga një

mori e stafit, ekipi komunal për monitorim dhe vlerësim, të personelit në terren, specialistë të tjerë dhe publiku që lidhen direkt me zhvillimin, masën, aktivitetin dhe projektin. Vëzhgimi i drejtpërdrejtë dhe dëgjimi në lidhje me ecurinë, rrit shanset e një vlerësimi efektiv.

13.5.2. Raportet formale / Informale periodike :

Vlerësimi bëhet edhe përmes raporteve formale dhe joformale.

Vlerësimi bazohet në një listë të treguesve të paracaktuar për të siguruar zbatimin e vlerësimit, rezultatet dhe përputhshmërinë e vlerësimit, gjegjësisht bazohet në metodologjinë e vlerësimit të përcaktuar në planin e monitorimit.

Vlerësimi do jetë pjesë e raportit të monitorimit të zbatimit të HZK-së dhe do bëhet në çdo fund vit, por edhe në baza mujore e gjashtëmujore.

Katër vite pas fillimit të zbatimit dhe monitorimit, duhet të kryhet një vlerësim afatmesëm i zbatueshmërisë së HZK-së.

Monitorimi duhet të planifikohet ashtu që, në më pak se katër vite duhet të ketë të dhëna të mjaftueshme për vlerësim të HZK-së.

Nëse vlerësimi rezulton se zbatueshmëria e HZK-së është më pak se 40% nga ajo çka është planifikuar për katër vitet e para, vendimi për të reviduar HZK-në është i detyrueshëm. Në rast të vendimit për të reviduar HZK-në, planifikimi i një HZK-je të re, do të bazohet në raportet e monitorimit dhe të vlerësimit, mbi të cilat do të vendoset orientimi i HZK-së së re.

Një prezantim i raportit të vlerësimit, bëhet si më poshtë:

- Hyrje.
- Përshkrim i ndërlidhjes me HZK-në dhe me raportet paraprake të monitorimit (vjetore, raportit afat mesëm katër vjeçar).
- Përmbledhje e zhvillimit të ndodhur.
- Prezantimi i raporteve monitoruese.
- Rezultatet paraqiten me tekst, grafikone dhe diagrame, sipas kriterëve të paracaktuara të vlerësimit.
- Vlerësimi dhe diskutimi i rezultateve të monitorimit.

Këtu jepet vlerësimi i dokumentit, ku analizohen rezultatet e monitorimit. Jepet përmbledhje e mospërputhjeve ndërmjet zhvillimeve të parashikuara dhe të zbatuara dhe ofrohen rekomandime për vendimmarrje nga autoritetet.

Duke u bazuar në raportin dhe rezultatet e vlerësimit, vendimmarrësit mund të marrin vendim për revidim të HZK-së.

13.5.3. Kush do t'i përgatit raportet e monitorimit

Ekipi punues mund të angazhohet në përgatitje të Raportit të Monitorimit. Ky ekip përbëhet nga koordinatori i cili vjen nga autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor si dhe nga përgjegjësit e drejtorive. Pastaj do të sqarohet se kush do përgatit raportin e monitorimit nga organet e caktuara duke e kuptuar se ekipi punues do të bartë këtë proces.

Autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor, bashkërendon aktivitetet për përgatitjen e Raportit të Monitorimit të zbatimit të HZK-së.

Drejtoritë komunale sektoriale zhvillojnë aktivitetet sektoriale përkatëse të tyre për përgatitjen e Raportit sektorial të Monitorimit të zbatimit të HZK-së.

Drejtoritë sektoriale hartojnë dhe dorëzojnë Raportet sektoriale vjetore të Monitorimit të zbatimit të HZK-së tek autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor.

Autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor harton dhe dorëzon raportin vjetor të Monitorimit të zbatimit të HZK-së, për miratim tek Kuvendi i Komunës.

Autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor, dorëzon raportin e miratuar vjetor të Monitorimit të zbatimit të HZK-së në Ministri.

Autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor siguron se raporti i miratuar vjetor të Monitorimit të zbatimit të HZK-së publikohet në faqen e internetit të komunës dhe ofrohet në kopje të letrës sipas kërkesës.

Komuna mund të angazhojë kompani konsulente për kapitullin e zbatimit, monitorimit të zbatimit dhe vlerësimit, e cila do të përkrahë Ekopin dhe Autoritetet në këtë proces.

Raportimi nga Ekipi Komunal për Zbatim, Monitorim dhe Vlerësim duhet të jetë i atillë që do t'i mbajë drejtuesit e komunës të informuar për atë që po ndodh dhe të sigurojë raportet e progresit në zbatimin e HZK-së. Ky raportim në lidhje me ecurinë e zbatimit, dhe i bënë ata pjesë të procesit dhe aty ku mund të hasen probleme. Ekipi, duhet të jetë në gjendje për t'i adresuar shqetësimet apo për të propozuar ndryshime të mundshme.

14. NDRYSHIM PLOTËSIMET DHE PËRJASHTIMET

Duke e ditur se ndryshimi dhe plotësimi – nënkupton ndryshimet në pjesët tekstuale dhe hartografike të Hartës Zonale të Komunës, të cilat do të bëhen vetëm në përputhje me nenin 35 të aktit nënligjor, ku është përcaktuar se pjesët tekstuale ose hartografike të hartës zonale në këtë rast të Komunës së Rahovecit mund të ndryshohen plotësohen me vendim të Kuvendit të Komunës dhe ndryshim plotësimi duhet të miratohet nga Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor.

Ndryshim plotësimet mund të propozohen nga :

- Nga anëtarët e Kuvendit të Komunës ;
- Autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor; ose
- Pronarët e parcelave kadastrale të sipërfaqes e cila do të jetë subjekt i ndryshim plotësimit të propozuar. Ndryshim plotësimet nuk përdoren për ti dhënë privilegje ndonjë pronari të veçantë të pronës.
- Ndryshim plotësimet përdoren vetëm për të përshtatur dispozitat e Hartës Zonale të Komunës si rezultat i ndryshimeve të kushteve rishitas të identifikuara, ose t'i shërbej për një interes bindës publik.

Ndryshim plotësimet përbëhen nga një proces dy-hapësh:

1. Hapi 1

Propozimin për fillimin e procedurës së ndryshim plotësimit e cila miratohet nga shumica e anëtarëve të Kuvendit të Komunës; dhe

2. Hapi 2

Propozimin për ndryshim plotësimin e Hartës zonale të Komunës që miratohet nga dy të tretat (2/3) e votave të anëtarëve të Kuvendit të Komunës.

Kemi edhe raste kur propozimi për ndryshim plotësimin e Hartës Zonale të Komunës bëhet nga ndonjë subjekt tjetër e jo nga komuna.

Nëse propozimi për ndryshim plotësimin e Hartës Zonale të Komunës dorëzohet nga ndonjë subjekt tjetër e jo nga komuna, të gjitha shpenzimet për hartimin e këtij ndryshim plotësimi kompensohen nga aplikuesi. Të gjitha propozimet për ndryshim plotësim duhet t'i dorëzohen Komunës në formë fizike dhe në formë digjitale (GIS).

Komuna e Rahovecit do sqarojë edhe si bëhet propozimi për të nisur procedurën e ndryshim plotësimit

Para dorëzimit të propozimit për ndryshim plotësim të Hartës Zonale të Komunës, aplikuesi së pari dorëzon propozimin përmes autoritetit përgjegjës komunal për planifikimin dhe menaxhim hapësinor (Drejtorisë së Urbanizmit të Rahovec) në Kuvendin e Komunës ku kërkon miratimin për fillimin e procedurës së ndryshim plotësimit.

Aplikimet për fillimin e procedurave të ndryshim plotësimit përfshijnë arsyetimin, një përshkrim të shkurtër dhe përshkrimin e hapësirave që do të përfshihen nga ndryshim plotësimi i propozuar. Kuvendi i Komunës mund të kërkojë informata shtesë para se të vendosë për propozimin.

14.1. ÇKA DUHET TË PËRMBAJË PROPOZIMI PËR NDRYSHIM PLOTËSIMIN E HARTËS ZONALE TË KOMUNËS SË RAHOVECIT

Propozimet për ndryshim plotësimin do të përmbajnë të dhëna të mjaftueshme për komunën për të marrë një vendim. Dokumentacioni që kërkohet, përfshin por nuk kufizohet në:

- Harta e pronave apo sipërfaqeve të propozuar për ndryshim plotësimin;
- Përshkrimi i gjendjes ekzistuese;
- Plani i lokacionit të propozuar për zhvillim me ndryshim plotësim;
- Përshkrimi i hollësishëm i propozuar për ndryshim plotësimi i shfrytëzimit dhe kërkesat hapësinore; dhe
- Arsyetimi me shkrim për ndryshim plotësimin e propozuar.

Duhet sqaruar se nuk merren parasysh ndryshim plotësimi për zvogëlimin e kërkesave hapësinore për parkingje dhe sipërfaqe të hapura, që janë të përcaktuara me kushtet zhvillimore sipas Hartës Zonale të Komunës.

Kuvendi i Komunës para miratimit të propozimit për ndryshim plotësim të Hartës Zonale të Komunës, nga Autoriteti përgjegjës komunal për Planifikim dhe Menaxhim Hapësinor kërkon rekomandim me shkrim, të cilat hyjnë në proces verbal.

Autoriteti përgjegjës komunal për Planifikim dhe Menaxhim Hapësinor (Drejtoria e Urbanizmit) apo komisioni që ka themeluar komuna për të trajtuar çështjet e planifikimit hapësinor (i cili mund të themelohet) shqyrton propozimet për ndryshim plotësimi dhe harton rekomandime në bazë të kriterëve, si:

- Në harmoni me Planin Zhvillimor Komunal;
- Në harmoni me zonimin dhe shfrytëzimin e lejuara të parcelave kadastrale fqinje dhe karakterin e zonës në atë shkallë dhe intensitet që lejon një cilësi të lartë të jetesës për banorët, përfitime të arsyeshme për zhvilluesit dhe kosto të arsyeshme infrastrukturore për tatimpaguesit;
- Në harmoni me shfrytëzimet në zonë të propozuara me ndryshim plotësim për parcelat kadastrale që përfshihen nga ndryshim plotësim;
- Kapacitete të mjaftueshme dhe të përshtatshme të shërbimeve dhe infrastrukturës publike për shfrytëzimet e lejuara brenda zonës së propozuar; dhe
- Në harmoni me ligjet tjera, përfshirë Ligjin për Tokën Bujqësore.

14.2. PROCESI PËR MIRATIM TË ÇFARËDO NDRYSHIM PLOTËSIMI

Para miratimit të çfarëdo ndryshim plotësimi të kërkuar, Kuvendi Komunal do të caktojë dhe njoftojë për shqyrtimin publik, në përputhje me UDHËZIM ADMINISTRATIV Nr.05/2014 PËR PËRGJEGJËSITË E AUTORITETEVE TË PLANIFIKIMIT HAPËSINOR SI DHE PARIMET DHE PROCEDURAT PËR PJESËMARRJEN E PUBLIKUT NË PLANIFIKIM HAPËSINOR.

Njoftimi për shqyrtimin publik përfshin:

- Datën, kohën dhe vendin e dëgjimit publik dhe afatet e shqyrtimeve publike;
- Një përshkrim të konceptit të ndryshim plotësimit të propozuar;
- Listën me të gjitha parcelat kadastrale që përfshihet nga ndryshim plotësimi i propozuar;
- Kontaktin me zyrtarin e komunës nga i cili mund të merren informata shtesë;
- Kohën dhe vendin ku ndryshim plotësimi i propozuar mund të shikohet nga çdo person i interesuar para shqyrtimit publik, dhe
- Vegzën ku mund të gjendet ndryshim – plotësimi i propozuar në faqen zyrtare elektronike të komunës.

Kur ndryshim plotësimi i propozuar vlen vetëm për një parcelë kadastrale të veçantë apo për disa parcela kadastrale, komuna njofton me shkrim për shqyrtimin dhe dëgjimin publik përmes postës me rekomandim, së paku tridhjetë (30) ditë para dëgjimit publik dhe i adresohet:

- Pronarëve të të gjitha parcelave kadastrale që janë subjekt i ndryshim plotësimit të propozuar;
- Pronarëve të parcelave kadastrale brenda rrezes prej së paku 150 metra(m) nga subjekti i ndryshim plotësimit i propozuar;
- Komunën fqinje në rast se është brenda rrezes prej së paku 150 metra nga sipërfaqja që është subjekt i ndryshim plotësimit të propozuar.

Nëse numri i personave që kanë të drejtë të pranojnë njoftimin sipas asaj që e shkruam më lart tejkalon një qindëshin (100), atëherë komuna nuk ka nevojë të sigurojë njoftim me postë me rekomandim, por së paku 8 ditë para fillimit të shqyrtimit publik, duhet të shpall njoftimin në tri gazeta ditore dhe në ueb -faqen e komunës.

Kur një ndryshim plotësimi i propozuar vlen vetëm për një parcelë kadastrale të veçantë apo për disa parcela kadastrale, komuna kërkon nga aplikuesi të postojë një informim / pllakatë për së paku 15 ditë, që përmban njoftimin e kërkuar nga ky nen në pronën në fjalë. Informimi / pllakata të jetë së paku i formatit A1, i qëndrueshëm ndaj kushteve atmosferike dhe i postuar në pronë në vend të dukshëm nga çdo anë e pronës që kufizohet me rrugë.

Në dëgjimin publik, komuna lejon të gjitha palët e interesuara, komentet e pranuar me gojë dhe me shkrim dhe dërgon propozimin për ndryshim plotësimi për miratim sipas procedurave.

Miratimi i ndryshim plotësimit të propozuar apo ndryshim plotësimit të reviduar kërkon miratimin nga dy të tretat (2/3) e anëtarëve të Kuvendit të Komunës.

Përfshirë në mënyrë specifike personat që kanë të drejtë në njoftim me postë me rekomandim sipas këtij neni të paraqesin pikëpamjet e tyre gojariht ose me shkrim lidhur me ndryshim plotësimin e propozuar. Të paktën një përfaqësues nga autoriteti përgjegjës për planifikim dhe menaxhim hapësinor, merr pjesë gjatë gjithë dëgjimeve publike të organizuar nga komuna në përputhje me këtë nen.

Pas shqyrtimit publik komuna shqyrton për të përfshirë të gjitha komentet, sugjerimet dhe propozimet, në raportin e shqyrtimit publik jepen edhe arsyetimet për ose kundër.

14.3. REVIDIMI I HARTËS ZONALE TË KOMUNËS SË RAHOVECIT

Revidimi i Hartës Zonale të Komunës së Rahovecit bëhet katër (4) vite pas miratimit përfundimtar të tij, sipas procedurës së përcaktuar për hartimin dhe miratimin e tyre paraprak, në rast se nga të gjitha masat e parapara në Hartën Zonale të Komunës për këtë periudhë, më pak se dyzet për qind (40%) të jenë zbatuar.

Harta Zonale e Komunës së Rahovecit është hartuar për një periudhë së paku tetë (8) vjeçare.

15. PËRJASHTIMET

Duhet sqaruar se në Hartën Zonale të Rahovecit Përrjashtimet – nënkuptojnë një devijim të lejuar nga kushtet zhvillimore apo kushtet ndërtime, në përputhje me bazën ligjore

Dhe Komuna e Rahovecit mund të lejojë përjashtime nga kushtet zhvillimore vetëm në rastet kur dëshmohe privimi i mundësisë së zhvillimit të një parcele kadastrale sipas kriterëve të poshtë shkruara. Përrjashtimi nga kushtet zhvillimore mund të jepet nëse aplikuesi e dëshmon se ka një privim që e bën atë jashtëzakonisht të vështirë për pronarin e tokës t'u përmbahet kushteve zhvillimore dhe nuk ka të bëjë me nevojat personale apo dëshirat e pronarit.

Për ta dëshmuar privimin duhet të dëshmojë se:

1. Karakteristikat e veçanta të tokës e bëjnë të pamundur që aplikuesi t'u përmbahet të gjitha kushteve zhvillimore;
2. Përrjashtimi kërkohet për shkak të kushteve unike të pronës e jo për shkak të kushteve të përgjithshme të lagjes;
3. Përrjashtimi nuk ka efekt dëmtues në mjedis ose në hapësirën gjithëpërfshirëse;
4. Privimi nuk është rezultat i veprimeve të marra nga pronari i tokës ose ish pronari;
5. Përrjashtimi nuk do të krijojë ndikime negative në pronat fqinje ose pronave të tjera në afërsi duke ndikuar në:
 - Diellzimin dhe ajrosjen e pronave fqinje;
 - Trafik të shtuar dhe vështirësi në qarkullim të korridoreve transportues në afërsi;
 - Sigurinë publike duke përfshirë dhe rritjen e rrezikut nga zjarri ose rreziqet tjera të mundshme;
 - Vlerat e pronave fqinje; dhe
 - Shfrytëzimin dhe zhvillimin e pronave fqinje.

Përrjashtimet mund të lejohen edhe për nevojat e personave me aftësi të kufizuar.

Përrjashtimi mund të bëhet edhe për qëllime të bërjes së parcelës dhe ndërtesës të qasshme për personin me aftësitë kufizuar që jeton në pronë.

Përrjashtimi mund të jetë i kufizuar me kohëzgjatjen e aftësisë së kufizuar ose me kohën derisa personi jeton në atë pronë.

Përrjashtimet vendosen nga autoriteti komunal përgjegjës për planifikim dhe menaxhim hapësinor. Komuna mund të themelojë një komision profesional të vendosë apokëshillojë mbikërkësat për përrjashtim.

Përrjashtimet shqyrtohen në një takim dëgjimor që është i hapur për publikun.

Minutat dhe vendimet e takimeve shpallen në faqen zyrtare të komunës. Takimet mbahen sipas procedurave të përcaktuara në Ligjin për Procedurën Administrative.

Përrjashtimet mund të jepen vetëm nëse:

- Struktura dhe shfrytëzimi i propozuar plotëson kushtet zhvillimore të Hartës Zonale të Komunës, përveç dispozitës specifike nga e cila kërkohet lehtësim;
- Aplikuesi dëshmon kriteret e përcaktuara në këtë nen.

Përrjashtim mund të jepet me kushte të veçanta sipas nevojës, për të parandaluar dëmin ndaj parcelave dhe ndërtesave tjera në zonë, ndaj shërbimeve apo infrastrukturës publike dhe për të zvogëluar ndikimet tjera negative.

Kushtet e veçanta të përjashtimit përfshihen në vendimin për miratimin e përjashtimit dhe në çdo leje ndërtimore të lëshuar më pas në bazë të përjashtimit.

Shkelja e kushteve të veçanta të përjashtimit është shkelje e Hartës Zonale të Komunës.

Në rastet kur miratohet përjashtimi, aplikuesi aplikon për leje ndërtimore sipas procedurës së rregullt. Aplikacioni për leje ndërtimore dorëzohet brenda një (1) viti pas vendimit për miratim të kushteve të veçanta për përjashtim, kurse pas këtij afati kohor përjashtimi bëhet i pavlefshëm.

Dhe krejt në fund pjesa ndryshim plotësimet dhe përjashtimet, bazuar në legjislacionin në fuqi, është pjesa dinamike e Hartës Zonale të Rahovecit dhe të gjitha ndryshim plotësimet dhe përjashtimet që janë bërë pas hartimit të Hartës Zonale të Komunës, duke ndjekur procedura e lartpërmendura, duke plotësuar edhe kushtet e lartpërmendura, pas aprovimit nga kuvendi i Komunës së Rahovecit bazuar edhe në pëlqimin paraprak të MMPH-së, komuna obligohet të njëjtat ndryshim-plotësime dhe përjashtime t'i shtojë këto në këtë pjesë, atëherë ndryshim plotësimet dhe përjashtimet bëhen zyrtare dhe zëvendësojnë ato parcela, zona nga HZK për të cilat është aplikuar për ndryshim plotësimet dhe përjashtimet.

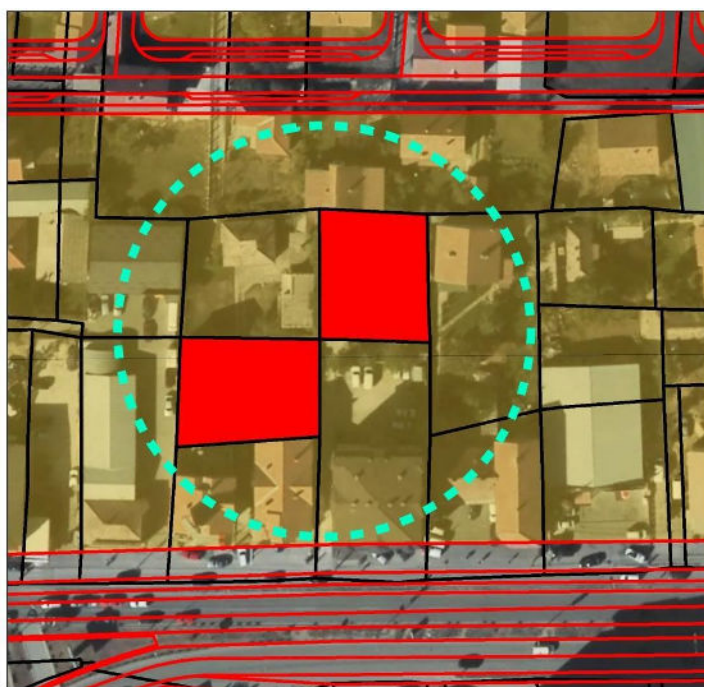

Figura 27 Shembull i ilustrimit të përjashtimeve nga kushtet zhvillimore ku parcelat siç shihen nuk kanë qasje në parcelë

Komuna përshkruan procedurat dhe përgjegjësitë për detyrat lidhur me zonimin,

- Përfshirë shqyrtimin e përputhshmërisë me zonimin,
- Lëshimin e lejeve ndërtimore dhe vendimeve për zonim,
- Interpretimin e shfrytëzimeve dhe kushteve zhvillimore,
- Marrjen e vendimeve për kërkesat për ndryshime përpara Rahovecit dhe procesin e ankimit.

Sqarimi i procedurave përfshin deklaratën se komuna do të ndjekë procedurat e përcaktuara me ligj kur të bëjë shqyrtimin dhe miratimin e kërkesave për miratim të zonimit dhe të gjitha kërkesat për zonim do të shqyrtohen shpejt dhe arsyet për refuzim të kërkesës për miratim të zonimit do të jepen me shkrim.

Kjo pjesë u shërben qytetarëve të marrin informata shtesë për Hartën Zonale të Komunës dhe proceset e zonimit dhe se si mund të dorëzohen pyetjet dhe kundërshtimet.

16. JO KONFORMITETET

Jo konformitet është një shfrytëzim, ndërtim apo parcelë kadastrale ekzistuese që nuk është në përputhje me kërkesat aktuale të zonimit. Jo konformiteti që ka ekzistuar para se të miratohet Harta Zonale e Komunës lejohet të vazhdojë edhe nëse nuk është në përputhje me shfrytëzimet dhe kushtet zhvillimore të caktuara me Hartën Zonale të Komunës për atë që jo konformiteti vazhdon të plotësojë kërkesat e ligjeve të tjera. Rregulloret në fuqi që promovojnë shëndetin, sigurinë dhe mirëqenien publike, duke përfshirë por duke mos u kufizuar kërkesat ndërtimore kundër zjarrit dhe shëndetësore zbatohen ndaj jo konformiteteve. Komuna zbaton kushtet zhvillimore ndaj jo konformitetit në rastet kur:

- Shfrytëzimi jokonform është ndryshuar; ose
- Ndërtimi jokonform është zgjeruar, ndryshuar apo edhe rindërtuar si shfrytëzim jokonform për arsye tjera që nuk janë me rëndësi madhore.

Figura 28 Shembulli ku zona është e paraparë për industri kurse në zonë kemi objekt të banimit

Figura 29 Shembulli ku objekt me vlera arkitektonike i cili ndodhet në zonë të banimit kolektiv

Zona në të cilat janë zhvillimet jo konforme me zonat, Harta 1 është objekt me vlera arkitektonike i cili ndodhet në zonë të banimit kolektiv, kurse harta 2 ka zhvillime jo konforme për shkak se si zonë është e paraparë për industri, kurse në zonë kemi objekt të banimit.

17. BONUSSET E ZONIMIT

Komunat mund të miratojnë rregullore për të përcaktuar dhe zbatuar bonuse të zonimit, e cila duhet të jenë në harmoni me Ligjin e Shpronësimit dhe akteve të tjera ligjore në Republikën e Kosovës.

Bonuset e zonimit janë stimulime që jepen nga komuna në këmbim të ofrimit të një përfitimi publik. Bonuset e zonimit duhet të jenë brenda normave teknike të planifikimit hapësinor dhe përfshijnë si më poshtë:

- zvogëlim të kërkesave për tërheqje të vijave të ndërtimit;
- zvogëlim apo lirim nga taksat për leje ose tarifat për infrastrukturë;
- zvogëlim të kushtit për sipërfaqen minimale të parcelës, gjerësi dhe thellësi;
- rritje e përqindjes së sipërfaqes së shfrytëzueshmërisë së shputës në raport me parcelën kadastrale;
- rritje të lartësisë dhe kateve maksimale të ndërtesës;
- rritje të dendësisë; dhe
- stimulim i propozuar nga zhvilluesi ose komuna për të integruar dhe përmirësuar vendbanimet joformale.

Rregulloret e tilla komunale janë në përputhje me qëllimet, objektivat, vizionin dhe strategjitë e Planit Zhvillimor Komunal dhe përdoren për të:

- Rritur hapësirat e hapura ose sipërfaqet e gjelbra;
- Ofruar përmirësim të trafikut dhe lëvizje të këmbësorëve;
- Ruajtur sipërfaqet kulturore dhe historike;
- Ruajtur tokën bujqësore;
- Krijuar ndërtesa dhe hapësira publike dhe sociale prej të cilave përfiton komuniteti;
- Përfshirë dhe përmirësuar vendbanimet joformale; ose
- Ofruar mundësitë tjera të dëshiruara nga komuna në përputhje me Planin Zhvillimor Komunal.

Rregulloret komunale përmbajnë:

- Përshkrimin e Bonusit të Zonimit që lejohet;
- Përshkrimin e strategjive me sqarime se si përfiton komuniteti nga Bonusi i Zonimit që është zgjedhur;
- Listën e të gjitha llojeve dhe kategorive të përfitimeve të komunitetit që mund të pranohen nga zhvilluesit;
- Sipërfaqet dhe standardet për zhvillim të përfitimeve publike;
- Kërkesat për përfitimet publike do të vihen në dispozicion të përhershëm për komunitetin duke respektuar ligje dhe rregulloret përkatëse në fuqi përmes:
 - ✓ Bartjes së pronësisë në komunë ose ndonjë organi tjetër publik;ose
 - ✓ Kërkesës që pronari i pronës të ofrojë mirëmbajtje të përhershme dhe ta mbajë të hapur për publikun së paku gjatë orarit zyrtar të punës;dhe
 - ✓ Kërkesës që pronari i pronës të ofrojë garancion bankar duke garantuar zbatimin e bonusit të zonimit deri në marrjen e lejes së përdorimit, si për: bartje të pronësisë në komunë ose te ndonjë organ tjetër publik; ose kërkesës që pronari i pronës të ofrojë mirëmbajtje të përhershme dhe ta mbajë të hapur për publikun së paku gjatë orarit zyrtar të punës.
- Identifikimi i saktë i zonave në të cilat Bonuset e Zonimit mund të lejohen ;
- Procedurat për zbatimin e Bonusit të Zonimi ; dhe

- Dispozitat për të siguruar njoftim dhe shqyrtimin publik për projektin e propozuar që është përcaktuar sipas Nenit 36 të UDHËZIMIT ADMINISTRATIV MMPH - NR. 24/2015 MBI ELEMENTET DHE KËRKESAT THEMELORE PËR HARTIMIN, ZBATIMIN DHE MONITORIMIN E HARTËS ZONALE TË KOMUNËS.

Për të zbatuar çfarëdo Bonusi të Zonimit, komuna dhe aplikuesi do të:

- Nënshkruajnë marrëveshje për zhvillim, me qëllim të përcaktimit të bonuseve të sakta ose stimulimeve të tjerë që pranon zhvilluesi dhe përfitimin e saktë publik të cilin zhvilluesi ofrojë në këmbim për këto bonuse ose stimulime;
- Publikimin e të gjitha marrëveshjeve për zhvillim në faqen zyrtare elektronike të komunës;
- Vlerësimin nëse infrastruktura publike ekzistuese që do të shërbejë për densitetin e shtuar mund të jetë e kënaqshme për zhvillimin shtesë; dhe
- Sipas kërkesave ligjore mjedisore përgatitet vlerësimi i ndikimit në mjedis për përmbajtjen e propozuar.

18. INTERPRETIMI

Harta Zonale e Komunës parashihen të jenë e hollësishme dhe gjithëpërfshirëse, për Çështje praktike Harta Zonale e Komunës nuk mund të adresojë çdo çështje specifike të zonimit. Autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor është përgjegjës për interpretimin e rregulloreve të zonimit. Sidoqoftë, ky autoritet i interpretimit të rregulloreve të zonimit nuk ka për qëllim të shtojë apo ndryshojë përmbajtjen thelbësore të Hartës Zonale të Komunës.

Përkufizimet ose Shprehjet e përdorura në këtë, përkundër disa tendencave për interpretime profesionale ose akademike, nga disa subjekte fizike dhe ligjore duhet të kuptohen vetëm dhe saktësisht si është definuar me ligjin NR. 04/L-174 për Planifikimin Hapësinor dhe aktet nënligjore, dhe si të tilla janë përdorur gjatë përgatitjes së Hartës Zonale të Komunës.

Krijimi dhe Precizimi i zonave, zonave mbi-shtresore si dhe aktivitetet, masat, projektet që lidhen me zhvillimin dhe zbatimin e Planit të Veprimit që rrjedh nga Plani Zhvillimor Komunal është bërë kryesisht duke u bazuar në planet zhvillimore sektoriale dhe marr parasysh gjendjen ekzistuese dhe duke analizuar e sqaruar arsyet ligjore, mjedisore, ekonomike, financiare dhe sociale për krijimin dhe precizimin e tyre duke marrë në konsideratë parimet e përcaktuara në legjislacionin në fuqi, Raportin e shqyrtimit publik si dhe obligimet të cilat rrjedhin nga dokumentet e planifikimit hapësinor për rajonin më të gjerë e të cilat ndikojnë në identifikimin e hapësirave dhe përcaktimin e zonave.

Shfrytëzimet e tokës: shfrytëzimet të lejuara, dytësore, të lejuara të veçanta , të përkohshme dhe të ndaluara ,janë të definuara në të gjithë territorin e Komunës së Rahovecit, dhe janë dhënë për të gjitha zonat dhe territorin e komunës, eventualisht nëse trajtohet ndonjë shfrytëzim i pa definuar ose diçka që nuk është përfshirë, atëherë i vetmi organ kompetent për interpretim është Autoriteti përgjegjës komunal për planifikim dhe menaxhim hapësinor.

1. Rasti 1

Për të gjitha parcelat zhvillimor për të cilat shfrytëzimet dhe kushtet zhvillimore (dhe kushtet ndërtimore si pjesë e kushteve zhvillimore) janë të mjaftueshme për ti dhënë kushtet dhe lejen e ndërtimit komuna procedon me leje.

2. Rasti 2

Për të gjitha parcelat zhvillimor për të cilat shfrytëzimet dhe kushtet zhvillimore (dhe kushtet ndërtimore si pjesë e kushteve zhvillimore) janë të mjaftueshme për ti dhënë kushtet dhe lejen e ndërtimit por forma e parcelave, hapësirat publike dhe faktorët tjerë e pengojnë procesin, preferohet të ofrohen kushtet dhe bonuset e zonimit në nivel të parcelës zhvillimore ose edhe zonës(pas një koncepti ose komasacioni urban

në nivel parcelës zhvillimore apo zonës), me pëlqim të pronarëve dhe të mundësohen përfitimet për pronarët dhe për komunën dhe të jepen kushtet dhe komuna të procedon me leje.

3. Rasti 3

Nëse duhen detajime të mëtejme që nuk janë as pjesë e rastit 1 por as e rasti 2 atëherë komuna duhet të përgatis Planin Rregullues të Hollësishëm.

Sa i përket Infrastrukturës teknike, Infrastrukturës rrugore, Infrastrukturës publike dhe sociale kushtet, sqarimet dhe specifikat tjera janë planifikuar bazuar në planet zhvillimore sektoriale dhe marr parasysh gjendjes ekzistuese por nuk interpretohen si projekte kryesore por si përmbajtje mbi të cilat përgatitet projektet.

Projektimi dhe ndërtimi bazohen në draft kodin e Ndërtimit dhe në momentin që aprovohet dhe hyn në fuqi, plotësisht duhet punuar sipas kodit të ndërtimit.

Në rast se hyn në fuqi ndonjë plan i nivelit më të lartë sidomos për siguri dhe emergjencë, akte nënligjore, standarde, norma të reja etj, të njëjtat duhet zbatuar me HZK duke zëvendësuar të mëparshmet ose duke u promovuar për herë të parë.

Kërkesat për Jo konformitet – që nënkupton kërkesën nga subjektet fizike ose ligjore në rastet kur shfrytëzimi ekzistues, ndërtesa ose parcela kadastrale nuk është në harmoni me kërkesat aktuale të zonimit nga HZK-ja trajtohen gjatë procesit të hartimit të HZK-së por edhe pas miratimit dhe duhet trajtohen në pajtim me nenin 38 të UDHËZIMIT ADMINISTRATIV MMPH - NR. 24/2015 MBI ELEMENTET DHE KËRKESAT THEMELORE PËR HARTIMIN, ZBATIMIN DHE MONITORIMIN E HARTËS ZONALE TË KOMUNËS.

Përrjashtimet – që nënkupton kërkesën nga subjektet fizike ose ligjore në rastet kur kërkohet një devijim i lejuar nga kushtet zhvillimore apo kushtet ndërtimore, gjatë procesit të hartimit të HZK-së por edhe pas miratimit, dhe rastet e tilla duhet trajtohen në përputhje me nenin 37 të UDHËZIMIT ADMINISTRATIV MMPH - NR. 24/2015 MBI ELEMENTET DHE KËRKESAT THEMELORE PËR HARTIMIN, ZBATIMIN DHE MONITORIMIN E HARTËS ZONALE TË KOMUNËS.

Bonuset e zonimit – që nënkupton kërkesën nga subjektet fizike ose ligjore në rastet kur mundet të përdoret ky mjet planifikimi që lejon komunat të mund të sigurojnë përfitime të komunitetit (të tilla si rritja e sipërfaqes së hapur, parqeve, shtigjeve për këmbësorë, etj.) në këmbim të një ndryshimi në kushtet e ndërtimit (zakonisht në formën e dendësisë së rritur, lartësia së shtuar, apo cilësisë më të lartë të kushteve zhvillimore kapacitete shtesë për drenazhim, të menaxhimit të peizazhit, etj.), të ofruara nga aplikuesi, dhe rastet e tilla duhet trajtohen në përputhje me UDHËZIMIN ADMINISTRATIV MMPH - NR. 24/2015 MBI ELEMENTET DHE KËRKESAT THEMELORE PËR HARTIMIN, ZBATIMIN DHE MONITORIMIN E HARTËS ZONALE TË KOMUNËS. Komunat mund të miratojnë rregullore për të përcaktuar dhe zbatuar bonuse të zonimit Në rastet kur janë planifikuar korridoret për zhvillimin e infrastrukturës ,dhe ndodhë që gjatë hartimit të projektit kryesorë në segmente të caktuara për arsyet ligjore, mjedisore, ekonomike, financiare dhe sociale nuk është siguruar gjerësia ose thellësia e duhur gjatë hartimit të HZK-së, kur përgatitet projekti komuna ose duhet ti siguroj këto me bonuse zonimi, eksproprijim ose bashkëpunoj në ofrimin e zgjidhjes tekniko inxhinierike të duhur.

Në rast të kërkesave për saktësi ose edhe interpretim të kushteve ndërtimore, sidomos: Vijës rregulluese, Vijës ndërtimore, Lartësia e lejuar në raport me largësinë nga kufiri i parcelës kadastrale përgjatë rrugës publike, Lartësia e lejuar në raport me largësinë nga kufiri anësor dhe i pasmë i parcelës kadastrale, Përqindja e sipërfaqes së përgjithshme të shfrytëzueshme për shputën e ndërtesës në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale, Përqindja e sipërfaqes së përgjithshme e gjelbërimit për absorbim të reshjeve atmosferike në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale, Përqindja e sipërfaqes së përgjithshme e ndërtimit brenda parcelës kadastrale të lejuar në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale, Përqindja e sipërfaqes nëntokësore e shfrytëzueshme në raport me sipërfaqen e parcelës kadastrale, Kërkesat

minimale për vendparkingje, E drejta e ndriçimit natyror për dritaret ekzistuese, Materialet që lejohen të përdoren në sipërfaqet e jashtme të ndërtimeve të reja, Kushtet e qasjes adekuate në rrugë publike dhe infrastrukturë teknike, Kufizimet e ndotjes mjedisore dhe të zhurmës sipas legjislacionit përkatës në fuqi; dhe Masat për mbrojtjen e vlerave natyrore, historike dhe kulturore.

Autoriteti përgjegjës komunal për Planifikim dhe Menaxhim Hapësinor (ose komisioni profesionale) bën shqyrtimin e kërkesës dhe merr vendim me shkrim për saktësim ose edhe interpretim të kushteve ndërtimore, por çdo saktësim ose edhe interpretim duhet jetë brenda kushteve të Hartës Zonale (dhe nëse vija ndërtimore sillet nga 2-6, bazuar në gjendjen në teren dhe arsyet ligjore, mjedisore, ekonomike, financiare dhe sociale e saktëson nga 2 deri 6).

Kërkesa për interpretim mund të bëhen edhe te Pjesa Hartografike e Hartës Zonale të Komunës, për sistemin zyrtar të planifikimit hapësinor në platformë të GIS-it, hartat. Për mos ndryshimin eventual që lidhet me përditësimin e bazës së të dhënave hapësinore dhe pjesës së printuar të Hartës Zonale të Komunës për të gjitha ndryshim plotësimet dhe përjashtimet pesëmbëdhjetë (15) ditë pas miratimit të tyre nga ana e Komunës së Rahovecit.

dhe për mos ndryshimin eventual që lidhet me përditësimin e bazës së të dhënave hapësinore dhe pjesës së printuar të Hartës Zonale të Komunës me të gjitha lejet ndërtimore të lëshuara.

Komuna mundet të formoj edhe komisione profesionale për qëllime të caktuara të Hartës Zonale Komunale e që mundet mu lidh me përgjigjeje në kërkesa mirëpo edhe me interpretimin. për çdo pakënaqësi nga subjektet fizike ose ligjore me interpretimin e nivelit komunal mundet të kërkoj te Autoriteti përgjegjës për planifikim hapësinor në nivel qendrorë interpretimin. procedimi për aplikim bëhet sikurse është paraparë me procedura normale administrative . Autoriteti përgjegjës komunal për Planifikim dhe Menaxhim Hapësinor bën shqyrtim in dhe merr vendim me shkrim pas kërkesës me shkrim për interpretim të zonimit brenda 30 ditësh.

18. ANKESAT

Ankesat ndaj vendimeve të nxjerra bëhen në pajtim me Ligjin për Procedurën Administrative.

19. PJESA HARTOGRAFIKE

Pjesa Hartografike e Hartës Zonale të Komunës së Rahovecit përbëhet nga hartat e integruara sipas fushave tematike zhvillimore të tërë hapësirës së Komunës së Rahovecit të përgatitur në sistemin zyrtar të planifikimit në platformën GIS në programin ArcGIS 10.5, i cili paraqet informacione thelbësore në formë Gjeodatabaze për të i shpjeguar publikut për mundësitë e shfrytëzimit të tokës, kushtet zhvillimore dhe masat mbrojtëse. Këto harta përfshijnë :